Rocznik II.

KALENDARZ SKARBOWY

NA 1928 ROK

WYDAWCA: STOWARZYSZENIE URZĘDNIKÓW SKARBOWYCH RZPLITEJ POLSKIEJ

Cena 4 zł.

P. K. O.

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI

PRZYJMUJE WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE I WYPŁACA JE ZA POŚREDNICTWEM WSZYSTKICH URZĘDÓW POCZTOWYCH, A TAKŻE W KASACH SWYCH ODDZIAŁÓW W WARSZAWIE, KRAKOWIE, KATOWICACH I POZNANIU.

P. K, O. PRZYJMUJE:

WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE ZWYCZAJNE OD 1 ZŁ. POCZĄWSZY,
WKŁADY PREMJOWANE PO 7 ZŁ. MIESIĘCZNIE,
A POŃADTO TYLKO W KASACH SWYCH ODDZIAŁÓW WKŁADY W ZŁOTYCH W ZŁOCIE I OBCYCH WALUTACH.

OBRÓT CZEKOWY P. K. O.

STWARZA DOGODNY, TANI I SZYBKI SPOSÓB PRZEKAZYWANIA GOTÓWKI NA OBSZARZE CAŁEGO PAŃSTWA.

WSZELKIE INFORMACJE W ODDZIAŁACH P. K. O. I W URZĘDACH POCZTOWYCH.

Rocznik II.

dubl. dz. 265.820 I

KALENDARZ SKARBOWY

NA 1928 ROK

D 20.570

WYDAWCA: STOWARZYSZENIE URZĘDNIKÓW SKARBOWYCH RZPLITEJ POLSKIEJ

Cena 4 zł.

D-79/89

CZASOPISMO SKARBOWE

Miesięcznik poświęcony teorji i praktyce skarbowości obejmuje sprawy wchodzące do zakresu walutowo - kredytowego, celnego, podatkowego, budżetowego i kasowego oraz wszelkie zagadnienia życia gospodarczego związane z jedną z tych dziedzin.

Dotychczas w „Czasopiśmie Skarbowem" umieścili swoje prace pp.:

A. Alland, Dr. M. Bielak, Dr. W. Borowski, A. Bowbelski, W. Broniewski, J. Brzuza, min. G. Czechowicz, W. Fabierkiewicz, Dr. M. Filipek, A. Franz, L. Hejdukowski, F. Kozioł, W. Kozłowski, Z. Kucharski, prof. Dr. A. Krzyżanowski, Dr. J. Kulikowski, Dr. L. Langrod, prof. J. St. Lewiński, Dr. J. Lubowicki, prof. B. Markowski, prof. J. Michalski, P. Michalski, St. Michalski, W. Olszewicz, Dr. B. Ostaszewski, Dr. J. Piekałkiewicz, F. Prochaska, W. Runcewicz, T. Szturm de Sztrem, prof. Dr. E. Taylor, A. Urban, J. Urban, J. Zajda, W. E. Zieliński i inni.

Prenumerata roczna 12 zł., półroczna 6 zł.
Cena jednego zeszytu 1 zł. 50 gr.
Adres Redakcji i Administracji
Warszawa, ul. Rymarska 3.
Konto w P .K. O. 13335.

Uniwersytet Warszawski BIBLIOTEKA Wydz. Hum. Filia w Białymstoku
M7556
1963-K-6839

OD REDAKCJI

Podjęte w roku ubiegłym nieznane u nas wydawnictwo „Kalendarza Skarbowego" spotkało się z powszechnem uznaniem. Zarówno szerokie sfery gospodarcze, jak i krytyka fachowa oceniły nasz wysiłek przychylnie. Bardzo duży, jak na polskie stosunki, nakład Kalendarza, przewyższający dziesięć tysięcy egzemplarzy, rozszedł się w czasie bardzo krótkim. To upewniło nas ostatecznie, że uczyniliśmy zadość istotnej potrzebie publicznej w sposób właściwy.

W roku bieżącym staraliśmy się „Kalendarz Skarbowy" znacznie rozszerzyć, wprowadzając nowe rzeczy lub dawne zmieniając zupełnie. Podatki bezpośrednie i pośrednie, sprawy pieniężne, cła i inne działy zostały opracowane na nowo.

Starania nasze o ciągłe doskonalenie Kalendarza, jako podręcznego informatora w zagadnieniach skarbowych, znalazły swój wyraz we współpracy szeregu wybitnych fachowców, z pod pióra których wyszły poszczególne opracowania i w zwiększeniu objętości Kalendarza, wynoszącej w tym roku 600 stron.

Własnemu wysiłkowi, współpracy zespołu ludzi i poparciu sfer gospodarczych zawdzięczamy, że Kalendarz Skarbowy, którego inicjatywa powstała w Stowarzyszeniu Urzędników Skarbowych, poraz już drugi wychodzi na światło dzienne, by służyć dobru społecznemu za pośrednictwem tych wszystkich, którzy z zagadnieniami skarbowemi mają do czynienia.

SPIS RZECZY:

Dział kalendarzowo - informacyjny.

	Str.
Kalendarz na r. 1928	8
Miary i wagi	20
Powierzchnia i ludność państw europejskich	23
Powierzchnia, podział administracyjny, ludność wg. płci i gęstość zaludnienia	24

Taryfy i opłaty.

Taryfa towarowa	40
Komunikacja międzynarodowa	51
Ceny biletów kolejowych	55
Opłaty konsularne	67
Opłaty przy zgłoszeniu patentów, wzorów i znaków	76
Taksa dla komorników sądowych	78
Taryfa opłat stemplowych	83
Opłaty pocztowe	106

Budżet państwowy.

Preliminarz budżetowy na 1928/29 w parównaniu z rzeczywistemi dochodami i wydatkami w 1924/25, 1925/26 i 1926/27:	
Ogólne zestawienie	112
Szczegółowe zestawienie	115
Preliminarz wpływów z danin publicznych i monopolów na 1928/29 w porównaniu z rzeczywistemi wpływami w 1924/25, 1925/26 i 1926/27:	
Ogólne zestawienie	121
Szczegółowe zestawienie	123

Podatki bezpośrednie.

Podatek gruntowy	128
Podatek dochodowy	136

Wk 99/81
30,12

	Str.
Podatek przemysłowy:	
I Swiadectwa przemysłowe	157
II Podatek od obrotu	178
Podatek od kapitałów	206
Podatek spadkowy i od darowizn	207
Spadki zagraniczne	209
Kalendarz płatności podatków w r. 1928	214
Konta Kas Skarbowych w P. K. O.	216
Egzekucja podatków i opłat	220
Ulgi w spłacie podatków bezpośrednich	237
Ulgi w spłacie opłat stemplowych i podatku spadkowego	239

Podatki pośrednie.

Podatek od wina, piwa, cukru, olejów mineralnych, drożdży i kwasu octowego	242
Patenty akcyzowe	245
Ulgi w spłacie podatków pośrednich	249
Koncesje monopolowe	253
Ustawa karno - skarbowa	275

Kredyt i waluta

Równie monetarne	302
Ustrój pieniężny	304
Pożyczka stabilizacyjna	317
Plan stabilizacyjny rządu	321
Długi państwowe Polski	327
Bank Gospodarstwa Krajowego	339
Państwowy Bank Rolny	351
Pocztowa Kasa Oszczędności	373

Cło.

Organizacja władz i urzędów celnych. Taryfa celna. Postępowanie celne. Postępowanie odwoławcze. Postanowienia karne	390

Życie gospodarcze.

Wskaźniki	432
Obroty giełdy warszawskiej	433
Kursy walut obcych	434
Izby rozrachunkowe	435
Główne pozycje przywozu i wywozu	436

	Str.
Handel z poszczególnemi krajami	437
Praca Polskich Kolei Państwowych	438
Produkcja cukru i spirytusu	439
Produkcja górniczo - hutnicza	440
Stan zatrudnienia	441
Zatrudnienie w przemyśle przetwórczym	443
Bezrobocie	444
Upadłości ogłoszone	445
Gospodarstwa wiejskie p/g wielkości i użytków	446
Zasiewy i zbiory	447
Inwentarz żywy	448
Rozrachunek z b. państwami zaborczemi i likwidacja skutków wojny	455
Adresy organizacyj gospodarczych i zawodowych	469

Ministerstwo Skarbu i podległe urzędy.

Ministerstwo Skarbu — Centrala	486
Prezesi Izb Skarbowych	499
Naczelnicy Wydziałów Izb Skarbowych	500
Naczelnicy Urzędów Skarbowych Podatków i Opłat	502
Dział służby katastralnej	511
Naczelnicy Kas Skarbowych	517
Naczelnicy Urzędów Skarbowych do spraw opłat stemplowych i podatku spadkowego	525
Naczelnicy Urzędów Skarbowych Akcyz i Monopolów	526
Dział służby celnej	529
Adresy i telefony władz skarbowych w większych miastach	539

Uwaga: Taryfa pocztowa została po wydrukowaniu Kalendarza zmieniona rozporządzeniem Ministra Poczt i Telegrafów z 16 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 905).

Errata: Na str. 137 wiersze 4 i 15 od góry *zamiast* 122 i 123 *powinno być* 138 i 139.

Dział Kalendarzowo-Informacyjny

Kalendarz na r. 1928.

Miary i wagi.

Powierzchnia i ludność państw europejskich.

Powierzchnia, podział administracyjny, ludność wg. płci i gęstość zaludnienia.

STYCZEŃ

1	N	**Nowy Rok**, Obrz. Pańskie
2	P	Imienia Jezus
3	W	Genowefy
4	Ś	Eugenjusza
5	C	Telesfora m.
6	P	**Trzech Króli**
7	S	Lucjana m.
8	N	Św. Rodz. Sewer.
9	P	Juljana i Bazylissy m.
10	W	Jana Dobrego bp. m.
11	Ś	Hygina pap. m.
12	C	Arkadjusza, Ernesta
13	P	Leoncjusza bp. w.
14	S	Hilarego dK.
15	N	Pawła 1-go pust.
16	P	Marcelego pap. m.
17	W	Antoniego op.
18	Ś	Kat. św. Piotra, Pryski pm.
19	C	Marjusza m. Kanuta kr.
20	P	Fabjana i Sebastjana m.
21	S	Agnieszki p. m.
22	N	Wincentego m.
23	P	Rajmunda de Penn.
24	W	Tymoteusza b. i m.
25	Ś	Nawr. św. Pawła Ap.
26	C	Polikarpa b. m.
27	P	Jana Chryzost. bp. dK.
28	S	Ang. zdw., Flawiana m.
29	N	Franciszka Sal.
30	P	Martyny pn. m.
31	W	Piotra z Nolasko

LUTY

1	Ś	Ignacego bp. m.
2	C	M. B. Gromnicznej
3	P	Błażeja b. i m.
4	S	Andrzeja Kors. bp.
5	N	Agaty pn. m.
6	P	Tytusa b., Doroty pn. m.
7	W	Romualda op.
8	Ś	Jana z Matty
9	C	Apolonji pm.
10	P	Scholastyki p.
11	S	Zj. się N. M. P. w Lourdes
12	N	7 Założyc. Serw.
13	P	Grzegorza II pap.
14	W	Walentego b. i m.
15	Ś	Faustyna i Jowit. mm.
16	C	Juljanny p. i m.
17	P	Juljana Kappad.
18	S	Symeona b. i m.
19	N	Gabina m.
20	P	Leona bp.
21	W	Feliksa b.
22	Ś	Popielec, Małg. z Kort.
23	C	Piotra Damjana bp. d. K.
24	P	Wigilja
25	S	Macieja ap.
26	N	Cezarjusza
27	P	Wiktora
28	W	Aleksan. m., Leandra
29	Ś	Teof. i tow., Rom.

MARZEC

1	C	Albina b.
2	P	Symplicjusza pap.
3	S	Kunegundy ces.
4	N	Kazimierza król.
5	P	Hadrjana m.
6	W	Perpetuy i Felic. mm.
7	Ś	Tomasza z Akw. dK.
8	C	Wincentego Kadł.
9	P	Franciszki Rzym. wd.
10	S	40 Męczenników
11	N	Konstantego
12	P	Grzegorza W. pap. dK.
13	W	Krystyny pn. m.
14	Ś	Matyldy ces.
15	C	Klemensa Dworzaka
16	P	Cyrjaka Larga i Smar.
17	S	Patryciusza bp., Gertr.
18	N	Cyryla Jer. bp.
19	P	Józefa Oblub. N. M. P.
20	W	Archippa
21	Ś	Benedykta op.
22	C	Katarzyny Genueńskej
23	P	Józefa Oriol. kapł.
24	S	Gabrjela arch.
25	N	Zwiastowanie NMP.
26	P	Emanuela m. i tow.
27	W	Jana Dam. dK.
28	Ś	Jana Kapistrana
29	C	Jony i Barach. mm.
30	P	M. B. Bolesnej. Gwiryna
31	S	Balbiny p.

KWIECIEŃ

1	N	Hugona b.
2	P	Franciszka z Pauli
3	W	Ryszarda b.
4	Ś	Izydora b. dK.
5	C	Wielki Czw. Wincent.
6	P	Wielki P. Celestyna p.
7	S	Wielka S. Epifanjusza b.
8	N	**Wielkanoc**
9	P	Poniedziałek Wielk.
10	W	Ezechjela pr.
11	Ś	Leona W. pap. dK.
12	C	Juljusza pap.
13	P	Hermenegilda m.
14	S	Justyna m.
15	N	Bazyl. i Anast.
16	P	Benedykta J. Labre
17	W	Aniceta pap.
18	Ś	Apolonjusza m.
19	C	Leona pap.
20	P	Teodora w.
21	S	Anzelma b. d. K.
22	N	Sotera i Kajusa
23	P	Wojciecha bp., Jerzego
24	W	Fidelis z Zygm.
25	Ś	Urocz. św. Józefa Patr. K.
26	C	Kleta i Marcelina m.
27	P	Piotra Kan., Zyty pn.
28	S	Pawła od Krzyża
29	N	Piotra z Wer.
30	P	Katarzyny ze Sienny

MAJ

1	W	Filipa i Jakóba ap.
2	Ś	Atanazego b. dK. Zygm.
3	C	Królowej Kor. Polskiej
4	P	Znalezienie św. Krzyża
5	S	Piusa V. pap., Moniki w.
6	N	Jana w Oleju
7	P	Juwenalisa m.
8	W	Stanisława bp.
9	Ś	Grzegorza z Naz. bp. dK.
10	C	Antonina bp., Izyd. rol.
11	P	Franciszka de Hieron.
12	S	Pankrac., Ner. i Achil.
13	N	Serwacego
14	P	Bonifacego m.
15	W	Jana de Salle
16	Ś	Bł. A. Boboli m. J. Nep.
17	C	**Wniebowstąp. Pańskie**
18	P	Wenantego m.
19	S	Piotra Celestyna pap.
20	N	Bernardyna ze Sien.
21	P	Tymoteusza i Tow. mm.
22	W	Julji pm., Heleny pn.
23	Ś	Dezyderjusza bp. m.
24	C	NMP. Wspom. wiern.
25	P	Grzegorza VII pap.
26	S	Wig. Filipa Nereusza
27	N	**Zesłanie Ducha Św.**
28	P	Poniedz. św. August. bp.
29	W	Marji Magdal. Pazzis
30	Ś	Feliksa pap. m.
31	C	Anieli Meric.

CZERWIEC

1	P	Bł. Jakuba Strepy
2	S	Sadoka i Tow. mm.,
3	N	**Urocz. Trójcy św.** Klotyldy
4	P	Franciszka Caracciolo
5	W	Bonifacego bp. m.
6	Ś	Norberta bp.
7	C	**Boże Ciało.** Roberta op.
8	P	Medarta bp.
9	S	Felicjana m., Pelagji p.
10	N	Małgorzaty król.
11	P	Barnaby ap.
12	W	Jana a s. Facundo
13	Ś	Antoniego z Padwy
14	C	Bazylego bp. dK.
15	P	Urocz. Serca Jez. Jol. pn.
16	S	Jana Franc. Regis.
17	N	Marcjana m.
18	P	Efrema diak. dK.
19	W	Juljanny de Falk.
20	Ś	Sylwerego pap. m.
21	C	Alojzego Gonzagi w.
22	P	Paulina b.
23	S	Zenona m.
24	N	Nar. Św. Jana Ch.
25	P	Wilhelma op.
26	W	Jana i Pawła mm.
27	Ś	Władysława kr.
28	C	Ireneusza bp.
29	P	**Piotra i Pawła** ap.
30	S	Wspomnienie św. Pawła

LIPIEC

1	N	Przen. Krwi P. Jez.
2	P	Naw. NMP. Ottona
3	W	Teodora II pap. ,Anat.
4	Ś	Teodora bp.
5	C	Antoniego Mar. Zac.
6	P	Łucji m.
7	S	Cyryla i Metodego bp.
8	N	Elżbiety król.
9	P	Weroniki de Julj.
10	W	7 Braci męcz.
11	Ś	Piusa I. pap. m.
12	C	Jana Gwalberta
13	P	Anakleta pap. i m.
14	S	Bonawentury bp. dK.
15	N	Henryka ces.
16	P	M. B. Szkaplerznej
17	W	Aleksego
18	Ś	Szymona z Lip., Kamila
19	C	Wincentego a Paulo
20	P	Bł. Czesława, Hieron. Em.
21	S	Praksedy pn.
22	N	Marji Magdaleny
23	P	Apolinarego bp. m.
24	W	Bł. Kingi kr., Krystyny
25	Ś	Jakuba ap.
26	C	Anny
27	P	7 braci śpiących
28	S	Wiktora pap. m.
29	N	Marty pn.
30	P	Abdon i Senen mm.
31	W	Ignacego Loyoli

SIERPIEŃ

1	Ś	Piotr w okowach
2	C	NMP. Aniel. Alfonsa Lig.
3	P	Znalezienie św. Szczep.
4	S	Dominika
5	N	M. B. Śnieżnej
6	P	Przemienienie Pańskie
7	W	Kajetana
8	Ś	Cyrjaka m.
9	C	Romana żoł. m.
10	P	Wawrzyńca m.
11	S	Tyburcjusza, Zuzanny p.
12	N	Klary pn.
13	P	Hipolita i Kasjana mm.
14	W	Wig. Euzebjusza bp.
15	Ś	**Wniebowzięcie NMP.**
16	C	Joachima
17	P	Jacka
18	S	Heleny ces., Klary z M.
19	N	Ludwika z T.
20	P	Bernarda p. dK.
21	W	Joanny Fr. de Chantal.
22	Ś	Tymoteusza m.
23	C	Filipa Benicjusza
24	P	Bartłomieja ap.
25	S	Ludwika kr.
26	N	MB. Częstoch.
27	P	Józefa Kalasantego
28	W	Augustyna bp. dK.
29	Ś	Ścięcie św. Jana Chrzcic.
30	C	Róży Limańskiej
31	P	Rajmunda

WRZESIEŃ

1	S	Bronisławy, Idziego op.
2	N	Stefana kr.
3	P	Szymona Słupn.
4	W	Rozalji pn.
5	Ś	Wawrzyńca Justyn.
6	C	Zacharjasza pr.
7	P	Bł. Melchiora Grodz.
8	S	Narodzenie NMP.
9	N	Piotra Klaw.
10	P	Mikołaja z Tolentynu
11	W	Prota i Jacka m.
12	Ś	Najśw. Im. M. B.
13	C	Filipa m.
14	P	Podwyż. Krzyża św.
15	S	M. B. Bolesnej
16	N	Kornelj. i Cypr.
17	P	Stygm. św. Franciszka
18	W	Józefa z Kupertynu
19	Ś	Januarego bp. m.
20	C	Eustachego m.
21	P	Mateusza ap.
22	S	Tomasza
23	N	Tekli pn.
24	P	NMP. Okupu
25	W	Bł Władysława z Giel.
26	Ś	Cyprjana i Justyny
27	C	Kosmy i Damjana
28	P	Wacława kr.
29	S	Michała arch.
30	N	Heronima od K.

PAŹDZIERNIK

1	P	Jana z D., Ter. od D. Jez.
2	W	Aniołów Stróżów
3	Ś	Kandyda m., Gerarda op.
4	C	Franciszka z Asyżu
5	P	Placyda i Tow. mm.
6	S	Brunona op., Emila m.
7	N	M. B. Różańcow.
8	P	Brygidy pn.
9	W	Ludwika Bertrand.
10	Ś	Franciszka Borgjasza
11	C	Emiljana
12	P	Maksymiljana b.
13	S	Edwarda kr.
14	N	Kaliksta pap. m.
15	P	Teresy
16	W	Gerarda Majelli
17	Ś	Jadw., Małgorzaty Alac.
18	C	Łukasza ew.
19	P	Piotra z Alkant.
20	S	Jana Kantego
21	N	Urszuli pn. m.
22	P	Korduli pn. m.
23	W	Seweryna bp.
24	Ś	Rafała arch.
25	C	Chryzanta i Darji m.
26	P	Ewarysta pap. m.
27	S	Sabiny pn. m.
28	N	Chr. Króla
29	P	Narcyza bp.
30	W	Alfonsa Rodr.
31	S	Wolfganga bp.

Uniwersytet Warszawski BIBLIO Wydz. Filol.
M7556

LISTOPAD

1	C	**Wszystkich Świętych**
2	P	Dzień Zaduszny
3	S	Huberta b.
4	N	Karola Borom.
5	P	Zacharjasza i Elżbiety pr.
6	W	Leonarda w.
7	Ś	Bł. Antoniego Bal.
8	C	Gotfryda b.
9	P	Teodora m.
10	S	Andrzeja z Awel.
11	N	Marcina bp.
12	P	Marc. pap., 5 br. pol.
13	W	Stanisława Kostki
14	Ś	Józafata b. m.
15	C	Gertrudy pn.
16	P	MB. Ostrob., Edm. bp.
17	S	Salom. pn., Grzeg. Cud.
18	N	Romana m.
19	P	Elżbiety król.
20	W	Feliksa Walezj
21	Ś	Ofiarowanie NMP.
22	C	Cecylji pn. m.
23	P	Klemensa pap. m.
24	S	Jana od Krzyża
25	N	Katarz. pn. m.
26	P	Jana Berchm., Sylw. op.
27	W	Walerjana bp.
28	Ś	Zdzisławy
29	C	Saturnina
30	P	Andrzeja ap.

GRUDZIEŃ

1	S	Eligjusza b.
2	N	Bibjanny pn. m.
3	P	Franciszka, Ksawerego
4	W	Piotra Chryz., Barnaby
5	Ś	Sabby op.
6	C	Mikołaja b.
7	P	Ambrożego bp. dK.
8	S	**Niepokalane Poczęcie NMP.**
9	N	Piotra Fourier
10	P	NMP. Loretańskiej
11	W	Damazego pap.
12	Ś	Aleksandra m.
13	C	Łucji pn. m.
14	P	Spirydjona bp.
15	S	Walerjana bp.
16	N	Euzebjusza bp. m.
17	P	Łazarza bp.
18	W	Oczekiwanie NMP.
19	Ś	Nemezjusza m.
20	C	Teofila i Tow. mm.
21	P	Tomasza ap.
22	S	Zenona m.
23	N	Wiktorji pn. m.
24	P	Wig. Adama i Ewy
25	W	**Boże Narodzenie.** Anast. m.
26	Ś	Szczep. Pierwsz. Męcz.
27	C	Jana ap. i ewang.
28	P	Młodzianków
29	S	Tom. b. i m., Urb. p.
30	N	Eugenjusza pap.
31	P	Sylwestra pap.

MIARY I WAGI.
METRYCZNE.

Jednostką zasadniczą układu metrycznego jest metr odpowiednik przybliżony dziesięciomiljonowej części ćwiartki południka paryskiego. Przewaga miar metrycznych nad innemi polega na systemie dziesiętnym, oraz na łączności pomiędzy miarami długości i miarami objętości, a wagą; przytem system metryczny jest wzięty z przyrody, a więc w razie zaginięcia metra urzędowego, tenże może być pierwotnie określony.

Pierwszy pomiar południka dokonany w roku 1799 dał wynik 5.130.740 dawnych sążni paryskich (toazów) dla ćwiartki południka, stąd 1 metr = 0.513.074 toaza. Pomiary nowsze zakończone w r. 1842 wykazały, że ćwiartka południka wynosi 5.131.800 toazów, czyli 10.000.856 metrów zamiast poprzednio przyjętych 10.000.000. Pomimo że długość metra, określona z pierwszego pomiaru, okazała się nieco za małą, błąd ten jest mało znaczący (zaledwie ¾ milimetra) i za urzędową jednostkę, długości przyjęto długość z pomiarów 1799 r.; prototyp platynowy, dający wartość legalną przy temperaturze topniejącego lodu, został złożony w archiwum paryskim dnia 4 Messidora VII r. (22 czerwca 1799). Do czasu obecnego wszystkie państwa Europy przyjęły system metryczny z wyjątkiem Anglji i Danji.

Oznaczenie metra przyjęte przez Kongres międzynarodowy w r. 1884.

Miary długości:

Kilometr	km
Metr	m
Decimetr	dm
Centimetr	cm
Milimetr	mm

Miary powierzchni:

Kilometr kwadratowy	km^2
Metr	m^2
Decimetr	dm^2
Centimetr	cm^2
Milimetr	mm^2

Miary objętości:

Kilometr sześcienny	km^3
Metr „	km^3
Decimetr „	dm^3
Centimetr „	cm^3
Milimetr „	mm^3

Hektolitr	hl
Litr	l
Decylitr	dl
Centilitr	cl

Wagi.

Tonna = 1000 kg	t
Centnar metryczny (quintal) = 100 kg.	q
Kilogram	kg
Dekagram	dkg
Gram	g
Decigram	dg
Centigram	cg
Miligram	

Miary długości (Podstawą jest metr).

Kilometr = 1000 metrów	Decymetr = 0.1 metra
Hektometr = 100 „	Centymetr = 0.01 „

Miary powierzchni.

Ar = 100 metr. kwadrat.
Hektar = 100 arom.

Miary objętości.

Litr = 1 decym. sześć.
Hektolitr = 100 litrom.

Miary wagi.

Tonna = 1000 kilogramom.
Kilogram = 1000 gramom.

Porównanie miar i wag.

1 metr = 0,47 sażenia.	1 kilogram = 2.44 funt. hand.
1 „ = 1,40 arszyna.	1 „ = 10074 gran. ap.
1 „ = 22,49 werszkom.	1 „ = 2[illegible]4.1959 dol.
1 „ = 3,28 stopom	1 „ = 234,41871 zołot.
1 „ = 39,37 calom.	

Miary angielskie.

1 yard = 3 stopy = 36 cali	= 0.9143 metrów.
1 stopa = 12 calom	= 0,3479 metra.
1 cal	= 2,5399 centymetrów.
1 pręt = 5½ yardów	= 5,02911 metrów.
1 mila ang = 1760 yardów	= 1609,3149 metrów.
1 akr = 48840 yardów kwadrat.	= 0,4046 hektara.

Miary polskie.

Sążeń = 3 łokciom	= 1,728 metrom.
Łokieć = 2 stopom	= 0,576 metra.
Stopa = 12 calom	= 0.288 metra.
Cal = 12 linjom	= 24 milimetrom.
Linja	= 2 milim.
Pręt = 15 stopom = 10 pręcikom	= 4,32 metr.
Pręt kwadratowy	= 18,6624 metr. kwadratow.
Morga = 300 prętom kwadr.	= 55,9872 arom. (hektar = 1,7861 morga).
Włóka = 30 morgom	= 16,79616 hektarom.
Korzec = 32 garncom	= 1,28 hektolitrom.
Garniec = 4 kwartom	= 4 litrom.
Kwarta = 4 kwaterkom	= 1 litrowi.
Kwaterka	= 0,26 litra.
Funt = 32 łutom	= 405,504 gramom.

Łut = 288 granom	= 12,672 gramom.
Gran	= 0,044 grama.
Kamień = 24 funtom	= 10,1376 kilogr.
Centnar = 100 funtom	= 40,5504 kilogr.
Sążeń sześcienny drzewa	= 5,1598 metr. sześc.

Wagi aptekarskie.

1 funt aptek. = 7/8 hadl. = 12 uncji = 358,3332 gramom.
1 uncja = 8 drachmom = 29,8611 gramom.
1 drachma = 3 skrupułom = 3.7326 gramom.
1 skrupuł = 20 granom = 1,2452 gramom.
1 gran = 0,0622 grama.

Wykaz określeń najważniejszych sztuk towarów.

Arkusz = 1 sztuce papieru, blachy i t. p.
Beczka śledzi = 800 sztuk.
Bela papieru = 10 ryz.
Bela sukna = 14 sztuk.
Bela skór = 30 sztuk.
Decher = 10 sztuk skór futrzanych.
Gros setny = 12 tuzinów.
Gros tysiączny = 12 setek.
Kipa = 4 sztygi ryb suszonych (= 80 sztuk).
Libra = 24 arkusze papieru do pisania.
Libra = 25 arkuszy do druku.
Łaszt = 12 beczek soli, śledzi i t. p.
Motowidło = 10 lub 20 wiązek.
Obręcz = 4 kopy klepek.
Paka papieru pakowego = 2 bele.
Pęk skór = 10 sztuk.
Rąb sukna = 22 sztuki.
Rola skór = 10 sztuk.
Rola sztokfiszów = 180 sztuk.
Ryza papieru do pisania = 20 liber = 480 arkuszy.
Ryza papieru do druku = 25 liber = 500 arkuszy.
Skrzynia zapałek = 5000 pudełek = 20 pak = 25 paczek = 10 pudełek.
Skrzynia jaj = 1440 sztuk.
Sztuka przędzy = 4 lub 6 motków.
Sztuka sukna = 50 mtr.
Sztyga klepek = 20 sztuk.
Tuzin = 12 sztuk.

Powierzchnia i ludność państw europejskich.

Państwo	Data spisu	Powierzchnia w tys. klm.²	Ludność w tysiącach	Ilość mieszkańców na 1 km.²
Rosja (Z. S. S. R.)	28. VIII. 1920	4.268	93.791	22
Niemcy	8. X. 1919	472	59.853	127
Anglja	20. VI. 1921	309	47.262	153
Francja	6. III. 1921	551	39.209	71
Włochy	1. XII. 1921	310	38.711	125
Polska	30. IX. 1921	388	27.177	70
Hiszpanja	31. XII. 1920	505	21.338	42
Rumunja	1. I. 1924	294	16.750	57
Czechosłowacja	15. II. 1921	140	13.613	97
Jugosławja	31. I. 1921	249	12.017	48
Węgry	31 XII. 1920	93	7.980	86
Belgja	31. XII. 1920	30	7.466	245
Holandja	31. XII. 1920	34	6.865	201
Austrja	7. III. 1923	84	6.537	78
Portugalja	1. XII. 1923	92	6.033	66
Szwecja	31. XII. 1920	448	5 904	13
Grecja	1. I. 1921	140	5.536	39
Bułgarja	31. XII. 1920	103	4.861	47
Szwajcarja	1. XII. 1920	41	3.886	94
Danja	1. II. 1921	43	3.268	76
Finlandja	31. XII. 1920	388	3.148	8
Norwegja	1. XII. 1920	324	2.632	8
Litwa	17. IX. 1923	56	2.169	39
Łotwa	1. I. 1923	66	1.886	29
Estonja	28. II. 1922	48	1.107	23

Powierzchnia, podział administracyjny, ludność według płci i gęstość zaludnienia.

Państwo	Powierzchnia w km.²	Ludność 30. IX. 1921					Mieszkańców na 1 km.²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Zestawienie ogólne							
Polska . .	388.279	27.184.836	13.134.354	14.050.482	—	—	70,0
w tem:							
Obszar objęty przez spis 1921 r.	371.709	25.707.300	12.420.415	13.286.885	—	—	69,2
Ludność spisana przez władze cywilne . . .	371.709	25.388.775	12.102.918	13.285.857	6.455.875	18.932.900	—
Ludność spisana przez władze wojskowe . .	—	318.525	317.497	1.028	—	—	—
Górny Śląsk (1919) . .	3.221	980.296	—	—	—	—	304,3
M. Wilno, powiaty Wilno - Troki, Oszmiana i Święciany	13.349	497.240	—	—	141.459	355.781	37,2

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30 IX. 1921					Mieszkańców na 1 km.²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Województwa i powiaty							
M. st. Warszawa . . .	121	936.713	422.203	514.510	936.713	—	7741,4
Warszawskie . . .	29.310	2.112.798	1.011.140	1.101.658	455.734	1.657.064	72,1
Błonie	1.079	115.594	54.438	61.156	42.941	72.653	107,1
Ciechanów	1.229	68.398	32 340	36 058	11.977	56.421	55,6
Gostynin	1.146	78.291	37.731	40.560	12.461	65.830	68,3
Grójec	1.670	127.058	61.532	65.526	23.701	103.357	76,1
Kutno	916	99.403	47.933	51.470	23.074	76.329	108,5
Lipno	1.565	93.418	44.655	48.763	11.160	82 258	59,7
Łowicz	1.269	99.322	48.902	50 420	15.807	83.515	78,3
Maków	1.153	58.115	27.631	30.484	9.483	48.632	50.4
Mińsk Mazowiecki . .	1 272	95.897	45 840	50.057	18.212	77.685	75,4
Mława	1.488	88.860	41.984	46.876	17.003	71 857	59,7
Nieszawa	1.296	101.987	48 712	53 275	17.118	84.869	78,7
Płock	1.438	111.749	52.938	58.811	32.047	79.702	77,7
Płońsk	1.327	74.426	35.791	38.635	9.463	64.963	56,1
Przasnysz	1.397	56.500	26.779	29.721	8.927	47.573	40,4
Pułtusk	1.526	106.511	50.851	55.660	32.990	73,521	69,8
Radzymin	1.071	72.609	34.809	37.8 0	10.449	62.160	67,8
Rawa	1.299	83.487	40.719	42.768	11.946	71.541	64,2
Rypin	1.183	75.081	36.069	39.012	11.319	63.762	63,5
Sierpc	1.151	72 194	34.138	38.056	12.979	59.215	62,7
Skierniewice	763	63.476	30.860	32.616	16.647	46 829	83,2
Sochaczew	1 061	63.976	30 752	33.224	5 070	58.906	60,3
Warszawa	1.698	181.625	86.709	94.916	42.941	138.684	107,0
Włocławek	1·313	124.821	59.027	65.794	58.019	66.802	95,1

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km.²	Ludność 30. IX. 1921					Mieszkańców na 1 km²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Łódzkie	19.034	2.252.769	1.070.424	1.182.345	864.437	1.388.332	118,4
Brzeziny	1.117	125.029	59.980	65.049	45.467	79.562	111,9
Kalisz	1.480	180.320	85.283	95.037	51.069	129.251	121.8
Koło	1.233	112 029	53.710	58.319	19.907	92.122	90,9
Konin	1.314	111.519	52.964	58 555	19.579	91.940	84,9
Łask	1.403	149.404	71.714	77.690	39 857	109.547	106,5
Łęczyca	1.316	122.422	59.852	62.570	22.856	99.566	93,0
Łódź (m.)	59	451.974	204.898	247.076	451.974	—	7666,6
Łódź (pow.)	880	110.134	52.694	57.440	43.671	66.463	125,2
Piotrków	2.088	197.285	95.074	102.211	55.632	141.653	94,5
Radomsko	2.113	169.847	81.986	87.861	20 572	149.275	80,4
Sieradz	1.613	155.425	74.707	80.718	40.277	115.148	96,4
Słupca	1.069	83.881	39.484	44.397	16.607	67.274	78,5
Turek	1.248	102.139	49,532	52.607	16.660	85.479	81,8
Wieluń	2.101	181.361	88.546	92.815	20.309	161.052	86,3
Kieleckie	25.736	2.535.781	1.219.113	1.316.668	574.424	1.961.357	98,5
Będzin	1.426	386.432	186.784	199.648	202.715	183.717	271,0
Częstochowa	1.924	234.892	111.365	123.527	92.193	142.699	122,1
Iłża	1.802	137.240	66.807	70.433	5.459	131.781	76,2
Jędrzejów	1.270	100.319	48.743	51.576	11.740	88.579	79,0
Kielce	1.954	179.866	85 990	93.876	46.392	133.474	92,0
Końskie	1.827	141.434	67.391	74.043	31.463	109.971	77,4
Kozienice	1.883	124.257	60.226	64.031	6.878	117.379	66,0
Miechów	1.371	149.358	72.071	77.287	13.793	135.565	108,9
Olkusz	1.347	136.239	65.375	70.864	6.667	129.572	101,1
Opatów	1.653	162.600	77.555	85.045	31.042	131.558	98,4

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30. IX. 1921.					Mieszkańców na 1 km.²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Opoczo	1.853	122.571	59.532	63.039	8.252	114.319	66,1
Pińczów	1.154	120.402	57.338	63.064	14.504	105.898	104,3
Radom	2.026	193.439	92.992	100.447	65.095	128.344	95,5
Sandomierz	1.194	111.863	53.703	58.160	15.120	96.743	93,7
Stopnica	1.598	140 624	67.279	73.345	11.679	128.945	88,0
Włoszczowa	1.454	94.245	45.962	48.283	11.432	82.813	64,8
Lubelskie	31.160	2.087.951	1.003.592	1.084.359	348.254	1.739.697	67,0
Biała Podlaska	1.456	57.460	27.374	30.086	14.924	42.536	39,5
Biłgoraj	1.778	99 588	47.553	52.035	5.603	93.985	56,0
Chełm	2.030	121.475	58.814	62.661	23.221	98.254	59,8
Garwolin	1.942	145.269	70.056	75.213	12.224	133.045	74,8
Hrubieszów	1.564	103.841	50.064	53.777	12.562	91.279	66,4
Janów	1.964	131.502	62.826	68.676	14.715	116.787	67,0
Konstantynów	1.272	58.460	28.026	30.434	7.248	51.212	46,0
Krasnystaw	1.513	117.080	56.635	60.445	8.943	108.137	77,4
Lubartów	1.370	96.243	46.641	49.602	9.329	86.914	70,3
Lublin	1.919	234.312	111.478	122.834	94.412	139.900	122,1
Łuków	1.764	115.781	56.107	59.674	19.425	96.356	65,6
Puławy	1.698	149.021	71.838	77.183	7.205	141.816	87,8
Radzyń	1.608	88.381	42.093	46.288	17.455	70.926	55,0
Siedlce	1.354	101.527	48.912	52.615	33.944	67.583	75,0
Sokołów	1.286	75.857	36.527	39.330	8.055	67 802	59,0
Tomaszów	1.374	97.854	46.977	50.887	7.125	90.729	71,2
Węgrów	1.326	82.772	39.804	42.968	8.522	74.250	62,4
Włodawa	2.314	82.531	39.663	42.868	17.969	64.562	35.7
Zamość	1.628	128.997	62.204	66.793	25.373	103.624	79,2

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30. IX. 1921. Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	Mieszkańców na 1 km²
Białostockie	32.745	1.307.326	624.425	683.401	314.716	993.110	39,9
Augustów	2.011	62.384	29.636	32.748	8.762	53 662	31,0
Białystok	3.087	186.754	88.089	98.665	98.445	88 309	60,5
Bielsk	5.070	147.095	71.243	75.852	24.680	122.415	29,0
Grodno	4.743	152.985	73.207	79.778	46.119	106.866	32,3
Kolno	1.528	63.656	30.577	33.079	7.511	56.145	41,7
Łomża	1.785	101.865	48 952	52.913	28.174	73.691	57,1
Ostrołęka	1.636	73.836	35.490	38.346	9.145	64.691	45.1
Ostrów	1.566	94.457	45.072	49.385	16.137	78.320	60,3
Sokółka	2.377	90.264	42.845	47.419	14 112	76.152	38,0
Suwałki	2.235	90.116	41.845	48.271	19 034	71.082	40,3
Szczuczyn	1.446	58.178	27.399	30.779	14 011	44.167	40,2
Wołkowysk	3.892	115.261	55.664	59.597	16.099	99.162	29,6
Wysoke Mazowieckie	1.369	70.975	34.406	36.569	12.487	58.488	51,9
Wileńskie	27.849	973.404	—	—	164.390	809.014	35,1
Powiaty objęte przez spis 1921 r.	14.500	476.164	230.047	246.117	22.931	453.233	32,8
Brasław	2.095	62.682	30.226	32.456	—	62.682	29,9
Duniłowicze	3.849	112.911	54.495	58.416	3.004	109.907	29,3
Dzisna	5.028	173.032	83.799	89.233	11.380	161 652	34,4
Wilejka	3.528	127.539	61.527	66.012	8.547	118.992	36,2
Pow. nie objęte przez spis	13.349	497.240	—	—	141.459	355.781	37,2
Wilno (m.)	—	128.954	—	—	128.954	—	—
Oszmiany	2.592	78.843	—	—	3 442	75.401	30,4
Święciany	4.822	129.363	—	—	7.177	122.186	26,8
Wilno - Troki	5.935	160.080	—	—	1.886	158.194	27,0

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30. IX 1921 Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	Mieszkańców na 1 km²
Nowogródzkie	23.451	824.045	395.736	428.309	98.091	725.954	35,1
Baranowicze	2.263	104.161	50.427	53.734	30.920	73.241	46,0
Lida	5.889	195.129	94.028	101.101	15.783	179.346	33,1
Nieśwież	2.019	114.046	55.389	58.657	16.252	97.794	56,5
Nowogródek	2.544	102.034	48.444	53.590	6.367	95.667	40,1
Słonim	4.690	116.151	55.140	61.011	14.903	101.248	24,8
Stołpce	1.798	73.940	35.855	38.085	8.505	65.435	41,1
Wołożyn	4.248	118.584	56.453	62.131	5.361	113.223	27,9
Poleskie	42.286	880.898	427.423	453.475	150.260	730.638	20,8
Brześć n/Bugiem	4.845	116 936	56.120	60.816	34.001	82.935	24.1
Drohiczyn	2.362	63.186	30.118	33.068	7.458	55.728	26,7
Kamień Koszyrski	2.892	58.603	28.496	30 107	—	58.603	20,3
Kobryń	2.976	64.290	30.631	33.659	12.713	51.577	21,6
Kossów	3.578	48.853	23.331	25.522	6.055	42.798	13.6
Łuniniec	5.930	89.270	44.132	45.138	14.393	74.877	15,1
Pińsk	6.417	147.621	71.220	76.401	28.289	119.332	23,0
Prużana	2.493	64.393	30.510	33.883	13.168	51.225	25,8
Sarny	5.441	131.652	65.430	66.222	13 994	117.658	24,2
Stolin	5.352	96.094	47.435	48.659	20.189	75.905	18,0
Wołyńskie	30.288	1.437.907	700.371	737.536	202.777	1.235.130	47,5
Dubno	3 314	177.083	86 468	90.615	13.386	163.697	53,4
Horochów	1.746	92.208	44.657	47.551	10.054	82 154	52,8
Kostopol	3.431	114.143	56 329	57 814	7.997	106.146	33,3
Kowel	5.333	170.020	82.547	87.473	26.205	143 815	31,9
Kzemieniec	2.772	208 873	101.372	107.501	26.989	181 884	75,4
Lubomil	2.399	56.264	27.704	28.560	3.328	52.936	23,5

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km.²	Ludność 30. IX. 1921 Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	Mieszkańców na 1 km.²
Łuck	4.751	209.546	102.524	107.022	36.336	173.210	44,1
Równe	2.945	207.968	100.795	107.173	40.748	167.220	70,6
Włodzimierz	2.231	101.412	49.103	52.309	17.480	83.932	45.5
Zdołbunów	1.366	100.390	48.872	51.518	20.254	80.136	73,5
Poznańskie	26.603	1.967.649	922.077	1.045.572	686.920	1.280.729	74,0
Bydgoszcz (m.)	71	87.643	40 996	46.647	87.643	—	1234,4
Bydgoszcz (pow.)	1.337	52.620	25.143	27.477	10.110	42.510	39,4
Chodzież	898	41.742	19.970	21.772	12.810	28.932	46,5
Czarnków	772	35.586	16.862	18.724	6.840	28 746	46,1
Gniezno	565	56.488	26.808	29.680	27.379	29.109	100,0
Gostyń	601	48.930	22.438	26.492	12.210	86.720	81,4
Godzisk	430	35.672	16.616	19.056	12.142	23.530	83,0
Inowrocław	1.030	75.395	35.387	40.008	27.607	47.788	73,2
Jarocin	721	54.302	25.532	28.830	10.453	43.909	75,4
Kępno	707	52 670	24.347	28.323	7.138	45.532	74,5
Kościan	608	48.580	22.578	26.002	11.731	36.849	79,9
Koźmin	453	34.496	16.021	18.475	8.758	25.738	76,2
Krotoszyn	498	44.754	20.826	23.928	17.292	27.462	89,9
Leszno	740	54.402	24.983	29.419	20.573	33.829	73,5
Międzychód	753	30.131	14.121	16.010	6.808	23.323	40,0
Mogilno	733	48.898	22.888	26 010	13.868	85.030	66.7
Nowy Tomyśl	843	50.373	23.483	26 890	9.295	41.078	59,8
Oborniki	1.088	55.146	26.014	29.132	12.442	42.704	10,7
Odolanów	629	43.217	20.423	22.794	6 635	36.582	68.7
Ostrów	415	48.129	23 047	25.082	16.366	31.763	116,0
Ostrzeszów	572	40.082	18,935	21,147	8.566	31,596	70,1

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km.²	Ludność 30 IX 1921 Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	Wgminach wiejskich i obszarach dworskich	Mieszkańców na 1 km.²
Pleszew	483	38.234	17.865	20.369	7.638	30.596	79,2
Poznań (m)	66	184.756	84.757	99.999	184.756	—	2799,3
Poznań (pow.)	1.275	82.387	39 279	43.108	8.653	73.734	64,6
Rawicz	511	48.929	22.703	26.226	16.629	32 300	95,8
Strzelno	615	39 913	18.972	20.941	7.948	31.965	64,9
Szamotuły	1.094	66.056	30.636	35.420	16.900	49.156	60,4
Szubin	917	46.089	21 883	24.206	10.273	35.816	50,3
Śmigiel	554	37.955	17.680	20.275	5.569	32.386	68,5
Śrem	923	56.436	26.324	30.112	14.553	41.883	61,1
Środa	796	49.812	23.308	26.504	11.599	38.213	62,6
Wągrowiec	1.037	54.375	25.936	28.439	10.995	43.380	52,4
Witkowo	588	30.248	14 259	15.989	4.158	26.090	51,4
Wolsztyn	815	48.661	22.782	25.879	7.801	40.860	59.7
Września	562	41.104	19.204	21.900	9.126	31.978	73,1
Wyrzysk	1.162	62.321	29.644	32.677	15.134	47.187	53,6
Żnin	741	41.057	19.427	21.630	8.522	32.535	55,4
Pomorskie	16.386	935.679	449.692	485.987	224.458	711.221	57,1
Brodnica	1.061	61.230	29.615	31.615	11.953	49.277	57,7
Chełmno	726	46.823	21.839	24 984	10.208	36.615	64,5
Chojnice	1.853	71 018	34.231	36.787	10.409	60.609	38,3
Działdowo	486	23.727	11.524	12.203	3.568	20.159	48,8
Gniew	417	27.161	12.858	14.303	3.131	24.030	65,1
Grudziądz (m.)	20	33.516	16.134	17.382	33.516	—	1675.8
Grudziądz (pow.)	780	43.515	20.983	22.532	3.823	39.692	55.8
Kartuzy	1.323	64.631	31.554	33.077	3 717	60.914	48,9

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30.IX 1921					Mieszkańców na 1 km²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Kościerzyna	1.177	49.935	24 169	25.766	8.858	41.077	42,4
Lubawa	986	58.495	28.204	30.291	8.356	50 139	59,3
Puck	590	27 973	13.735	14.238	2.792	25 181	47,4
Sępolno	616	27.876	13.239	14.637	7.407	20.469	45,3
Starogard	1.055	62.400	30.233	32.167	10.466	51 934	59,1
Świecie	1.670	83 138	39.465	43.673	10.611	72.527	49,8
Tczew	351	35.744	17.628	18.116	16.251	19.493	101,8
Toruń (m.)	36	39.424	18.341	21.083	39.424	—	1095,1
Toruń (pow.)	884	53.773	25.694	28.079	13.880	39.893	60,8
Tuchola	858	34.445	16.479	17.966	4 412	30.033	40.1
Wąbrzeźno	708	47.100	22.420	24.680	12.890	34.210	66,5
Wejherowo	789	43.755	21.347	22.408	8.786	34.969	55,5
Śląskie	4.230	1.124.967	—	—	—	—	265,9
A. Śląsk Cieszyński	1.009	144.671	69.304	75.367	44.111	100.560	143,4
Bielsko (m.)	5	19.785	9.023	10.762	19.785	—	3957,0
Bielsko (pow.)	340	51.745	25.074	26 671	1.566	50.179	152,2
Cieszyn	664	73.141	35.207	37.934	22.760	50.381	110,2
B. Górny Śląsk (1919)	3.221	980.296	—	—	—	—	304,3
Górny Śląsk (1919)	3.221	893.074	447.672	445.402	237.246	655.828	277,3
Huta Królewska (m.)	6	72.641	36.262	36.379	72.641	—	12106,8
Katowice (m.)	41	104.868	52.701	52.167	104.868	—	2557,8
Katowice (pow.)	170	184.609	95.343	89.266	18.115	166.494	1085,9
Lubliniec	706	34.794	16 813	17.981	6.005	28.789	49.3
Pszczyna	1.072	119.694	56.657	63.037	11.326	108.368	111,7
Rybnik	893	147.079	72.776	74.303	8.497	138.582	164,7

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30.IX 1921					Mieszkańców na 1 km.²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Świętochłowice	83	174.949	90.426	84.523	—	174.949	2107,8
Tarnowskie Góry	250	54.440	26.694	27.746	15.794	38.646	217,8
Krakowskie	17.448	1.992.810	937.915	1.054 895	465.219	1.527.591	114,2
Biała	464	81.131	37.297	43.834	15.271	65.860	174,9
Bochnia	877	108.375	50.753	57.622	19.152	89.223	123,6
Brzesko	853	96 197	44.938	51.259	5.054	91.143	112,8
Chrzanów	722	116.668	56.197	60.475	33.980	82.688	161,6
Dąbrowa	657	63.717	30.423	33.290	3.888	59.829	98,0
Gorlice	916	78.089	37.139	40.950	9.284	68.805	85,3
Grybów	585	51.932	24.321	27.611	4.865	47.067	88,8
Jasło	820	85.253	39 918	45.335	10.391	74.862	104,0
Kraków (m.)	47	183.706	83.477	100.229	183.706	—	3908,6
Kraków (pow.)	699	105.966	50.261	55.705	2.444	103.522	151,6
Limanowa	952	78.126	37 028	41.098	2.143	75.983	82,1
Maków	823	67.378	31.217	36.161	9.863	57.515	81,9
Mielec	908	72.840	35 280	37.560	8.067	64.773	80,2
Myślenice	383	39.762	18.634	21.128	4.414	35.348	103,8
Nowy Sącz	1.262	130.792	62.245	68.547	39.539	91.253	103,6
Nowy Targ	1.327	80.051	37.986	42.065	19.278	60.773	60,3
Oświęcim	336	51.931	24.870	27.061	14.182	37.749	154,6
Pilzno	573	47.355	22.478	24.877	4.849	42.506	82,6
Ropczyce	800	75.920	36.335	39.585	8.859	67.061	94,9
Spisz-Orawa	583	22.643	10.959	11.684	—	22.643	38,8
Tarnów	772	108.365	50.570	57.795	37.790	70.575	140,4
Wadowice	666	88.646	41.401	47.245	12.725	75.921	133,1

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30.IX 1921					Mieszkańców na 1 km²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Wieliczka	458	68.084	32.251	35.833	10.155	57.929	148,7
Żywiec	972	89.883	41.937	47.946	5.320	84.563	92,5
Lwowskie	27.024	2.718.014	1.294.792	1.423.222	606.024	2.111.990	100,6
Bóbrka	890	83.281	40.532	42.749	8.597	74.684	93,6
Brzozów	684	79.107	37.001	42.106	4.160	74.947	115,7
Dobromil	865	69.924	33.494	36 430	5.386	64 538	80,8
Drohobycz	1.456	163.263	81.292	81.971	56.075	107.188	112,1
Gródek Jagielloński	869	71.253	34.471	36.782	12.490	58.763	82,0
Jarosław	1.347	137.727	65.854	71.873	23.704	114.023	102,2
Jaworów	1.005	80.831	38.635	42.196	10.299	70.532	80,4
Kolbuszowa	868	67.082	32.234	34.848	6.415	60.667	77,3
Krosno	727	81.850	37.340	44.510	12.536	69.314	112,6
Lisko	1.832	92.576	44.337	48.239	7.040	85.536	50,5
Lubaczów	1.136	81.368	39.524	41.844	7.551	73.817	71,6
Lwów (m.)	32	219.388	99.266	120.122	219.388	—	6855,9
Lwów (pow.)	1.310	150.556	72.134	78.422	6.710	143.846	114,9
Łańcut	865	89.142	41.925	47.217	12.119	77.023	103,1
Mościska	755	84.076	40.272	43.864	8.958	75.118	111,4
Nisko	973	60.925	29.241	31.684	9.900	51.025	62,6
Przemyśl	1.002	146.596	69.513	77.083	40.823	96.773	146,3
Przeworsk	403	57 628	27.486	30.142	5.767	51.861	143,0
Rawa Ruska	1.401	106.607	50.949	55.658	15.008	91.599	76,1
Rudki	675	73.463	35.384	38.079	8.461	65.002	108,8
Rzeszów	977	142.058	66.712	75.346	35.451	106.607	145.4
Sambor	948	105.020	51.022	53.998	19.417	85.603	110,8

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km²	Ludność 30.IX 1921					Mieszkańców na 1 km²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Sanok	1.261	102.167	48.111	54.056	13.184	88 983	81,0
Sokal	1.335	99 372	47.539	51.833	14.331	85.041	74,4
Stary Sambor	725	54.770	26.465	28.305	8.138	46 632	75,5
Strzyżów	524	55.931	26.611	29.320	2.905	53.026	106,7
Tarnobrzeg	956	71.492	34.136	37.356	7.663	63.829	74,8
Żółkiew	1.203	90.561	43.312	47.249	14.548	76.013	75,3
Stanisławowskie	18.368	1.348.580	641.869	706.711	257.037	1.091.543	73,4
Bohorodczany	866	54.512	26.114	28.398	2.615	51 897	62,9
Dolina	2.498	101.427	48.911	52.516	15.182	86.245	40,6
Horodenka	871	83.670	39 064	44.606	9.907	73.763	56,1
Kałusz	1.183	87.868	42.196	45.672	8.697	79 171	74,3
Kołomyja	800	119.280	53.129	66.151	41.097	78.183	149,1
Kosów	1.839	83.647	39.953	43.694	9.738	73 909	45,5
Nadwórna	1.945	80.737	38.657	42.080	12.035	68.702	41,5
Peczeniżyn	496	43.085	20.452	22.633	5.984	37.101	86,9
Rohatyn	1.161	109.534	52.686	56.848	11.503	98.031	94,3
Skole	1.268	48.050	23.521	24.529	5.989	42.061	37.9
Stanisławów	869	133.085	63.234	69.851	54.833	78.252	153,1
Stryj	659	72.543	34.895	37.648	27.358	45.185	110,1
Śniatyń	566	72.798	34.397	38.401	16 374	56.424	128,6
Tłumacz	952	104.675	49.796	54.879	12.815	91.860	110,0
Turka	1.459	76.645	37.705	38.940	10.030	66.615	52,5
Żydaczów	936	77·024	37.159	39.865	12.880	64.144	82,3

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km.²	Ludność 30.IX 1921					Mieszkańców na 1 km.²
		Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	W miastach	W gminach wiejskich i obszarach dworskich	
Tarnopolskie	16.240	1.428.520	682.795	745.725	203.769	1.224.751	88,0
Borszczów	1.025	94.767	44.536	50.231	9.028	85.739	92,5
Brody	969	74.856	36.027	38.829	10 867	63.989	77,3
Brzeżany	1.155	93.724	44.693	49.031	14.996	78.728	81,1
Buczacz	1.193	116.660	55.050	61.610	17.213	99.447	97,8
Czortków	694	69.020	32.571	36.449	7.893	61.127	99,5
Husiatyn	873	85.991	40.419	45.572	10.027	75.964	98,5
Kamionka Strumił.	908	68 943	33 431	35 512	12.666	56.277	75,9
Podhajce	1.046	81.998	39.144	42.854	4 814	77.184	78,4
Przemyślany	925	79.599	38.682	40.917	8.448	71.151	86,1
Radziechów	1.125	68.508	33.047	35.461	7.616	60.892	60,9
Skałat	917	85.326	41.332	43 994	12.355	72.971	93,0
Tarnopol	1.164	125.652	59.877	65.775	34.108	91.544	107,9
Trembowla	697	72.304	34.725	37.579	11.563	60.741	103,7
Zaleszczyki	718	66.762	31.169	35 593	4.014	62 748	93,0
Zbaraż	740	65.390	31.768	33.622	8.409	56.981	88,4
Zborów	908	71.941	34.945	36.996	11.878	60.063	79,2
Złoczów	1.183	107.079	51.379	55.700	17.874	89.205	90,5

Stosunki wyznaniowe.

Państwo Województwa	Ogółem ludności	Wyznanie					
		rzymsko-katolickie	grecko-katolic.	prawo-sławne	ewange-lickie	mojże-szowe	inne lub niewiad.
Polska	27 184 836	17 368 352	3 032 636	2 846 508	1 014 577	2 849 020	73 743
M. st. Warszawa	936 713	597 798	428	5 753	18 234	310 322	4 178
Warszawskie	2 112 798	1 802 428	208	4 624	89 181	203 125	12 932
Łódzkie	2 252 769	1 734 117	266	4 563	173 546	326 973	13 304
Kieleckie	2 535 781	2 220 902	246	2 835	10 323	300 489	986
Lubelskie	2 087 951	1 619 755	3 256	152 598	18 013	287 639	6 690
Białostockie	1 307 826	896 622	613	197 407	13 141	194 095	5 948
Wileńskie	973 404	595 488	12	261 426	1 057	91 784	23 637
Nowogródzkie	824 045	325 505	190	421 275	502	74 467	2 106
Poleskie	880 898	68 698	93	697 373	3 897	110 639	198
Wołyńskie	1 437 907	166 512	608	1 066 842	38 938	164 740	267
Poznańskie	1 967 649	1 631 837	925	1 065	322 878	10 351	593
Pomorskie	935 679	744 810	387	981	186 124	2 927	450
Śląsk Cieszyński	144 671	95 033	114	17	41 963	7 337	207
Górny Śląsk (1910)	893 074	828 243	—	—	55 702	8 505	624
Krakowskie	1 992 810	1 779 389	52 864	1 379	5 841	152 926	411
Lwowskie	2 718 014	1 264 162	1 126 207	1 456	12 772	313 206	211
Stanisławowskie	1 348 580	195 706	996 306	831	10 324	145 226	187
Tarnopolskie	1 428 520	447 810	847 907	918	2 882	128 965	38
Ludność spisana przez władze wojskowe	318 525	272 653	2 006	25 165	3 791	14 196	714

Stosunki narodowościowe.

Państwo Województwa	Ogółem ludności	NARODOWOŚĆ polska	rusińska	białoruska	niemiecka	żydowska	inna lub nie wiadoma
Polska	27 184 836	18 820 163	3 899 223	1 060 041	1 058 824	211 404	235 281
M. st. Warszawa	936 713	677 690	484	207	824	252 301	5 207
Warszawskie	2 112 798	1 898 112	471	425	47 384	163 646	2 760
Łódzkie	2 252 769	1 873 629	850	110	103 456	270 437	4 287
Kieleckie	2 535 781	2 314 262	650	79	3 655	215 280	1 855
Lubelskie	2 087 951	1 782 221	63 079	2 106	10 933	227 902	1 710
Białostockie	1 307 826	1 004 379	304	119 402	4 117	163 044	16 580
Wileńskie	973 404	563 556	56	249 857	48	79 508	80 379
Nowogródzkie	824 045	444 023	250	310 155	168	56 307	13 442
Poleskie	880 898	214 052	156 142	375 220	905	91 251	43 328
Wołyńskie	1 437 907	240 922	983 596	1 118	24 960	151 744	39 567
Poznańskie	1 967 649	1 636 246	383	64	327 638	1 480	1 838
Pomorskie	935 679	758 158	153	40	175 329	413	1 586
Śląsk Cieszyński	144 671	110 659	24	—	29 010	4 429	549
Górny Śląsk (1910)	893 074	622 397	—	—	263 970	—	6 707
Krakowskie	1 992 810	1 853 654	49 896	137	9 295	76 861	2 967
Lwowskie	2 718 014	1 537 986	975 268	27	12 436	190 368	1 929
Stanisławowskie	1 348 580	299 088	941 355	4	15 595	91 880	658
Tarnopolskie	1 428 520	642 546	714 031	24	2 484	68 967	468
Ludność spisaną przez władze wojskowe	318 525	285 812	12 231	1 066	811	5 486	13 119

TARYFY I OPŁATY.

Taryfa towarowa.

Komunikacja międzynarodowa.

Ceny biletów kolejowych.

Opłaty konsularne.

Opłaty przy zgłoszeniu patentów, wzorów i znaków

Taksa dla komorników sądowych.

Taryfa opłat stemplowych.

Opłaty pocztowe.

TARYFA TOWAROWA.

Charakterystyka ogólna.

Obowiązująca na normalnotorowych kolejach polskich taryfa towarowa składa się z pięciu części oraz z Wykazu Odległości Taryfowych i Spisu Stacyj. Część I taryfy stanowią t. zw. przepisy przewozowe wraz z załącznikami, zawierającemi przepisy o przewozie zwierząt żywych, o przewozie towarów, przyjmowanych do przewozu warunkowo, wreszcie przepisy o ładowaniu wagonów towarowych. Część II zawiera t. zw. postanowienia taryfowe oraz wykaz opłat dodatkowych, część III obejmuje nomenklaturę i klasyfikację towarów, część IV tabele opłat przewozowych, a w części V ujęte są wszystkie taryfy wyjątkowe. Część I taryfy w obecnem brzmieniu obowiązuje od dnia 1 maja 1925 r., pozostałe zaś części od 1 stycznia 1927 r.

Taryfa towarowa dzieli wszystkie przesyłki na pospieszne i zwyczajne oraz w zależności od wagi — na przesyłki drobne o wadze mniejszej niż 5000 kg, półwagonowe o wadze 5000 kg. i więcej, wreszcie całowagonowe o wadze 10.000 kg. i więcej.

Wszystkie stawki przewozowe ujęte są w klasy taryfowe. Klas tych dla przesyłek towarowych zwyczajnych jest 9, z których klasa I jest najdroższa, a kl. IX najtańsza. Pozatem istnieje 6 klas wyjątkowych, stosowanych do przewozów ulgowych i oznaczonych literami A, B, C, E, F i G ze stawkami zmniejszającemi się w tym samym porządku.

Osobną klasę stanowi schemat opłat dla przesyłek pośpiesznych. Klasy I, II i III stosują się do przesyłek drobnych. Pozostałe 6 klas oraz klasa III dla towarów najdroższych, stosują się do przesyłek pół i całowagonowych. Klasy wyjątkowe mają zastosowanie tylko do przesyłek całowagonowych. Każda z sześciu ostatnich klas normalnych oraz klasa do przesyłek pośpiesznych pół i całowagonowych dzieli się na trzy rubryki: *a*, *b* i *c*, z których pierwsza, zawierająca opłaty najwyższe, stosuje się do przesyłek półwagonowych z obliczeniem przewoźnego na wagę rzeczywistą przesyłki, najmniej jednak za 5000 kg., rubryka *b* stosuje się do przesyłek wagonowych o wadze 10.000 kg, wreszcie rubryka *c* o opłatach najniższych — do przesyłek wagonowych o wadze conajmniej 15.000 kg.

Wagę przesyłek zaokrągla się w ten sposób, że przy przesyłkach drobnych każde zaczęte 10 kg. liczy się za pełne 10 kg., a przy przesyłkach pół i całowagonowych każde zaczęte 100 kg. liczy się za pełne 100 kg. Na żądanie nadawcy, przesyłki pośpieszne mogą być przewożone pociągami osobowemi ze zwyżką przewoźnego o 25% oraz pociągami pośpiesznemi osobowemi ze zwyżką przewoźnego o 50%. Za przewóz szeregu towarów, wyszczególnionych w taryfie, które w stosunku do swej wagi zajmują dużo miejsca w wagonie, przewoźne oblicza się według odnośnych klas taryfowych, podwyższonych o 50%, o ile towary te nadawane są jako przesyłki drobne.

Przewoźne za przesyłki drobne oblicza się za wagę rzeczywistą przesyłki, a za przesyłki półwagonowe również za wagę rzeczywistą — najmniej jednak za 5000 kg. Przy przesyłkach całowagonowych najniższa waga przyjęta do obliczenia przewoźnego wynosi 10.000 kg. O ile zaś nadawca zażądał wagonu o ładowności określonej, wyższej niż 15.000 kg., np. wagonu o ładowności 20.000 kg., wtedy przewoźne oblicza się za wagę rzeczywistą przesyłki nie mniej jednak, jak za ładowność podstawionego, stosownie do żądania, wagonu. Za szereg towarów, wymienio-

nych w części II taryfy, nadawanych luzem t. j. bez opakowania i bez wskazania ilości sztuk, przewoźne oblicza się za wagę rzeczywistą, lecz nie mniej niż za ładowność użytego do przewozu wagonu.

Za przewóz towarów nadawanych w przesyłkach pół lub całowagonowych w wagonach krytych dopłaca się 5% przewoźnego z wyjątkiem węgla, za przewóz którego w wagonach krytych dopłaty tej się nie pobiera. Wszystkie przesyłki drobne przewożone są z reguły w wagonach krytych bez żadnej dopłaty.

Termin dostawy przesyłki nie może przekraczać norm maksymalnych, ustalonych w taryfie. Termin ten dla przesyłek zwyczajnych wynosi: na przyjęcie przesyłki do przewozu 2 doby i na każde rozpoczęte 250 klm. odległości również 2 doby. Dla przesyłek pośpiesznych terminy te są o połowę krótsze.

Przesyłki drobne załadowuje i wyładowuje kolej, a przesyłki pół i całowagonowe nadawca względnie odbiorca towaru, przyczem czas do wykonania tych czynności ustalony jest na 10 godzin. Za przetrzymanie wagonu ponad powyższą normę pobierane są opłaty (postojowe), obliczone w pierwszym dniu po 50 gr. za każdą rozpoczętą godzinę, a następnie za każdą rozpoczętą dobę (za drugą dobę 12 zł., za trzecią i każdą następną po 18 zł.). Za przetrzymanie wagonów o ładowności 30 tonn i wyżej oraz cystern opłaty powyższe podwyższone są o 50%.

Budowa schematu wszystkich klas taryfowych jest różniczkowa. Przewoźne na odległościach do 50 klm. oblicza się za każdy kilometr przebiegu, od 51 do 100 kilometrów — za strefy 5-kilometrowe, a powyżej 100 klm. — za strefy 10-kilometrowe. Różniczkowanie odbywa się do 100 kilometrów i kończy się na 600 kilometrach, poczem za dalsze odległości pobiera się opłata jednostkowa, przypadającą na ostatnią strefę 10- kilometrową. Minimum odległości, za którą oblicza się przewoźne jest 5 klm. Opłaty stacyjne włączone są do stawek taryfowych, natomiast oblicza się oddzielnie opłaty za różne czynności dodatkowe, wykonywane przez kolej z urzędu lub na żądanie nadawcy lub odbiorcy, jak wożenie, liczenie sztuk, przeładowanie i t. p.

Odrębny sposób obliczania przewoźnego stosuje się przy przewozie zwierząt żywych i drobiu, nadawanych w przesyłkach całowagonowych. Obliczanie przewoźnego za takie przewozy odbywa się według stawek, ustanowionych od wagonu i kilometra z zachowaniem ogólnego systemu strefowego i różniczkowego, ujętych w schematy czterech klas taryfowych: A, B, C, D, które stosuje się zależnie od ilości sztuk zwierząt, załadowanych do wagonu i od ilości podłóg w wagonach piętrowych.

Taryfa określa maksymalne ilości sztuk zwierząt, które mogą być załadowane do wagonu przy zastosowaniu odpowiednich stawek wagonowych. Za sztuki załadowane ponad normę, jak również przy przesyłkach zwierząt pojedyńczych, przewoźne oblicza się od sztuki i kilometra.

Układ nomenklatury towarów ustala podział towarów na 18 działów według pochodzenia lub przeznaczenia ich, a mianowicie: Dział I. Płody rolne i ogrodnicze. II. Wytwory przemysłu fabryczno-rolnego. III. Produkty hodowli i rybołóstwa. IV. Wyroby rzeźnicze i masarskie. V. Wytwory garbarskie i kuśnierskie oraz wyroby ze skóry, kości, rogu, szczeciny i włosia. VI. Materjały leśne i wyroby z drzewa. VII. Papier i wyroby papiernicze. VIII. Wytwory przemysłu górniczego. IX. Wytwory przemysłu szklarskiego, ceramicznego, cementowego i betonowego. X. Wytwory przemysłu metalurgicznego. XI. Wytwory przemysłu mechanicznego i metalowego. XII. Wytwory przemysłu chemicznego. XIII. Wytwory przemysłu gumowego. XIV. Wytwory przemysłu włókienniczego i surowce włókiennicze. XV. Odzież, obuwie, bielizna, galanterja, przedmioty zbytku i kosztowności. XVI. Sprzęty domowe, wewnętrzne urządzenia mieszkań, przybory biurowe, szkolne i sklepowe. XVII. Artykuły kolonjalne i gastronomiczne. XVIII. Różne. Każdy z działów dzieli się na kilka ściślejszych grup rodzajowych. Wszystkich grup

jest 130 i każda z nich składa się znowu z szeregu pozycyj towarowych, zaliczonych do poszczególnych klas taryfowych.

Taryfy wyjątkowe (ulgowe) dzielą się na wewnętrzne oraz wywozowe, przywozowe i tranzytowe; ilość ich jest zmienną zależnie od fluktuacji życia gospodarczego kraju. Obecnie istnieje 37 taryf wyjątkowych wewnętrznych, oznaczonych kolejnemi cyframi arabskiemi oraz 45 taryf zagranicznych (wywozowe, przywozowe, tranzytowe), oznaczonych kolejnemi cyframi rzymskiemi. Z ważniejszych towarów, korzystających w obrocie wewnętrznym z ulg taryfowych należy wymienić: węgiel, materjały drzewne, przetwory naftowe, materjały budowlane i niektóre ziemiopłody. W obrocie z zagranicą popierany jest taryfowo wywóz następujących ważniejszych towarów: ziemiopłody, produkty hodowlane i wytwory przemysłu fabryczno-rolniczego, materjały drzewne obrobione, węgiel, przetwory naftowe, cement, sól, wyroby ceramiczne, niektóre wytwory przemysłu chemicznego, wyroby metalurgiczne oraz metale: cynk, ołów, żelazo i stal. Przy imporcie z taryf wyjątkowych korzystają: bawełna, wełna, juta, rudy wszelkie i złom żelazny, oleje i tłuszcze zwierzęce oraz roślinne.

Omawiana taryfa towarowa stosowana jest na wszystkich normalno-torowych kolejach państwowych oraz na normalnotorowych kolejach prywatnych, pozostających pod zarządem państwowym, jednakże przy przewozach, dokonywanych częściowo kolejami państwowemi i częściowo prywatnemi przewoźne oblicza się oddzielnie za łączną odległość kolei państwowych i oddzielnie za odległość każdej kolei prywatnej, na której odbywał się dany przewóz. Wyjątek od tej zasady stanowią koleje prywatne, eksploatowane przez Państwo: Łódź - Koluszki, Herby - Kielce i Lwów-Bełżec, gdzie przewoźne oblicza się za łączną odległość tych kolei i kolei państwowych.

Na kolejach wązkotorowych użytku publicznego zarówno państwowych jak i prywatnych ma zastosowanie taryfa osobna, zawierająca przepisy bardziej uproszczone i ilość klas taryfowych zmniejszoną do 6, natomiast stawki taryfowe są wyższe od normalnych od 26 do 50%, zależnie od typu kolei i charakteru dokonywanych na niej przewozów.

Na kolejach, położonych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, będących pod zarządem polskim, obowiązuje dotychczas taryfa niemiecka, której stawki przewozowe są naogół znacznie wyższe od polskich. Przy przewozach dokonywanych częściowo kolejami polskiemi i częściowo gdańskiemi, przewoźne oblicza się oddzielnie za odległości na kolejach polskich, według taryfy polskiej i oddzielnie za odległości na kolejach gdańskich, według taryfy niemieckiej, jednak cały szereg taryf wyjątkowych polskich zagranicznych, tak przywozowych, jak wywozowych i tranzytowych ustanawia dla licznych towarów, będących przedmiotem obrotu z zagranicą przez porty w Gdańsku i Gdyni, obliczanie przewoźnego za łączną odległość kolei polskich i gdańskich według taryfy polskiej.

Nadawanie towarów.

Przesyłki nadawać można od i do wszystkich stacyj otwartych dla ruchu towarowego. Stacje te wyszczególnione są w „Spisie Stacyj, Przystanków i Ładowni Kolejowych", znajdującym się w handlu księgarskim.

Przesyłki nadaje się w ekspedycjach towarowych oprócz przesyłek nadzwyczajnych, które nadaje się w kasach bagażowych. Przewoźne może być opłacone przy nadawaniu lub przekazane na odbiorcę. Jednak za towary małowartościowe kolej może żądać uiszczenia przewoźnego przy nadaniu. Nadając towar do przewozu, nadawca wchodzi w stosunek umowny z koleją, oparty na przepisach obowiązującej taryfy. Dowodem zawarcia umowy o przewóz jest wypełniony przez nadawcę list przewozowy z odciśniętą na nim pieczęcią stacji nadawczej. List przewozowy oraz jego wtórnik winien być sporządzony na każdą

przesyłkę oddzielnie. Na przesyłki pośpieszne list przewozowy winien być sporządzony na specjalnym blankiecie (z czerwoną obwódką). W liście przewozowym w odpowiednich rubrykach należy zamieścić: imię, nazwisko (firmę) i adres odbiorcy, nazwę towaru, stację przeznaczenia i ewentualnie miejsce dostarczenia przesyłki (np. bocznicę prywatną). Przy przesyłkach drobnych i półwagonowych należy wskazać ilość sztuk towaru, z których składa się przesyłka, a przy przesyłkach drobnych podać ponadto cechy i numery poszczególnych sztuk. O ile nadawca żąda zastosowania taryfy wyjątkowej należy zamieścić żądanie to w liście przewozowym. Przy przesyłkach, które nadawca sam ładuje t. j. pół i całowagonowych, należy zamieścić numer i cechy wagonu. Pozatem list przewozowy powinien zawierać miejsce i datę sporządzenia oraz podpis i adres nadawcy. Nadawca może żądać przewozu przesyłki w pociągu osobowym lub osobowym pośpiesznym, zamieszczając odpowiednie żądanie w liście przewozowym. O ile przesyłka składa się z towarów różnych i różnie taryfowanych, należy w liście przewozowym wskazać oddzielnie wagę każdego towaru, w przeciwnym bowiem razie kolej otaryfuje całą przesyłkę według stawek najwyżej taryfowanego towaru.

Za ustalenie wagi przesyłek drobnych kolej opłaty nie pobiera, a za takież ustalanie przy przesyłkach pół i całowagonowych pobierana jest opłata w wysokości 2.40 zł. za ważenie na wadze wagonowej lub po 6 gr. od 100 kg. towaru za ważenie na wadze magazynowej. O ile nadawca przesyłki pół lub całowagonowej wskazał wagę w liście przewozowym, kolej nie jest obowiązana do ważenia przesyłki, chyba że nadawca zamieścił żądanie ważenia w liście przewozowym — wtedy kolej pobiera wyżej podane opłaty. Nadawca może też zamieścić w liście przewozowym żądanie sprawdzenia ilości sztuk przesyłki, za co kolej pobiera po 10 gr. za każde rozpoczęte 10 sztuk, najmniej 3 zł. od wagonu. Żądanie sprawdzenia przez kolej wagi lub ilości sztuk przesyłki jest korzystne z tego względu, że

tylko tak sprawdzone dane mogą służyć za dowód przeciwko kolei w razie braków. Kolej uprawniona jest do sprawdzenia wagi, podanej w liście przewozowym przez nadawcę przesyłki pół lub całowagonowej i nie pobiera za to opłaty, o ile waga stwierdzona przez kolej zgadza się z wagą podaną w liście przewozowym, przyczem dopuszczalna jest różnica, nie przekraczająca 2% wagi przesyłki. Jeżeli sprawdzona przez kolej waga przesyłki przekracza powyższą normę, kolej pobiera dopłatę, stanowiącą podwójną rożnicę pomiędzy opłatą przypadającą za przewóz rzeczywistej (określonej przez kolej) wagi przesyłki od stacji nadawczej do stacji przeznaczenia, a opłatą za przewóz tej przesyłki, obliczoną według wagi podanej przez nadawcę.

Jest rzeczą ważną ścisłe i zgodne z taryfą określenie nazwy przewożonego towaru. Wszelka dowolność w tym względzie może spowodować zastosowanie wyższej taryfy, a nawet dopłatę za niezgodne z rzeczywistością oznaczenie zawartości przesyłki, obliczoną na tych samych zasadach, jak przy wyżej opisanej niezgodności z określeniem wagi. Szczególnie wysokie dopłaty, dochodzące do 15 zł. od kilograma, pobierane są w wypadkach nadania do przewozu pod inną nazwą towarów, których kolej nie przyjmuje do przewozu, lub przyjmuje pod specjalnemi warunkami, jak materjały wybuchowe, samozapalne i t. p. Warunki te opisane są szczegółowo w załączniku *B* do części *I* taryfy.

Wogóle przy wypełnianiu listu przewozowego nadawca winien być bardzo ścisły i staranny, pamiętając o tem, że ponosi on całkowitą odpowiedzialność za zamieszczone przezeń w liście przewozowym oświadczenia. Odpowiedzialność ta nie ulega zmianie, jeżeli na żądanie nadawcy list przewozowy wypełniła kolejowa ekspedycja towarowa.

Do listu przewozowego powinny być dołączone wszelkie dowody niezbędne do załatwienia formalności celnych, podatkowych, policyjnych i statystycznych, dokonywanych przez kolej w czasie przewozu przesyłki. Dowody te należy

szczegółowo wymienić w liście przewozowym. Kolej nie bada prawidłowości dowodów i nadawca odpowiada wobec kolei za szkody powstałe z powodu braku, nieprawidłowości lub niedostateczności tych dowodów.

Nadawca może obciążyć przesyłkę zaliczeniem do wysokości wartości przesyłki t. zn. uzależnić wydanie przesyłki odbiorcy po uprzedniem wpłaceniu przez niego na stacji odbiorczej kwoty zaliczenia, którą stacja odbiorcza przekazuje niezwłocznie stacji nadawczej celem wpłacenia nadawcy. O wysokości zaliczenia decyduje stacja nadawcza, żądając w wątpliwych wypadkach dowodów stwierdzających wartość przesyłki. Od sumy zaliczenia kolej pobiera prowizję w wysokości 1% najmniej jednak 50 gr. od listu przewozowego. Kolej może też udzielać zaliczek na przesyłki w wysokości do 10 zł. na jedną przesyłkę, pobierając z tego tytułu 2% od sumy zaliczki. Kwota zaliczenia jak również kwota udzielonej zaliczki winny być wpisane przez nadawcę słowami w odpowiedniej rubryce listu przewozowego.

Po wysłaniu przesyłki nadawca może żądać, aby przesyłka była mu zwrócona, zatrzymana w drodze, skierowana do innej stacji, wydana innemu odbiorcy i t. p. Od wykonania tych zleceń kolej może uchylić się tylko wtedy, jeżeli wykonanie ich spowodowałoby przeszkodę w prawidłowości ruchu towarowego. Powyższe zlecenia dodatkowe nadawca winien składać w formie pisemnej stacji nadawczej za okazaniem wtórnika listu przewozowego, do którego należy je również wpisywać. Gdy nadawca nie posiada wtórnika listu przewozowego, nie może on dawać zleceń dodatkowych z wyjątkiem wypadku, kiedy odbiorca nie zechce odebrać przesyłki. Zlecenia dodatkowe muszą rozciągać się na całość przesyłki. Za wykonanie zleceń dodatkowych kolej pobiera opłatę w wysokości 60 gr. od każdego zlecenia oprócz należnego przewoźnego, opłat dodatkowych i zwrotu wydatków, poniesionych przez kolej przy wykonywaniu zlecenia.

Nadawca może na kolei ubezpieczyć przesyłkę od

strat wynikających z nieterminowej dostawy, od zaginięcia, braku, lub uszkodzenia, opłacając 0,2 grosza od każdych 10 zł. sumy ubezpieczenia, najmniej jednak 1 zł. od przesyłki. Ubezpieczenie takie ma charakter uzupełniający, ponieważ kolej i bez niego ponosi przewidzianą w taryfie odpowiedzialność za terminową dostawę, jak również za brak, uszkodzenie lub zaginięcie przesyłki.

Reklamacje.

Reklamacje do władz kolejowych można wnosić z tytułu nieprawidłowego obliczenia przewoźnego, opłat dodatkowych i wydatków w gotowiźnie, uskutecznianych przez kolej na rzecz przesyłki, z tytułu zaginięcia, braku lub uszkodzenia przesyłki wreszcie z powodu przekroczenia przez kolej terminu dostawy.

Do wnoszenia reklamacyj z tytułu nieprawidłowego obliczenia przewoźnego, opłat dodatkowych i wydatków w gotowiźnie uprawniony jest ten, kto opłaty te uiścił, a więc nadawca w wypadku opłacenia przewoźnego zgóry (franco) i odbiorca w wypadku opłacenia przewoźnego przy odbiorze towaru. Prawo to może być cedowane przez nadawcę odbiorcy i odwrotnie. Osoby trzecie mogą wnosić reklamacje w imieniu odbiorcy lub nadawcy jedynie na podstawie oryginalnych pełnomocnictw nadawcy względnie odbiorcy, które muszą być wystawiane przy każdej poszczególnej reklamacji oddzielnie. Podpisy mocodawców na pełnomocnictwach muszą być uwierzytelniane notarjalnie lub sądownie, a przy cesjach uwierzytelnienie podpisu cedującego pozostawione jest uznaniu kolei. W pełnomocnictwach należy wyszczególnić każdy list przewozowy, stanowiący przedmiot reklamacji. Wyszczególnienie to polega na podaniu numeru i daty listu przewozowego oraz stacji nadawczej i odbiorczej. Do reklamacji należy dołączyć oryginalny list przewozowy, o ile zaś chodzi o należności opłacone przy nadaniu, wystarcza wtórnik listu przewozowego i rachunek przedpłaty przewoźnego. Pozatem

w reklamacji należy podać kwotę reklamowaną i uzasadnienie, na którem reklamujący opiera swoje roszczenie do kolei.

Reklamacje należy wnosić do tej Dyrekcji, w okręgu której opłacono należność z listu przewozowego. Od orzeczeń Dyrekcji przysługuje reklamującemu prawo odwołania się do Ministerstwa Komunikacji. Odwołania do Ministerstwa najlepiej wnosić za pośrednictwem tej Dyrekcji, która rozpatrywała daną reklamację, jakkolwiek bowiem przyjmowane są rekursy kierowane bezpośrednio do M-wa, jednak z reguły rekursy takie kierowane są przez M-wo do Dyrekcyj celem wyjaśnień.

Termin przedawnienia przy wnoszeniu reklamacyj ustalony jest na jeden rok, licząc od dnia, w którym uskuteczniona została opłata. Bieg terminu przedawnienia zawiesza się przez wniesienie reklamacji. Jeżeli kolej udzieliła odpowiedzi odmownej, termin przedawnienia biegnie dalej od dnia, w którym kolej zawiadomiła pisemnie o tem reklamującego i zwróciła mu załączone do reklamacji dowody. Dalsze reklamacje zgłaszane do kolei lub do władz przełożonych (a więc do M-wa Komunikacji) nie zawieszają biegu przedawnienia.

Opisane wyżej zasady obowiązują również przy wnoszeniu reklamacyj z powodu przekroczenia terminu dostawy i z powodu braku, uszkodzenia, lub zaginięcia przesyłki z tem, że w tym ostatnim wypadku należy do reklamacyj włączyć również dowody o wartości przesyłki.

Dla zabezpieczenia sobie prawa do wystąpienia z roszczeniem do kolei z powodu braku lub uszkodzenia przesyłki, odbiorca winien przed odebraniem przesyłki żądać określenia przez rzeczoznawców, wyznaczonych z urzędu w obecności przedstawiciela kolei rozmiarów uszkodzenia lub braku przesyłki. O ile kolej z urzędu protokólarnie stwierdziła brak lub uszkodzenie przesyłki, osoba uprawniona do rozporządzenia przesyłką może żądać wydania jej odnośnego odpisu protokółu. W razie nieotrzymania przesyłki w ciągu 30 dni po upływie terminu dostawy, osoba

uprawniona do odbioru przesyłki może bez dalszych formalności uznać przesyłkę za zaginioną i wnieść reklamację o odszkodowanie.

Stronie nie przysługuje prawo do odszkodowania, jeżeli stwierdzonem zostało, że do przewozu nadane zostały pod nieprawidłową nazwą przedmioty, których przewóz z uwagi na bezpieczeństwo publiczne jest wzbroniony, albo przedmioty dopuszczone do przewozu pod pewnemi warunkami, do których nie zastosował się nadawca (materjały wybuchowe, samozapalne, gazy i t. p.).

KOMUNIKACJA MIĘDZYNARODOWA.

1. *Towarowa*

Międzynarodowa komunikacja towarowa pomiędzy państwami należącemi do Berneńskiej Konwencji Międzynarodowej o przewozie towarów kolejami z dnia 14.X.1890 z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami (ogłoszona dla Polski w Dz. U. R. P. Nr. 76 z roku 1922 poz. 685 i 686) odbywa się na zasadach wspomnianej Konwencji, postanowień wykonawczych do niej oraz ujednostajnionych postanowień dodatkowych Międzynarodowego Komitetu Transportowego, stanowiących razem t. zw. Ujednostajniony Regulamin międzynarodowego przewozu towarów drogami żelaznemi.

Do Konwencji Międzynarodowej należą następujące państwa: Austrja, Belgja, Bułgarja, Czechosłowacja, Danja, Francja, Holandja, Luksemburg, Niemcy, Norwegja, Polska, Rumunja, terytorjum Saary, Królestwo Serbów, Chorwatów i Słoweńców, Szwajcarja, Szwecja, Węgry i Włochy.

Zasadnicze udogodnianie Konw. Międzyn. polega na tem, że towary, nadawane do przewozu w komunikacji pomiędzy wymienionemi państwami, mogą być przewożone od stacji nadawczej aż do stacji przeznaczenia za jednym międzynarodowym listem przewozowym, przyczem opłaty przewozowe za całą odległość przewozu mogą być przekazane do pobrania od odbiorcy na stacji przeznaczenia, albo też uiszczone zgóry przez nadawcę; dopuszczalne jest również uiszczenie zgóry części przewoźnego, zwykle do granicy pomiędzy dwoma państwami, z przekazaniem pozostałej części do pobrania od odbiorcy.

W czasach powojennych wyżej wspomniana Konwencja uległa

licznym ograniczeniom. W miarę jednak regulowania i ustalania się stosunków wewnątrz państw, należących do Konwencji, ograniczenia te stopniowo były znoszone. W komunikacji pomiędzy Polską, a obcemi państwami należącemi do Konwencji pozostał jeszcze tylko zakaz obciążania przesyłek zaliczeniami i udzielania nadawcy przez kolej zaliczek na przesyłki. Zakaz ten nie obowiązuje przy stosowaniu górnośląskich taryf bezpośrednich, a z dniem 15.VIII.1927 r. zniesiono go również w komunikacji z Rumunją i Bułgarją tranzytem przez Polskę.

Opłaty przewozowe za przesyłki międzynarodowe, przewożone z udziałem kolei polskich, oblicza się za odległość kolei polskich według wewnętrznej taryfy polskiej, a za odległość kolei państw obcych według ich taryf wewnętrznych, bądź to według bezpośrednich taryf międzynarodowych, o ile takie istnieją na części drogi przewozu. Stosowanie tych ostatnich taryf uzależnione jest zwykle od żądania nadawcy, zamieszczonego w międzynarodowym liście przewozowym.

Jednak koleje polskie posiadają pewną ilość bezpośrednich taryf międzynarodowych, zawierających ogólne stawki przewozowe tak dla kolei polskich, jak i obcych dla przestrzeni pomiędzy stacjami, położonemi na obszarach różnych państw, lub stawki częściowe dla odległości kolei danego państwa.

Taryfy te są następujące:

1) Taryfa dla górnośląskiej komunikacji sąsiedzkiej (9 dodatków) obowiązująca od dn. 1.XI.1924 r., stosowana do przewozów pomiędzy Górnym Śląskiem polskim i niemieckim. Ogłoszenia o tej taryfie umieszczane są w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego.

2) Taryfa dla polsko - górnośląsko - niemieckiej komunikacji związkowej (7 dodatków), obowiązująca również od dn. 1.XI.1924 r., stosowana do przewozów pomiędzy polskim Górnym Śląskiem, a stacjami kolei niemieckich, oprócz stacyj położonych na Górnym Śląsku niemieckim. Ogłoszenia o tej taryfie również są umieszczane w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego.

3) Polsko-Rumuńska Kolejowa Taryfa Towarowa, obowiązująca od 15 listopada 1926 r. (obwieszczenie w Nr. 236 Monitora Polskiego z dnia 14.X.1926 r.).

4) Szereg taryf na eksport polskiego węgla, ustanowionych na ograniczony przeciąg czasu, do portów adrjatyckich i do niektórych punktów granicznych austrjacko-jugosłowiańskich, austrjacko włoskich i szwajcarsko-włoskich.

Pozatem komunikacja towarowa pomiędzy Polską a obcemi państwami uregulowana jest następującemi rozporządzeniami:

1) Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dn. 16.III.1927 r. w sprawie komunikacji towarowej z Austrją, Czechosłowacją, Rumunją, S. H. S., Szwajcarją, Węgrami i Włochami (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 230).

2) Rozp. Ministra Komunikacji z dnia 26.I.1927 r. w sprawie komunikacji z Bułgarją (Dz. U. R. P. Nr. 7).

3) Obowiązująca od dn. 1.VIII.1925 r. taryfa dla komunikacji pomiędzy Polską a Belgją, Francją i Luksemburgiem oraz kolejami terytorjum Saary, w tranzycie przez Francję (obwieszczenie w Nr. 169 Monitora Polskiego z dnia 24.VII 1925 r.).

4) Obowiązująca od dnia 1.VII 1926 r. taryfa dla komunikacji pomiędzy Polską a Danją, Szwecją i Norwegją (obwieszczenie w Nr. 140 Monitora Polskiego z dn. 23.VI 1926 r.).

5) Obowiązująca od dnia 1.V 1926 r. taryfa dla komunikacji pomiędzy Polską a Holandją (obwieszczenie w Nr. 94 Monitora Polskego z dn. 24.IV 1925 r.).

6) Obowiązująca od dn. 1.I 1927 r. taryfa dla komunikacji pomiędzy Polską a Niemcami i kolejami terytorjum Zagłębia Saary w tranzycie przez Niemcy (Dz. U. R. P. Nr. 129/26 poz. 779).

Taryfy powyższe pomimo swej nazwy nie zawierają danych o wysokości opłat przewozowych i mają raczej regulaminowy charakter.

Komunikacji z Litwą Polska nie posiada, a komunikacja z Łotwą odbywa się na zasadzie rozporządzeń Ministra Kolei Żelaznych, ogłoszonych w następujących Dziennikach Ustaw R. P.: Nr. 18 z dn. 26.II 1923 r. poz. 127, Nr. 121/23 poz. 985, Nr. 53/24 poz. 538.

Komunikacja ze Związkiem Socjalistycznych Republik Rad odbywa się na zasadzie taryfy towarowej, obowiązującej od dnia 15.V 1926 r. (obwieszczenie w Nr. 97 Monitora Polskiego z dn. 28.IV 1926 r. zmiany od dn. 15.I 1927 r. w Nr. 2 tegoż roku). Taryfa ta nie zawiera danych o wysokości opłat przewozowych i ma regulaminowy charakter.

2. *Osobowa.*

Celem bezpośrednich taryf zagranicznych na przewóz osób i bagażu jest dostarczenie podróżującej publiczności maximum udogodnień i ułatwień w podróży. Cel ten osiąga się w głównej mierze przez możność bezpośredniej odprawy osób i bagażu od stacyj jednego państwa do stacyj innego państwa na podstawie bezpośredniej taryfy osobowej.

Polska posiada następujące osobowe bezpośrednie taryfy zagraniczne: z Niemcami, Czechosłowacją, Rumunją, Austrją, Węgrami, Włochami, Szwajcarją, Danją, Szwecją i Norwegją (z trzema ostatniemi państwami — jedna taryfa).

W taryfach tych przewidziane są przejścia graniczne, przez które może się odbywać bezpośrednia komunikacja z jednego państwa do drugiego, a w niektórych z nich wyszczególnione są również stacje od i do których tylko można nabywać bezpośrednie bilety książeczkowe, kartonowe lub kartkowe. Opłatę za przejazd pobiera się

w walucie kraju wyjazdu. Opłaty taryfowe wszystkich kolei, uczestniczących w tych komunikacjach, obliczane są według wewnętrznych stawek tych kolei.

W komunikacji z Niemcami i Czechosłowacją waluta obca przerachowana jest na walutę miejscową kraju nabycia biletu według każdorazowo obowiązującego kursu kolejowego. W komunikacji z Rumunją opłaty przewozowe, przypadające za odległości kolei polskich i za odległości kolei rumuńskich, wyrażone są w złotych polskich. W komunikacji z Włochami opłaty taryfowe wyrażone są w dolarach St. Zjednoczonych Ameryki P. po odpowiedniem przerachowaniu wewnętrznych stawek taryfowych kolei uczestniczących w przewozie, a w komunikacji ze Szwajcarją — we frankach szwajcarskich. Obie te taryfy przewidują odprawę podróżnych i bagażu tylko w pociągach pośpiesznych.

Zupełnie odrębna taryfa istnieje dla komunikacji pomiędzy stacjami Województwa Śląskiego, a stacjami niemieckiego Śląska oraz pomiędzy stacjami tegoż województwa tranzytem przez Śląsk niemiecki do Niemiec w wykonaniu odnośnych postanowień Genewskiej Konwencji Górnośląskiej.

W komunikacji pomiędzy polską a państwami skandynawskiemi i Danją taryfa bezpośrednia stosuje się również wyłącznie na pociągi pośpieszne. Do opłat za bilety kolejowe włączone są opłaty za przejazd drogą morską z Warnemünde do Gjedser, z Kopenhagi do Malmo oraz z Sassnitz do Trelleborga.

Ceny biletów kolejowych.

Objaśnienie.

Ceny biletów podane są w złotych i groszach bez t. zw. kolejowego dodatku, pobieranego na rzecz bezrobotnych i wynoszącego 10 gr. od każdych rozpoczętych 5 zł. ceny biletu. Ceny za przejazd pociągami osobowemi i mieszanemi obliczone są za najbliższe odległości kolejowe, dzielące dane miejscowości. Odległości te wskazane są w rubryce drugiej. Ceny biletów na pociągi pośpieszne obliczone są za najkrótsze odległości, na jakich uruchomione są pociągi pośpieszne, kursujące pomiędzy danemi miejscowościami. Np. cena biletu za przejazd pociągiem osobowym Warszawa — Poznań podana jest w komunikacji przez Kutno — Strzałków, zaś pociągiem pośpiesznym — przez Toruń. Ceny biletów na pociągi pośpieszne pomiędzy miejscowościami nie mającemi połączeń kolejowych pośpiesznych na całej odległości, dzielącej te miejscowości, obliczone są z uwzględnieniem dopłaty za pociąg pośpieszny, za tę część przejazdu, którą można odbyć w pociągu pośpiesznym. Opłata za przewóz bagażu jest jednakowa dla pociągów pośpiesznych i osobowych. W wykazie poniższym, o ile droga pociągu pośpiesznego nie pokrywa się z najkrótszą odległością kolejową pomiędzy danemi miejscowościami, opłata za przewóz bagażu wskazana jest dla drogi pociągu pośpiesznego.

Uwaga: G. P. znaczy granica Państwa.

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Od st. BIAŁYSTOK do stacji:								
Brześć Centralny	133	19.50	11.70	7.80	—	—	—	0.84
Gdańsk	556	64 68	38.76	25.82	82.24	49.26	32.68	3.08
Gdynia	576	66.00	39.60	26 40	83.00	49.80	33.20	3.15
Grodno	84	11.70	7.02	4.68	15.20	9.12	6.08	0·54
Katowice	502	60.00	36.00	24.00	77.00	46 20	30,80	2.81
Kielce	384	49.00	29.40	19.60	61.50	36.90	24.60	2.23
Kraków	548	63.50	38.10	25.40	80.50	48.30	32.20	3.00
Krynica	770	80.20	48.12	32.08	105.45	63.27	42.18	4.10
Lublin	293	39.00	23.40	15.60	59.50	35.70	23.80	2.12
Lwów	478	57.00	34.20	22.80	88.50	53.10	35.40	3.41
Łódź Kaliska	324	42.50	25.50	17.00	55.00	33.00	22.00	1.91
Łuck	340	43.50	26.10	17.40	87.50	52 50	35.00	3.33
Mohylany G. P.	440	53.50	32.10	21.40	60.50	36.30	24.20	2 48
Pińsk	302	40.00	24.00	16.00	52.50	31.50	21.00	1.80
Poznań	488	58.00	34.80	23.20	82.00	49.20	32.80	3.10
Stanisławów	618	69.00	41.40	27.60	99.00	59.40	39.60	4.00
Tarnopol	618	69,00	41.40	27.60	99.00	59.40	39.60	4.00
Toruń	419	52.00	31.20	20.80	67.00	40.20	26.80	2.38
Warszawa Gł.	184	26,50	15.90	10.60	33.50	20.10	13.40	1.14
Wilno	241	33.50	20.10	13.40	43.50	26.10	17.40	1.47
Zakopane	710	82.90	49.74	33.16	06 65	64.00	42.66	4.04
Zbąszyń. Gr. P-wa	565	65.00	39.00	26.00	188 50	53.10	35 40	3.50
Zebrzydowice G. P.	581	67.00	40.20	26.80	84.00	50.40	33.60	3.20
Od st. KATOWICE do stacji:								
Brześć Centralny	470	56.50	33.90	22.60	80.50	48.30	32.20	3.00
Bydgoszcz	431	53.50	32.10	21.40	68.50	41.10	27.40	2.48
Częstochowa	89	12.40	7.44	4.96	15,90	9.54	6.36	0.54
Gdańsk	591	68.18	40.86	27.22	85 74	51.36	34.08	3.27
Gdynia	612	69 00	41.80	27.60	87.50	52.50	35.00	3.33
Kielce	173	25,00	15.00	10.00	—	—	—	1.08
Kraków	78	11.00	6.60	4.40	14 50	8.70	5.80	0 48
Krynica	316	42.70	26 02	17.08	59.95	34.68	23.12	1.98
Lublin	386	49.00	29.40	19.60	74.00	44.40	29.60	2.76

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Lwów	419	52.00	31.20	20 80	67.00	40.20	26.80	2.38
Łódź Kaliska	249	33 50	20.10	13.40	43.50	26.10	17.40	1.47
Łuck	625	69.50	41.70	27.80	88.00	52.80	35.20	3.37
Pińsk	640	70.00	42.00	28.00	92.00	55.20	36.80	3.75
Podwołoczyska G. P.	612	69.00	41 40	27.60	99.00	59.40	39.60	4.00
Poznań	334	43.50	26.10	17.40	56.00	33.60	22.40	1.96
Radom	258	34.50	20.70	13.80	—	—	—	1.53
Sniatyn Załucze G. P.	639	71.50	42.90	28.60	90.00	54.00	36.00	3.50
Stołpce Gr. P-wa	759	77.50	46.50	31.00	97.50	58 50	39.00	3.92
Stanisławów	559	64.00	38.40	25.60	81.00	48.60	32.40	3.05
Tarnopol	559	64.00	38.40	25.60	81.00	48.60	32.40	3.05
Toruń	423	53.00	31.80	21.20	68.00	40.80	27.20	2.43
Warszawa Gł.	318	41.00	24.60	16.40	53.50	32.10	21.40	1.85
Wilno	743	77 00	46.20	30.80	97.00	58.20	38.80	3.87
Zakopane	211	33 40	20.04	13.36	45.65	27 40	18.26	1.56
Zebrzydowice G. P.	79	11 00	6.60	4.40	14.50	8.70	5.80	0,48
Od st. KIELCE do stacji:								
Bydgoszcz	428	53.00	31.80	21.20	72.50	43.50	29.00	2.81
Częstochowa	118	16,50	9.90	6.60	—	—	—	0.72
Gdańsk	565	65 68	39,36	26.22	87.74	52.56	34.88	3.53
Gdynia	586	67.00	40.20	26.80	89.50	53.70	35.80	3.58
Inowrocław	411	52.00	31.20	20.80	59 00	35 40	23.60	2 38
Kalisz	308	40.00	24.00	16.00	47.00	28.20	18.80	1.80
Kraków	216	30.00	18.00	12.00	33.50	20.10	13.40	1.31
Krynica	420	53.70	32 25	21.88	72 45	43 47	28.98	2.70
Lublin	214	30.00	18.00	12.00	33.50	20.10	13.40	1.31
Lwów	397	50 00	30 00	20.00	69.00	41.70	27.80	2,67
Łódź Kal.	195	27.50	16.50	11.00	43.50	26.10	17.40	1.64
Łuck	458	55.50	33.30	22.20	68.00	40.80	27.20	2.57
Pińsk	468	56.50	33.90	22.60	63.50	38.10	25.40	2.62
Poznań	404	51.00	30.60	20.40	61.00	36.60	24 40	2.33
Stanisławów	537	62.50	37.50	25.00	84.00	50.40	33.60	3.33
Tarnopol	537	62.50	37.50	25.00	84.00	50.40	33.60	3.33

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg. bagażu
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Toruń	372	48.00	28.80	19.20	45.00	33.00	22.00	2.18
Warszawa Gł.	254	34.50	20.70	13.80	41.50	24.90	16.60	1.53
Wilno	626	69.50	41.70	27.80	89.50	53.70	35.80	3.58
Zakopane	378	53.90	32.35	21.60	66.15	39.69	26.46	2.45
Zbąszyń Gr. P-wa	461	56.50	33.90	22.60	70.50	42.30	28.20	2.72
Zebrzydowice G. P.	252	34.50	20.70	13.80	38.00	22.80	15.20	1.53
Od st. KRAKOW do stacji:								
Brześć Centralny	509	60.00	36.00	24.00	84.00	50.40	33.60	3.20
Bydgoszcz	509	60.00	36.00	24.00	81.00	48.60	12.40	3.05
Częstochowa	134	19.50	11.70	7.80	26.50	15.90	10.60	0.84
Gdańsk	663	72.68	43.56	30.02	96.24	57.66	38.28	3.78
Gdynia	684	73.50	44.10	29 40	96.50	57.90	38.60	3.83
Inowrocław	461	56.50	33.90	22.60	77.50	46.50	31.00	2.86
Krynica	239	33.70	20.22	13.48	48.95	29.37	19.58	1.55
Lublin	315	41.00	24.60	16.40	60.50	36.30	24.20	2.18
Lwów	342	44.50	26.70	17.80	57.00	34.20	22.80	2.01
Łódź Kal.	294	39.00	23.40	15.60	49.00	29.40	19.60	1.74
Łuck	548	63.00	38.10	25.40	87.00	52.50	34.80	3.33
Pińsk	679	72.00	43.50	29.00	97.00	58.20	38.80	3.96
Podwołoczyska G. P.	535	62.00	37.50	25.00	79.50	47.70	31.80	2.96
Poznań	406	51.00	30.60	20.40	66.00	39.60	26.40	2.38
Radom	301	40.00	24.00	16 00	45.50	26.10	17.40	1.80
Stanisławów	482	58.00	34.80	23.20	73.00	43.80	29.60	2.72
Stary Sącz	183	26.50	15.90	10.60	33.50	20.10	13.40	1.14
Sniatyn Załucze. G. P.	582	67·00	40 20	26.80	84.00	50.40	33.60	3 20
Tarnopol	482	58.00	34.80	23.20	73.00	43.80	29.60	2.72
Toruń	471	57.00	34.20	22.80	80.50	48.30	32.20	3.00
Turmont Gr. Pań.	973	89.00	53.40	35.60	112.50	67.50	45.00	4.67
Warszawa Gł.	364	47.00	28.20	18.80	59.50	35.70	23.80	2.12
Wilno	788	79.50	47.70	31.80	99.50	59.70	39.80	4.04
Zakopane	163	26.90	16.14	10.76	39.15	23.49	15.66	1.20
Zbąszyń Gr. P-wa	463	56.50	33.90	22.60	73.00	43.80	29.20	2.72
Zebrzydowice G. P.	121	18.00	10.80	7.20	25.00	15.00	10.00	0.78

Od stacji do stacji	Odległość w klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 klg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Od st. LUBLIN do stacji:								
Brześć Centralny	190	26.50	15.90	10.60	30.00	18.00	12.00	1.14
Bydgoszcz	469	56.50	33.90	22.60	71.50	42.90	28.60	2.62
Ciechocinek	409	51.00	30.60	20.40	66.00	39.60	26.40	2.33
Częstochowa	330	42.50	25.50	17.00	67.00	40.20	26.80	2.38
Gdańsk	556	64.68	38.76	25.82	82.24	49.26	32.68	3.08
Gdynia	577	66.00	39·60	26.40	83.00	49.80	33.20	3.15
Inowrocław	453	55.50	33.30	22.20	70.50	42.30	28.20	2.57
Kalisz	433	53.50	32.10	21.40	68.50	41.10	27.40	2.48
Krynica	398	51.70	31.02	20.68	69.45	41.67	27.78	2.41
Lwów	265	35.50	21.30	14.20	45 50	27.30	18.20	1.58
Łódź Kal.	320	41.20	24.60	16.40	53.50	32 10	21.40	1.85
Łuck	245	33.50	20.10	13.40	43.50	26.10	17.40	1.47
Mohylany Gr. Pań.	343	44.50	26.70	17.80	57.00	34.20	22.80	2.01
Pińsk	360	45.50	27.30	18 20	49.00	29.40	19.60	2.07
Poznań	488	58.00	34 80	23.20	81.00	48.60	32.40	3.05
Stanisławów	405	51.00	30.60	20.40	66.00	39.60	26.40	2.33
Sniatyn Załucze. G. P.	505	60.00	36.00	24.00	77.00	46.20	30.80	2.81
Tarnopol	405	51.00	30 60	20.40	66.00	39.60	26.40	2.33
Toruń	419	52.00	31.20	20.80	67.00	40.20	26.80	2.38
Warszawa Gł.	184	26.50	15.90	10.60	33.50	20.10	13.40	1.14
Wilno	533	62.50	37.50	25 00	87.00	52.20	34.80	3.29
Zakopane	473	63.40	38.04	25.36	89.65	53.79	35 86	2.92
Zbąszyń Gr. P-wa	565	65.00	39.00	26.00	88.50	53.10	35.40	3.41
Zebrzydowice G. P.	431	53.50	32.10	21.40	73 00	43.80	29.20	2.72
Od st. LWÓW do stacji:								
Bydgoszcz	730	76.00	45.60	30.40	108.50	65.10	43.40	4.50
Ciechocinek	673	72.50	43.50	29.00	91.00	54.60	36.40	3.58
Częstochowa	476	57.00	34.20	22.80	72.00	43.20	28.80	2.67
Gdańsk	820	82.18	49.26	32.82	104.74	62.76	41.68	4.20
Gdynia	841	83.50	50.10	33.40	105.50	63.30	42.20	4.29
Inowrocław	715	75.00	45.00	30.00	95.00	57.00	38.00	3.75
Krynica	395	51.70	31.02	20.68	69.45	31.67	27.78	2.41

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Łódź Kal.	503	60.00	36.00	24.00	84.00	50.40	33.60	3.20
Łuck	285	38.00	22.80	15.20	48.00	28.80	19.20	1.69
Pińsk	459	55.50	33.30	22.20	68.00	40.80	27,20	2.57
Poznań	748	77.00	46.20	30.80	97.00	58 20	38,80	3.87
Podwołoczyska G. P.	194	27.50	16.50	11.00	34.50	20.70	13,80	1.20
Stanisławów	140	19.50	11.70	7.80	26.50	15.90	10.60	0.84
Sniatyn Załucze. G. P.	241	33.50	20.10	13.40	43.50	26.10	17.40	1.47
Tarnopol	141	21.00	12.60	8 40	28.00	16.80	11.20	0 90
Toruń	680	72.50	43.50	29.00	91.00	54.60	36.40	3.58
Truskawiec	117	18.50	11.10	7.40	30.75	18.45	12.30	0.84
Warszawa Gł.	449	54.50	32 70	21.80	69,50	41.70	27.80	2 52
Wilno	711	75.00	45 00	30.00	95.00	57,00	38.00	3.75
Zakopane	482	64.40	38.64	25.76	87.15	52.29	34.86	3.11
Zbąszyń Gr. P-wa	805	81.50	48.60	32.40	104.00	62.40	41 60	4.21
Zebrzydowice G. P.	459	55.50	33.30	22.20	70.50	42.30	28.20	2.57
Od st. ŁÓDŹ KAL. do stacji:								
Brześć Centralny	365	47.00	28.20	18.80	59.50	35.70	23.80	2.12
Bydgoszcz	227	31.00	18.60	12.40	45.50	27.30	18.20	1.58
Ciechocinek	206	29.00	17.40	11.60	39 00	23.40	15.60	1.26
Częstochowa	160	22 00	13.20	8.80	29.00	17.40	11.60	0.96
Gdańsk	370	47 68	28.56	19.02	60.74	36.36	24.08	2.15
Gdynia	391	50.00	30.00	20.00	62.50	37.50	25 00	2.28
Inowrocław	212	30.00	18.00	12.00	44.50	26.70	17.80	1.53
Jaremcze	709	74.50	44 70	29.80	94.50	56.70	37.80	3.71
Krynica	526	63.20	37.92	25.28	85.45	51.27	34.18	3.04
Łuck	564	65.00	39.00	26.00	82.00	49.20	32.80	3.10
Nałęczów	290	38.00	22.80	15.20	49.00	29.40	19.60	1.74
Pińsk	538	62.50	37.50	25.00	75.00	45.00	30.00	2.96
Podwołoczyska G. P.	696	74.00	44.40	29.60	92.50	55.50	37.00	3.66
Poznań	246	33.50	20.10	13.40	44.50	26.70	17.80	1.53
Radom	191	27.50	16.50	11.00	—	—	—	1,20

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Sniatyn Załucze. G. P.	743	77.00	46.20	30.80	97.00	58.20	38.80	3.87
Stanisławów	643	71.00	42 60	28.40	89.50	53.70	35.80	3.45
Stołpce Gran. Pań.	618	69.00	41.40	27.60	87.50	52.50	35.00	3.33
Tarnopol	643	71.00	42.60	28.40	89.50	53.70	35.80	3.45
Toruń	177	25.00	15.00	10.00	40.00	24.00	16 00	1.35
Turmont Gr. Pań.	713	75.00	45.00	30.00	95.00	57.00	38,00	3.75
Warszawa Gł.	140	19.50	11.70	7.80	26 50	15 90	10.60	0.84
Wilno	565	65.00	39.00	26.00	82 00	49.20	32.80	3.10
Zakopane	457	62.40	37.44	24.96	82.65	49.59	33.06	2.87
Zbąszyń Gr. P-wa	308	40.00	24 00	16.00	55.00	33.00	22.00	1.91
Zebrzydowice G. P.	327	42.50	25.50	17.00	55.00	33.00	22.00	1.91
Od st. ŁUCK do stacji:								
Brześć Centralny	208	29.00	17.40	11.60	36.00	21.60	14.40	1.26
Bydgoszcz	717	75.00	45.00	30.00	95.00	57.00	38 06	3.75
Ciechocinek	654	71.50	42.90	28.60	90.00	54.00	36.00	3.50
Częstochowa	575	66.00	39.60	26.40	90.00	54.00	36.00	3.50
Gdańsk	801	81.68	49.28	32.62	104.24	62.46	41.48	4.16
Gdynia	822	82 00	49.20	32.80	104.00	62.40	41.60	4 21
Inowrocław	699	74.00	44.40	29.60	92 50	55.50	37.00	3.66
Krynica	614	71.20	42.72	28.48	94.95	57.27	37.98	3.47
Mohylany Gr. Pań.	127	18.00	10.80	7.20	25.00	15.00	10.00	0.78
Pińsk	332	43.50	26.10	17.40	53.50	32.10	21.40	1.96
Poznań	734	76.50	45 90	30.60	103.00	61.80	41.20	4.13
Radom	373	48.00	28.80	19.20	60.50	36.30	24.20	2.18
Sniatyn Załucze. G. P.	525	61.50	36.90	24.60	78.50	47 10	31.40	2.91
Stanisławów	425	53.00	31.80	21.20	68.00	40.80	27.20	2.43
Tarnopol	324	42.50	25.50	17.00	55.00	33.00	22.00	1.91
Toruń	666	72.00	43.20	28.80	90.50	54.30	36.20	3.54
Warszawa Gł.	430	53.00	31.80	21.20	68.00	40 80	27.20	2.43
Wilno	574	66.00	39.60	26.40	183 00	49.80	33.20	3.15
Zbąszyń Gr. P-wa	809	81.00	48.60	32.40	07.00	64 20	42.80	4.42
Zebrzydowice G. P.	664	72.00	43.20	28.80	96.00	57.60	38.40	3.79

Od stacji do stacji	Odległość w klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 klg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Od st. PIŃSK do stacji:								
Brześć Centralny	170	23.50	14.10	9.40	27.00	16.20	10.80	1.02
Bydgoszcz	679	72.50	43.50	29.00	89 50	53.70	35.80	3.58
Ciechocinek	622	69.50	41.70	27.80	84.50	50.70	33.80	3.37
Częstochowa	585	67.00	40.20	26.80	90.00	54.00	36.00	3.50
Gdańsk	766	79.18	47.46	31.62	98.24	58.86	39.08	3.99
Gdynia	787	79 50	47.70	31.80	98.00	58.80	39 20	4.04
Grajewo Gr. Pań.	390	49.00	29.40	19.60	69.50	41.70	27.80	2.67
Inowrocław	664	72.00	43.20	28.80	189.00	53.40	35.60	3.54
Krynica	762	78.50	47 10	31.40	11.45	66.87	44.58	4.47
Mikaszewicze G. P.	112	16.50	9.90	6.60	—	—	—	0.72
Poznań	701	74.50	44.70	29 80	97.50	58.50	39.00	4.00
Radom	384	49.00	29.40	19.60	56.00	33 60	22.40	2.23
Stanisławów	599	67.50	40.50	27 00	84.50	50.70	33.80	3.24
Tarnopol	498	59 00	35.40	23.60	64.00	44.40	29.60	2.76
Toruń	629	69.50	41.70	27.80	84.50	50.70	33.80	3.37
Warszawa Gł.	398	50.00	30.00	20.00	60.00	36.00	24 00	2.28
Wilno	376	48.00	28.80	19.20	60.50	36.30	24.20	2.18
Zakopane	824	89.90	53.94	35.96	121.15	72 69	48.46	4.92
Zbąszyń Gr. P-wa	776	79.00	47.40	31.60	104.50	62.70	41.80	4.38
Zebrzydowice G. P.	719	75 00	45.00	30.00	98.50	59.10	39.40	4.08
Od st. POZNAŃ do stacji:								
Baranowicze	708	74.50	44.70	29.80	99.00	59.40	39.60	4.00
Bydgoszcz	134	19.50	11.70	7.80	29.00	17.40	11.60	0.96
Ciechocinek	167	23.50	14.10	9.40	30.50	18.30	12.20	1.02
Częstochowa	288	38.00	22.80	15.20	48.00	28.80	19.20	1.69
Gdańsk	294	15.50	23.76	15.82	59.24	35.44	23.48	2.10
Gdynia	315	31.00	24.60	16.40	60.50	36.30	24.20	2.18
Inowrocław	107	39.68	9.30	6.20	22.50	13.50	9.00	0 66
Jamielnik Gr. Pań.	230	41.00	18.60	12.40	41.00	24.60	16.40	1.37
Krynica	644	72.70	43.62	29.08	96.45	57.87	38.58	3.59
Mikaszewicze G. P.	809	81.00	48.60	32.40	104.50	62.70	41.80	4.46
Radom	440	53.50	32.10	21.40	66.50	39 90	26.60	2.62

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Sniatyn Załucze G. P.	988	92 00	55.20	36.80	115.50	69.30	46.20	4.88
Stanisławów	888	86.00	51.60	34.40	108.00	64.80	43.20	4.46
Tarnopol	888	86.00	51.60	34.40	108.00	64.80	43.20	4.46
Toruń	142	21.00	12.60	8.40	28.00	16.80	11.20	0.90
Truskawiec	772	80.50	48.30	32.20	105.75	63.45	42.30	4 10
Turmont Gr. Pań.	876	85.00	51.00	34.00	113.00	67.80	45 20	4.71
Warszawa Gł.	304	40.00	24.00	16.00	60.50	36.30	24.20	2.18
Wilno	728	76.00	45.60	30.40	103 00	61.80	41.20	4.13
Zakopane	545	70.40	42.24	28.16	88.90	53.34	35.56	3.40
Zbąszyń Gr. P-wa	78	11.00	6.60	4.40	14.50	8.70	5.80	0.48
Zebrzydowice G. P.	413	52.00	31.20	20,80	67.00	40.20	26.80	2.38
Od st. SANISŁAWOW do stacji:								
Bydgoszcz	870	84.50	50.70	33,80	120.00	72.00	48.00	5.09
Ciechocinek	810	81.00	48.60	32.40	103.50	62.10	41.40	4.17
Częstochowa	616	69.00	41.40	27.60	87.50	52.50	35.00	3.33
Gdańsk	960	90.68	54.36	36.22	116.24	69.66	46.28	4.87
Gdynia	981	92.00	55.20	36.80	116.00	69.60	46.40	4.92
Inowrocław	855	84.00	50.40	33.60	106.00	63.60	42.40	4.34
Krynica	535	64.20	38.52	25.68	86.45	51.87	34.58	3.09
Podwołoczyska G. P.	53	7.60	4,56	3.04	11.10	6.66	4.44	0.36
Radom	533	62.50	37.50	25.00	79.50	47.70	31.80	2.96
Sniatyn Załucze G. P.	245	33.50	20.10	13.40	37.00	22.20	14.80	1.47
Tarnopol	145	21.00	12.60	8.40	32.50	19.50	16.00	1.26
Toruń	820	81.50	48.90	32.60	103.50	62.10	41.40	4.17
Truskawiec	160	24.00	14.40	9.60	36.25	21.75	14.50	1.08
Warszawa Gł.	589	67.00	40.20	26.80	84.00	50 40	33.60	3.20
Wilno	851	84.00	50.40	33.60	106 00	63.60	42.40	4.34
Zakopane	593	73.90	44.34	29.56	96.15	57.69	38.46	3.50
Zbąszyń Gr. P-wa	945	89.50	53.70	35.80	114.50	68.70	45.80	4.80
Zebrzydowice G. P.	599	67.50	40.50	27.00	84.50	50.70	33.80	3.24

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Od st. TARNOPOL do stacji:								
Bydgoszcz	870	84 50	50.70	33.80	120.00	72·00	48.00	5.09
Ciechocinek	810	81.00	48.60	32.40	103.50	62·10	41.40	4.17
Częstochowa	616	69.00	41.40	27.60	87.50	52 50	35.00	3.33
Gdańsk	960	90.68	54.36	36.22	116.24	69·66	46.28	4.87
Gdynia	981	92.00	55.20	36.80	116.00	69·60	46.40	4.92
Inowrocław	855	84.00	50.40	33.60	106.00	63·60	42.40	4.34
Krynica	535	64.20	38.52	25.68	86.45	51·87	34.58	3.09
Podwołoczyska G. P.	53	7.60	4.50	3.04	11.10	6·66	4.44	0.36
Radom	533	62.50	37.56	25.00	79.50	47·70	31.80	2.96
Sniatyn Załucze. G. P.	245	33.50	20.10	13.40	37.00	22·20	14.80	1.47
Toruń	820	81.50	48.90	32.60	103.50	62·10	41.40	4.17
Warszawa Gł.	589	67.00	40.20	26.80	84.00	50·40	33.60	3.20
Wilno	755	77.50	46.50	31.00	97.50	58.50	39.00	3.92
Zakopane	622	76.40	45.84	30.56	90.65	60.39	40.26	3.64
Zbąszyń Gr. P-wa	945	89 50	53.70	35.80	114.58	68.70	45.80	4.80
Zebrzydowice G. P.	599	67.50	40.50	27·00	87.00	52.20	34.80	3.29
Od st. TORUŃ do stacji:								
Bydgoszcz	50	6.90	4.14	2.76	10 40	6.24	4.16	0.30
Ciechocinek	25	3.50	2.10	1.40	7.00	4.20	2.80	0.18
Częstochowa	337	43.50	26.10	17.40	57.00	34.20	22.80	2,01
Gdańsk	193	28.18	16.86	11.22	41.24	24 66	16.28	1.34
Gdynia	214	30.00	18.00	12.00	42.00	25.20	16 80	1.42
Inowrocław	35	4.90	2.94	1.96	8 40	5.04	3.36	0.24
Krynica	703	76.20	45.72	30.48	106.95	64.17	42.78	4.18
Mohylany Gr. Pań.	762	78.50	47.10	31.48	98.50	59.10	39.40	3.96
Radom	369	47.00	28.20	18.80	55.00	33.00	22.00	2.18
Sniatyn Załucze. G. P.	920	87.50	52.50	35.00	128.00	76.80	51.20	5.51
Truskawiec	704	76.50	45.90	30.60	105.75	63.45	42.30	4.10
Warszawa Gł.	235	32.00	19.20	12.80	42.00	25.20	16.80	1.42
Wilno	659	71.50	42.90	28,60	90.00	54.00	36.00	3.50

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewoz 10 kg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Zakopane	634	77.40	46 44	30·96	106.65	63.99	42.66	40.4
Zbąszyń Gr. P-wa	219	30.00	18.00	12·00	40.00	24.00	16.00	1.31
Zebrzydowice G. P.	502	60.00	36.00	24·00	81.00	48.60	32.40	3.05
Od st. WARSZAWA GŁOWNA do stacji:								
Bielsko	373	48.00	28.80	19.20	60.50	36.30	24.20	2.18
Brześć Centr.	225	31.00	18.60	12.40	41.00	24.60	16.40	1.37
Bydgoszcz	285	38.00	22.80	15.20	48.00	28.80	19.20	1.69
Chorzów	314	41.00	24 60	16.40	53.50	32.10	21.40	1.85
Cie szyn	406	51.00	30.60	20.40	63.50	38.10	25.40	2,33
Ciechocinek	225	31.00	18.60	12.40	41.00	24.60	16.40	1.37
Częstochowa	230	31.00	18.60	12.40	41.00	24.60	16.40	1.37
Gdańsk	391	50.68	30.36	20.22	63.24	38.16	25.28	2.31
Gdynia	411	52.00	31.20	20.80	67.00	40.20	26.80	2,38
Grodno	268	35.50	21.30	14.20	45.50	27.30	18.20	1.58
Inowrocław	269	35.50	21.30	14.20	45.50	27.30	18.20	1.58
Jaremcze	654	71.50	42 90	28.60	91.00	54 60	36.40	4.00
Kalisz	253	34.50	20.70	13.80	44.50	26.70	17.80	1.53
Krynica	582	67.70	40.62	27.08	91.95	55.17	36.78	3.38
Lida	384	49.00	29.40	19.60	—	—	—	2.23
Łomża	164	23.50	14.10	9.40	—	—	—	1.02
Mikaszewicze G. P.	506	60.00	36.00	24.00	70.00	42.00	28.00	2.81
Mohylany Gr. Pań.	527	61.50	36.90	24.60	78.50	47.10	31.40	2.91
Nałęczów	156	22.00	13.20	8.80	29.00	17.40	11.60	0.96
Piotrków	146	21.00	12.60	8.40	28.00	16.80	11 20	0.90
Płock Radziwie	172	25.00	15.00	10.00	32.00	19.20	12.80	1.08
Radom	171	25.00	15.00	10.00	32.00	19.20	12.80	1.08
Sosnowiec War.	310	40 00	24.00	16.00	52.50	31.50	21.00	1.85
Stołpce Gran. Pań.	478	57.00	34.20	22.80	72.00	43.20	28.80	2.67
Szczucin	470	61.50	36.90	24.60	76.50	45.90	30.60	2.73
Sniatyn Załucze. G. P.	689	73.50	44.10	29.40	92.00	55.20	36.80	3.62
Truskawiec	535	64.50	38.70	25.80	84.00	50.40	33.60	3.23
Turmont Gr. Pań.	573	66.00	39.60	26 40	83.00	49.80	33.20	3.15
Wilno	425	53.00	31.80	21.20	68.00	40.80	27.20	2.43

Od stacji do stacji	Odległość klm.	Na pociągi osobowe i mieszane			Na pociągi pośpieszne			Opłata za przewóz 10 kg. bagażu.
		Klasy						
		I	II	III	I	II	III	
Włocławek	181	26.50	15.90	10.60	33.50	20.10	13.40	1.14
Włodzimierz Woł.	389	49.00	29.40	19.60	59.00	35.40	23.60	2.23
Zakopane	526	68.40	41.04	27.36	88.65	53.20	35.46	3.21
Zaleszczyki	766	84.88	50.93	33.95	101.88	61.13	40.75	4.16
Zbąszyń Gr. P-wa	381	49.00	29.40	19.60	71.50	42.90	28.60	2.63
Zebrzydowice G. P.	397	50.00	30.00	20.00	62.50	37.50	25.00	2.28
Od st. WILNO do stacji:								
Baranowicze	200	27.50	16 50	11.00	34.50	20.70	13.20	1.20
Brześć Centralny	366	47 00	28.20	18 80	66.00	39 60	26,40	2.33
Bydgoszcz	709	74.50	44.70	29.80	94.50	56.70	37.80	3.71
Ciechocinek	649	71.00	42.60	28.40	89.50	53.70	35.80	3 45
Częstochowa	654	71.50	42.90	28.60	90.00	54.00	36.00	3.50
Gdańsk	796	80 68	48.36	32.22	104.74	62.76	41.68	4.20
Gdynia	817	81.50	48.90	36.60	104.50	62.70	41.80	4.25
Grajewo Gr. Pań.	328	42.50	25.50	17.00	52.50	31.50	21.00	1.91
Grodno	157	22.00	13.20	8.80	29.00	17.40	11.60	0.96
Inowrocław	694	74.00	44.40	29.60	92 50	55.50	37.00	3.66
Krynica	930	90.20	54.12	36 08	123.95	74.37	49.58	5.16
Lida	95	13.10	7.86	5 24	—	—	—	0.60
Mołodeczno	117	16.50	9.90	6.60	23.50	14.10	9.40	0.72
Olechnowicze G. P.	157	22.00	13.20	8.80	—	—	—	0.96
Radom	541	63.50	38.10	25.40	84.50	50.70	33.80	3.24
Sniatyn Załucze. G. P.	951	90.00	54.00	36.00	113.50	68.10	45.40	4.76
Turmont Gr. Pań.	149	21.00	12.60	8.40	28.00	16.80	11.20	0.90
Zakopane	951	97.90	58.74	39.16	125.15	75.09	50.06	5.04
Zbąszyń Gr. P-wa	806	81.00	48.60	32.40	108.50	65.10	43.40	4.50
Zebrzydowice G. P.	821	82.00	49.20	32.80	104.00	62.40	41.60	4.21

OPŁATY KONSULARNE.

DZIAŁ I.

OPŁATY ZASADNICZE.

A. *Opłaty za czynności handlowe.*

1. Za wizowanie lub wystawienie świad. pochodzenia towaru.
a) w celu uzyskania zniżki konwencyjnej lub ulgi celnej 1% od sumy rachunku, dotyczącego danej przesyłki, lecz nie więcej, niż 50 zł. i nie mniej niż 2 zł.;
b) w celu udowodnienia pochodzenia towaru — zł. 0.20.
2. Za powtórne wizowanie świadectwa pochodzenia towarów przy obrocie uszlachetniającym — 1 zł.
3. Za wizowanie świadectwa o zdrowotności przesyłek towarowych — 10 zł.
4. Za wystawienie innych zaświadczeń handlowych — 10 zł.
5. Za zainkasowanie należności 2% od zainkasowanej sumy, najmniej jednak 5 zł.
6. Za zainkasowanie należności łącznie z przesyłką 4% od zainkasowanej sumy, najmniej jednak 10 zł.
7. Za przesłanie wzoru lub próbek na żądanie osoby lub instytucji prywatnej 5 zł. oprócz zwrotu porta i rzeczywistych wydatków.
8. Za dokonanie ekspertyzy przy obrocie towarowym 50 zł. oprócz zwrotu rzeczywistych wydatków.

B. *Opłaty za czynności sądowe.*

Sprawy polubowne.

9. Za spisanie układu pojednawczego lub zapisu na sąd polubowny:
a) jeżeli wartość przedmiotu sporu **nie przewyższa 1.000 zł.** — 25 zł.;
b) jeżeli wartość przedmiotu sporu przewyższa 1.000 zł. — 25 zł., nadto 2% od przewyżki;
c) jeżeli wartość przedmiotu sporu nie da się w pieniądzach oznaczyć stosownie do uznania konsula — 15—500 zł.
10. Za czynności konsula jako sędziego polubownego wynagrodzenie jest zależne od umowy ze stroną przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu, zawiłości sporu, trudów, straty czasu i t. p.
11. Za doręczenie pism sądowych w sprawach cywilnych za każde pismo — 5 zł.
12. Za sporządzenie protokułu, przesłuchania stron, świadków,

lub znawców w sprawach cywilnych na wezwanie władz sądowych polskich, za każdy protokuł — 25 zł.

Sprawy spadkowe i inne czynności w kwestjach sądownictwa niespornego.

13. Za opieczętowanie lub zdjęcie pieczęci, za każde pół dnia czynności urzędowych — 10 zł.

14. Za sporządzenie spisu inwentarza, za każde pół dnia czynności urzędowych 30 zł. nadto 1% od wartości.

15. Za sporządzenie aktu zejścia zgodnie z par. 36 austr. patent. cesars. z dnia 9.VIII 1854 r. za każde pół dnia czynności urzędowych — 20 zł.

16. Za asystencję przy dokonywanych przez władze miejscowe opieczętowaniu spadku lub zdjęciu pieczęci, za każde pół dnia — 10 zł.

17. Za asystencję przy sporządzaniu spisu inwentarza spadkowego, dokonywanego przez władze miejscowe, za każde pó dnia — 30 zł.

18. Za dokonywanie publicznej licytacji, za pół dnia czynności urzędowych — 30 zł., nadto 1% od sumy uzyskanej przy licytacji.

Wolne są od opłat spad. wartości poniżej 1.000 zł. Okres czasu nie przekraczający 7 godzin, należy uważać jako dzień urzędowania, 3½ godz. jako pół dnia urzędowania.

19. Za przeprowadzenie likwidacji spadku przy udziale konsula, gdy ten działa w imieniu nieobecnego spadkobiercy:

a) w razie przeprowadzenia likwidacji spadku bezpośrednio przez konsula bez udziału adwokata 6% od zrealizowanej sumy, przypadającej spadkobiercy po odliczeniu porta i innych rzeczywistych wydatków oraz opłat konsularnych, przewidzianych w Dziale I lit. C i D niniejszej taryfy, a związanych z wydobyciem spadku;

b) za pośrednictwem adwokata 4% od zrealizowanej sumy, przypadającej spadkobiercy po odliczeniu kosztów opłacenia adwokata, porta i innych rzeczywistych wydatków oraz opłat konsularnych, przewidzianych w Dziale I lit. C i D niniejszej taryfy, a związanych z wydobyciem spadku.

C. *Opłaty za czynności notarjalne.*

20. Za uwierzytelnienie podpisu lub znaków ręcznych osób prywatnych, za każdy podpis 5 zł.

W razie równoczesnego poświadczenia własnoręczności więcej, niż dwóch podpisów, umieszczonych na tym samym dokumencie, opłata wynosi 25 zł. za wszystkie podpisy.

21. Za poświadczenie daty okazania dokumentu 5 zł. (w Ameryce 10 zł.).

22. Za stwierdzenie zgodności odpisu z oryginałem, za każdą stronicę 3 zł. (w Ameryce 6 zł.).

23. Za stwierdzenie zgodności przekładu z oryginałem:

a) w języku europejskim, za każdą stronicę 5 zł.;

b) w języku pozaueropejskim (wschodnie), za każdą stronicę 10 zł. Stronica liczy nie więcej jak 25 wierszy po 45 liter w każdym wierszu. Konsulaty nie są obowiązane do poświadczenia zgodności tłumaczeń, jeżeli nie mają do rozporządzenia odpowiednich tłumaczów, a konsul nie włada danym językiem.

24. Za sporządzenie pełnomocnictwa 1% od wartości przedmiotu, lecz nie więcej niż 100 zł. i nie mniej niż 15 zł.

25. Za sporządzenie umów lub inne czynności notarjalne, nieprzewidziane w innych pozycjach niniejszej taryfy 1% od wartości, najmniej jednak 30 zł.

26. Za sporządzenie protestu weksli, czeków lub innych papierów kupieckich na określoną sumę ½% od sumy, najmniej jednak 10 zł.

27. Za sporządzenie testamentu 1% od wartości, najmniej jednak 25 zł.

28. Za przechowanie testamentu jednorazowo 50 zł.

D. *Opłaty za czynności administracyjne.*

29. Za wniesione podania w sprawach prywatnych o dokonanie czynności, co do której nie jest przewidziana opłata w innej pozycji niniejszej taryfy, za każdy arkusz 5 zł. (w Ameryce podwójnie). Za każdy załącznik 1 zł. (w Ameryce podwójnie). Każde następne podanie w tej samej sprawie, która nie powoduje dodatkowych czynności urzędowych, nie podlega ponownej opłacie. Każde następne podanie, w tej samej sprawie, które powoduje dodatkową czynność urzędową, winno być opłacone w myśl poz. 29. Opłaty w myśl niniejszej pozycji uiszczają także osoby, zamieszkałe w Polsce, a wnoszące podania bezpośrednio do konsulatu lub za pośrednictwem urzędu państwowego, mającego siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej; w tym ostatnim wypadku opłata od podania może być uiszczona przez naklejenie na podaniu ogólnych znaczków stemplowych w wysokości, przewidzianej w poz. 29. Podania nieostemplowane wspomnianych osób konsulowie winni załatwić, a odpowiedź kierować do odnośnej władzy administracyjnej I lub II instancji dla doręczenia po uprzedniem uiszczeniu przez petenta opłaty w myśl niniejszej pozycji oraz zwrotu rzeczywistych wydatków. Podania o informacje i wywiady w stosunkach handlowych oraz o upadłościach są wolne od opłat, jednakże koszty poniesione przez konsulat w związku z zasięganiem podobnych wiadomości winny być zwrócone przez strony. Do podań wystosowanych do urzędu państwo-

wego, mającego siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej, a złożonych w konsulacie polskim, stosuje się odpowiednio poz. 29.

30. Za doręczenie pism lub dokumentów wydanych i przesłanych przez polskie urzędy państwowe w kraju na skutek nieostemplowanychpodań, skierowanych bezpośrednio do tych urzędów przez osoby zamieszkałe zagranicą, za każde pismo lub dokument 5 zł. (w Ameryce 10 zł.). Jeżeli jednak w wypadku poszczególnym według taryfy opłat stemplowych od podań, opłata od podania i załączników wynosi więcej niż 5 zł., to konsulat pobierze tytułem opłaty w myśl pozycji niniejszej tę kwotę złotych, jaka należy się według taryfy opłat stemplowych.

31. Za przesłanie i doręczenie drogą urzędową listu 5 zł. (w Ameryce 10 zł.). Przesyłka listów urzędowych służby zagranicznej do ich rodzin i odwrotnie — wolna jest od opłat.

32. Za przesłanie drogą urzędową gotowizny, dokumentów pieniężnych, papierów wartościowych, oraz innych przedmiotów wartościowych, należących do osób prywatnych 3% od wartości, nie mniej jednak jak 5 zł. Przesyłki pieniężne urzędników służby zagranicznej do ich rodzin i odwrotnie — wolne są od opłat. Pensje marynarzy oraz pobory i emerytury urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych lub ich rodzin wolne są od opłat.

33. Za wydobycie i przesłanie drogą urzędową innych dokumentów, należących do osób prywatnych, za każdy dokument 10 zł. W razie jednoczesnego przesyłania więcej, jak czterech dokumentów, opłata za wszystkie dokumenty wynosi 50 zł. Przesyłka osobistych dokumentów marynarzy, urzędników, niższych funkcjonarjuszów państwowych, osób wojskowych i em erytów — wolna jest od opłat.

34. Za wydobycie sum pieniężnych (nienależnych do spadku), które zostały zrealizowane lub uzyskane na pośrednictwem konsula:

a) gdy konsul załatwia sprawę bezpośrednio bez udziału adwokata 6% od wartości łącznie z przekazaniem lub doręczeniem kwoty, po odliczeniu rzeczywistych wydatków oraz opłat konsularnych za dodatkowe czynności, związane z wydobyciem należności lub odszkodowania;

b) za pośrednictwem adwokata 4% od wartości łącznie z przekazaniem lub doręczeniem kwoty, po odliczeniu kosztów opłacenia adwokata, rzeczywistych wydatków oraz opłat konsularnych za dodatkowe czynności, związane z wydobyciem należności lub odszkodowania.

35. Za przechowanie dokumentu 5 zł. jednorazowo, nadto 1 zł. za każdy miesiąc. Wolne są od opłat dokumenty marynarzy. Opłata za trzy miesiące winna być uiszczona zgóry i zwrotowi nie podlega, chociażby dokument był wycofany przez depozytarjusza wcześniej.

36. Za przechowanie gotowizny, papierów wartościowych, kruszców szlachetnych i przedmiotów wartościowych:

a) miesięcznie ¼% od wartości;

b) o ile są one przeznaczone do przechowania przez czas dłuższy — rocznie 1% od wartości.

37. Za przechowanie innych przedmiotów 5 zł. miesięcznie za 1 metr sześcienny zajmowanej przez nie przestrzeni, najmniej jednak 5 zł. Wolne są od opłat depozyty np. należności ściągnięte, lub pieniądze zainkasowane przez konsulat, które niedłużej, jak w ciągu miesiąca od dnia zdeponowania mają być przesłane do miejsca przeznaczenia, oraz wolne są od opłat spadki (uwaga do poz. 19). Konsulowie upoważnieni są do przyjmowania na przechowanie dokumentów i depozytów jedynie wówczas, gdy posiadają odpowiednio zabezpieczone pomieszczenie. Depozyty marynarzy wolne są od opłat.

38. Za legalizację dokumentów, wystawionych lub uwierzytelnionych przez władze, urzędników publicznych i osoby publicznego zaufania (notarjuszów, tłumaczów sądownie zaprzysiężonych i t. p.) 10 zł. (w Ameryce 20 zł.).

Legalizacja dokumentów niezbędnych do zawarcia ślubu podlega opłacie o 50% niższej, a dla robotników o 75% niższej.

39. Za sporządzenie tłumaczenia:

a) w języku europejskim: 1) za każde pół stronicy 10 zł., 2) powyżej pół stronicy, za każdą stronicę 20 zł., b) w języku pozaeuropejskim (wschodnim): 1) za każde pół stronicy 20 zł., 2) powyżej pół stronicy, za każdą stronicę 40 zł.

O ile do zawarcia ślubu konieczne jest więcej, jak trzy dokumenty, należy pobierać opłatę za legalizację i tłumaczenie tych dokumentów nie większą od tej, jaka należy się w myśl niniejszej taryfy za legalizację i tłumaczenie trzech dokumentów. O ile opłaty pobierane przez przysięgłych tłumaczów w miejscu urzędowania konsula są niższe od opłat, ustalonych poz. 39, konsulowie mogą te opłaty zniżyć do wysokości stawek, pobieranych przez przysięgłych tłumaczów. Konsulowie nie są obowiązani do sporządzania tłumaczeń, jeżeli nie mają do rozporządzenia odpowiednich tłumaczów, a sami nie władają danym językiem. Tłumaczenie aktów stanu cywilnego oraz dokumentów niezbędnych do zawarcia ślubu podlegają opłacie o 50% niższej, a dla robotników o 75% niższej.

40. Za sporządzenie odpisu, za każdą stronicę 3 zł.

41. Za sporządzenie wyciągu z ksiąg lub aktów konsularnych, za każdą stronicę 3 zł.

Stronica liczy nie więcej, jak 25 wierszy, po 45 liter w każdym wierszu.

42. Za poświadczenie o wpisaniu do rejestru obywateli (matrykuła) 5 zł. Wpis do rejestru wolny jest od opłat.

43. Za świadectwo pozostawania osób przy życiu 10 zł. Wolne są od opłat świadectwa dla uzyskania zaopatrzenia emerytalnego.

44. Za świadectwo pobytu 10 zł. Świadectwa pobytu nie zastępują dowodu osobistego i są wydawane dla celów specjalnych; cel wydania winien być na nich wyraźnie zaznaczony.

45. Za wystawienie paszportu, względnie za przedłużenie ważności paszportu: a) na okres ponad 6 miesięcy do 1 roku 30 zł. (w Ameryce 60 zł.), b) na okres ponad 3 miesiące do 6 miesięcy 20 zł. (w Ameryce 40 zł.), c) na okres do 3 miesięcy 15 zł. (w Ameryce 30 zł.).

46. Za dokonanie zmiany lub uzupełnienie paszportu 10 zł.

Opłaty dla robotników i niezamożnej uczącej się młodzieży oraz dla osób zapisanych do matrykuły winny być pobierane w wysokości o 50% niższej. Oznaczone w niniejszej ogólnej taryfie konsularnej opłaty nie dotyczą paszportów zagranicznych wydawanych przez władze administracyjne w Polsce, o ile odmienne przepisy ustalają dla tych paszportów terminy i opłaty inne.

47. Za wizowanie paszportu cudzoziemskiego lub wydanie przepustki, zastępującej wizę:

a) za wizę powrotną z terminem maximum 3 miesiące 10 zł.,
b) za wizę wielokrotną z terminem maximum 12 miesięcy 20 zł.,
c) za wizę tranzytową, ważną na przejazd przez terytorjum polskie bez prawa zatrzymania się 1 zł., d) za wizę tranzytową, powrotną, ważną na 2 przejazdy przez terytorjum polskie bez prawa zatrzymania się 2 zł.

Za paszporty rodzinne należy pobierać opłatę od każdej wpisanej do paszportu osoby ponad lat 16. Od obywateli państw, które względem obywateli polskich stosują opłaty wyższe, należy pobierać, na zasadzie wzajemności (odwetu) opłaty wyższe przy jednoczesnem powiadomieniu M-stwa Spraw Zagranicznych o wysokości pobieranej od obywateli polskich przez państwo obce opłaty za wizę. Termin wizy ustala konsul według swego uznania lub na zasadzie wzajemności. Termin ustalony nie może przekraczać maximum podanego wyżej.

48. Za przepustkę dla przewiezienia zwłok 100 zł. Oznaczona opłata przewiduje wszystkie czynności konsulatu poprzedzające wydanie przepustki.

49. Za wystawienie wszelkiego rodzaju świadectw prócz wymienionych w niniejszej taryfie, według uznania konsula 5—20 zł. (w Ameryce 10—40 zł.).

E. *Opłaty za akty stanu cywilnego.*

50. Za sporządzenie aktu stanu cywilnego za akt 10 zł.

51. Za wydanie pełnego wyciągu aktu stanu cywilnego, za wyciąg 10 zł.

52. Za wydanie krótkiego wyciągu aktu stanu cywilnego, za wyciąg 5 zł.

Opłaty dla robotników winny być zniżone o 50%.

F. *Opłaty za czynności dotyczące żeglugi.*

53. Za zameldowanie i wymeldowanie statku, przybyłego do portu 0.01 od zarejestrowanej tonny netto, nie więcej jednak jak 100 zł. Wolne są od opłat statki rybackie. Zameldowanie i wymeldowanie statku obejmuje formalności i czynności urzędowe, które winny być załatwione przez konsulat od chwili przybycia statku, aż do chwili jego wyjazdu, a mianowicie: a) zaświadczenie przyjazdu i wyjazdu statku, legalizowanie i przechowanie dokumentów, dotyczących statku, wydawanie wszelkich dokumentów, niezbędnych przy odprawie statku, a które wystawiane są dla kapitana, oficerów i załogi i co do których niniejsza taryfa nie ustala specjalnych opłat; b) wszystkie czynności, nieprzewidziane specjalnie w innych pozycjach taryfy, a będące w związku z zameldowaniem i wymeldowaniem statku. Jeżeli statek w jednej i tej samej podróży zawija do kilku portów, to ogólna opłata od tonny według poz. 53 pobierana jest w całości w pierwszym porcie rozpoczęcia podróży, a niezależnie od tego w każdym następnym należy opłacać połowę tejże opłaty. Jeżeli statek odbywa podróże perjodyczne według stałego rozkładu, ogólna opłata od tonny pobieraną jest tylko w wysokości połowy stawek przewidzianych w poz. 53 oraz w poprzedniem zdaniu. Jeżeli statek nie dokonywa w porcie tranzakcji handlowych, ani też nie zabiera lub wysadza na ląd pasażerów, w szczególności, jeżeli statek zawinął w ceu zaopatrzenia się w żywność lub węgiel, albo też z powodu wypadku, wywołanego siłą wyższą, wówczas nie jest obowiązany do uiszczenia ogólnej opłaty od tonn, o ile opuści port nie później niż w ciągu 48 godzin. Opłata nie będzie wymagana nawet po upływie 48 godzin, o ile dłuższy pobyt w porcie będzie wywołany siłą wyższą.

54. Za zawieszenie w czynnościach kapitana statku i ustanowenie nowego kapitana 20 zł.

Ustanowienie zastępcy w razie śmierci lub choroby kapitana jest wolne od opłat.

55. Za wydanie nowego spisu załogi statku 10 zł.

56. Za wpisanie lub wykreślenie ze spisu załogi statku, od każdej osoby 1 zł.

57. Za wydanie arkusza dodatkowego do spisu załogi, od arkusza 5 zł.

58. Za wystawienie tymczasowego świadectwa rejestracji od statku wartości 100.000 zł. — 125 zł. za każde następne 10.000 zł. wartości — 10 zł.

59. Za przedłużenie tymczasowego świadectwa rejestracji zł. — 125 zł. za każde następne 10.000 zł. wartości — 10 zł.

60. Za każdorazowe wprowadzenie zmiany w tymczasowem świadectwie rejestracji 75 zł.

61. Za zawizowanie listy towarowej (manifest-konosament), je-

dnorazowo, w porcie nadawczym lub odbiorczym 0,05 od każdej tony faktycznie przywiezionego ładunku.

62. Za pomoc przy ściganiu dezerterów ze statków handlowych wraz ze stawiennictwem w sądzie, za każdego dezertera 10 zł.

63. Za sporządzenie protokółu o dezercji 10 zł.

64. Za orzeczenie w sporze między kapitanem a załogą 15 zł.

65. Za współudział w akcji ratowniczej, wynikłej z powodu uszkodzenia morskiego (avaria) 25 zł.

66. Za przyjęcie zameldowania o wypadkach grożących wywołaniem szkody 10 zł.

67. Za sporządzenie protokułu (protest morski) o wynikłych stratach włącznie z przesłuchaniem świadków, stosownie do zużytego czasu za każde pół dnia 10 zł.

Dla statków rybackich opłata winna być zniżona o połowę.

68. Za sporządzenie protokułu na podstawie oględzin na miejscu, za każde pół dnia 10 zł.

69. Za ustalenie i podział szkód, wynikłych z powodu wielkiej avarji (dispache) 0,2% wysokości ustalonej szkody, nie mniej jednak niż 20 zł.

70. Za wydanie zaświadczenia o konieczności obciążenia pożyczką statku i jego zawartości 10 zł.

71. Za zaświadczenie o konieczności sprzedaży statku 25 zł.

72. Za wydanie zaświadczenia, dotyczącego stanu sanitarnego portu, z którego statek wyjeżdża 10 zł.

DZIAŁ II.

Opłaty dodatkowe: djety, koszty podróży i wydatki rzeczywiste.

73. Za urzędowanie poza lokalem biura, lecz w obrębie miejsca siedziby konsulatu, o ile zachodzi potrzeba i na żądanie strony, pobierane są niezależnie od opłat przewidzianych w niniejszej taryfie za poszczególne czynności następujące opłaty tytułem djet:

a) za urzędowanie kierownika konsulatu, za każde rozpoczęte pół dnia 35 zł.,

b) za urzędowanie innego urzędnika konsulatu, za każde rozpoczęte pół dnia 25 zł.,

c) za urzędowanie niższego funkcjonarjusza konsulatu, za każde rozpoczęte pół dnia 10 zł.

74. Za urzędowanie poza obrębem miejsca siedziby konsulatu, o ile tego zachodzi potrzeba i na żądanie strony, pobierane są niezależnie od opłat, przewidzianych w niniejszej taryfie za poszczególne czynności następujące opłaty tytułem djet: a) za urzędowanie kierownika, za każdą rozopczętą dobę (licząc od chwili wyjazdu) 100 zł., b) za urzędowanie innego urzędnika konsulatu, za każdą rozpoczętą dobę (licząc od chwili wyjazdu) 75 zł., c) za urzędowanie niższego

funkcjonarjusza konsulatu, za każdą rozpoczętą dobę (licząc od chwili wyjazdu) 30 zł.

75. Wszelkie koszty rzeczywiste związane z podróżą (środki lokomocji, tragaże i inne uzależnione od urzędowania wydatki) winny być uiszczone konsulatom niezależnie od djet.

Pobierane opłaty stanowią dochód Skarbu. Urzędnikowi lub niższemu funkcjonarjuszowi konsulatu, którego podróż poza obrębem miejsca urzędowania konsulatu trwa dłużej, niż sześć godzin, przysługują djety stosownie do ogólnych przepisów (o djetach) przy podróżach służbowych urzędników państwowych lub niższych funkcjonarjuszów. Opłata dla marynarzy winna być zniżoną o połowę. Zwrot rzeczywistych kosztów podróży łącznie z djetami winien być zarachowany na przywrócenie kredytu właściwej pozycji budżetowej, z której sumy zostały wydatkowane.

76. Prócz opłat, przewidzianych w niniejszej taryfie, strony winny zwrócić konsulatowi rzeczywiste wydatki, poniesione przy dokonywaniu czynności urzędowych (telegramy, opłaty na korzyść innych urzędów lub władz i t. p.).

DZIAŁ III.

Podwyższenie i zmniejszenie opłat.

77. Opłaty przewidziane w niniejszej taryfie obowiązują zarówno w stosunku do obywateli polskich i obywateli gdańskich, jak i cudzoziemców. Względem cudzoziemców winna być stosowana zasada wzajemności (odwetu), o ile odnośne państwo obce pobiera od obywateli polskich w analogicznych wypadkach opłaty wyższe, lub jeżeli pobiera opłaty za takie czynności, które nie będąc przewidziane w niniejszej taryfie, nie podlegają opłacie. O ile specjalne umowy zawarte z państwami obcemi, przewidują za pewne czynności opłaty niższe od ustalonych niniejszą taryfą, to od obywateli odnośnych państw należy pobierać opłaty w wysokości, przewidzianej w specjalnej umowie.

DZIAŁ IV.

Czynności wolne od opłat.

78. Zwolnienie od opłat, wyszczególnionych w niniejszej taryfie, przysługuje: a) Państwu Polskiemu oraz polskim zakładnikom państwowym będącym odrębnemi osobami prawnemi; b) związkom samorządowym, mającym siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej; c) kościołom i gminom wyznaniowym, przez Państwo Polskie uznanym; d) fundacjom, zakładom i zrzeszeniom, prawnie istniejącym w Polsce lub zagranicą, które mają na celu wyłącznie działalność dobroczynną,

naukową, oświatową, kulturalną lub religijną; e) zrzeszeniom prawnie istniejącym w Polsce lub zagranicą, mającym na celu propagandę kulturalną i ekonomiczną, na rzecz rozwoju stosunków Polski z państwami i narodami obcemi.

79. Wolne są od opłat te czynności konsulatów, które, według obowiązującej ustawy o opłatach stemplowych, wolne są od opłat stemplowych.

80. Wolne są od opłat na zasadach wzajemności wszelkie t. zw. actes de courtoisie wobec państw obcych i urzędników tych państw.

OPŁATY PRZY ZGŁOSZENIU PATENTÓW, WZORÓW I ZNAKÓW.

Opłaty patentowe.

Opłata przy zgłoszeniu patentu wynosi 35 zł.

Opłaty roczne wynoszą:

za rok	pierwszy	40 zł.
„	drugi	50 „
„	trzeci	60 „
„	czwarty	70 „
„	piąty	80 „
„	szósty	90 „
„	siódmy	110 „
„	ósmy	140 „
„	dziewiąty	180 „
„	dziesiąty	240 „
„	jedenasty	320 „
„	dwunasty	420 „
„	trzynasty	540 „
„	czternasty	670 „
„	piętnasty	800 „

Za udzielenie patentu dodatkowego należy się oprócz opłaty przy zgłoszeniu, jednorazowa opłata 40 zł. pol., zamiast opłat rocznych. Od chwili kiedy patent staje się sa-

moistnym, pobiera się od niego zwykłe opłaty roczne, przewidziane dla patentu głównego.

Opłaty za wnioski o wciągnięcie do rejestru zmian, dotyczących praw rzeczowych oraz praw używaczy, wnoszone do wydziału zgłoszeń, wynoszą zł. 20, za odwołania (zażalenia) na uchwały i orzeczenia wydziału zgłoszeń — zł. 20, za wnioski zaś i skargi do wydziału spraw spornych i za zażalenia na uchwały i orzeczenia jego do wydziału odwoławczego — zł. 60

Opłaty przy zgłoszeniu wzoru.

Opłata za zgłoszenie wzoru użytkowego lub łączne zgłoszenie wzorów zdobniczych do 10 wynosi 15 zł. Opłata za pierwszy okres ochrony (1, 2 i 3 rok) wynosi 25 zł. Opłata za drugi okres ochrony (4 i 6 rok) wynosi 50 zł. Opłata za trzeci okres ochrony (7, 8, 9 i 10 rok) wynosi 100 zł.

Przy zgłoszeniu wzorów zdobniczych, odnoszących się do kilku klas towarowych, należy uiścić opłaty (zgłoszenie i perjodyczne) tyle razy, ile klas towarowych objętych jest zgłoszeniem.

Opłaty przy zgłoszeniu znaku.

Opłata przy zgoszeniu znaku towarowego wynosi 20 zł.

Nadto zgłaszający po otrzymaniu zawiadomienia wydziału zgłoszeń, iż znak nadaje się do rejestracji, winien uiścić jako należytość za korzystanie z 10-letniej ochrony każdego znaku 40 zł. i za każdą klasę towaru 10 zł.

Za znaki związkowe wszystkie opłaty obowiązują w podwójnej wysokości.

Opłaty za dalsze korzystanie z ochrony i za klasy towarowe należy uiścić zgóry co lat 10, licząc od dnia wystawienia świadectwa.

Jednakże właściciel znaku może jeszcze i później uiścić opłatę w ciągu 3 miesięcy, z grzywną w wysokości

5% przy opłacie w pierwszym, 10% w drugim i 15% przy opłacie w miesiącu trzecim.

Źródło: Ustawa z 19 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 5/25, poz. 4).

TAKSA DLA KOMORNIKÓW SĄDOWYCH.

1. Komornicy pobierają:

a) za założenie akt — 40 gr.

b) za sporządzenie w 2 egzemplarzach wezwania, zawiadomienia dla doręczenia stronie, wierzycielowi, dłużnikowi albo innej osobie — 70 gr.

c) za doręczenie — 40 gr.

d) za sporządzenie ogłoszeń o licytacjach, ruchomości lub nieruchomości za każdy egzemplarz — 35 gr.

e) za wystawienie każdego egzemplarza ogłoszeń o licytacji — 25 gr.

2. Za zajęcie albo opis nieruchomego majątku, komornik pobiera:

jeżeli wartość nieruchomego majątku nie przekracza 650 zł. — 6 zł. 50 gr.,

jeżeli wartość nieruchomego majątku nie przekracza 1.300 zł. — 8 zł.,

jeżeli wartość wynosi 1.300 zł. do 16.500 zł. to od każdych 650 zł. ponad 1.300 zł. — 75 gr.,

jeżeli wartość wynosi powyżej 16.500 zł. to od każdych 650 zł. ponad 16.500 zł. — 35 gr.

Za sporządzenie protokułu zajęcia, albo spisu ruchomości, znajdujących się w zajętej albo opisanej nieruchomości, komornik pobiera opłatę, przewidzianą w p. 3.

3. Za sporządzenie protokułu zajęcia albo spisu ruchomości:

a) w razie dokonania jednocześnie oszacowania ruchomości, albo jeżeli wartość ich została określoną, komornik pobiera:

jeżeli wartość majątku w ogólnej masie nie przekracza 65 zł. — 1 zł. 50 gr.,

jeżeli wartość majątku w ogólnej masie wynosi od 200 zł. do 350 zł. — 4 zł.,

jeżeli wartość majątku w ogólnej masie wynosi od 65 zł. do 200 zł. — 2 zł. 50 gr.,

jeżeli wartość majątku w ogólnej masie wynosi od 350 zł. do 550 zł. — 5 zł. 50 gr.,

jeżeli wartość majątku w ogólnej masie wynosi od 550 zł. do 650 zł. — 6 zł. 50 gr.,

jeżeli wartość majątku w ogólnej masie wynosi do 6500 zł., to od każdych 65 zł. powyżej 650 zł. — 35 gr.,

jeżeli wartość majątku w ogólnej masie wynosi 33500 zł., to od każdych 650 zł. powyżej 6500 zł. — 1 zł. 50 gr.,

ponad 33500 zł. od każdych 6500 zł. powyżej 33500 zł. — 6 zł. 50 gr.;

b) jeżeli zajęcie albo spis dokonane zostały bez określenia wartości ruchomości, komornik pobiera opłatę w zależności od czasu zużytego na dokonanie tych czynności:

za pierwszą godzinę lub jej część — 3 zł.,

za każde następne pół godziny — 2 zł.

4. W wypadku, gdy komornik protokułu zajęcia nie sporządza, ale tylko sprawdza na miejscu ruchomości już zajęte, pobiera połowę opłaty, przewidzianej w p. 3.

5. Za dokonanie zajęcia, albo spisu należności hipotecznych, wekslowych, kapitałów w gotówce lub papierach procentowych, akcyj, pensyj, rent, zarobków i t. p., komornik pobiera połowę opłaty, przewidzianej w p. 3. Wartość papierów procentowych przy stosowaniu niniejszej taksy oblicza się podług nominalnej wartości.

6. Za opieczętowanie albo zdjęcie pieczęci bez dokonania jednocześnie spisu, komornik pobiera wynagrodzenie w zależności od zużytego czasu:

za pierwszą godzinę — 3 zł.,

za następne godziny — 2 zł.

Opłaty powyższej nie pobiera się, o ile po zdjęciu pieczęci dokonany był spis inwentarza.

7. Za oddanie pod dozór zajętych przedmiotów komornik pobiera opłatę w ilości 1 zł., o ile szacunek przewyższa 200 zł.,

jeżeli szacunek jest niższy, komornik opłaty nie pobiera.

8. Za czynności, związane z przeniesieniem zajętych przedmiotów w inne miejsce, komornik pobiera wynagrodzenie w zależności od zużytego czasu:

za pierwszą godzinę — 3 zł.,

za następne godziny — 2 zł.

9. Za ogół korespondencji z władzami administracyjnemi i zarządami miejskiemi w sprawie zaległych podatków, ciążących na zajętym lub opisanym majątku nieruchomym, albo ruchomym, oraz za korespondencję z wydziałem hipotecznym sądu, komornik pobiera:

o ile szacunek majątku nie przekracza 550 zł.—1 zł.,

o ile szacunek majątku nie przekracza 2000 zł.—2 zł.,

o ile szacunek majątku nie przekracza 6500 zł.—2 zł. 50 gr.,

o ile szacunek majątku nie przekracza 6500 zł.—3 zł.

10. Za dokonanie licytacji ruchomego albo nieruchomego majątku, komornik pobiera następujące opłaty:

jeżeli suma sprzedażna nie przekracza 150 zł. — 2 zł. 50 gr.,

jeżeli suma sprzedażna wynosi od 150 zł. do 250 zł. — 4 zł.,

jeżeli suma sprzedażna wynosi od 250 zł. do 400 zł. — 5 zł. 50 gr.,

jeżeli suma sprzedażna wynosi od 400 zł. do 550 zł. — 6 zł. 50 gr.,

jeżeli suma sprzedażna wynosi od 650 zł. do 1350 zł. — 10 zł.,

jeżeli suma sprzedażna przekracza 1350 zł., to od przewyżki aż do 33.225 zł. dolicza się $1/5\%$, a od przewyżki ponad 33.225 zł. — $1/10\%$.

Te same opłaty komornik pobiera w wypadku dokonania licytacji na dzierżawę majątku.

Jeżeli licytacja nie dojdzie do skutku, komornik otrzymuje za zejście na miejsce — 2 zł.

Jeżeli w czasie trwania licytacji, takowa będzie wstrzymana przez stronę, komornik pobiera od wstrzymującego licytację połowę wynagrodzenia, przewidzianego za dokonanie licytacji.

11. Za czynności, związane z przekazaniem zajętych ruchomości osobie, mającej do nich tytuł, oraz za wszelkie inne czynności, związane z zejściem na miejsce i nieprzewidziane w niniejszej taksie, komornik pobiera wynagrodzenie w zależności od zużytego czasu:

za pierwszą godzinę — 3 zł.,

za następne godziny — 2 zł.

12. Za aresztowanie osoby, której upadłość została sądownie ogłoszona — 10 zł.

13. Za wydanie odpisów dokumentów, niezależnie od opłat na rzecz skarbu wymiaru sprawiedliwości, komornik pobiera za każdą stronicę całą lub zaczętą — 50 gr., najmniej jednak — 1 zł.

Stronica arkusza powinna zawierać 25 wierszy, a każdy wiersz najmniej 18 sylab.

14. Za adnotacje na tytule wykonawczym lub dokumencie — 70 gr.

15. a) Za wprowadzenie w posiadanie nieruchomości rolnej, albo dokonanie z niej eksmisji, komornik pobiera:

jeżeli przestrzeń jest mniejsza niż 6 morgów — 7 zł.,

jeżeli przestrzeń wynosi od 6 morgów do 15 — 10 zł.,

jeżeli przestrzeń wynosi od 15 morgów do 30 — 13 zł.,

jeżeli przestrzeń wynosi powyżej 30 morgów — 16 zł.;

b) za wprowadzenie w posiadanie nieruchomości miejskiej lub zakładu fabryczno-przemysłowego, albo dokonanie z nich eksmisji, komornik pobiera:

jeżeli szacunek ubezpieczeniowy nie przekracza 3.350 zł. — 7 zł.,

jeżeli szacunek ubezpieczeniowy nie przekracza 10.050 zł. — 10 zł.,

jeżeli szacunek ubezpieczeniowy nie przekracza 20.100 zł. — 13 zł.,

jeżeli szacunek ubezpieczeniowy przewyższa 20.100 zł. — 16 zł.,

c) za dokonanie eksmisji z mieszkania:

jednoizbowego — 3 zł.,

dwuizbowego — 4 zł.,

trzyizbowego — 6 zł.,

czteroizbowego i większego — 8 zł.;

d) za sporządzenie protokułu o niedojściu do skutku eksmisji — 2 zł.

16. Za złożenie wpłaconych przez dłużnika pieniędzy do kasy do depozytu sądu, komornik pobiera 1 zł. 50 gr.

17. Za przyjęcie przez komornika zasądzonej na rzecz wierzyciela sumy w ratach, komornik pobiera za przyjęcie każdej raty 25 gr.

18. Za ofiarowanie pieniędzy w imieniu dłużnika wierzycielowi, komornik pobiera:

jeżeli suma nie przekracza 550 zł. — 3 zł.;

jeżeli suma wynosi więcej niż 550 zł. — 5 zł.

19. Strona, żądająca dopełnienia czynności przez komornika, łoży zgóry na koszty, przewidziane przez taksę, w miarę postępowania czynności, niewpłacone zaś koszty za dokonanie czynności, komornik ma prawo wyegzekwować od strony, która żądała ich dokonania.

20. Opłaty, przewidziane w p. 3 ust. b. oraz w p. 6, 8 i 11 niniejszej taksy, obliczane są od chwili przystąpienia do wykonania czynności. W protokule winien być oznaczony czas rozpoczęcia czynności oraz ich zakończenia.

21. Na każdym sporządzonym protokule komornik winien wymienić sumę należnego mu wynagrodzenia.

22. Osoba, na której żądanie komornik wykonywa czynności poza obrębem miejscowości, w której ma swoją siedzibę, dostarcza komornikowi od najbliższej stacji kolejowej środków lokomocji w naturze albo płaci gotówką za koszty podróży podług cen miejscowych. W razie wykonania przez komornika poza jego siedzibą urzędową w jednym czasie czynności dla kilku stron, komornikowi należą się djety i koszta przejazdu za jeden wyjazd; rzeczone koszta komornik winien podzielić proporcjonalnie do sum, jakie dłużnicy mają uiścić, i wymienić w protokule sumę pobranych djet i kosztów przejazdu. Wynikły spór co do kosztów przejazdu rozstrzyga ostatecznie prezes sądu okręgowego.

Za przejazd koleją komornik ma prawo do zwrotu za bilet II klasy. Djety pobiera komornik od strony żądającej czynności w wysokości djet urzędnika IX st. służb., przyczem za wyjazd na czas krótszy niż sześć godzin, djety wypłacane nie będą.

TARYFA OPŁAT STEMPLOWYCH

(ustawa z dnia 1 lipca 1926 Dz. U. Rz. P. Nr. 98 poz. 570), obowiązująca od 1 stycznia 1927 r.

Adoptacja (przysposobienie) (art. 139) — 3 zł.

Akta stanu cywilnego (art. 155) wydane przez urząd stanu cywilnego; od każdego zaświadczenia aktu urodzenia zaślubin lub śmierci:

1) w województwach poznańskiem, pomorskiem i na Górnym Śląsku zasadniczo po 1 zł.,

2) na innych obszarach: a) jeśli koszty utrzymania urzędu stanu cywilnego ponosi państwo to jest w b. zaborze austr. wydawane przez starostwa dla „bezwyznaniowców", w Warszawie przez komisarjaty policji dla wyznań niechrześcijańskich oraz w całem państwie przez duszpasterzy wojskowych — po 3 zł., b) jeśli kosztów utrzymania urz. st. cyw. państwo nie ponosi to jest we wszystkich niewymienionych pod 2), a więc także, wydawane przez duchownych katolickich, ewangelickich i prawosławnych — po 1 zł.

Alimentacyjna umowa (art. 114, 130, 133) gdy dotyczy małżonka, dzieci lub innych osób, których utrzymanie

należało do tego, kto w umowie zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania a umowę zawarto poza sądem lub w sądowem postępowaniu niespornem — od wartości świadczeń (art. 6—11) — 0,5%. Ugoda w sporze sądowym nie podlega opłacie stemplowej; jeśli umowa ma charakter darowizny — podlega podatkowi od darowizn.

Asygnacja (art. 128 ustęp drugi) (t. zw. Kasa płaci) czyli zlecenie wypłaty, które ma być wykonane przez samego wystawcę lub przez inny oddział przedsiębiorstwa, wystawiona bez daty albo z datą późniejszą niż dzień wręczenia odbiorcy lub też płatna w oznaczonym terminie (nie za okazaniem) — od sumy 0,3%, pozatem — wolna.

Asygnata kasowa (art. 118): (dowód lokacyjny) — potwierdzenie przyjęcia na oprocentowanie sumy wyższej niż 100 zł. — 20 gr., na 100 zł. lub niżej jak również wystawiona przez Poczt. Kasę Oszcz., Bank Polski, Centr. Kasę Spółek Roln., gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, komunalne kasy oszczędności oraz spółdzielnie, należące do związków rewizyjnych — wolna.

Cesja (przelew) wierzytelności pieniężnej (art. 66, 69, 70) powyżej 20 zł. — od wartości świadczenia wzajemnego, gdy go zaś nie wymieniono — od nominalnej sumy wierzytelności — 1%; na 20 zł. lub niżej — wolna.

Ciała kopalne (art. 64, 65): umowa o: a) ustanowienie lub przelew prawa do wydobywania ciał kopalnych albo o ustalenie odszkodowania dla właściciela gruntu — od sumy wynagrodzenia (art. 6—10 i 12) bez doliczenia olbory, procentów brutto i t. p. świadczeń — 2%, b) o przelew prawa do oznaczonej liczbowo lub procentowo, części wydobytych ciał kopalnych (olbory, procentów brutto i t. p.) — od sumy wynagrodzenia — 1%.

Czek (art. 128): zasadniczo wolny; jeśli jednak został wręczony odbiorcy przed datą jego wystawienia albo jeśli w czeku na rzecz określonej osoby lub na jej zlecenie wystawca jest zarazem trasatem — od sumy — 0,3%.

Darowizna — nie podlega opłacie stemplowej lecz podatkowi od darowizn (p. ust. z dn. 29.9.1920 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 49 poz. 299 i ustawy dodatkowe).

Długu uznanie (art. 114) — od sumy — 0,5%.

Długu gruntowego albo rentowego ustanowienie (art. 84, 86, 87) (§§ 1191—1203 kod. cyw. niem.) — od sumy wierzytelności — 0,5%.

Dział majątku wspólnego (art. 131—132) — gdy wspólność nie wynikła ani z dziedziczenia ani z zapisu ani z darowizny lecz z innych tytułów (np. kupna, sprzedaży, spółki) a prócz tego nie chodzi o dział wspólnoty gruntowej, podlegający zatwierdzeniu przez władze ziemskie — od nadwyżki, jaką każda z osób otrzymuje ponad wartość swej części idealnej:

a) gdy dział tyczy się nieruchomości — od wartości — 4%.

b) gdy dział tyczy się ruchomości — od wartości — 1% pozatem wolny.

Dzierżawa (najem) (art. 88) — od sumy czynszu z doliczeniem wszelkich świadczeń — 1%.

Dzierżawa wieczysta (emphiteuza) (art. 12, 52, 58) — ustanowienie lub przeniesienie prawa dzierżawy — od wartości — 4%.

Godziny policyjnej przedłużenie: a) podanie (art. 145) — 3 zł., b) zezwolenie na czas dłuższy niż 3 doby (art. 156 p. 6) — 50 zł., c) zezwolenie na 3 doby lub krócej (art. 154) — 3 zł.

Górnictwo — a) podanie o nadanie uprawnień górniczych (art. 146 p. 2) — 10 zł., b) akt nadania górniczego (art. 156 p. 7) — 25 zł.

Hipoteki — I. *Ustanowienie nie w obligu lecz w osobnym dokumencie.*

1) *przez dłużnika:*

a) gdy od obligu, który dotyczy tej wierzytelności należną opłatę stempl. zapłacono (art. 84 ustęp drugi) — 3 zł.;

b) gdy nie zapłacono opłaty stemplowej od obligu (art. 84 ustęp pierwszy) — od sumy — 0,5%;

c) gdy hipoteczne zabezpieczenie znajduje się w treści obligu, to zabezpieczenie to nie podlega osobnej zapłacie (art. 86 ustęp pierwszy), podlega zaś oblig;

2) nie przez dłużnika lecz *przez osobę trzecią*, dla wierzytelności która już istnieje:

a) jeśli *nie* zapłacono opłaty stemplowej od obligu tyczącego się tej wierzytelności, od sumy wierzytelności (art. 84 ustęp pierwszy i art. 85 ustęp pierwszy) — 0,5%;

b) jeśli od obligu, który tyczy się tej wierzytelności zapłacono należną opłatę stemplową (art. 85 ustęp pierwszy) — od sumy wierzytelności — 0,1%;

3) *przez dłużnika lub osobę trzecią*, dla wierzytelności, która jeszcze nie istnieje (kaucja):

a) zasadniczo (art. 82 ustęp pierwszy) — od sumy kaucji — 0,1%;

b) za zabezpieczenie kredytu wekslowego; kaucja służbowa; na zabepieczenie prawidłowego wykonywania obowiązków opiekuna lub kuratora; na zabezpieczenie należności ubocznych (np. procentów), jeśli od obligu opłatę uiszczono; na zabezpieczenie wierzytelności mogących wyniknąć z otwartego kredytu, jeśli zapłacono opłatę stemplową od umowy o otwarcie kredytu (art. 82 ustęp drugi) — od aktu — 3 zł.

II. *Zezwolenie na wykreślenie* z hipoteki (art. 139):

a) sumy do 100 zł. — wolne;

b) sumy ponad 100 zł. do 1000 zł. — 1 zł.;

c) sumy ponad 1000 zł. lub prawa, którego wartość nie jest wymieniona w piśmie — 3 zł.

Indos — na wekslu, przekazie, czeku, obligu przenośnym zapomocą indosu, dokumencie przewozowym i składowym dowodzie posiadania (art. 69 ustęp drugi) — wolny; na składowym dowodzie zastawniczym (warrancie) drugi i następne indosy (art. 69 ustęp drugi) — wolne; perwszy indos (art. 115 ustęp trzeci) — podlega jak weksel.

Kary umownej (wadjalnej) ustanowienie (art. 114):

a) w osobnym dokumencie — 0,5%; b) w tym samym dokumencie co ustanowienie zobowiązania — wolne (art. 2).

Karta łowiecka: a) jednodniowa (art. 154) — 3 zł.; b) na czas dłuższy niż jeden dzień (art. 156 p. 8) — 10 zł.; c) dla funkcjonarjuszów lasów państwowych oraz dla zaprzysiężonej prywatnej straży leśnej — wolne.

Małżeńskie umowy majątkowe (art. 130): o wspólność majątkową małżeńską tak między żyjącymi jak i na przypadek śmierci:

a) gdy tyczą się majątku teraźniejszego wartości wyższej niż 10.000 zł. lub także majątku dorobkowego — od wartości majątku poddanego wspólności — 1%;

b) gdy wspólność tyczy się tylko majątku dorobkowego albo teraźniejszego, czystej wartości 10.000 lub mniej — od aktu — 10 zł.

Nieruchomości (grunt i przedmioty z nim złączone; prawo wieczystej dzierżawy; prawo zabudowy; prawo żądania, by rzecz nieruchoma oddaną została na własność; prawo do nieruchomego majątku spadkowego) (art. 12):

I. 1) *Pisemna umowa o nabycie własności* tytułem:

a) kupna sprzedaży (art. 52 p. 1);

b) wniesienie jako wkładu rzeczowego do spółdzielni (art. 52 p. 1, a contrario z art. 53 p. 1 i z art. 106);

c) zamiany (art. 56, 65, 70);

d) składki ubezpieczeniowej (art. 96 ustęp szósty);

e) świadczenia wzamian za rentę dożywotnią (art. 101 ustęp trzeci);

f) ugody (art. 133 ustęp piąty);

g) spłata długu (insolutum datio) (art. 52 p. 1);

h) licytacji dobrowolnej (art. 52 p. 1);

i) drogą przewłaszczenia (powzdania) (art. 63 ustęp pierwszy);

k) drogą oświadczenia zgody (z § 878 kod. cyw. niem.) (art. 63 ustęp drugi).

2. *Akt licytacji przymusowej* (art. 52 p. 2).

3. *Orzeczenie sądowe w toku egzekucji*, na mocy którego nieruchomość przechodzi na własność wierzyciela

(np. po dwóch bezskutecznych licytacjach w dziel. rosyj.) lub zostaje sprzedana z wolnej ręki (art. 52 p. 3).

4. *Orzeczenie sądowe, zastępujące umowę o przeniesienie wasności* (art. 52 p. 4):

a) wydane w toku egzekucji (§ 367 austr. ord. egz.; § 894 niem. proc. cyw.);

b) tyczące się prawa wykupu majątków rodowych (art. 1349 do 1378 kod. cyw. rosyj., §§ 1442 do 1443 proc. cyw. ros. i art. 163 u. o. s.);

c) wydane z powodu uchylania się od zawarcia notarjalnego aktu sprzedaży w b. dziel. ros. (art. 3 ust. z 2.VII 1924 Dz. U. Nr. 69 poz. 699).

5. *Wyroki sądów polubownych, skutkujące przejście* własności nieruchomości (art. 52 p. 5).

6. *Akty wywłaszczenia* i inne orzeczenia władz administracyjnych, przenoszące własność (art. 52 p. 6) (np. art. 17 ust. z 20.VII 1924 Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 617).

7. *Pisemne umowy* lub jednostronne oświadczenia, *stwierdzające wykonanie prawa.* a) odkupu, b) odprzedaży lub c) pierwszeństwa kupna (art. 52 p. 7).

8. *Przelew prawa* do nieruchomości, przechodzącego z umowy lub licytacji (art. 52 ustęp drugi).

9. *Zezwolenie* przez właściciela tabularnego *na wpis prawa własności* na obszarze b. zab. austr. na rzecz osoby, która od osoby trzeciej nabyła prawo, by nieruchomość została jej oddana na własność (art. 52 ustęp trzeci).

Opłata wynosi: A) zasadniczo (art. 58 ustęp pierwszy) — 4%.

B) Gdy chodzi o sprzedaż niewydzielonej (idealnej) części nieruchomości, nabytej przez sprzedawcę drogą dziedziczenia zapisu lub darowizny osobie, mającej udział w tej nieruchomości z tych samych tytułów lub gdy idzie o oddanie w miejsce zapłaty z powyższych tytułów (art. 58 ustęp drugi) — 0.5%.

C) Nabycie nieruchomości na zasadach ustawy o wykonaniu reformy rolnej przez osoby prywatne lub gdy chodzi o sprzedaż karłowatego gospodarstwa celem uzupełnienia innego karłowatego gospodarstwa (art. 58 ustęp trzeci) — 1%.

D) Gdy chodzi o nieruchomość nabytą na licytacji, jeśli dokument sporządzono w ciągu trzech tygodni po licytacji (art. 58 ustęp czwarty) — od całej ceny sprzedaży — 0.2%.

E) Gdy nieruchomość nabywa państwo obce na cele urzędowania swego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego — od całej ceny nabycia (art. 55) — 2% (za opłatę tę odpowiedzialnym jest sprzedawca).

F) Gdy chodzi o nieruchomość położoną zagranicą (art. 58 ustęp piąty) — od aktu — 3 zł.

II. *Wniesienie nieruchomości do spółki* jako wkładu rzeczowego (art. 106) — niezależnie od opłaty przewidzianej dla spółek — od wartości nieruchomości — 2%.

III. Gdy wraz z nieruchomością przenosi się własność *przynależności,* to od wartości przynależności (art. 52 ustęp ostatni) — 1%. Jeżeli przedmiotem przeniesienia jest gospodarstwo rolne wraz z przynależnościami, to wartość nieruchomości nie może być przyjęta w kwocie niższej niż $^{9}/_{10}$ części ogólnej wartości nieruchomości wraz z przynależnościami, podanej przez podatnika (art. 12 ustęp trzeci).

Notarjalne, notarjalnie uwierzytelnione lub zgłoszone do rejestracji akty: jeśli nie podlegają innej opłacie, przewidzianej w części drugiej ustawy, a opiewają na sumę wyższą niż 100 zł., to w każdym razie podlegają (art. 139):

a) od sumy lub wartości od 100 do 1000 zł. — 1 zł.;

b) od sumy lub wartości ponad 1000, lub gdy w akcie nie wyrażono sumy — 3 zł.

Obcokrajowcy: a) podanie o nabycie nieruchomości przez obcokrajowca (art. 145) — 3 zł.; b) ze zwolenie na nabycie nieruchomości (art. 156 p. 3) od sumy nabycia — 1%, nie więcej jednak niż — 500 zł.; c) podanie o nadanie obywatelstwa polskiego (art. 145) — 3 zł.; d) akt nadania obywatelstwa polskiego (art. 156 p. 1) — 50 zł.

Obligi: a) zasadniczo (art. 114) — od sumy wierzytel-

ności — 0.5%; b) obligi na pożyczkę udzieloną pod zastaw towarów osobie, która zajmuje się sprzedażą towarów tego rodzaju i z tego powodu podlega podatkowi przemysłowemu lub jest od tego podatku ustawą zwolniona (art. 115 ustęp pierwszy) — od sumy wierzytelności — 0.3%; c) obligi na zlecenie (przenośne zapomocą indoksu) (art. 115 ustęp trzeci) — jak weksle; d) obligi na pożyczki, otrzymane od gminnej kasy pożyczkowo - oszczędnościowej, od należącej do związku rewizyjnego spółdzielczej instytucji drobnego kredytu (art. 116) lub od komunalnej kasy oszczędności (art. 28 rozp. Prezyd. z dn. 13.IV 1927 r. Dz. U. Nr. 38 poz. 339) — od sumy wierzytelności — 0.3%; e) obligi na pożyczki, udzielane w listach zastawnych lub w obligacjach fundowanych, przez instytucję emitującą te obligacje (art. 120 p. 3)—wolne; f) obligi na pożyczki konwersyjne podlegają tylko opłacie od nadwyżki, jeśli od obligu poprzedniego opłatę zapłacono (art. 121).

Obligacje (art. 114): krajowe lub zagraniczne przeniesione do kraju — od sumy zobowiązania — 0.5%.

Odpisy: a) dokumentów podlegających opłacie (art. 3) zasadniczo wolne; b) zaświadczenie umieszczone na odpisie przez urząd skarbowy, że od pierwopisu uiszczono opłatę stemplową — od zaświadczenia (art. 154) — 3 zł.; c) zaświadczenie urzędowe zgodności odpisu z pierwopisem, umieszczone przez: 1) sąd — podlega opłatom sądowym; 2) notarjusza (art. 157) — od każdej stronicy pełnej lub zaczętej — 20 gr.; 3) inny urząd państwowy (art. 157) — jeśli urząd także sporządził odpis — od każdej stronicy pełnej lub zaczętej — 1 zł. — jeśli odpis sporządziła sama strona (art. 157 ustęp drugi) — od każdej stronicy pełnej lub zaczętej — 50 gr.

Otwarcie kredytu (art. 134):dokument stwierdzający umowę o otwarcie kredytu, oznaczonego sumą maksymalną (np. „do sumy 10.000 zł."): a) wekslowego — od aktu— 3 zł.; b) kredytu innego rodzaju — od sumy kredytu — 0.1%. Przyrzeczenie udzielenia pożyczki w sumie ściśle określonej (np. „w sumie 10.000 zł.") — wolne.

Papiery wartościowe (akcje, obligacje, listy zastawne, losy, kuksy, z wyjątkiem kuksów dawnego typu i t. p.).

I. 1) Ustna lub pisemna umowa o sprzedaż, dostawę lub zamianę, jakoteż wykonanie przez komisanta zlecenia sprzedaży, kupna lub zamiany, jeśli choć jedna z osób zainteresowanych wykonywa czynności bankierskie albo umowę zawarto za pośrednictwem maklera przysięgłego (art. 75 ustępy trzeci i czwarty), podlega: a) gdy obaj kontrahenci są bankami (art. 79 ustęp drugi), a chodzi — o akcje, kuksy lub inne papiery o niestałym oprocentowaniu — 0.05%, o obligacje, listy zastawne, losy lub inne papiery o stałem oprocentowaniu — 0.01%; b) gdy tylko jeden z kontrahentów jest bankiem (art. 79 a, b), a chodzi o papiery o niestałem oprocentowaniu — 0.2% — chodzi o papiery o stałem oprocentowaniu — 0.5%; c) gdy żaden z kontrahentów nie jest bankiem lub jest nim tylko jeden z kontrahentów, a umowę zawarto za pośrednictwem maklera przysięgłego lecz *poza giełdą* (art. 79 ustęp trzeci) i chodzi: — o papiery o niestałem oprocentowaniu — 0.5% — o stałem oprocentowaniu — 0.1%. Umowa o zamianę podlega opłacie dwukrotnej.

2) Gdy *żaden z kontrahentów nie jest bankiem*, a umowę zawarto *poza giełdą* bez pośrednictwa maklera przysięgłego, podlega tylko:

a) pisemna umowa o sprzedaż, dostawę lub zamianę (art. 75-a).

b) sprzedaż lub zamiana stwierdzone: indosem na pap. wart. imiennym; pisemnem zawiadomieniem instytucji emitującej o dokonanym przelewie lub pisemnem przejęciem przelewu przez instytucję emitującą (art. 76);

c) akt sprzedaży licytacyjnej (art. 75b, 66 p. 2);

d) orzeczenie sądowe w toku egzekucji, na mocy którego papiery wart. dłużnika przechodzą na własność wierzyciela lub zostają sprzedane z wolnej ręki (art. 75b, 66 p. 3);

e) pismo, stwierdzające oddanie pap. wart. wierzycielowi na spłatę długu (art. 75 ustępy: drugi i piąty);

f) świadectwo pochodzenia papieru wartościowego (art. 76);

Opłata wynosi: przy papierach o niestałem oprocentowaniu — 0.5%, — o stałem oprocentowaniu — 0.1%. Zamiana podlega opłacie dwukrotnej. Podstawę obliczenia opłaty stanowi: przy sprzedaży i oddaniu w miejsce zapłaty — łączna wartość wszystkich zobowiązań kupującego bez wliczenia jednak wartości odsetek bieżących oraz wartości kuponów płatnych, a nie odciętych (art. 78a). W innych przypadkach — wartość podana przez podatnika, jeśli jest wyższą od przeciętnego kursu najbliższej giełdy z dnia poprzedniego; w braku tegoż — od najbliższego kursu z ostatnich trzech dni; gdy i tego brak — od wartości ustalonej na podstawie opinji Izby Handlowo - Przemysłowej (art. 6, 8. 75 ustęp pierwszy). Jeśli od umowy o sprzedaż lub zamianę papierów wartościowych uiszczono już opłatę stemplową, a następnie umowę taką stwierdzono indosem lub pisemnem zawiadomieniem instytucji emitującej o dokonanym przelewie albo pisemnem przyjęciem przelewu przez instytucję emitującą, to pisma te są wolne od opłaty (art. 3, 76 ustęp drugi).

II. Przeniesienie do kraju papierów wartościowych zagranicznych (art. 110, 114, 160)—od wartości nominalnej: a) akcji — do końca roku 1929 — 1% — począwszy od 1 stycznia 1930 — 2%, b) listów zastawnych i innych obligacyj — 0,5%.

Pełnomocnictwo (art. 111 — 113) — a) zasadniczo — 3 zł. b) do zastępstwa w sprawie, należącej w 1 instancji do sądu powiatowego (pokoju) albo do sądu przemysłowego lub kupieckiego, a wartość sporu wynosi więcej niż 100 zł. — 1 zł., jeśli wartość sporu wynosi 100 zł. lub mniej — wolne, c) do zastępstwa w sprawie należącej w 1 instancji do urzędu rozjemczego do spraw najmu — 1 zł., d) do odbioru sumy pieniężnej większej niż 500 zł. — z wyjątkiem sum należnych: ze stosunku służbowego, zwrotu wkładki w P. K. O. i przesyłki pocztowej — 1 zł. Wtóropis pełnomocnictwa podlega jak pierwopis.

Podanie (art. 140 — 145): a) zasadniczo — od podania bez względu na ilość arkuszy — 3 zł., b) od każdego załącznika, od każdego dalszego egzemplarza podania lub odpisu podania wraz z niem złożonych — po 50 gr. Jeśli podanie wnosi kilka osób, a nie pochodzi od współwłaścicieli w sprawie ich wspólnego majątku ani żądanie nie opiera się na tych samych tytułach prawnych, podlega opłacie tylokrotnej, przez ile lub w imieniu ilu osób zostało wniesione, c) podanie ponowne (art. 143), przy którem jedynie przesyła się załączniki, potrzebne do załatwienia pierwszego podania — jest wolne; załączniki podlegają jednak — po 50 gr., d) podania: o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego albo na urządzenie lub zmianę instalacji, jeżeli załatwienie takiego podania wymaga oględzin na miejscu; o wpis do księgi wodnej, o nadanie uprawnień górniczych (art. 146) — 10 zł., e) odwołania (reklamacje, rekursy) w sprawie daniny publicznej (art. 147): a) jeśli suma sporna nie przewyższa 50 zł. — wolne, b) przy sumie spornej wyżej 50 zł. do 100 zł. — 50 gr., c) przy sumie spornej wyższej niż 100 zł. — 2 zł. Protokóły, zastępujące podania, podlegają takiej samej opłacie jak podania. Załączniki odwołań w sprawie daniny publicznej — wolne.

Podpisy (art. 158) — zaświadczenia własnoręczności podpisu, dokonane przez: a) sąd — podlega opłatom sądowym, b) przez notarjusza — wolne; wolne jest również równoczesne z podpisem zaświadczenie przez notarjusza zdolności osobistej, c) przez inny urząd państwowy: za jeden podpis — 1 zł., za dwa podpisy — 2 zł., za trzy podpisy — 3 zł.

Pokwitowanie (art. 136—139): a) zasadniczo — 20 gr.

Pokwitowanie: 1) stwierdzające wykonania umowy kupna - sprzedaży lub świadczenia usług podlegają opłatom stemplowym według przepisów dla rachunków (art. 72 i 90);

2) którem wierzyciel potwierdza odbiór rzeczy oddanej w zastaw — jak zastaw (art. 87);

3) którem przewoźnik potwierdza odbiór przedmiotów do przewozu jak przewozowe dokumenty (art. 93);

4) którem stwierdzono przyjęcie rzeczy na skład—jak o skład (art. 95);

5) którem dłużnik stwierdza otrzymanie pożyczki — jak obligi (art. 114, 115, 116);

6) którem przedsiębiorstwa bankierskie stwierdzają przyjęcie pieniędzy na oprocentowanie — jak asygnaty kasowe (art. 118);

7) z przyjęcia zadatku w osobnem piśmie, po sporządzeniu umowy, której dotyczy zadatek — jak zwykłe kwity; jeśli wystawiono go przed sporządzeniem umowy pisemnej — jak umowa przygotowawcza (art. 134);

8) kwit z zezwoleniem na wykreślenie prawa zastawu (art. 139) — patrz hipoteka.

Poręka (art. 117) — 3 zł.

Prawa na rzeczy cudzej (art. 81): służebność gruntowa prawo użytkowania, używania lub mieszkania albo służebność ograniczona i ciężar rzeczowy z wyjątkiem odbory, procentów brutto i t. p.: a) umowa o ustanowienie lub przeniesienie od wartości świadczeń wzajemnych — 1%, b) gdy obciążona nieruchomość znajduje się zagranicą — 0.1%, c) na obszarze b. zab. niem. na równi z umową stoi wniosek o wpis prawa rzeczowego w księdze wieczystej lub w rejestrze okrętowym (art. 87, ustęp trzeci).

Protest (art. 159) (weksli, czeków i t. p.) sporządzony przez: a) sąd lub pocztę — podlega następującym opłatom sądowym lub pocztowym (rozp. Prezyd. Rz. P. z dn. 30/4 1927 Dz. U. Nr. 43 poz. 381):

przy sumie wekslu			do	100 zł.				2 zł.		
„	„	„	ponad	100 „	do	250 zł.		2 „	50 gr.	
„	„	„	„	250 „	„	300 „		3 „		
„	„	„	„	300 „	„	400 „		4 „	50 gr.	
„	„	„	„	400 „	„	500 „		5 „	50 gr.	
„	„	„	„	500 „	„	600 „		6 „		
„	„	„	„	600 „	„	1000 „		8 „		

przy sumie wekslu	ponad	1000 „	do	2000 „				12 „		
„ „ „	„	2000 „	„	5000 „				13 „		
„ „ „	„	5000 „	„	10000 „				18 „		

przy sumie przekraczającej 10.000 zł. do opłaty 18 zł. za pierwsze 10.000 zł. dodaje się po 30 gr. za każde, choćby rozpoczęte dalsze 1.000 zł.;

b) za protest dokonany przez notarjusza uiszcza się dwie opłaty: 1) honorarjum notarjusza i opłatę stemplową, według następującej skali:

					honorarjum notarjalne	opłata stemplowa	razem
przy sumie do	100 zł.				2 zł.	— „	2 zł.
ponad	100 zł.	do	250 zł.		2 „	50 gr.	2 „ 50 gr.
„	250 „	„	300 „		2,5 „	50 gr.	3 „ —
„	300 „	„	400 „		4 „	50 gr.	4 „ 50 gr.
„	400 „	„	500 „		5 „	50 gr.	5 „ 50 gr.
„	500 „	„	600 „		5 „	1 zł.	6 „
„	600 „	„	1000 „		7 „	1 zł.	8 „
„	1000 „	„	2000 „		10 „	2 zł.	12 „
„	2000 „	„	5000 „		10 „	3 zł.	13 „
„	5000 „	„	10000 „		15 „	3 zł.	18 „

przy sumie, przekraczającej 10.000 zł. honorarjum notarjusza, wynoszące 15 zł. za pierwsze 10.000 zł. zwiększa się o 30 gr. za każdy dalszy 1.000 zł., natomiast opłata stemplowa 3 zł. nie ulega żadnej dalszej podwyżce.

Przedłużenie terminu płatności długu (art. 4, 139) — patrz notarjalne dokumenty.

Przekaz (art. 126), zawierający zlecenie wypłaty sumy pieniężnej albo zlecenie wydania papierów wartościowych, albo innych rzeczy zamiennych, jeżeli bądź przekazujący, bądź osoba, której przekaz wykonać zlecono jest handlującym w rozumieniu kod. handl. — 0.3%.

Przekazy: zawierający zlecenie wypłaty z rachunku bieżącego (on call), płatny nie później niż w tydzień po dacie wystawienia; jeżeli ta data nie jest późniejsza, niż

dzień doręczenia przekazu uprawnionemu; pocztowe i telegraficzne; jeśli przekazującym jest Bank Polski; gdy ani przekazujący, ani ten, komu zlecono wykonać przekaz nie są handlującymi — wolne.

Przewozowe dokumenty: a) bilet (prepaid lub inny dokument) uprawniający do jazdy statkiem morskim z wyjątkiem przybrzeżnych, wystawiony przez przedsiębiorcę okrętowego, mającego siedzibę w Polsce lub współdziałającego przez swe przedstawicielstwo, lub przez pełnomocnika lub komisanta, a wręczony bądź w Polsce, bądź zagranicą osobie w Polsce zamieszkałej (art. 92) — od sumy wynagrodzenia za przewóz i inne usługi na rzecz pasażera — 2%, b) list przewozowy (lub inny dokument), sporządzony przez przesyłającego, a wręczony przewoźnikowi (art. 93) — o ile chodzi: 1) o przesyłki kolejowe przynajmniej półwagonowe — od każdego arkusza — 1 zł., 2) o wszelkie inne przesyłki tak kolejowe jak i niekolejowe — od każdego arkusza — 10 gr.

Takim samym opłatom podlega dowód ładunkowy, recepis, kwit bagażowy i t. p. pismo, którym przewoźnik stwierdza, że otrzymał rzecz do przewozu, a nie wystawiono listu przewozowego. Dokumenty na przesyłki pocztowe i abonamentowe przesyłki mleka — wolne.

Rachunki (art. 72—74, 90, 91) podlegają opłacie tylko wówczas, gdy dotyczą sprzedaży lub świadczenia usług a zarazem: a) gdy umowa, której wykonanie stwierdza rachunek, została zawartą ustnie albo b) gdy taką umowę pisemną bądź sprzedawca, bądź nabywca zawarł w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawą zwolnionego od tego podatku, a pismo, stwierdzające tę umowę jest podpisane tylko przez jedną stronę i przytem nie jest ani sporządzone, ani uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie, albo c) gdy od umowy pisemnej, podlegającej opłacie nie zapłacono należnej opłaty.

Opłata wynosi:

I. Gdy zachodzą warunki wymienione wyżej pod b), a sprzedaż nie tyczy się lasu na wyrąb:

przy należności	do	20	zł.	—	wolny			
ponad	20	„	do	50	zł.	. . .	10	gr.
„	50	„	„	100	„	. . .	20	„
„	100	„	„	150	„	. . .	30	„
„	150	„	„	200	„	. . .	40	„
„	200	„	„	250	„	. . .	50	„
„	250	„	„	300	„	. . .	60	„
„	300	„	„	350	„	. . .	70	„
„	350	„	„	400	„	. . .	80	„
„	400	„	„	450	„	. . .	90	„
„	450	„	„	500	„	. . .	1.00	zł.
„	500	„	„	550	„	. . .	1.10	„
„	550	„	„	600	„	. . .	1.20	„
„	600	„	„	650	„	. . .	1.30	„
„	650	„	„	700	„	. . .	1.40	„
„	700	„	„	750	„	. . .	1.50	„
„	750	„	„	800	„	. . .	1.60	„
„	800	„	„	850	„	. . .	1.70	„
„	850	„	„	900	„	. . .	1.80	„
„	900	„	„	950	„	. . .	1.90	„
„	950	„	„	1000	„	. . .	2.00	„
„	1000	od każdych pełnych lub						
	zaczętych 50 zł. po . . .						10	gr.

II. Gdy nie zachodzą warunki, wymienione pod b), albo gdy chodzi o sprzedaż lasu na wyrąb — od sumy 1%.

Rachunki: wynikające ze sprzedaży przedmiotów monopolu państwowego, gdy monopol jest sprzedawcą lub nabywcą; na należność pracownika wobec służbodawcy, wynikającą ze stosunku służbowego; wynikające ze sprzedaży papierów wartościowych, zagranicznych środków płatniczych, lub zboża i srebra w sztabach; aptekarzy na receptach; szpitali, nie będących przedsiębiorstwami zarobkowemi, co do kosztów leczenia — wolne.

Rachunek bieżący: dowody przyjęcia pieniędzy na rachunek bieżący, jak asygnaty kasowe (art. 118).

Renta dożywotnia (art. 101) (z wyjątkiem umów, zawartych z zakładem ubezpieczeń, które podlegają jak ubezpieczenia); od umowy — od wartości rzeczy, które otrzymuje ten, kto zobowiązał się płacić rentę (art. 7) — 2%. Jeśli wzamian za rentę daje się nieruchomość położoną w Polsce — jak nieruchomości.

Ruchomości: (art. 66—74) 1) pisemna umowa sprzedaży, dostawy lub zamiany;

2) akt licytacyjnej sprzedaży;

3) orzeczenie sądowe, na mocy którego w toku postępowania egzekucyjnego rzecz, będąca własnością dłużnika, przechodzi na własność wierzyciela, lub zostaje sprzedaną z wolnej ręki;

4) pisemne oddanie rzeczy na własność celem spłacenia długu;

5) pisemne zrzeczenie się prawa do rzeczy wzamian za pieniądze lub inną rzecz ruchomą — podlegają opłacie: a) zasadniczo — od wartości — 1%, b) jeśli umowę (z wyjątkiem umów o sprzedaż lasu na wyrąb) sprzedawca lub kupujący zawiera w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawą od niego zwolnionego (art. 69 p. 1)—od wartości rzeczy—0.2%. Jeśli umowa tego rodzaju jest podpisana tylko przez jedną ze stron i nie jest ani sporządzona, ani uwierzytelniona sądownie lub notarjalnie *(korespondencja kupiecka)*, to jest wolna od opłaty, a podlegają, wynikające z niej rachunki lub pokwitowania (art. 69 p. 4), c) jeśli umowa dotyczy sprzedaży niewydzielonej (idealnej) części rzeczy, nabytej przez sprzedawcę drogą dziedziczenia, zapisu lub darowizny, osobie, mającej udział w tejże rzeczy z tych samych tytułów (art. 67 p. 2) — od wartości rzeczy — 0.5%, d) karty umowy sporządzone przez maklera przysięgłego, a tyczące się tranzakcyj giełdowych, zawartych na giełdzie towarowej (art. 67 ustęp drugi) — od ceny sprzedaży — 0.1%.

Skład (art. 95) — u osoby trudniącej się zawodowo przechowywaniem rzeczy (pisemna umowa, świadectwo depozytowe, składowy dowód posiadania) i t. p.:

a) jeśli przyjęto na skład papiery wartościowe od nominalnej wartości — 0.02%;

b) inne rzeczy ruchome od aktu: 1) wartości do 1.000 zł. — 50 gr., b) ponad 1000 zł. — 1 zł.

Jeśli dokument wystawił Bank Polski — wolny.

Skrzynki depozytowe (safe) — najem (art. 89) — ustny lub pisemny — od umówionej ceny za cały czas najmu — 10%.

Spółdzielnie (art. 103): wpłaty na udziały członków bez względu na to, czy wystawiono pisemny dowód wpłaty, czy nie — od ogólnej sumy wpłat, dokonanych w ciągu roku obrachunkowego z doliczeniem sum, przypadających członkom z tytułu podziału zysków a zaliczonych na poczet udziałów: — do końca 1929 r. (art. 169) — 1%, począwszy od 1 stycznia 1930 r. — 2%. Wolne od tej opłaty są wpłaty na udziały spółdzielni, które wedle swych statutów mogą zawierać umowy, wchodzące w zakres ich działalności podstawowej, tylko ze swymi członkami oraz jeśli nadpłaty i zwroty przypadające na osoby, nie będące członkami, nie podlegają podziałowi między członków, lecz są przelewane w całości do funduszu zasobowego lub innych funduszów.

Wkłady rzeczowe — patrz nieruchomości.

Połączenie się spółdzielni — wolne (art. 107 ustęp ostatni).

Uwolnienia lub ulgi dla spółdzielni.

Wolne: a) *pisemne umowy,* ustalające stosunek między spółdzielnią a jej członkami, a nie sporządzone ani nie uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie (art. 139), deklaracje o przystąpieniu do spółdzielni lub co do dalszych wkładów i dokumentów przyjęcia do spółdzielni;

b) *pokwitowania,* stwierdzające odbiór od spółdzielni, udziału, dopłaty i udziału w zyskach oraz uiszczenie dopłaty na rzecz spółdzielni, tyczące się obrotu spółdzielni, należących do związku rewizyjnego; tyczące się stosun-

ków między spółdzielnią a jej członkami, o ile te stosunki mieszczą się w granicach podstawowej działalności, określonej statutem (art. 137 punkty 10, 13 i 14);

c) *rachunki:* 1) na należność spółdzielni, uwolnionych od wymienionej wyżej opłaty 2%-wej, za towary sprzedane członkowi lub za towary, kupione przez spółdzielnie od kogokolwiek, albo otrzymane w komis, o ile sprzedaż względnie kupno mieszczą się w granicach podstawowej działalności spółdzielni określonej statutem. Uwolnienie to nie tyczy się rachunków między związkiem spółdzielni a spółdzielniami, należącemi do związku (art. 73 p. 7);

2) na należność związku rewizyjnego, wynikającą z działalności związkowej (art. 73 p. 8);

3) poręka przy pożyczce, udzielonej przez spółdzielnię członkowi (art. 117);

4) dowody przyjęcia pieniędzy na oprocentowanie, wystawione przez spółdzielnie należące do związku rewizyjnego (art. 118);

5) podania, wnoszone przez spółdzielnie i związki rewizyjne do Rady Spółdzielczej w zakresie jej właściwości, jakoteż wnoszone przez związki rewizyjne do innych władz państwowych w sprawach spółdzielni (art. 142 p. 13). *Ulgi:* Dokumenty na pożyczki od spółdzielni, które są: „instytucjami drobnego kredytu" (art. 116 ustęp pierwszy) — od sumy długu — 0.3%.

Spółki, inne zrzeszenia, których członkowie dzielą się zyskiem:

A) *Krajowe* (art. 102 — 108):

1) Umowa o zawiązanie spółki akcyjnej lub komandytowo - akcyjnej, jak również uchwała o powiększenie kapitału zakładowego takich spółek — od kapitału zakładowego, t. j. od wartości nominalnej, wszystkich akcyj z doliczeniem sum, które pierwsi nabywcy akcyj, wydanych za gotówkę, wpłacają ponad wartość nominalną, względnie z doliczeniem czystej wartości wkładów spólników firmowych i dopłat innego rodzaju: do końca r. 1929

(art. 102 i 169) — 1% — począwszy od 1.I 1930 r. (art. 102) — 2%.

2) Zatwierdzenie statutu spółki akcyjnej lub komandytowo - akcyjnej albo zmian w statucie — od zatwierdzenia (art. 156 p. 4) — 100 zł.

3) Umowa o zawiązanie spółki nieakcyjnej (z wyjątkiem spółdzielni) lub powiększenie kapitału zakładowego takiej spółki — od kapitału zakładowego, względnie od sumy, o którą powiększa się kapitał: do końca 1929 r. (art. 105 i 169) — 1%, począwszy od 1.I 1930 r. (art. 102) — 2%.

4) Wkłady rzeczowe do spółek wszelkiego rodzaju (z wyjątkiem spółdzielni); od wkładów rzeczowych (art. 106) — przypada niezależnie od opłat, wymienionych wyżej pad 1) i 3): a) jeśli chodzi o nieruchomość — od wartości — 2%, b) jeśli chodzi o prawo do wydobywania ciał kopalnych w Polsce od wartości — 1%, c) jeśli chodzi o procenta brutto, olborę i t. p. od wartości 0.5%, d) jeśli chodzi o inne przedmioty — wolne.

Przekształcenie spółki istniejącej na spółkę innego rodzaju podlega opłacie w wysokości *połowy* opłat, wymienionych pod 1), 3) i 4) (art. 107 ustępy pierwszy i drugi).

Fuzja spółek (z wyjątkiem spółdzielni): dokument stwierdzający powiększenie kapitału spółki, spowodowane przejęciem (wzamian za akcje) majątków jednej lub kilku spółek istniejących, podlega opłacie w wysokości *połowy* opłat, wymienionych pod 1), 3) i 4); w razie utworzenia nowej spółki, celem przejęcia majątków spółek już istniejących wymierza się opłatę od tej części kapitału, której użyto do przejęcia i w takiej kwocie, jakaby się należała w przypadku fuzji, od przejęcia majątku przez spółkę największą (art. 107 ustępy trzeci, czwarty i piąty).

B) *Zagraniczne* (art. 109):

1) Od przeznaczenia przez spółkę zagraniczną lub przez każde inne zrzeszenie, którego członkowie dzielą się zyskiem, kapitału do działalności w Polsce lub od powiększenia tego kapitału, przypada taka sama opłata, jak od zawiązania spółki krajowej, względnie od powiększenia

kapitału zakładowego takiej spółki. Opłatę uiścić należy przed rozpoczęciem działalności; wymierza ją Ministerstwo Skarbu.

2) Akt zezwolenia spółce zagranicznej na działalność w Polsce lub na powiększenie kapitału, przeznaczonego do tej działalności (art. 156 p. 4) — 100 zł.

Swiadectwa urzędowe (art. 154—161): a) zasadniczo— od świadectwa (art. 154) — 3 zł., b) zezwolenie na stałe prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego (art. 156 p. 5) — 20 zł. Inne świadectwa (podlegające opłacie wyższej niż 3 zł.) — patrz pod właściwemi nazwami (godzina policyjna, górnictwo, karta łowiecka, obcokrajowcy, spółki, zmiana nazwiska).

Ubezpieczenia (art. 96 — 101): w przedsiębiorstwach, mających siedzibę lub przedstawicielstwo w Polsce z wyjątkiem przymusowych lub nawet ubezpieczeń dobrowolnych, lecz w zakładach ubezpieczeń przymusowych, powołanych przez ustawę (społeczne); wyjątek ten nie tyczy się ubezpieczeń od ognia oraz ubezpieczeń, przewidzianych w §§ 843, 1029 i 1198 niem. ord. ubezpieczeniowej:

a) wpłaty, przyjęte przez zakład z tytułu stosunków ubezpieczeniowych bez względu na to, czy zostały stwierdzone pismem, czy nie — zasadniczo od sumy wpłat (prócz wymienionych w art. 96 ustawy) za cały rok operacyjny— 2%;

b) wypłaty, dokonane przez zakład z tytułu stosunków ubezpieczeniowych — zasadniczo od sumy wypłat za cały rok operacyjny — 1%.

Umowa przygotowawcza (art. 134 ustęp pierwszy) obowiązująca do zawarcia w przyszłości umowy ostatecznej: 1) zasadniczo od sumy, która ma być podstawą wymiaru opłat od umowy ostatecznej — 0.3%, 2) jeśli od umowy ostatecznej przewidzianą jest opłata niższa niż 0,3%, to należy uiścić tę opłatę. 3) sprzedaż prawa wynikającego z umowy przygotowawczej (prawa opcji) bez względu na to, czy chodzi o własność nieruchomości lub o inne prawo — od ceny sprzedaży (art. 53 p. 3 i art. 66) — 1%.

Usługi (art. 90 i 91): umowa o świadczenie usług (najem pracy, umowa o dzieło, umowa komisowa i t. p.) zasadniczo — od umówionego wynagrodzenia — 1%, b) jeśli choć jeden z kontrahentów zawarł umowę w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku, a umowę podpisały obie strony albo choćby jedna ze stron, lecz umowę sporządzono albo uwierzytelniono pisemnie lub notarjalnie (art. 90-a) — od umówionego wynagrodzenia — 0.2%, c) jeśli w przypadku pod b) dokument podpisany jest tylko przez jedną ze stron, a nie jest sporządzony albo uwierzytelniony sądownie lub notarjalnie (art. 91 p. 4) — to jest wolny, podlega jednak opłacie *rachunek* wynikający z takiej umowy, d) wolne są nadto: umowa między służbodawcą a pracownikiem; umowa z majstrem o przyjęcie ucznia; umowa między komisantem a komitentem o sprzedaż, kupno lub zamianę papierów wartościowych (art. 91 p. 1, 2 i 3).

Weksle (art. 122 — 125): A) wystawione w Polsce:

1) zasadniczo od sumy wekslowej do 50 zł. 0.20 zł.

ponad	50 — 100	„	0.30	„
„	100 — 200	„	0.60	„
„	200 — 300	„	0.90	„
„	300 — 400	„	1.20	„
„	400 — 500	„	1.50	„
„	500 — 600	„	1.80	„
„	600 — 700	„	2.10	„
„	700 — 800	„	2.40	„
„	800 — 900	„	2.70	„
„	900 —1000	„	3.00	„
„	1000 — od każdego pełnego lub zaczętego 1000 zł. . . .		3.00	„

2) Weksel bez wymienionej kwoty długu (blanco): jeśli taki weksel sporządzony został na blankiecie, od którego uiszczono opłatę stemplową w kwocie 30 zł. to w razie

wypełnienia go na sumę wyższą niż 10.000 zł. uiszcza się tylko opłatę dodatkową, odpowiadającą tej wyższej sumie; jeśli jednak od takiego weksla uiszczono opłatę niższą niż 30 zł., a następnie wypełniono go na sumę wyższą niż ta, która odpowiada uiszczonej opłacie stemplowej, to oprócz obowiązku uiszczenia opłaty dodatkowej zostanie jeszcze wymierzoną 25-krotna podwyżka brakującej opłaty.

3) Wtóropisy wekslu oraz takie odpisy, na których znajduje się indos lub poręka wekslowa, podlegają opłatom wedle zasad, podanych wyżej pod 1) i 2).

4) Wolne od opłaty: wtóropis wekslu, na którego przedniej stronie zaznaczono, że został sporządzony celem przesłania do przyjęcia a tylną stronę przekreślono; weksel własny nie na zlecenie wystawiony w granicach kredytu budowlanego, krótkoterminowego, przewidzianego w art. 61 rozp. Prezyd. Rz. P. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. z r. 1927 Nr. 42 poz. 372, art. 31 p. 5 tego rozp.).

B) Wystawione zagranicą, podlegają opłatom wymienionym wyżej wówczas, gdy: a) miejsce płatności lub miejsce wymienione obok nazwiska trasata, znajduje się w Polsce, b) gdy weksel wystawiono w walucie polskiej, c) gdy w Polsce następuje zapłata całkowita lub częściowa, d) gdy zaskarżono pretensję z weksla przed sądem polskim.

Wyciągi z rachunku bieżącego (art. 119) stwierdzające saldo debetowe albo kredytowe, wydane przez przedsiębiorstwo zawodowo trudniące się czynnościami bankierskiemi lub taki wyciąg wydany przez przemysłowca lub kupca innemu przemysłowcowi lub kupcowi od arkusza — 20 gr. Wolne od opłaty — wyciąg, sporządzony przez Bank Polski; uznanie prawidłowości salda przez odbiorcę.

Zastaw ruchomy (ręczny) (art. 82—87).

A. pisemne ustanowienie zastawu przez dłużnika dla wierzytelności już istniejącej:

I. gdy służy na zabezpieczenie pożyczki pod zastaw towarów osobie wykonywującej sprzedaż towarów tegoż rodzaju i z tego powodu podlegającej podatkowi przemysłowemu lub ustawowo od niego zwolnionej — od sumy wierzytelności — 0.3%.

II. w innych przypadkach (art. 115 ustęp drugi): a) zasadniczo od sumy wierzytelności — 0.5%, b) gdy jednak przedmiotem zastawu są papiery wartościowe i daje je w zastaw osoba, nie zajmująca się zawodowo sprzedażą papierów wartościowych: — od wartości zastawionych papierów (art. 8),

1) gdy chodzi o akcje, kuksy i inne papiery o niestałem oprocentowaniu:

a) ani wierzyciel ani dłużnik nie wykonywują czynności bankierskich (art. 79 ustęp trzeci) — 0.5%, tylko jedna ze stron wykonywa czynności bankierskie (art. 79 ustęp pierwszy punkt a) — 0.2% — obie strony wykonywują czynności bankierskie (art. 79 ustęp drugi) — 0.05%,

2) gdy chodzi o papiery wartościowe o stałem oprocentowaniu: a) ani wierzyciel ani dłużnik nie wykonywują czynności bankierskich (art. 79 ustęp trzeci) — 0.1% — tylko jedna ze stron wykonywa czynności bankierskie (art. 79 ustęp pierwszy), b) — 0.05% — obie strony wykonywują czynności bankierskie (art. 79 ustęp drugi) — 0.01%.

W przypadkach, wymienionych wyżej pod *b*, opłata nie może w żadnym przypadku wynosić więcej niż 0.5% sumy wierzytelności a zastaw wolny jest od opłaty, gdy przedmiotem zastawu są: obligacje Państwa Polskiego, listy zastawne Państwowego Banku Rolnego oraz tymczasowe zobowiązania tegoż banku, wylosowane papiery wartościowe, płatne kupony pap. wart. lub zagraniczne środki płatnicze (art. 86, ustęp drugi).

B. ustanowienie zastawu dla wierzytelności jeszcze nie istniejącej (kaucja) w osobnym dokumencie (art. 82):

a) zasadniczo — od sumy kaucji — 0.1%,

b) kaucja: na kredyt wekslowy; służbowa; opiekuna lub kuratora na zabezpieczenie prawidłowego wykonywania jego obowiązków; zapobiegająca uchyleniu się obwinionego od śledztwa i kary, na zabezpieczenie należności

ubocznych (procenty, koszty sądowe i t. p.) jeśli opłatę od obligu uiszczono; na zebezpieczenie wierzytelności z otwartego kredytu jeśli zapłacono opłatę od umowy o otwarcie kredytu — 3 zł.

Zmiana nazwiska: a) podania o zezwolenie i sprzeciwy (art. 145) — 3 zł., b) akt zezwolenia (art. 154 p. 2)—200 zł.

OPŁATY POCZTOWE.

TARYFA.

1) Listy prywatne: do 20 gramów — 20 gr., do 250 gr. — 40 gr., od 250 do 500 g. — 80 gr. W obrocie zagranicznym do 20 g. — 40 gr., za każde dalsze 20 g. — 20 gr. Do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier do 20 g. — 30 gr. za każde dalsze 20 g. — 20 gr.

2) Kartki pocztowe: pojedyńcze — 10 gr. z odpowiedzią 20 gr. W obrocie zagranicznym: pojedyńcze 25 gr., do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier — 20 gr.

3) Druki:

a) prywatne do 50 gr. — 5 gr., od 50 do 100 gr.—10 gr., od 100 do 250 g.—15 gr., od 250 do 500 g.—30 gr., od 500 do 1000 g.—40 gr., od 1000 do 2000 g.—60 gr. W obrocie zagranicznym za każde 50 g.—10 gr. Najwyższa waga 2 klg.

b) urzędowe do 50 g.—5 gr., od 50 do 100 g.—10 gr., od 100 do 250 g.—15 gr., od 250 do 2.000 g. — 30 gr.

c) kartki widokowe oraz kartki świąteczne (Boże Narodzenie i Nowy Rok) zawierające na stronie przedniej pozdrowienia, życzenia lub inne formułki grzeczności wyrażone w pięciu słowach lub przy pomocy pięciu ogólnie przyjętych liter początkowych — 5 gr.

d) bilety wizytowe zawierające życzenia, kondolencje lub inne formułki grzeczności wyrażone nawyżej w pięciu słowach lub przy pomocy pięciu ogólnie przyjętych liter początkowych podlegają opłacie dla druków do wagi 50 gramów o ile są przesyłane w otwartej kopercie z napisem na stronie przedniej „druk".

4) Papiery handlowe: do wagi 250 g.—15 gr., od 250 do 500 g. —30 gr., od 500 do 1.000 g.—40 gr. W obrocie zagranicznym za każde 50 g.—10 gr., najmniej jednak 40 gr. Najwyższa waga 2 klg.

5) Próbki towarów: do 250 g.—15 gr., od 250 do 500 g.—30 gr. Wymiary: 45x20x10 cm; rulony 45x15 cm. W obrocie zagranicznym za każde 50 g.—10 gr., najmniej jednak—20 gr. Najwyższa waga 500 gramów.

6) Przesyłki mieszane (druki, próbki towarów, papiery handlowe): do 250 g.—15 gr., od 250 do 500 g.—30 gr., od 500 do 1.000—40 gr. W obrocie zagranicznym za każde 50 g.—10 gr., najmniej 20 gr. jezeli przesyłka składa się z druku i próbki towaru. W innych wypadkach najmniej 40 gr. Najwyższa waga 2 klg.

7) Listy wartościowe prywatne i urzędowe jak za list polecony odpowiedniej wagi, należytość od deklarowanej wartości za każde 100 zł. lub część tychże 10 gr. ponadto opłata dodatkowa 10 gr. bez względu na wagę lub wysokość deklarowanej wartości. Przy listach prywatnych podana wartość nie może przekraczać 10.000 zł., przy listach urzędowych władz i urzędów skarbowych 100.000 zł. Za listy wartościowe prywatne i urzędowe nadawane w stanie otwartym i po przeliczeniu zamykane pod kontrolą Urzędu pocztowego pobiera się nadto należytość manipulacyjną w wysokości 100% należytości od deklarowanej wartości.

8) Opłata za paczki prywatne i urzędowe zwykłe wynosi: od wagi do 1 klg.—1 zł., od 1 do 5 klg.—2 zł., od 5 do 10 klg.—3 zł., od 10 do 15 klg.—5 zł. i od 15 do 20 klg.—6 zł. oraz opłata dodatkowa bez względu na wagę paczki—10 gr.

Za paczki kas i urzędów skarbowych z dotacjami i nadmiarami kasowemi pobiera się do wagi 20 klg. jak za paczki zwykłe, od 20 do 25 klg.—7 zł. i od 25 do 30 klg.—8 zł. oraz opłatę dodatkową bez względu na wagę paczki — 10 gr.

Za paczki kas i urzędów skarbowych z dotacjami i nadmiarami kasowemi pobiera się oprócz opłaty od wagi należytość asekuracyjną: do 1.000 zł. podanej wartości—50 gr, do 5.000 zł.—1 zł., do 10.000 zł.—2 zł., za każde dalsze 10.000 zł. lub część tychże—2 zł. oraz opłatę dodatkową bez wzgędu na wagę paczki lub wysokość podanej wartości—10 gr.

Opłata za paczki prywatne i urzędowe wartościowe: oprócz opłaty od wagi należytość asekuracyjna za każde 100 zł. podanej wartości—10 gr., należytość manipulacyjna przy paczkach ponad 100 zł. wartości—30 gr., oraz opłata dodatkowa—10 gr. bez względu na wagę paczki lub wysokość podanej wartości.

Przy paczkach prywatnych podana wartość nie może przekraczać 10.000 zł., przy paczkach władz i urzędów skarbowych — 100.000 zł.

9) Przekazy:

a) pocztowe zwykłe pobraniowe i zleceniowe: do 10 zł.—10 gr., od 10 do 25 zł.—25 gr. od 25 do 50 zł.—40 gr., od 50 do 100 zł.—60 gr., od 100 do 250 zł.—80 gr., od 250 do 500 zł.—120 gr., od 500 do 750 zł.—160 gr., od 750 do 1.000 zł.—200 gr., oraz opłata dodatkowa—5 gr. bez względu na wysokość przekazanej kwoty.

b) telegraficzne: oprócz należytości pod a) należytość manipulacyjna za sporządzenie telegramu przekazowego—10 gr., należytość za telegram oraz za pośpieszne doręczenie o ile nie chodzi

o przekazanie poste restante lub do zamiejscowego okręgu doręczenia.

Z Gdańskiem obrotu przekazowego nie podjęto. Z krajami z któremi obrót podjęto: należytość manipulacyjna od każdego przekazu—30 gr., należytość za każde 100 zł. przekazanej kwoty—50 gr. Kwota przekazu nie może przekraczać 1.000 zł.

NALEŻYTOŚCI DODATKOWE PRZY NADANIU.

1) Polecenie przesyłek pocztowych krajowych—30 gr., zagranicznych—40 gr., w polskim urzędzie pocztowym Gdańsk 3—20 gr.

2) Zwrotne poświadczenia odbioru, recepis zwrotny (żądany przy nadaniu): kraj.—30 gr., zagran.—40 gr., Gdańsk—20 gr.

3) Zwrotne poświadczenie wypłaty kraj.—30 gr., zagraniczne —40 gr.

4) Pisemne doniesienie na blankiecie P. K. O.—10 gr.

5) Opłata adresowana poste restante: a) przesyłki listowe — 5 gr., b) paczki—30 gr.

6) Za przyjęcie przez listonosza wiejskiego: a) przesyłki poleconej—5 gr., b) listu wartościowego, przekazu pocztowego lub przekazu P. K. O.—20 gr., c) paczki za każde 5 klg. wagi—30 gr., telegramu—5 gr. W obrocie zagranicznym jak w obrocie wewnętrznym.

7) Za nadanie przesyłki poleconej poza godzinami urzędowemi: krajowej—30 gr., zagranicznej—40 gr.

NALEŻYTOŚCI DODATKOWE PO NADANIU.

1) Zwrotne poświadczenie odbioru: kraj.—60 gr., zagraniczne —80 gr., w Gdańsku 3—40 gr.

2) Zwrotne poświadczenie wypłaty: kraj.—60 gr., zagr.—80 gr.

3) Zmiana adresu lub zarządzenie zwrotu przesyłki: kraj. — 50 gr., zagran.—80 gr.

4) Reklamacja przesyłki pocztowej kraj. — 30 gr., zagr. — 80 gr.

5) Wydanie duplikatu poświadczenia nadania kraj. — 30 gr., zagr. — 40 gr.

6) Zniesienie lub zmniejszenie pobrania — 30 gr.

NALEŻYTOŚCI DODATKOWE PRZY ODBIORZE.

1) Za doręczenie w miejscowym okręgu doręczeń, gdzie ten rodzaj służby zaprowadzono:

a) przekazów pocztowych i telegraficznych oraz przekazów P. K. O. do 10 zł. — 5 gr., ponad 10 do 25 zł. — 10 gr., od 25 do 50 zł. — 20 gr., od 50 do 100 zł. — 30 gr. od 100 do 250 zł. — 40 gr., od 250 do 500 zł. — 60 gr., od 500 do 750 zł. — 80 gr., od 750 do 1000 zł. — 100 gr.

b) przekazów P. K. O. stanowiących uposażenie emerytalne, zaopatrzenie wdów, pensje sieroce, pensję rencistów, prowizjonistów, weteranów, dary z łaski — wypłaconych z funduszów Skarbu Państwa: do 50 zł. nie pobiera się żadnej należytości, ponad 50 zł. bez względu na wysokość przekazanej kwoty — 10 gr.;

c) listów wartościowych do 1000 zł. podanej wartości — 15 gr., ponad 1000 zł. do 5000 zł. podanej wartości — 30 gr., ponad 5000 zł. bez względu na wysokość podanej wartości — 50 gr.;

d) paczek: w Warszawie do 5 klg. — 40 gr., do 10 klg. — 50 gr., do 15 klg. — 80 gr., do 20 klg. — 100 gr.

W Będzinie, Białej, Białymstoku, Bielsku, Borysławiu, Bydgoszczy, Chełmie, Chrzanowie, Cieszynie, Częstochowie, Dąbrowie Gór., Drohobyczu, Dubnie, Dziedzicach, Grudziądzu, Jarosławiu, Jaśle, Jaworznie, Kaliszu, Katowicach, Kielcach, Kołomyji, Kowlu, Krakowie, Królewskej Hucie, Krzemieńcu, Lublinie, Lublińcu, Lwowie, Łomży, Łodzi, Łucku, Mikułowie, Mysłowicach, Nowym Sączu, Opatowie, Ostrowcu, Ostrogu Wołyńskim, Piotrkowie Trybunalskim, Płocku, Poznaniu, Przemyślu, Pszczynie, Radomiu, Równem Wołyńskiem, Rybniku, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sarnach, Siedlcach, Siemianowicach, Sosnowcu, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Tarnowskich Górach, Tczewie, Toruniu, Wadowicach, Wierzbniku, Wilnie, Włocławku, Włodzimierzu, Zakopanem, Zamościu i Zawierciu do 5 klg. — 30 gr., do 10 klg. — 40 gr., do 15 klg. — 60 gr., do 20 klg. — 80 gr., w innych miejscowościach: do 5 klg. — 20 gr., do 10 klg. — 30 gr., do 15 klg. — 50 gr., do 20 klg. — 70 gr.

2) Za doręczenie przez listonosza wiejskiego paczki, za każde 5 klg. wagi — 25 gr.

Za doręczenie przekazów i listów wartościowych jak pod 1a), b) i c).

3) Za skrytki i przegródki, miesięcznie:

a) dla przesyłek listowych i gazet — 100 gr.;

b) dla przesyłek pod a) i listów wartościowych oraz przekazów — 400 gr.;

c) dla paczek w Warszawie — 5.000 gr., w innych miejscowościach — 2.500 gr.

4) Składowe za paczki, za każdy dzień zwłoki i za każdą paczkę — 35 gr., najwyżej 1000 gr.

Od opłaty składowego są wolne:

a) dzień doręczenia lub wydania adresu pomocniczego odbiorcy nadto:

b) w miejscowym okręgu doręczeń bezpośrednio następujące dalsze trzy dni przy paczkach dla wojskowych (od szeregowca do chorążego włącznie) dalsze siedem dni;

c) przy paczkach adresowanych poste restante dalsze 4 dni.
d) w zamiejscowym okręgu doręczeń dalszych 14 dni.

5) Pełnomocnictwo:
a) dla jednorazowego odbioru przesyłek — 5 gr.;
b) stałe do odbioru przesyłek — 200 gr.

Mechanizujmy pracę biurową

Sundstrand

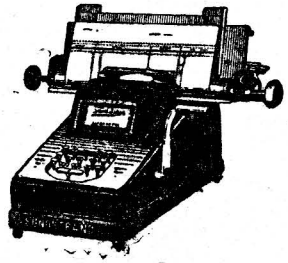

NAJLEPSZE AMERYKAŃSKIE MASZYNY ZAPISUJĄCE
do dodawania, odejmowania sporządzania list płac, wykazów buchalteryjnych i t. p.
(W użyciu Magistratu m. st. Warszawy, Dyrekcji Poczt i Tel. Dyrekcji Kolei P., banków i biur prywatnych)

G. GERLACH Warszawa — Ossolińskich 4.

Plombownice, Kompostery, Szczypce konduktorskie, Imadła wszelkich typów, Maszyny — przecinarki do metali
wyrabiają
Warsztaty Mechaniczne
AUGUST DELOFF
w Warszawie, Mazowiecka Nr. 11.

BUDŻET PAŃSTWOWY.

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927

WYSZCZEGÓLNIENIE	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów franków złotych			
Dochody ogółem	**1.766,8**	**1.541,0**	**1.221,0**	**1.354,8**
Dochody budżetowe	1.504,3	1.327,3	1.202,4	1.354,8
W tem: administracja	187,5	155,8	119,0	121,1
zaopatrzenia	16,3	19,5	12,7	15,5
daniny publiczne	966,9	757,5	637,3	683,6
monopole	333,6	374,3	354,4	454,7
przedsiębiorstwa	—	20,2	79,0	79,9
Inne dochody	262,5	213,7	18,6	—
W tem: pożyczki państwowe	44,4	11,7	18,6	—
emisja bilonu i biletów zdawkowych	218,1	202,0	—	—
Wydatki ogółem	**1.708,9**	**1.541,7**	**1.123,2**	**1,284.4**
Wydatki budżetowe	1.676,9	1.516,7	1.110,5	1.284,4
W tem: administracja	1.483,0	1.322,2	925,2	1.050,3
zaopatrzenia	128.4	141,8	102,1	115 3
długi państwowe	12,7	52,7	83,2	118,8
przedsiębiorstwa	52,8	—	—	—
Inne wydatki	32,0	25,0	12,7	—
W tem: pożyczki państwowe	—	—	—	—
wykup bilonu i biletów zdawkowych	—	—	12,7	—
koszty bicia bilonu i biletów zdawkowych	32,0	25,0	—	—

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYSZCZEGÓLNIENIE	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów franków wskaźnikowych (towarowych)			
Dochody ogółem	**1.501,0**	**1.308,3**	**1.148,9**	**1.123,6**
Dochody budżetowe	1.269,4	1.131.3	1.132,2	1.123.6
W tem: administracja	155,4	131,7	111,6	100,4
zaopatrzenia	13,5	16,6	12,2	12,9
daniny publiczne	818,2	642,3	601,1	566,9
monopole	282,3	320,8	334,4	377,1
przedsiębiorstwa	—	19,9	72,9	66,3
Inne dochody	231,6	177,0	16,7	—
W tem: pożyczki państwowe	40,9	10,0	16,7	—
emisja bilonu i bilet. zdawk.	190,7	167,0	—	—
Wydatki ogółem	**1.445,6**	**1.313,6**	**1.060,2**	**1.065,1**
Wydatki budżetowe	1.420,2	1.294,8	1.049,7	1.065,1
W tem: administracja	1.253,7	1.127,7	873,2	871,0
zaopatrzenia	106,6	121,2	97,1	95,6
długi państwowe	10,8	45,9	79,4	98,5
przedsiębiorstwa	49,1	—	—	—
Inne wydatki	25,4	18,8	10,5	—
W tem: pożyczki państwowe	—	—	—	—
wykup bilonu i biletów zdawk.	—	—	10,5	—
koszty bicia bilonu i biletów zdawkowych	25,4	18,8	—	—

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYSZCZEGÓLNIENIE	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Dochody ogółem	**1.766,8**	**1.810,4**	**2.159,0**	**2.335,9**
Dochody budżetowe	1.504,3	1.570,4	2.127,1	2.335,9
W tem: administracja	187,5	183.7	210,3	208,7
zaopatrzenia	16,3	22,9	22,9	26,8
daniny publiczne	966,9	890,1	1.128,1	1.178,7
monopole	333,6	445,1	627,0	783,9
przedsiębiorstwa	—	28,6	138,8	137,8
Inne dochody	262,5	240 0	31,9	—
W tem: pożyczki państwowe	44,4	13,8	31,9	—
emisja bilonu i biletów zdawkowych	218,1	226,2	—	—
Wydatki ogółem	**1.708.9**	**1.832,4**	**1.990,9**	**2.214,4**
Wydatki budżetowe	1.676,9	1.806,5	1.971,1	2.214,4
W tem: administracja	1.483,0	1.572,5	1.639,9	1.810,8
zaopatrzenia	128,4	167,5	181,7	198,8
długi państwowe	12,7	66,5	149,5	204,8
przedsiębiorstwa	52,8	—	—	—
Inne wydatki	32.0	25,9	19,8	—
W tem: pożyczki państwowe	—	—	—	—
wykup bilonu i biletów zdawkowych	—	—	19,8	—
koszty bicia bilonu i biletów zdawkowych	32,0	25,9	—	—

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

DOCHODY	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Prezydent Rzeczypospolitej	0,2	0,1	0,2	0,2
Sejm i Senat	0,0	0,0	0,1	0,2
Kontrola Państwowa	0,0	0,0	0,1	0,1
Prezydjum Rady Ministrów	0,0	0,0	0,0	0,0
Ministerstwo Spraw Zagranicznych	10.2	8,0	12,4	10,9
„ „ Wojskowych	8,2	11,1	14.2	9,3
„ „ Wewnętrznych	25,6	15,8	14,9	21.9
„ Skarbu	1.033,5	961,5	1.187,4	1.238,5
„ Sprawiedliwości	27,3	32,7	36,7	36,7
„ Przemysłu i Handlu	5,7	5,0	4,6	9.2
„ Komunikacji	0,1	0,1	0,2	1,0
„ Rolnictwa	22,2	14,0	15,0	10,1
„ Wyznań Religijnych i Oświec. Publ.	5,5	6,0	7,4	8,2
„ Robót Publicznych	11,6	12,8	32,4	36,5
„ Pracy i Opieki Społecznej	0,5	1,0	1,6	1.1
„ Reform Rolnych	3,8	5,7	11,2	3,1
„ Poczt i Telegrafów	—	—	—	0,4
Emerytury	16,3	22,9	22,9	26,8
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	—	—
Długi państwowe	—	—	—	—
Administracja razem	1.170,7	1.096,7	1.361,3	1.414,2

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

DOCHODY	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Polska Ajencja Telegraficzna	—	—	—	—
Drukarnie państwowe	0,1	0,2	0,1	0,1
Monitor Polski	0,1	0,4	0,6	0,6
Wytwórnie wojskowe	—	—	—	—
Zdrojowiska państwowe	0,2	0,3	0,0	—
Państwowe Zakłady Graficzne	—	—	—	—
Mennica państwowa	—	—	—	—
Przedsiębiorstwa górniczo-hutnicze i przemysłowe	1,6	2,1	4,1	3,1
Koleje państwowe	—	—	33,3	80,0
Poczta i telegraf	19,2	10,9	22,9	8,8
Lasy państwowe	15,4	40,0	89,3	59,7
Państwowe zakłady wodociągowe na Górnym Śląsku	—	—	—	—
Etapy Urzędu Emigracyjnego	—	—	0,7	—
Przedsiębiorstwa razem	**36,6**	**53,9**	**151,0**	**152,3**

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

DOCHODY	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Monopol sacharyny	0,1	0,2	0,1	—
» soli	22,7	34,5	41,6	42,0
» zapałczany	4,7	7,7	8,9	8,7
» tytoniowy	155,0	199,4	291,0	360,0
» spirytusowy	147,6	197,7	278,8	360,0
Loterja państwowa	3,5	5,6	6,6	13,2
Monopole razem	**333,6**	**445,1**	**627,0**	**783,9**
Pożyczki wewnętrzne	17,0	12,7	31,9	—
Pożyczki zagraniczne	27,4	1,1	—	—
Bilon	114,4	70,9	0,2	—
Bilety zdawkowe	103,7	155,3	—	—
Koszty bicia bilonu i biletów zdawkowych	—	—	—	—
Inne razem	**262,5**	**240,0**	**32,1**	**—**
Ogółem	**1.803,4**	**1.835,7**	**2.171,4**	**2.350,4**
W tem administracja, przedsiębiorstwa i monopole razem	1.540,9	1.595,7	2.139,3	2.350,4

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYDATKI	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Prezydent Rzeczypospolitej	1,4	2,0	2,7	1,7
Sejm i Senat	6,6	9,2	9,1	9,2
Kontrola Państwowa	3,0	3,9	4,1	4,7
Prezydjum Rady Ministrów	1,6	1,6	1,6	1,9
Ministerstwo Spraw Zagranicznych	20,7	29,4	40,6	48,1
„ „ Wojskowych	692,8	651,3	624,6	689,4
„ „ Wewnętrznych	170,6	196,6	184,6	211,2
„ Skarbu	90,5	92,4	102,1	110,9
„ Sprawiedliwości	70,1	83,9	87,2	101,9
„ Przemysłu i Handlu	7,7	12,7	26,7	38,1
„ Komunikacji	2,4	3,0	3,2	4,0
„ Rolnictwa	20,0	28,5	31,7	39,1
„ Wyznań Religijnych i Oświec. Publ.	265,2	297,8	293,6	341,8
„ Robót Publicznych	69,9	68,9	103,6	108,0
„ Pracy i Opieki społecznej	32,3	66,3	78,0	56,8
„ Reform Rolnych	28,2	24,8	46,5	42,1
„ Poczt i Telegrafów	—	—	—	1,9
Emerytury	44,5	64,3	71,0	87,2
Renty inwalidzkie i pensje	83,9	103,2	110,7	111,6
Długi państwowe	12,7	66,5	149,5	204,8
Administracja razem	**1.624,1**	**1.806,5**	**1.971,1**	**2.214,4**

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYDATKI	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Polska Ajencja Telegraficzna	0,5	0,0	0,3	0,2
Drukarnie państwowe	—	—	—	—
Monitor Polski	—	—	—	—
Wytwórnie wojskowe	15,1	15,4	11,1	14,0
Zdrojowiska państwowe	—	—	—	—
Państwowe Zakłady Graficzne	—	—	—	—
Mennica państwowa	1,4	1,5	0,8	0,3
Przedsiębiorstwa górniczo-hutnicze i przemysłowe	—	—	—	—
Koleje państwowe	72,4	8,4	—	—
Poczta i telegraf	—	—	—	—
Lasy państwowe	—	—	—	—
Państwowe zakłady wodociągowe na Górnym Śląsku	—	—	—	—
Etapy Urzędu Emigracyjnego	—	—	—	—
Przedsiębiorstwa razem	**89,4**	**25,3**	**12,2**	**14,5**

Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej Polskiej na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi dochodami i wydatkami państwowymi w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYDATKI	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Monopol sacharyny	—	—	—	—
„ soli	—	—	—	—
„ zapałczany	—	—	—	—
„ tytoniowy	—	—	—	—
„ spirytusowy	—	—	—	—
Loterja państwowa	—	—	—	—
Monopole razem	—	—	—	—
Pożyczki wewnętrzne	—	—	—	—
Pożyczki zagraniczne	—	—	—	—
Bilon	—	—	—	—
Bilety zdawkowe	—	—	20,0	—
Koszty bicia bilonu i biletów zdawkowych	32,0	25,9	—	—
Inne razem	**32,0**	**25,9**	**20,0**	—
Ogółem	**1.745,5**	**1.857,7**	**2.003,3**	**2.228,9**
W tem administracja, przedsiębiorstwa i monopole razem	1.713,5	1.831,8	1.983,3	2.228,9

Preliminarz wpływów z danin publicznych i monopolów na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi wpływami w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYSZCZEGÓLNIENIE	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów franków złotych			
Daniny publiczne i monopole	1.300,5	1.131,8	991,7	1.138,3
Daniny publiczne	**966,9**	**757,5**	**637 3**	**683,6**
Podatek majątkowy	143,6	42,1	41 4	55,1
10% nadzwyczajny dodatek	—	—	22,0	41,9
Daniny publiczne zwyczajne	823,3	715,4	573 9	586,6
Podatki bezpośrednie	**332,0**	**310,0**	**290,0**	**282,6**
W tem: przemysłowy	196,1	162,8	127,0	133,4
dochodowy	46,4	58,0	64,7	75,4
gruntowe	52,1	44,0	52,1	34,8
od nieruchomości	13 4	20,0	23,0	20,9
inne	24,0	25,2	23,2	18,1
Opłaty stemplowe	**95,9**	**96,7**	**79,8**	**87,4**
Cła	**292 7**	**212,9**	**121.7**	**133,4**
Podatki pośrednie	**102,7**	**95,8**	**82,6**	**83,2**
W tem: od cukru	59,3	55,9	54,0	55,1
inne	43,4	39,9	28,6	28,1
Monopole	**333,6**	**374,3**	**354,4**	**454,7**
W tem: tytoniowy	155,0	168,8	164,3	208,8
spirytusowy	147,6	165,8	157,8	208,8
inne	31,0	39,7	32,3	37,1

Preliminarz wpływów z danin publicznych i monopolów na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi wpływami w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYSZCZEGÓLNIENIE	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów franków wskaźnikowych (towarowych)			
Daniny publiczne i monopole	1.100 5	963,1	935,5	944,0
Daniny publiczne	**818,2**	**642 3**	**601,1**	**566,9**
Podatek majątkowy	123,2	34,5	39,0	45,7
10% nadzwyczajny dodatek	—	—	20,1	34,8
Daniny publiczne zwyczajne	695.0	607,8	542,0	486,4
Podatki bezpośrednie	**281,5**	**268,7**	**274,1**	**234,4**
W tem: przemysłowy	166,0	139,6	120,7	110,6
dochodowy	39,8	50,3	61,3	62,5
gruntowe	45,1	39,4	48,9	28,9
od nieruchomości	10,5	17,7	21,5	17,3
inne	20.1	21,7	21,7	15,1
Opłaty stemplowe	**80,4**	**82,8**	**75,0**	**72,4**
Cła	**245,7**	**173,5**	**114,6**	**110,6**
Podatki pośrednie	**87,4**	**82,8**	**78,3**	**69,0**
W tem: od cukru	51,2	47,8	51,3	45,7
inne	36.2	35,0	27,0	23,3
Monopole	**282.3**	**320,8**	**334,4**	**377.1**
W tem: tytoniowy	132,3	143,8	155,6	173,2
spirytusowy	124,2	142,2	148,4	173,2
inne	25,8	34,8	30,4	30,7

Preliminarz wpływów z danin publicznych i monopolów na 1928 1929

w porównaniu z rzeczywistymi wpływami w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYSZCZEGÓLNIENIE	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Daniny publiczne i monopole	1.300,5	1.335,2	1.755,1	1.962,6
Daniny publiczne	**966,9**	**890,1**	**1.128,1**	**1.178.7**
Podatek majątkowy	143,6	47,9	68,1	95,0
10% nadzwyczajny dodatek	—	—	43,5	72,3
Daniny publiczne zwyczajne	823,3	842,2	1.016,5	1.011,4
Podatki bezpośrednie	**322,0**	**373,2**	**513,9**	**487,3**
Podatki gruntowe	52,1	54,1	91,8	60,0
Podatek od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich	13,4	24.7	40,7	36,0
Podatek przemysłowy	196,1	194,1	225,8	230,0
„ dochodowy	46,4	70,0	114,6	130,0
„ wojskowy	—	—	0,6	0,8
„ od kapitałów i rent	4,3	7,8	10,1	10,0
Zaległości podatków zniesionych	0,2	0,4	1,1	0,5
Odsetki za zwłokę etc.	19,5	22,1	29,2	20,0

Preliminarz wpływów z danin publicznych i monopolów na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi wpływami w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927

WYSZCZEGÓLNIENIE		1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
		miljonów złotych			
Opłaty stemplowe		**95,9**	**114,3**	**140,8**	**150,6**
Opłaty stempl. od przejścia wł. nieruch.	uiszczane bez nakazów płatniczych	11,5	15,8	23,8	25,0
„ „ „ rachunków		8,8	8,3	9,2	9,0
„ „ „ obrotów pap. wart.		1,3	0,8	1,0	0,8
„ „ „ najmu skrzynek dep.		0,2	0,1	0,0	0,1
„ „ „ biletów okrętowych		—	—	0,3	0,7
„ „ „ dokument. przewoz.		3,2	3,3	4,4	4,0
„ „ „ ubezpieczeń		1,9	2,3	3,9	3,0
„ „ „ spółek		—	—	0,3	1,0
„ „ „ weksli		17,3	21,2	24,4	26,0
„ „ „ wyżej niewymienione		20,3	24,8	21,4	15,0
Opłaty stempl. uiszczane na skutek nakazów pł.		—	—	3,6	10,0
„ „ „ za pomocą znaczków		24,4	29,9	37,5	46,0
Należytości sądowe		0,6	0,9	1,1	0,8
Odsetki za zwłokę etc. opłat wyżej wymienionych		2,6	3,4	4,1	2,0
Podatek spadkowy		3,1	3,0	5,0	6,0
„ od darowizn		0,7	0,5	0,5	0,5
Odsetki za zwłokę etc. podat. spadk. i od darowizn		.	.	0,3	0,7

Preliminarz wpływów z danin publicznych i monopolów na 1928/1929

w porównaniu z rzeczywistymi wpływami w 1924/1925, 1925/1926 i 1926/1927.

WYSZCZEGÓLNIENIE	1924/1925	1925/1926	1926/1927	1928/1929
	miljonów złotych			
Cła	**232,7**	**239 5**	**215,3**	**230.0**
Cło przywozowe	261,5	216,9	187,0	186,0
Wpływy uboczne cła przywozowego	20,2	15,3	20,3	30 0
Cło wywozowe	10,5	6,2	6,6	11,5
Wpływy uboczne cła wywozowego	0,5	1,1	1,4	2,5
Podatki pośrednie	**102,7**	**115,2**	**146,5**	**143 5**
Podatek od wina	2,2	3 5	2,3	3,2
„ „ piwa	6,5	7,8	9,2	10,0
„ „ cukru	59,3	65,6	95,8	95,0
„ „ drożdży	4,7	7,6	7,0	7,8
„ „ węgla	4,6	—	—	—
„ „ olejów mineralnych	12,9	18,9	21,8	19,5
„ „ zapalniczek	-	0,0	0,2	0,1
„ „ kwasu octowego	0.4	0,3	0,4	0,2
„ „ kart do gry	0,1	0,3	0,2	0,2
Akcyzowe opłaty patentowe	9,6	8,4	6,5	5,0
Zaległości podatków zniesionych	0,2	0,3	0,2	0,0
Odsetki za zwłokę etc.	2,2	2,5	2,9	2,5
Monopole	**333,6**	**445,1**	**627,0**	**783,9**

TOWARZYSTWO
ZAKŁADÓW CHEMICZNYCH
„STREM"
SP. AKC.
ZARZĄD: WARSZAWA, MAZOWIECKA 7
TEL. 35-36, 56-65, 314-30, 273-17 i 120-00.

ŁÓJ KOSTNY,
KLEJ KOSTNY I SKÓRNY,
MĄCZKI KOSTNE NAWOZOWE,
OLEINA,
GLICERYNA TECHNICZNA
I FARMACEUTYCZNA,
STEARYNA.

PODATKI BEZPOŚREDNIE.

Gruntowy.
Dochodowy.
Przemysłowy.
Od kapitałów.
Od spadków i darowizn.
Spadki zagraniczne.
Kalendarz płatności.
Konta Kas Skarbowych w P. K. O.
Egzekucja podatków i opłat.
Ulgi w spłacie podatków bezpośrednich, opłat stemplowych i podatku spadkowego.

PODATEK GRUNTOWY.

W Państwie Polskiem nie została wprowadzona jednolita ustawa o państwowym podatku gruntowym. Wymiar i pobór tego podatku opiera się w każdej dzielnicy państwa na innym systemie i na odrębnych ustawach, wprowadzonych przez prawodawstwa państw zaborczych.

1. W b. Królestwie Polskiem podatek gruntowy oparty jest na przepisach, objętych przez Dział IV części I ustawy o podatkach bezpośrednich (Tom V ros. zb. pr. wyd. 1903 r. i dalszy ciąg z r. 1912), oraz na ustawach z dnia 14 lipca 1920 r., z 17 czerwca 1921 r. i 15 czerwca 1923 r., oraz na rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 kwietnia 1924 r.

Podatek, o którym mowa dzieli się na główny i dodatkowy, wynoszący 60% podatku głównego. Następnie podatek gruntowy dzieli się na podatek dworski i podatek włościański, ten ostatni pobierany jest z przestrzeni, które przeszły na własność włościan lub mieszkańców osad z mocy najwyższego ukazu z dnia 19 lutego/1 marca 1864 r.

Jednostką miary powierzchni przy opodatkowaniu podatkiem gruntowym jest 300-prętowy mórg miary nowopolskiej. Jednostką podatkową przy wymiarze podatku gruntowego dworskiego są każde dobra mające osobną księgę hipoteczną, przy wymiarze zaś podatku gruntowego włościańskiego taką jednostką jest wieś. Do wewnętrznego rozkładu podatku we wsi władze skarbowe nie mieszają się.

Dla wymiaru podatku gruntowego przestrzenie użytkowe podzielone zostały, w zależności od jakości gleby: opłacające dworski podatek na 5 klas, podlegające zaś włościańskiemu podatkowi gruntowemu na 4 klasy.

Do I klasy gruntów zarówno dworskich jak i włościańskich zalicza się ogrody, sady, place pod zabudowaniami i między niemi, dziedzińce, następnie grunta obradzające dobrze lub dostatecznie pszenicę, rzepak, jęczmień, koniczynę, buraki i t. p. rośliny, wymagające urodzajnej gleby.

Do klasy II gruntów dworskich i włościańskich zalicza się pozostałe grunta orne z wyjątkiem jednak najsłabszych, co lat trzy lub sześć zasiewanych żytem lub gryką, które powinny być zaliczone do V klasy gruntów dworskich lub IV włościańskich.

Do klasy III gruntów dworskich zalicza się łąki, dające dwa lub więcej zbiorów siana na rok, oraz przestrzenie znajdujące się pod sztucznie nawodnionemi stawami, na których prowadzi się gospodarstwo rybne.

Do klasy III gruntów włościańskich zalicza się łąki na przestrzeniach nadanych z mocy najwyższego ukazu z dnia 19 lutego/1 marca 1864 r.

Do klasy IV gruntów dworskich należą łąki dające jeden pokos rocznie.

Do klasy V gruntów dworskich, a IV klasy gruntów włościańskich zalicza się: grunta orne z powodu małej swej urodzajności, zasiewane co lat trzy lub sześć żytem lub gryką, następnie pastwiska i wygony, wreszcie lasy, krzewy i zarośla.

Dla każdego powiatu ustalone są taryfy w wysokości głównego dworskiego podatku gruntowego i głównego podatku od gruntów włościańskich.

Korzystając z uprawnień zawartych w art. 131 oraz art. 186 ust. o pod. bezp., Minister Skarbu w rozporządzeniu swem z dnia 10 września 1920 r. polecił w celu poprawienia i uzupełnienia klasyfikacji przestrzeni użytkowych wprowadzić do katastru, z urzędu lub wskutek starań właścicieli gruntów, poprawki, odpowiadające powstałym na gruntach zmianom faktycznym.

Rewizji klasyfikacji dokonywa naczelnik urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych lub jego zastępca, bądź też inny urzędnik skarbowy, delegowany do tej czynności przez izbę skarbową, który powołuje rzeczoznawców z pośród miejscowych mieszkańców. Takimi są: przedstawiciel gminy — wójt, właściwi sołtysi; przy szacowaniu zaś gruntów, należących do poszczególnych wsi lub osad oprócz tego wzywa się jako rzeczoznawców dwóch gospodarzy

z sąsiednich wsi i w miarę możności dwóch posiadaczy większej własności lub ich zarządzających dokładnie obeznanych z miejscowemi warunkami. Wezwanie właściciela gruntu do uczestnictwa przy szacowaniu jego gruntów jest obowiązkowe.

Klasyfikacja użytków powinna odbywać się w porze odpowiedniej, a więc gdy ziemia nie jest przesiąknięta wilgocią lub pokryta śniegiem, jedynie sprawdzanie przestrzeni leśnych może się odbywać w ciągu całego roku.

Wymiar podatku gruntowego uskuteczniają władze skarbowe. Pobór podatku od większej własności należy również do organów skarbowych, w stosunku zaś do drobnej własności wiejskiej, pobór podatku gruntowego oraz wszelkiego rodzaju postępowanie egzekucyjne należy do obowiązków wójta gminy.

2. Na pozostałej części b. zaboru rosyjskiego, a mianowicie na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego tudzież powiatów: białostockiego, bielskiego, sokólskiego i grodzieńskiego województwa białostockiego państwowy podatek gruntowy opiera się na przepisach zawartych w ustawie o podatkach bezpośrednich (Tom V ros. zb. pr.), na przepisach o poborze tego podatku, umieszczonych w ustawie o powinnościach ziemskich (Tom IV ros. zb. pr.), na przepisach zatwierdzonej dnia 24 grudnia 1914 r. uchwały ros. Rady Ministrów o podwyższeniu niektórych norm istniejącego opodatkowania, wreszcie na ustawach z dnia 17 czerwca 1921 r. i z dn. 15 czerwca 1923 r.

Podatek gruntowy w tej dzielnicy Państwa jest podatkiem repartycyjnym. Ogólna suma podatku określa się dla poszczególnych powiatów przez pomnożenie ilości gruntów użytkowych przez przeciętną stopę podatkową dla jednej dziesięciny ziemi.

Art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1921 r. upoważnił Radę Ministrów: a) do określenia wysokości państwowego podatku gruntowego od gruntów użytkowych i lasów, b) do ustanowienia odpowiednich organów dla dokonania podziału na poszczególne grunta sumy podatku, wyznaczonej na powiat. Na zasadzie tego upoważnienia ustanowione zostały dla każdego z powiatów dwie taryfy: jedna dla gruntów uprawnych, sadów i łąk, druga — dla lasów i pastwisk.

Ogólną sumę państwowego podatku gruntowego, wyznaczonego na powiat rozkłada na grunta poszczególnych właścicieli, przy uwzględnieniu norm przepisanych ustawą o powinnościach ziemskich co do jakości, wydajności i stanu gospodarczego gruntów, komisja repartycyjna dla podatku gruntowego, ustanowiona dla każdego powiatu w składzie: naczelnika miejscowego urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych, jako przewodniczącego i sześciu członków z grona płatników podatku, powołanych przez prezesa izby skarbowej na wniosek naczelnika urzędu skarbowego w porozumieniu z miejscowym starostą powiatowym, z których trzech ma być powołanych z liczby płatników mniejszej własności i trzech większej własności.

Skargi na postanowienia komisji płatnicy mogą podawać w ciągu miesiąca od dnia obwieszczenia urzędu skarbowego pod. i opł. skarbowych o ukończeniu repartycji podatku i rozesłaniu nakazów płatniczych. Podanie skargi nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku. Skargi rozstrzyga ostatecznie prezes izby skarbowej.

Jednostką podatkową przy większej własności jest każdy oddzielny majątek ziemski, przy mniejszej własności — zbiorowa jednostka — wieś. Pobór podatku od większej własności dokonywany jest przez organy skarbowe, od mniejszej uskuteczniają wójci gmin.

3. Podatek gruntowy, obowiązujący obecnie w b. zaborze austrjackim, oparty jest na ustawach austrjackich o regulacji podatku gruntowego z dnia 24 maja 1869 r. Nr. 88 Dz. U. P., o ustaleniu kontyngentu z dnia 7 lipca 1881 r. Nr. 49 Dz. U. P., na noweli o utrzymaniu ewidencji podatku gruntowego z dnia 23 maja 1383 r. Nr. 83 Dz. U. P., oraz na ustawie z dnia 15 czerwca 1923 r.

Przedmiotem podatku jest czysta intrata katastralna, t. j. surowy dochód. Oszacowanie intraty nastąpiło w dro-

dze ustalenia klasyfikacji gruntów i zaklasowania poszczególnych parcel.

Za podstawę czynności klasyfikacyjnych posłużył podział na rodzaje uprawy i wewnątrz nich na klasy jakości czyli urodzajności. Ustawa odróżnia dziesięć rodzajów uprawy, mianowicie: 1) role, 2) łąki, 3) ogrody, 4) winnice, 5) pastwiska, 6) połoniny, czyli hale, 7) lasy, 8) jeziora, bagna i stawy, 9) t. zw. grunty paryfikacyjne i 10) nieużytki. W łonie każdego rodzaju uprawy w każdym okręgu szacunkowym ustalono kilka, najwyżej ośm klas urodzajności. Dla każdej znów z nich w każdym powiecie ustalono czysty dochód na mórg.

Wyniki zaklasowania były odrazu wciągane przez personel mierniczy do map katastralnych i spisane w specjalnym rejestrze szacunkowym dla każdej gminy. Na tej podstawie zestawiono dalej spisy i rejestry dla każdego okręgu szacunkowego a następnie kraju. Wykazywały one sumę intraty katastralnej służącą za podstawę wymiaru podatku.

Jak widzimy, podatek gruntowy w b. zaborze austrjackim opiera się na katastrze gruntowym, t. zw. analitycznym, ustalającym czysty dochód możliwie na podstawie bezpośredniego szacunku czystego dochodu, przeciętnego dla danych okolic.

Wymiar podatku dokonywany jest przez organa skarbowe; pobór większych kwot uskuteczniają również organa skarbowe, mniejsze należności z tytułu podatku gruntowego pobierane są za pośrednictwem gmin, które za te czynności otrzymują wynagrodzenie w wysokości 3% sum ściągniętego podatku i odsetek za zwłokę, wpłaconych przez gminę do kas skarbowych.

4. Podatek gruntowy w b. zaborze pruskim oparty jest na ustawach pruskich: z 21 maja 1861 r. (Zb. Ust. Pr. str. 253) o rewizji podatku gruntowego, z 14 lipca 1893 r. (Zb. Ust. Pr. str. 119) o uchyleniu bezpośrednich podatków państwowych, z 14 lipca 1893 r. (Zb. Ust. Pr. str. 152), o daninach komunalnych. z 23 kwietnia 1906 r. (Zb. Ust. Pr. str. 159), o daninach komunalnych i prowincjonalnych,

wreszcie na ustawach z dnia 17 czerwca 1921 r. i dnia 15 czerwca 1923 r.

Podatek jest oparty na katastrze. Kataster jest parcelowy i przychodowy. Do klasyfikacji przyjęto osiem rodzajów uprawy (rola, ogrody, łąki, pastwiska, lasy i zarośla, przestrzenie wodne, grunty urodzajne, lecz nie przynoszące żadnego dochodu jako bezużyteczne (paryfikaty) grunta pod budynkami, place i drogi publiczne, a w łonie każdej z nich nie więcej jak osiem klas urodzajności.

Pobór tego podatku na rzecz Państwa został zawieszony i ustawą z 14 lipca 1893 r. (reforma Miquela) przekazany gminom; ewidencja wszakże podatku wraz z katastrem była nadal utrzymywana przez władze państwowe.

Ustawą z dnia 17 czerwca 1921 r. przywrócony został pobór podatku gruntowego na rzecz Państwa w formie dodatku do podatku gruntowego pobieranego przez samorządy.

Organami poborowemi są gminy względnie wydziały powiatowe. Organa te za czynności związane z poborem i ściąganiem należności z tytułu dodatku państwowego do podatku gruntowego otrzymują wynagrodzenie w wysokości 3% kwot, wpłaconych przez nie do kas skarbowych.

5. Ustawa z dnia 15 zerwca 1923 r. o wyrównaniu podatków gruntowych wprowadziła do podatków gruntowych degresję oraz progresję, tę ostatnią w formie oddzielnego dodatku.

Dodatek progresywny pobiera się od płatników opłacających więcej niż 106 zł. państwowego podatku gruntowego.

Skala jest następująca:

przy	podatku	powyżej	106	do	176	zł. dodat.	w wysok.	10%
„	„	„	176	„	528	„ „	„	20%
„	„	„	528	„	1232	„ „	„	30%
„	„	„	1232	„	2640	„ „	„	40%
„	„	„	2640	„	4398	„ „	„	50%
„	„	„	4398	„	6158	„ „	„	60%
„	„	„	6158	„	8796	„ „	„	80%
„	„	„	8796	„		„ „	„	100%

Podstawą do obliczania skali procentowej oddzielnego dodatku jest łączna suma należności podatków gruntowych od wszystkich jednostek podatkowych danego płatnika, położonych w granicach jednego powiatu.

Degresja jest dwojakiego rodzaju, a mianowicie: od płatników opłacających z tytułu państwowego podatku gruntowego, względnie dodatku państwowego (b. dzielnica pruska) do 8,80 zł. pobiera się 50% należności, przy podatku zaś od 8,80 zł. do 35,20 zł. — 80%.

Płatnikom korzystającym z degresji takową uwzględnia się przy płaceniu drugiej półrocznej raty.

6. Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 kwietnia 1924 r. podwyższone zostały o 100% kwoty państwowych podatków gruntowych i dodatków państwowych do tych podatków (b. dzielnica pruska) tudzież kwoty oddzielnego podatku progresywnego.

7. Art. 12 ustawy z dna 15 czerwca 1923 r. postanawia, że Minister Skarbu ma prawo wszelkie sumy podatków i dodatków państwowych do podatków gruntowych zniżać, rozkładać na raty i umarzać tym jednostkom podatkowym, które poniosły szkody wskutek działań wojennych lub klęsk żywiołowych.

Na mocy uprawnień wynikających z powyższego, Minister Skarbu wydał dnia 29 września 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 797) rozporządzenie o ulgach w podatkach gruntowych, obowiązujące na całym obszarze Państwa.

Rozporządzenie to przyznało płatnikom, którzy ponieśli szkody i straty wsutek działań wojennych, prawo do korzystania z ulg w postaci zniżenia podatków gruntowych, tudzież oddzielnego dodatku do podatku gruntowego (progresja), w wypadkach, jeżeli szkody poniesione wskutek działań wojennych uniemożliwiły osiągnięcie z ich gospodarstw przychodu naturalnego w wysokości przedwojennej.

Płatnicy podatków gruntowych, których posiadłości ziemskie ucierpiały z powodu klęsk żywiołowych, mogą zwracać się do miejscowego urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych z podaniem o umorzenie, odroczenie lub

rozłożenie na raty bieżących i zaległych należności z tytułu podatku gruntowego względnie dodatku państwowego do podatku gruntowego (b. dzielnica pruska).

Przedewszystkiem jednak poszkodowani płatnicy winni o każdem uszkodzeniu ziemiopłodów lub lasów zawiadomić miejscowy urząd skarbowy w ciągu dni 14 po klęsce żywiołowej. Po otrzymaniu takiego zawiadomienia, urzędy skarbowe mają natychmiast zbadać bliższe okoliczności klęski i jej rozmiary. Dochodzenie takie urząd skarbowy przeprowadza za pośrednictwem organów gminnych lub policyjnych, a w wyjątkowych wypadkach przez urzędników urzędu skarbowego.

Powyższy przepis ma zastosowanie na terenie b. zaborów rosyjskiego i pruskiego; na obszarze Małopolski co do trybu postępowania przy udzielaniu ulg w podatku gruntowym zachowały moc obowiązującą przepisy rozporządzenia cesarskiego z dnia 16 marca 1917 r. oraz rozporządzenia austrjackiego Ministerstwa Skarbu z dnia 25-go grudnia 1917 r.

W sprawie ulg podatkowych urząd skarbowy pod. i opłat skarbowych ma prawo własną decyzją: a) zezwalać na ratalną spłatę wszelkich zaległości w państwowych podatkach gruntowych na okres czasu nieprzekraczający 3-ch miesięcy do kwoty 5.000 zł. dla poszczególnych płatników w ciągu roku, nie licząc dodatków samorządowych, kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych, b) odraczać spłatę zaległości na przeciąg 1-go miesiąca, a to do kwoty 2.000 zł. dla poszczególnych płatników w ciągu roku.

Izba skarbowa we własnym zakresie działania załatwia sprawy: a) umorzeń zaległości z powodu klęsk żywiołowych, które nie przewyższają 500 zł. od właściciela majątku lub gromady wiejskiej, b) zezwoleń na ratalną spłatę zaległości w podatku gruntowym na okres czasu nieprzekraczający 6-ciu miesięcy do kwoty 30.000 zł. dla poszczególnych płatników w ciągu roku, nie licząc dodatków samorządowych, kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych, c) odroczeń spłaty

zaległości w podatku gruntowym, nieprzekraczających kwoty 30.000 zł. na przeciąg czasu do 2-ch miesięcy.

8. Terminy płatności państwowych podatków gruntowych względnie państwowych dodatków (b. dzielnica pruska) wraz z oddzielnym dodatkiem progresywnym są jednakowe dla całego Państwa. Należności powyższe winny być wpłacane w dwóch równych ratach półrocznych: między 15 lutego a 15 marca tudzież między 15 października a 15 listopada.

9. Nieuiszczone z winy płatnika w terminie płatności podatku gruntowego kwoty uważa się za zaległości. Od tych zaległości pobiera się kary za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie. Minister Skarbu może obniżyć kary do ½% miesięcznie, jeżeli stwierdzonem zostanie, że płatnik nie był w możności uiścić podatku w przepisanym terminie.

Od zaległości, których spłata została odroczona lub rozłożona na raty decyzją właściwej władzy skarbowej, pobiera się odsetki za zwłokę w wysokości ½% miesięcznie.

Od kwot państwowego podatku gruntowego, odroczonych lub rozłożonych na raty z powodu klęsk żywiołowych, odsetek za zwłokę wcale się nie pobiera.

PODATEK DOCHODOWY.

Obowiązujące ustawy i rozporządzenia:

a) ustawa o państwowym podatku dochodowym w brzmieniu ogłoszonem Rozp. Ministra Skarbu z dnia 30.IV.1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 411).

b) rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu z dn. 14.V.1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 298).

Wszystkie osoby — z pewnemi wyjątkami (art. 5) — fizyczne, prawne i spadki wakujące (nie objęte), które związane są z obszarem Państwa Polskiego czy podmiotowo (zamieszkują na tym obszarze), czy też przedmiotowo (czerpią dochody ze źródeł położonych względnie związanych z tym obszarem), a których dochód przekracza pewne minimum — opłacają podatek dochodowy (art. 1, 2 i 4).

1) Dochód płynący z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę opodatkowuje się odrębnie przez potrącenie podatku przy każdej wypłacie uposażenia według skali, zamieszczonej na str. 122.

Dochód ten podlega opodatkowaniu według działu II ustawy.

2) Dochody, osiągnięte: 1) z nieruchomości gruntowej, 2) z budynków, 3) a) z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, b) z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych (adwokaci, doktorzy i t. d.), 4) z tantjem, 5) z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych oraz 6) z wszelkich innych źródeł a między innemi i z interesów spekulacyjnych — podlegają opodatkowaniu już w łącznej sumie według skali, zamieszczonej na str. 123.

Są ta przeważnie t. zw. „dochody fundowane", podlegające opodatkowaniu w/g działu I ustawy.

Przy dochodzie ponad 200.000 zł. podatek wynosi 50.000 zł. i oprócz tego 2.000 zł. od każdych pełnych 8.000 zł. ponad 200.000 zł.

Do podatku dolicza się ponadto, o ile chodzi o dochody osób fizycznych i spadków nieobjętych, ale nie osób prawnych:

ponad	200.000	zł.	do	300.000	zł.	1½%
„	300.000	„	„	400.000	„	2½%
„	400.000	„	„	500.000	„	4%
„	500.000	„	„	600.000	„	5½%
„	600.000	„	„	800.000	„	7%
„	800.000	„	„	1100.000	„	9%
„	1100.000	„	„	1500.000	„	11%
„	1500.000	„	„	2000.000	„	13%
„	2000.000	„	„	—	„	15%

od całego podlegającego podatkowi dochodu.

Podatek należy jednak wymierzać w ten sposób, aby z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu

L. p.	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym w złotych		Stopa procentowa podatku
	ponad	do	
1	2 500	2 600	1,5
2	2 600	2 700	1,6
3	2 700	2 800	1,7
4	2 800	2 900	1,8
5	2 900	3 000	1,9
6	3 000	3 100	2,
7	3 100	3 200	2,1
8	3 200	3 400	2,2
9	3 400	3 600	2,3
10	3 600	3 800	2,4
11	3 800	4 000	2,5
12	4 000	4 200	2,6
13	4 200	4 400	2,7
14	4 400	4 800	2,8
15	4 800	5 200	2,9
16	5 200	5 600	3,
17	5 600	6 000	3,1
17	6 000	6 400	3,2
19	6 400	6 800	3,3
20	6 800	7 200	3,4
21	7 200	7 600	3,5
22	7 600	8 000	3,6
23	8 000	8 800	3,9
24	8 800	9 600	4,1
25	9 600	10 400	4,3
26	10 400	11 200	4,6
27	11 200	12 000	4,9
28	12 000	13 000	5,3
29	13 000	14 000	5,7
30	14 000	15 000	6,1
31	15 000	16 000	6,5
32	16 000	17 000	6,8
33	17 000	18 000	7,1
34	18 000	19 000	7,4
35	19 000	20 000	7,7
36	20 000	22 000	8,
37	22 000	24 000	8,3
38	24 000	26 000	8,6
39	26 000	28 000	8,9
40	28 000	30 000	9,2
41	30 000	32 000	9,5
42	32 000	34 000	9,9
43	34 000	36 000	10,3
44	36 000	38 000	10,7
45	38 000	40 000	11,1
46	40 000	44 000	11,5
47	44 000	48 000	11,9
48	48 000	52 000	12,3
49	52 000	56 000	12 7
50	56 000	60 000	13,1
51	60 000	64 000	13,6
52	64 000	68 000	14,1
53	68 000	72 000	14,6
54	72 000	76 000	15,1
55	76 000	80 000	15,6
56	80 000	88 000	16,1
57	88 000	96 000	16,6
58	96 000	104 000	17,2
59	104 000	112 000	17,8
60	112 000	120 000	18,4
61	120 000	128 000	19,
62	128 000	136 000	19,6
63	136 000	144 000	20,2
64	144 000	152 000	20,8
65	152 000	160 000	21,5
66	160 000	168 000	22,2
67	168 000	176 000	22,9
68	176 000	184 000	23,6
69	184 000	192 000	24,3
70	192 000		25,

Uwaga: Na terenie b. dzielnicy pruskiej i na Górnym Śląsku pobiera się dodatek na rzecz gmin i związków komunalnych w wysokości 3% dochodu, poczynając od 15-go stopnia tejże skali.

Stopień dochodu	Wysokość dochodów w złotych	Podatek w złotych	Stopień dochodu	Wysokość dochodów w złotych	Podatek w złotych
1	1 500 do 1 550	31	38	19 000 do 20 000	1 540
2	1 550 „ 1 600	33	39	20 000 „ 22 000	1 760
3	1 600 „ 1 700	37	40	22 000 „ 24 000	1 992
4	1 700 „ 1 800	41	41	24 000 „ 26 000	2 236
5	1 800 „ 1 900	45	42	26 000 „ 28 000	2 492
6	1 900 „ 2 000	50	43	28 000 „ 30 000	2 760
7	2 000 „ 2 100	54	44	30 000 „ 32 000	3 040
8	2 100 „ 2 200	59	45	32 000 „ 34 000	3 366
9	2 200 „ 2 400	67	46	34 000 „ 36 000	3 708
10	2 400 „ 2 600	75	47	36 000 „ 38 000	4 066
11	2 600 „ 2 800	84	48	38 000 „ 40 000	4 440
12	2 800 „ 3 000	93	49	40 000 „ 44 000	5 060
13	3 000 „ 3 200	102	50	44 000 „ 48 000	5 712
14	3 200 „ 3 400	112	51	48 000 „ 52 000	6 396
15	3 400 „ 3 600	122	52	52 000 „ 56 000	7 112
16	3 600 „ 3 800	133	53	56 000 „ 60 000	7 860
17	3 800 „ 4 000	144	54	60 000 „ 64 000	8 704
18	4 000 „ 4 400	162	55	64 000 „ 68 000	9 588
19	4 400 „ 4 800	182	56	68 000 „ 72 000	10 512
20	4 800 „ 5 200	202	57	72 000 „ 76 000	11 476
21	5 200 „ 5 600	224	58	76 000 „ 80 000	12 480
22	5 600 „ 6 000	246	59	80 000 „ 88 000	14 168
23	6 000 „ 6 600	283	60	88 000 „ 96 000	15 936
24	6 600 „ 7 200	324	61	96 000 „ 104 000	17 888
25	7 200 „ 7 800	366	62	104 000 „ 112 000	19 936
26	7 800 „ 8 400	411	63	112 000 „ 120 000	22 080
27	8 400 „ 9 200	469	64	120 000 „ 128 000	24 320
28	9 200 „ 10 000	530	65	128 000 „ 136 000	26 656
29	10 000 „ 11 000	605	66	136 000 „ 144 000	29 088
30	11 000 „ 12 000	684	67	144 000 „ 152 000	31 616
31	12 000 „ 13 000	767	68	152 000 „ 160 000	34 400
32	13 000 „ 14 000	854	69	160 000 „ 168 000	37 296
33	14 000 „ 15 000	945	70	168 000 „ 176 000	40 304
34	15 000 „ 16 000	1 040	71	176 000 „ 184 000	43 424
35	16 000 „ 17 000	1 156	72	184 000 „ 192 000	46 656
36	17 000 „ 18 000	1 278	73	192 000 „ 200 000	50 000
37	18 000 „ 19 000	1 406			

bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego.

O ile z dochodu, ustalonego do wymiaru podatku po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej pozostaje mniej, niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, należy podatek wymierzyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad tę najniższą granicę.

Zwyżka. Stopę podatkową podwyższa się o 20% dla osób samotnych, niemających na utrzymaniu żadnego członka rodziny, a osiągających dochód ponad 3.600 zł.

Zniżka. O ile na utrzymaniu rodziny, której dochód nie przekracza 7.200 zł., znajduje się więcej niż jeden członek rodziny, wówczas stopę podatkową obniża się o dwa stopnie na każdego następnego członka.

Za członków rodziny uważa się: małżonków, dzieci ślubne, nieślubne i przysposobione, krewnych męża i żony w linji wstępnej i zstępnej, rodzeństwo męża i żony oraz dzieci rodzeństwa tychże.

Zwyżki i zniżki stosowane są tylko odnośnie dochodów, podlegających opodatkowaniu w/g Działu I ustawy.

Uwaga I: Na terenie b. dzielnicy pruskiej i górnośląskiej części Województwa Śląskiego pobiera się dodatki na rzecz gmin i powiatowych związków komunalnych w wysokości:

od dochodu ponad 1.500 zł. do 24.000 zł. — 4% dochodu
„ „ „ 24.000 „ „ 88.000 „ — 4,5% „
„ „ „ 88.000 „ „ — „ — 5% „

Uwaga II: Od tantjem, przekraczających 1.500 zł. opłaca się dodatkowo specjalny podatek od tantjem w wysokości 50% stawki od dochodów fundowanych, jednak nie mniej niż 16 zł. Podatek ten potrąca instytucja wypłacająca tantjemę i wpłaca go do Kasy państwowej w ciągu pierwszych 7-miu dni następnego miesiąca.

Zachodzi tu więc analogja ze sposobem opodatkowania uposażeń służbowych, z tą jednakowoż zasadniczą różnicą, że otrzymane w ciągu roku tantjemy należy podawać w zeznaniach o dochodzie.

I. *Dochód z uposażeń.*

Za dochód z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę uważa się wszelkie uposażenie bieżące brutto, bez jakichkolwiek potrąceń lub odliczeń (np. stawki emerytalnej) lub wynagrodzenie, otrzymywane od służbodawcy bądź w pieniądzach, bądź w naturze, przyczem wartość pieniężną dochodów w naturze oblicza się p/g cen z dnia 1 stycznia roku podatkowego. Podatek potrąca służbodawca przy każdorazowej wypłacie wynagrodzenia, który następnie wpłaca do Kasy Skarbowej w ciągu 7-miu dni po dokonaniu potrącenia z dołączeniem odpisu listy płacy.

Dla określenia wysokości stopy procentowej podatku należy przypadające do wypłaty uposażenie perjodyczne obliczyć w stosunku do całego roku.

Uwaga. Jednorazowe wynagrodzenie (gratyfikacje, nadzwyczajne dodatki, zapomogi, odprawy przy rozwiązaniu stosunku służbowego, wynagrodzenie za nadliczbowe godziny, o ile takowe nie nosi charakteru dodatku stałego i t. p.) dolicza się do ostatniego perjodycznego wynagrodzenia, obliczonego w stosunku do całego roku. W ten sposób otrzymana suma dopiero wskaże nam, jaką stopę procentową mamy zastosować do jednorazowego wynagrodzenia.

Zażalenia pracowników na nieprawidłowe potrącenie podatku mogą być wnoszone do właściwego Urzędu Skarbowego podatków i opłat (I instancji) w terminie do dni 30-tu do daty potrącenia.

Od decyzji tej władzy przysługuje prawo odwołania się do Izby Skarbowej w ciągu dni 30-tu od daty otrzymana decyzji.

Wymiar podatku przez władze skarbowe z reguły nie ma miejsca. Wyjątek zachodzi wówczas, gdy służbodawca albo nie wpłacił podatku wcale, albo wpłacił za mało. W tych wypadkach władza podatkowa I instancji uskutecznia wymiar podatku.

Od wymiaru służbodawca może odwołać się do Izby Skarbowej w ciągu dni 30-tu. Odwołanie nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia wymierzonej kwoty podatku.

Służbodawca, który nie spełnia obowiązku wpłacania podatku, ulega grzywnie od 5 zł. do 250 zł.

Świadome podawanie nieprawdziwych okoliczności w listach płacy lub wyjaśnieniach, karalne jest karą pieniężną od jednokrotnej do dwudziestokrotnej sumy uszczuplonego podatku, a nadto w razie okoliczności obciążających — karą pozbawienia wolności do 1 roku.

II. *Dochód ogólny.*

A. *Podstawa opodatkowania.*

Dochody ze źródeł wymienionych wyżej ad 2) (z nieruchomości ziemskiej, z przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych i t. p.), osiągnięte w pewnym roku operacyjnym, względnie gospodarczym, podlegają opodatkowaniu w najbliższym roku podatkowym (kalendarzowym), następującym po ich osiągnięciu.

To też obowiązek opłacania podatku dochodowego dla osób fizycznych i prawnych, które zamieszkują stale lub mają siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, powstaje od najbliższego roku podatkowego (kalendarzowego), jaki następuje po okresie gospodarczym (nie przenoszącym 12 miesięcy), w którym osiągnięto dochód ponad 1.500 zł. Obowiązek ten dla osób fizycznych i prawnych, przybyłych do Polski z zagranicy, powstaje z początkiem najbliższego miesiąca kalendarzowego po ich przybyciu.

Podstawę zatem wymiaru podatku za dany rok podatkowy stanowi dochód, osiągnięty bądź w roku kalendarzowym, bądź w roku gospodarczym, który może być niezgodny z kalendarzowym, a bezpośrednio poprzedzającym rok podatkowy. Zachodzi tu więc ciągłość opodatkowania w tym sensie, że za podstawę wymiaru służy z reguły dochód bądź z roku kalendarzowego, bądź z roku gospodarczego. Płatnikowi przysługuje jednak prawo w razie prowadzenia przezeń ksiąg, względnie rachunkowości przejścia z roku kalendarzowego na gospodarczy i odwrotnie. W tym wypadku władza skarbowa liczyć się winna z powyższą zmianą wprowadzoną przez płatnika. Zmiany te mogą polegać na tem, że płatnik może przejść: 1) z roku kalendarzowego na gospodarczy łamany i 2) z gospodarczego łamanego na gospodarczy zgodny z kalendarzowym. Np. na rok 1927 płatnik był opodatkowany z dochodu osiągniętego od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 1926 r. Przy przejściu na rok operacyjny, obejmujący okres od dnia 1 lipca do dnia 30 czerwca, będzie tenże płatnik opodatkowany w roku podatkowym 1928 od dochodu, uzyskanego w czasie od dnia 1 lipca 1926 r. do dnia 30 czerwca 1927 r.

Uwaga. W spółkach akcyjnych i w spółkach z ogr. odp. zmiana roku operacyjnego jest niedopuszczalną w pierwszym roku istnienia tych spółek, gdyż pierwsze zamknięcie rachunkowe winno obejmować okres przynajmniej roczny.

B. *Pojęcia dochodu.*

Za dochód uważa się sumę wszystkich *periodycznych* przychodów w pieniądzach lub wartościach pieniężnych, otrzymanych z poszczególnych źródeł wymienionych wyżej ad 2) po potrąceniu:

1) kosztów osiągnięcia,
2) kosztów zachowania,
3) kosztów zabezpieczenia tych przychodów,
4) łącznie z corocznem prawidłowem odpisaniem na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, oraz
5) po potrąceniu strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, oczywiście o ile odpisań na zużycie oraz tych ostatnich strat nie uwzględniono już w kosztach wyżej wymienionych.

a) *Nadzwyczajne przychody.*

Nie uważa się jednak za dochód wszelkiego rodzaju nadzwyczajnych wpływów i wogóle takich przychodów, które stanowią wyłącznie zwiększenie lub zwrot majątku, a między innemi:

1) nadzwyczajnych i nieperjodycznych przychodów w postaci spadków, legatów, darowizn, posagów, kapitałów za ubezpieczenia;

2) wpływów powstałych wskutek częściowego lub całkowitego spieniężenia przedmiotów majątkowych (majątków ziemskich, domów, fabryk i t. p., o ile te nie stanowią przedmiotu interesu handlowego), jak np.: u osób, które zawodowo skupują i sprzedają domy, wpływy z tego tytułu zalicza się do przychodów, zaś rozchody — do kosztów. W fabryce mebli wpływy ze sprzedaży mebli zalicza się do przychodów, zaś u innych osób nie trudniących się handlem lub wyrobem mebli. wpływy osiągane ze sprzedaży mebli nie zalicza się w obrachunku dochodu do przychodów;

3) zysków wynikających ze sprzedaży przedmiotów majątkowych;

4) wygranych loteryjnych;

5) wpłat z tytułu umarzania wierzytelności i t. p.

b) *Wydatki nienadające się do potrącenia.*

Nie mogą być znów zaliczane do kosztów potrącalnych z przychodów:

1) wydatki na powiększenie lub ulepszenie źródła dochodu (wydatki na inwestycje, kapitalne remonty, na nowe budowle i t. p.);

2) wydatki na umorzenie długów, kapitałów, włożonych w przedsiębiorstwo przez właścicieli, wspólników, udziałowców oraz odpisy na pokrycie strat za ubiegłe lata;

3) wydatki na prowadzenie gospodarstwa domowego podatnika i na utrzymanie członków jego rodziny, z wyjątkiem kosztów wyżywienia tych członków rodziny podatnika, którzy stale pracują w jego gospodarstwie rolnem lub leśnem, albo w jego przedsiębiorstwie handlowem lub przemysłowem;

4) procenty od własnego kapitału włożonego w gospodarstwo lub przedsiębiorstwo podatnika;

5) wydatki na osiągnięcie dochodu ze źródeł zagranicą położonych, a nie podlegających opodatkowaniu w Polsce;

6) i wogóle wszelkie inne wydatki i straty nie związane z osiągnięciem dochodu (np. przegrane w karty, z gier losowych i t. p.).

c) *Amortyzacja.*

Odpisania na zyżycie (czyli tak zwana powszechnie amortyzacja) przedmiotów majątkowych zasadniczo nie może przenosić faktycznego zużycia. W praktyce stosuje się następujące normy:

1)	dla budynków mieszkalnych	do 2%
2)	„ „ gospodarczych	„ 3%
3)	„ „ fabrycznych	„ 4%
4)	„ nieruchomości (urządzeń biur, kantorów, sklepów i t. p.)	„ 5%
	„ maszyn, narzędzi, urządzeń fabrycznych, kopalnianych, piecach fabrycznych i t. p.	„ 10%

od wartości przedmiotów.

Przy udowodnieniu dopuszczane są i wyższe normy odpisań z tytułu zużycia.

d) *Straty.*

Straty częściowe lub całkowite w przedmiotach, podlegających zużyciu mogą być uwzględniane przy wyprowadzeniu dochodu pod warunkiem, że nie zostały pokryte sumą ubezpieczenia i odpisania z powodu zużycia, a potrą-

calne są tylko w tym roku, w którym strata nastąpiła i z dochodu tego źródła, które poniosło stratę.

Jednakowoż inne straty z jednych źródeł dochodu mogą być pokrywane z dochodu uzyskanego z pozostałych źródeł.

e) *Odliczenia.*

Odliczenia są to wydatki, które, mimo że nie mogą być zaliczone ani do kosztów osiągnięcia, ani zachowania, ani też zabezpieczenia przychodów, stanowią jednak pozycje potrącalne przy wyprowadzeniu dochodu, jako wydatki obciążające czy to pośrednio, czy też bezpośrednio źródła dochodu. Do tych pozycyj zalicza się:

1) odsetki od długów;

2) wartość pieniężną, rent i trwałych ciężarów, opartych na tytułach prawnych (serwituty bierne, pensje wdowie, dożywocia i t. p.);

3) składki za siebie i członków rodziny do kas zapomogowych, emerytalnych, chorych, ubezpieczeniowych (od wypadków i pogrzebowych), które nie mogą przekraczać łącznie na każdą ubezpieczoną osobę 300 zł.;

4) premje na wypadek śmierci lub dożywocia, a) 300 zł. rocznie za podatnika, b) 600 zł. rocznie za członków rodziny, będących na jego utrzymaniu.

5) a) bezpośrednie podatki bez kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych prócz podatku dochodowego, majątkowego, od tantjem, nadzwyczajnej daniny, od wzbogacenia się, daniny lasowej, b) oraz wszelkiego rodzaju przymusowe świadczenia (jak np. przymusowe składki na budowę kościoła i t. d.).

Uwaga. Dobrowolne świadczenia (ofiary) stanowią pozycje niepotrącalne.

6) w spółdzielniach, należących do związków rewizyjnych — zyski bilansowe, pochodzące z obrotów z członkami pod warunkiem jednak, że spółdzielnie te działają tylko wśród swych czonków, a o ile rozszerzają swoją

działalność i na nieczłonków, to przelewają przypadające na nich nadpłaty i zwroty do funduszów niepodlegających statutowo podziałowi pomiędzy członków.

C. *Obliczenie dochodu.*

Dochód winien być obliczony oddzielnie z każdego źródła dochodu, przyczem wszelkie przychody, koszta i odliczenia uwzględnia się w obrachunku o tyle tylko, o ile zostały faktycznie osiągnięte (przychody) lub poniesione (koszty i odliczenia).

Osoby, prowadzące prawidłowe księgi (handlowe lub gospodarcze) mogą przy obliczaniu dochodu zarachowywać również takie przychody (spodziewane), które mają dopiero wpłynąć na korzyść podatnika, oraz takie koszty i odliczenia, które chociaż nie były jeszcze poniesione, lecz które odnoszą się do danego roku operacyjnego (gospodarczego) i zostały ściśle wykazane w zamknięciu rachunkowem. Dotyczy to również odpisań na zużycie.

a) *Dochód z gruntów.*

Do przychodów należą: 1) kwota uzyskana ze sprzedaży produktów łącznie z wartością produktów, użytych na potrzeby domowe i na utrzymanie zwierząt i koni zbytkowych; 2) wartość budynków niegospodarczych, użytkowanych na potrzeby własne podatnika i jego rodziny; 3) wartość uprawnień do cudzych gruntów (prawo rybołóstwa, serwituty, polowania i t. p.); 4) wartość pieniężna zapasów, jakie pozostają w końcu roku; 5) otrzymany czynsz dzierżawny z gruntów i t. p.

Od powyższej sumy należy potrącić: 1) koszty konserwacji grobli, murów, budynków, płotów, dróg, mostów, studni, śluz, drenów, narzędzi rolniczych i t. p., 2) koszty uzupełnienia inwentarza do granic pierwotnego stanu; 3) składki ubezpieczeniowe (prócz ubezpieczenia ruchomości gospodarstwa domowego); 4) opał i światło budynków go-

spodarczych; 5) nasiona, które dokupiono; 6) uposażenia służby i wpłaty do Kas chorych; 7) podatki pośrednie; 8) odpisy na zużycie (amortyzacja), budynków i inwentarza martwego; 9) wartość zapasów, jakie objęto z poprzedniego okresu (początku roku gospodarczego); 10) czynsz z gruntów dzierżawnych i t. p.

Przy obliczeniu dochodu z gospodarstw rolnych poniżej 15 ha, położonych w odległości ponad 5 klm. od miast wyżej 100.000 mieszkańców przyjmuje się jako dochód z jednego hektara najwyżej wartość 4 kwintali (centnarów metrycznych) żyta, przyczem na rok podatkowy 1927 dla celów wymiaru podatków została ustalona przez Ministerstwo Skarbu cena 1 ctn.^{3} na 26 zł.

W wypadkach nieprzedstawienia przez płatnika w terminie wiarogodnych dokumentów i dowodów, stwierdzających faktycznie osiągnięty dochód, władza wymiarowa może się posiłkować normami orjentacyjnemi co do przeciętnej wydajności ziemi.

W zasadzie dochód z 1 ha w gospodarstwach większych nie może przekraczać wartości 4½ cnt.^{3}. Cena 1 cnt.^{3} została ustalona przez Ministerstwo Skarbu na 21 zł. z roku gospodarczego 1925/1926 i na 26 zł. z roku kalendarzowego 1926.

Jednakowoż z całym naciskiem należy podkreślić, że powyższe normy mają li tylko charakter orjentacyjny; ulegają one modyfikacji w zależności od stanu faktycznego.

Dochód z lasów.

Do przychodu zalicza się sumy uzyskane z wyrębów leśnych prawidłowych, zaoszczędzonych w poprzednich latach oraz z wszelkich użytków leśnych (polowanie, zbieranie jagód, grzybów, pastwiska dla krów i t. p.); natomiast do rozchodów potrącalnych — koszta zarządu, ochrony, wyrębu, obróbki, zbiórki, wywozu drzewa, konserwacji budynków, koszty zalesienia przestrzeni, odpowiadającej terenowi wyrąbanego w danym roku lasu.

Dochód z nadzwyczajnych wyrębów opodatkowuje się odrębnie: 1/6 część otrzymanego dochodu dolicza się do ogólnego dochodu, od pozostałych 5/6 oblicza się podatek w stosunku procentowym, odpowiadającym podatkowi od ogólnego dochodu.

b) *Dochód z budynków.*

Za przychody uważa się: 1) czynsz najmu, 2) wynagrodzenie za oddane w najem ruchomości, podwórza, składy, place, ogrody i t. p., 3) wartość pieniężną świadczeń ubocznych oraz wszelkich iinnych korzyści, 4) wartość użytkową lokalu, zajmowanego przez właściciela oraz 5) czynsz za wypuszczone w dzierżawę budynki.

Od powyższej sumy potrąca się: 1) koszty naprawy należytego utrzymania nieruchomości oraz wynajętych, a znajdujących się w nich ruchomości oraz urządzeń, 2) wynagrodzenie administratora, rządcy i dozorcy, 3) opłaty ubezpieczeniowe, 4) amortyzację.

W razie trudności określenia sumy rzeczywiście osiągniętego dochodu przyjmuje się, z reguły, że dochód z domów podlegających ochronie lokatorów wynosi 40% przychodu brutto.

O ile chodzi o ulgi dla nowowzniesionych budowli, to ustawa o rozbudowie miast z dnia 29.4.1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 346) oraz Rozp. Prez. Rz. P. z dn. 22.4.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 372) zawierają w tym względzie następujące postanowienia:

I. Dochody, płynące z domów mieszkalnych nowowybudowanych lub wykończonych albo z części domu nowowybudowanej lub wykończonej, zwolnione są od podatku na okres czasu od chwili ukończenia budowy do końca 10-tego roku podatkowego po jej ukończeniu. Zwolnienia te dotyczą wszystkich domów mieszkalnych, wykończonych po 20 maja 1925 r. Zwolnienie to może nastąpić nie inaczej, jak po uprzedniem złożeniu przez osoby ubiegające się o ulgi, dowodów, o których mowa w § 21 Rozp. Min. Skarbu z dnia 20 maja 1925 r. Dla ustalenia terminu wykończenia budowy jak również przeznaczenia nowo-

wzniesionej budowli na cele mieszkalne jedynie miarodajnem jest zaświadczenie magistratu lub Komitetu Rozbudowy.

II. Dochody osiągnięte z nowowzniesionej budowli przed jej ukończeniem bądź to w drodze pobrania zawczasu czynszów dzierżawnych, lub zadatków na te czynsze są również wolne od podatku.

III. Prawo potrącania kosztów budowy z ogólnego dochodu przysługuje dopiero po ukończeniu budowy, wzniesionej w okresie od 1925 do 1930 r., i może być uskutecznione w roku następnym po ukończeniu budowy zależnie od życzenia płatnika jednorazowo lub najdłużej w ciągu 5 lat. Potrącenie to może nastąpić dopiero po uprzedniem udowodnieniu przez płatnika poniesionych na budowę kosztów przy dołączeniu wykazu otrzymanych na cele budowy pożyczek państwowych.

c) *Dochód z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych.*

Do przychodów zalicza się:

1) sumy otrzymane ze sprzedaży surowców, materjałów do fabrykacji, półfabrykatów, gotowych wyrobów (towarów) i odpisów i t. p. łącznie z wartością produktów i towarów wziętych na użytek podatnika lub jego domu; 2) otrzymane prowizje, komisowe, odsetki i wszelkie inne świadczenia; 3) wartość zapasów towarów (t. zw. remanentów), jakie pozostają w końcu roku. Natomiast do rozchodów potrącalnych włącza się: 1) sumy wydatkowane na nabycie surowców, materjałów pomocniczych i towarów; 2) koszty handlowe, administracyjne i fabrykacji; 3) koszty ubezpieczenia; 4) koszty remontu budynków, urządzeń technicznych i biurowych oraz koszty uzupełnienia martwego i żywego inwentarza; 5) odpisania na zużycie (amortyzacja); 6) podatki pośrednie i wszelkiego rodzaju przymusowe świadczenia (prócz wymienionych wyżej w odliczeniach); 7) procenty od długów i t. p. oraz 8) wartość remanentów przejętych z poprzedniego okresu operacyjnego.

Remanenty towarowe winny być zasadniczo wykazane według własnego kosztu (kosztu nabycia lub wytworzenia), jedynie gdy ceny rynkowe są niższe od tych ostatnich, to wtedy według cen rynkowych.

W razie trudności z powodu niedostarczenia przez płatnika wiarygodnych danych co do ustalenia wysokości osiągniętego dochodu, władze wymiarowe, w większości wypadków dla zachowania równomierności w opodatkowaniu, posiłkują się wysokością osiągniętego w miarodajnym okresie czasu obrotu przez przedsiębiorstwo, należące do płatnika i stosując t. zw. normy przeciętnej zyskowności, wyprowadzają na tej podstawie dochód. Określony w ten sposób dochód jest dochodem czystym, stanowiącym podstawę wymiaru podatku, a zatem potrącenie z tej sumy, np. zapłaconych podatków, jest niedopuszczalne.

Normy zyskowności w zależności od branży i rodzaju handlu wahają się z reguły w granicach dla przedsiębiorstw handlowych od 4—60%, dla przedsiębiorstw przemysłowych od 4—30% i dla wolnych zawodów od 60—75%, przyczem zaznacza się, że są to tylko normy orjentacyjne.

Nadto należy zauważyć, że władze wymiarowe nie są związane dla celów wymiaru podatku dochodowego wysokością obrotów, ustalonych przez komisję dla spraw podatku przemysłowego.

d) *Dochód z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych.*

Za dochód z kapitałów uważa się wszelkie wpływy pieniężne lub mające wartość pieniężną, osiągane z tytułu umów, lokat, kapitałów, perjodycznych świadczeń i praw majątkowych, jako źródeł dochodu, o ile wpływy te nie pochodzą z kapitałów pieniężnych, umieszczonych w nieruchomościach i przedsiębiorstwach płatnika i o ile nie stanowią one całkowitego lub częściowego umorzenia tych źródeł. A więc — procenty od pożyczek, lokat papierów wartościowych, procenty od procentów, kary konwencjonalne, dywidendy, renty, serwituty i t. p.

Uwaga: Różnic kursowych, osiąganych na papierach wartościowych, nie bierze się pod uwagę przy obliczaniu dochodu w tych wypadkach, gdy podatnik nie uprawia obrotu temi papierami zawodowo, względnie dla celów spekulacyjnych t. zn., że posiadane papiery stanowią dla niego jedynie trwałą lokatę kapitału.

e) *Dochód z tantjem.*

Za dochód z tego źródła dochodu uważa się wszelkie wynagrodzenia procentowe otrzymywane przez osoby wchodzące do składu zarządu, rady i komisji rewizyjnej przedsiębiorstwa, a nie biorące stale czynnego udziału w zarządzie tego przedsiębiorstwa.

f) *Dochód osób prawnych.*

Dochód osób prawnych oblicza się na tych samych zasadach co i dochód osób fizycznych. Tutaj podkreślić wypada, że zyski pod jakąkolwiekbądź postacią rozdzielone pomiędzy spólników, udziałowców i akcjonarjuszy, oraz kwoty przelane do funduszów rezerwowych stanowią pozycje niepotrącalne i podlegają włączeniu do podstaw opodatkowania.

Nadwyżka ponad 10% względnie 15% kapitału zakładowego wynagrodzenia wypłaconego osobom, które zalicza się do naczelnych władz przedsiębiorstwa, podlega doliczeniu do dochodu osób prawnych.

Uwaga: Dochód spółek firmowo - komandytowych opodatkowuje się odrębnie jako dochód poszczególnych uczestników (udziałowców).

Władze wymiarowe i odwoławcze.

Wadzą wymiarową dla osób fizycznych i prawnych nieobowiązanych do publicznego składania rachunków oraz tych z pośród obowiązanych do publicznego składania rachunków, których kapitał zakładowy wynosi maksimum 100.000 zł., — jest ta komisja szacunkowa, w okręgu której podatnik w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, w braku tegoż — miejsce pobytu. Jeżeli zaś pod tym względem wchodzi w rachubę kilka okręgów szacunkowych, wymierza się podatek w tym okręgu szacunkowym, w którym znajduje się większa część lub główne źródło dochodu.

Osobom prawnym, obowiązanym do publicznego składania rachunków, których kapitał zakładowy (udziałowy lub akcyjny) przekracza 100.000 zł. — wymierza podatek właściwa Izba skarbowa w zależności od miejsca siedziby zarządu.

a) *Składanie zeznań.*

Ustawowo obowiązana jest do składania zeznań o dochodzie ta osoba, która osiągnęła dochód ponad 1.500 zł. rocznie.

W interesie jednak każdego płatnika leży, aby złożył zeznanie o dochodzie na przepisanym formularzu i w terminie (osoby fizyczne do dnia 1 marca, osoby prawne do dnia 1 maja roku podatkowego), nawet wówczas, gdy jego zdaniem, dochód osiągnięty nie przekraczał minimum wolnego od podatku.

W zeznaniu należy wyszczególnić wszystkie źródła dochodu z dokładnem ich wymienieniem, nawet i te, które w miarodajnym okresie czasu nie przyniosły, zdaniem składającego zeznanie, żadnych dochodów lub nawet straty.

Pomijając okoliczność, że podatnicy, którzy byli obowiązani do złożenia zeznań a tego nie uczynili podlegają grzywnie od 3 zł. do 100 zł., popadają oni ponadto w t. zw. zaoczność, to znaczy, że władza wymiarowa może ustalić ich dochód zaocznie — na podstawie tych danych, jakiemi rozporządza. Obowiązek przesłuchiwania podatnika lub przedstawiania mu nasuwających się wątpliwości — w tym wypadku odpada.

Przeciwnie gdy płatnik złożył zeznanie o dochodzie w terminie — podstawa obliczenia podatku nie może być przyjęta odmiennie od złożonego zeznania, jeżeli przedtem nie dano płatnikowi sposobności do udzielenia wyjaśnień władzy wymierzającej podatek.

Na wezwanie władz skarbowych należy w wyznaczonym terminie dawać odpowiedzi szczegółowe, jasne, rzeczowe i konkretne, w przeciwnym razie podatnik popada w zaoczność, a niezależnie od tego ulega grzywnie od 5 zł. do 250 zł.

Komisja może, lecz nie jest obowiązaną sprawdzać spóźnione wyjaśnienia.

b) *Wnoszenie odwołań.*

Przeciw orzeczeniom (wymiarom podatkowym, orzeczeniom o grzywnie i t. p.), wydanym w toku I-ej instancji (komisje szacunkowe lub władze skarbowe) można wnosić odwołania do II-ej instancji, a mianowicie:

a) od wymiarów podatkowych, dokonanych przez komisje szacunkowe w ciągu dni 30-tu od daty otrzymania nakazu — do Komisji Odwoławczej,

b) od orzeczeń o grzywnach, wydanych przez Urzędy Skarbowe Podatków i Opłat Skarbowych w terminie do 4-ch tygodni — do Izb Skarbowych,

c) od wymiarów Izb Skarbowych wydanych w toku pierwszej instancji w terminie do dni 30 — do Ministerstwa Skarbu.

Stawiane w odwołaniach zarzuty winny być *konkretne* i w sposób jasny i rzeczowy sprecyzowane. Gołosłowne twierdzena, *nie mogące być poparte pewnemi dowodami,* nie mają dla władz żadnego znaczenia i nie są brane pod uwagę. Celem umożliwienia rekurentowi sporządzenia odwołania ustawa zezwala na przeglądanie w lokalu władzy skarbowej w oznaczonych godzinach aktów wymiarowych, *prócz* notatek władz skarbowych, i dokumentów, zawierających wiadomości otrzymane przez władze w *drodze poufnej.*

Podatnik może, również w ciągu dni 30-tu od doręczenia nakazu płatniczego, żądać od właściwej władzy skarbowej udzielenia na jego koszt odpisu uchwały władzy wymiarowej, wyciągu z arkusza wymiarowego i odpisów protokółów, zawierających zeznania świadków i biegłych. Prośba wniesiona na piśmie przerywa bieg terminu 30-dniowego, wyznaczonego do wniesienia odwołania, aż do dnia doręczenia żądanego odpisu. W ten sposób czas, jaki upłynął od daty wniesienia prośby, do dnia doręczenia odpisu, nie wlicza się do terminu odwołania.

Wreszcie podkreślić należy, że odwołujący się (rekurent) może żądać wezwania go na posiedzenie Komisji celem złożenia ustnych wyjaśnień, uzasadniających podniesione w odwołaniu zarzuty, a nadto — domagać się *przesłuchania wskazanych przez niego* świadków i znawców.

Odwołania wniesione po terminie nie podlegają rozpatrzeniu, o ile rekurent nie poda powodów *dostatecznie* usprawiedliwiających zaniedbanie terminu, jak nprz. choroba, nadzwyczajne wypadki, uniemożliwiające dotrzymanie ustawowego terminu.

Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia wymierzonego podatku. Natomiast wniesienie odwołania od orzeczeń o grzywnie wstrzymuje obowiązek uiszczenia grzywny.

E) *Skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.*

Orzeczenia wydane przez władzę odwoławczą są ostateczne w toku instancji, a mogą być zaskarżone w trybie kasacyjnym do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Termin do wniesienia skargi wynosi 2 miesiące od daty otrzymania orzeczenia. Skarga ma być podpisaną przez adwokata.

F. *Terminy płatności podatku.*

Podatnicy bezwzględnie obowiązani do składania zeznań mają uiścić połowę podatku (w/g własnego obliczenia)

najpóźniej w terminie do dnia 1 maja roku podatkowego i dowód zapłaty w oryginale lub w odpisie dołączyć do zeznania.

Kto, *obowiązany do złożenia zeznania,* takiego zeznania nie złoży — winien jest w tym samym terminie (do 1-go maja) uiścić połowę podatku wymierzonego za poprzedni rok.

Termin płatności dla płatników, obowiązanych do składania zeznań, reszty podatku tudzież całego podatku dla płatników nieobowiązanych do składania zeznań, przypada na dzień 1 listopada. Podatnicy, którym nakazy płatnicze zostały doręczone po 15 października, mają zapłacić podatek w ciągu dni 30 po otrzymaniu nakazu płatniczego.

G. *Przekroczenia.*

Kto, jako znawca lub świadek, złoży władzy skarbowej *świadomie* nieprawdziwe zeznanie lub świadectwo w zamiarze udaremnienia wymiaru podatku lub spowodowania mylnego obliczenia podatku, ulega *karze* pieniężnej od 100 zł. do 2.000 zł., lub karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy.

Kto zaś *świadomie,* w celu uchylenia się od podatku, złoży nieprawdziwe zeznanie lub wyjaśnienie, które przyczynić się mogą do uszczuplenia podatku, niezależnie od obowiązku dopłaty należności podatkowej, ulega karze pieniężnej od jednokrotnej do dwudziestokrotnej sumy uszczuplonego podatku, a w razie okoliczności obciążającej — nadto karze pozbawienia wolności do 1-go roku.

PODATEK PRZEMYSŁOWY.

Podatek przemysłowy pobiera się na podstawie ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. (D. U. R. P. Nr. 79 poz. 550) oraz rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 sierpnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 560) *).

Podatek przemysłowy opłaca się:

I) w formie świadectw przemysłowych i

II) w postaci podatku od obrotu.

I. Świadectwa przemysłowe.

Państwowy podatek przemysłowy *tylko* w formie świadectw przemysłowych opłacają:

1) *przedsiębiorstwa handlu wędrownego,* do których zalicza się: a) handel obnośny, t. j. sprzedaż towarów ze skrzyni, kufra, walizy, kosza i t. p. opakowania, przenoszonego z miejsca na miejsce przez kupca, b) handel rozwożny, t. j. sprzedaż towarów z wozu, łodzi i t. p. pomieszczenia, przewożonego z miejsca na miejsce przy pomocy siły zwierzęcej;

2) *przedsiębiorstwa handlu jarmarcznego,* prowadzonego samoistnie. Natomiast podlega opodatkowaniu obrót uzyskany ze sprzedaży na jarmarkach i targach towarów lub produktów pobranych przez właścicieli przedsiębiorstw ze swych przedsiębiorstw, na które nabyli już oni właściwe świadectwa przemysłowe. Sprzedaż na targach wytworów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego oraz własnego gospodarstwa leśnego i wytworów przemysłu ludowego jest wolna od podatku przemysłowego, a sprzedaż na targach wytworów pracowni i zajęć rzemieślniczych i rękodzielniczych, oraz produktów rybołów-

---

*) O M. S. — Okólnik Ministerstwa Skarbu.
W. N. T. A. — Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

stwa, jest wolna od podatku od obrotu, o ile odnośne rzemiosła lub rybołówstwo prowadzone są przez samych tylko właścicieli, albo przy współudziale najwyżej jednej siły pomocniczej;

3) *pomocnicy podróżujący* (komiwojażerowie), *inspektorzy i agenci* towarzystw ubezpieczeniowych, przedsiębiorstw komunikacyjnych, przewozowych, kredytowych, z wyjątkiem pomocników podróżujących w imieniu lub na rachunek firm, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym. O ile właściciel przedsiębiorstwa, względnie jego pracownik wyjeżdża do różnych miejscowości, zabierając ze sobą towary celem dalszej ich odsprzedaży, winien on zaopatrzyć się w odpowiednie świadectwo przemysłowe na handel przenośny, który polega na drobnej sprzedaży towarów w różnych miejscowościach na tygodniowych targach w oznaczonem miejscu; na tego rodzaju handel winno być nabyte świadectwo przemysłowe II, III lub IV kategorji handlowej (stosownie do rodzaju sprzedawanych towarów) w okręgu tej władzy podatkowej, gdzie handlujący ma stałe miejsce zamieszkania, a według najwyższej klasy miejscowości, w której handel będzie wykonywany; w deklaracji płatnik winien zaznaczyć, że świadectwo przemysłowe nabywa na prowadzenie handlu na targach z wymienieniem miejscowości (powiatów, województwa), w których tego rodzaju handel ma się prowadzić. Handel przenośny (nie wędrowny) podlega opodatkowaniu podatkiem od obrotu jako normalny handel towarowy — O. M. S. Nr. 210 z 30.VI 1927 r. L. DPO. 353/III i Nr. 147 z 30.I 1926 r. L. DPO. 1566/III/26.

O. M. S. Nr. 210 z 30.VI 1927 r. L. DPO. 353/III — wyjaśniono, że , o ile pracownik przedsiębiorstwa handlowego, względnie przemysłowego z mocy udzielonego mu uprawnienia zbiera zamówienia na towary swej firmy i posiada przy sobie tylko próbki towarów, winien on nabyć świadectwo przemysłowe IV kategorji dla osobistych zajęć przemysłowych, ponieważ ustawa o państwowym podatku przemysłowym nie czyni różnicy między agentami podróżującymi, będącymi urzędnikami danego przedsiębiorstwa, a agentami, którzy tego charakteru nie posiadają. Sposób wynagradzania takiego pracownika bądź to w formie stałych poborów, bądź też w formie prowizji, jest bez znaczenia;

4) *przedsiębiorstwa, prowadzące wydawnictwa dzienników i innych pism perjodycznch.* O. M. S. Nr. 219 z 8 VII 1927 r. L. DPO. 5251/III — wyjaśniono, że pod wyrażeniem „pisma perjodyczne" należy rozumieć „czasopisma", któremi są druki, nie mające zamkniętej całości, ukazujące się przynajmniej raz na trzy miesiące, choćby w nierównych okresach czasu, pod jednym tytułem, w bieżących numerach (zeszytach) jak np. Naokoło świata, Z całego świata, Świat, Encyklopedja w zeszytach i t. p. Pod pojęcie to nie podpadają książki wydawane perjodycznie, a zatem, przedsiębiorstwa w rodzaju Bibljoteki Domu Polskiego, Dzieł Wyborowych, Groszowej, Nowości, Roju i t. p., jako prowadzące wydawnictwa książek, z których każda stanowi zamkniętą całość, podlegają opłacie państwowego podatku przemysłowego od obrotu na ogólnych zasadach.

O. M. S. Nr. 232 z 15.VII 1927 r. L. DPO. 1140/III — wyjaśniono, że *obroty drukarni*, osiągnięte z druku pism codziennych i pism perjodycznych, należących do tego samego właściciela, nie podlegają opodatkowaniu. Natomiast w drukarniach, wykonywujących oprócz druków własnych pism perjodycznych i inne druki na zamówienie osób trzecich, opodatkowaniu podlegają jedynie obroty, osiągnięte z wykonania druków dla zamawiających;

5) *pracownie i zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorożkarstwo, furmaństwo, rybołówstwo*, o ile są prowadzone przez właścicieli przy współudziale najwyżej jednego członka rodziny, lub jednej najemnej siły pomocniczej. Za rzemiosło podpadające pod postanowienia tego

działu ustawy, uważa się następujące rodzaje przemysłu, o ile nie są wykonywane sposobami fabrycznymi: bandażownictwo, rękawicznictwo, bednarstwo, białoskórnictwo, blacharstwo, bronzownictwo, mosiężnictwo, brukarstwo, ciesielstwo, cukiernictwo, dekarstwo (pokrywanie dachów dachówką, łupkiem), farbiarstwo, wyrób fortepianów, organów, instrumentów muzycznych, szkieł i narzędzi optycznych, fryzjerstwo, golarstwo, perukarstwo, garbarstwo, grzebieniarstwo, introligatorstwo, jubilerstwo i złotnictwo (wyrób towarów ze złota, srebra i drogich kamieni), grawerstwo, kamieniarstwo, kapelusznictwo, czapkarstwo, kołodziejstwo, kopyciarstwo, koszykarstwo, kotlarstwo, kowalstwo, krawiectwo, kuśnierstwo, lakiernictwo, malarstwo, pozłotnictwo, murarstwo, odlewnictwo, konwisarstwo, piekarstwo, piernikarstwo, pilnikarstwo, powroźnictwo, rymarstwo, siodlarstwo, rzeźbiarstwo (rzeźbienie w drzewie i kamieniu), wędliniarstwo (masarstwo), wyrób wędlin z mięsa końskiego, ślusarstwo, stolarstwo, studniarstwo, szczotkarstwo, szewstwo, cholewkarstwo, szklarstwo, szmuklerstwo, wyrób frendzli, sznurków i taśm do lamowania, wyrób przedmiotów z drucików złotych i srebrnych, przędzarstwo materji ze złota i srebra, sztukatorstwo, tapicerstwo, tokarstwo, zegarmistrzowstwo, zduństwo, garncarstwo.

Za rzemiosło wykonywane sposobem fabrycznym uważać należy przedsiębiorstwa używające silników mechanicznych. Przy stosowaniu powyższego przepisu (art. 8 p. 5 ustawy) pracowników do lat 17, względnie starszych ponad 55 lat nie można liczyć dwóch za jednego.

Świadectwa przemysłowe nabywa się na każdy rok podatkowy zgóry w miesiącach listopadzie i grudniu roku poprzedzającego rok podatkowy, przyczem ceny świadectw przemysłowych zależne są od kategorji, do której według taryfy zaliczone jest przedsiębiorstwo oraz od klasy miejscowości, w której ono iest wykonywane.

Taryfa świadectw przemysłowych.

Kategorja	We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	w miejscowościach klasy I	II	III	IV
A. Dla przedsiębiorstw handlowych.						
I Dla zakładów handlowych.	2000	—	—	—	—	—
II „ „	—	400	330	270	200	130
III „ „	—	80	65	50	40	25
IV „ „	—	30	25	20	15	10
V-a Dla handlu rozwoźnego	50	—	—	—	—	—
V-b Dla handlu obnośnego	15	—	—	—	—	—
B. Dla przedsiębiorstw przemysłowych.						
I.	6000	—	—	—	—	—
II.	4000	—	—	—	—	—
III.	2000	—	—	—	—	—
IV.	600	—	—	—	—	—
V.	200	—	—	—	—	—
VI.	—	120	100	80	60	40
VII.	—	60	50	40	30	20
VIII.	—	15	12	10	6	4

C. Dla handlu jarmarcznego.

	Dla handlu hurtowego	Dla handlu detalicznego
	złotych	
Na jarmarkach trwających ponad 21 dni	250	70
„ „ „ od 7 do 21 dni	125	35
„ „ „ od 3 do 7 dni	100	25

D. Dla zajęć przemysłowych.

Kategorja	Oznaczenie zajęcia przemysłowego
I.	Ekspedytorzy, nie utrzymujący oddzielnych biur i pomocników handlowych, lecz trudniący się osobiście z polecenia osób trzecich cleniem

		Cena w zł.
	w urzędach celnych towarów wysyłanych zagranicę lub otrzymywanych z zagranicy:	
	1) przy urzędach celnych, znajdujących się przy głównych linjach koleji żelaznych .	400
	2) przy urzędach celnych, znajdujących się przy bocznych linjach koleji żelaznych .	300
	3) przy urzędach celnych nie położonych przy linjach kolejowych	250
II.	a) pośrednicy giełdowi (maklerzy):	
	1) na giełdzie warszawskiej	400
	2) na innych giełdach	250
	b) wszelkiego rodzaju inni pośrednicy handlowi:	
	1) w Warszawie i w miejscowościach I klasy	150
	2) w miejscowościach II klasy	100
	3) w miejscowościach III i IV klasy . . .	30
III.	Inspektorzy i ajenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych przewozowych, komunikacyjnych oraz instytucyj kredytowych, o ile prowadzą operacje bez utrzymywania biur:	
	1) w Warszawie i w miejscowościach I klasy	50
	2) w miejscowościach II klasy	40
	3) w miejscowościach III i IV klasy . . .	20
IV.	Ajenci podróżujący (komiwojażerowie) . . .	100

Cena karty rejestracyjnej — 10 zł.

B. *Podział miejscowości na klasy.*

A. M. st. Warszawa.

B. Klasa I: Miasta: Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Królewska Huta, Lwów, Łódź, Poznań, Sosnowiec.

C. Klasa II: Miasta: Biała (woj. krakowskie), Białystok, Bielsk, Borysław, Chrzanów, Czechowice, Częstochowa, Drohobycz, Dziedzice, Gniezno, Grodno, Grudziądz, Inowrocław, Jarosław, Jasło, Kalisz, Kamienica, Kielce, Kołomyja, Krosno, Lipnik, Mysłowice, Nowy Sącz, Pabjanice, Piotrków, Przemyśl, Pszczyna, Radom, Równe, Rzeszów, Siedlce, Stanisławów z Knichininem wsią i Knichininem kolonją, Stryj, Tarnów, Tarnopol, Tarnowskie Góry, Tomaszów (woj. łódzkie), Toruń, Wilno, Włocławek, Zgierz.

Powiaty: będziński, drohobycki, katowicki z wyłączeniem gmin: Kończyc, Makoszowych i Powłowa, lwowski z wyjątkiem Jaryczowa Nowego, świętochłowicki (woj. śląskie), poznański z wyjątkiem m. Swarzędza i warszawski.

Gminy i obszary dworskie: Pszczyński Zamek, Radzionków, Tychy (woj. śląskie).

D. Klasa III. Na obszarze Izb Skarbowych: Białostockiej, miasta i miasteczka: Augustów, Łomża, Ostrów, Suwałki, Wołkowysk.

Powiat białostocki.

Brzeskiej: miasta i miasteczka: Brześć, Baranowicze, Kobryń, Lida, Łuniniec, Nieśwież, Nowogródek, Pińsk, Prużany, Sarny, Słonim, Stołpce.

Kieleckiej: miasta i miasteczka: Busk, Końskie, Miechów, Opatów, Opoczno, Ostrowiec, Sandomierz, Szydłowiec.

Powiaty: częstochowski z wyjątkiem osady Przyrów, olkuski z wyjątkiem osady i gminy Żarnowiec radomski.

Krakowskiej: miasta i miasteczka: Andrychów, Bochnia, Dębica, Gorlice, Kęty, Limanowa, Mielec, Myślenice, Nowy Targ, Oświęcim, Poronin, Rabka, Ropczyce, Szczawnica Wyżna, Szczawnica Niżna (pow. nowotarski), Wadowice, Wieliczka, Wilamowice, Zakopane, Żywiec z Zabłociem.

Powiaty: chrzanowski, gorlicki, krakowski, nowosądecki oraz gminy: Helenów, Komorowice, Mikuszowice, powiatu bialskiego.

Lubelskiej: miasta i miasteczka: Biała podlaska, Chełm, Hrubieszów, Krasnystaw, Lubartów, Łuków, Międzyrzec, Puławy, Radzyń, Sokołów, Tomaszów, Węgrów, Włodawa, Zamość.

Powiat lubelski.

Lwowskiej: miasta: Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków, Dolina, Gródek Jagielloński, Jaryczów

Nowy, Jaworów, Kałusz, Kamionka Strumiłowa, Łańcut, Mościska, Podhajce, Przemyślany, Przeworsk, Rawa Ruska, Rohatyn, Rymanów, Sambor, Sanok, Śniatyń, Sokal, Trembowla, Zaleszczyki, Złoczów, Żółkiew.

Powiaty: krośnieński z wyjątkiem Dukli i rzeszowski z wyjątkiem Błażowej.

Łódzkiej: miasta: Koło, Konin, Łęczyca, Ozorków, Radomsko, Turek, Wieluń, Zduńska Wola.

Powiaty: brzeziński, kaliski, łódzki.

Łuckiej: miasta: Dubno, Kowel, Krzemieniec, Łuck, Ostróg, Włodzimierz Wołyński, Zdołbunowo.

Pomorskiej: miasta: Brodnica, Chełmno, Chojnice, Działdowo, Gdynia, Gniew, Kartuzy, Kościerzyna, Sempolno, Starogard, Świecie, Tczew, Tuchola, Wąbrzeźno, Wejcherowo.

Poznańskiej: miasta: Chodzież, Czarnków, Gostyń, Grodzisk, Jarocin, Kępno, Koźmin, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Międzychód, Mogilno, Nakło, Nowotomyśl, Oborniki, Odolanów, Ostrów, Ostrzeszów, Pleszew, Rawicz, Śmigiel, Śrem, Środa, Strzelno, Swarzędz, Szamotuły, Szubin, Wągrowiec, Witkowo, Wolsztyn, Września, Wyżysk, Zbąszyn, Znin.

Powiat bydgoski.

Warszawskiej: miasta: Ciechanów, Ciechocinek, Góra Kalwarja, Grójec, Kałuszyn, Łowicz, Mława, Mińsk Mazowiecki, Płock, Płońsk, Pułtusk, Rawa, Radzymin, Sierpc, Skierniewice.

Powiaty: błoński, kutnowski, włocławski.

Wileńskiej: miasta i miasteczka: Głębokie, Oszmiana, Święciany, Nowo-Wilejka, Troki.

Na obszarze województwa śląskiego: miasta: Aleksandrowicze, Bobrek, Cieszyn, Chybi, Goleszów, Jasienica, Jaworze, Komorowice, Mikołów, Mikuszowice, Olszówka Dolna, Skoczów, Stare Bielsko, Ustroń, Wapienica, Wodzisław, Żory.

Gminy i obszary dworskie: Kończyce, Ligota Pszczyńska, Łaziska Górne, Łaziska Średnie, Makoszowy, Murcki, Paniów, Pawłów.

Powiaty: rybnicki, tarnogórski z wyjątkiem Tarnowskich Gór i Radzionkowa.

E. Klasa IV. Wszystkie inne miejscowości i powiaty.

Uwaga. Miasta i miasteczka, nie wymienione osobno w powyższej klasyfikacji, zalicza się do tej samej klasy, do której zaliczono odnośny powiat.

C. *Dodatki do cen świadectw przemysłowych.*

Do cen świadectw przemysłowych podanych w powyższej tabeli dolicza się ponadto:

a) 30% dodatek na rzecz związków komunalnych;

b) 25% dodatek na rzecz szkół zawodowych;

c) 15% dodatek na rzecz Izb Handlowych i Przemysłowych oraz Izb rzemieślniczych.

d) 10% dodatek nadzwyczajny na cele budżetowe.

Zaklasowanie przedsiębiorstw

do pewnej kategorji ustala się na podstawie cech zewnętrznych, określonych w części II taryfy dołączonej do art. 23 ustawy o podatku przemysłowym. Świadectwa przemysłowe winny być nabywane a) przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe dla każdego przez nie prowadzonego oddzielnego zakładu handlowego, względnie przemysłowego; b) przez każde przedsiębiorstwo na zysk obliczone, a wykonywane bez utrzymywania oddzielnego zakładu; c) dla każdego zajęcia przemysłowego, wymienionego w taryfie dołączonej do art. 23.

1) *Zakłady handlowe.* Za oddzielny zakład handlowy uważa się stałe lub ruchome, zamknięte lub otwarte, pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia, względnie kilka pomieszczeń, posiadających bezpośrednie ze sobą po-

łączenie, w których prowadzi się handel towarowy, lub w których dokonywa się innych operacyj handlowych.

2) *Zakłady przemysłowe.* Za oddzielny zakład przemysłowy uważa się jedno lub kilka, zamkniętych lub otwartych pomieszczeń, bądź położonych w obrębie jednego obejścia, bądź stanowiących jeden jednolity zespół gospodarczy i służących do jednego rodzaju produkcji lub nawet do kilku rodzajów, jeśli stanowią one kolejne stopnie obróbki, względnie przeróbki, tych samych materjałów albo wytworów lub znajdują się w związku uzasadnionym potrzebami głównej produkcji.

O. M. S. z 13.V 1924 r. L. DPO. 277/III. wyjaśniono, że wielkie piece, walcownie, stalownie i t. p. inne zakłady metalurgiczne, należące do jednego przedsiębiorstwa, w których odbywają się kolejne stopnie obróbki, względnie przeróbki tych samych materjałów, winny być traktowane przy wymiarze podatku przemysłowego jako jednolity zespół gospodarczy nawet w tych wypadkach, gdy z wyżej wymienionych działów kolejnej przeróbki będzie dokonywana sprzedaż półfabrykatów względnie gotowych wyrobów i niezależnie od tego, czy zakłady kolejnej przeróbki znajdują się w obrębie jednego obejścia, czy też w różnych nawet obejściach;

3) *zakłady hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji,* o ile są utrzymywane przez przedsiębiorstwa przy samym zakładzie przemysłowym, lub poza nim, lecz w obrębie miejscowości, będącej jego siedzibą, lub w miejscowości będącej poza jego siedzibą, o ile jest to jedyny hurtowy zakład sprzedaży poza siedzibą zakładu przemysłowego — mogą nabywać jedynie karty rejestracyjne i nie są uważane za zakłady handlowe, wymagające nabycia osobnych świadectw przemysłowych;

4) *zakłady detalicznej i drobnej sprzedaży produktów własnych.* Detaliczna i drobna sprzedaż produktów własnego wyrobu dokonywana w tym samym lokalu, gdzie się mieści zakład przemysłowy, nie stanowi oddzielnego przedsiębiorstwa. W razie jednak sprzedaży oprócz własnych wyrobów także i innych towarów winno być wykupione właściwe świadectwo przemysłowe na handel. Również wymagane jest osobne świadectwo przemysłowe w wypadkach sprzedaży w danym lokalu własnych wyrobów, wyprodukowanych poza obrębem przedsiębiorstwa przemysłowego np. przez „chałupników";

5) *wyręby leśne.* Za oddzielne przedsiębiorstwo uważa się każdy wyrąb lasu wraz z pierwiastkową obróbką drzewa.

O. M. S. z 26.VI.1922 r. wyjaśniono, że wyręby leśne obowiązane są wykupić świadectwo przemysłowe podług ilości zatrudnionych robotników, przyczem do robotników zalicza się wszystkich bez wyjątku zatrudnionych na wyrębach robotników: zajętych rąbaniem, rozpiłowywaniem i ładowaniem drzewa i materjałów leśnych, przeprowadzających i naprawiających drogi, wynajętych z furmankami do odwózki drzewa, oraz oficjalistów, mających bezpośredni nadzór nad robotami — a to ze względu na krótkotrwały i czasowy charakter wszystkich robót, prowadzonych na wyrębach.

O. M. S. Nr. 190 z 29.III 1927 r. L. DPO. 3926/III. wyjaśniono, że właściciel obszarów leśnych, dokonywujący wyrębu na własny rachunek i sprzedający materjał drzewny loco miejsce przeznaczenia, względnie stacja nadawcza, zasadniczo nie podlega podatkowi. Utrzymywanie jednak przez niego stałych składów, chociażby przy kolei, albo na własnych placach, lecz już poza obrębem gospodarstwa leśnego, pociąga za sobą obowiązek nabycia właściwych świadectw przemysłowych na handel towarowy — o ile nie nabyto świadectwa na eksploatację, względnie tartak, gdyż w tym ostatnim wypadku utrzymywane składy winny być zaopatrzone tylko w karty rejestracyjne.

W wypadku gdy właściciel lasu sprzedaje handlującemu drzewo na pniu przyjmując pozatem na siebie obowiązek za pewną umówioną cenę wyrąbania lasu i przygotowania drzewa do transportu, winien on nabyć świadectwo przemysłowe tylko na wykonanie robót, zależnie od wyso-

kości należności za robotę. Przedsiębiorca prowadzący eksploatację leśną i tartak, obowiązany jest nabyć dwa świadectwa przemysłowe (jedno dla eksploatacji, a drugie dla tartaku) wedle ilości zatrudnionych w każdem z tych przedsiębiorstw robotników. Kupiec, sprzedający materjał drzewny przetarty na obcym tartaku, winien nabyć świadectwo dla przedsiębiorstw handlowych na sprzedaż obrobionego drzewa, a o ile posiada porębę leśną, obowiązany jest również nabyć świadectwo na wyrąb lasu wedle ilości zatrudnionych robotników;

6) *gospodarstwa rolne i rybołóstwo.* Gospodarstwo rolne oraz związane z niem: hodowla inwentarza, mleczarstwo, sadownictwo, ogrodnictwo, pszczelarstwo i gospodarstwo rybne, oraz sprzedaż i dostawa wytworów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego oraz własnego gospodarstwa leśnego, dokonywana bez utrzymywania w tym celu zakładów handlowych i oddzielnych składów poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów — nie podlega państwowemu podatkowi przemysłowemu. Natomiast sprzedaż własnych produktów rolnych, leśnych lub ogrodowych, dokonywana we własnym zakładzie handlowym poza własnym lub dzierżawionym gruntem, chociażby odbywała się łącznie z towarem zakupionym i była stosunkowo nieznaczna — podlega zasadniczo podatkowi przemysłowemu.

O. M. S. Nr. 207 z 22.VI 1927 r. L. DPO. 6622/III. wyjaśniono, że prowadzona zawodowo, nawet poza obrębem osad miejskich, specjalna hodowla kwiatów w oranżerjach i cieplarniach w celach zarobkowych podlega opodatkowaniu według ogólnych zasad.

O. M. S. Nr. 224 z 8.VII 1927 r. L. DPO. 6756/III. wyjaśniono, że hodowla nasienia buraczanego tak matecznego jak i siewnego, związana ze sprzedażą tegoż w obrębie własnych lub dzierżawionych gruntów, jest wolna od państwowego podatku przemysłowego. Natomiast utrzymywane w tym celu przez plantatorów osobne zakłady handlowe i oddzielne składy poza obrębem własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego podlegają podatkowi przemysłowemu na ogólnych zasadach, przyczem przy sprzedaży hurtowej korzystają z ulgowej ½%-owej stawki podatkowej. Służące wyłącznie do przechowywania, przesuszania, oczyszczania, sortowania, brakowania, przeładowywania lub pakowania nasienia buraczanego składy nie mogą być uważane za oddzielne przedsiębiorstwa przemysłowe i winny być zaopatrzone tylko w osobne karty rejestracyjne.

O. M. S. Nr. 155 z 9.IV 1926 r. L. DPO. 5216/III. wyjaśniono, że, o ile chodzi o ogrodnictwo i sadownictwo prowadzone poza obrębem osad miejskich, to przedsiębiorstwa tego rodzaju należy traktować jako przemysłowe, w tych tylko wypadkach, gdy posiadają one wytwórnie, przerabiające płody sadów i ogrodów (suszarnie owoców, warzyw, wytwórnie konfitur, konserw, win owocowych i t. p.).

O. M. S. Nr. 217 z 2.VII 1927 r. L. DPO. 5131/III wyjaśniono, że:

a) Pojęcie „gospodarstwo rybne" i „rybołóstwo" prowadzone zawodowo, jako wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa" w rozumieniu ustawy o państwowym podatku przemysłowym dotyczy zarówno procederu rybołóstwa jak i hodowli ryb na terenach gospodarstw rolnych.

b) Zgodnie z intencją ustawodawcy wolne od podatku przemysłowego jest tylko takie „rybołóstwo" względnie „gospodarstwo rybne", które jest prowadzone dorywczo, nie w sposób przemysłowy i nie zawodowo, lecz ubocznie, na terenach nieopanowanych przez człowieka, a więc na wodach dzikich (jeziora, rzeki, strumienie), a nawet na terenach specjalnie do tego celu urządzonych, zagospodarowanych, ale tylko w tym wypadku, gdy prowadzone „gospodarstwo rybne" nie stanowi wyłącznego lub przeważającego rodzaju gospodarstwa, co, jak to wyraźnie wynika z postanowień punktu 1 lit. b. art. 2 ustawy, jest warunkiem nieodzownym przy pociąganiu rybołóstwa do opłaty państwowego podatku przemysłowego.

c) Jako przeważający rodzaj należy uważać te gospo-

darstwa rybne, które w danym gospodarstwie zajmują obszar większy, niż przeznaczony pod uprawę rolną lub leśną. Nieużytków w danym wypadku nie należy brać pod uwagę. Stosunek dochodu płynącego z samego gospodarstwa rybnego do dochodu z pozostałej części danego gospodarstwa jest w danym wypadku dla sprawy bez znaczenia.

d) Z powyższego wynika że podlega opodatkowaniu wszelkie rybołówstwo (gospodarstwo rybne), prowadzone zawodowo, jako wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa tudzież rybołówstwa na terenach t. zw. „dzikich", nieopanowanych przez człowieka, lecz nawodnionych i zarybionych przez naturę, o ile są one prowadzone stale i zawodowo, a nie ubocznie.

e) Opodatkowaniu tylko w formie nabycia świadectwa przemysłowego podlega rybołówstwo wykonywane w sposób podany wyżej pod 5), o ile jest prowadzone przy współudziale najwyżej jednego członka rodziny, lub jednej najemnej siły pomocniczej.

f) W końcu wyjaśniono, że przy zaklasowaniu eksploatacji jezior zarybionych do odpowiednich kategorji świadectw przemysłowych należy przez analogję stosować przepis dotyczący opodatkowania wyrębów leśnych (§ 24 rozp. M. S. z 8.VIII 1925 r.).

7) *Składy*, należące do przedsiębiorstwa nie podlegają obowiązkowi wykupienia świadectw przemysłowych; na takie składy winny jednak być nabyte osobne karty rejestracyjne.

O. M. S. z 18.II 1921 r. wyjaśniono, że kantory pralni, farbiarni, przedsiębiorstw przewozowych, pogrzebowych i t. p. przedsiębiorstw, założone oddzielnie od zakładu przemysłowego wyłącznie w celu przyjmowania zamówień i wydawania ich klijentom, nie podlegają opłacie podatku przemysłowego w formie świadectw przemysłowych, jeżeli zamówienia te przyjmują wyłącznie dla swego przedsiębiorstwa przemysłowego. Kantory te jednak winny posiadać karty rejestracyjne.

8) *Przedsiębiorstwa sezonowe.* Przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe wykonywane sezonowo w miejscowościach klimatycznych i leczniczych, mogą nabywać półroczne świadectwa przemysłowe.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I 1926 r. L. DPO. 1566/III. zezwolono specjalnym przedsiębiorstwom wypieku i sprzedaży macy, które funkcjonują w ciągu 2—3 miesięcy do nabywania półrocznych świadectw przemysłowych, analogicznie jak przy przedsiębiorstwach sezonowych, wykonywanych w miejscowościach klimatycznych i leczniczych.

O. M. S. Nr. 187 z 8.II 1927 r. L. DPO. 16075/III. zaliczono przedsiębiorstwa wynajmu łódek do przedsiębiorstw sezonowych, zezwalając im na nabywanie półrocznych świadectw przemysłowych.

9) *Wyjaśnienia do taryfy:*

O. M. S. Nr. 187 z 8.II 1927 r. L. DPO. 16075/III — zaliczono przedsiębiorstwa *wynajmu łódek*, poruszanych siłą ręczną przy pomocy wioseł i żaglówek, tudzież przedsiębiorstwa *wynajmu rowerów* — do przedsiębiorstw III kategorji handlowej, o ile posiadają one do wynajmu ponad 10 łódek lub rowerów; wszystkie inne przedsiębiorstwa tego rodzaju t. j. posiadające do wynajmu najwyżej 10 łódek lub 10 rowerów winny być zaopatrzone w świadectwa przemysłowe IV kategorji handlowej.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I 1926 r. L. DPO. 1566/III — wyjaśniono, że przedsiębiorstwa *wypożyczania filmów kinematograficznych* cudzego wyrobu winny posiadać świadectwa przemysłowe II kategorji handlowej.

O. M. S. Nr. 110 z 12.III 1925 r. L. DPO. 1390/III — wyjaśniono, że Biura Buchalteryjno-Rewizyjne należy traktować pod względem świadectw przemysłowych analogicznie do biur próśb i porad prawnych.

O. M. S. Nr. 202 z 22.VI 1927 r. L. DPO. 11505/III — wyjaśniono, że osoby uprawiające *skup weksli zaprotestowanych*, zobowiązań i obligów w terminie niezapłaconych oraz wszelkich niezrealizowanych pretensji i należności, winny nabywać świadectwa przemysłowe, jak przedsiębiorstwa skupu zawodowego.

O. M. S. Nr. 203 z 22.VI 1927 r. L. DPO. 4471/III. — wyjaśniono, że *orkiestry*, grywające w restauracjach, kawiarniach, cukierniach i t. p. zakładach gastronomicznych nie mogą być uważane za odrębne przedsiębiorstwa, podlegające podatkowi; poszczególni członkowie orkiestry winni być natomiast doliczani do ogólnej ilości pracowników, zatrudnionych w danym zakładzie gastronomicznym, celem odpowiedniego zaklasowania przy nabywaniu przez ten zakład świadectw przemysłowych. Również nie należy pociągać do uiszczania podatku przemysłowego tych orkiestr, które bądź to stale, bądź też sezonowo, względnie sporadycznie dają produkcje muzyczne w publicznych miejscach rozrywkowych, zakładach zdrojowych, na balach, koncertach i t. p. Wyjaśniono również, że nie należy opodatkowywać osób, które zarobkują graniem na ulicach względnie po domach na skrzypcach, katarynkach i innych instrumentach muzycznych, a wreszcie osób, produkujących się (przeważnie po wsiach i miasteczkach) swą zręcznością względnie siłą i t. p. — o ile osoby te nie pobierają ściśle oznaczonych opłat za te widowiska, lecz zadawalają się dobrowolnemi datkami udzielanemi im przez przypatrującą się publiczność.

O. M. S. Nr. 211 z 23.VI 1927 r. L. DPO. 13179/III. — wyjaśniono, że odpłatny *wynajem miejsc na targowiskach* miejskich lub prywatnych, dokonywany bezpośrednio przez właścicieli — bez względu na to, czy jest to zarząd gminy, czy też osoba prywatna, nie podlega państwowemu podatkowi przemysłowemu; o ile jednak zarząd gminy względnie osoba prywatna oddzierżawia osobom trzecim prawo poboru opłat za wynajem miejsc na targowiskach — wówczas dzierżawcy obowiązani są wykupywać świadectwa przemysłowe, jak na roboty i dostawy, przyczem dla ustalenia kategorji świadectwa przemysłowego miarodajną będzie suma wpłacona w ciągu roku tytułem czynszu dzierżawnego.

O. M. S. Nr. 225 z 30.VI 1927 r. L. DPO. 5447/III. — zaliczono przedsiębiorstwa zajmujące się dekatyzowaniem materjału *(gremplarnie)* do przedsiębiorstw przemysłowych nabywających świadectwa przemysłowe według najwyższej ilości zatrudnionych pracowników.

O. M. S. Nr. 227 z 5.VII 1927 r. L. DPO. 4915/III. — wyjaśniono, że *wiatraki* należy zawsze zaliczać do VIII kategorji przedsiębiorstw przemysłowych, bez względu na sumę średnic wszystkich par żaren.

Reskr. M. S. z 18.VIII 1926 r. L. DPO. 6270/III — wyjaśniono, że na *wagi automatyczne* oraz wszelkie inne automaty ze sprzedażą łakoci, papierosów i t. p. winny być nabywane świadectwa przemysłowe IV kategorji handlowej.

O. M. S. Nr. 18 z 18.X 1923 r. wyjaśniono, że zawodowo uprawiany *proceder kupna i sprzedaży nieruchomości* jako przedsiębiorstwo na zysk obliczone podlega opłacie podatku przemysłowego. O ile chodzi o świadectwo przemysłowe, to przedsiębiorstwo takie należy traktować jako skup zawodowy w celu dalszej odsprzedaży.

O. M. S. z 29.VI 1922 r. wyjaśniono, że kupno i sprzedaż wszelkiego rodzaju *papierów wartościowych* wchodzi między innemi operacjami w zakres działalności spółdzielni kredytowych, wobec czego spółdzielniom tym przysługuje prawo sprzedaży losów loterji państwowej bez obowiązku wykupywania na ten proceder oddzielnego świadectwa przemysłowego.

O. M. S. L. DP. 905/III/22 wyjaśniono, że za *biura porad prawnych* i pisania podań należy uważać takie biura, które do wykonania czynności mają lokal odpowiednio urządzony i często personel pomocniczy. Narówni z biurami porad prawnych i próśb nie można traktować pod względem obowiązku wykupu osobnego świadectwa przemysłowego procederu pisania lub przepisywania na żądanie klijenta próśb i podań za dobrowolnie umówioną zapłatę, przez osoby, które nie posiadają specjalnego lokalu do wykonywania swego zajęcia ani szyldu, ani też odpowiedniego personelu pomocniczego, lecz załatwiają czynności te okolicznościowo w swem mieszkaniu prywatnem. Tego rodzaju zajęcie jest wolne od podatku przemysłowego.

O. M. S. Nr. 93 z 27.I 1925 r. L. DPO. 7624/III/24, wyjaśniono, że *hurtownie tytoniowe* i *hurtownie sacharyny*, pośredniczące w sprzedaży wyrobów Państwowego Monopolu podług wyznaczonych zgóry cen, otrzymują tylko ściśle określone wynagrodzenie prowizyjne, wobec czego należy je traktować analogicznie do przedsiębiorstw pośrednictwa handlowego zezwalając im na nabywanie świadectw przemysłowych II kategorji handlowej. O. M. S. z 22.VI 1927 r. L. DPO. 1397/III, wyjaśniono w sprawie nabywania świadectw przemysłowych przez przedsiębiorstwa handlu towarowego, prowadzące w tym samym lokalu hurtową sprzedaż wyrobów tytoniowych, że hurtownie te nie są obowiązane do wykupywania odrębnych świadectw przemysłowych na handel powołanemi artykułami, gdyż przedsiębiorstwa te pod względem cech zasadniczych mają charakter przedsiębiorstw, prowadzących handel towarowy i winny być zaklasyfikowane jak przedsiębiorstwa handlu towarowego, okólnik zaś z 27.I.1925 r. L. DPO. 7624/III., przeprowadzający analogję hurtowni tytoniowej z przedsiębiorstwami pośrednictwa handlowego i zezwalający w konsekwencji na stosowanie względem hurtowni przepisów określonych dla biur pośrednictwa, był wywołany względami życia praktycznego i miał na celu jedynie udzielenie im pewnych ulg, stwarzając dla hurtowni do pewnego stopnia przywilej, który nie może i nie pozbawia ich uprawnień, ustawowo im przysługujących, a to z uwagi na ich zasadniczy charakter przedsiębiorstw handlu towarowego.

O. M. S. z 15.VII.1927 r. L. DPO. 8980/III, zwolniono *sklepy spółdzielni wojskowych*, prowadzone przy poszczególnych oddziałach od obowiązku nabywania odrębnych świadectw przemysłowych w tych wypadkach, gdy z powodu ćwiczeń wojskowych lub manewrów zmieniają one chwilowo swoją siedzibę, przenosząc się równocześnie ze swym oddziałem na parotygodniowy okres nawet poza obręb powiatu, w którym stale są prowadzone.

O. M. S. z 28.VI.1927 r. L. DPO. 2230/III., zaliczono wszystkie *radjostacje* nadawcze do kategorji I przedsiębiorstw handlowych, a to analogicznie do przedsiębiorstw telefonicznych.

10) *Ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych.* O. M. S. Nr. 178 z 14.XII.1926 r. L. DPO. 14651/III., polecono nie żądać oddzielnych świadectw przemysłowych na *sprzedaż wyrobów tytoniowych*, prowadzoną ubocznie *w restauracjach*, księgarniach oraz w przedsiębiorstwach handlu towarowego, o ile sprzedaż ta odbywa się w tym samym pokoju.

O. M. S. Nr. 179 z 15.XII.1926 r. L. DPO. 15149/III., zezwolono na prowadzenie *agentur bankowych* o działalności ściśle określonej na podstawie świadectw przemysłowych II kategorji handlowej. Ulga ta może jednak dotyczyć tylko tych agentur, które nie stanowią samodzielnej jednostki administracyjnej, nie prowadzą operacyj kredytowych, a będąc w zupełnej zależności od swoich oddziałów macierzystych, spełniają jedynie funkcje pomocnicze, ograniczając swoją działalność do inkasowania weksli, przyjmowania wpłat, wypłacania z polecenia oddziałów pewnych kwot pieniężnych, przyjmowania zleceń kupna lub sprzedaży papierów wartościowych i walut, na każdorazowe jednak polecenie centrali lub oddziału i na rachunek tychże, zbierania informacji, i t. p. czynności. Własnych ksiąg buchalteryjnych agentury nie prowadzą, lecz wszystkie dokonane przez nie obroty prowadzone są przez księgi oddziałów macierzystych.

O. M. S. z 31.XII.1926 r. L. DPO. 15554/III., zezwolono przedsiębiorstwom *ulicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych* ze skrzynek, oraz pism i gazet z koszyków nabywać świadectwa przemysłowe IV kategorji handlowej. Równocześnie upoważniono izby skarbowe do zwalniania od nabywania świadectw przemysłowych ulicznych sprzedawców wyrobów tytoniowych ze skrzynek oraz pism i gazet z koszyków w wyjątkowych wypadkach, gdyby nabycie świadectwa przemysłowego mogło zagrozić egzystencji gospodarczej danego płatnika.

O. M. S. Nr. 212 z 28.VI.1927 r. L. DPO. 2651/III.,

upoważniono izby skarbowe, aby w tych wypadkach, w których nabycie właściwego świadectwa przemysłowego groziłoby zagrozić egzystencji gospodarczej przedsiębiorstwa, zezwalały *hurtowym odbiorcom pism* na nabywanie świadectw przemysłowych III kategorji handlowej.

O. M. S. Nr. 214 z 28.VI.1927 r. L. DPO. 1204/III., zwolniono, począwszy od 1927 r., *wypożyczalnie książek*, mieszczące się w jednem lokalu z księgarniami, a należące do tego samego właściciela, od obowiązku nabywania oddzielnego świadectwa przemysłowego i zezwolono na prowadzenie tych przedsiębiorstw na podstawie świadectwa przemysłowego nabytego dla księgarni. Dla ustalenia kategorji świadectwa przemysłowego dla księgarni należy w tym wypadku do osób zatrudnionych w księgarni doliczać również osoby zatrudnione w wypożyczalni książek.

O. M. S. Nr. 221 z 8.VII.1927 r. L. DPO. 7312/III. wyjaśniono, że *gorzelnie rolnicze*, posiadające aparaty destylacyjne, połączone bezpośrednio z aparatami rektyfikacyjnemi i oczyszczające cały zapas wyprodukowanej surówki mogą być prowadzone na podstawie jednego świadectwa przemysłowego, nabytego według cech, określonych dla rektyfikacji okowity.

O. M. S. Nr. 222 z 8.VII.1927 r. L. DPO. 7281/III. zaliczono *hurtowe składy piwa*, w których dokonywana jest jedynie i wyłącznie sprzedaż piwa bez względu na to, czy hurtowa lub detaliczna, czy też drobna, do przedsiębiorstw III kategorji handlowej. Nie mogą być jednak prowadzone na podstawie III kategorji handlowej te z hurtowych składów piwa, w których prócz właściciela lub zastępującego go członka rodziny, zatrudnia się więcej niż jednego dorosłego najemnego subjekta handlowego, które utrzymują więcej, niż dwa oddzielne składy przy zakładzie handlowym lub chociażby jeden skład poza obrębem obejścia, na terenie którego położony jest zakład handlowy, a wreszcie prowadzące sprzedaż w kilku pokojach.

O. M. S. Nr. 233 z 15.VII.1927 r. L. DPO. 5662/III, wyjaśniono, że *cukrownie* posiadające oddziały rafineryjne, położone w obrębie jednego obejścia i oczyszczające cały zapas wyprodukowanej surówki na rafinadę, mogą być prowadzone na podstawie jednego świadectwa przemysłowego, nabytego według cech określonych dla rafinerji cukru.

O. M. S. Nr. 84 z 5.XII.1924 r. wyjaśniono, że *restauracje, cukiernie*, kawiarnie, mleczarnie oraz piwiarnie winny być zaklasowane do III kategorji handlowej, o ile w tych przedsiębiorstwach oprócz piwa żadnych innych trunków się nie sprzedaje, a ilość zatrudnionych pracowników nie przekracza 10 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny w tych zakładach pracujących.

11) *Niewydawanie świadectw przemysłowych.* Świadectwo przemysłowe stanowi tylko dowód częściowego, względnie całkowitego uiszczenia podatku przemysłowego, samo przez się jednak nie uprawnia do wykonywania przedsiębiorstwa, względnie zajęcia, o ile prawo to w myśl obowiązujących przepisów podlega ograniczeniom, lub o ile wykonywanie przedsiębiorstwa, względnie zajęcia wymaga specjalnego pozwolenia albo koncesji.

O. M. S. Nr. 192 z 19.IV 1927 r. L. DPO. 2729/III — wyjaśniono, że ponieważ prowadzenie w sposób przemysłowy *gier hazardowych*, jak to: w 3 karty, w 3 naparstki, rzucanie blachami, koło szczęścia i t. p. — podlega ograniczeniom i zależne jest od uprzedniego uzyskania zezwolenia władz administracyjnych — nie należy na tego rodzaju procedery wydawać świadectw przemysłowych bez przedstawienia odpowiedniego zezwolenia właściwej władzy administracyjnej.

O. M .S. Nr. 39 z 7.IV 1924 r. L. DPO. 1418/III/ 23 — polecono zaniechać wydawania świadectw przemysłowych na uprawianie *„handlu wędrownego w pociągach"*, ponieważ w myśl obowiązujących przepisów administracyjnych, proceder ten jest zabroniony i niedopuszczalny.

O. M. S. Nr. 239 z 14.XI.1927 r. L. DV 11592/4 upoważniono Izby do zezwalania *przedsiębiorstwom gospo-*

dnio-szynkarskim na nabywanie świadectw trzeciej kategorji handlowej, o ile obrót tych przedsiębiorstw nie przewyższał w 1926 roku w I klasie miejscowości 20.000 zł., II kl.—15.000 zł., III kl.—10.000 zł. i IV kl.—8.000 zł.

II. Podatek od obrotu.

1) *Stopa podatkowa.*

Podatek od obrotu wynosi 2% od obrotów, z wyjątkami podanymi poniżej:

1% (art. 7 lit. a)

od obrotów osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów, o ile artykuły te zostały nabyte również przez przedsiębiorstwa przemysłowe, przerabiające je, względnie zużywające w prowadzonym przemyśle. Sprzedaż ta winna być należycie udowodniona bądź to księgami handlowemi, bądź to kopjałami rachunków i t. p.

Obrót osiągnięty przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży swych wytworów względnie wydobytych surowców przedsiębiorstwom komunikacyjnym podlega opodatkowaniu z zastosowaniem normalnej 2% stawki podatkowej.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I.1926 r. L. DPO. 1566/III., wyjaśniono, że nie tracą prawa do korzystania z ulgowej (1%) stawki podatku te przedsiębiorstwa przemysłowe, które z zachowaniem warunków, wymienionych w art. 7 lit. a) ustawy, sprzedają swe towary innym przedsiębiorstwom za pośrednictwem komisantów lub z własnych przedsiębiorstw handlowych.

Za zużyte w wykonywanym przemyśle uważa się tylko takie artykuły, które faktycznie w zupełności się zużywają lub przerabiają, a które nie mogą być w tej samej formie powtórnie użyte do tego samego celu, względnie nie mogą być przedmiotem handlu w swej pierwotnej niezmienionej formie.

Nie należy zatem uważać za zużyte: butelek, zakupionych przez fabrykę wódek, worków, nabytych przez młyny, dostarczanych zakładom przemysłowym, maszyn, pasów transmisyjnych, kranów do kotłów (inwestycji) i t. p., natomiast uważa się za zużyte: lak, korki, papier, szpagat, zużyte do opakowania, węgiel na opał do maszyn, smary do tychże i t. p.

Dla przedsiębiorstw pragnących korzystać z powyższej ulgi niema przymusu prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, jednak płatnik prawo swe do tej ulgi winien udowodnić w sposób wiarogodny.

O. M. S. Nr. 174 z 22.IX.1926 r. L. DPO. 6264/III., wyjaśniono, że „tutejszo-krajowe przedsiębiorstwo przemysłowe, odstępujące swój produkt do dalszej przeróbki względnie zużycia innemu przedsiębiorstwu, położonemu na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, winno opłacać normalną 2% stawkę podatkową, ponieważ ulga w postaci 1% stawki może być przyznaną tylko wówczas, gdy dany produkt nabyty został przez krajowe przedsiębiorstwo przemysłowe, obowiązane do opłacania podatku przemysłowego". Interpretacja ta nie ma, według nas, ustawowego uzasadnienia. Słusznem jest natomiast wyjaśnienie zawarte w „Czasopiśmie Skarbowem" Nr. 3 z 1927 r. str. 22, że „wywóz towarów na obszar W. M. Gdańska, stanowiącego wspólny obszar celny z Rzeczpospolitą Polską, winien być opodatkowany na ogólnych zasadach, stosowanych do obrotów, dokonywanych wewnątrz państwa".

O. M. S. Nr. 190 z 29.III. 1927 r. L. DPO. 3926/III, wyjaśniono, że warunkiem istotnym przerobu jest nadanie wytworowi innej formy aniżeli tej, w której został nabyty. Nie może przeto korzystać z ulgi sprzedaż gotowych wyrobów przez przedsiębiorstwo przemysłowe drugiemu przedsiębiorstwu przemysłowemu, o ile sprzedane artykuły nie zostają w tem drugiem przedsiębiorstwie przerobione, względnie zużyte, a służą tylko jako części składowe innych wyrobów tego drugiego przedsiębiorstwa w tym samym stanie, w jakim zostały nabyte. 1%-owa stawka podatkowa

ma przeważnie zastosowanie przy przeróbce chemicznej. Można ją jednak w niektórych wypadkach stosować i przy przeróbce mechanicznej, pod warunkiem jednak, że pierwotna forma danego artykułu — aczkolwiek nie straciła swych właściwości — to jednak została w znacznym stopniu zmieniona np. przeróbka blachy na garnek, skóry na bucik, deski na biurko i t. p.

O. M. S. Nr. 160 z 6.V.1926 r. L. DPO. 4826/III/26 — wyjaśniono, że od *obrotów gorzelń* osiągniętych ze sprzedaży surówki Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego należy pobierać podatek przemysłowy od obrotu w wysokości 1%.

O. M. S. Nr. 171 z 13.IX.1926 r. L. DPO. 10457/III — wyjaśniono, że *wyroby ogniotrwałe* (szamotowe), pozbywane dla celów przemysłowych hutom żelaza, hutom szkła, fabrykom karbidu, cementu i t. p. ulegają zużyciu w wykonywanym przemyśle, przeto do tego rodzaju wyrobów należy stosować 1% stawkę podatkową, o ile na podstawie ksiąg handlowych lub innych wiarogodnych zapisków stwierdzonem zostanie, że zostały one rzeczywiście przez producenta odstąpione wyżej wymienionym przedsiębiorstwom do zużycia w wykonywanym przemyśle.

½% (art. 7 lit. b).

od obrotów dokonanych artykułami pierwszej potrzeby oraz surowcami niezbędnemi do rozwoju rolnictwa i przemysłu krajowego przez przedsiębiorstwa handlowe przy sprzedaży hurtowej, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego, jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw. Za sprzedaż hurtową uważa się zbyt wszelkiego rodzaju towarów wyłącznie kupcom i przemysłowcom oraz przedsiębiorstwom państwowym oraz komunalnym celem odsprzedaży, dalszej produkcji lub eksploatacji, zaś kółkom rolniczym i producentom rolnym w ładunkach wagonowych. Sprzedaż hurtowa winna być wykazana prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi.

Zniżona ½%-owa stawka podatkowa może być stosowana jedynie do obrotów samoistnych przedsiębiorstw handlowych. Przedsiębiorstwa przemysłowe opłacają podatek od obrotu zawsze w wysokości 2%, niezależnie od tego, czy obroty te zostały osiągnięte ze sprzedaży dokonanej bezpośrednio z samego zakładu przemysłowego, czy z zakładów handlowych należących do właściciela przedsiębiorstwa przemysłowego i obsługujących zakład przemysłowy.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I.1926 r. L. DPO. 1566/III — wyjaśniono, że obowiązek prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych nie ciąży na samoistnych przedsiębiorstwach wykonywania dostaw i na przedsiębiorstwach skupu zawodowego. Natomiast skup zawodowy w celu wywozu zagranicę musi prowadzić księgi handlowe, o ile chce korzystać z ulgi przy eksporcie.

O. M. S. Nr. 190 z 29.III.1927 r. L. DPO. 3926/III — wyjaśniono, że obowiązek prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych nie ciąży na samoistnych przedsiębiorstwach wykonywania dostaw i na przedsiębiorstwach skupu zawodowego. Natomiast skup zawodowy w celu wywozu zagranicę musi prowadzić księgi handlowe, o ile chce korzystać z ulgi przy eksporcie.

O. M. S. Nr. 190 z 29.III.1927 r. L. DPO. 3926/III, — wyjaśniono, że obowiązek prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego przy eksporcie istnieje tylko wówczas, gdy płatnik żąda zupełnego zwolnienia od podatku przemysłowego. Istota samoistnego handlu polega na tem, że sprzedaje się zawsze towary w tej samej formie, w jakiej one zostały nabyte. Skoro więc np. ktoś skupuje zboże, oddaje je do własnego, czy też cudzego młyna do przemiału, a następnie wyprodukowaną w ten sposób mąkę sprzedaje w swym zakładzie handlowym, wówczas sprzedaż ta nie może korzystać z ulgowej stawki i podlega podatkowi w wysokości 2%. Również skoro drzewo nabyte w lesie, zostaje oddane do tartaku na przetarcie, to sprzedaż przetartego materjału podlega 2%-owej stawce podatkowej. Tak więc w pierwszym

jak i w drugim wypadku nie może mieć zastosowania ulgowa stawka podatkowa, chociażby dokonywujący tej tranzakcji posiadał świadectwo dla przedsiębiorstw handlowych. Ponadto wyjaśniono, że restauracje, kawiarnie, mleczarnie i t. p. zakłady gastronomiczne opłacają 2%-ową stawkę nietylko od artykułów spożywanych na miejscu, lecz również od artykułów spożywczych pierwszej potrzeby sprzedawanych do spożycia poza obrębem lokalu — o ile nie posiadają odrębnego świadectwa przemysłowego na handel towarowy.

Nawiązując do definicji hurtowej sprzedaży dla celów wymiaru podatku od obrotu wyjaśniono, że za sprzedaż hurtową uważa się zbyt wszelkiego rodzaju towarów wyłącznie kupcom i przemysłowcom dla dalszej przeróbki lub odsprzedaży, zaś przedsiębiorstwom państwowym i komunalnym nietylko dla dalszej przeróbki lub odsprzedaży, lecz również i dla eksploatacji. Jeżeli więc np. gmina miejska zakupi szyny tramwajowe dla eksploatacji kolei elektrycznej, to aczkolwiek szyn tych dalej nie odsprzedaje, ani też nie przerabia, to jednak nie można tej gminy w tym wypadku uznać za konsumenta, lecz taką tranzakcję uważa się za sprzedaż hurtową.

Owoce pochodzenia krajowego, woda sodowa oraz inne bezalkoholowe napoje chłodzące korzystają z ulgowych stawek podatkowych, o ile są sprzedawane w zakładach handlu towarowego do spożycia poza obrębem zakładu.

1% (art. 7 lit. c)

od obrotów przedsiębiorstw prowadzących detaliczną lub drobną sprzedaż artykułów spożywczych pierwszej potrzeby.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I.1926 r. L. DPO. 1566/III — wyjaśniono, że, o ile w przedsiębiorstwie jest prowadzony handel hurtowy obok detalicznego lub drobnego towarami korzystającymi z ½%-owej względnie 1%-owej stawki podatkowej, to od obrotów, uzyskanych przy sprzedaży hurtowej należy stosować ½%-ową stawkę podatkową, o ile sprzedaż hurtowa została wykazana prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi, do obrotów zaś w handlu detalicznego i drobnego 1%.

Przedsiębiorca, który posiada świadectwo przemysłowe II kategorji handlowej, ksiąg handlowych nie prowadzi sprzedaje przeważnie spożywcom, a tylko czasami w mniejszych ilościach drobnym kupcom i przemysłowcom, może korzystać z 1%-owej stawki podatkowej.

Wykaz artykułów korzystających z ½% lub 1% stawki podatkowej.

A. *Artykuły spożywcze pierwszej potrzeby* (1%) art. 7 lit. c).

1. Zboże, ziemiopłody oraz jadalne produkty spożywcze pochodzenia krajowego (mąka, pieczywo, kasza, sól, cukier, nabiał, mięso, tłuszcze jadalne, roślinne i zwierzęce, wyroby masarskie, kawa zbożowa i t. p.) z wyjątkiem ryb, drobiu, dziczyzny, wszelkiego rodzaju konserw, pasztetów i majonezów oraz wyrobów cukierniczych i trunków z zawartością alkoholu.

2. Śledzie solone, wędzone i opiekane, tak krajowe, jak i zagraniczne, wymienione pod lit. b) i c) punkt 4 poz. 37 taryfy celnej z dn. 26 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 540).

B. *Artykuły pierwszej potrzeby oraz surowce niezbędne dla rozwoju rolnictwa i przemysłu krajowego:* (½% art. 7 lit. b)

1) artykuły spożywcze wymienione pod A) oraz bydło i nierogacizna,

2) pasza wszelka siano, słoma, otręby i makuchy,

3) artykuły opałowe, a mianowicie: drzewo opałowe i odpadki drewna (szczapy, wióry i opiłki), węgiel kamien-

ny, brykiety, koks, torf, nafta, gaz ziemny, węgiel drzewny i torfowy),

4) mydło wyrobu krajowego z wyjątkiem toaletowego i leczniczego,

5) surowce:

a) mineralne, a mianowicie: wszelkie rudy i piryty, wapień, dolomit, gliny, piasek, żwir, kamienie nieobrobione, wosk ziemny, żużle wszelkie, wypałki pirytowe, grafit, ropa naftowa i jej odpadki oraz wszelkie ciała kopalne;

b) roślinne, a mianowicie: drewno wszelkie nieobrobione, kora drzewna, bawełna, odpadki i wyczoski bawełniane, juta i wyczoski jutowe, len i konopie, wyczoski lniane i konopne, żywice naturalne, kauczuk, trzcina, wiklina, trawa morska, łyko lipowe, nasiona wszelkie;

c) zwierzęce, a mianowicie: skóry surowe, futra surowe, wełna, wyczoski i odpadki wełniane, włosie, szczecina, sierść, puch, pierze, kości surowe, rogi i kopyta, żołądki i jelita, krew i inne zwierzęce surowe organy i produkty odpadkowe.

6) Artykuły zastępujące surowce i odpadki: szmelc (wszelkiego rodzaju złom żelazny), stłuczki szklane, guma używana i odpadki gumowe, szmaty i makulatura, melasa.

O. M. S. Nr. 189 z 9.III.1927 r. L. DPO. 2131/III — wyjaśniono, że przy tranzakcjach chmielem pochodzenia krajowego, dokonywanych przez samoistne przedsiębiorstwa hurtowej sprzedaży, przedsiębiorstwa skupu zawodowego, oraz samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw, należy stosować ½%-ową stawkę podatkową, a to z uwagi, że *chmiel* należy zaliczyć do ziemiopłodów wymienionych w powyższym wykazie pod lit. A).

O. M. S. Nr. 220 z 8.VII.1927 r. L. DPO. 7256/III — wyjaśniono, że *drożdże* zaliczyć należy do jadalnych produktów spożywczych krajowego pochodzenia, wymienionych w powyższym wykazie pod lit. A).

1%.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 22 grudnia 1926 r. wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 128 poz. 766) obniżono stopę podatku do 1% od obrotów osiąganych przy sprzedaży wszelkiego rodzaju towarów, począwszy od 1 stycznia 1927 r., przez: samoistne przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży hurtowej, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego, jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw.

O. M. S. Nr. 190 z 29.III.1927 r. L. DPO. 3926/III — wyjaśniono, że rozporządzenie powyższe nie zniosło wcale obowiązku prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych przez przedsiębiorstwa, ubiegające się o zastosowanie ulgowych stawek podatkowych. Rozporządzenie to rozszerzyło jedynie ulgową stawkę odnośnie do wszelkiego rodzaju towarów, a więc i pochodzenia zagranicznego przy samoistnej sprzedaży hurtowej, skupie zawodowym, oraz przy samoistnych przedsiębiorstwach wykonywania dostaw; sam zaś obowiązek prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych obowiązuje nadal.

5% (art. 7 lit. d i e)

od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego oraz od obrotów pośredników handlowych.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I.1926 r. L. DPO. 1566/III — wyjaśniono, że 5%-owa stawka podatkowa winna być stosowana do przedsiębiorstw komisowych, pośrednictwa handlowego, tudzież do obrotów pośredników handlowych, nabywających świadectwa przemysłowe II b. kategorji dla zajęć przemysłowych, a wreszcie do obrotów przedsiębiorstw sprzedaży wyrobów państwowego monopolu spirytusowego i tytoniowego. Równocześnie wyjaśniono, że:

a) przy wyłącznie hurtowej sprzedaży wyrobów tytoniowych za obrót należy przyjmować nie całkowitą sumę

prowizji, wyznaczonej przez Ministra Skarbu, lecz tylko prowizję, otrzymaną faktycznie t. zn. po potrąceniu rabatu odstępowanego detalistom przez hurtownika;

b) przy sprzedaży detalicznej — za obrót uważa się również tylko prowizję faktycznie otrzymaną;

c) jeżeli właściciel hurtowni tytoniowej, obok sprzedaży hurtowej uprawia równocześnie w tym samym lokalu, względnie nawet w oddzielnym zakładzie handlowym sprzedaż detaliczną, to 1) przy sprzedaży hurtowej — za obrót przyjmować należy faktycznie otrzymaną prowizję, 2) od wyrobów zaś przekazanych z własnej hurtowni do sprzedaży detalicznej podatku obliczać nie należy, lecz obrót z tego tytułu uzyskany opodatkować dopiero przy sprzedaży detalicznej, przyjmując za podstawę całkowitą sumę prowizji, przyznanej hurtownikom przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego.

O. M. S. Nr. 114 z 23.III.1925 r. L. DPO. 2066/III — wyjaśniono, że przedsiębiorstwa handlowe, pośredniczące w sprzedaży wyrobów monopolu spirytusowego podług oznaczonych zgóry cen, otrzymują faktycznie tylko ściśle określone wynagrodzenie w postaci różnicy między ceną fabryczną, względnie hurtową tych wyrobów, a ceną sprzedażną i jako takie opłacają podatek przemysłowy od zarobku brutto, t. j. od sumy prowizji wyznaczonej przez Ministra Skarbu, stanowiącej różnicę pomiędzy ceną fabryczną, względnie hurtową, a ceną sprzedażną.

O. M. S. Nr. 190 z 29.III 1927 r. L. DPO. 3926/III — wyjaśniono, że *sprzedaż butelkowa wyrobów monopolu spirytusowego* dla spożycia na miejscu jak i do spożycia poza obrębem lokalu w restauracjach ,kawiarniach i t. p. zakładach gastronomicznych, w których prowadzona jest także sprzedaż napojów spirytusowych w naczyniach otwartych (np. na kieliszki), nie może być uważaną za komisą, a zatem podatkowi od obrotu podlega wartość ogólna sprzedanych w tem przedsiębiorstwie towarów.

O. M. S. Nr. 26 z 23.XII 1923 r. L. DPO. 2941/III — wyjaśniono, że *sprzedaż znaczków stemplowych,* pocztowych oraz weksli w przedsiębiorstwach handlowych odbywa się na zasadzie koncesji i to na zasadach komisu, t. j. przedsiębiorstwa winny pobierać od konsumentów ściśle oznaczoną cenę na rachunek Skarbu Państwa, bez doliczania jakichkolwiek kwot na korzyść własną, a otrzymują od Państwa jedynie zgóry umówione wynagrodzenie komisowe, wskutek czego tylko to wynagrodzenie może być brane za podstawę do obliczenia podatku od obrotu.

O. M. S. Nr. 190 z 29.III 1927 L. DPO. 3926/III — wyjaśniono, że, o ile na podstawie ksiąg akcyzowych, prowadzonych przez przedsiębiorstwa *hurtowej sprzedaży soli,* można niezbicie ustalić wysokość obrotu i charakter sprzedaży hurtowej, wówczas można stosować ½%-ową stawkę podatkową nawet w tych wypadkach, gdy rzeczone przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych nie prowadzą; nie może być natomiast stosowana 5%-owa stawka podatkowa od prowizji.

2) *Wolne zawody.*

Podatek przemysłowy tylko w formie podatku od obrotu opłacają samodzielne wolne zajęcia zawodowe: lekarzy, dentystów, weterynarzy, felczerów, adwokatów, notarjuszów, obrońców sądowych, architektów, inżynierów i innych techników (np. rzecznicy patentowi).

O. M. S. Nr. 98 z 31.I 1925 r. L. DPO. 5541/III/24 — wjaśniono, że *pisarze hipoteczni i aplikanci adwokaccy,* jako niewymienieni w ustawie o podatku przemysłowym, podatkowi temu nie podlegają.

O. M. S. z 6.VII.1927 r. L. DPO. 15702/III/26 — wyjaśniono, że *akuszerki* wolne są od opłacania podatku przemysłowego zarówno w postaci świadectw przemysłowych, jak i w formie podatku od obrotu.

W. N. T .A. z 27.III 1926 r. L. Rej. 1797/24 — wyjaśniono, że niema żadnej racji różniczkować między obrońcami, wykonywującymi swe zajęcia zawodowe samodzielnie, a nie należącymi do stanu adwokackiego. Przeciwnie

racja równomiernego rozkładania ciężarów podatkowych przemawia za tem, aby pod określenie obrońców sądowych w rozumieniu ustawy o państwowym podatku przemysłowym subsumować wszelkiej kategorji obrońców sądowych, czynnych przy sądach. Zwolnienie np. od podatku przemysłowego obrońców w sprawach karnych działających na obszarze b. dzielnicy austrjackiej, a nie należących do stanu adwokackiego, ani nie mających tytułów obrońców sądowych, nie mogło leżeć w intencji ustawodawcy. Tak samo bez znaczenia jest, przy jakich sądach obrońca jest czynny.

3) *Komis.*

Przedsiębiorstwa komisowe opłacają podatek przemysłowy w wysokości 5% od sumy prowizji, komisowego oraz wszelkich innych wynagrodzeń za wykonane świadczenia i usługi.

Za komisowe uważa się tylko takie przedsiębiorstwa, które udowodnią stosunek komisu, w razie przeciwnym winny być traktowane jako działające na rachunek własny. Stosunek komisu nie zachodzi, jeżeli sprzedawca, występując w charakterze działającego na rachunek osoby trzeciej, otrzymuje niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast tego wynagrodzenia, różnicę lub część różnicy między ceną istotnie osiągniętą, a ceną, zastrzeżoną w drodze umowy na rzecz komitenta, jako właściciela towaru. Nie uważa się za komisową sprzedaży towarów na rachunek firm, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Dowód stosunku komisowego stanowi umowa, zawarta między komisantem i komitentem, wyraźnie określająca cenę sprzedażną towaru oraz wysokość wynagrodzenia komisowego. Suma prowizji oraz innych wynagrodzeń, otrzymanych przez komisanta, winna być wykazana prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi. Stosunek „del credere" nie stanowi przeszkody do uznania komisu. Obrót ze

sprzedaży towarów na rachunek firm zagranicznych ustala się jak w przedsiębiorstwach handlu towarowego, t. j. podstawę opodatkowania stanowi całkowity przychód brutto za sprzedane towary.

Pośrednicy handlowi, reprezentujący firmy zagraniczne, o ile nie utrzymują zakładów handlowych, ani też składów dla przechowywania towarów i nie fakturują towarów w swojem imieniu lub w charakterze przedstawicieli reprezentowanych firm oraz nie inkasują należności za towar — opłacają podatek od prowizji.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I 1926 r. L. DPO. 1566/III — wyjaśniono, że nie stoi na przeszkodzie do uznania komisu warunek umowy komisowej, że sprzedaż ma być uskuteczniana według „cen rynkowych" lub „cen maksymalnych", o ile cała suma sprzedażna wpływa na rachunek komitenta, komisant zaś pobiera tylko umówione wynagrodzenie komisowe. Również nie stoi na przeszkodzie do uznania komisu sam fakt, że komisant z uszczerbkiem swego umówionego wynagrodzenia komisowego zniża cenę towarów.

Bezwzględnym jednak warunkiem do uznania komisu jest prowadzenie przez komisanta prawidłowych ksiąg handlowych oraz umowa. W razie zatem nieprowadzenie tych ksiąg, istnienie komisu nie może być uznane, chociażby komisant ofiarowywał jako dowód księgi handlowe komitenta, otrzymane od tegoż wyciągi prowizyjne, zaświadczenia o komisie i t. p.

Za zakłady handlowe uważa się zakłady handlu towarowego, przeto pośrednicy, utrzymujący biura pośrednictwa handlowego, nie tracą prawa do ulgi.

Operacje komisowe, dokonywane w przedsiębiorstwach handlu towarowego temi samemi towarami co i na rachunek własny, nie wymagają nabycia odrębnego świadectwa przemysłowego, o ile przedsiębiorstwo handlu towarowego zaopatrzone jest w świadectwo przemysłowe conajmniej II kategorji handlowej; przytem płatnik obowiązany jest w zeznaniu o obrocie wykazać osobno zarobek

brutto, uzyskany z handlu komisowego, a to na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych.

Komitent winien opłacać podatek w miarę otrzymywania od komisanta powiadomień, względnie rachunków o dokonanych sprzedażach tak za gotówkę, jak i na kredyt.

O. M. S. Nr. 229 z 13.VII 1927 r. L. DPO. 6816/III — wyjaśniono, że prośba, by inkasowanie należności za towar na rzecz swych mocodawców przez pośredników handlowych, reprezentujących firmy zagraniczne i utrzymywanie przez nich składów dla przechowywania towarów, nie stanowiło przeszkody do stosowania względem tych pośredników przepisów p. 5 art. 5 ustawy — nie może być uwzględniona, a to wobec wyraźnego brzmienia ustępu ostatniego § 16 rozporządzenia wykonawczego, w myśl którego inkasowanie należności i utrzymywanie składów przez pośredników handlowych, reprezentujących firmy zagraniczne, powoduje bezwzględne zakwalifikowanie dokonanych przez nich w powyższy sposób czynności handlowych do kategorji tranzakcji o charakterze handlu towarowego na rachunek własny. Ministerstwo Skarbu nie znalazło również żadnych słusznych powodów do zmodyfikowania powołanego przepisu prawnego, w konsekwencji bowiem wynikałyby konieczność ulgowego traktowania pod względem podatkowym handlu towarami pochodzenia zagranicznego.

Również nie uwzględniono dezyderatu, by nieposiadanie przez przedstawicieli (agentów) handlowych odnośnych umów z firmami zagranicznemi, oraz nieprowadzenie przez nich prawidłowych ksiąg handlowych, nie stało na przeszkodzie do stosowania postanowień art. 5 p. 5 ustawy.

Natomiast Ministerstwo Skarbu ustaliło, że prowadzenie przez przedsiębiorstwa handlowe obok handlu na rachunek własny, względnie obok uskuteczniania tranzakcyj komisowych (na rzecz komitentów krajowych) również operacji pośrednictwa handlowego na rzecz firm zagranicznych przy zachowaniu zastrzeżeń z ustępu ostatniego wspomnianego §-u 16 rozporządzenia wykonawczego nie stanowi przeszkody do stosowania do prowizji z tego pośrednictwa

osiągniętej przepisu punktu 5 art. 5 ustawy, o ile charakter operacyj poszczególnych działów zostanie stwierdzony wymaganemi dowodami, t. j. przedłożeniem odnośnej umowy oraz księgami handlowem.

Przy tej sposobności Ministerstwo Skarbu zaznaczyło, że o ile przedsiębiorstwo handlu towarowego prowadzące również sprzedaż tych samych towarów na zasadach komisowych, może być zaopatrzone w jedno świadectwo przemysłowe (conajmniej jednak II kategorji handlowej), to uskutecznianie przez te same przedsiębiorstwa również operacji o charakterze pośrednictwa handlowego wymaga nabycia osobnego świadectwa przemysłowego II kategorji handlowej

O. M. S. z 31.XII.1926 r. L. DPO. 15554/III. — wyjaśniono, że przedsiębiorstwa handlowe, prowadzące *uliczną sprzedaż pism,* według oznaczonych zgóry cen, otrzymują tylko ściśle określone wynagrodzenie w postaci różnicy między ceną wyznaczoną przez hurtownika lub wydawnictwo, a ceną sprzedażną. W związku z tem zarządzono w drodze wyjątku, aby w tych przedsiębiorstwach przyjmowano za obrót tę właśnie różnicę i wymierzano podatek od niej w wysokości 5%.

O. M. S. Nr. 223 z 8.VII.1927 r. L. DPO. 5065/III. — wyjaśniono, że działalność *biur ogłoszeniowych* polega z jednej strony na pośredniczeniu w przyjmowaniu projektów anonsów od osób względnie firm, mających zamiar ogłosić się, a z drugiej strony na umieszczanie tych anonsów w odpowiednich wydawnictwach. Rację bytu tych biur ogłoszeniowych stanowi umowa istniejąca pomiędzy przedsiębiorstwem ogłoszeniowem, a wydawnictwem, w myśl której pośrednik (biuro) za swe czynności otrzymuje od wydawnictwa pewne wynagrodzenie, zwykle procentowe. Wynagrodzenie to w praktyce równe jest różnicy pomiędzy oficjalną ceną za ogłoszenie, pobraną od ogłaszającego się zgodnie z taksą, uwidocznioną w tekście danego wydawnictwa (ogłaszający się bowiem w żadnym wypadku nie płaci za ogłoszenie wyższej ceny ponad normalną), a sumą rzeczy-

wiście wpłaconą z tego tytułu wydawnictwu przez biuro. Z uwagi na powyższe polecono traktować przy wymiarze podatku od obrotu jak biura pośrednictwa te biura ogłoszeniowe, które w sposób niewzbudzający żadnych wątpliwości zdołają udowodnić, że działają jako pośrednicy w myśl zasad wyżej wyłuszczonych.

Eksport.

Ustawa z 15 lipca 1925 r. (D. U. R. P. Nr. 79 poz. 550) zwalnia od opłaty państwowego podatku przemysłowego eksport wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów oraz tranzakcje z firmami zagranicznemi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, tudzież upoważnia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, w wypadkach stwierdzonej potrzeby gospodarczej, do:

a) zniżania względnie zawieszania podatku, przypadającego od tranzakcyj eksportowych co do surowców krajowych w wypadkach, w których pobór tego podatku okazałby się istotną przeszkodą dla rozwoju eksportu; b) udzielania przedsiębiorstwom przemysłowym, eksportującym wyroby własne, względnie organizacjom eksportowym tych przedsiębiorstw, bonifikacji podatku, uiszczonego od obrotów, pochodzących z dostawy części składowych oraz materjałów pomocniczych i innych, użytych do wytworzenia wywiezionych zagranicę towarów.

Eksport wszelkiego rodzaju gotowych wyrobów i półfabrykatów oraz tranzakcje z firmami zagranicznemi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, winny być wykazane prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi. Nadto fakt wywozu zagranicę winien być udowodniony deklaracjami celnemi względnie ich odpisami.

Za tranzakcje wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, należy uważać przerób na rachunek firm zagranicznych surowców oraz półfabrykatów sprowadzanych z zagranicy, a przeznaczonych po przeróbce do eksportu.

Osiągnięty z tych trazakcji zarobek brutto nie podlega podatkowi przemysłowemu.

Całkowite zawieszenie poboru podatku obrotowego przy eksporcie: kopalniaków, słupów telegraficznych, węgla kamiennego i brykietów, soli kamiennej, wosku ziemnego, dolomitu surowego i palonego, oraz papierówki, z wyjątkiem osikowej, tudzież nasion buraków cukrowych, traw, warzyw i zbóż, zarządzone okólnikami Ministerstwa Skarbu Nr. 119 z 21.IV.1925 r. i Nr. 125 z 23.VI.1925 r., zostało w dalszym ciągu utrzymane w mocy, przyczem dowody wywozu towarów zagranicę, o których wyżej mowa, a nadto zaświadczenie kontroli skarbowej w Tczewie o przejściu przesyłki przez stację Tczew, o ile chodzi o eksport artykułów przemysłu drzewnego, obowiązany jest eksporter po upływie 2-ch miesięcy okazać na żądanie władzy podatkowej pod rygorem utraty prawa do korzystania z tej ulgi, nadto, o ile chodzi o nasiona, to winien eksporter przedstawić zaświadczenie związków nasiennych (izb rolniczych, wydziałów nasiennych i towarzystw rolniczych), że rzeczywiście eksportowano nasiona selekcyjne.

O. M. S. Nr. 51 z 5.VI.1924 r. L. DPO. 2118/III — upoważniono Izby skarbowe, aby przy eksporcie *produktów przemysłu naftowego* zamiast okazania deklaracji wywozowej celnej, zadawalały się przedstawieniem unikatu, który urząd celny winien odesłać technicznej kontroli skarbowej. W miejsce unikatu może służyć także zaświadczenie technicznej kontroli skarbowej, że rzeczony unikat został jej przez urząd celny nadesłany. Techniczna kontrola skarbowa winna na żądanie eksportera wydawać co do każdej wysyłki eksportowej potwierdzenie otrzymania unikatów, stwierdzających wywóz przez granicę celną. Potwierdzenie winien eksporter przechowywać przy księdze towarów eksportowanych.

Zarządzenie to nie odnosi się jednak do tych przesyłek, które są wysyane przez Gdańsk poza granice celne Państwa, gdyż w tym wypadku warunkiem do uzyskania ulgi podatkowej będzie jedynie i wyłącznie okazanie wy-

wozowej deklaracji celnej, potwierdzonej prawidłowo przez gdańskie urzędy celne, że rzeczona wysyłka została z Gdańska zagranicę wywieziona. Ten ostatni warunek odnosi się nietylko do naftowych, lecz do wszystkich produktów wywożonych zagranicę przez Gdańsk.

O. M. S. Nr. 199 z 20.VI.1927 r. L. DPO. 13838/III — wyjaśniono, że eksport artykułów drzewnych winien być udowodniony księgami handlowemi, w razie zaś przeciwnym przedsiębiorstwu nie przysługuje prawo korzystania z ulg podatkowych przy eksporcie. Zaświadczenie urzędu celnego w Zajączkowie traktować należy narówni z zaświadczeniami kontroli skarbowej w Tczewie. Przesyłki drzewa wysyłane na imię gdańskich firm ekspedycyjnych i eksportowych również korzystają z uwolnienia od podatku w razie udowodnienia w sposób niewątpliwy, że przedsiębiorstwa te wyeksportowały nadesłane transporty zagranicę. W tym wypadku gdańskie firmy eksportowe i ekspedycyjne winny przedłożyć zaświadczenie poparte przysięgą manifestacyjną, iż otrzymane transporty rzeczywiście zostały załadowane na statek i wywiezione przez polskie granice celne. Zaświadczenie takie winno zawierać numery otrzymanych wagonów ze wskazaniem ilości i rodzaju materjału drzewnego, datę otrzymania wagonu, oraz datę załadowania na statek.

O. M. S. Nr. 173 z 22.IX.1926 r. L. DPO. 5090/III — wyjaśniono, że wyłącznie tylko *eksport nasion selekcyjnych* zwolniony jest od podatku przemysłowego. Wobec tego z ulgi powyższej korzystać nie może eksport zboża uskuteczniany dla celów konsumcyjnych, względnie przetwórczych.

O. M. S. Nr. 186 z 7.II.1927 r. L. DPO. 14406/III. — Celem poparcia krajowej produkcji *bekonów* Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu zawiesiło z dniem 1 stycznia 1927 r. pobór podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od tranzakcji eksportowych przedsiębiorstw wyrobu bekonów t. j. oczyszczonych z sierści i grubych kości osolonych, surowych połówek wieprzy. Nadto upoważniono Izby skarbowe do zawieszania w poszczególnych wypadkach podatku od tranzakcji eksportowych bekonami za ubiegłe okresy wymiarowe, poprzedzające dzień 1 stycznia 1927 r. o ile wymiary nie stały się już prawomocne. Eksport bekonów winien być wykazany prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi a fakt wywozu zagranicę winien być udowodniony deklaracjami celnemi względnie ich odpisami.

O. M. S. Nr. 191 z 31. III. 1927 r. L. DPO. 2509/ III — wyjaśniono, że przy zwalnianiu przy eksporcie od podatku od obrotu *wytworów hutniczych*, walcowanych oraz niektórych wyrobów metalowych, wymienionych w § 1 rozporządzenia Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 19 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 427), należy uznawać zaświadczenia wymienione w §-ie 3 i 4 przepisów wykonawczych do wyżej cytowanego rozporządzenia, ogłoszonych w Monitorze Polskim z dnia 6 sierpnia 1926 r. Nr. 177 poz. 523 za równoznaczne z deklaracją celną, wymaganą w §-ie 9 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 sierpnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 560).

O. M. S. Nr. 197 z dn. 18 czerwca 1927 r. L. DPO. 6054/III. — zwolniono poczynając od 1 stycznia 1927 r. od podatku przemysłowego od obrotu *eksport roślin leczniczych* i ich części oraz suszonych jagód i grzybów.

5. *Wyłączenia z podstaw obrotu.*

Obrotów wewnętrznych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, t. j. wydania jakiegokolwiek artykułu z jednego oddziału, czy też z jednego zakładu, względnie przedsiębiorstwa do drugiego, należącego do tego samego przedsiębiorcy, nie uważa się za obrót.

Nie dolicza się do obrotu przedsiębiorstw przemysłowych wszelkich bezpośrednio inkasowanych przez nie podatków konsumcyjnych państwowych i komunalnych, opłacanych od towarów produkowanych przez te przedsiębiorstwa, jak również podatku od widowisk i podatku hotelowego.

Podatki konsumcyjne państwowe i komunalne, o ile nie są przez przedsiębiorstwa przemysłowe bezpośrednio inkasowane, a mieszczą się już w cenie towaru, nie mogą być wyłączone z podstaw opodatkowania; przepis ten dotyczy jedynie przedsiębiorstw przemysłowych i nie odnosi się do przedsiębiorstw handlowych, chociażby te w zastępstwie przedsiębiorstw przemysłowych opłacały akcyzę.

Wyłącza się również z podstaw opodatkowania, po udowodnieniu księgami handlowemi — *koszty przewozu* i ubezpieczenia towarów wyłożone za nabywcę, zwroty towarów, bonifikacje i skonta.

W kopalniach ropy naftowej wyłącza się z przychodu brutto, stanowiącego obrót przedsiębiorstwa, wartość ropy i gazów przypadającą na *udziały bruttowców*, obciążoną już podatkiem od kapitałów i rent.

Za obroty wewnętrzne wolne od podatku przemysłowego uważać należy wartość towarów przekazanych z jednego zakładu przemysłowego, względnie handlowego do innych zakładów handlowych względnie przemysłowych, należących do tegoż samego właściciela.

W przedsiębiorstwach przemysłowych wydanie jakiegokolwiek artykułu z jednego oddziału do drugiego, stanowiących kolejne stopnie obróbki nawet, o ile z tych działów pomocniczych dokonywana jest sprzedaż ich wytworów, uważa się za obrót wewnętrzny i nie może stanowić podstawy opodatkowania:

Przykłady: 1. Płatnik posiada przedsiębiorstwo przemysłowe oraz prowadzi zakład handlowy celem sprzedaży w nim wyrobów własnej produkcji, dla którego w myśl ustępu pierwszego art. 14 ustawy wymagane jest osobne świadectwo przemysłowe. Przekazania wytworów zakładu przemysłowego do zakładu handlowego nie dolicza się do obrotu zakładu przemysłowego, albowiem osiągnięty ze sprzedaży tych wytworów przychód brutto stanowi obrót zakładu handlowego, podlegający opodatkowaniu w miejscu wykonywania sprzedaży. 2. Płatnik posiada przedsiębiorstwo przemysłowe oraz prowadzi zakład hurtowej sprze-

daży wyrobów własnej produkcji względnie detalicznej i drobnej, nie stanowiącej w myśl ustępu drugiego i ostatniego art. 14 ustawy oddzielnego przedsiębiorstwa. Obrót osiągnięty ze sprzedaży wytworów, przekazanych do zakładu hurtowej sprzedaży względnie detalicznej i drobnej, uważa się w tym wypadku za obrót przedsiębiorstwa przemysłowego i winien być doliczony do obrotu osiągniętego ze sprzedaży bezpośrednio z samego przedsiębiorstwa przemysłowego.

Wynikłe na dłużnikach straty w żadnym wypadku nie mogą być wyłączone z podstaw opodatkowania.

O. M. S. Nr. 135 z 18.XI.1925 r. L. DPO. 10691/III — wyjaśniono, że przepis ten odnosi się tylko do przedsiębiorstw przemysłowych (nigdy zaś do handlowych) i że dotyczy on w szczególności: cukrowni, rafinerji cukru i nafty, browarów, miodosytni, fabryk drożdży, wina, kwasu octowego i t. p.

O ile zaś chodzi o przedsiębiorstwa handlowe to nie dolicza się do ich obrotów tylko podatku od widowisk i podatku hotelowego.

Przedsiębiorstwa przemysłowe nabywające do dalszej przeróbki produkty (półfabrykaty, surowce), od których już został opłacony podatek konsumcyjny, nie mogą żądać odliczenia tego podatku przy ustalaniu swego obrotu (np. fabryki wódek).

W końcu polecono nie doliczać do obrotu podatków komunalnych, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747).

O. M. S. Nr. 204 z 22.VI.1927 r. L. DPO. 6700/III — wyjaśniono, że do obrotu, podlegającego podatkowi przemysłowemu, nie wlicza się wartości *towarów pobranych w naturze z przedsiębiorstwa* przez jego właściciela dla osobistych celów konsumcyjnych.

Również nie wlicza się do obrotu danego przedsiębiorstwa t. zw. *deputatów robotniczych*, stanowiących część wynagrodzenia pracownikow, wynikającego z umownego stosunku służbowego.

Reskr. M. S. z 23.VI.1927 r. L. DPO. 5055/III. — Ministerstwo Skarbu uznało za słuszne stanowisko jednej z Izb skarbowych, według którego warunkiem zwolnienia od podatku obrotów wewnętrznych jest to, aby wytwory będące przedmiotem obrotu wewnętrznego podpadały pod opodatkowanie w obrotach zewnętrznych zakładu odbiorczego. Równocześnie zaznaczono jednak, że analogicznie do powyższego okólnika Nr. 204, nie wlicza się do obrotu wartości towarów, pobranych bezpłatnie w naturze przez właściciela przedsiębiorstwa. Wyłączone kwoty nie mogą stanowić obrotu, gdyż czynnościom, których są wyrazem, brak momentu dwustronności, będącego istotnym warunkiem powstania pojęcia obrotu.

O. M. S. Nr. 216 z 1.VII.1927 r. L. DPO. 3763/III — wyjaśniono, że w instytucjach kredytowych nie należy włączać do obrotu podlegającego opodatkowaniu pozycji kredytowych z rachunku *„Kosztów Handlowych"*, zawierających zwroty od klijentów za książeczki czekowe, porto i depesze, po należytem udowodnieniu przez płatnika, że stanowią one zwrot faktycznie poniesionych wydatków w zastępstwie klijentów.

6. *Ulgi dla spółdzielni.*

Ustawa o państwowym podatku przemysłowym przyznaje spółdzielniom, działającym na zasadzie ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733), należącym do związków rewizyjnych, następujące ulgi:

1) jeżeli statutowo i faktycznie działają wśród swych członków lub jeżeli rozszerzają wprawdzie działalność swoją i na osoby nie będące członkami, ale przelewają przypadające od niecłonków nadpłaty i zwroty w całości do funduszów, niepodlegających według statutu podziałowi między członków:

a) zwalnia od podatku przemysłowego spółdzielnie mieszkaniowe dla budowy nowych domów oraz spółdzielcze instytucje drobnego kredytu;

b) w spółdzielniach ,prowadzących handel towarowy lub przedsiębiorstwa przemysłowe, za obrót przyjmuje się jedną czwartą część sum, ustalanych w myśl przepisów ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Warunek należenia do związku rewizyjnego nie dotyczy spółdzielni, zorganizowanych w myśl art. 70 ustawy o spółdzielniach, a posiadających przyznane mu przez Radę Spółdzielczą prawo rewizji;

2) w innych spółdzielniach za obrót przyjmuje się połowę sum ustalanych w myśl przepisów ustawy.

Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do zezwalania związkom rewizyjnym na składanie deklaracji, zeznań o obrocie w imieniu spółdzielni, do tych związków należących, oraz na uiszczenie podatku przemysłowego przypadającego od spółdzielni związkowych.

Z ulg powyższych korzystają również spółdzielnie, względem których nie upłynęły jeszcze terminy, przepisane dla uzgodnienia statutów obowiązującą ustawą o spółdzielniach w myśl przepisów art. 117 tej ustawy. Sklepy kółek rolniczych należące do wymienionych wyżej związków rewizyjnych a prowadzone we wsiach na własny rachunek i we własnym zarządzie tych kółek, opłacają podatek od ¼ części ustalonego obrotu. Centralna Kasa Spółek Rolniczych opłaca podatek od ½ ustalonego obrotu.

Za *spółdzielnię mieszkaniową* uważać należy taką tylko spółdzielnię dla budowy nowych domów mieszkalnych, której majątek pozostaje wyłącznie jej własnością, członkowie zaś korzystają jedynie z mieszkań w charakterze wyłącznych lokatorów.

Natomiast spółdzielnię, która buduje domy mieszkalne dla swych członków z przepisaniem na nich tytułów własności, zalicza się do spółdzielni budowlanych (przemysłowych lub handlowych).

Za *spółdzielcze instytucje drobnego kredytu* uważa się wymienione w art. 117 ustawy o spółdzielniach — spółdzielnie i zrzeszenia — o ile podstawowem zadaniem statutowem tych spółdzielni i zrzeszeń jest udzielanie człon-

kom pożyczek oraz przyjmowanie wkładów pieniężnych, a dopóki wysokość kredytu udzielanego spółdzielniom, związkom samorządowym lub zrzeszeniom nie przekracza 8.000 zł. dla jednego członka, przy pożyczkach zaś udzielanych innym członkom, jeżeli wysokość kredytu, udzielonego jednemu członkowi nie przekracza 800 zł. Obroty spółdzielni, wychodzące poza ramy jej właściwej działalności, z ulg nie korzystają. Sumy te mają ulec rewizji.

O. M. S. Nr. 103 z 21.II.1925 r. L. DPO. 1793/III. — zezwolono Związkowi Rewizyjnemu Polskich Spółdzielni Rolniczych w Warszawie, Krajowemu Patronatowi Spółdzielni Rolniczych we Lwowie, Związkowi Rewizyjnemu Spółdzielni Rolniczych w Krakowie, Związkowi Rewizyjnemu Spółdzielni Rolniczo-Handlowych we Lwowie, Związkowi Spółek Rolniczych w Księstwie Cieszyńskiem w Cieszynie składać w imieniu spółdzielni, należących do tych Związków: zeznania, wyjaśnienia i odwołania, dotyczące wymiaru państwowego podatku przemysłowego, oraz uiszczać za te spółdzielnie należny podatek.

O. M. S. Nr. 147 z 30.I.1926 r. L. DPO. 1566/III — wyjaśniono, że ulgi, przyznane spółdzielniom na zasadzie art. 95 ust. 1 lit. b) i ustęp 2 ustawy odnoszą się wyłącznie do obrotów z handlu towarowego na rachunek własny względnie do obrotów uzyskanych w przedsiębiorstwach przemysłowych prowadzonych przez spółdzielnie, w innych zaś wypadkach ulgi nie mogą mieć zastosowania.

O. M. S. Nr. 164 z 20.V.1926 r. L. DPO. 6899/III — wyjaśniono, że:

I. Jeżeli statut spółdzielni przewiduje równocześnie czynności bankowe i handel towarowy, a przeważającą część jej obrotów stanowią pożyczki, udzielane członkom w granicach jak wyżej wyjaśniono, to spółdzielnia ta winna być uważaną za instytucję drobnego kredytu, a wówczas handel towarowy, jako wychodzący poza ramy jej właściwej działalności, ulegnie opodatkowaniu z zastosowaniem ulg, przewidzianych w ustępie 1 p. 2 art. 95 ustawy, przy

czem świadectwo przemysłowe winno być nabyte wedle kategorji trzeciej przedsiębiorstw handlowych.

Jeżeli naodwrót handel towarowy stanowi przeważającą część obrotów spółdzielni, powinna ona być uważaną za spółdzielnię handlową i obroty handlowe ulegną opodatkowaniu na podstawie ustępu 1 p. 1 lit. b, czynności zaś bankowe, jako wychodzące poza ramy właściwej działalności, ulegną opodatkowaniu z zastosowaniem przepisu art. 95 ustęp 1 p. 2 ustawy.

W tym ostatnim wypadku spółdzielnia winna nabyć dwa świadectwa, a mianowicie: a) IV kategorji handlowej na operacje bankowe, oraz b) III kategorji handlowej na czynności handlowe.

II. O ile należące do związków rewizyjnych spółdzielcze instytucje drobnego kredytu, prowadzą komisowo handel towarowy na rachunek innych spółdzielni, opodatkowanych według zasad obowiązujących dla spółdzielni, to obrót takich spółdzielni z tytułu tranzakcyj komisowych obliczać należy jak w przedsiębiorstwach komisowych, — podatek zaś wymierzać wedle 5%-owej stawki podatkowej. Takie spółdzielnie zwolniono od obowiązku nabywania świadectw przemysłowych, o ile obrót (prowizja) uzyskany z handlu komisowego w roku poprzedzającym rok podatkowy, nie przekracza kwoty 6.000 zł., w przeciwnym zaś razie winne one nabywać świadectwa III kategorji handlowej.

III. Spółdzielcze instytucje drobnego kredytu zwolnione od podatku przemysłowego na zasadzie art. 95 ustęp 1 lit. a ustawy, winny jednorazowo przesłać właściwej władzy wymiarowej odpis zarejestrowanego statutu, względnie wyciąg z rejestru sądowego, oraz odpis protokółu Walnego Zgromadzenia, potwierdzający charakter danej spółdzielni jako instytucji drobnego kredytu.

Niezależnie od tego winny te spółdzielnie w terminie od 1 stycznia do 15 lutego każdego roku przesyłać władzy wymiarowej wykaz udzielonych w roku ubiegłym pożyczek, z podaniem wysokości wypożyczonej kwoty oraz

z wymienieniem osoby, która pożyczkę otrzymała oraz z wyszczególnieniem czy rzeczona osoba jest członkiem danej spółdzielni.

Przesłanie tych danych zwalnia spółdzielnię od obowiązku składania zeznań o obrocie, o ile odpowiada ona warunkom, przepisanym dla spółdzielczych instytucyj drobnego kredytu ustawą o państwowym podatku przemysłowym. W przeciwnym razie spółdzielnia obowiązaną jest złożyć zeznanie o obrocie.

Związki rewizyjne, przesyłając Izbom Skarbowym wykazy należących do nich spółdzielni, mogą równocześnie stwierdzać, która spółdzielnia jest instytucją drobnego kredytu, a stwierdzenie takie zwalnia daną spółdzielnię od obowiązku składania wykazów udzielonych pożyczek i zeznań o obrocie za odnośny rok podatkowy pod warunkiem jednak, że odpis tego wykazu (stwierdzenie) zostanie również przez Związek Rewizyjny przesłany tej władzy skarbowej, która jest kompetentną do wymiaru podatku dla danej spółdzielni.

IV. Na zasadzie art.122 ustawy o państwowym podatku przemysłowym zezwolono spódzielniom, posiadającym swą siedzibę poza miejscowością, w której znajduje się Kasa Skarbowa, wpłacać zaliczki na podatki przemysłowe w terminach kwartalnych z tem, że pierwsza zaliczka jest płatną dnia 15 maja każdego roku.

Wszystkie spółdzielnie, które oprócz innych artykułów, sprzedają także artykuły pierwszej potrzeby, mogą wpłacać zaliczki na podatek przemysłowy w przybliżeniu, a ścisłe obliczenie oraz ewentualną dopłatę należnego podatku bez kar za zwłokę uskutecznić dopiero po upływie roku gospodarczego, najpóźniej jednak do dnia 15 lutego roku następnego.

V. Spółdzielnie, posiadające kilka zakładów handlowych (sklepów) w tej samej gminie położonych, w których sprzedaje się obok artykułów pierwszej potrzeby, także takie towary, które nie korzystają z ulgowej stawki podatkowej mogą przy składaniu zeznań na każdy sklep odrębnie

wykazywać tylko ogólne sumy obrotów dokonanych w każdym poszczególnym sklepie, bez wyszczególnienia, jaką sumę z tego ogólnego obrotu uzyskano ze sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby; — ponadto winna każda taka spółdzielnia przedstawić ogólny wykaz obrotu uzyskanego we wszystkich sklepach ze sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby i obrót ten odliczyć od zestawionego — jak wyżej — ogólnego obrotu, uzyskanego we wszystkich sklepach, a następnie obliczyć odrębnie podatek, przypadający od sprzedanych artykułów pierwszej potrzeby wedle stawki ulgowej, odrębnie zaś podatek wedle stawki normalnej od obrotu, uzyskanego ze sprzedaży artykułów, którym ulgowa stawka nie przysługuje.

Podatek dla takich spółdzielni od wszystkich prowadzonych przez nie przedsiębiorstw oblicza się na podstawie ogólnego zestawienia a wpłaty do kas skarbowych przyjmuje się w łącznej sumie.

Tak samo w jednej sumie przyjmuje się wpłaty miesięczne względnie kwartalne na podatek przemysłowy za wszystkie zakłady prowadzone przez taką spółdzielnię.

Przykłady:

Spółdzielnia, która utrzymuje dla sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby 6 sklepów, składa odrębne zeznania dla każdego sklepu i wykazuje ogólne sumy obrotu: sklep I — zł. 50.000, sklep II — zł. 30.000, sklep III — zł. 25.000, sklep IV — zł. 35.000, sklep V — zł. 20.000, sklep VI — zł. 40.000. Razem zł. 200.000.

Do powyższych zeznań spółdzielnia dołącza wykaz, w którym wykazuje, że w sumie ogólnych obrotów 200.000 zł., obrót ze sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby wyniósł 160.000 zł. z czego obrót podatkowy w myśl art. 95 ustawy wynosi 40.000 zł. a od tej sumy podatek 1% wynosi 400 zł.

Obrót ze sprzedaży innych artykułów wynosił 40.000 zł. z czego obrót podatkowy w myśl art. 95 ustawy wynosi 10.000 zł. a podatek od tej sumy 2% wynosi 200 zł., razem podatek od wszystkich sklepów zł. 600.

Spółdzielnia wpłaciła zaliczkami zł. 500, w terminie do dnia 15 lutego obowiązana jest dopłacić zł. 100.

Ten sposób obliczania podatku nie może mieć jednak zastosowania wówczas, gdy sklepy należące do spółdzielni są położone w różnych gminach politycznych.

W końcu zaznaczono, że reskrypt niniejszy stosować należy tylko względem spółdzielni, należących do Związków Rewizyjnych w rozumieniu art. 68 i 70 ustawy z dnia 25 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733).

O. M. S. Nr. 188 z 14.II.1927 r. L. DPO. 12216/III. — zarządzono, aby, poczynając od 1 stycznia 1927 r., ulgi, o których mowa w ustępie II Okólnika Nr. 164, były stosowane również i w tych wypadkach, gdy spółdzielcze instytucje drobnego kredytu prowadzą komisowo handel towarowy nietylko na rachunek innych spółdzielni, lecz także i na rachunek wszystkich innych przedsiębiorstw, opłacających państwowy podatek przemysłowy, przyczem obrót takich spółdzielni z tytułu tranzakcji komisowych ustala się jak w przedsiębiorstwach komisowych, podatek zaś pobiera się w wysokości 5%.

7. *Terminy płatności.*

Podatek przemysłowy obliczony przez komisje szacunkowe winien być wpłacony do 15 maja roku, bezpośrednio następującego po roku podatkowym. Natomiast podatek obliczony przez Izbę Skarbową winien być wpłacony w ciągu dni 14-stu, licząc od dnia następnego po doręczeniu zawiadomienia.

8. *Odwołanie i sprzeciwy.*

Od ustalonych sum obrotów i obliczonych kwot podatku można wnosić odwołania w następujących terminach:

1. przez spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i inne przedsiębiorstwa, które na zasadzie swych statutów lub specjalnych przepisów są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia właściwym organom oraz przez przedsiębiorstwa i zajęcia, którym

uskutecznio wymiary dodatkowe — w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po doręczeniu zawiadomienia o wymiarze (nakazu);

2. przez wszystkich innych płatników, najpóźniej do dnia 15 maja roku bezpośrednio następującego po roku podatkowym.

O. M. S. Nr. 40 z 7.IV.1924 r. L. DPO. 767/III. — wyjaśniono, że odwołania przesyłane pocztą za recepisem (kwitem) uważa się za wniesione w tym dniu, w którym nadano je na pocztę.

Za miarodajną w tych wypadkach datę przyjmuje się datę nadawczego stempla pocztowego. W razie niemożności ustalenia daty z powodu słabej i niewyraźnej odbitki stempla pocztowego obowiązek ustalenia tej daty ciąży na płatniku.

Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku w przepisanym terminie.

Spóźnione odwołania przewodniczący komisji szacunkowej, względnie władza skarbowa pozostawia bez rozpatrzenia.

Prawo wniesienia odwołania nie przysługuje temu płatnikowi, który bez udowodnienia ważnej a nieuchronnej przyczyny bądź wcale nie złożył zeznania o obrocie, bądź złożył je po terminie. O zaistnieniu ważnej a nieuchronnej przyczyny rozstrzyga władza, powołana do rozstrzygnięcia odwołania.

Odwołanie płatnika, który, będąc do tego obowiązanym, bądź wcale nie złożył zeznania o obrocie, bądź złożył je po terminie, nie podlega rozpoznaniu, o czem należy go zawiadomić.

O. M. S. Nr. 94 z 26.I.1925 r. L. DPO. 867/III. — upoważniono Izby skarbowe do darowania skutków niedotrzymania terminu, ustalonego dla złożenia zeznania o obrocie.

Od decyzji instancji odwoławczej przysługuje płatnikowi prawo wniesienia skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w terminie 2-ch miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia o decyzji władzy odwoławczej.

PODATEK OD KAPITAŁÓW.

Przedmiotem podatku są przychody:

1) a) z wszelkiego rodzaju papierów procentowych z wyjątkiem obligacji i listów zastawnych i b) wkładów procentowych w bankach (wkładki oszczędnościowe, rachunki bieżące, żyrowe, on call), wyjąwszy wkładki w P. K. O. i w instytucjach drobnego kredytu oraz dywidendy od akcyj;

2) z kapitałów pieniężnych wypożyczonych przedsiębiorstwom sprawozdawczym;

3) z procentów brutto ciał kopalnianych.

Podatek wynosi 10% od wymienionych przychodów, z wyjątkiem rachunków on callowych, które płacą 0,540% rocznie w stosunku do czasu i sumy pożyczki oraz z wyjątkiem świadczeń umówionych w kontraktach wydobywania ropy naftowej lub gazu ziemnego, w którym to przypadku stawka wynosi 20%, przy wydobywaniu zaś innych ciał kopalnianych — 10%.

Podatek wpłacają do kas skarbowych instytucje, potrącając go właścicielom kapitałów. Podatek od kuponów papierów procentowych powinien być wpłacany w dwa tygodnie po terminie płatności procentów, od rachunków zaś kontokorentowych — w dwa miesiące po zamknięciu okresu rachunkowego.

Bank Międzynarodowy w Warszawie
BANK DEWIZOWY
Ś-to Krzyska 25.
Telefony dyrekcji: 20-20, 69-58, 69-62
załatwia wszelkie w zakres bankowości wchodzące czynności.

PODATEK SPADKOWY I OD DAROWIZN

Od 1 lipca 1924 r. podatek spadkowy i od darowizn pobiera się, gdy czysta wartość otrzymanego majątku przewyższa:

a) 10.000 złotych, o ile majątek przechodzi na małżonka lub zstępnego.

b) 3.000 złotych, o ile majątek przechodzi na wszystkie inne osoby.

Nie podlegają podatkowi: sprzęty pokojowe i kuchenne, pościel, odzież i bielizna przeznaczona do użytku w gospodarstwie domowem spadkodawcy lub darującego, oraz narzędzia pracy lub inwentarze żywe i martwe w gospodarstwach rolnych przechodzące na małżonka lub krewnego w linji prostej, jeśli wartość ich nie przekracza 2.500 zł.

Wolne są od podatku spadkowego oraz od podatku od darowizn:

a) Skarb Rzeczypospolitej oraz polskie zakłady państwowe, będące odrębnemi osobami prawnemi,

b) fundacje, zakłady, zrzeszenia lub związki samorządowe, mające siedzibę w Państwie Polskiem, co do majątku otrzymanego na cele dobroczynne lub naukowe,

c) małżonek i wstępny co do majątku, który darował lub sprzedał spadkodawcy,

d) ochotnicy wojsk polskich z 1920 roku odnośnie do gruntów pochodzących z darowizn w ziemi, poczynionych w roku 1920 dla ochotników, którzy stanęli do walki z najazdem bolszewickim.

Podatek wymierza się według taryfy zamieszczonej na następnej stronie.

Taryfa opodatkowania spadków i darowizn.

Pozycja	Określenie podatnika w/g jego znamion osobistych w szczególności w/g jego stosunku do spadkodawcy lub darującego	Czysta wartość otrzymanego majątku w złotych: Do 3 tys.	Ponad 3 tys. do 5 tys.	Ponad 5 tys. do 10 tys.	Ponad 10 tys. do 20 tys.	Ponad 20 tys. do 50 tys.	Ponad 50 tys. do 100 tys.	Ponad 100 tys do 200 tys.	Ponad 200 tys. do 500 tys.	Ponad 500 tys do 1 milj.	Ponad 1 milj. do 2 milj.	Ponad 2 milj. do 5 milj.	Ponad 5 milj. do 10 milj.	Ponad 10 milj. do 20 milj.	Ponad 20 milj. do 50 milj.	Ponad 50 milj.
	Podatek wymierza się według niżej podanej stopy procentowej:	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
1	Małżonek. Wstępny	—	—	—	2	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2	Wstępny. Przysposobiony. Zięć lub synowa	—	6	7	8	9	10	11	12	13	15	17	19	21	23	25
3	Rodzeństwo rodzone lub przyrodnie. Dzieci rodzeństwa Pasierb.	—	10	12	14	16	18	20	22	24	26	23	30	32	34	36
4	Krewni do 4 stopnia wyżej niewymienieni, rodzeństwo rodziców, rodzeństwo dziadków, wnukowie rodzeństwa, rodzeństwo stryjeczne lub cioteczne	—	14	16	18	20	22	24	26	28	30	33	36	39	42	45
5	Inni	—	20	22	25	28	31	34	37	40	43	46	49	52	56	60

SPADKI ZAGRANICZNE.

Po obywatelach Rzeczypospolitej Polskiej — emigrantach zmarłych w Ameryce, w przeważnej części w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i w Kanadzie, pozostają często z różnych tytułów, mniejsze lub większe kwoty pieniężne, przypadające na rzecz w Polsce zamieszkałych spadkobierców.

Kwoty te, ze względu na brak konwencji z wymienionymi wyżej krajami, przekazywane są do Polski w trojaki sposób: za pośrednictwem konsulatów Rzeczypospolitej, Konsulatu Amerykańskiego w Warszawie, oraz drogą prywatną. Ta ostatnia droga okazuje się w szeregu wypadków bardzo zawodną, narażając spadkobierców na utratę całych lub bardzo znacznych części sum spadkowych, wskutek popełnianych przez niesumiennych pełnomocników defraudacji lub bankructwa banków, jak to ostatnio miało miejsce z Amerykańskim Bankiem Knauth Nachod & Kühne. Rzadziej odbywają się wyjazdy spadkobierców do Ameryki, którzy osobiście podejmują tam przypadające im spadki; ma to jednak miejsce jedynie w wypadkach, w których wchodzą w grę bardzo znaczne kwoty spadkowe.

W związku z powyższym stanem rzeczy, nie da się ustalić ogólnej wysokości wpływających z Ameryki kwot pieniężnych po zmarłych tam obywatelach polskich, w każdym bądź razie, wpływy te sięgają bardzo znacznych sum. Jak wynika z danych Ministerstwa Spraw Zagranicznych, jedynie za pośrednictwem konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i w Kanadzie wpłynęło do kraju w latach: 1924 — dol. 610.067, 1925 — dol. 632.745, 1926 — dol. 632.248.

Niektóre z przekazywanych kwot podlegają podatkowi spadkowemu, który jedynie od sum wypłaconych spadkobiercom przez Ministerstwo Skarbu przyniósł Skarbowi Państwa w latach: 1924 — zł. 87.564, 1925 — zł. 60.693,

1926 — zł. 96.081, za 8 zaś miesięcy 1927 — zł. 136.564.

Nadsyłane do kraju kwoty powstają:

a) z pozostałych po zmarłych oszczędności bankowych, premij asekuracyjnych, zaległej robocizny, wierzytelności, spieniężonych: akcji i innych papierów wartościowych, nieruchomości lub ruchomości, zwrotów z tytułu wpłaconej należności za karty okrętowe i t. p.;

b) z prawa do odszkodowań za nieszczęśliwy wypadek powstały nie z winy zmarłego.

Odszkodowanie za nieszczęśliwy wypadek może być przyznane tylko wdowie i dzieciom nieletnim (poniżej lat 16) ewentualnie także rodzicom zmarłego i tylko o tyle, o ile zmarły do utrzymania tych osób się przyczyniał. Wysokość odszkodowania nie przewyższa nigdy kwoty dol. 5.000 i płatna jest ratami, w czasie do 500 tygodni. Ponowne wstąpienie wdowy w związek małżeński przerywa płatność przyznanego jej odszkodowania. W wyjątkowych wypadkach przyznane odszkodowanie może być wypłacone jednorazowo. Termin wnoszenia próśb o przyznanie odszkodowania za śmierć poniesioną na skutek wypadku przy pracy w poszczególnych Stanach Zjednoczonej Ameryki Północnej, mija po roku od dnia śmierci. Odszkodowania powyższe podatkowi spadkowemu nie podlegają.

c) z ubezpieczeń, odszkodowań wojennych, oraz wynagrodzenia za służbę wojskową.

Ubezpieczenie wojenne wypłacane jest przez Amerykańskie Biuro Weteranów osobom, na rzecz których zabity żołnierz Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej był ubezpieczony. Niepodjęte przez beneficjarjusza ubezpieczenie, przelewane jest do masy spadkowej po zmarłym żołnierzu i traktowane jako spadek, podlegający opodatkowaniu. Odszkodowanie wojenne przyznawane jest jedynie osobom, które wykazały zależność materjalną od zmarłego. Prócz wspomnianych wyżej ubezpieczeń i odszkodowań wojennych przyznawane są tak w Stanach Zjednoczonych jak i w Kanadzie byłym żołnierzom biorącym udział w wojnie europejskiej, względnie ich spadkobiercom, wynagrodzenia za służbę wojskową. Termin wnoszenia podań o przyznanie ubezpieczeń i odszkodowań wojennych po zmarłych w czasie wojny europejskiej żołnierzach amerykańskich mija w roku 1928. Wynagrodzenia za służbę, odszkodowania i ubezpieczenia wojenne, prócz przelanych (jak wyżej) do masy spadkowej, podatkowi spadkowemu nie podlegają.

O powstaniu spadków, praw do ubezpieczeń i odszkodowań, oraz z innych tytułów powstałych kwot pieniężnych po zmarłych w Ameryce obywatelach Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz w kraju pozostałych spadkobierców, dowiadują się konsulaty R. P. tak w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, jak i w Kanadzie w większości wypadków od samych spadkobierców, którzy zwracają się do tych konsulatów o wyrewindykowanie i przekazanie do kraju przypadających im kwot. W nielicznych jedynie wypadkach o powstaniu spadków zawiadamiane są konsulaty przez sądy amerykańskie, które też w wyjątkowych razach, zwłaszcza o ile chodzi o małe kwoty, odstępują od wszczynania pertraktacyj spadkowych i wypłacają kwoty konsulatom polskim, jako pełnomocnikom spadkobierców z urzędu.

Po stwierdzeniu na miejscu powstania spadku, względnie prawa do ubezpieczenia lub odszkodowania, zwracają się konsulaty do właściwego sądu powiatowego (pokoju) w kraju o nadesłanie dokumentów udawadniających prawa spadkowe ubiegających się o spadek spadkobierców, zależność ich materjalną od spadkobiercy (o ile chodzi o odszkodowania), a zwłaszcza pełnomocnictw spadkobierców do występowania w ich imieniu przed: sądami amerykańskimi (spadki), Biurem Weteranów (ubezpieczenia i odszkodowania wojenne), oraz Komisjami Kompensacyjnemi (odszkodowania za śmierć poniesioną na skutek wypadku przy pracy).

Po ukończeniu wszczętych na podstawie powyższych dokumentów pertraktacyj, spadki oraz odszkodowania za śmierć zostają wypłacane konsulatom; co zaś do ubezpieczeń i odszkodowań wojennych, to są one wypłacane w ratach bezpośrednio przez Biuro Weteranów, bądź też za pośrednictwem Konsulatu Amerykańskiego w Warszawie.

Otrzymywane kwoty wpłacają konsulaty Rzeczypospolitej Polskiej w Ameryce do jednego z banków — korespondentów Banku Polskiego, na konto rachunku dolarowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie. Obecnie na Stany Zjednoczone Ameryki Północnej korespondentem jest „American Exchange Irwing Trust Company", na Kanadę zaś — „Bank of Montreal". Akcje, papiery procentowe, biżuterja i t. p. przedmioty spadkowe nadsy-

łane są do kraju pocztą dyplomatyczną łącznie z odnośną korespondencją.

W zależności od miejsca zamieszkania spadkobierców, nadsyłane kwoty stawia Ministerstwo Spraw Zagranicznych do dyspozycji Ministerstwa Skarbu, względnie odnośnych sądów powiatowych. Wypłata spadków oraz odszkodowań spadkobiercom zamieszkałym na terenie województw: Warszawskiego, Lubelskiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Białostockiego, Wołyńskiego, Poleskiego, Nowogródzkiego oraz Wileńskiego uskuteczniana jest przez Ministerstwo Skarbu, spadkobiercom zaś zamieszkałym na terenie województw: Krakowskiego, Stanisławowskiego, Tarnopolskiego i Lwowskiego, oraz na terenie województw: Poznańskiego, Pomorskiego i Śląskiego uskuteczniana jest przez właściwe sądy powiatowe.

Jak wyżej zostało uwidocznione, nadesłane kwoty w przeważającej ilości wypadków były już przedmiotem pertraktacji, bądź sądów amerykańskich, bądź też Komisji Kompensacyjnych i nadesłane zostały celem wypłacenia określonym osobom. Przy powyższym stanie rzeczy, zadaniem Ministerstwa Skarbu jest jedynie: stwierdzenie, czy nadesłana kwota podlega podatkowi spadkowemu i w jakiej wysokości oraz wypłata osobom uprawnionym, po ewentualnem pobraniu przypadającego podatku spadkowego.

Celem uniknięcia wypłaty osobom do tego niepowołanym, noszącym równobrzmiące imiona i nazwiska z właściwymi spadkobiercami, oraz ustalenia stopnia pokrewieństwa celem ewentualnego obliczenia podatku spadkowego, Ministerstwo Skarbu w zawiadomieniach kierowanych do spadkobierców żąda przedłożenia wyciągów metrykalnych, względnie innych równoważnych dokumentów (zeznań sądowych, zaświadczeń urzędów gminnych), które stwierdzają zachodzące pomiędzy zmarłym, a spadkobiercą — pokrewieństwo. Opiekunowie małoletnich (poza ojcem), działający w ich imieniu winni przedłożyć uchwałę rady familijnej, zatwierdzoną przez właściwy sąd, a upoważniającą tych opiekunów do podjęcia pieniędzy na rzecz pupilów.

Po dostatecznem wylegitymowaniu spadkobierców i przyjęciu pokwitowania z odbioru, zeznanego przed sądem lub rejentem (pokwitowania te służą dla sądów amerykańskich, względnie Komisji Kompensacyjnych), zarządza Ministerstwo Skarbu wypłatę nadesłanej kwoty, bądź w efektywnych dolarach, bądź w walucie polskiej według kursu w dniu wypłaty przez Bank Polski.

W wielu wypadkach sądy amerykańskie żądają przedłożenia pokwitowania z odbioru wydanych konsulatom kwot, do dni 90-ciu od dnia wypłaty.

W wypadkach, kiedy rozdział spadku nie został przeprowadzony przez sąd amerykański, a kwota spadkowa wydaną została władzom polskim celem wypłacenia ustawowym spadkobiercom w kraju zamieszkałym, zarządza Ministerstwo Skarbu poszukiwanie i ustalenie spadkobierców za pośrednictwem urzędów gminnych, magistratów na terenie których spodkodawca ostatnio zamieszkiwał. Odszukani w powyższy sposób spadkobiercy winni udowodnić swoje prawa spadkowe, poczem dopiero zarządza Ministerstwo Skarbu wypłatę w częściach im przypadających, na podstawie obowiązujących na danem terytorjum praw spadkowych.

Jedynie w bardzo nielicznych wypadkach sporu pomiędzy spadkobiercami, którzy odmawiają wystawienia łącznego pokwitowania z odbioru, kieruje Ministerstwo Skarbu sprawę do właściwego sądu pokoju, względnie żąda od tych spadkobierców wyroku sądowego w przedmiocie podziału sumy spadkowej.

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki S. A.

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 46

POLECA WŁASNEGO WYROBU:

Obrabiarki do metali i drzewa różnych typów. Narzędzia precyzyjne, przyrządy dla obrabiarek. Specjalne maszyny i narzędzia dla przemysłu wojennego i kolejnictwa. Odlewnia żeliwa: odlewy maszynowe, koła pędne, cylindry parowozowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne, naczynia kuchenne, odlewy sanitarne, rury żebrowe. Gwoździe i drut.

Kalendarz płatności podatków bezpośrednich w roku 1928

Miesiąc	Rodzaj podatków: Gruntowe	Od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich	Przemysłowy	Dochodowy: Od dochodów niefundow. z uposażeń służb. emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę	Dochodowy: Od dochodów fundowanych osób fizycznych	Dochodowy: Od dochodów fundowanych osób prawnych	Od kapitałów i rent	Majątkowy *)	UWAGI
Styczeń			Do 15-go wpłata podatku przemysłowego od obrotu osiągniętego w miesiącu grudniu 1927 r. przez przedsiębiorstwa handlowe i I kat., I przemysłowe I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze (cz. 1 art. 56 ustawy o podatku przemysł. podatku przemysł.)				stwowych papierów procentowych przy wypłacie procentów terminu płatności procentów względnie w ciągu 14 dni w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku operacyjnego	do 15-go wpłata II-ej połowy raty, wyznaczonej rozp. Min. Skarbu	*) Dalszych terminów nie podaje się ze względu na zamierzoną nowelizację ustawy o pod. majątkowym
Luty	1 rata od 15.II	za IV kwartał roku poprzedniego	ditto w miesiącu styczniu 1927 r.	ditto	ditto				
Marzec	II rata do 15.III		ditto w miesiącu lutym						
Kwiecień			ditto w miesiącu marcu	ditto	ditto				
Maj		za I-szy kwartał roku bieżącego	dittto w miesiącu kwietniu	ditto					
Czerwiec			ditto w miesiącu maju						
Lipiec			ditto w miesiącu czerwcu	1) do 15-go wpłata podatku przemysł. od obr. za r. 1927 przez wszystkie przedsiębiorstwa handl. i przem. oraz zaj. prz w wysokości wymien. w nakaz. płatn. 2) do 15-go wpł. zaliczki za kw. I r. 1928 w wys. 1/5 kwoty pod. od obrotu wym. za r. 1927 przez przedsiębiorstwa handlowe.	ditto			
Sierpień		za II-gi kw. roku bież.	ditto w miesiącu lipcu						
Wrzesień			ditto w miesiącu sierpniu						
Październ.	II rata od 15.X		ditto w miesiącu wrześniu	Do 15 wpłata zaliczki za kw. II r. 1928 w wysokości 1/5 kwot wymien. w nakaz. płatn. przez przedsiębiorstwa handlowe, nie prow. praw. pod. od obrotu wym. za r. 1927 przez przedsiębiorstwa handlowe.	ditto			
Listopad	do 15.XI II rata	za III kwartał roku bież.	ditto	Ditto za III kw. r. 1928	ditto				
Grudzień			ditto w miesiącu listopadzie	Nabywanie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok następny	ditto		Do dn. 1 listopada r.b. wpłata podatku dochodowego w wysokości, wymienionej w nakaz. płatnicz. (art. 87 ust.)		
				Do dnia 1 maja roku bieżącego wpłata podatku w wysokości połowy tej kwoty, która przypada według skali art. 23 ustawy od wykazanego w zeznaniu dochodu, względnie połowy podatku, wymierzonego za poprzedni rok podatkowy, o ile zeznania o dochodzie nie złożono w terminie (art. 87 ustawy)	ditto			

Podatek potrąca się przy każdej wypłacie procentów oraz od przychodów z pań tów i wygranych i wpłaca się do Kas Skarbowych w przeciągu 14 dni, licząc od po zamknięciu rach unków. Podatek od rachunków kontokorentowych najpóźniej

KONTA KAS SKARBOWYCH W POCZTOWEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI.

Siedziba Kasy Skarb.	W obrębie której Izby Skarbowej znajduje się Kasa Skarbowa.	№ № kont. P. K. O.
A.		
Aleksandrów	Warszawa	38323
p. Nieszawa		
Augustów	Białystok	38262
B.		
Brzeziny	Łódź	38213
Busk	Kielce	38227
Biała Podl.	Lublin	38243
Biłgoraj	„	38244
Białystok	Białystok	38263
Bielsk. woj Białostock.	„	38264
Baranowicze	Brześć	38285
Brześć nad Bugiem	„	38287
Brasław	Wilno	38286
Bóbrka	Lwów	38015
Bohorodczany	„	38010
Borszczów	„	38013
Brody	„	38016
Brzeżany	„	38018
Brzozów	„	38020
Buczacz	„	38021
Biała, okrąg krakowski	Kraków	402101
Bochnia	„	402102
Brzesko	„	402103
Bydgoszcz	Poznań	200963
Brodnica	Grudziądz	38317
Bielsko	Śląsk	300501
Będzin	Kielce	38226
C.		
Ciechanów	Warszawa	38191
Częstochowa	Kielce	38229
Chełm	Lublin	38245
Czortków	Lwów	38031
Chrzanów	Kraków	402104
Czarny Dunajec	„	402105
Chodzież	Poznań	201116
Czarnków	„	200969
Chełmno	Grudziądz	38326
Chojnice	„	38322
Cieszyn	Śląsk	300502
D.		
Drohiczyn	Brześć	38288
Dubno	Łuck	38275
Dobromil	Lwów	38036
Dolina	„	38037
Drohobycz	„	38038
Dąbrowa woj. Krak.	Kraków	402106
Działdowo	Grudziądz	38318
Dębica	Kraków	402107
G.		
Gostynin	Warszawa	38192
Grodzisk p. Błoński	„	38193
Grójec	„	38194
Garwolin	Lublin	38246
Grajewo p. Szczuczyn	Białystok	38265
Grodno	„	38305
Głębokie p. Dziśnieński	Wilno	38290
Gródek Jag.	Lwów	38046
Gorlice	Kraków	402108
Grybów	„	402109
Gniezno	Poznań	201168
Gostyń	„	201095
Grodzisk woj. Pozn.	„	203120
Gniew	Grudziądz	38324
Grudziądz	„	38327

Siedziba Kasy Skarb.	W obrębie której Izby Skarbowej znajduje się Kasa Skarbowa.	№ № kont. P. K. O.
H.		
Hrubieszów	Lublin	38247
Horochów	Łuck	38276
Horodenka	Lwów	38051
Huta-Laura	Śląsk	300509
I. J.		
Jędrzejów	Kielce	38230
Janów Lub.	Lublin	38248
Janów Podl.	„	38249
Jarosław	Lwów	38055
Jaworów	„	38057
Jasło	Kraków	402110
Inowrocław	Poznań	200962
Jarocin	„	201292
K.		
Kutno	Warszawa	38195
Kalisz	Łódź	38214
Koło	„	38215
Konin	„	38216
Kielce	Kielce	38231
Końskie	„	38232
Kozienice	„	38233
Krasnystaw	Lublin	38250
Kolno	Białystok	38266
Kamień Koszyrski	Brześć	38291
Kobryń	„	38292
Kossów, okr. brzeski	„	38293
Kowel	Łuck	38277
Krzemieniec	„	38278
Kałusz	Lwów	38061
Kamionka Strumiłowa	„	38062
Kolbuszowa	„	38064
Kołomyja	„	38065
Kopyczyńce	„	38067
Kosów, okr lwowski	„	38068
Krosno	„	38072
Kraków I	Kraków	402112
Kraków II	„	402113
Kraków III	Kraków	402122
Kępno	Poznań	202686
Kościan	„	201135
Koźmin	„	200946
Krotoszyn	„	202283
Kartuzy	Grudziądz	38328
Kościerzyna	„	38331
Katowice, Gł. Kasa Skar. woj. Śląskiego	Śląsk	300500
Katowice	„	300503
Król. Huta	„	300508
Kostopol	Łuck	38335
L.		
Lipno	Warszawa	38196
Lubartów	Lublin	38251
Lublin	„	38252
Lida	Brześć	38294
Luboml	Łuck	38279
Lisko	Lwów	38079
Lubaczów	„	38081
Lwów A.	„	38315
Lwów B.	„	38001
Lwów m.	„	38083
Lwów pow.	„	38084
Limanowa	Kraków	402114
Leszno	Poznań	200897
Lubliniec	Śląsk	300504
Ł.		
Łowicz	Warszawa	38197
Łask	Łódź	38217
Łęczyca	Łódź	38218
Łódź I	„	38219
Łódź II	„	38336
Łuków	Lublin	38253
Łomża	Białystok	38267
Łuniniec	Brześć	38295
Łuck	Łuck	38280
Łańcut	Lwów	38850

Siedziba Kasy Skarb.	W obrębie której Izby Skarbowej znajduje się Kasa Skarbowa	№№ kont. P. K. O.
M.		
Maków w. Warsz.	Warszawa	38198
Mińsk. Maz.	„	38199
Mława	„	38200
Miechów	Kielce	38234
Mościska	Lwów	38096
Maków, woj. Krak.	Kraków	402115
Mielec	„	402116
Myślenice	„	402117
Międzychód	Poznań	201321
Mogilno	„	200922
Mysłowice	Śląsk	300512
Mołodeczno	Wilno	38338
N		
Noworadom	Łódź	38220
Nieśwież	Brześć	38296
Nowogródek	„	38297
Nadwórna	Lwów	38101
Nisko	„	38104
Nowy Sącz	Kraków	402118
Nowy Targ	„	402119
Nowy Tomyśl	Poznań	201055
Nowe-Miasto okr. Grudz.	Grudziądz	38332
O.		
Olkusz	Kielce	38235
Opatów	„	38236
Opoczno	„	38237
Ostrołęka	Białystok	38268
Ostrów Maz.	„	38269
Oszmiana	Wilno	38312
Oświęcim	Kraków	402120
Oborniki	Poznań	202015
Odolanów	„	203173
Ostrów, woj. Poznańskie	„	200986
Ostrzeszów	„	200970
P.		
Płock	Warszawa	38201
Płońsk	Warszawa	38202
Przasnysz	„	38203
Pułtusk	„	38204
Piotrków	Łódź	38221
Pińczów	Kielce	38238
Puławy	Lublin	38254
Pińsk	Brześć	38298
Prużany	„	38299
Peczeniżyn	Lwów	38113
Podhajce	„	38117
Przemyśl	„	38122
Przemyślany	„	38123
Przeworsk	„	38124
Pilzno	Kraków	402121
Pleszew woj Poznańskie	Poznań	203280
Poznań	„	201080
Puck	Grudziądz	38325
Pszczyna	Śląsk	300505
Postawy	Wilno	38289
R.		
Radzymin	Warszawa	38205
Rawa	„	38206
Rypin	„	38207
Radom	Kielce	38239
Radzyń	Lublin	38255
Równe	Łuck	38282
Radziechów	Lwów	38128
Rawa Ruska	„	38129
Rohatyn	„	38130
Rudki	„	38134
Rzeszów	„	38136
Ropczyce	Kraków	402123
Rawicz	Poznań	201176
Rybnik	Śląsk	300507
S.		
Sierpc	Warszawa	38208
Skierniewice	„	38209
Sochaczew	„	38210
Sieradz	Łódź	38222
Słupca	„	38223
Sandomierz	Kielce	38240

Siedziba Kasy Skarb.	W obrębie której Izby Skarbowej znajduje się Kasa Skarbowa.	№№ kont. P. K. O.
Sosnowiec		
p. Będziński	Kielce	38284
Siedlce	Lublin	38256
Sokołów	„	38257
Sokółka	Białystok	38271
Suwałki	„	38272
Sarny	Brześć	38300
Słonim	„	38301
Stołpce	„	38302
Święciany	Wilno	38313
Sambor	Lwów	38138
Sanok	„	38139
Skałat	„	38141
Skole	„	38143
Śniatyń	„	38155
Sokal	„	38144
Stanisławów	„	38147
Stary Samb.	„	38149
Stryj	„	38151
Strzyżów	„	38152
Śmigiel	Poznań	201288
Śrem	„	200545
Środa	„	200967
Strzelno	„	200891
Szamotuły	„	201036
Szubin	„	201248
Sępolno	Grudziądz	38320
Starogard	„	38333
Święcie	„	38321
Świętochłowice	Śląsk	300510
Stolin	Brześć	38337
T.		
Turek	Łódź	38224
Tomaszów Lubelski	Lublin	38258
Tarnobrzeg	Lwów	38156
Tarnopol	„	38157
Tłumacz	„	38159
Trembowla	„	38161
Turka, k. Chyrowa	„	38163
Tarnów	Kraków	402124
Tczew	Grudziądz	38319
Toruń	Grudziądz	38329
Tuchola	„	38330
Tarn. Góry	Śląsk	300511
W.		
Warszawa I	Warszawa	30087
Warszawa powiat	„	38211
Włocławek	„	38212
Wieluń	Łódź	38225
Wierzbnik, p. łłżecki	Kielce	38241
Włoszczowa	„	38242
Węgrów	Lublin	38259
Włodawa	„	38260
Wołkowysk	Białystok	38306
Wysokie Mazowieck.	„	38273
Wołożyn	Brześć	38304
Włodzimierz Wołyński	Łuck	38283
Wilejka	Wilno	38303
Wilno	„	38314
Wadowice	Kraków	402125
Wieliczka	„	402126
Wągrowiec	Poznań	200892
Witkowo	„	203092
Wolsztyn	„	201009
Września	„	201354
Wyrzysk	„	200958
Wąbrzeźno	Grudziądz	38334
Wejherowo	„	38316
Z.		
Zawiercie	Kielce	38228
Zamość	Lublin	38261
Zaleszczyki	Lwów	38178
Zbaraż	„	38181
Zborów w Pomarzan.	„	38182
Złoczów	„	38183
Żółkiew	„	38187
Żydaczów	„	38189
Żywiec	Kraków	402 27
Żnin	Poznań	201906
Zdołbunów	Łuck	38281

EGZEKUCJA PODATKÓW I OPŁAT.

Rząd, jako odpowiedzialny wykonawca budżetu, winien pokrywać wszystkie przewidziane budżetem wydatki, jedynie w drodze osiągnięcia preliminowanych dochodów państwowych. Wynika z tego, że najpoważniejszym obowiązkiem władzy skarbowej jest zrealizowanie przewidzianych w budżecie dochodów, a więc ściągnięcie wszystkich należności skarbowych.

Przymusowe ściągnięcie wszelkiego rodzaju należności skarbowych, czyli egzekucja skarbowa, prowadzi się obecnie w myśl Instrukcji Ministra Skarbu z dn. 17 maja 1926 r. o przypusowem ściąganiu państwowych podatków i opłat, tudzież innych należności skarbowych (Dz. U. Min. Skarbu z dn. 30.V.1926 Nr. 15).

Jakież należności podlegają egzekucji skarbowej? Wszystkie tak zwane zaległości, t. j. nieuiszczone z winy płatnika w terminie ustawowym podatki bezpośrednie wraz z dodatkami państwowemi, wymierzone opłaty stemplowe oraz dodatki do tych podatków i opłat, pobierane na rzecz samorządów. W myśl ustawy z dn. 31.VII 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721) od wszystkich zaległości w podatkach bezpośrednich oraz w należytościach stemplowych pobierają się kary za zwłokę, odsetki za odroczenie tudzież koszty egzekucyjne. Zgodnie z postanowieniami przytoczonej wyżej ustawy oraz ostatnio wydanego Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17.V 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 401) od wszystkich zaległości w podatkach gruntowych pobiera się karę za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie, od zaległości zaś we wszystkich innych podatkach i opłatach pobiera się 2% karę za zwłokę, poczynając od dnia piętnastego po upływie terminu płatności; natomiast od grzywien i kar podatkowych oraz stemplowych wcale nie pobiera się kary za zwłokę. Przy obliczaniu kar za zwłokę każdy rozpoczęty miesiąc liczy się za cały.

Przymusowe ściągnięcie zaległości powoduje pobranie

na rzecz Skarbu osobnej opłaty egzekucyjnej, która może być następujących rodzaji: 1) opłata za pisemne upomnienie, wynosząca ¼% od sumy zaległej, nie mniej jednak niż 50 groszy i nie więcej jak 250 zł.; 2) opłata za czynności egzekucyjne, dokonane u płatnika w celu przymusowego ściągnięcia zaległości, wynosząca 5% sumy zaległości, a w każdym razie nie mniej niż 1 złoty, oraz 3) rzeczywiście wyłożone koszty przeniesienia, zabezpieczenia, przechowania i przymusowej sprzedaży ruchomości płatnika.

Pamiętać przytem należy, że przy egzekwowaniu zaległości ściągnięte sumy zarachowuje się przedewszystkiem na pokrycie kosztów egzekucyjnych, obliczonych od całej sumy wykazanej do ściągnięcia, następnie na narosłe kary za zwłokę i wreszcie na samą zaległość, która spowodowała wdrożenie przeciwko płatnikowi kroków egzekucyjnych.

Ponieważ wspominaliśmy, że kary za zwłokę oblicza się dopiero, poczynając od dnia 15-go po upływie terminu płatności danej należności, przeto należy przestrzegać przed mylnem przeświadczeniem, jakoby przymusowe ściągnięcie zaległości nie mogłoby nastąpić przed tym terminem, bowiem egzekucja z reguły wdraża się bezzwłocznie po upływie terminu płatności danej należności, t. j. już dnia następnego, kiedy należność stała się zaległością, i przezto dojrzała do egzekucji.

Oczywistem jest, że w razie zmniejszenia lub umorzenia należności podatkowej, nawet już uiszczonej, w odpowiednim stosunku zmniejsza się narosłe kary za zwłokę tudzież koszty egzekucyjne, które mogą być albo zaliczone na poczet innych należności płatnika, albo też zwrócone mu w gotówce. Mieć na względzie jednak należy, że całkowite umorzenie kosztów egzekucyjnych może nastąpić tylko w dwóch przypadkach: 1) w razie całokowitego umorzenia zaległości i 2) w razie późniejszego odroczenia zaległości lub rozłożenia na raty, udzielonego na skutek wniesionego przez płatnika jeszcze przed upływem ustawowego terminu płatności podania, t. j. wtedy, gdy należ-

ność nie stała się jeszcze zaległością i przez to nie dojrzała do egzekucji.

Znakomita większość płatników czyni (oczywiście przez nieświadomość) ten właśnie błąd, że zwraca się do władz skarbowych o przyznanie ulg podatkowych, a w tej liczbie i o umorzenie wysokich kosztów egzekucyjnych, najzupełniej poniewczasie, t. j. po upływie terminu płatności danej należności — zazwyczaj już nawet po wizycie sekwestratora. Otóż pamiętać należy, że w podobnych wypadkach wszelkie, nawet najbardziej uzasadnione, prośby o umorzenie przypadających kosztów egzekucyjnych są poprostu bezcelowe, gdyż niema żadnych podstaw prawnych do uczynienia zadość spóźnionym podaniom.

Reasumując powyższe, widzimy, jak wielkie i kosztowne ciężary spadają na płatnika, dotkniętego egzekucją, zwłaszcza obecnie, kiedy przy wszystkich podatkach i opłatach, z wyjątkiem podatku majątkowego, daniny lasowej i opłat celnych tudzież dodatków samorządowych, i bez tego pobiera się 10% nadzwyczajny dodatek, ustalony rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10.XII 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 697) na cele równowagi budżetowej.

To też każdy płatnik danin publicznych we własnym dobrze zrozumianym interesie, nie powinien dopuszczać do przymusowego ściągania zaległości, a to przez wniesienie na ręce odnośnej władzy skarbowej umotywowanego podania jeszcze przed zapadnięciem ustawowego terminu płatności ciążącej na nim należności, zawdzięczając czemu uzyskać może odroczenie, względnie rozłożone na raty należności za pobraniem jedynie ulgowych 1% odsetek i bez doliczenia wspomnianych wysokich kosztów egzekucyjnych.

W dodatku należy uświadomić sobie, że obecnie, po przeprowadzonem już ścisłem rozgraniczeniu kompetencji władz i urzędów skarbowych — stało się absolutnie bezcelowem zasypywanie podaniami władz wyższych instancyj (Min. Skarbu, Izba Skarbowa) i dlatego, mając na uwadze własną i szybką korzyść, każdy zwracający się o ulgi płatnik winien rozpoczynać swe starania zawczasu i nie inaczej jak za pośrednictwem władzy skarbowej I instancji (urząd skarbowy, a dla towarzystw sprawozdawczych — Izba Skarbowa). Bo tylko w bardzo wyjątkowych wypadkach uważa za wskazane interwenjować w pewnych sprawach wyższa władza skarbowa, gdyż udzielone władzom skarbowym niższych instancyj pełnomocnictwa dają dostateczną gwarancję, iż żądaniu prawa musi stać się zadość, a słuszny interes płatnika nie będzie narażony na szwank. Ponieważ zaś mniej uświadomione rzesze płatników zbyt często dopuszczają do wdrażania przeciwko nim kroków egzekucyjnych, — uważamy za wskazane wyjaśnić podstawowe zasady egzekucji skarbowej, aby dać możność każdemu zalegającemu z jakichby to nie było powodów dłużnikowi Skarbu skutecznie bronić swych praw.

Władzą egzekucyjną I instancji jest Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych, który prowadzi egzekucję przy pomocy swego organu wykonawczego, reprezentowanego zazwyczaj w osobie sekwestratora, względnie innego urzędnika skarbowego, delegowanego na mocy specjalnego upoważnienia Urzędu Skarbowego do wykonywania czynności egzekucyjnych. O ile zaś pobór i egzekucja należności skarbowych jest poruczona władzy samorządowej, to organem wykonawczym do poboru i egzekucji tych należności staje się władza samorządowa.

W każdym wypadku władza egzekucyjna I instancji może prowadzić egzekucję tylko w obrębie swego okręgu wymiarowego i obowiązana jest do nieustannego czuwania nad prawidłowem i zgodnem z obowiązującemi przepisami wykonywaniem czynności egzekucyjnych przez podwładne jej organa wykonawcze (sekwestratorów). Gdy więc płatnik konstatuje nieprawidłowe postępowanie sekwestratora, winien niezwłocznie zawiadomić o tem naczelnika urzędu skarbowego. O ile zaś decyzja naczelnika Urzędu Skarbowego nie zadowoli płatnika, może tenże wnieść odpowiednie zażalenie do Izby Skarbowej.

Płatnik, do którego zjawił się sekwestrator, ma prawo przedewszystkiem zażądać okazania legitymacji tudzież „tytułu egzekucyjnego" (nakaz płatniczy, prawomocne orzeczenie karne i t. p.), aby nie paść ofiarą mistyfikacji.

Władza skarbowa przeprowadza we własnym zakresie działania następujące rodzaje egzekucji: 1) upomnienia, zajęcia i oszacowania oraz sprzedaży ruchomości dłużnika; 2) zajęcia pretensji dłużnika, lub innych jego praw u osób trzecich, o ile te pretensje lub prawa nie są hipotecznie zabezpieczone. Na obszarze b. dzielnicy austrjackiej dozwolone jest to tylko w drodze sądowej; 3) sekwestracji dochodu z nieruchomości czyli przymusowego zarządu nieruchomości dłużnika. Na obszarze b. dzielnicy pruskiej i rosyjskiej, z wyłączeniem obszaru b. Królestwa Kongresowego, dozwolone jest to tylko w drodze sądowej. Wszelkie inne kroki egzekucyjne przeprowadzać mogą władze skarbowe tylko przy pomocy właściwych sądów.

Upomnienie jest to pisemne wezwanie płatnika do uiszczenia zaległości w terminie, wyznaczonym w wezwaniu, po bezskutecznym upływie którego władza egzekucyjna przystępuje do przymusowego ściągniecie wymienionej w wezwaniu należności. W ten sposób upomnienie stanowi opłacaną przez podatnika czynność egzekucyjną (¼%).

O ile płatnik nie uiścił zaległości, względnie nie uzyskał odroczenia lub też rozłożenia takowej na raty, władza egzekucyjna przystępuje do egzekucji, t. j. skierowuje egzekucję na ruchomy majątek dłużnika. Przez majątek ruchomy, podlegający zajęciu, rozumieć należy rzeczy fizyczne, które nie stanowią na zasadzie przepisów obowiązującego prawa cywilnego nieruchomości z natury swej lub z przeznaczenia swego, a które są własnością dłużnika i znajdują się w jego przechowaniu i posiadaniu, lub, które wprawdzie są w posiadaniu lub przechowaniu innej osoby, jednak stanowią własność dłużnika. Zauważyć należy, że pojęcie rzeczy ruchomych i nieruchomych określają: § 293 i nast.

austr. Kod. Cyw., art. 527 i nast. Kod. Cyw. Król. Kongr., art. 383 i nast. rosyjsk. prawa cywilnego część pierwsza tom X Zb. Praw, § 90 i nast. niem. Kod. Cyw.

W tym celu należycie upoważniony sekwestrator dokonuje zajęcia ruchomości w mieszkaniu lub w zakładach przemysłowych, handlowych i gospodarczych, należących do płatnika, jak również w przedsiębiorstwach transportowych, przewożących towary na zlecenie dłużnika. Przy dokonywaniu zajęcia sekwestrator, mając na względzie dalszą gospodarczą egzystencję płatnika, obowiązany jest kierować się zasadą oszczędzania rzeczy niezbędnych, czyli sekwestru przedewszystkiem pieniędzy i przedmiotów zbytku (klejnotów, kosztowności etc.). Dlatego też urządzenie domowe, a w szczególności meble podlegają zajęciu tylko w ostateczności, dla braku innego sposobu zabezpieczenia pretensji Skarbu. Zajęcie kończy się z chwilą, gdy cena szacunkowa zasekwestrowanych przedmiotów pokrywa się kwotą zaległości i sumą przypadających kar za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych.

W przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych zajęciu ulegają przedewszystkiem zapasy wytworów (fabrykatów) i towarów, a jedynie w wypadku niewystarczalności tychże należy zająć część inwentarza z takim jednakże wyrachowaniem, aby pozostawić dłużnikowi urządzenie i przedmioty, które są niezbędnie potrzebne do dalszego prowadzenia zakładu. Analogiczne zasady stosuje się przy egzekucji ruchomości w gospodarstwie rolnem, a mianowicie: a) zapasy zboża, siana, słomy i innych ziemiopłodów, niezbędne dla najbliższych zasiewów i utrzymania ludzi roboczych oraz inwentarza roboczego, nie ulegają zajęciu bez pisemnej na to zgody płatnika; ponadto w żadnym wypadku nie wolno zajmować nagromadzonych zapasów nawozu; oraz b) podlega zajęciu jedynie nadwyżka inwentarza żywego i martwego, służącego do prowadzenia gospodarstwa, chyba, że dłużnik wyrazi na piśmie zgodę na zajęcie i sprzedaż inwentarza, niezbędnego do dalszego prowadzenia gospodarstwa rolnego. Również jedynie w braku innych pod-

legających sekwestrowi ruchomości można zajmować przedmioty łatwo ulegające zepsuciu, lub tracące wartość na skutek dłuższego ich przechowywania, względnie zbyt mało wartościowych.

Zajęcia spornych rzeczy, co do których roszczą pretensje osoby trzecie może dokonać sekwestrator li tylko w braku innych przedmiotów, podlegających sekwestrowi. W każdym jednak razie płatnik winien natychmiast zgłosić wobec sekwestratora żądanie wyłączenia spornych ruchomości, wykazując imię, nazwisko i miejsce zamieszkania roszczącego do wspomnianych przedmiotów pretensji, przyczem zgłoszone żądanie należy poprzeć dowodami (świadkami, dokumentami i t. p.). Okoliczność powyższa musi być uwidoczniona w protokóle sekwestracyjnym, zaś dalsze kroki egzekucyjne względem spornych ruchomości muszą być bezwzględnie wstrzymane, aż do czasu wydania ostatecznej decyzji przez władzę egzekucyjną (Urząd Skarbowy lub Izbę Skarbową), która w przypadkach uwzględnienia zgłoszonych roszczeń osoby trzeciej, niezwłocznie wyłączy z pod egzekucji wspomniane przedmioty, zawiadamiając o powyższem zarówno dłużnika, jak i osobę żądającą wyłączenia. Żądanie o wyłączenie może być zgłoszone i po dokonaniu zajęcia spornych ruchomości, również powodując wstrzymanie dalszych kroków egzekucyjnych, aż do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez władzę egzekucyjną (Urząd Skarbowy lub Izbę Skarbową). Osoba, zainteresowana w wyłączeniu z pod egzekucji spornych ruchomości, może również dochodzić swych praw i na drodze sądowej, kiedy znowu ma zastosowanie podobny tryb postępowania.

Oszacowania zajętych ruchomości dokonuje sekwestrator równocześnie z zajęciem tychże, po uprzednim wysłuchaniu opinji egzekwowanego, któremu przysługuje ponadto prawo do powołania znawców na swój własny koszt. Szacunkowa cena każdego przedmiotu nie może zbyt odbiegać od rzeczywistej jego wartości.

Pozostawienie na miejscu zajętych ruchomości pod dozorem samego płatnika jest zwykłem zjawiskiem, co też

uwidacznia się osobną adnotacją na protokóle sekwestracyjnym; jednakże w wyjątkowych wypadkach przysługuje władzy skarbowej oddanie zasekwestrowanych ruchomości pod dozór osób trzecich, względnie nawet przeniesienie takowych na skład, przyczem w każdym wypadku dozorca nie ma prawa używać zajętych przedmiotów, zamieniać lub zbywać, a to pod grozą surowej za to odpowiedzialności karno - sądowej. Przeniesienie mebli na skład stanowi nadzwyczajny wyjątek.

Przy wyznaczeniu terminu pierwszej licytacji baczy sekwestrator, aby zostały osiągnięte najkorzystniejsze dla płatnika warunki przymusowej sprzedaży; w każdym jednak wypadku termin ten nie może być naznaczony wcześniej, jak po upływie trzech tygodni, licząc od daty zajęcia; dopuszczalny jest wyjątek jedynie dla przedmiotów łatwo psujących się lub tracących na wartości wskutek dłuższego przechowywania, względnie do takiego stopnia mało wartościowych, że koszty przechowywania staną się niewspółmiernie wysokiemi do ich rzeczywistej wartości. Trzytygodniowy termin licytacyjny zawsze może być skrócony za zgodą dłużnika. Licytację poprzedza publiczne ogłoszenie conajmniej na 7 dni przed dokonaniem tejże.

Organ egzekucyjny zaniecha licytacji, skoro dłużnik lub inna osoba złoży za niego całą należność wraz z karami za zwłokę oraz kosztami egzekucyjnemi, względnie wstrzyma licytację na skutek okazania przez egzekwowanego płatnika urzędowego aktu udzielenia mu odroczenia lub rozłożenia na raty zaległej należności.

Licytacja uważana jest za niedoszłą do skutku: 1) gdy do licytacji stanęła tylko jedna osoba kupująca; 2) jeżeli nikt z obecnych nie poda ceny wyższej ponad oszacowanie. W powyższych wypadkach wyznacza się ponowny termin licytacyjny, przyczem stosuje się przepisy, obowiązujące dla wyznaczenia pierwszego terminu. Rzeczy, które spadły z licytacji w pierwszym terminie, mogą być sprzedane w II. terminie licytacyjnym nawet za cenę niższą od szacunkowej, z wyjątkiem jednak przedmiotów ze złota i srebra,

które w żadnym wypadku nie mogą być sprzedane za cenę niższą od wartości kruszczu.

Zamknięcie licytacji następuje w chwili osiągnięcia już takiej kwoty, która w zupełności pokrywa pretensje Skarbu wraz z kosztami egzekucyjnemi, poczem sekwestrator bezzwłocznie wydaje dłużnikowi niesprzedane przedmioty.

Wszystkie czynności egzekucyjne wykonują się jedynie w porze dziennej oraz w dniach powszednich stosownie do wyznania religijnego dłużnika, gdyż tylko w wyjątkowych wypadkach nagłej potrzeby może być wykonana pewna czynność egzekucyjna w nocy lub w dzień świąteczny, jednak nie inaczej, jak za uprzedniem specjalnem zezwoleniem władzy egzekucyjnej. Ponadto, licytacyjna sprzedaż przedmiotów, zajętych u rolników, niemoże mieć miejsca podczas siewów zwyczajnych na wiosnę i w jesieni, za każdym razem przez dwa tygodnie i podczas żniw przez cztery tygodnie, przyczem czas siewów i żniw przyjmuje się według stosunków miejscowych.

W uzasadnionych wypadkach sekwestrator może wykorzystać przysługujące mu prawo do przeszukania mieszkania egzekwowanego płatnika i wszystkich znajdujących się tam schowków. W tym celu sekwestrator ma prawo nakazać otworzyć zamknięte drzwi domowe i pokojowe oraz każdy schowek. Zaznacza się przytem, że czynności egzekucyjne mogą być wykonane nawet w nieobecności dłużnika, czy dorosłej osoby, należącej do rodziny jego, względnia domowników lub osoby, sprawującej dozór nad mieszkaniem egzekwowanego; w tym wypadku jednak obowiązany jest sekwestrator zażądać asysty policji.

Pamiętać należy również o surowej odpowiedzialności karnej, która spada na winnego gwałtu publicznego lub stawiania oporu czynnego w stosunku do sekwestratora skarbowego; lecz i odwrotnie — nietaktowne zachowanie się sekwestratora a tembardziej przekroczenie przez niego postanowień prawa lub przepisu jest surowo karane. Dotknięty egzekucją płatnik może i powinien nawet bezzwłocznie wystąpić do Urzędu Skarbowego o ograniczenie

względnie całkowite wstrzymanie wszczętej egzekucji, o ile bezwzględne ściągnięcie należności niewątpliwie spowoduje jego ruinę gospodarczą.

Jeżeli dłużnik zmarł przed wykonaniem u niego egzekucji, sekwestrator winien zaniechać wszelkich kroków egzekucyjnych, gdyż odnośna należność będzie ściągnięta od masy spadkowej, względnie od osób, wchodzących w prawa zmarłego. Również zaniecha sekwestrator zajęcia: skoro dłużnik zapłaci zaległość do rąk egzekutora, względnie udowodni uiszczenie zaległości wiarogodnym dokumentem, jako to: kwitem kasowym, lub pocztowym, albo skoro udowodni przedłożeniem rozporządzenia właściwej władzy, że zaległość została umorzona, odroczona lub rozłożona na ratalne spłaty. Tak samo całkowicie zaniecha sekwestrator zajęcia, skoro oczywistem jest, że przypuszczalna licytacyjna cena podlegających zajęciu przedmiotów nie pokryje nawet kosztów egzekucyjnych.

Wreszcie, nie wolno sekwestratorowi zajmować ruchomości, które z mocy postanowień ustawowych są wyłączone z pod egzekucji. Wyłączone z pod egzekucji są:

I. Sumy złożone na książeczki oszczędnościowe P.K.O. do wysokości 2.500 zł., *II. na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej:* codziennie używane ubranie, niezbędne stosownie do pory roku; bielizna i sprzęty gospodarskie w ilości niezbędnej dla dłużnika i jego rodziny do codziennego użytku; pościel tychże osób i łóżka; znajdujące się w domu zapasy żywności i opału w ilości potrzebnej na utrzymanie domu w ciągu miesiąca; obrazy świętych, nie mające szat ani ozdób kosztownych, papiery familijne i inne pisma należące do dłużnika, wyjąwszy obligi, akcje, obligacje i t. p. papiery wartościowe, niezbędne umundurowanie osób będących w służbie czynnej, ruchomości, uznane przez prawo cywilne za przynależność majątków nieruchomych; ruchomości włościan, uznane za niezbędne w gospodarstwie włościańskim; konie, powozy, uprząż i inne rekwizyty stacji pocztowej, wymienione w kontrakcie zawartym przez utrzymującego stację pocztową ze Skarbem Państwa na

utrzymanie stacji; przedmioty te nie ulegają zajęciu i sprzedaży za długi utrzymującego stację pocztową przez cały czas trwania powyższego kontraktu; przedmioty, które na zasadzie miejscowego prawa cywilnego uznane są za nieruchomość z przeznaczenia; wkładki oszczędnościowe w gminnych kasach pożyczkowo - oszczędnościowych z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 1083 Ust. Post. Cyw.

Zauważa się jednak, że wszystkie przedmioty przez właściciela nieruchomości w niej umieszczone do użycia i eksploatacji tej nieruchomości, są nieruchome z przeznaczenia, a to według art. 524 Kod. Cyw. dla Król. Kongr.; są tedy nieruchome z przeznaczenia, gdy je właściciel do użytku i eksploatacji nieruchomości umieścił: zwierzęta, przeznaczone do uprawy, narzędzia rolnicze, nasiona dane dzierżawcom lub cześnikom, gołębie w gołębnikach, króliki w zagrodach, ule z pszczołami, ryby w stawach, prasy, kotły, alembiki, kadzie i beczki, narzędzia potrzebne do prowadzenia kuźni, papierni i innych fabryk, słoma i nawozy.

Są także nieruchome z przeznaczenia wszelkie przedmioty ruchome, przywiązane na zawsze do nieruchomości przez właściciela, mianowicie: według art. 525 powołanego Kodeksu Cywilnego uważa się, że właściciel przywiązał przedmioty ruchome do nieruchomości na zawsze, gdy przymocowane są do niej na gips, wapno lub cement albo, gdy nie mogą być odłączone bez ich złamania i uszkodzenia lub bez zniszczenia lub uszkodzenia części nieruchomości, do której są przymocowane. Naprzykład — zwierciadła w mieszkaniu uważa się za ustawione na zawsze jeżeli podstawa, na której są osadzone stanowi całość z boazerją. To samo stosuje się do obrazów i innych ozdób. Co się tyczy posągów, są one nieruchomością, gdy umieszczone są we wnęce umyślnie dla niej urządzonej, chociażby mogły być usunięte bez połamania lub uszkodzenia.

Według art. 378 Ustawy rosyj. — przynależnościami gruntu są wszystkie płody, znajdujące się na powierzchni

ziemi i wszystkie skryte we wnętrzu ziemi minerały i inne kopaliny. Według art. 388 ustawy rosyjskiej przynależnościami fabryk są wszystkie zabudowania fabryczne, narzędzia, instrumenty, ziemie, lasy, pokosy, rudy, pokłady soli, rurociągi oraz wszelkie kopaliny. Według art. 389 ustawy rosyjskiej przynależnościami domu są: części domów, służące do wewnętrznego lub zewnętrznego ich wykończenia oraz takie upiększenia, których nie można oddzielić od budynków bez jego uszkodzenia, tak np. — marmurowe, mahoniowe i t. p., posadzki marmurowe, wykonane z bronzu lub inne kominki, cenne obicia, lustra w ścianach i t. p.

III. Na obszarze b. dzielnicy austrjackiej. Nie wolno skierować egzekucji na rzeczy, których prawnie uznane kościoły lub stowarzyszenia religijne w swych nabożeństwach używają, jakoteż na cząstki Krzyża Świętegoi relikwje z wyjątkiem oprawy tychże. Egzekucja względem oprawy Krzyża Świętego lub relikwji musi być tak wykonana, aby autentyki nie zostały uszkodzone.

Z pod egzekucji są wyjęte: ubranie, łóżka, bielizna, sprzęt domowy i kuchenny, a mianowicie też piece izbowe i kuchenne, o ile te przedmioty są niezbędne dla dłużnika i członków jego rodziny z nim w spólności domowej żyjących tudzież dla jego służby; żywność i paliwo, których potrzeba na 14 dni dla dłużnika i członków rodziny z nim w spólności domowej żyjących tudzież dla jego służby; jedna krowa dojna, albo według wyboru dłużnika dwie kozy lub trzy owce, a do tego zapasy żywności i ściółki potrzebne dla utrzymania tych zwierząt na czas aż do najbliższych żniw, ale jedynie o tyle, o ile te zwierzęta są niezbędne potrzebne do wyżywienia dłużnika i członków rodziny z nim w spólności domowej żyjących tudzież jego służby; wsparcie, udzielone dłużnikowi w naturaljach z powodu klęski, z funduszów bądź to publicznych, bądź to prywatnych; u urzędników, duchownych, nauczycieli, adwokatów, notarjuszów, lekarzy i artystów, jakoteż u innych osób, które pracę umysłową wykonują lub do takiej pracy przygotowują się, przedmioty potrzebne do pełnienia służby, do przygo-

towania się i do wykonywania zawodów, jakoteż przyzwoite ubranie; również wszelkie przedmioty potrzebne osobom wojskowym i policji państwowej do pełnienia służby; u rzemieślników i drobnych przemysłowców, robotników rękodzielniczych i fabrycznych i innych osób, jakoteż u akuszerek, przedmioty niezbędne do wykonywania ich zawodu; u osób, pobierających płace pieniężne, które ustawa lub przywilej w całości lub w części od egzekucji uwalnia, taka część znalezionej u nich gotówki, jaka odpowiada dochodom z pod egzekucji wyjętym, a przypadającym na czas od dokonanego zajęcia do najbliższego terminu płatności ich poboru; gotówka, pochodząca widocznie ze wsparcia lub ze zwrotnej zaliczki, którą dłużnik z powodu klęski z funduszów publicznych lub prywatnych otrzymał; sprzęty, naczynia i zapasy towarów niezbędne do prowadzenia apteki, co zresztą nie przeszkadza w zaprowadzeniu administracji przymusowej; książki do nabożeństwa i książki szkolne, przeznaczone do użytku dłużnika i członków rodziny z nim w spólności domowej żyjących; obrączki ślubne dłużnika, jego listy i inne pisma tudzież portrety rodzinne z wyjątkiem ram, ordery i odznaki honorowe; protezy, okulary i inne niezbędne środki pomocnicze używane z powodu cielesnych ułomności, o ile te przedmioty przeznaczone są do użytku dłużnika i jego rodziny; leki, aparaty, środki żywności i inne przedmioty, dostarczone dłużnikowi z publicznych lub prywatnych środków celem zwalczania choroby.

Nie podlegają również zajęciu przedmioty, które fizycznie z nieruchomością są połączone lub służą do utrzymania jej w stanie zdatnym do użytku albo dla jej bezpieczeństwa, jak np. wiadra przy studniach, narzędzia ogniowe i t. p. W gospodarstwach rolnych nie podlegają ponadto zajęciu przedmioty do prowadzenia gospodarstwa nieodzownie potrzebne. Względem przynależności nieruchomości wolno prowadzić egzekucję jedynie razem z egzekucją względem samej nieruchomości.

Niema osobnej egzekucji względem przynależności gór-

niczych i przynależności okrętów i spławów, przyczem pod przynależnością rozumie się przedmiot z rzeczą trwale złączony. Zalicza się tu nietylko przyrost rzeczy, dopóki od niej nie został odłączony, ale także i rzeczy poboczne, bez których rzecz główna nie może być użytkowana, lub które przez ustawę albo właściciela do stałego użytkowania z rzeczą główną zostały przeznaczone.

Trawa, drzewo, owoce i wszystkie przedmioty użytkowe, które ziemia ze swej powierzchni wydaje, są nieruchomością dotąd, póki nie zostały odłączone od ziemi. Nawet ryby w stawie i zwierzyna w lesie stają się dopiero wówczas ruchomością, jeżeli zostały złowione a zwierzyna została schwytana. Zboże, drzewo, pasza dla bydła i wszystkie chociaż już zebrane płody, jakoteż wszystkie bydło tudzież wszystkie narzędzia i sprzęty należące do nieruchomości, dotąd stanowią nieruchomość, póki służą do prowadzenia normalnego gospodarstwa.

IV. Na obszarze b. dzielnicy pruskiej wyłączone są z pod egzekucji: ubranie, łóżka, pościel i bielizna, sprzęty domowe i kuchenne, w szczególności piec do gotowania i ogrzewania, o ile te przedmioty są niezbędne do użytku dłużnika lub do utrzymania gospodarstwa domowego; środki spożywcze, do ogrzewania i oświetlenia, potrzebne dłużnikowi, jego rodzinie i jego służbie na 4 tygodnie, albo, gdy takich zapasów na 2 tygodnie niema, a dostarczenie ich na ten okres czasu nie jest zapewnione, gotówka potrzebna na ich zakup; jedna krowa dojna, albo stosownie do wyboru dłużnika zamiast niej dwie kozy lub dwie owce wraz z zapasami żywności i ściółki dla tych zwierząt na cztery tygodnie, albo gdy takich zapasów na dwa tygodnie niema, gotówka potrzebna na ich zakup, o ile te zwierzęta są niezbędnie potrzebne do wyżywienia dłużnika, jego rodziny, tudzież służby; u osób prowadzących gospodarstwo rolne, narzędzia i bydło potrzebne do prowadzenia gospodarstwa wraz z potrzebnym nawozem, tudzież płody gospodarstwa rolnego do czasu, kiedy prawdopodobnie uzyska się takie same lub podobne płody; u artystów, rzemieślników, ro-

botników przemysłowych i innych osób, czerpiących zarobki z pracy ręcznej lub innych osobistych świadczeń — przedmioty niezbędne do dalszego prowadzenia osobistego zatrudnienia zarobkowego; u wdów i małoletnich spadkobierców w poprzednim ustępie wymienionych, jeżeli prowadzą dalej interes zarobkowy przez zastępcę na swój rachunek — przedmioty niezbędne do dalszego osobistego prowadzenia interesu przez zastępcę; u oficerów marynarki, urzędników, duchownych, nauczycieli w publicznych zakładach naukowych, adwokatów, notarjuszów, lekarzy i akuszerek, przedmioty potrzebne do wykonywania służby lub zowodu oraz przyzwoita odzież; u oficerów, lekarzy wojskowych, oficerów marynarki, urzędników, duchownych, lekarzy i nauczycieli w publicznych zakładach naukowych — gotówką, która równa się niepodlegającej zajęciu części dochodów służbowych lub emerytury za czas od dokonanego zajęcia do najbiższego terminu wypłaty poborów służbowych lub emerytur; sprzęty, naczynia i towary, niezbędne do prowadzenia apteki; książki, przeznaczone do użytku dłużnika i jego rodziny w kościele, w szkole lub w innym zakładzie naukowym albo do nabożeństwa domowego; książki używane przy prowadzeniu domu i zawodu, papiery familijne tudzież obrączki ślubne, ordery i odznaki honorowe; protezy, okulary i inne środki pomocnicze, konieczne z powodu ułomności cielesnej, o ile te przedmioty przeznaczone są do użytku dłużnika lub jego rodziny; przedmioty przeznaczone do bezpośredniego użytku na pochowanie ciała zmarłego; przedmiotów, które należą do zwykłych sprzętów, używanych w gospodarstwie domowem dłużnika, nie powinno się zajmować jeżeli jest oczywiście widocznem, że z ich spieniężenia otrzyma się tylko taką cenę, która nie stoi w żadnym stosunku do ich wartości.

Nie należy prowadzić egzekucji mobilarnej na częściach składowych gruntów i budowli tudzież na ich przynależnościach. Do istotnych części składowych gruntu należą rzeczy z ziemią ściśle złączone, w szczególności budowle oraz płody gruntu, pódoki z ziemią trwale są połączone. Nasienie staje się istotną częścią składową gruntu z chwilą zasiania, a roślina z chwilą zasadzenia. Do istotnych części składowych budowli należą rzeczy, które wstawiono celem jej wykonania. Do części składowych gruntu nie należą takie rzeczy, które złączono z ziemią jedynie dla przemijającego celu. Rzeczy wstawione w budowle jedynie dla przejściowego celu, nie należą do części składowych budowli. Prawa, połączone z własnością gruntu, uważa się za części składowe gruntu.

Przynależnością są rzeczy ruchome, które, nie będąc częściami składowymi rzeczy głównej, mają według swego przeznaczenia służyć jej celowi gospodarczemu i pod względem umieszczenia pozostają do niej w stosunku, odpowiadającym temu przeznaczeniu.

Do służenia celowi gospodarczemu rzeczy głównej są przeznaczone: a) w budowli stale urządzonej dla przedsiębiorstwa przemysłowego, w szczególności we młynie, kuźni, browarze, fabryce — maszyny i inne sprzęty, przeznaczone do prowadzenia przedsiębiorstwa; b) w majętności ziemskiej — sprzęty i bydło, przeznaczone do prowadzenia gospodarstwa, płody rolne, o ile są potrzebne do dalszego prowadzenia gospodarstwa aż do chwili, kiedy można się spodziewać otrzymania takich samych lub podobnych płodów, tudzież znajdujący się w majętności i na niej uzyskany zapas nawozu.

Zaznaczyć w końcu wypada, że oprócz postanowień, zawartych we wspomnianej Instrukcji egzekucyjnej z dnia 17 maja 1926 r., stosują się również niewyczerpane przez nią postanowienia obowiązujących przepisów dzielnicowych, a w szczególności przepisy o egzekucji majątku nieruchomego, wierzytelności i innych praw dłużnika, zabezpieczonych hipotecznie, tudzież przepisy o przymusowej administracji majątku nieruchomego i o sekwestracji dochodów z tegoż, a mianowicie:

a) na obszarze b. Królestwa Kongresowego: przepisy egzekucji z nieruchomości i z jej dochodów, zamieszczone

w decyzji Komisji Skarbu z dn. 11 i 23 maja 1839 r. (Zb. Przep. Admin. Wydz. Skarbu T. IV wyd. z r. 1866 Nr. 29) i w tomie V Zb. Pr. Ros. wyd. z r. 1893 art. 281 i nast. (tłumaczenie urzędowe Min. Skarbu z 1918 r.);

b) na obszarze b. dzielnicy austrjackiej, przepisy zamieszczone w dodatku do dziennika rozp. b. austr. Ministra Skarbu Nr. 6 z 1899 r. i Nr. 10 z r. 1910;

c) na obszarze b. dzielnicy pruskiej przepisy zamieszczone w rozporządzeniu b. Ces. Niem. z 15 listopada 1899 r. Zb. Pr. str. 545 i w rozporządzeniu wykonawczem z 28 listopada 1899 r.;

d) na obszarze b. cyw. Zarządu Ziem Wschodnich, przepisy zamieszczone w rozporządzeniu Komisarza Generalnego z 8 marca 1920 r. (Dz. U. C. Z. Z. W. Nr. 22 poz. 544).

Kończąc wykładnię surowych przepisów egzekucji skarbowej, zaznaczyć tylko należy, że raz wszczęta egzekucja może być zatrzymana jedynie w przytoczonych wyżej wypadkach, względnie na skutek późniejszego ujawnienia jakichś nadzwyczajnych okoliczności, usprawiedliwiających opieszałość płatnika.

Dlatego też płatnik, który faktycznie nie jest w stanie na razie spełnić swego obowiązku podatkowego winien, *nie czekając na upłynięcie terminu płatności danej należności*, zgłosić się do władzy Skarbowej I instancji (Urząd Skarbowy, a dla towarzystw sprawozdawczych — Izba Skarbowa) celem bezpośredniego omówienia i należytego załatwienia sprawy, o ile istotnie życzy sobie uniknąć kosztownych i bardzo przykrych następstw zaniedbania dobrze zrozumiałego interesu własnego, zwłaszcza w dobie obecnej, — w obliczu od dłuższego już czasu trwającej *wzmożonej akcji egzekucyjnej*.

ULGI W SPŁACIE PODATKÓW BEZPOŚREDNICH.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 20 czerwca 1927 roku (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588) upoważniono Urzędy Skarbowe Podatków i Opłat Skarbowych, o ile chodzi o ulgi podatkowe do:

a) zezwalania na ratalną spłatę wszelkich zaległości w podatkach bezpośrednich na okres czasu nie przekraczający 3-ch miesięcy do kwoty 5.000 zł., dla poszczególnych płatników w ciągu roku, nie licząc dodatków samorządowych, kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych;

b) odraczania spłaty wspomnianych pod a) zaległości na przeciąg jednego miesiąca, a to do kwoty 2.000 zł. dla poszczególnych płatników w ciągu roku;

c) ograniczenia kar za zwłokę narosłych do dnia wniesienia podania o ulgi, z jednoczesnem przedłożeniem wniosków o umorzenie części narosłych kar izbie skarbowej, która jest upoważniona do umarzania tych kar w granicach ustawowo przewidzianych.

Natomiast Wydziały II izb skarbowych upoważniono, o ile chodzi o ulgi podatkowe do:

a) umarzania zaległości w podatku przemysłowym do kwoty 1.000 zł. dla poszczególnych płatników w ciągu roku, nie wyłączając zaległości w karach pieniężnych;

b) umarzania niepobranych, względnie niedobranych kwot podatku dochodowego oraz grzywien pieniężnych z tytułu przepisów ustawy o państwowym podatku dochodowym, płatnych w latach poprzedzających rok podatkowy, do wysokości 200 zł. dla poszczególnych płatników w ciągu roku;

c) zezwoleń na ratalną spłatę wszelkich zaległości podatkowych na okres czasu nie przekraczający 6-ciu miesięcy do kwoty 30.000 zł. dla poszczególnych płatników w ciągu roku, nie licząc dodatków samorządowych, kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych;

d) odraczania spłaty wspomnianych pod c) zaległości,

nie przekraczających kwoty 30.00 zł., na przeciąg czasu do 2-ch miesięcy;

e) odraczania, względnie rozkładania na raty bieżących wpłat miesięcznych i zaliczek kwartalnych na podatek przemysłowy oraz przedpłat na podatek dochodowy, a mianowicie odroczeń tych zaległości na czas do jednego miesiąca, zaś rozkładania na raty tychże zaległości na czas do dwu miesięcy.

ULGI W SPŁACIE OPŁAT STEMPLOWYCH I PODATKU SPADKOWEGO.

Wydział V (opłat skarbowych) Izb skarbowych upoważniono

w zakresie opłat stemplowych do:

a) zezwalania na wymiar podwyżki stemplowej w kwocie zmniejszonej, względnie obniżanie wymierzonych już podwyżek i kar pieniężnych;

b) wydawania zarządzeń w sprawie sprzedaży znaków stemplowych przez dystrybutorów w granicach, określonych osobnemi przepisami;

c) zezwalania na bezpośrednie uiszczanie opłat stemplowych (art. 25 ustęp trzeci u. o. s.);

d) odraczania, względnie rozkładania na raty płatności:

1) opłaty pojedyńczej, nie przewyższającej 500 zł., a należącej się od pisma, stwierdzającego umowę między krewnymi lub powinowatymi w linji prostej albo między rodzeństwem;

2) opłaty pojedyńczej, nie przewyższającej 100 zł. w przypadkach, nie wymienionych w punkcie1);

3) podwyżki stemplowej, nie przewyższającej 1.000 zł.; we wszystkich tych przypadkach na okres nie dłuższy niż rok, licząc od dnia, w którym opłatę stemplową, względnie podwyżkę, należy uiścić;

e) umarzania należności z tytułu bezwzględnej nieściągalności do kwoty 1.000 zł.

w zakresie podatku spadkowego i od darowizn do:

a) odraczania, względnie rozkładania na raty płatności podatku spadkowego i od darowizn do lat 5-ciu, zaś ponad 5 do 10 za zgodą Ministerstwa Skarbu; we wszystkich tych przypadkach bez względu na wysokość kwoty;

b) darowania grzywien bez względu na wysokość grzywny;

c) umarzania zaległości z tytułu bezwzględnej nieściągalności do kwoty 1.000 zł.

W. KORZENIEWSKI

Tow. Akc., Grudziądz, Rynek 22/24. Tel. 289

Największy na Pomorzu dom bławatów, konfekcji damskiej, męskiej, bielizny, firan, dywanów i galanterji.

Całkowite wyprawy ślubne.

Przyjazd z prowincji dla tanich cen i wielkiego wyboru opłaca się.

Najtańsze źródło zakupu towarów dziennej potrzeby.

FARBIARNIA PAROWA I PRALNIA CHEMICZNA

E. KRZYCZKOWKI

FABRYKA: WARSZAWA, PROSTA 50, TEL. 116-92 (DOM WŁASNY)

KANTOR: ZŁOTA 16, TELEFON 503-19

Pranie chemiczne, farbowanie garderoby damskiej i męskiej bez prucia. Czyszczenie skór, kołnierzy, bekiesz, dywanów, portjer i mebli w całości.

ROBOTA SOLIDNA! CENY PRZYSTĘPNE!

POLSKI
BANK PRZEMYSŁOWY

Banque Industrielle de Pologne Société Anonyme

Rok założenia 1910

Kapitał akc. 6,000,000 zł.

Fund. rezerw. około 3,000,000 zł.

Zakład Główny we Lwowie, ul. 3-go Maja 9.

Oddział w Warszawie, ul. Senatorska 42.

Oddziały:

Drohobycz z Agenturą Borysław, Gdańsk, Kraków, Krosno, Łódź, Stryj.

Adres telegraficzny Zakładu Głównego i Oddziałów:

„Industria"

Polski Bank Przemysłowy przyjmuje wkłady złotowe oraz w walutach obcych na najkorzystniejszych warunkach, tak pod względem oprocentowania jak i wypowiedzenia.

Korespondenci we wszystkich ważniejszych ogniskach handlowych świata.

PODATKI POŚREDNIE.

Wino.
Piwo.
Cukier.
Oleje mineralne.
Drożdże.
Kwas octowy.
Patenty akcyzowe.
Ulgi w spłacie podatków pośrednich.
Koncesje monopolowe.
Ustawa karno - skarbowa.

1. *Wino.*

Podatek wynosi:

1) od win gronowych, stołowych, zawierających do 16% alkoholu po 1 zł., a od win mocnych, zawierających ponad 16% alkoholu—2 zł. od litra. Przy odprawie celnej przyjmuje się do opodatkowania 1 kg. wagi brutto za 0,8 l. wina.

2) od napojów, podobnych do wina — po 80 gr., od win rodzynkowych — 40 gr., od wina owocowego i miodu syconego — po 20 gr. od litra.

3) od moszczu winnego po 50 gr., od moszczu owocowego — po 10 gr. od litra.

4) od wina musującego:

a) gronowego — 4 zł. 50 gr. od całej butelki i 2 zł. 25 gr. od półbutelki,

b) owocowego — 2 zł. od butelki i 1 zł. od półbutelki.

Półbutelka zawierać powinna najwyżej 425 centymetrów, a cała butelka 425—850 szer. c.

W butelkach, w których pojemność przekracza 850 sz. c. stopa podatkowa oblicza się na każde, chociażby tylko rozpoczęte, 425 sz. c.

Podatek uiszcza się:

a) od napojów, sprowadzonych z zagranicy — przy odprawie celnej,

b) od napojów, wyrobionych w kraju — przed wywiezieniem produktu do wolnego obrotu,

c) od napojów, sprowadzonych z Gdańska — przy odbiorze.

Podatek ma uiszczać:

a) od napojów wprowadzonych przez linję celną — odbiorca przy odprawie celnej,

b) od napojów, wyrobionych w kraju — wytwórca,

c) od napojów, sprowadzonych z Gdańska — odbiorca.

Podatek od wina musującego uiszcza się przez umieszczenie na butelkach opasek, zakupionych w kasie skarbowej, względnie w urzędzie celnym na mocy zaświadczenia właściwego urzędu akcyz i monopolów lub urzędu celnego, a podatek od innych napojów, wyszczególnionych w niniejszej ustawie, w gotówce we właściwej kasie skarbowej. (Ustawa z dn. 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego. (Dz. Ustaw Nr. 75, pozycja 525).

2. *Piwo.*

Podatek pobiera się od wyrobu i od spożycia.

Podatek od wyrobu pobiera się zgóry:

a) w postaci opłaty zasadniczej w wysokości 40 zł. za wyrób 1.500 hl. brzeczki gorącej w chwili ukończenia warki i

b) opłaty dodatkowej w wysokości 40 zł. za wyrób każdych następnych 1.500 hl.

Podatek od spożycia wynosi: za każdy hektolitr piwa pełnego, wyrobionego w browarze w ciągu roku rachunkowego:

od pierwszych	2.000 hl.	. 6 zł.	— gr.
„ następnych	8.000 „	. 6 „	30 „
„ ponad	10.000 „	. 6 „	60 „

Piwo przywożone z obszaru wolnego miasta Gdańska lub z zagranicy opłaca stawkę podatku 6 zł. 60 gr. od hektolitra. Za piwo krajowe i importowane dubeltowe płaci się podatek, o połowę wyższy od pełnego, a za piwo mocne — dwa razy wyższy od pełnego.

Za piwo pełne uważa się piwo z brzeczki podstawowej o zawartości ekstraktu do 13%, zaś za dubeltowe — piwo o zawartości ekstraktu 13—20%, a za piwo mocne — piwo o zawartości ekstraktu większej niż 20%. Od podatku spożywczego wolne jest piwo, wywiezione zagranicę.

Podatek spożywczy od piwa powinien być uiszczony we właściwej kasie skarbowej najpóźniej w siódmym dniu następnego miesiąca, w którym piwo wywieziono z browaru. (Ustawa z dn. 12 czerwca 1924 r. Dz. Ustaw Nr. 65/24, poz. 635).

3. *Cukier.*

Podatek spożywczy od cukru pobiera się: 1) w wysokości złotych trzydziestu pięciu od stu kilogramów wagi netto cukru, wyrobionego w cukrowniach krajowych w granicach kontyngentu, wyznaczonego na mocy ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. o obrocie cukrem (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 630), 2) w wysokości złotych siedemdziesięciu pięciu od stu kilogramów wagi netto cukru, wprowadzonego do wolnego obrotu ponad ilość, określoną kontyngentem

Cukrownie czynne na obszarze Rzeczypospolitej, uiszczają oprócz podatku spożywczego opłatę specjalną (opłatę patentową) od każdej tonny wyprodukowanego buraczanego cukru białego lub surowego, nadto zaś taką samą opłatę od każdej tonny wyrobionej rafinady. Wysokość opłaty specjalnej (patentowej) wynosi 0,40 złotych od każdej wyprodukowanej względnie rozpoczętej tonny cukru białego lub surowego oraz taką samą kwotę od każdej wyprodukowanej względnie rozpoczętej tonny rafinady. Do uiszczenia podatku spożywczego obowiązana jest osoba, wprowadzająca cukier do wolnego obrotu. (Rozporządzenie Prezydenta z 13 września 1927 r. Dz. U. Nr. 81, poz. 700).

4. *Oleje mineralne.*

Podatek wynosi:

od 100 kg. oleju skalnego o gęstości	do 750°—15 zł.	80 gr.
" " " " " "	750° — 865°—10 "	50 "
" " " " " "	865° — 885°— 1 "	80 "
" " " " " "	powyżej 885°— 7 "	— "
" " " parafiny i świec	—10 "	50 "
" " " asfaltu, koksu i mazi	— 1 "	80 "

Podatek powinien być uiszczony w kasie skarbowej przed wywozem produktu z przedsiębiorstwa (Ustawa z dn. 20 grudnia 1923 r. Dz. Ustaw Nr. 132, pozycja Nr. 1076 i rozporządzenie M. S. z dn. 24 grudnia 1923 r., Dziennik Urzędowy M. S. Nr. 2/24, pozycja Nr. 77).

5. *Drożdże.*

Drożdże prasowane, wyrobione w krajowych fabrykach, podlegają podatkowi spożywczemu w wysokości 1 zł., a sprowadzone z zagranicy 1 zł. 30 gr. za 1 kg. wagi.

Podatek pobiera się przez oklejenie cegiełek drożdżowych opaskami podatkowemi, nabywanemi w kasach skarbowych.

Drożdży, nieoklejonych opaskami podatkowemi nie wolno wypuszczać do wolnego obrotu.

Podatek od drożdży importowanych uiszcza się w chwili odprawy celnej (ustawa z dn. 31 lipca 1924 r. Dz. Ustaw Nr. 78/24, pozycja 756).

6. *Kwas octowy.*

Kwas octowy, wyrobiony z octu drzewnego albo z soli kwasu octowego, podlega opodatkowaniu w wysokości 40 gr. za 1 kg. kwasu bezwodnego.

Podatek od kwasu octowego, wyrobu krajowego, płatny jest w chwili wywozu z wytwórni, a od importowanego w chwili odprawy celnej (Ustawa z dn. 31 lipca 1924 r. Dz. Ustaw Nr. 78/24, poz. 756).

7. *Patenty* *).

I. Opłaty od patentów za wyrób i przerób spirytusu:

1) od gorzelń i fabryk drożdżowo-gorzelniczych:

---

*) W sprawie poboru przez związki samorządowe dodatku do opłat od patentów na wyrób i sprzedaż trunków Ministerstwo Skarbu wydało 7 grudnia 1924 r. L. D. P. O. 2742/VIII obowiązujący do dziś okólnik, którego treść przytaczamy dosłownie:

Wobec otrzymanych wiadomości, że na obszarach niektórych Izb Skarbowych jest pobierany dodatek komunalny do opłat państwowych od patentów pobieranych na zasadzie art. 78 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o monopolu spirytusowym (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 756)

a) opłata zasadnicza za wypęd pierwszych 100.000 litrów spirytusu 100° . . . . . 100 zł.
b) opłata dodatkowa za każde następne 100.000 litrów . . . . . 10 „
2) od wytwórni drożdży prasowanych — bez pędzenia spirytusu opłata stała . . . . . 15 „
3) od rektyfikacji spirytusu:
a) opłata zasadnicza za pierwsze 100.000 litrów spirytusu surowego, przyjętego do magazynu dla oczyszczenia . . . . . 520 „
b) opłata dodatkowa za każde następne 100.000 litrów spirytusu surowego . . . . . 52 „
4) od przerobu spirytusu w octowniach, politurniach, lakierniach, fabrykach chemicznych, perfumeryjnych, zakładach denaturacyjnych:
a) opłata zasadnicza od przerobu pierwszych 10.000 litrów spirytusu . . . . . 10 „
b) opłata dodatkowa przy przerobie dalszych następnych 10.000 litrów spirytusu . . . . . 10 „
5) od fabryk wódek gatunkowych:
a) opłata zasadnicza . . . . . 7.500 „
b) opłata dodatkowa za każde 1.000 litrów przerobionego 100% spirytusu ponad 60.000 litr. 150 „

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, co następuje:

Na podstawie art. 11 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) uzyskały Związki komunalne prawo do pobierania dodatków do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, pobieranych na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 879). Z dniem wejścia w życie art. 78 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o monopolu spirytusowym, który inaczej normuje sprawę poboru opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych oraz ze względu na postanowienia art. 96 cytowanej ustawy, który uchyla moc obowiązującą ustaw i rozporządzeń wydanych w sprawach unormowanych ustawą o monopolu spirytusowym, — wspomniane wyżej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 października 1922 r. przestało być prawną podstawą do pobierania państwowych opłat od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, *jednakże zatrzymało moc obowiązującą, o ile chodzi o pobór komunalnych dodatków do opłat od tych patentów*, a to z tego względu, że ustawa o monopolu spirytusowym nie normuje sprawy dodatków komunalnych do opłat od patentów.

Z powyższego stanu sprawy wynika, że Związki komunalne nie są uprawnione do wprowadzania dodatków komunalnych do opłat państwowych od patentów, pobieranych na zasadzie art. 78 ustawy o monopolu spirytusowym, a natomiast przysługuje im w dalszym ciągu prawo ustanawiania dodatków do opłat od patentów, które były pobierane przez Państwo na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 879). Ponieważ ceny patentów ustanowione w tem rozporządzeniu zostały podwyższone i zwaloryzowane rozporządzeniem z dnia 24 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 137, poz. 1148), przeto dodatki komunalne, zgodnie z postanowieniem, zawartem w § 8 rozporządzenia II Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 18 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 317), winny być ustanawiane do cen patentów, określonych we wspomnianem rozporządzeniu z dnia 24 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 137, poz. 1148).

II. Opłaty odzakładów sprzedaży trunków:

1) od zakładów restauracyjnych z uprawnieniem do sprzedaży wszelkich napojów wyskokowych w naczyniach zamkniętych i na kieliszki.

	w miejscowościach I kl.	II kl.	III kl
I rzędu	900 zł.	600 zł.	300 zł.
II „	400 „	200 „	100 „

2) od zakładów, uprawnionych do sprzedaży wszelkich trunków w naczyniach zamkniętych:

a) detalicznie	200 „	100 „	50 „
b) hurtowo i hurtowo-fabrycznych	450 „	400 „	350 „

3) od bufetów ze sprzedażą wszelkich trunków:

a) przy teatrach, cyrkach, kinach, wyścigach, wystawach, klubach, lokalach stowarzyszeń i t. p.	100 „	75 „	50 „

b) w bufetach na balach i zabawach publicznych, nie wyłączając dobroczynnych, na dobę	10 zł.	7 zł.	5 zł.
4) od karczem i domów zajezdnych, uprawnionych do sprzedaży wszelkich trunków	200 „	100 „	50 „
5) od zakładów trudniących się zawodowo ekspedycją trun.	400 „	400 „	400 „

(Ustawa z dnia 31 lipca 1924 r. Dz. Ustaw Nr. 78/24, załącznik do art. 78 i 85).

III. Opłaty patentowe za wyrób wina:

1) od wytwórni wina musującego	400 zł.
2) od wytwórni wina gronowego, napojów podobnych do wina i wina rodzynkowego . . .	60 „
3) od wytwórni wina owocowego i miodu syconego	30 „

IV. Opłaty od zakładów sprzedaży:

1) od winiarni i piwiarni, uprawnionych do wyszynku piwa wyłącznie wina, miodu i piwa:	
w miejscowości I klasy	100 zł.
„ „ II „	50 „
„ „ III „	25 „
2) od winiarni i piwiarni, uprawnionych do sprzedaży wyłącznie wina, miodu i piwa w naczyniach zamkniętych bez prawa spożycia na miejscu:	
w miejscowości I klasy	50 „
„ „ II „	25 „
„ „ III „	15 „
3) od hurtowych składów wina, miodu i piwa:	
w miejscowości I klasy	100 zł.
„ „ II „	50 „
„ „ III „	25 „

Pod względem wymiaru opłat patentowych zalicza się do I klasy miejscowości miasta: Warszawa, Kraków, Lwów, Poznań i Wilno; do II klasy — miasta, liczące ponad 10.000 mieszkańców; do III klasy — wszystkie inne miejscowości.

(Ustawa z dn. 1 lipca 1925 r. Dz. Ustaw Nr. 75/25, załącznik do art. 15).

V. Opłaty patentowe przy wyrobie cukru:

a) od każdej tonny cukru surowego . . .	0,40 zł.
b) „ „ „ rafinady dodatkowo . .	0.40 „

Opłatę uiszcza się zgóry za całą kampanję według produkcji w kampanji ubiegłej.

Opłatę od cukrowni w ubiegłej kampanji nieczynnej uiszcza się w wysokości odpowiadającej produkcji pierwszych 600 tonn (rozporządzenie M. S. z dn. 24 grudnia 1923 r., Dziennik urzędowy M. S. Nr. 2/24 poz. 77).

ULGI W SPŁACIE PODATKÓW POŚREDNICH.

Urzędy Skarbowe akcyz i monopolów państwowych upoważnione są rozporządzeniem Min. Skarbu z 20 czerwca 1927 (Dz. R. P. Nr. 66 poz. 588) do:

a) rozkładania na raty grzywien, nałożonych w drodze administracyjnej lub karno - skarbowej na okres 3 miesięcy, zaś do 6 miesięcy, gdy chodzi o zaległość podatkową powstałą wskutek podwyższenia akcyzy lub opłaty monopolowej, od stwierdzonych zapasów, o ile przeprowadzona egzekucja byłaby połączona ze szkodą płatnika, a nie zachodzi niebezpieczeństwo nieściągalności;

b) umarzanie tych samych zaległości, które stały się dowodnie nieściągalnemi, o ile zaległość nie przekracza kwoty 50 zł.;

c) nadzwyczajnego łagodzenia kar w myśl postanowień ustawy karnej skarbowej;

d) ostatecznego nadawania koncesyj pod nadzorem

władz skarbowych II instancji na detaliczną sprzedaż wyrobów monopolu tutoniowego, a po przeprowadzeniu redukcji i rewizji koncesyj alkoholowych również na detaliczną sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego, oraz wszelkich wyrobów alkoholowych, a nadto tymczasowe nadawanie z wolnej ręki zezwoleń na hurtową sprzedaż wyrobów monopolu tytoniowego aż do przeprowadzenia przepisanego postępowania i decyzji władzy wyższej, o ile utrzymanie opróżnionego chwilowo miejsca sprzedaży leży w interesie monopolu i konsumentów, a kandydat posiada wszelkie, wymagane przepisami, warunki. O każdem opróżnieniu hurtowej sprzedaży wyrobów monopolu tytoniowego i o ewentualnem tymczasowem nadaniu ma urząd donieść przełożonej izbie skarbowej;

e) zwalniania oleju mineralnego od podatku w całości lub w części w wypadkach niezastrzeżonych wyraźnie decyzji wyższej instancji;

f) przyznawania za przepisanem zabezpieczeniem w ramach ustawowych okresów kredytowania podatków pośrednich i należności monopolowych do wysokości 5.000 złotych;

g) udzielania zezwoleń na loterję fantową do kwoty 1.000 zł. kapitału gry przy zastosowaniu się zresztą do obowiązujących w tej mierze przepisów;

h) wydawania zezwoleń na pobór spirytusu do preparatów leczniczych i naukowych oraz dla aptek i szpitali.

Wydziały IV Izb Skarbowych mają natomiast prawo do:

a) rozkładania na raty wszelkich grzywien, nałożonych w drodze administracyjnej i karno - skarbowej bez względu na łączną kwotę zaległości na okres do 6 miesięcy, zaś do 12 miesięcy, o ile chodzi o zaległości powstałe wskutek podwyższenia podatku pośredniego lub opłaty monopolowej od stwierdzonych zapasów;

b) zezwalania jedynie za zgodą Ministerstwa Skarbu na odroczenie płatności podkredytowanych i należycie za-

bezpieczonych podatków pośrednich i należytości monopowych;

c) umarzania dowodnie nieściągalnych należności skarbowych wymienionych pod a), o ile zaległość w podatku względnie należytości monopolowej nie przekracza kwoty 1.000 zł. a w grzywnach kwoty 5.000 zł.;

d) przyznawania w ramach ustawowych okresów kredytów wszelkich podatków pośrednich i należytości monopolowych ponad 5.000 zł.;

e) załatwiania próśb o zwroty nadpłat, wynikłych w podatkach pośrednich i należytościach monopolowych i wydawanie odpowiednich orzeczeń;

f) nadawania koncesyj na hurtowe sprzedaże przedmiotów monopolowych oraz wszelkich wyrobów alkoholowych łącznie z wydawaniem zezwoleń na komisową sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego, a do czasu przeprowadzenia rewizji i redukcji koncesyj alkoholowych również sprawy nadawania koncesyj na detaliczne sprzedaże wyrobów monopolu spirytusowego oraz wszelkich innych wyrobów alkoholowych, — we wszystkich wypadkach przy zachowaniu ustawowych warunków co do osób oraz co do potrzeby danego miejsca sprzedaży;

g) udzielania zezwoleń na urządzanie loteryj fantowych do kwoty 3.000 zł. kapitału gry przy zastosowaniu się zresztą do obowiązujących w tej mierze przepisów;

h) wydawania pozwoleń na pobór spirytusu do wyrobów kosmetycznych oraz dla instytucyj wojskowych (środki wybuchowe na cele wojenno - techniczne);

j) dokonywania przydziału olejów mineralnych o gęstości 0.865 do 0.885 areometra do celów przemysłowych za zniżką lub zwolnieniem od podatku, jak również o wyższej gęstości, o ile jest przeznaczony olej na potrzeby wojska oraz władz i przedsiębiorstw państwowych z wyłączeniem oświetlenia, a w związku z tem zwalnianie wspomnianych instytucyi od składania zabezpieczenia;

k) zezwalanie na wyrób piwa poniżej 9% ekstraktu;

l) wydawania pozwoleń na sprzedaż soli przemysłowej;

ł) zezwalania na przebywanie kontyngentów między cukrowniami, znajdującemi się w okręgu tej samej izby skarbowej.

NASZ SKLEP — URANIA

Spółka Akcyjna

WARSZAWA, SIENNA 15 i JASNA 1.

Hurtowe składy papieru i materjałów piśmiennych.

! Dostawa do biur !

Rok założenia 1871.

Towarzystwo Akcyjne Wyrobów Żelaznych

WŁ. GOSTYŃSKI i S-ka

Fabryka: Mokotowska 3. Tel. 14-84, 14-64

Skład fabryczny: Wierzbowa 3. Tel. 14-85

Łóżka typu angielskiego żelazne lakierowane, mosiężne i niklowane. **Konstrukcje żelazne** i roboty mechaniczne. **Wagony wąskotorowe i dla tramwajów,** wagoniki wywrotowe, rozjazdy. **Odlewnia żelaza** i metali półszlachetnych.

KONCESJE MONOPOLOWE.

Część ogólna.

1. Koncesja skarbowa nie jest zjawiskiem nowem, powojennem, istniała już przed wojną na ziemiach polskich, chociaż w rozmiarach znacznie szczuplejszych. Mianowicie w b. zaborze rosyjskim istniały koncesje skarbowe z zakresu monopolu spirytusowego, a w b. zaborze austrjackim, z zakresu monopolu tytoniowego. Z chwilą rozszerzenia obydwu monopoli na całe Państwo, również nadawanie koncesyj z zakresu tych monopoli objęły władze skarbowe na obszarze całego Państwa. Nie koniec na tem. Wprowadza się manopol sprzedaży soli, a nadawanie koncesyj na hurtową sprzedaż soli przekazuje się władzom skarbowym. W końcu wypada wspomnieć o koncesjach na sprzedaż sacharyny i innych sztucznych środków słodzących.

W ten sposób władze skarbowe uzyskały daleko idące uprawnienia do regulowania ważnych gałęzi przemysłu i handlu, a nawet do wkraczania w dziedzinę opieki społecznej. Uprawnienia te niezupełnie są zgodne z zasadniczem zadaniem władz skarbowych, mianowicie czuwaniem nad należytym wpływem podatków pośrednich i opłat monopolowych, a wykonywanie tych uprawnień może odbywać się tylko z uszczerbkiem dla właściwego zadania władz skarbowych.

Sprawę nadawania koncesyj skarbowych normują poszczególne ustawy i rozporządzenia o podatkach pośrednich i monopolach. Są jednak pewne sprawy wspólne wszystkim koncesjom skarbowym i nad temi sprawami wypadnie na początku się zastanowić.

cze grupy: 1) koncesje na wyrób, 2) koncąesje na sprzedaż pewnych artykułów. Tu zajmujemy się tylko koncesjami na sprzedaż pewnych artykułów, będących przedmiotem monopolu lub obłożonych podatkiem pośrednim.

Na sprzedaż tych artykułów może być potrzebna koncesja skarbowa z dwojakiego powodu: 1) albo sprzedaż

danego artykułu jest wyłącznym przywilejem (monopolem) Skarbu Państwa, a Państwo ustępuje (concedere) część swego uprawnienia na rzecz osób prywatnych; wtedy możemy mówić o koncesji we właściwem tego słowa znaczeniu; 2) albo przy sprzedaży pewnych artykułów jest zasadniczo dopuszczona wolna konkurencja, a Państwo, z pewnych względów zastrzegło sobie prawo wyboru osób, które mogą zajmować się tą sprzedażą, czyli prawo udzielania zezwoleń na sprzedaż tych przedmiotów. Względy te mogą być różne. Ilość miejsc sprzedaży jest zazwyczaj ograniczona przepisami skarbowemi lub innemi, sprzedaż przynosi stałe zyski, nieraz nawet duże a przy systemie koncesyjnym można powierzać sprzedaż osobom, zasługującym na pomoc i potrzebującym wsparcia. Z drugiej strony obawa przed nadużyciami i potrzeba skutecznej kontroli wymagają, aby sprzedażą zajmowały się tylko osoby, dające pełną rękojmię stosowania się do przepisów. W tym drugim wypadku będą to koncesje w obszerniejszem znaczeniu tego wyrazu. Właściwiej byłoby w tych wypadkach używać wyrazu „zezwolenie". W dalszym ciągu wyraz „koncesja" będzie używany na oznaczenie obydwu rodzajów koncesyj skarbowych.

II. Pierwszeństwo przy nadawaniu koncesyj skarbowych mają *osoby t. zw. uprzywilejowane*, a to na podstawie postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1022). Rozporządzenie to zalicza do osób uprzywilejowanych:

a) inwalidów wojennych oraz wdowy i sieroty po inwalidach wojennych, tudzież po osobach wojskowych, zaginionych w toku i skutkiem działań wojennych, lub pozostałych po osobach wojskowych, poległych lub zmarłych wskutek służby wojskowej, o ile te osoby byłyby zostały jedynymi żywicielami swych rodziców;

b) emerytów państwowych i wojskowych, weteranów z powstania r. 1863 oraz zasłużonych żołnierzy zdemobilizowanych Wojska Polskiego i innych uczestników walk o niepodległość w latach 1914 — 1921;

c) wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych i samorządowych oraz osoby, które utraciły możność samodzielnego bytu skutkiem swej ofiarnej działalności dla sprawy polskiej na polu społecznem, politycznem i kulturalno - oświatowem;

d) stowarzyszenia spożywcze, kooperatywy, kółka rolnicze i t. p. instytucje społeczne oraz instytucje humanitarne.

Do tych osób zaliczają się również związki osób, wymienionych wyżej w punktach a — c, jeżeli posiadają one osobowość prawną.

Pierwszeństwo osób uprzywilejowanych polega na obowiązku właściwych władz koncesyjnych uwzględniania przedewszystkiem osób uprzywilejowanych, posiadających wszelkie wymagane przez dotyczące przepisy warunki dla nadania koncesji. W kole osób i instytucyj uprzywilejowanych, ubiegających się o koncesje, przysługuje władzy koncesyjnej swobodny wybór. Rozporządzenie powyższe upoważnia zarazem Ministra Skarbu do pozostawienia w mocy starej lub nadania nowej koncesji osobie nieuprzywilejowanej w indywidualnych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie. Do wniosków Izby Skarbowej powinna być wtedy dołączona opinja komisji, złożonej z prezesa Izby Skarbowej, jako przewodniczącego, naczelnika W. IV Izby, naczelnika urzędu akcyz i monopolów, dwóch delegatów wojewody, delegata Izby handlowej i przemysłowej względnie związku kupców. Dopiero w braku osób uprzywilejowanych, lub gdy ubiegającym się o daną koncesję osobom upzywilejowanym brak przepisanych warunków do uzyskania koncesji, może władza skarbowa nadać koncesję osobie nie uprzywilejowanej.

Powyższe rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej poleca także przeprowadzenie *rewizji* koncesyj, t. zn. cofnięcie koncesyj na przedsiębiorstwa sprzedaży wyrobów monopolowych osobom nieuprzywilejowanym, a nadanie ich osobom uprzywilejowanym.

III. Sprawy nadawania koncesyj należą do władz skar-

bowych I i II instancji. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 20 czerwca 1927 r. (poz. 588 Dz. U. R. P. Nr. 66) przeprowadza podział kompetencji w następujący sposób: a) do wydziału IV izb skarbowych należą sprawy, nadawania koncesyj na hurtowe sprzedaże przedmiotów monopolowych oraz wszelkich wyrobów alkoholowych łącznie z wydawaniem zezwoleń na komisową sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego, a do czasu przeprowadzenia rewizji, i redukcji koncesyj alkoholowych również sprawy nadawania koncesyj na detaliczne sprzedaże wyrobów monopolu spirytusowego oraz wszelkich innych wyrobów alkoholowych.

b) do urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych należy ostateczne nadawanie koncesyj pod nadzorem władz skarbowych II instancji na detaliczną sprzedaż wyrobów monopolu tytoniowego, a po przeprowadzeniu redukcji i rewizji koncesyj alkoholowych również na detaliczną sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego, oraz wszelkich wyrobów alkoholowych, a nadto tymczasowe nadawanie z wolnej ręki zezwoleń na hurtową sprzedaż wyrobów monopolu tytoniowego aż do przeprowadzenia przepisanego postępowania i decyzji władzy wyższej, o ile utrzymanie opróżnionego chwilowo miejsca sprzedaży leży w interesie monopolu i konsumentów, a kandydat posiada wszelkie, wymagane przepisami, warunki.

Przy nadawaniu koncesyj przysługuje władzy skarbowej swobodne uznanie, z wyjątkiem nadawania koncesyj na hurtową sprzedaż wyrobów tutoniowych. Swobodne uznanie nie jest jednak zupełne, władza koncesyjna jest związana przepisami o pierwszeństwie pewnych osób (uprzywilejowanych), o wykluczeniu pewnych osób od możności otrzymania koncesji i innemi. Od decyzji władz skarbowych mogą zainteresowane osoby wnosić zażalenia do bezpośrednio przełożonej władzy. Skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego są dopuszczalne tylko wtedy, jeżeli władza koncesyjna przekroczyła granice swobodnego uznania.

Koncesja jest przywiązana do osoby, na której imię

opiewa, nie może być przedmiotem tranzakcyj, a w razie śmierci koncesjonarjusza wygasa. Uprawniony powinien wykonywać koncesję osobiście, w wyjątkowych wypadkach może władza koncesyjna zezwolić na prowadzenie przedsiębiorstwa przez zastępcę. Zastępcą może być w zasadzie tylko taka osoba, która mogłaby sama otrzymać koncesję, t. zn. osoba uprzywilejowana i nie wyłączona od możności otrzymania koncesji.

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA.

I. *Koncesje spirytusowe* (art. 1 i art. 75 — 83 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym poz. 289 Dz. U. R. P. Nr. 32).

Należą tu koncesje na sprzedaż napojów alkoholowych, koncesje na sprzedaż spirytusu skażonego ogólnym środkiem i zezwolenia na komisową sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego.

A. Sprzedaż napojów alkoholowych może być hurtowa i detaliczna. Za sprzedaż hurtową uważa się sprzedaż ilości nie mniejszej od 15 litrów objętościowych jednorazowo, a za sprzedaż detaliczną sprzedaż w ilości poniżej 15 litrów.

a) *Hurtowa sprzedaż* może obejmować: 1) wszystkie napoje alkoholowe, 2) wino i miód i 3) piwo. Koncesja na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych uprawnia do sprzedaży wódek, tak czystych, jak i gatunkowych, piwa, wszelkiego rodzaju win i miodu. Natomiast koncesja na hurtową sprzedaż wina i miodu lub piwa uprawnia do sprzedaży tylko tych napojów. Z hurtowej sprzedaży można wydawać napoje alkoholowe w ilości przynajmniej 15 litrów i to do zakładów detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych lub wprost konsumentom.

Wytwórnie napojów alkoholowych, t. j. fabryki wódek gatunkowych, browary, fabryki win i miodosytnie, mogą

prowadzić hurtową sprzedaż własnych wyrobów przy wytwórni bez osobnej koncesji i bez obowiązku wykupywania osobnego patentu akcyzowego. Na t. zw. hurtowo - fabryczną sprzedaż t. j. hurtową sprzedaż własnych tylko wyrobów poza wytwórnią, potrzebna jest osobna koncesja. W hurotowych sprzedażach piwa, wina i miodu można ściągać te napoje do butelek; czynność ta winna odbywać się w oddzielnem pomieszczeniu, z zachowaniem należytej czystości, a na etykietach butelek, prócz przepisanych napisów, ma być oznaczone miejsce rozlewu, pajemność naczynia i nazwisko właściciela hurtowego składu.

b) *Detaliczna sprzedaż napojów alkoholowych* może być z wyszynkiem lub bez wyszynku.

Do zakładów ze sprzedażą napojów bez prawa wyszynku należą: 1) handle win i wódek, 2) handle win i wyrobów kolonjalnych ze sprzedażą wszelkich napojów alkoholowych, 3) handle piwa, 4) handle win.

Pierwsze dwa rodzaje zakładów mają prawo sprzedaży wszelkich napojów alkoholowych w naczyniach zamkniętych i oznaczonych w sposób przepisany, w takim stanie, w jakim te napoje i naczynia wyszły z wytwórni. Handle piwa i handle wina mają prawo sprzedaży piwa względnie win w naczyniach zamkniętych; zakłady te mogą uzyskać zezwolenie na rozlew piwa lub wina do butelek, na tych samych warunkach, jak hurtowe sprzedaże.

W zakładach ze sprzedażą napojów bez prawa wyszynku nie wolno tych napojów podawać do spożycia na miejscu, ani też nie wolno mieć żadnych urządzeń, które mogłyby służyć do wyszynku.

Do zakładów ze sprzedażą napojów alkoholowych z wyszynkiem należą: 1) restauracje (jadłodajnie) wszelkiego rodzaju, 2) bufety, 3) cukiernie, 4) karczmy i domy zajezdne, 5) winiarnie, 6) piwiarnie.

Restauracją w rozumieniu ustawy o monopolu spirytusowym jest każdy zakład, uprawniony do sprzedaży wszelkich napojów alkoholowych z wyszynkiem, którego

nie można podciągać pod jeden z niżej wymienionych zakładów. Restauracje mogą być I rzędu, jeżeli zatrudniają ponad 20 pracowników, lub II rzędu, jeżeli zatrudniają do 20 pracowników. Restauracje I rzędu są uprawnione do sprzedaży napojów alkoholowych również w naczyniach zamkniętych, ale nie są obowiązane do sprzedaży tych napojów w naczyniach zamkniętych do spożycia na miejscu. Natomiast restauracje II rzędu jak i wszystkie inne zakłady z wyszynkiem są obowiązane do sprzedaży napojów w naczyniach zamkniętych również do spożycia na miejscu.

Bufety mogą być stałe lub czasowe, mogą być uprawnione do sprzedaży wszelkich napojów alkoholowych, lub tylko wina i piwa. Za bufet uważa się sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczoną w zasadzie nie dla wszystkich, lecz tylko dla osób, które są członkami danej instytucji, czy zakładu, lub odwiedzają je, korzystając równocześnie z ich usług. Tu należą więc bufety przy teatrach, cyrkach, kinach, wystawach stałych lub czasowych, wyścigach, klubach, lokalach stowarzyszeń, na zabawach publicznych i t. p. Wyszynki na dworcach kolejowych, o ile takie jeszcze istnieją, nie mogą być uznane za bufety, lecz za restauracje, jako dostępne dla wszystkich, nietylko dla korzystających z usług kolei.

Zakłady, uznane za cukiernie, nie wymagają bliższego wyjaśnienia.

Za karczmy i domy zajezdne uważa się te zakłady ze sprzedażą wszelkich napojów alkoholowych, które znajdują się na peryferjach miast, w miasteczkach, przy gościńcach lub po wsiach, mają jeden lub kilka pokoi gościnnych dla podróżnych, przygotowują gorące potrawy dla podróżnych, nadto mają kryte pomieszczenie dla koni i pojazdów.

Winiarnie mają prawo wyszynku wina i miodu.

Piwiarnie mają prawo sprzedaży piwa, miodu i wina.

Wszystkie zakłady z wyszynkiem napojów alkoholowych są uprawnione również do sprzedaży tych napojów w naczyniach zamkniętych.

c) Każdy zakład ze sprzedażą napojów alkoholowych powinien mieć nad głównem wejściem umieszczone godło (szyld) z oznaczeniem rodzaju zakładu i nazwiska właściciela. Lokal powinien być urządzony odpowiednio do przeznaczenia i nie może mieć wewnętrznego połączenia z innem przedsiębiorstwem handlowem lub z mieszkaniem prywatnem. Lokal i jego urządzenie powinny czynić zadość przepisom sanitarnym, obowiązującym dla zakładów wytwarzania i sprzedaży oraz konsumowania artykułów spożywczych.

d) Zanim przejdziemy do dalszych szczegółów, musimy przytoczyć najpierw postanowienia *ustawy t. zw. antyalkoholowej* czyli ustawy z 23.IV. 1920 r. o ograniczeniach w sprzedaży i spożyciu napojów alkoholowych (Dz. U. R. P. Nr. 35 z r. 1922 poz. 299). Ustawa ta ciąży bardzo silnie na handlu napojami alkoholowemi i wszyscy sprzedawcy napojów alkoholowych muszą we własnym interesie dobrze zapoznać się z nią.

Ustawa ta ogranicza sprzedaż i spożycie napojów, zawierających więcej niż 2 i pół % alkoholu wagowo. Napoje, zawierające do 2 i pół % alkoholu włącznie, t. zw. napoje niskoprocentowe, jak piwo, moszcz winny, napoje podobne do wina, czyli wina sztuczne, są wolne od ograniczeń tej ustawy, z wyjątkiem postanowienia z art. 7, według którego bezwzględnie zakazana jest sprzedaż lub podawanie napojów, zawierających, jakiekolwiek ilości alkoholu, osobom nieletnim do skończonego 21 roku, uczniom szkół niższych lub średnich ze względu na wiek, innym zaś konsumentom na kretyt, pod zastaw jakichkolwiek przedmiotów lub za wykonaną pracę. Na naczyniach, zawierających napoje t. zw. niskoprocentowe, powinno być zaznaczone przez producenta, że napoje te zawierają do 2 i pół% alkoholu wagowo. Sprzedaż tych napojów, z wyszynkiem lub bez wyszynku, może się odbywać bez koncesji, tylko na podstawie zgłoszenia w urzędzie akcyz i monopolów i wykupienia patentu akcyzowego. Pozatem zakłady te podlegają kontroli skarbowej i sanitarnej na równi z innymi zakładami. W zakładach tych nie wolno sprzedawać ani przechowywać nietylko wódek, ale również piwa lub wina o wyższej zawartości alkoholu, aniżeli 2 i pół %, pod rygorem odebrania patentu akcyzowego.

Do spożycia nie wolno podawać napojów o zawartości ponad 45% alkoholu (objętościowo).

Gminy miejskie i wiejskie mogą uchwalić całkowity zakaz sprzedaży napojów alkoholowych na swym obszarze. Głosowanie ma się wtedy odbywać na zasadach, obowiązujących przy wyborach do Sejmu. Rewizja powziętej uchwały może nastąpić nie wcześniej, jak po upływie lat 3-ch od wejścia w życie zakazu. Po uprawomocnieniu się takiej uchwały koncesje na sprzedaż napojów alkoholowych w odnośnych gminach wygasają same przez się. Zakaz ma być ogłoszony przynajmniej na 2 miesiące przed nastaniem tego roku kalendarzowego, z którego początkiem ma obowiązywać.

Ustawa ogranicza ilość miejsc detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych do 1 na 2.500 mieszkańców, przyczem najwyżej połowa może być z wyszynkiem, a reszta bez wyszynku. Przy obliczaniu ilości miejsc sprzedaży bierze się powiat lub miasto wydzielone jako całość. Ponieważ w chwili wejścia w życie ustawy zakładów tych było znacznie więcej, więc ustawa nakazała przeprowadzenie redukcji, t. j. doprowadzenie ilości detalicznych sprzedaży do przepisanych granic. Termin do przeprowadzenia redukcji minął już dawno, mimo tego przeprowadzono redukcję tylko w b. zaborze rosyjskim, gdzie sprawy tych koncesji należały oddawna do władz skarbowych; w b. zaborach austrjackim i pruskim redukcja dotychczas nie jest przeprowadzona. O liczbie i rozmieszczeniu zakładów detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych decydują komisje do walki z alkoholizmem przy władzach alministracji ogólnej I i II instancji. Oprócz tego komisje te wydają opinje o karach administracyjnych za naruszenie przpeisów ustawy antyalkoholowej. Naczelny nadzór w tych sprawach wykonywa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Miejsca sprzedaży (hurtowej i detalicznej) nie mogą mieścić się w promieniu krótszych od 50 m. od fabryk, zatrudniających ponad 50 robotników, a krótszych od 100 m. od zewnętrznych granic budynków, w których mieszczą się kościoły, domy modlitwy wyznań w Państwie uznanych, szkoły, sądy, więzienia, dworce i stacje kolejowe, przystanie statków parowych, koszary oraz zakłady, zatrudniające więcej niż 100 robotników. Po wsiach odległość ta winna wynosić przynajmniej 300 m. Na wyjątki co do odległości może zezwolić Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Sprzedaż napojów alkoholowych jest zupełnie zabroniona w pewnych miejscach, jak w obrębie zabudowań stacyj kolejowych, w koszarach wojskowych, zabudowaniach fabrycznych i w pewnym czasie, jak podczas trwania poboru wojskowego lub głosowania, w niedziele i święta urzędowe, przyczem zakaz trwa od godziny 15 dnia poprzedniego od godziny 10 dnia poświątecznego, w końcu w czasie jarmarków, odpustów i t. p. poza obrębem miast powiatowych i wojewódzkich.

Karanie za przekroczenie ustawy antyalkoholowej należy do władz administracji ogólnej. Dwukrotne ukaranie pociąga za sobą utratę koncesji na podstawie orzeczenia władzy skarbowej.

e) Koncesje wydaje władza skarbowa oznaczonej osobie i na ściśle oznaczone miejsce sprzedaży na czas nieograniczony, lecz z prawem odwołania zezwolenia bez żadnego odszkodowania. Podania o koncesje, należycie ostemplowane, mają być wnoszone zawsze do urzędu akcyz i monop., niezależnie od tego, która instancja jest właściwą do nadania koncesji. Ilość miejsc hurtowej sprzedaży nie jest ograniczona, zatem można zawsze ubiegać się o koncesję. O koncesję na detaliczną sprzedaż można ubiegać się tylko wtedy, jeżeli jest wolne miejsce do obsadzenia. O wolnych miejscach zawiadamia władza skarbowa związki inwalidów i urzędy gminne. Do podania mają być dołączone dowody i dokumenty, wymienione każdorazowo w ogłoszeniu władzy koncesyjnej. W szczególności należy dołączyć dowód ujrzywilejowania i wskazać dokładnie lokal, w którym zamierza się wykonywać koncesję. Lokal ten powinien odpowiadać wymogom ustawy antyalkoholowej. Stwierdzenie tego należy do władzy administracji ogólnej I instancji (starostwa, magistratu). Lokal można zmienić z zezwoleniem władzy koncesyjnej.

Sprzedaż ma być uruchomiona w przeciągu trzech miesięcy po otrzymaniu koncesji, w przeciwnym razie koncesja wygasa. Przed rozpoczęciem sprzedaży lokal ma być poddany oględzinom, czy jest urządzony stosownie do przepisów skarbowych i sanitarnych; następnie przedsiębiorca ma wykupić świadectwo przemysłowe i patent akcyzowy. Patent akcyzowy może być wykupywany półrocznie.

Nie mogą utrzymywać t. zn. otrzymywać nowych, ani prowadzić istniejących już zakładów detalicznej sprzedaży, na swoje nazwisko, lub jako zastępcy: 1) osoby, skazane sądownie za przestępstwa pochodzące z chęci zysku na karę pozbawienia wolności ponad 3 miesiące, 2) osoby, skazane sądownie za nadużycia podatkowe, 3) osoby, którym cofnięto koncesję na podstawie art. 8 ustawy z dnia 23/IV.1920 r., 4) osoby, zamieszkałe stale zagranicą względnie na obszarze, na którym rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 26 marca 1926 r. nie obowiązuje, 5) osoby, nie posiadające obywatelstwa polskiego, o ile istniejące traktaty lub konwencje nie zawierają odrębnych w tym względzie postanowień, 6) urzędnicy państwowi i komunalni w czynnej służbie oraz ich żony.

Sprzedaż ma być prowadzona osobiście przez uprawnioną osobę lub przez odpowiedzialnego zastępcę, zatwierdzonego przez władzę koncesyjną. Władza koncesyjna może wypowiedzieć koncesję bez podania powodu. W tym wypadku przysługuje przdsiębiorcy 6-ciomiesięczny termin do likwidacji przedsiębiorstwa. Odszkodowanie nie należy się *).

Każdy zakład sprzedaży ma być czynny bez przerwy.

Przerwa, dłuższa od 3-ch miesięcy, powoduje utratę koncesji, o ile nie uzyskano na to pozwolenia władzy koncesyjnej.

Zakłady sprzedaży napojów alkoholowych nabywają te napoje w wytwórniach lub hurtowniach prywatnych (wódki gatunkowe, piwa, wina) i w wytwórniach lub hurtowniach państwowych albo komisowych (wódki czyste).

Co do cen, to przy wyrobach prywatnych istnieje wolna konkurencja; w zakładach sprzedaży z wyszynkiem mają być wywieszone cenniki, nietylko napojów, ale także potraw i zakąsek. Wódki czyste, t. j. monopolowe, należy sprzedawać po cenach, oznaczonych na etykiecie, rozumie się przy sprzedaży w naczyniach zamkniętych. Koncesjonowane miejsca sprzedaży są obowiązane posiadać wódki monopolowe w ilości, dostatecznie zabezpieczającej pokrycie miejscowego zapotrzebowania. Obecnie są opracowywane przepisy, według których sprzedawcy wódek będą obowiązani prowadzić książki przychodu i rozchodu wódek.

W końcu wypada wymienić niektóre sankcje ustawy karnej skarbowej za przekroczenie przepisów o sprzedaży. Za sprzedaż napojów alkoholowych bez koncesji zagraża kara aresztu od 1 do 6 miesięcy oraz kara konfiskaty przedniotów przestępstwa (art. 90). Winni sprzedaży napojów alkoholowych niezgodnie z warunkami udzielonego zezwolenia, winni przechowywania napojów w zakładach handlowych, nie posiadających uprawnienia do sprzedaży tych napojów, dalej winni sprzedaży wódek monopolowych po cenach wyższych od ustalonych, ulegają karze grzywny.

*) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o monopolu spirytusowym przewiduje odszkodowanie tylko dla pracowników przemysłu spirytusowego, którzy utracili zajęcie skutkiem ustawowego zakazu dalszej eksploatacji tych przedsiębiorstw. Nie należy się odszkodowanie właścicielom jakichkolwiek przedsiębiorstw ani pracowników przedsiębiorstw handlowych.

B. Sprzedaż *spirytusu skażonego ogólnym środkiem* (denaturatu) może być hurtowa lub detaliczna. Sprzedaż hurtową wykonywują rozlewnie lub hurtownie Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego, hurtownie komisowe, a w czasie przejściowym również prywatne hurtownie, na które wydano koncesje przed 6 kwietnia 1927 roku. Nowych koncesyj na hurtową sprzedaż władze skarbowe nie udzielają. Hurtownie prywatne zakupują denaturat już rozlany do naczyń. Hurtownie mają również prawo sprzedaży detalicznej. Detaliczna sprzedaż jest dozwolona tylko w butelkach i w bańkach, zamkniętych znakiem rozlewni monopolowej. W miejscach detalicznej sprzedaży spirytusu skażonego ma być wywieszone zezwolenie w miejscu widocznem, a obok niego zakazy, zabraniające odkażania i używania spirytusu skażonego do innych celów, aniżeli przepisanych.

C. *Komisowe hurtownie* wyrobów monopolowych obsadza Dyrekcja P. M. S. na podstawie przetargów, wydając zezwolenie temu, kto przy równych pozatem warunkach z innymi oferentami żąda najniższego rabatu, jako wynagrodzenia. W końcu wypadnie nadmienić, że Dyrekcja P. M. S. prowadzi w ważniejszych ośrodkach własne hurtownie, a nadto na pograniczu rumuńskiem również kilkanaście detalicznych sprzedaży wyrobów monopolowych we własnym zarządzie.

II. *Koncesje tytoniowe.*

(ustawa z 1.VI.1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 409).

Sprzedaż wyrobów tytoniowych jest wyłącznym przywilejem (monopolem) Skarbu Państwa.

Pod wyrobami tytoniowemi rozumie ustawa artykuły, służące do palenia, jakoto cygara, cygaretki, tytoń krajany, papierosy i t. p., dalej do zażywania, jak tabaka, do żucia, oraz do celów rolniczych lub lekarskich, jeżeli są sporządzone wyłącznie z części składowych rośliny tyto-

niowej lub przy użyciu oprócz tytoniu również przymieszki innych materjałów. Sprzedaż wyrobów tytoniowych odbywa się w sklepach monopolowych lub za pośrednictwem koncesjonowanych sprzedawców. Zasadą jest sprzedaż przez koncesjonowanych sprzedawców, własnych sklepów ma monopol tytoniowy niewielką ilość, głównie dla sprzedaży t. zw. specjalnych wyrobów tytoniowych. Sprzedaż detaliczna, t. j. konsumentom, odbywa się po cenach, wskazanych w taryfie, którą ustala Minister Skarbu.

Sposób nadawania koncesyj i wynagradzania przedsiębiorstw sprzedaży wyrobów tytoniowych ustala instrukcja, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 23 z roku 1925 poz. 539. Instrukcja ta rozróżnia hurtownie tytoniowe, sklepy tytoniowe, czasowe sklepy tytoniowe, domowe, koszarowe i uliczne sprzedaży wyrobów tytoniowych.

A. *Hurtownie tytoniowe* pobierają materjały tytoniowe w Państwowych Fabrykach lub w Państwowych Magazynach Wyrobów Tytoniowych zależnie od tego, gdzie zostaną przydzielone przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego. Pobór w innem miejscu nie jest dopuszczalny. Wynagrodzeniem hurtowni jest rabat hurtowy, t. j. różnica pomiędzy ceną, płaconą w Państwowej Fabryce lub Magazynie, a ceną, po której hurtownie sprzedają wyroby tytoniowe detalistom. Rabat ten może być różny dla każdej hurtowni, zależnie od warunków nadania koncesji. Ponadto każda hurtownia ma sklep tytoniowy (dochód z tego sklepu bywa zwyczajnie większy od dochodu z hurtowni). Hurtownie sprzedają wyroby tytoniowe sklepom tytoniowym i innym detalicznym sprzedażom, które znajdują się w rejonie, przydzielonym do danej hurtowni.

Nadanie hurtowni może być tymczasowe lub stałe. Władza skarbowa II instancji może nadać hurtownię tymczasowo z wolnej ręki wtedy, gdy przedstawiła Dyrekcji P. M. T. wniosek o utworzenie nowej hurtowni tytoniowej i uzna za konieczne natychmiastowe uruchomienie przedsiębiorstwa. W razie opróżnienia się hurtowni tytoniowej

Urząd Akcyz i Monopolów jest obowiązany obsadzić hurtownię tymczasowo, przyczem przedewszystkiem powinien nadać ją jednemu z miejscowych detalicznych sprzedawców lub jednemu ze spadkobierców zmarłego hurtownika, a dopiero, gdyby wymienieni kandydaci byli nieodpowiedni, również innym ukwalifikowanym osobom.

Stałe nadanie hurtowni może nastąpić zasadniczo tylko na podstawie licytacji. Obwieszczenie licytacyjne wywiesza Urząd Akcyz i Monopolów na swej tablicy urzędowej, a odpis przesyła urzędowi gminnemu i związkom inwalidów wojennych. W obwieszczeniu są dokładnie podane warunki ubiegania się o hurtownię. Terminów i warunków musi wnoszący ofertę ściśle przestrzegać, bo drobne nawet uchybienia formalne powodują odrzucenie oferty. Oferty muszą być złożone na urzędowych formularzach, nabywanych w urzędzie akcyzowym, które muszą być wypełnione wyraźnie i czytelnie, podpisane imieniem i nazwiskiem oferenta i należycie ostemplowane. Oferty wraz z przepisanemi załącznikami mają być składane w zamkniętej kopercie z napisem „oferta na hurtownię tytoniową w N. N." i z adresem Urzędu Akcyz. Do oferty mają być dołączone następujące załączniki:

1) poświadczenie Kasy Skarbowej lub Urzędu Pocztowego (jeżeli kaucję wpłacił czekiem P. K. O. na konto Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego), na złożenie kaucji w kwocie jednego tysiąca złotych, względnie list gwarancyjny jednej z poważnych instytucyj finansowych, opiewający na tę kwotę i ważny na trzy miesiące, a dający zapewnienie, że w razie niedopełnienia przez oferenta zobowiązań, wynikających ze złożenia oferty, uiści ona za niego wspomnianą kwotę.

2) świadectwo, stwierdzające osiągnięcie pełnoletności (metryka urodzin, dekret upełnoletnienia),

3) świadectwo przynależności, względnie obywatelstwa polskiego,

świadectwo moralności, wystawione przez policję

lub urząd gminny, nie dawniej, jak przed dwoma miesiącami,

5) zaświadczenie właściciela domu, że oferent na wypadek uzyskania hurtowni będzie rozporządzał wymienionym w ofercie lokalem, którego jednak przed rozstrzygnięciem licytacji oferent oczywiście wynajmować nie potrzebuje,

6) szkic linearny wszystkich ubikacyj, w których hurtownia i połączony z nią sklep tytoniowy mają być pomieszczone,

7) dowód, że oferent należy do osób uprzywilejowanych, w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospilitej z dnia 27 grudnia 1924 roku Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1022. O ile chodzi o inwalidów wojennych, to za dowód inwalidztwa przyjmować należy tylko książeczkę inwalidzką lub zaświadczenie P. K. U.

8) wiarygodny dowód, że w razie uzyskania koncesji będzie rozporządzał kapitałem względnie kredytem w wysokości, podanej w obwieszczeniu licytacyjnem,

9) zaświadczenie kompetentnej władzy, stwierdzające, że oferent nie posiada znaczniejszego majątku ani zabezpieczenia, wystarczającego na utrzymanie jego i jego rodziny (świadectwo niezamożności).

O ile ofertę wnosi osoba prawna, winna dołączyć do oferty oprócz załączników, wymienionych pod 1, 5, 6, 7 i 8 również dowody, stwierdzające osobowość prawną i statut, zatwierdzony przez kompetentne władze. Ponadto w ofercie winna wymienić osobę proponowanego kierownika hurtowni, dołączając odnośnie do jego osoby załączniki wymienione w pkt. 2, 3 i 4.

Oferty można uzupełniać i zmieniać aż do terminu, wymienionego w obwieszczeniu licytacyjnem. W ciągu tygodnia po otwarciu ofert można się zgłaszać w urzędzie akcyz i monopolów, czy oferta nie wymaga uzupełnienia.

Urząd zarządza badanie lokali, poczem przesyła oferty Izbie Skarbowej. Izba Skarbowa wyłącza najpierw oferty, nie nadające się do przyjęcia, a to:

1) oferty i uzupełnienia ofertowe, które zapóźno nadeszły,

2) oferty, które nie są wystawione na urzędowym formularzu,

3) oferty i uzupełnienia ofertowe, które nie odpowiadają postanowieniom § 4 Instrukcji co do podania wysokości rabatu,

4) oferty, które co do wysokości żądanego rabatu zawierają niedokładności, niejasności, albo tylko powołania się na inne oferty,

5) oferty osób, które według ustaw cywilnych nie są zdolne do zaciągania zobowiązań, albo którym nie przysługuje prawo swobodnego rozporządzania swym majątkiem.

6) osób, pozostających w czynnej służbie publicznej, t. j. w służbie wojskowej albo cywilnej państwowej (przy kolejach państwowych), w czynnej służbie gminnej lub publicznego funduszu, choćby ich stosunek był tylko kontraktowy;

7) obcokrajowców,

8) oferentów, którzy zostali zasądzeni lub znajdują się w śledztwie karno - sądowem za zbrodnię lub za przekroczenie kradzieży, lub sprzeniewierzenie zostali ukarani lub znajdują się w śledztwie za przemytnictwo, przekroczenie skarbowe, lub za przekroczenie ustaw i przepisów, istniejących dla ochrony monopolu tytoniowego;

9) oferentów, których oferty wpłynęły otwarte (nie w zamkniętych kopertach). Oferty te mogą być uwzględnione, jeśli do licytacji nie wpłynęła wogóle żadna oferta, wchodząca w rachubę stosownie do postanowień Instrukcji,

10) oferentów, którym z powodu nieprawidłowego lub niedbałego prowadzenia przedsiębiorstwa odebrano już jakieś skarbowe przedsiębiorstwo koncesyjne,

11) oferentów, którzy nie rozporządzają lokalem, odpowiadającym przepisom,

12) zawiadowców skarbowych przedsiębiorstw konce-

syjnych i osób, żyjących z nimi we wspólnem gospodarstwie domowem, jeżeli chodzi o zabronione łączenie kilku hurtowych koncesyjnych przedsiębiorstw skarbowych;

13) oferentów, których ofrty: a) nie zawierają wszystkich przepisanych oświadczeń (§ 6); b) nie są przepisowo udokumentowane (§ 7); c) nie odpowiadają obwieszczeniu licytacyjnemu; d) zawierają kreślenia, poprawki, miejsca skrobane albo oświadczenia, które czynią całą ofertę niejasną.

Następnie nadaje Izba hurtownię temu z oferentów, który oferował najniższy rabat. Urząd akcyz i monopolów zawiadamia o tem tego oferenta i wystawia mu dokument koncesyjny.

W razie ponownego rozpisania konkursu na tę samą hurtownię mogą ubiegać się o hortownię również osoby nieuprzywilejowane.

Stałe nadanie hurtowni z wolnej ręki może nastąpić tylko w dwu wypadkach: 1) małżonce lub wdowie (małżonkowi lub wdowcowi) względnie synowi lub córce hurtownika (hurtowniczki), gdy hurtownik zmarł lub stał się niezdolnym do prowadzenia przedsiębiorstwa, 2) osobie uprzywilejowanej w wypadkach, gdy przy drugiej licytacji nie utrzyma się żaden oferent.

Lokal na umieszczenie hurtowni tytoniowej musi mieć szczególne kwalifikacje z uwagi na wrażliwość materjałów tytoniowych i na wygodę odbiorców: musi mieć wejście frontowe od ulicy, musi być suchy i odpowiednio obszerny.

Ilość hurtowni tytoniowych jest ograniczona. Obecnie hurtowni tych jest stosunkowo za dużo, dlatego nowych hurtowni nie tworzy się wcale, a opróżnione hurtownie bywają często zwijane. Leży to w interesie tak hurtowników jak i Monopolu Tytoniowego. Przy większym obrocie hurtownik może otrzymać mniejszy rabat, a mimo to mieć dostateczny dochód.

B. *Ilość sklepów tytoniowych* jest ograniczona, mianowicie do jednego na 600 mieszkańców, a w gminach handlowych i przemysłowych i w gminach rozlegle położonych

na 500 mieszkańców. Ilość sklepów na każdą gminę ustala urząd akcyz i monopolów.

Nadawanie wolnych koncesyj odbywa się w ten sposób, że urząd akcyz ogłasza na swej tablicy urzędowej i w urzędzie gminnym o wakującej koncesji. Prośby mają być wnoszone do terminu, wyznaczonego w ogłoszeniu. Do próśb należy dołączyć: 1) świadectwo, stwierdzające osiągnięcie pełnoletności; 2) świadectwo przynależności lub obywatelstwa polskiego; 3) świadectwo moralności, wystawione nie dawniej, jak przed dwoma miesiącami; 4) poświadczenie co do lokalu; 5) dowód uprzywilejowania.

Przy rozpatrywaniu podań urząd akcyz i monopolów odrzuca najpierw podania, nie odpowiadające przepisom z tych powodów, z których należy wyłączyć ofertę na hurtownię, z wyjątkiem formalnych wad oferty. Osobie, której podanie uwzględniono, wystawia urząd akcyz dokument koncesyjny.

Sklepy tytoniowe, jak i inne detaliczne sprzedaże wyrobów tytoniowych, mogą nabywać wyroby tytoniowe tylko w hurtowniach, do których są przydzielone z poborem. Wynagrodzenie detalicznych sprzedawców stanowi rabat. Wysokość rabatu dla hurtownych i detalicznych sprzedawców ustala Minister Skarbu.

C. *Czasowe sklepy tytoniowe* są nadawane stosownie do chwilowego zapotrzebowania np. na czas trwania Targów Wschodnich.

D. *Domową sprzedaż wyrobów* tytoniowych mogą otrzymywać restauracje, cukiernie, kawiarnie i t. p. przedsiębiorstwa. W domowych sprzedażach mogą nabywać wyroby tytoniowe tylko osoby, będące gośćmi danego przedsiębiorstwa. Sprzedaż innym osobom (na ulicę) nie jest dozwolona.

E. *Koszarowe sprzedaże* nadają władze skarbowe na życzenie władz wojskowych; sprzedaże te są przeznaczone dla żołnierzy.

F. *Uliczne sprzedaże* nadaje się wyłącznie inwalidom.

G. *Za naruszenie przepisów* ustawy o monopolu tytoniowym ulegają sprzedawcy karom, przewidzianym w ustawie karnej skarbowej (art. 57 — 68). Za inne naruszenie przepisów o sprzedaży podlegają sprzedawcy karom umownym.

Kary umowne mogą być następujące: 1) kara pieniężna (grzywna konwencjonalna), 2) utrata koncesji a) natychmiastowa, b) za wypowiedzeniem.

Grzywnę wymierza władza skarbowa wtedy, gdy za dane przekroczenie nie jest przewidziana surowsza kara. Wysokość grzywny — 5 do 100 zł., w razie powtórzenia tego samego przekroczenia — do 200 zł.

Natychmiastowe cofnięcie koncesji następuje, gdy koncesjonarjusz 1) wydzierżawi lub odstąpi przedsiębiorstwo, lub wejdzie w stosunek niedozwolonej spółki, 2) prowadzi fałszywie księgi, 3) pobiera wyroby tytoniowe w innem miejscu, aniżeli w wyznaczonem, lub gdy hurtownik wydaje te wyroby osobom, do niego nieprzydzielonym z poborem, 4) nie zastosuje się do kilkakrotnych poleceń władzy, 5) nie uiści w terminie prawomocnej grzywny, 6) popełni przekroczenie, za które był już 3-krotnie karany. Zamiast natychmiastowego cofnięcia może władza orzec wypowiedzenie koncesji z jednomiesięcznym terminem lub też nałożyć grzywnę 200 — 1000 zł.

H. Przez nadanie i przyjęcie koncesji powstaje *stosunek umowny* między koncesjonarjuszem a Dyrekcją Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Stosunek ten może być rozwiązany: 1) przez cofnięcie koncesji w drodze karnej; 2) przez natychmiastowe rozwiązanie; 3) przez wypowiedzenie.

Natychmiastowe rozwiązanie następuje samo przez się: 1) w razie śmierci koncesjonarjusza, 2) w razie niewykonywania koncesji przez przeciąg dwóch miesięcy.

W innych wypadkach władza skarbowa *powinna* zarządzić natychmiastowe rozwiązanie stosunku umownego, np. jeśli wyjdzie na jaw, że już przy nadawaniu koncesji zachodził jeden z powodów, wykluczających koncesjonarjusza od nadania koncesji. W końcu władza *może* zarządzić rozwiązanie stosunku umownego w przewidzianych wypadkach, np. jeśli na dochód koncesjonarjusza, jako sprzedawcy, lub na gotówkę kasową, wdrożono egzekucję. Wypowiedzenie z terminem trzymiesięcznym może nastąpić, gdy np. sprzedawca zaniedbuje swe obowiązki lub gdy wymagają tego zarządzenia administracyjne, jak zmiana w organizacji sprzedaży.

III. Koncesja na sprzedaż soli.

(rozp. Prezydenta Rzplitej z 30.XII.1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 1043).

A. Stosownie do postanowień § 1 powyższego rozporządzenia sprzedaż soli jadalnej jest wyłącznym przywilejem (monopolem) Skarbu Państwa. Solą jadalną jest wszelka sól, tak warzonka, jak i sól kamienna, bez względu na to, czy jest czysta, czy też zmieszana z innemi ciałami. Koncesja jest potrzebna na hurtową sprzedaż soli. Drobna sprzedaż soli ma być zgłoszona władzy skarbowej; koncesji na nią nie potrzeba. Ilość hurtowych sprzedaży jest zależnie od potrzeb miejscowych.

Nie mogą otrzymać koncesji na hurtową sprzedaż osoby: 1) nie posiadające obywatelstwa polskiego; 2) skazane prawomocnie za przemytnictwo, defraudacje podatkowe, za oszustwo, lichwę żywnościową lub inne przekroczenia, popełnione z chęci zysku; 3) do których majątku ogłoszono konkurs; 4) które z innych słusznych powodów nie zasługują na zaufanie władz skarbowych.

Podania z potrzebnemi załącznikami mają być wnoszone do urzędu akcyz i monopolów, który po zasięgnięciu opinji władzy administracji ogólnej I instancji przedstawia podanie Izbie skarbowej. Izba wydaje pozwolenie (koncesję). Hurtowy sprzedawca jest uprawniony do nabywania soli w Biurze Sprzedaży Soli, w ładunkach całowagonowych i do sprzedaży jej drobnym sprzedawcom, po cenie, ustanowionej przez Izbę skarbową. Hurtowy sprze-

dawca jest obowiązany posiadać stale zapas soli, odpowiadający conajmniej miesięcznemu zapotrzebowaniu.

Pozwolenie na hurtową sprzedaż soli wydaje się zasadniczo na czas nieograniczony. Pozwolenie to wygasa wskutek śmierci uprawnionego, zrzeczenia się i wskutek odebrania przez władzę skarbową. Władza koncesyjna powinna odebrać pozwolenie gdy hurtownik zaniedbuje swoje obowiązki, gdy odstąpi swe uprawnienie innej osobie, w końcu, jeżeli zajdą co do niego wymienione wyżej okoliczności, które wykluczałyby go od możności otrzymania koncesji.

B. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 5.VII.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 613) wprowadziło nowy typ przedsiębiorstwa w dziedzinie handlu solą, mianowicie *wolne składy soli.* Hurtownie soli nie spełniają należycie swej roli pośredniczenia między Biurem Sprzedaży Soli a drobnymi kupcami. Są na to przeważnie za słabe, jest ich za dużo. Tę lukę mają wypełnić wolne składy. Z założenia mają to być przedsiębiorstwa poważne, zapas soli przy otwarciu ma wynosić przynajmniej 1,000 tonn a stały zapas ma odpowiadać wysokości dwumiesięcznego zapotrzebowania. Wolne składy są komisantami Biura Sprzedaży Soli. Otrzymują sól z salin na zlecenie tego Biura i sprzedają odbiorcom tylko za gotówkę według cennika, podanego przez Biuro Sprzedaży Soli. Zezwoleń na prowadzenie wolnego składu udziela Ministerstwo Skarbu na wniosek Izby Skarbowej i Biura Sprzedaży Soli.

SKŁAD

Szkła, lamp, porcelany i fajansu

!!! SPECJALNY WYBÓR KAŁAMARZY !!!

PERLIN I PUŻYC

Warszawa, Gzzybowska 6, telefon 145-41.

USTAWA KARNO - SKARBOWA.

1. Celem ustawy karno - skarbowej z 2 sierpnia 1926 roku (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609) jest zabezpieczenie sankcjami karnemi dochodów Skarbu Państwa przed możliwem uszczupleniem (defraudacje podatkowe) oraz ukaranie tych, którzy przekraczają przepisy, wydane w celu ułatwienia kontroli nad źródłami tych dochodów (kary porządkowe).

Ustawa niniejsza ma zastosowanie do przestępstw, popełnionych przez przekroczenie przepisów celnych, monopolowych, akcyzowych, dotyczących obrotów z Wolnem m. Gdańskiem, natomiast nie dotyczy zupełnie przekroczeń przepisów o opłatach stemplowych i należytościach, które podlegają ukaraniu wedle specjalnej ustawy z 1/VII.1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570). Posiłkowo należy stosować przepisy powszechnego prawa karnego oprócz przepisów ustawy, ustawa zaś ma zastosowanie tak do osób cywilnych jak i wojskowych, a nadto do cudzoziemców oraz obywateli własnych, przebywających poza granicami Państwa, o ile chodzi o przestępstwa popełnione na szkodę Skarbu Państwa i o ile zawarte umowy inaczej nie stanowią.

W artykułach od 5 do 9 określony jest rodzaj winy, w szczególności ustawa ta nie zwalnia od kary mimo braku złego zamiaru, nakazuje karać zarówno głównych sprawców jak i też uczestników i podżegaczy a nawet usiłowanie, o ile zamierzono przestępstwa celne względnie naruszające obrót towarowy z W. m. Gdańskiem, natomiast zwalnia od kary tego, który przed wdrożeniem dochodzeń uiścił ukróconą należytość i wydał władzy skarbowej ewentualnych wspólników (premja za doniesienie).

Kary dzielą się na majątkowe, t. j. grzywna i konfiskata oraz kara pozbawienia wolności, nadto przestępca musi uiścić pojedyńczą ukróconą należytość a niezależnie od tego właściwa władza skarbowa może orzec utratę udzielonego upoważnienia przemysłowego lub handlowego; kara pieniężna

na jest albo wielokrotnością ukróconego dochodu albo też ustaloną w stałych sumach progresywnych np. od 10 do 500 zł. Prócz tej kary można względnie należy, zależnie od postanowień ustawy, nałożyć karę konfiskaty przedmiotu przestępstwa, o ile go zdołano przychwycić, w przeciwnym razie musi się nałożyć prócz wyżej wspomnianej kary pieniężnej, grzywnę, w wysokości, odpowiadającej wartości przedmiotu, który miał ulec konfiskacie. Także władza skarbowa w niektórych wypadkach może zwolnić przedmiot z pod konfiskaty za złożeniem przez stronę odpowiedniej kwoty lub na prośbę może zamienić konfiskatę na grzywnę pieniężną. — Ustawa przewiduje nałożenie aresztu zastępczego na wypadek, gdyby grzywna pieniężna okazała się nieściągalną, bądź dla braku majątku, bądź ze względu na stosunki rodzinne, przyczem za każde 20 zł. należy orzec 1 dzień aresztu, władza jednak może tę granicę zwiększać lub zmniejszać. Odmiennie od ustawodawstwa powszechnego karnego, postanawia niniejsza ustawa, że w razie zbiegu przestępstw wieloczynowego t. j. kilku przekroczeń różnych przepisów, lub też jednoczynowego (naruszenie kilku przepisów jednem przekroczeniem), należy przestępcę ukarać za każde naruszenie przepisu osobno.

Artykuły od 23 do 29 określają okoliczności obciążające, które należy brać pod uwagę przy wymiarze kary i przy zastosowaniu których wymierza się z reguły samoistną karę aresztu, przyczem surowsze są postanowienia w razie przestępstw celnych i obrotu towarowego z W. m. Gdańskiem. Nadzwyczajne łagodzenie kary z art. 31 i 32 można stosować tylko przy wyjątkowo ważnych okolicznościach łagodzących.

Odpowiedzialność osób trzecich przedstawia się bardzo surowo dla obywateli; odpowiedzialne majątkowo są bowiem nietylko osoby, w zastępstwie których przestępca kierował przedsiębiorstwem, ale także ci, którzy bezwiednie osiągnęli jakąkolwiek korzyść z przestępstwa, popełnionego przez członka rodziny lub podwładnego w przedsiębiorstwie.

Ustawa niniejsza w art. od 40 do 43 rozróżnia trzy rodzaje przedawnień: 1) przedawnienie ścigania przestępstwa, które następuje po 3-ch latach dla uszczuplenia dochodów Skarbu Państwa a po 1 roku dla innych przekroczeń, t. j. o ile do wpływu 3 względnie 1-go roku od dnia popełnienia przestępstwa władza nie wdroży dochodzeń, winnych nie może dotknąć żadna kara, 2) przedawnienie wyrokowania po 6 latach dla uszczupleń Skarbu Państwa i 3 latach dla innych przestępstw, to znaczy, że do upływu tych terminów od dnia popełnienia czynu musi być orzeczenie względnie wyrok prawomocny, w przeciwnym razie sprawa zostaje umorzona i 3) przedawnienie wykonania kary, które następuje, o ile do lat 6 względnie 3 od dnia wydania wyroku lub orzeczenia, nie wykonano kary. Poza temi przepisami przedawnienie nie zależy od innych warunków ani też nie ulega zawieszeniu z innych powodów. Artykuły od 45 do 134 wymieniają definitywnie wszelkie ustawy, których przekroczenie karze się wedle niniejszej ustawy oraz oznaczają kary za przekroczenia; w szczególności oznaczone są: 1) w art. 45 do 56 przestępstwa celne, 2) w art. 57 do 74 przestępstwa przepisów o monopolu tytoniowym, 3) w art. 75 do 97 przestępstwa monopolu spirytusowego, 4) w art. 98 do 103 przestępstwa monopolu solnego, 5) w art. 104 do 111 przestępstwa monopolu zapałczanego, 6) w art. 112 do 113 przestępstwa monopolu loterji, 7) w art. 114 do 118 przekroczenia przepisów o opodatkowaniu piwa, 8) w art. 119 do 123 przekroczenia przepisów o opodatkowaniu wina i miodu syconego, 9) w art. 123 do 127 przekroczenia przepisów o opodatkowaniu cukru, olejów mineralnych i przetworów tychże, węgla oraz kart do gry, 10) art. 128 przekroczenia przepisów o sposobie przedaży i używaniu sacharyny, 11) w art. 129 do 131 przekroczenia przepisów o patentach akcyzowych, 12) w art. 132 do 134 przekroczenia przepisów o obrocie towarowym z Wolnem m. Gdańskiem.

Ograniczając omówienie przekroczeń poszczególnych przepisów, do podanego wyżej taksatywnego wymienienia

i odesłania czytelnika do ustaw specjalnych, chcemy zwrócić uwagę na część drugą niniejszej ustawy o właściwości i postępowaniu.

a) Właściwemi władzami do wydawania wyroków i orzeczeń są:

1) sądy, o ile przestępstwo jest zagrożone karą samoistnego aresztu, chociażby tylko ze względu na okoliczności obciążające. Dotychczasowa praktyka wykazała, że sądy stoją na innem stanowisku i uznają się niewłaściwemi, mimo, że sprawy należą do ich właściwości z uwagi na okoliczności obciążające, wskutek czego wywiązał się spór kopetencyjny negatywny między władzami skarbowemi II instancji a sądami okręgowymi, który ma być zlikwidowany w drodze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości. Tymczasem bieg postępowania co do odnośnych spraw został wstrzymany, przyczem bardzo często może się zdarzyć, że sprawa ulegnie przedawnieniu wyrokowania, z czego odnosi korzyść sprawca.

2) Władze skarbowe I i II instancji w sprawach o przestępstwa, zagrożone karą pieniężną i konfiskatą — przyczem przestępstwa celne i naruszające przepisy o obrocie towarowym z W. m. Gdańskiem należą do właściwości Dyrekcji Ceł i Urzędów celnych, inne zaś do właściwości Izb skarbowych i Urzędów skarbowych akcyz i monopolów.

W razie jednoczynowego zbiegu przestępstw np. pokątny handel wódką art. 9 ustęp 1 i art. 129 u. 2 właściwość pozostaje nie zmieniona, tak, że sąd może nałożyć karę odrębnie za przestępstwo z art. 90 ustęp 1 lub zaskarżonego uwolnić a niezależnie od tego władza skarbowa może go ukarać za przestępstwo z art. 129 ustęp 2. Stwarza to wielką niedogodność w postępowaniu tak dla władz, jak i też dla obwinionych, dlatego w praktyce stosuje się zawsze postanowienie, że władza skarbowa może przekazać sądowi także do rozstrzygnięcia naruszenia przepisu, podlegające właściwości władzy skarbowej.

Wyjątkiem od postanowień o właściwości władz skarbowych jest postanowienie art. 137 na podstawie którego

sądy są zawsze właściwemi, 1) o ile przez przestępstwo skarbowe naruszył sprawca także przepisy ustawy karnej powszechnej lub innych ustaw (o lichwie), których naruszenie ścigają sądy np. przy kradzieży tytoniu z plantacji lub z magazynu, zachodzi zbrodnia, względnie występek, lub przekroczenie kradzieży i przekroczenie ustawy o monopolu tytoniowym. W tym wypadku sąd zachowuje właściwość aż do prawomocnego ukończenia sprawy, choćby związek między naruszeniem natury skarbowej a naruszeniem innej ustawy ustał; 2) o ile obwinionego aresztowano, chociażby sąd go wypuścił na wolność oraz 3) o ile jak już wyżej wspomniano władza skarbowa za zezwoleniem wyższej instancji przekazuje sprawę rozstrzygnięciu sądowemu.

b) Wdrożenie postępowania należy z zasady do władzy skarbowej, która niezależnie od tego, kto pierwej o przestępstwie otrzymał wiadomość, przeprowadza wstępne dochodzenia i albo prowadzi sprawę dla wydania orzeczenia albo też odstępuje ją Prokuraturze przy Sądzie Okręgowym. Nadto na żądanie Prokuratora lub Sądu ma władza skarbowa obowiązek udzielania wszelkich potrzebnych wyjaśnień i przeprowadzenia dochodzeń.

Właściwość miejscowa władz skarbowych jest zależna od miejsca popełnienia przestępstwa, w razie braku tegoż, od miejsca zamieszkania sprawcy, w dalszym ciągu od miejsca wykrycia przestępstwa, przyczem władza skarbowa może delegować inną władzę skarbową do przeprowadzenia dochodzeń a właściwość może ulegać zmianie bądź na prośbę obwinionego, bądź też dla oszczędzenia kosztów.

Właściwość rzeczowa władz skarbowych zależy od wysokości zagrażającej kary pieniężnej, a mianowicie do 1.000 zł. jest właściwym Urząd skarbowy akcyz i monopolów względnie Urząd celny, powyżej tej kwoty Izba skarbowa lub Dyrekcja Ceł. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do zmiany tej granicy, przyczem bierze się pod uwagę najwyższą karę pieniężną a nawet podwojoną ze względu na okoliczności obciążające. W razie zbiegu wieloczynowego przestępstw granicę stanowi najwyższa kara pieniężna

na dla jednego przestępstwa. Przeprowadzenie śledztwa należy z reguły do władz skarbowych I instancji, w wyjątkowych jednak wypadkach może śledztwo prowadzić władza II instancji i wtedy bez względu na wysokość kary pieniężnej władza II instancji jest właściwą do wydania orzeczenia.

W art. 147 do 209 ustawa podaje wskazówki co do przeprowadzenia sprawy od wykrycia przestępstwa aż do wykonania kary. Do wykrycia przestępstw skarbowych z zakresu, objętego niniejszą ustawą powołane są przedewszystkiem organa kontroli skarbowej oraz urzędnicy celni i straż celna na podstawie ustawy z dnia 14.XII 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 5/24 p. 37), które to organa są uprawnione w dziedzinie ceł do przeprowadzenia dodatkowej kontroli celnej wewnątrz kraju poza miejscem urzędowania Urzędów celnych, a w dziedzinie podatków spożywczych i monopolów oraz ceł do czuwania nad ścisłem przestrzeganiem przepisów o podatkach spożywczych, monopolach i cłach i do śledzenia czynów karygodnych, wykrywania ich i zawiadamiania o nich właściwej władzy. Celem wykonania tych obowiązków, mogą się organa wykonawcze posługiwać następującemi środkami:

1) kontrolowanie oraz badanie towarów, przeszukiwanie i rewizja dokumentów i ksiąg w zakładach przemysłowych i handlowych, podlegających urzędowemu nadzorowi skarbowemu,

2) dokonywanie tymczasowego zajęcia przedmiotów, co do których zachodzi podejrzenie, że stoją w związku z przestępstwem skarbowem, rewizja osobista, rewizja pomieszczeń, podejrzanych o przechowywanie takich przedmiotów, i to na polecenie władzy I instancji lub też w razie grożącego niebezpieczeństwa usunięcia przedmiotów, bez takiego polecenia, w obecności organu bezpieczeństwa, lub dwu świadków, przy równoczesnem spisaniu protokółu, oraz korzystania z ogólnych uprawnień, służących organom bezpieczeństwa publicznego przy ściganiu przestępstw karnopowszechnych, o ile to przestępstwo stoi w związku z prze-

stępstwem skarbowem. Policja państwowa ściga przestępstwa skarbowe zastępczo w razie braku w danej miejscowości organu skarbowego oraz pomocniczo, udzielając asystencji organowi skarbowemu. Wszystkie inne władze tak państwowe jak i też samorządowe są obowiązane udzielać pomocy organom skarbowym, a w razie wykrycia przestępstwa skarbowego donieść o nim władzy skarbowej a nadto dokonać we własnym zakresie zabezpieczenia przedmiotu i sprawcy. Przy każdem wykryciu przestępstwa musi być sporządzony protokół karny, który w razie obecności obwinionego, winien zawierać jego tłumaczenie się i podpis, względnie powody odmowy, o ile nie zechciał protokółu podpisać. Przedmioty przestępstwa winny być oddane na przechowanie bądź Urzędowi skarbowemu lub też Urzędowi Gminnemu. Prócz zajęcia przedmiotów władza skarbowa może nałożyć na majątku obwinionego zabezpieczenie grzywny, o ile zachodzi uzasadniona obawa, że w przyszłości nie będzie można kary wykonać. Obwinionemu służy przeciw nałożeniu zabezpieczenia prawo zażalenia do wyższej instancji bez mocy wstrzymującej, która sprawę rozstrzyga ostatecznie. Orzeczenie władzy skarbowej jest dostateczne do uzyskania zabezpieczenia sądowego.

Umarzanie postępowania karnego zachodzi wtedy, kiedy wynik dochodzeń wykazuje albo brak znamion przestępstwa albo też brak podstaw do ścigania; właściwemi zaś do umorzenia władzami są, władza skarbowa I instancji w tych wypadkach, które podlegają jej rozstrzygnięciu, we wszystkich innych władza skarbowa II instancji a więc także i w tych, które podlegają sądowi; mimo tego jednak prokurator może w takich wypadkach nie zgodzić się na umorzenie i prowadzić sprawę dalej, a władza skarbowa jest obowiązana przesłać mu odnośne akta i udzielić odpowiednich wyjaśnień. Do umorzenia sprawy z powodu przedawnienia lub małej wagi potrzeba zezwolenia Ministra Skarbu, który może upoważnić naczelników władz I i II instancji do umarzania pewnej kategorji spraw i który skorzystał z tego, upoważniając naczelnika władzy II instancji do u-

marzania spraw z powodu przedawnienia jednak tylko wtedy, jeżeli przedawnienie nastąpiło bez winy urzędnika (ustęp 2 par. 51 Rozp. Ministra Skarbu i Sprawiedliwości z 15.XI 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 120 poz. 693).

Władza skarbowa może już umorzoną przez siebie sprawę ponownie wdrożyć, o ile wyjdą na jaw nieznane przedtem okoliczności. O umorzeniu sprawy musi obwiniony otrzymać zawiadomienie na piśmie, o ile był przesłuchiwany względnie sam tego zażądał.

Przy wstępnem dochodzeniu, jak już wspomniano, następuje zajęcie przedmiotów, na których ciąży kara konfiskaty lub też takich, mogącemi mieć moc dowodową, za pokwitowaniem, które się bezwarunkowo posiadaczowi tych przedmiotów należy, nadto zaś o ile do dni 8 władza nie wyda zajętych przedmiotów, ma strona prawo zażądać od władzy decyzji zajęcia na piśmie, przeciw której służy jej środek prawny do wyższej instancji bez mocy wstrzymującej. Obwinionemu przebywającemu poza granicą bez stałego miejsca zamieszkania może władza zająć nietylko powyżej wspomniane przedmioty, t. j. przestępstwa i dowodowe, ale także wszystkie inne będące jego własnością na zabezpieczenie kary pieniężnej. Sprzedaż zajętych przedmiotów może nastąpić tylko na mocy prawomocnego wyroku lub orzeczenia, przedtem zaś wyjątkowo tylko wtedy, o ile przechowywanie groziło zepsuciem, znacznem obniżeniem wartości, np. owoce, mąka i t. d. albo też koszta przechowywania byłyby znaczne w stosunku do wartości przedmiotów np. konie, bydło it.d. Wtedy przedmioty te pozbywa się w drodze licytacji z wyjątkiem przedmiotów monopolowych jak spirytus, tutoń, sól i t. p., właściciel jednak może zażądać wydania tych przedmiotów za poprzedniem złożeniem wzamian ich wartości szacunkowej lub udzieleniem zabezpieczenia, kwota jednak nie może być niższa przy przedmiotach podpadających jakiejkolwiek opłacie skarbowej, jak ta opłata. W tym celu o terminie sprzedaży musi być zawiadomiony na dostateczną ilość czasu naprzód tak obwiniony jak i też inne osoby, które roszczą sobie prawo

do zajętych przedmiotów. Nie mogą być jednakże wogóle wydane przedmioty, potrzebne do prowadzenia śledztwa lub też takie, których wolny obrót jest zakazany.

Jeżeli obwiniony jest nieznany, wówczas przedmioty względnie ich wartość przypada Skarbowi Państwa na podstawie osobnego orzeczenia, wydanego po 3-ch miesiącach od dnia publicznego wezwania obwinionego do zgłoszenia się. O ile zaś w ciągu sześciu miesięcy zgłosi pretensję osoba trzecia do tego przedmiotu, ma prawo zażądać decyzji na piśmie, orzekającej karę konfiskaty przedmiotu lub tej kwoty, uzyskanej ze sprzedaży, przeciw której może się odwołać do wyższej władzy lub też do sądu.

Zatrzymanie obwinionego o przestępstwo karno - skarbowe może nastąpić w pięciu wypadkach, a mianowicie: 1) jeżeli stawiał opór lub usiłował uciec, 2) jeżeli koniecznem jest sprawdzenie tożsamości, 3) jeżeli przebywa stale zagranicą, a zachodzi obawa uchylenia się od śledztwa i kary, 4) jeżeli zachodzi obawa ucieczki, ze względu na brak majątku, zajęcia lub innych okoliczności, łączących go z krajem, 5) jeżeli pozostawienie go na wolności mogło zaszkodzić śledztwu ze względu na możność porozumienia się ze wspólnikami i świadkami. W wypadkach pod 1, 3 i 4, można zaniechać zatrzymania, o ile przestępstwo jest zagrożone karą pieniężną a obwiniony złoży kaucję w wysokości najwyższej grzywny, przewidzianej za to przestępstwo. W dalszem postępowaniu władza skarbowa albo zarządza wypuszczenie obwinionego i wtedy prowadzi nadal sprawę, albo też zatrzymuje go i przekazuje sprawę do rozstrzygnięcia sądowi, decyzję zaś co do tego musi powziąć natychmiast najdalej do dni 3-ch w myśl zasad prawa karnego powszechnego.

Przy przeprowadzeniu dochodzeń ma prawo władza skarbowa wzywać do przesłuchania obwinionego, świadków i znawców pod rygorem przymusowego dostawienia przez organa własne lub policyjne a w razie niestawienia się obwinionego wydać orzeczenie zaoczne. Przy przesłuchaniu obwinionego należy mu podać do wiadomości o jaki czyn

karygodny jest posądzony, o ile nie był obecny przy spisaniu protokółu karnego. Tak samo należy stosować powyższe postanowienia do osób, na które nakłada się odpowiedzialność, natomiast orzeczenie o roszczeniach do przedmiotu przestępstwa, może nastąpić bez przesłuchania roszczących. Wszyscy obwinieni i odpowiedzialni mogą ustanowić sobie obrońcę lub pełnomocnika w myśl zasad prawa karnego powszechnego. Tak samo osoba wezwana w charakterze świadka jest obowiązana do stawiennictwa i złożenia zeznań, może się jednak od nich uchylić na mocy przepisów prawa karnego powszechnego. Władza skarbowa może przesłuchiwać świadków i znawców bez zaprzysięgania za złożeniem przyrzeczenia mówienia prawdy, którego przekroczenie jednak powoduje ukaranie za fałszywe zeznania, złożone z powołaniem się na przyrzeczenie w miejsce przysięgi; o ile zaś władza uważa za konieczne przesłuchanie świadka pod przysięgą, musi się w tym celu odnieść do władzy sądowej. Znawcy i świadkowie mają prawo do wynagrodzenia zgodnie z przepisami prawa powszechnego karnego.

Przystąpimy teraz do instytucji bardzo ważnej dla obwinionych t. j. dobrowolnego poddania się karze. Poprzednio obowiązujące ustawy karno - skarbowe znały pokrewne temu postępowanie np. odstąpienie od prawnego postępowania, które było daleko dogodniejsze dla obwinionych od wprowadzonego obecnie.

Dobrowolne poddanie się karze może nastąpić tylko na prośbę obwinionego w sprawach, nie zagrożonych karą samoistnego aresztu, a tylko grzywną pieniężną. Wobec tego obwiniony nie powinien wnosić próśb a organom skarbowym nie wolno spisywać protokółu o dobrowolne poddanie się w takich sprawach jak np. tajny wyszynk, sprawy sacharynowe i t. d. Obwiniony winien przy wniesieniu prośby ofiarować na poczet grzywny pewną sumę pieniężną nie niższą niż zagrażająca grzywna i wyrazić zgodę na konfiskatę, nadto przyjąć obowiązek uiszczenia pojedyńczej ukróconej należytości oraz zrzec się formalnego wydania o-

rzeczenia karnego. Ponieważ wnosząc taką prośbę, mógłby obwiniony opuścić jeden z warunków i spowodować przewleczenie sprawy względnie odmowę, przeto Ministerstwo Skarbu wydało specjalne druki na dobrowolne poddanie się karze, najwygodniej zatem jest dla obwinionego bądź przy sposobności spisania protokółu karnego bądź też później, zgłosić się osobiście do najbliższego organu skarbowego i ustnie prosić o spisanie protokółu dobrowolnego poddania się karze, który zawiera wszystkie wyżej wymienione wymogi. Przy spisaniu takiego protokółu może obwiniony prosić równocześnie o złagodzenie kary do ¼ części grzywny i konfiskaty względnie do ½ grzywny bez konfiskaty. Rozstrzygnięcie w sprawie zezwolenia na dobrowolne poddanie się karze należy do tej władzy skarbowej, która ma prawo wydać w tej sprawie orzeczenie karne. Przy złagodzeniu jednak właściwość władz I inst. obejmuje tylko sprawy o przekroczenia porządkowe bez ograniczenia, w innych zaś sprawach mogą władze I instancji tylko opuszczać w całości lub części karę konfiskaty przedmiotów nie zakazanych w wolnym obrocie, zaś władza skarbowa II instancji ma prawo przyzwalać na dobrowolne poddanie się karze we wszystkich innych sprawach z opuszczeniem kary konfiskaty i zniżeniem równoczesnem grzywny do połowy albo też zniżeniem grzywny do ¼ części i zastosowaniem konfiskaty, natomiast Minister Skarbu ma prawo łagodzenia kary bez ograniczenia. O udzieleniu zezwolenia na dobrowolne poddanie się karze powiadamia się obwinionego decyzją z wymienieniem rodzaju przestępstwa i odnośnego przepisu ustawy. Obwiniony ma prawo cofnąć prośbę o zezwolenie na dobrowolne poddanie się karze, o ile do trzech miesięcy nie otrzyma powyższej decyzji, dobrowolne poddanie się karze powoduje takie same skutki jak prawomocne orzeczenie karne, t. j. zaciąga się do rejestru karnego, ewentualnie powoduje utratę uprawnień skarbowych i t. d., czego nie było przy tak zwanem odstąpieniu od prawnego postępowania.

TOWARZYSTWO
SOSNOWIECKICH FABRYK
RUR I ŻELAZA, SP. AKC.
W SOSNOWCU

Zarząd Główny i biuro sprzedaży:
Warszawa, Mazowiecka 7, Tel. 51-61 i 25-94

Zakłady w Sosnowcu i Zawierciu wytwarzają:

RURY	bez szwu i spawane do gazu i wody czarne i ocynkowane, łączniki do nich, rury do kotłów różnych systemów, cienkościenne do wyrobu mebli, ROWERÓW, AEROPLANÓW, różnych aparatów, do kanalizacji wzamian lanych, parowozowe i inne. Wężownice z rur bez szwu wszelkich kształtów i wymiarów.
SŁUPY	rurowe do lamp łukowych, tramwajów, telefonów i telegrafu.
BLACHY	żelazne i stalowe.
BECZKI	stalowe do płynów pomalowane i ocynkowane.
ŻELAZO	handlowe wszelkich fasonów i stal.
ŻELAZO	do wyrobu podków.
WAŁY	stalowe.
WALCÓWKĘ	do wyrobu gwoździ i drutu.
ŻELAZO	do wyrobu podkowiaków (hufnali).
ŻELAZO	na nity i śruby.
ŻERDZIE	wiertnicze i druty pompowe.
LEMIESZE	odkładnie i płozy do pługów.

Jeżeli złagodzenie kary przy dobrowolnem poddaniu się karze przekracza granice właściwości danej władzy, to może ona przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia wyższej władzy albo też może sama odrzucić, o ile nie znajduje powodów do złagodzenia a jest właściwą do wydania orzeczenia karnego ze względu na wysokość zagrażającej grzywny. Przeciw takiej decyzji oraz przeciw odmowie zezwolenia nie przysługuje obwinionemu żaden środek prawny, co jest dla obwinionych za rygorystyczne i niezgodne z duchem ustawodawstwa, ponieważ odrazu decyzja władzy wydana w I nstancji na podstawie swobodnego uznania staje się prawomocną i może powodować najrozmaitsze nadużycia.

Władza skarbowa na mocy niniejszej ustawy nie jest tak ograniczona ścisłemi postanowieniami co do dowodu winy, jak w poprzednich ustawach, ma przywilej swobodnego uznania mocy dowodowej zebranych środków dowodowych z ograniczeniem, że nie mogą stanowić podstawy orzeczenia te motywy, których obwinionemu nie przedstawiono przy przesłuchaniu, chyba, że wezwany obwiniony nie stawił się do przesłuchania. Władza ma obowiązek dokładnie rozważyć całokształt materjału dowodowego i uwzględnić bezstronnie wszystkie dowody na korzyść i niekorzyść obwinionego, — przyczem prawo łagodzenia kary przysługuje: a) władzom I instancji w sprawach porządkowych bez ograniczenia, w innych grzywna do 1.000 zł. do ½ zagrażających grzywien z opuszczeniem częściowem lub całkowitem kary konfiskaty, b) władzy II instancji w sprawach, rozstrzygniętych przez I instancję prawo łagodzenia nieograniczone, w innych zaś (grzywna wyżej 1000 zł.) do ¼ części zagrażającej grzywny z opuszczeniem całkowitem lub częściowem kary konfiskaty. Minister Skarbu ma nieograniczone prawo łagodzenia i może rozszerzyć zakres prawa łagodzenia kary niższych instancji. Orzeczenie karne wydaje władza na piśmie i z zasady jest doręczane przez władzę I instancji bez względu na to, która władza orzeczenie to wydała tak obwinionemu, jak i zainteresowanym pełnomocnikom, kuratorom i osobom trzecim zgodnie z

przepisami powszechnego prawa karnego. Art. 185 ustawy wymienia taksatywnie jakie wymogi musi zawierać orzeczenie, brak któregokolwiek punktu może spowodować uchylenie orzeczenia z powodu wadliwości orzeczenia.

Przeciw orzeczeniu karnemu władzy skarbowej może skazany wnieść albo zażalenie do wyższej władzy albo też wniosek o przekazanie sprawy do postępowania sądowego w przeciągu dni 14, licząc od dnia następnego po doręczeniu.

W razie wybrania przez obwinionego drogi sądowej, orzeczenie władzy skarbowej traci moc a sąd rozstrzyga sprawę na nowo. Obwiniony może przed rozstrzygnięciem sądowem cofnąć wniosek o przekazanie sprawy do postępowania sądowego a wnieść zażalenie do wyższej władzy skarbowej w terminie 14 dni od doręczenia orzeczenia, może także wnieść odrębnie zażalenie do wyższej instancji skarbowej oraz równocześnie wniosek o przekazanie do postępowania sądowego. Wówczas władza zarządza przesłuchanie obwinionego co do prawa wyboru, a o ile tenże się nie oświadczy, sprawę przekazuje się sądowi. — To postanowienie ustawy jest cokolwiek za niejasne, bo niewiadomo, czy, jeżeli obwiniony nie dokona wyboru i po upływie kilku miesięcy cofnie wniosek o przekazanie sprawy do postępowania sądowego, wniesione w terminie zażalenie do władzy skarbowej zachowało nadal swą moc, czy też straciło ją z chwilą niedokonania przez obwinionego wyboru i przekazania sprawy do postępowania sądowego. Tę lukę ustawy może obwiniony odpowiednio wykorzystać dla swego interesu, jeżeli z postępowania sądowego wyciągnie wniosek, że może być srożej ukarany w sądzie niż przez władzę skarbową. Wnosi bowiem wtedy, celem zabezpieczenia się na wszelką ewentualność, obydwa środki prawne t. j. zażalenie i wniosek o przekazanie sądowi, nie dokonywuje wyboru, a widząc, że sprawa w sądzie przedstawia się gorzej niż u władzy skarbowej, cofa wniosek o przekazanie sprawy sądowi i żąda rozstrzygnięcia skarbowego. Jeżeli jest kilka osób skazanych, z których jedna tylko wniosła

wniosek o przekazanie sprawy sądowi, to władza skarbowa przesyła wszystkie sprawy sądowi do rozstrzygnięcia. Zażalenie lub wniosek może obwiniony wnieść ustnie tej władzy skarbowej I instancji, która doręczyła orzeczenie, może także wnieść wprost do wyższej instancji lub też do sądu. O ile wniosek lub zażalenie zostanie wniesione po terminie 14-dniowym, to odrzuca go ta władza, która wydała orzeczenie; przeciw temu służy obwinionym prawo rekursu do wyższej władzy w przeciągu dni 7. Rekurs przeciw odrzuceniu zażalenia rozstrzyga władza skarbowa powołana do rozstrzygnięcia zażalenia a rekurs przeciw odrzuceniu wniosku rozstrzyga sąd i w razie uwzględnienia rekursu równocześnie władza skarbowa rozstrzyga samo zażalenie a władza sądowa wdraża postępowanie. Ważnem jest postanowienie, że władza, która wydała orzeczenie, nie może go zmienić i że władza skarbowa rozstrzygając zażalenie, nie może kary podwyższyć, tylko zatwierdzić lub złagodzić, może jednak uchylić z powodu wadliwości postępowania i nakazać wydanie nowego orzeczenia tej samej lub innej władzy. Od orzeczeń, wydanych w II instancji, nie przysługuje żaden środek prawny ani też skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Przywrócenie do stanu pierwotnego może nastąpić na wniosek interesowanego, zgłoszony do dni 7 po ustaniu przeszkody, która spowodowała przekroczenie terminu do stawienia się celem przesłuchania albo wniesienia zażalenia względnie wniosku o przekazanie sprawy do postępowania sądowego. Przywrócenie zależy od swobodnego uznania władzy i przeciw odmowie przywrócenia nie służy obwinionemu żaden środek prawny. W interesie obywateli leży dążyć do odpowiedniej nowelizacji tych postanowień w kierunku przyznania interesowanym środka prawnego przeciw odmowie zezwolenia na przywrócenie terminu.

Do wykonania orzeczń władz skarbowych jest uprawniona władza I instancji po upływie 14 dni od chwili prawomocności. Orzczenia te mają to samo znaczenie i pociągają za sobą te same skutki co prawomocne wyroki sądo-

we, w szczególności obwiniony nie może być skazany powtórnie o ten sam czyn. Wyjątkiem od tej zasady jest postanowienie, że władza sądowa na posiedzeniu niejawnem może na wniosek prokuratora unieważnić orzeczenie władzy skarbowej, skoro się okaże, że władza skarbowa rozstrzygnęła sprawę, która ze względu na zagrażającą karę samoistnego aresztu należała do właściwego sądu.

Sprzedaż przedmiotów, na które nałożono karę konfiskaty należy do właściwości władz skarbowych nawet wtedy, skoro konfiskatę orzekł sąd, o ile równocześnie na tych przedmiotach nie ciąży orzeczenie konfiskaty innej władzy prócz skarbowej i sądowej, wydane, na zasadzie innych ustaw.

Inne przemioty, nieobłożone konfiskatą, musi władza wydać temu, u którego je zajęła lub też właścicielowi po prawomocności orzeczenia. O ile skazany nie uiści grzywny wchodzi w jej miejsce orzeczony areszt zastępczy, o wykonaniu którego decyduje władza skarbowa I instancji i w tym celu zwraca się do sądu powiatowego (pokoju) miejsca zamieszkania lub pobytu skazanego. Jeżeli skazany uiści część grzywny podczas odbywania aresztu, wtedy władza skarbowa I instancji opuszcza taką część kary aresztu, jaka odpowiada zapłaconej kwocie.

Osoby, które przebywają zagranicą, winny być natychmiast po przyjeździe, o ile już prawomocność oorzeczenia zapadła, przytrzymane i w razie nieuiszczenia kary pieniężnej, bezzwłocznie odstawione do sądu celem wykonania kary aresztu.

Prócz tego na skazanym ciąży obowiązek zwrotu kosztów, co do którego musi być umieszczone nałożenie w osobnym ustępie orzeczenia, a o ile władza tego nie zrobiła, skazany jest wolny od powyższego obowiązku. Koszta te są następujące: 1) spowodowane dostawieniem obwinionego lub zajętych przedmiotów, 2) połączony z utrzymaniem lub przechowywaniem zajętych przedmiotów, o ile co do tych nie oznaczono kary konfiskaty i o ile nie były przechowywane w magazynach urzędowych, 3) należytości, wypłacone

świadkom, znawcom oraz asystencji przy rewizji i przesłuchaniu lub też innych czynnościach. Zwrot kosztów tych nakłada się solidarnie na wszystkich obwinionych. Koszty te nie podlegają zamianie na areszt a ściągane są w ten sam sposób, jak kary pieniężne.

Postępowanie sądowe w sprawach karnych nie różni się zasadniczo od postępowania skarbowego. Sądy mają tę wyższość, że mogą przesłuchiwać obwinionych świadków lub znawców pod przysięgą. Właściwemi rzeczowo są sądy okręgowe, przy których utworzono specjalne do spraw karno-skarbowych wydziały karno-skarbowe, złożone z 3 sędziów. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu może przenieść pewien rodzaj spraw do sądów powiatowych lub pokoju i wtedy sprawy te rozstrzyga jeden sędzia.

W postępowaniu przed sądami, o ile zachodzi brak w niniejszej ustawie jakiego przepisu, stosuje się przepisy powszechnego prawa karnego. Do oskarżenia jest powołany z zasady prokurator, który wnosi w przepisany sposób akt oskarżenia lub wniosek o zarządzenie rozprawy głównej w ciągu dni 7 od otrzymania aktów sprawy, którego odpis musi udzielić władzy skarbowej, a przewodniczący wydziału karno - skarbowego naznacza termin rozprawy lub w razie istotnych braków zwraca akta do uzupełnienia prokuratorowi. O ile prokurator nie znajduje podstaw do ścigania, zwraca akta władzy skarbowej z wnioskiem na umorzenie, który rozstrzyga władza skarbowa II instancji i albo się przychyla do tego wniosku i zwraca akta prokuratorowi albo też sama składa wniosek o zarządzenie rozprawy głównej. W myśl niniejszej ustawy władza skarbowa ma te same prawa, co prokurator i jest zupełnie od prokuratora niezależna, przez swego pełnomocnika ma prawo wglądu każdej chwili do akt, zasięgania wiadomości o stanie sprawy, stawienia wniosków w kierunku prowadzenia śledztwa i zaskarżania wszelkich rozstrzygnięć i wyroków sądowych. Wnioski pełnomocnika muszą być brane tak samo pod uwagę, jak i prokuratora a poparcie oskarżenia przez pełno-

mocnika wystarcza do zarządzenia rozprawy. Obecność tego pełnomocnika jest jednak tylko konieczna wtedy, o ile władza skarbowa postawiła wniosek na zarządzenie rozprawy głównej, jednak i wtedy musi być na rozprawie prokurator. Rozprawa, wydawanie wyroków i wykonanie kary odbywa się w myśl przepisów prawa karnego powszechnego z odpowiedniemi wprowadzonemi niniejszą ustawą zmianami.

Od wyroków sądu okręgowego, wydanego w I instancji mogą obwinieni założyć jedynie skargę do Sądu Najwyższego, który orzeka przy zastosowaniu odpowiednich przepisów postępowania karnego (austr. zażalenie nieważności, ros. skarga kasacyjna, prus. skarga rewizyjna) w tych terminach, które wyznaczają poszczególne przepisy np. austr. musi zgłoszenie nastąpić do dni 3 od dnia wydania wyroku a wniesienie wywodu do dni 8 od daty doręczenia wyroku. Przeciw wysokości kary służy zażalenie tylko pełnomocnikowi skarbowemu i prokuratorowi do Sądu Apelacyjnego, który wtedy rozstrzyga na posiedzeniu niejawnem o ile inna strona nie zaskarżyła równocześnie tego wyroku do Sądu Najwyższego.

Ostatnie postanowienia niniejszej ustawy wprowadzają instytucję wznowienia postępowania, które mogą rozpocząć władze z urzędu lub na prośbę skazanego, przyczem władze mają szersze uprawnienia co do wznowienia; koniecznym warunkiem wznowienia jest wyjście na jaw nowych okoliczności, wskazujących, że nastąpiło: a) dla skazanego niesłuszne skazanie lub nałożenie odpowiedzialności, b) dla władzy niesłuszne uniewinnienie lub niedostateczne ukaranie. Na żądanie skazanego może nastąpić wznowienie tylko w takim wypadku, jeżeli okoliczności uzasadniające żądanie wznowienia, nie były mu znane w toku postępowania lub też nie mógł z nich skorzystać. Dobrą stroną dla skazanego jest postanowienie, że wskutek wznowienia na jego żądanie ewentualnie powtórne orzeczenie kary nie może być surowsze od poprzedniego.

Wznowienie może nastąpić tylko na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu w sprawach rozstrzygniętych przez władzę skarbową, zaś w sprawach rozstrzygniętych przez sąd mają zastosowanie przepisy prawa karnego powszechnego przy zachowaniu za podstawę zezwolenia na wznowienie warunków, wymienionych w niniejszej ustawie, przyczem dozwolenie wznowienia na żądanie skazanego lub odpowiedzialnego nie wstrzymuje wykonania kary pieniężnej, która po ściągnięciu w razie uniewinnienia zostaje zwrócona, natomiast wstrzymuje karę pozbawienia wolności, rozumie się, że nietylko karę samoistnego aresztu, ale także karę zastępczego aresztu, o ile skazany nie jest w stanie uiścić orzczonej kary pieniężnej.

Ważnem jest postanowienie, że wznowienie postępowania z urzędu może nastąpić jedynie przed upływem 3 lat dla przekroczeń, uszczuplających dochody Skarbu Państwa oraz 1 roku, dla przekroczeń porządkowych, licząc od dnia popełnienia czynu.

Postanowienie ustawy w ostatnich ustępach, że przepisy jej odnoszą się do przestępstw popełnionych przed wejściem w życie tej ustawy jest wyjątkiem od przyjętej ogólnie normy stosowania ustaw i powoduje w wielu wypadkach niekorzyść Skarbu Państwa np. umorzenie sprawy z powodu przedawnienia jak i też dla obwinionego, któremu wedle tej ustawy zagraża o wiele surowsza kara, niż wedle poprzedniej np. za tajny handel wódką. Przepis ten jednak nie ma zastosowania do spraw, umorzonych lub rozstrzygniętych już w I instancji a dalsze postępowanie w takich sprawach odbywa się wedle przepisów dawnej ustawy karno - skarbowej.

Art. 238 wyjaśnia, jakie rodzaje aresztu należy stosować w myśl niniejszej ustawy, art. 239 zaś wylicza taksatywnie, jakie ustawy tracą moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy a nadto postanawia, że z chwilą wejścia w życie ustawy tej tracą również moc obowiązującą wszelkie sankcje karne, zawarte w ustawach specjalnych np. ustawy o monopolu spirytusowym, ustawy o opodatkowaniu piwa, ustawy o patentach akcyzowych itd.

Nadto art. 240 ustawy upoważnia Ministra Skarbu do uregulowania przepisów, dotyczących przyznania nagród osobom, które wykryły względnie przyczyniły się do wykrycia przestępstw karno - skarbowych, art. 241 poruca wykonanie tej ustawy Ministrom Sprawiedliwości i Skarbu a art. 242 oznacza dzień 1.I. 1927 r. jako termin wejścia w życie tej ustawy.

Na mocy art. 241 powyższej ustawy wydał Minister Skarbu i Sprawiedliwości rozporządzenie wykonawcze do ustawy z 15/XI.1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 120 poz. 693), które w przeważnej części zawiera jedynie wskazówki dla władz skarbowych.

Doniesienie o przestępstwach, sporządzonych przez osoby nieurzędowe może donosiciel podać ustnie lub pisemnie; o ile podaje ustnie władza ma obowiązek spisać protokół, kóry musi zawierać: 1) imię, nazwisko i zawód i adres donoszącego, 2) dokładną treść doniesienia, 3) wyjaśnienie o powzięciu wiadomości o przestępstwie, 4) o stosunkach z osobami, które obwinia, 5) oświadczenie się, czy żąda zachowania tajemnicy, (doniesienie tajne) czy też zgadza się na powtórzenie zeznań obwinionemu (doiesienie jawne), a protokół taki musi być podpisany lub zaopatrzony odręcznym znakiem donoszącego, który ma prawo zażądać potwierdzenia doniesienia z podaniem dnia i godziny jego złożenia i liczby porządkowej, pod którą zapisano doniesienie; doniesienie wciąga się nie do ogólnego dziennika podawczego, a tylko do dziennika specjalnie prowadzonego przez naczelnika dla spraw poufnych. Jeżeli donoszący zastrzegł sobie tajemnicę, wtedy nie wolno pod żadnym warunkiem ujawnić jego osoby ani niczego takiego, co by mogło wskazać jego osobę z wyjątkiem, jeżeli doniesienie jest zmyślone. Wtedy władza może ujawnić obwinionemu osobę donoszącą i treść doniesienia, aby obwiniony mógł przeciw donosicielowi wystąpić sądownie. O ile donosiciel odmówi sporządzenia pisma protokółu przy ustnem doniesieniu wtedy jego osoba ma być nieznana nietylko obwinionemu ale także władzy przełożonej danego funkcjonarjusza.

Także kwestja wykonania orzeczenia karnego jest dla stron interesującą: 1) ściągnięcie kar pieniężnych w razie niezapłacenia odbywa się przez sekwstratorów podatkowych urzędów podatków i opłat, 2) władza może zezwolić skazanemu na ratalną spłatę kary pieniężnej pod warunkiem, że zwłoka taka nie grozi niebezpieczeństwem zupełnej nieściągalności i to władza skarbowa I instancji do 8 miesięcy, II inst. do 16 miesięcy a powyżej Min. Skarbu.

Na podstawie upoważnienia z art. 240 ustawy karno - skarbowej, o którem wspomniano wyżej, wydał Minister Skarbu rozporządzenie o przyznawaniu nagród za przyczynianie się do wykrycia przestępstw, podlgających ustawie karnej skarbowej z dnia 6.XI.1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 700), wedle którego nagrody te przyznaje się tylko za wykrycie przestępstw powodujących uszczuplenie dochodu Skarbu Państwa bądź bezpośrednio np. przemytnictwo lub pośrednio np. nielegalna uprawa tytoniu do wysokości 50 proc. szkody Skarbu Państwa nie wyżej jednak 200 zł. a specjalnie w sprawach tajnej gorzelni 500 zł. W wypadkach wykrycia przestępstw porządkowych może władza przyznać wyjątkowe nagrody, o ile interesowany wykryje conajmniej 3 takie wypadki i o ile te przekroczenia są szczególnie karygodne, np. tajny wyszynk wódki. Nagrody osobie nieurzędowej można przyznać tylko wtedy, o ile ujawnił imię i nazwisko przy złożeniu doniesienia z wyjątkiem tych osób, które namówiły lub przyrzekły pomoc przestępcy albo też w inny sposób uczestniczyły w popełnieniu przestępstwa. Z reguły przyznaje nagrodę władza skarbowa II instancji na wniosek władzy I instancji na odpowiedniem druku, zaś wyjątkowo rozstrzyga o przyznaniu nagród Min. Skarbu, w wypadkach, kiedy więcej osób ubiega się o nagrodę i suma nagród przewyższa kwotę 500 zł., w razie przyznania nagrody za wykrycie przestępstw porządkowych oraz, o ile władza skabowa II instancji ma poważniejsze wątpliwości co do przyznania nagrody.

BANK CUKROWNICTWA

Spółka Akcyjna w Poznaniu.

Centrala: POZNAŃ, ul. Sew. Mielżyńskiego. Nr. 7.

Oddziały: WARSZAWA, Krakowskie Przedmieście 55.

LWÓW, ul Jagiellońska 1.

załatwia wszelkie tranzakcje w zakres bankowości wchodzące, w szczególności:

I. przyjmuje wkłady oprocentowane:
   a) **w złotych,**
   b) **w dolarach i funtach sterlingach**
   na korzystnych warunkach.

II. otwiera rachanki **bieżące i czekowe,**

III. wykonuje **wypłaty i przekazy** w kraju i zagranicą,

IV. załatwia kupno i sprzedaż **walut** oraz **dewiz** na wszystkie miejscowości zagraniczne,

V. załatwia kupno i sprzedaż **papierów wartościowych** na giełdach krajowych i zagranicznych.

Konto przekazowe w Banku Polskim.

Konto w P. K. O. Poznań № 202.764.

Konto w P. K. O. Warszawa № 8.170.

Konto w P. K. O Oddział Lwowski-Warszawa № 152.939.

KOMISOWA SPRZEDAŻ CUKRU ORAZ UBOCZNYCH PRODUKTÓW

w Kraju i zagranicą

dla Cukrowni zrzeszonych w Związkach Przemysłu Cukrowniczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Hurtową sprzedaż cukru prócz Centrali i Oddziałów uskuteczniają Składnice Banku:

w Bielsku (Cieszyński) Mostowa 1, **w Białymstoku,** Artyleryjska 9, **w Katowicach,** Gliwicka 24, **w Krakowie,** Wiślna 8, Związek Ekonomiczny Spółdz. Kółek Rolniczych, **w Wilnie,** Słowackiego 27, **w Pińsku,** Kościuszki 50, **w Gdyni** (sezonowa), oraz w Magazynach: **w Nowych Hajdukach,** ul. 3 Maja 55, **w Cieszynie,** ul. Głęboka 42.

Dział zakupów dostarcza sztuczne nawozy, węgiel, koks, worki, kamień wapienny i inne artykuły dla cukrownictwa i rolnictwa.

POLSKA FABRYKA EKSTRAKTÓW GARBARSKICH

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, ul. SMOCZA № 43

TELEFONY: № 224-28 i 123-57

ADRES TELEGRAFICZNY: „F A B E X"

ODDZIAŁ: RADOM, ul. DŁUGA 40 (DOM WŁASNY).

Dział I: Wyłączne przedstawicielstwo na Polskę, Litwę i Gdańsk Towarzystw: The Forestal Land, Timber & Railways Co., Ltd., w Londynie i Buenos Aires oraz The Natal Tannig Extract Co, Ltd., w Pietermaritzburgu (Natal). Sprzedaż ekstraktów marek Forestal „Ordinary" i „Crown". Ekstrakt suchy mimosowy marki „Elephant".

Dział II: Wyrób własnych ekstraktów płynnych gwarantowanej czystości i zawartości garbnika marek „Quebracho S. O.", „Mimoza Q. S. O.", „Gloria" i „Mars", rozpuszczalnych na zimno, nie dających osadu i odbarwionych.

Dział III: Laboratorjum: Wykonywanie wszelkich analiz w zakres garbarstwa wchodzących.

POLSKÁ FABRYKA EKSTRAKTÓW GARBARSKICH

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, ul. SMOCZA Nr. 43

DZIAŁ ASFALTÓW

Adres telegraficzny: „FABEX—WARSZAWA"

Telefony: 319-51, 224-28 i 123-57

Wyłączne przedstawicielstwo na Polskę

T-WA THE ASIATIC PETROLEUM CO., LTD., W LONDYNIE

Dostawa i sprzedaż asfaltów:

MEKSFALT (Mexphalte) bitum najwyższego gatunku do budowy dróg i bruków asfaltowych,

SPRAMEKS (Spramex) do utrwalania nawierzchni dróg.

KAROLEWSKA MANUFAKTURA

KAROL KRÖNING i S-ka

Spółka Akcyjna

Łódź, ul. 6-go Sierpnia № 5.

Przędzalnia bawełny, wełny oraz tkalnia

Biuro miejskie i skład: ul. 6-go Sierpnia Nr. 5
Telefony: Nr. 11-50, 11-51

Fabryka: Karolew, ul. Nowo-Kątna Nr. 5
Telefon: Nr. 11-36

Składy konsygnacyjne:

A. Dworman, Lwów, ul. Jagiellońska Nr. 20/22
S. Dworman, Warszawa, ul. Nalewki Nr. 2-a
Ryszard Krieger, Poznań, ul. Pocztowa Nr. 5
Schiff & Co., Danzig, Heiligegeistgasse Nr. 117

KREDYT I WALUTA.

Równie monetarne.
Ustrój pieniężny.
Pożyczka stabilizacyjna.
Plan stabilizacyjny
Długi Państwowe Polski.
Bank Gospodarstwa Krajowego.
Państwowy Bank Rolny.
Pocztowa Kasa Oszczędności.
Polski Bank Komunalny.

Równie monetarne (parytety)

Kraj	Złotych za: Rodzaj i ilość jednostek	Zł.	Za 100 złot. otrzymuje się jednostek odnośnej waluty
Afryka Południowa	1 funt. sterl.	43,381	2,305
Albanja	100 franko	172,000	58,140
Anglja i Wells	1 funt. sterl.	43,381	2,305
Argentyna	1 peset złoty	8,601	11,627
Australja	1 funt. sterl.	43,381	2,305
Austrja	100 szylingów	125,433	79,724
Belgja	100 belgów	123,947	80,680
Boliwja	100 boliwjanów	347,046	28,815
Brazylja	100 krusejrów	106,640	93,773
Bułgarja	100 lew	172,000	58,140
Czechosłowacja	100 koron	180,624	55,364
Chile	100 pesetów złot.	108,451	92,208
Danja	100 koron duńsk.	238,889	41.860
Egipt, Palestyna	1 funt egipski	44,062	2,270
Ekwador	100 siukrów	178,286	56,090
Finlandja	100 marek fińsk.	22,451	445,414
Francja	100 frankkw	172,000	58,140
Gdańsk	100 guldenów	173,524	57,629
Grecja	100 drachm	172,000	58,140
Guatemala	1 kwetzal	8,914	11,218
Hiszpanja	100 pesetów	172,000	58,140
Indje Angielskie	100 rupij	325,357	30,735
Indje Holenderskie	100 guldenów	358,310	27,909
Japonja	100 yen	444,329	22,506
Jugosławja	100 dinarów	172,000	58,140
Kanada	1 dolar	8,914	11,218
Kolumbja	1 peset złoty	8,676	11,526
Kuba	1 peset	8,914	11,218

Kraj	Złotych za: Rodzaj i ilość jednostek	Zł.	Za 100 zł., otrzymuje się jednostek odnośnej waluty
Litwa	100 litów	89,141	112,182
Luxemburg	100 franków	172,000	58,140
Łotwa	100 łatów	172,000	58,140
Meksyk	100 pesetów złot.	444,315	22,507
Niderlandy	100 florenów h.	358,310	27,909
Niemcy	100 marek	212,346	47,093
Nikaragua	1 kordoba	8,914	11,218
Norwegja	100 koron norw.	238,889	41,860
Nowa Zelandja	1 funt ster.	43,381	2,305
Panama	1 balboa	8,914	11,218
Paragwaj	1 peset złoty	8,601	11,627
Peru	1 libra	43,381	2,305
Portugalja	1 milrajs	9,632	10,382
Rosja	100 rubli	458,691	21,801
Rzp. Dominikańska	1 peso	8,914	11,218
Rumunja	100 lei	172,000	58,140
Sjam	100 tikalów	333,699	29,967
Stany Zjednoczone	1 dolar	8,914	11,218
Szwajcarja	100 franków	172,000	58,140
Szwecja	100 koron szwedz.	238,889	41,860
Turcja	1 funt turecki	39,188	2,552
Urugwaj	1 peset złoty	9,219	10,847
Wenezuela	100 boliwów	172,000	58,140
Węgry	100 pengo	155,906	64,141
Włochy	100 lirów	172,000	58,140

USTRÓJ PIENIĘŻNY.

1. *Przepisy prawne.*

1) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 października 1927 r. o stabilizacji złotego (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 790).

2) Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 13 października 1927 r. o planie stabilizacyjnym i zaciągnięciu pożyczki zagranicznej, (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 789).

3) Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 5 listopada 1927 r. w sprawie zmiany ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 855).

4) Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 20 stycznia 1924 r. w przedmiocie ustanowienia statutu Banku Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 75).

5) Ustawa z dnia 19 grudnia 1924 r. o zatwierdzeniu zmian w statucie Banku Polskiego (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 2, poz. 15).

6) Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 4 września 1926 r. o zatwierdzeniu zmian w statucie Banku Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 531).

7) Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 5 listopada 1927 r. o zatwierdzeniu zmian w statucie Banku Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 856).

2. *Uwagi ogólne.*

Waluta Rzeczypospolitej oparta jest na złocie. Jednostką rachunkową waluty polskiej jest złoty (skrót dla złotego „zł" bez kropki). Złoty dzieli się na 100 groszy (skrót dla grosza „gr" bez kropki). Rozporządzeniem Prezydenta z dn. 13 października 1927 r. o stabilizacji złotego został ustalony nowy parytet złotego. W myśl rozporządzenia tego z jednego kilograma czystego złota wybija się 5924,44 złotych, gdy tymczasem do tej pory wybijano 3444 zł. Zawartość złota w obecnym złotym jest więc

mniejszą od zawartości od dotychczasowej w złotym o około 42%, stosunek bowiem dawnego złotego do obecnej jednostki wynosi 108 do 172.

Wprowadzenie nowej jednostki monetarnej jest wynikiem ustalenia przez Rząd Planu Stabilizacyjnego, ogłoszonego w formie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 października 1927 r. o planie stabilizacyjnym i zaciągnięciu pożyczki stabilizacyjnej. Plan ten postawił sobie jako zadanie stabilizację waluty i naprawę stanu gospodarczego. W związku z realizacją tego Planu Rząd zaciągnął zagraniczną pożyczkę w wysokości 62.000.000 dolarów i 2.000.000 funtów szterlingów.

3. *Środki płatnicze, wybijane przez Skarb Państwa.*

Wybijanie monet należy do praw zwierzchniczych Państwa i jest wyłącznie przywilejem Skarbu Państwa. Wysokość emisji monet złotych jest nieograniczona, wysokość zaś emisji monet z innych metali wliczając w tę emisję składające się z tychże monet rezerwy kasowe Skarbu Państwa, nie może przekroczyć kwoty 320 miljonów złotych, o ile w tym względzie nie nastąpi porozumienie z Bankiem Polskim.

Wybijane mogą być monety: 1) złote: po 100 zł; po 50 zł i po 25 zł; 2) srebrne: po 5 zł i po 2 zł; 3) niklowe: po 1 zł, po 50 gr, po 20 gr i po 10 gr; 4) bronzowe: po 5 gr, po 2 gr i po 1 gr. Monety złote po 25 zł otrzymują nazwę dukata.

Monety złote będą wybijane ze stopu zawierającego na 1000 części ogólnej wagi 900 części złota i 100 części miedzi. Z jednego kilograma tego stopu wybija się 5332 złote. Waga monet po 100 zł wynosi 18,7546 grama, po 50 zł — 9,3773, po 25 zł — 4,68865 grama.

---

*) Z innych metali.

Monety srebrne po 5 zł mają być 750°, po 2 zł zaś 500 próby, przyczem monety po 5 zł mają wagę 18 gramów, po 2 zł zaś — 10 gramów.

Monety niklowe wybijane są z czystego niklu. Waga monet po 1 zł wynosi 7 gramów, po 50 gr — 5 gramów, po 20 gr — 3 gramy, po 10 gr — 2 gramy.

Monety bronzowe wybijane są ze stopu zawierającego na 1000 części ogólnej wagi 950 części miedzi, 40 części cyny i 10 części cynku. Waga monet po 5 gr wynosi 3 gramy, po 2 gr — 2 gramy, po 1 gr — 1,5 grama.

Monety złote wybija Skarb na własny rachunek oraz na rachunek osób przywatnych zgłaszających złoto do przebicia na monety. Monety z innych metali są wybijane wyłącznie na rachunek Skarbu Państwa.

O ile zapłata w myśl obowiązujących przepisów nie jest przewidziana w inny sposób, monety wypuszczone przez Skarb Państwa są środkami płatniczemi, mającemi moc umarzania zobowiązań przez zapłatę: monety złote bez ograniczenia kwoty, monety srebrne 5-złotowe do kwoty pięciuset złotych, monety srebrne 2 złotowe oraz niklowe jednozłotowe do kwoty stu złotych, pozostałe monety niklowe i bronzowe łącznie do kwoty dziesięciu złotych przy każdej wypłacie. Kasy Państwowe przyjmują monety wszelkich rodzajów w każdej ilości przy wszystkich wpłatach, z wyjątkiem tych wpłat, które w myśl obowiązujących przepisów winny być uiszczane w monetach złotych.

Ponieważ w myśl obecnych przepisów Skarb Państwa ma emitować jedynie monety, przeto wszystkie obiegające bilety państwowe mają być w terminach ustalonych przez Ministra Skarbu wycofane z obiegu. W myśl Planu Stabilizacyjnego 140 miljonów złotych w biletach państwowych mają być wykupione z wpływów uzyskanych z pożyczki stabilizacyjnej i zastąpione biletami bankowemi, pozostała zaś kwota zastąpiona monetami srebrnemi wybitemi ze srebra, zakupionego z wpływów z pożyczki stabilizacyjnej.

Bilety Banku Polskiego.

Bank Polski jest spółką akcyjną, wyposażoną przez Państwo w przywilej emisji biletów bankowych. Zadaniem Banku jest utrzymywanie stałości pieniądza oraz regulowanie obiegu pieniężnego i kredytu.

Bank posiada do 31 grudnia 1944 r. wyłączny przywilej wypuszczania biletów bankowych, będących prawnym środkiem płatniczym i posiadających nieograniczoną moc umarzania zobowiązań przez zapłatę, wyjąwszy wypadki, w których na mocy wyraźnego postanowienia ustawy lub umowy wypłata ma nastąpić w inny sposób. Przywilej ten może być przedłużony na mocy osobnej ustawy.

Bank będzie miał obowiązek wymiany wypuszczonych biletów bankowych na każde żądanie i w nieograniczonych ilościach na monety złote. Moment rozpoczęcia obowiązkowej wymiany biletów na złoto według ustawy monetarnej zostanie oznaczony rozporządzeniem Rady Ministrów, wydanem na wniosek Ministra Skarbu, opierający się na uchwale Rady Banku. Do czasu wejścia w życie wymiany w myśl powyższego Bank wymienia bilety bankowe podług swego wyboru: a) na monety złote, b) na sztaby złote w stosunku 5924,44 złotych za jeden kilogram czystego złota; c) na czeki zagraniczne w walucie wymienialnej na złoto w stosunku równi monetarnej, przyczem Bank ma prawo doliczać koszty przesyłki znaczniejszych ilości złota z Warszawy do miejsca płatności czeku. Wymiana odbywa się tylko w Centrali Banku w Warszawie w kwotach jedynie powyżej 20.000 złotych.

Bilety bankowe mogą być wypuszczane w odcinkach, których wysokość ustala Rada Banku za zgodą Ministra Skarbu. Wycofanie z obiegu poszczególnych odcinków lub też wszystkich kategorji biletów ustala Rada za zgodą Ministra Skarbu. Terminy wymiany, po upływie których wycofane bilety zostaną umorzone, muszą być ogłaszane w Monitorze Polskim i nie mogą być krótsze niż sześć mie-

sięcy od dnia ich ogłoszenia. Podrabianie biletów oraz puszczanie w obieg podrobionych podlega karom ustanowionym za podrabianie banknotów państwowych.

Obieg biletów bankowych oraz natychmiast płatnych zobowiązań Banku musi przynajmniej w 40 % posiadać t. zw. pokrycie kruszczowe, t. j. złota i srebra w monetach i sztabach oraz zapasu pieniędzy zagranicznych i zobowiązań w walutach zagranicznych wymienialnych na złoto. Nadto bilety bankowe znajdujące się w obiegu, które nie posiadają pokrycia kruszczowego muszą posiadać t. zw. pokrycie bankowe, jako to: portfel weksli, warranty, papiery procentowe i t. d.

Bank poza czynnościami emisyjnemi ma prawo dokonywać następujących czynności: a) dyskonta weksli, warrantów, papierów wartościowych i kuponów, b) udzielania pożyczek zabezpieczonych wartościami wymienionemi w statucie, c) kupna i sprzedaży złota i srebra, d) kupna i sprzedaży walut obcych oraz dewiz, utrzymywania zagranicą rachunków oraz korzystania z kredytów, potrzebnych do wykonywania tych czynności, przyczem Bank ma prawo oddawać w zastaw swój portfel wekslowy oraz inne wartości i redyskontować weksle krajowe lub zagraniczne, e) kupna i sprzedaży na rachunek własny papierów procentowych państwowych, komunalnych i hipotecznych, f) przyjmowania wkładów i otwierania rachunków żyrowych, g) sprzedaży przekazów i wypłaty na własne oddziały, h) inkasowania weksli i innych dokumentów, i) przyjmowania depozytów na przechowanie i do administracji, j) załatwiania wszelkich zleceń komisowych z dziedziny bankowej.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 150 milj. zł. i składa się z 1.500.000 akcji po 100 zł. Powiększenie kapitału zakładowego może nastąpić na mocy uchwały walnego zebrania akcjonarjuszów zatwierdzonej przez Ministra Skarbu. Akcje są imienne. Za zgodą Prezesa Banku akcje imienne mogą być zamienione na okazicielskie, jednakże tylko w odcinkach nie wyższych nad 100 akcji, przyczem ogólna ilość akcji na okaziciela nie może przekraczać 15%

kapitału zakładowego. Akcje na okaziciela, na życzenie ich posiadacza, mogą być za zgodą Prezesa Banku zamienione na akcje imienne.

Władzami Banku są: 1) Walne Zebranie, 2) Rada Banku, 3) Prezes, 4) Dyrekcja, 5) Komisja Rewizyjna.

Do kompetencji Walnego Zebrania należy: a) zatwierdzanie sprawozdań rocznych, bilansów, rachunku zysków i strat oraz projektowanego padziału zysków, b) wybory członków Rady Banku i Komisji Rewizyjnej, ich zastępców oraz ustalanie dla nich wynagrodzenia, c) wszelkie sprawy wniesione przez Radę Banku, d) powiększanie kapitału zakładowego, e) inne zmiany statutu i f) likwidacja Banku. Zaznacza się, że uchwały dotyczące zmian statutu oraz likwidacji w czasie trwania przywileju emisyjnego wymagają zatwierdzenia władzy ustawodawczej.

Do uczestniczenia w Walnem Zebraniu są uprawnieni właściciele akcji imiennych zapisani w księgach Banku, jako właściciele. Prawo jednego głosu na Walnem Zebraniu daje każde 25 akcji, przyczem nikt nie może mieć więcej niż 500 głosów.

Rada Banku nadaje ogólny kierunek działalności Banku, nadzoruje czynności organów wykonawczych Banku i jest uprawniona do rozstrzygania wszystkich spraw, które nie są zastrzeżone na rzecz Walnego Zebrania. Rada składa się z Prezesa i Wiceprezesa Banku oraz 12 członków wybieranych przez Walne Zebranie, które wybiera nadto corocznie trzech zastępców. Skład Rady może być na okres trzechletni powiększony o jednego członka, uchwałą Rady powziętą większością conajmniej 9 członków oraz Prezesa Banku i zatwierdzoną przez Ministra Skarbu. Powiększenie składu Rady o tego członka wiąże się ze sprawą przewidzianego w Planie Stabilizacyjnym powołania do Rady Banku amerykańskiego eksperta. Minister Skarbu ma prawo założyć w ciągu 3 dni po dokonaniu wyborów sprzeciw przeciwko wyborowi któregokolwiek z członków lub zastępców Rady.

Prezesa i Wiceprezesa Banku mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów. Prezes ma zwierzchni nadzór nad całą działalnością Banku, przewodniczy w Radzie i czuwą nad wykonaniem jej uchwał. Przysługuje mu prawo zawieszenia uchwały Rady, o ile wykracza ona, jego zdaniem, przeciw ustawom, statutowi Banku, lub interesowi państwowemu. Zawieszona uchwała nie podlega wykonaniu, o ile Minister Skarbu w ciągu 3 dni potwierdzi sprzeciw Prezesa. Wiceprezes zastępuje Prezesa. Dyrekcja Banku jest organem wykonawczym i administracyjnym.

Komisja Rewizyjna w składzie 5 osób i 3 zastępców wybieranych przez Walne Zebranie, rozpatruje w pierwszym kwartale każdego roku bilans Banku i składa sprawozdanie Walnemu Zebraniu. Nadto może ona dokonywać w każdym czasie rewizji poszczególnych czynności Banku.

Bank Handlowy w Warszawie

Spółka Akcyjna

Warszawa, Traugutta 7/9.

Założony w roku 1870.

Kapitał zakładowy Zł. 20.000.000

Adres telegraficzny dla Centrali i wszystkich oddziałów z wyjątkiem Oddziału Wilno: „HANDLOBANK".

Adres telegraficzny dla Oddziału Wilno: HANDLOWY WILNO"

Ajentury miejskie: Nowy Świat 3, Królewska 6, Tłomackie 1, Praga, Targowa 65.

Oddziały prowincjonalne: Baranowicze, Będzin, Brześć n/B., Częstochowa, Hrubieszów, Kalisz, Katowice, Kowel, Łódź, Lublin, Łuck, Lwów, Płock, Radom, Radomsk, Równo, Sosnowice, Tomaszów - Mazowiecki, Wilno, Włocławek.

Agentura w Stołpcach.

Załatwia wszelkie operacje bankowe.

Emisja wszystkich znaków pieniężnych

w tysiącach złotych

Na dzień	Bilety Banku Polskiego	Bilon i bilety państwowe	Bilety P.K.K.P.	Ogólna emisja	Stosunek procentowy emisji bilonu i biletów państwowych do biletów Banku Polskiego
27. IV. 1924	—	—	317.054	317.054	—
31. VII. „	394.263	117.526	19.016	530.805	30
31. X. „	503.702	152.546	3.214	659.462	30
31. I. 1925	553.175	167.002	1.748	721.925	30
30. IV. „	567.179	211.988	1.687	780.854	37
31. VII. „	461.640	324.722	—	786 362	70
31. X. „	382.434	410.079	—	792.513	107
31. I. 1926	361.953	420.095	—	782.048	116
28. II. „	376.893	420.222	—	797.115	112
31. III. „	389.414	444.285	—	833.699	114
30. IV. „	392.893	444.305	—	837.198	113
31. V. „	412.963	459.388	—	872.351	111
30. VI. „	448.013	460.411	—	908.424	103
31. VII. „	511.166	470.300	—	981.466	92
31. VIII. „	560.240	459.473	—	1.019.713	82
30. IX. „	581.447	455.479	—	1.036.926	78
31. X. „	585.179	—	—	—	—
30. XI. „	557.911	459.372	—	1.017.283	82
31. XII. „	592.657	459.457	—	1.052.114	77
31. I. 1927	584 806	459.455	—	1.044.261	78
28. II. „	633 549	459.448	—	1.092 997	72
31. III. „	668.439	459.452	—	1.027.891	69
30. IV. „	693.685	459.464	—	1.153.149	66
31. V. „	705.234	459.674	—	1.164.908	65
30 VI. „	727.513	459.698	—	1.187.211	63
31. VII. „	744.865	459.618	—	1.204.483	62
31. VIII. „	793.830	459.628	—	1.253.458	58
30. IX. „	844.479	459.860	—	1.304.339	55

Obieg i emisja państwowych znaków pieniężnych

w tysiącach złotych.

Na dzień	OBIEG			Rachunki żyrowe w Banku Polskim i zapas B. P. własny *)	Emisja bilonu i biletów państwowych
	Bilonu	Biletów państwowych	Razem bilonu i biletów państw.		
31. V. 1924 r.	34	28.681	28.715	—	28.715
31. VII. „	8.439	109.087	117.526	—	117.526
31. X. „	23.479	112.546	136.025	16.521	152.546
31. I. 1925 r.	45.366	93.978	139.344	27.658	167.002
30. IV. „	92.003	91.627	183.630	28.358	211.988
31. VII. „	150.080	134.549	284.629	40.093	324.722
31. X. „	152.473	226.604	379.077	31.002	410.079
31. I. 1926 r.	150.092	268.947	419.039	1.056	420.095
28. II. „	143.531	271.284	414.815	5.407	420.222
31 III. „	141.340	284.478	425.818	18.467	444.285
30. IV. „	139.828	295.955	435.782	8.523	444.305
31. V. „	138.188	304.052	442.240	17.148	459.388
30. VI. „	141 023	318.745	459.768	643	460.411
31. VII. „	148.230	321.365	469.595	705	470.300
31. VIII. „	140.058	306.998	447.056	12.417	459.473
30. IX. „	137.652	289.069	426.721	28.758	455.479
31. X. „	144.572	306.537	451.109	8.410	459 519
31. XI. „	139.556	286.190	425.746	33.626	459.372
31. XII. „	140.894	287.509	428.403	31.054	459.457
31. I. 1927 r.	136.761	270.498	407.259	52.196	459.455
28. II. „	138.280	274.907	413.187	46.261	459.448
31 III. „	135.643	286.945	422.588	36.864	459 452
30. IV. „	137.381	297.275	434.656	24.808	459.464
31. V. „	134.913	264.185	399.098	60.576	459.674
30. VI. „	135.887	257.969	393 856	65 842	459.698
31. VII. „	136.120	248.324	384.444	75.174	459.618
31. VIII. „	137.672	259.410	397.082	62.546	459.628
30. IX. „	139.410	269.102	408.512	51.348	459.860

*) Do dnia 31 Października 1926 r. w rubryce tej podawany był zapas własny monet zdawkowych Banku Polskiego oraz sumy znajdujące się na bilonowych rachunkach żyrowych. Poczyn jąc od 1 Listopada 1926 r. wobec likwidacji bilonowych rachunków żyrowych w rubryce tej podawany jest zapas własny monet zdawkowych Banku Polskiego oraz depozyt biletów państwowych i bilonu należący do Skarbu Państwa.

Stan pokrycia emisji biletów Banku Polskiego

w tysiącach złotych.

Na dzień	Suma emisji	Pokrycie kruszcowe				Pokrycie bankowe
		Złotem	Walutami	Razem	%	
10. IV. 1924	111.117	70.374	179.541	249.915	225	118.219
31. VII. „	394.263	93 683	217.892	311.575	79	192.083
31. X. „	503.702	100.687	227.466	328.153	65	292.879
31. I. 1925	553.175	104.249	229.491	333.740	60	316.553
30. IV. „	567.179	117.429	204.736	322.165	57	359.337
31. VII. „	461.640	121.653	72.523	194.176	42	370.269
31. X. „	382 434	132.340	8.437	140.777	41	346.530
31. I. 1926	361.953	133.809	2.768	131.041	39	336.018
28. II. „	376.893	133.949	3.691	130.258	37	344.885
31. III. „	389.414	134.092	12.353	121.739	33	352.233
30. IV. „	392.893	134.247	10 141	124.106	33	354.558
31. V. „	412.963	134.369	7 788	126.581	32	354.170
30. VI. „	448.013	134.696	9.582	144.278	34	353.340
31. VII. „	511.166	135.199	44.036	179.235	36	356.625
31. VIII. „	560.240	135.400	85 160	220.560	40	382.481
30. IX. „	581 447	135.627	87.792	223.419	41	446 986
31. X. „	585.179	135 833	90.007	225.840	40	437.005
30. XI. „	557.911	135 999	106.903	242.901	45	408 672
31. XII. „	592.657	138.810	125.395	264.205	47	403.629
31. I. 1927	584.806	144.321	151.683	296 004	53	357.045
28. II. „	633.549	149.225	185.979	335.204	55	374.384
31. III. „	668.434	152.042	198.829	350 871	55	395.834
30. IV. „	693.685	157.579	204.670	362.249	54	409.303
31. V. „	705.234	158.285	200 488	358.769	53	433.495
30. VI. „	727.513	161.683	197.308	358.491	51	456.196
31. VII. „	744.865	164.669	199.613	364.282	50	476.105
31. IX. „	793.830	175.169	214.770	389.939	50	487.197
30. X. „	844.479	183.229	221.274	404.503	49	504.381

Dnia 30 września 1926 r. do pokrycia złotem wliczone jest srebro według wartości w złocie.

Obieg bilonu w sztukach
w tysiącach.

Na dzień	2 zł.	1 zł.	50 gr.	20 gr.	10 gr.	5 gr.	2 gr.	1 gr.	Razem złotych
31. V. 1924	—	—	45	51	—	23	—	—	34
30. VI. „	—	—	4.714	6.900	—	5.751	—	—	4.025
30. IX. „	—	—	17.832	29.431	13.226	22.331	1.035	17.370	17.435
31. XII. „	1.409	—	32.978	49.184	32.251	29.476	15.497	19.576	34.348
31. III. 1925	10.005	9.947	69.287	69.038	51.259	37.534	29.690	25.478	86.259
30. VI. „	23.629	36.175	67.164	55.911	47.409	40.882	35.743	36.546	136.062
30. IX. „	24.780	39.403	80.180	69.008	56.047	42.780	40.132	38.371	151.786
31. XII. „	25.354	39.248	79.777	64.881	53.660	43.917	45.283	42.248	151.711
31. III. 1926	24.857	38.276	67.405	54.813	49.921	44.880	48.430	48.080	141.340
30. VI. „	24.559	38.511	68.234	51.815	49.976	46.392	53.353	53.050	141.023
30. IX „	24.913	38.284	60.444	49.519	51.831	50.073	56.793	59.337	137.652
31. XII. „	25.446	39.130	62.725	48.028	53.520	54.230	58.700	66.238	140.894
31. III. 1927	25.009	38.380	56.058	45.500	53.540	56.926	61.275	69.031	135.643
30. VI. „	25.330	38.546	54.098	45.770	55.199	59.905	62.406	71.591	135.887
30. IX. „	25.478	38.934	57.577	47.780	59.037	64.169	65.656	75.066	139.410

Obieg biletów Banku Polskiego w sztukach
w tysiącach.

Na dzień	500 zł.	100 zł.	50 zł.	20 zł.	10 zł.	5 zł.	Razem złotych
30. V. 1924	33	584	967	2.871	2.083	8.738	244.977
30. VI. „	32	747	1.615	3.603	2.119	13.998	334.406
30. IX. „	55	1.225	2.795	3.614	2.078	15.508	460.384
31. XII. „	79	1.734	2.872	4.677	1.681	16.785	550.874
31. III. 1925	87	1.939	2.718	5.879	3.458	7.551	563.172
30. VI. „	79	1.819	2.208	5.448	4.906	2.702	503.195
30. IX. „	65	1.493	1.798	4.101	4.010	568	346.529
31. XII. „	82	1.529	1.788	3.594	2.579	124	381.425
31. III. 1926	83	1.612	1.854	3.485	2.399	82	389.414
30. VI. „	108	1.973	2.003	3.446	2.792	—	448.013
30. IX. „	132	2.826	2.276	3.941	4.001	—	581.447
31. XII. „	136	3.011	2.024	4.443	3.364	—	592.657
31. III. 1927	191	3.362	2.498	4.301	2.578	—	668.434
30. VI. „	210	3.557	2.774	5.317	2.190	—	727.513
30. IX. „	216	4.019	3.174	5.451	4.659	—	844.479

Obieg biletów państwowych w sztukach
w tysiącach

Na dzień	5 zł.	2 zł.	1 zł.	50 gr.	20 gr.	10 gr.	5 gr.	1 gr.	Razem złotych
30. V 1924 r.	—	8.106	9.931	2.673	2.658	3.932	3.878	8.266	28.681
30. VI „	—	17.350	31.858	5.869	5.836	11.319	7.984	21.899	72.411
30. IX „	—	17.064	65.648	6.629	7.328	18.343	9.693	40.641	107.282
31. XII „	—	16.454	53.132	1.701	2.585	7.852	4.845	32.257	88.758
31. III 1925 r.	—	17.162	69.335	—	—	—	—	—	103.658
30. VI „	—	21.513	64.866	—	—	—	—	—	107.893
30. IX „	20.689	33.834	20.226	—	—	—	—	—	191.340
31. XII „	41.898	34.351	3.648	—	—	—	—	—	281.840
31. III 1926 r.	45.203	28.411	1.641	—	—	—	—	—	284.478
30. VI „	51.767	29.178	1.553	—	—	—	—	—	318.745
30. IX „	48.517	22.478	1.525	—	—	—	—	—	289.069
31. XII „	48.757	21.863	—	—	—	—	—	—	287.509
31. III 1927 r.	50.821	16.418	—	—	—	—	—	—	286.945
30. VI „	48.451	7.857	—	—	—	—	—	—	257.969
30. IX „	50 968	7.132	—	—	—	—	—	—	269.101

POŻYCZKA STABILIZACYJNA 1927 ROKU.

W dniu 13.X.1927 r. została podpisana umowa, dotycząca pożyczki stabilizacyjnej. Ze strony Polski umowę podpisał Minister Skarbu, zaś pp. Monnet i Fischer w imieniu 15 banków amerykańskich, angielskich, francuskich, holenderskich, szwajcarskich, szwedzkich i polskich.

Wysokość pożyczki wynosi dol. 62 miljony i 2 miljony funtów szterlingów. Warunki pożyczki są następujące: oprocentowanie wynosi 7 proc. podobnie jak i przy pożyczkach stabilizacyjnych innych państw; kurs emisyjny wynosi 92, a więc identyczny jak przy pożyczce stabilizacyjnej niemieckiej, a wyższy od pozostałych za wyjątkiem belgijskiej (94); cena wykupu — 103, a więc o 2 punkty niżej od odpowiedniej pożyczki niemieckiej; wreszcie okres umorzenia wynosi lat 20 jak przy pożyczkach stabilizacyjnych austrjackiej, węgierskiej, jest więc krótszy niż przy pożyczce niemieckiej (25 lat), belgijskiej (30 lat) i greckiej (40 lat).

Amortyzacja może być dokonywaną bądź w drodze skupu na wolnym rynku, bądź też w drodze losowania. Jest to niezmiernie ważny punkt, gdyż z jednej strony pozwala Skarbowi w razie kursu pożyczki niższego od kursu skupu skupywać na giełdzie obligacje, interwenjując w ten sposób na rynkach, na których pożyczka ta jest umieszczona. Brak tego uprawnienia dotkliwie dawał i daje się odczuwać przy pożyczce Dillonowskiej.

Amortyzacja obligacyj następuje w ratach półrocznych według następującej skali:

4%	rocznie	w	przeciągu	pierwszych	4	lat
4½%	„	„	„	następnych	4	„
5%	„	„	„	„	4	„
5½%	„	„	„	„	4	„
6%	„	„	„	ostatnich	4	„

Po 10 latach, a więc od roku 1937, Rząd Polski posiada prawo skupu przedterminowego pożyczki częściowo lub w całości po kursie 103% za wypowiedzeniem 45-dniowym. W razie więc gdyby sytuacja na rynku amerykańskim kształtowała się pomyślnie, Polska może po 10 latach przystąpić do konwersji wymienionej pożyczki. Należy podkreślić, iż prawa tego nie posiadają Niemcy w stosunku do pożyczki stabilizacyjnej z 1924 roku.

Obligacje będą wypuszczone w walucie dolarowej w odcinkach po dol. 100, 500 i 1000; w walucie funtowej po 100 i 500. Obligacje wyrażone w dolarach, będą płatne albo w dolarach, albo w funtach szterlingach, frankach szwajcarskich, florenach holenderskich i koronach szwedzkich, według stosunku parytetowego, zaś we frankach francuskich podług kursu czeku na New-York w Paryżu w dniu przedstawienia obligacyj do zapłaty. Zarówno kupony jak i wylosowane obligacje są płatne 15 kwietnia i 15 października każdego roku.

Spłata kapitału i odsetek jest zagwarantowana dochodami z ceł, które mają być wpłacane na specjalny rachunek w Banku Polskim. Rząd Polski zachowuje całkowitą swobodę w dziedzinie polityki celnej, zobowiązał się jedynie do przestrzegania, by dochody z ceł były wystarczające dla obsługi pożyczki, w przeciwnym bowiem razie zmuszony jest przeznaczyć inne wpływy na ten cel.

Subskrypcja pożyczki została ogłoszona w dniu 18 października jednocześnie w następujących krajach:

W Stanach Zjednoczonych dol. 47 miljon., w Anglji funt. 2 milj., w Szwajcarji dol. 6 milj., Holandji 4 milj., Francji dol. 2 milj., Szwecji dol. 2 milj. w Polsce dol. 1 miljon. Subskrypcja przeszła wszędzie bardzo dobrze i była we wszystkich krajach pokryta ze znaczną nadwyżką.

Jednocześnie z umową o pożyczce stabilizacyjnej został zawarty układ o anulowaniu pożyczki w wysokości 15 miljn. dolarów, udzielonej przez banki amerykańskie w dniu 6 lipca, a która nie była przez Polskę wykorzystaną.

W związku z tą pożyczką wchodzi w życie układ Banku Polskiego z szeregiem banków emisyjnych z Federal Reserve Board, Bankiem Angielskim i Francuskim na czele. Kredyt ten w wysokości 20 miljonów dolarów ma być użyty na ewentualne redyskontowanie weksli Banku Polskiego. Oprocentowanie tego kredytu wynosi 6% w stosunku rocznym.

Pożyczka stabilizacyjna łączy się ściśle z planem stabilizacyjnym Rządu Polskiego, który został ogłoszony łącznie z Rozporządzeniem Prezydenta, upoważniającym Ministra Skarbu do zawarcia pożyczki, w dniu 13 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 789).

ROK ZAŁOŻENIA 1870
BANK DEWIZOWY
KWILECKI, POTOCKI i S-ka
TOW. AKC.
Centrala w Poznaniu: Aleje Marcinkowskiego Nr. 11.
Oddziały:
w Warszawie, Gdańsku, Toruniu, Inowrocławiu, Ostrowiu i Katowicach.
Oddział Warszawski, Krakowskie-Przedmieście Nr. 9.
Telefony №№ 304-54, 304-56, 52-60.
BANK kupuje i sprzedaje wszelkie ziemiopłody rolne i ich przetwory w partjach wagonowych.
BANK załatwia wszelkie czynności bankowe i dewizowe, przyjmuje wkłady na bardzo dogodnych warunkach, kupuje i sprzedaje waluty oraz akcje wyłącznie na zlecenie klijentów.

BANK ZIEMIAŃSKI, ODDZIAŁ MIEJSKI
WARSZAWA, KOPERNIKA Nr. 30
ADRES TELEGRAF.: „ZIEMIANBANK".
Rachunki: Żyrowy w Banku Polskim,
w Poczt. Kasie Oszczędności Nr. 1.327.
CENTRALA—ul. KREDYTOWA Nr. 1.

POLSKI BANK KOMUNALNY

ZAŁOŻONY PRZEZ SAMORZĄDY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
(207 miast oraz 205 powiatów i związków)

CENTRALA W WARSZAWIE
W GMACHU WŁASNYM—PLAC NAPOLEONA Nr. 7

Udziela pożyczek Samorządom i instytucjom samorządowym oraz załatwia wszelkie ich zlecenia.

Udziela Samorządom gwarancji za kredyty krajowe i zagraniczne.

Organizuje i finansuje miejskie i powiatowe Kasy Oszczędności.

Pośredniczy w umieszczaniu gotówki na korzystnych warunkach w przedsiębiorstwach samorządowych.

Załatwia przekazy na wszystkie miejscowości w kraju i zagranicą.

Wykonywa zlecenia giełdowe (waluty i papiery) i inkasuje weksle i dokumenty.

Udziela wszelkich wyjaśnień i porad w sprawach — bankowych i kredytowych —

Załatwia wszelkie czynności w zakres bankowości wchodzące.

Bank przyjmuje wkłady terminowe i na rachunki bieżące oprocentowane.

a) od Związków Samorządowych i ich instytucji,
b) od osób prawa publicznego. ubezpieczeń społecznych, gmin wyznaniowych i t. p.
c) od wszelkich wogóle osób i instytucji prywatnych.

BANK EMITUJE OBLIGACJE WŁASNE.

Obligacje zabezpieczone są całym majątkiem i dochodami Samorządów, oraz kapitałami Banku, są dogodnym i pewnym sposobem lokowania gotówki.

Zapisy na obligacje przyjmuje Centrala Banku w Warszawie.

PLAN STABILIZACYJNY RZĄDU POLSKIEGO.

Plan stabilizacyjny Rządu Polskiego jest załącznikiem do umowy pożyczkowej, tworząc z nią jedną całość. Stanowi on jednostronny akt woli Rządu Polskiego, który zadeklarował iż plan ten realizować zamierza.

Sprawy budżetowe.

Rząd zobowiązał się utrzymać nie tylko równowagę budżetową, ale uzyskać w ciągu najbliższych dwuch lat rzeczywiste nadwyżki budżetowe.

W tym celu uwzględniając zbytnio wąskie ramy obecnego budżetu i konieczność uskutecznienia szeregu wydatków administracyjnych, Rząd jeszcze w bieżącym roku budżetowym ma powiększyć dochody o 300 milj. zł.

W przyszłości Rząd będzie kontynuował obecny system miesięcznych budżetów i w razie jeżeli w ciągu jakiegoś kwartału okaże się deficyt, natychmiastowo zastosuje środki w celu uzyskania równowagi bądź drogą zwiększenia dochodów, bądź zmniejszenia wydatków.

Z wpływów z pożyczki 75 milj. zł. będzie przeznaczone na rezerwę skarbową, która będzie utrzymywana do tej chwili, kiedy Rząd i Doradca dojdą do przekonania, iż rynek kredytowy został odtworzony i Rząd ma w każdej chwili możność uzyskania krótkoterminowej pożyczki na rynku wewnętrznym w celu pokrycia możliwych deficytów w tych okresach, kiedy dochody są mniejsze a wydatki znaczne, np. w okresach letnich.

W programie podkreślone zostało, iż jedyną podstawą do uskutecznienia wydatków jest budżet i Rząd postanowił znieść uprawnienia Ministra Skarbu do udzielania pomocy kredytowej z rezerw kasowych Skarbu Państwa.

Jednocześnie Rząd postanowił spłacić obecny dług płynny w wysokości 25 milj. zł., zaciągnięty w wypuszczonych biletów skarbowych XVII Serji.

Rząd postanowił również wszelkie sumy skarbowe utrzymywać w Kasach Skarbowych, Pocztowej Kasie Oszczędności i Banku Polskim i tylko za pomocą tych instytucyj dokonywać wypłat.

Również postanowił Rząd oprzeć organizację kolei na zasadach handlowych.

W zakresie przedsiębiorstw państwowych ma być przestrzegana zasada wydatkowania zgodnie z budżetem i w tym celu budżety i operacje finansowe przedsiębiorstw będą poddane kontroli Ministra Skarbu.

Operacje kredytowe.

Rząd zobowiązał się nie zaciągać ani pożyczek wewnętrznych, ani zagranicznych na cele budżetowe.

Przy zaciąganiu pożyczek państwowych na cele produkcyjne lub zagranicznych pożyczek samorządowych względnie prywatnych, ale przez Skarb Państwa gwarantowanych, Rząd zasięgnie opinji Doradcy, która będzie nosić charakter doradczy.

Licząc się z możliwością bardzo znacznego napływu kredytów zagranicznych do Polski, Rząd i Bank Polski postanowiły czuwać, iżby pożyczki te nie napłynęły w zbytnio szerokich rozmiarach, co musiałoby się odbić na sytuacji dewizowej Polski w przyszłości.

Stabilizacja walutowa.

Niezmiernie doniosłe decyzje zapadły w dziedzinie monetarnej:

Rząd postanowił ustawowo stabilizować złotego na obecnej wysokości, ustalając jego kurs w stosunku do poprzedniego złotego w złocie na 172.

Chwila wprowadzenia faktycznej wymienialności biletów Banku Polskiego na złoto względnie waluty zagraniczne zostanie ustaloną przez Rząd wspólnie z Doradcą.

Ustawowe minimum pokrycia banknotów Banku Polskiego, które w obecnej chwili wynosi 30% ma być podniesione do 40%, przyczem ¾ pokrycia musi być utrzymywane w złocie, a tylko reszta w walutach.

Kapitał zakładowy Banku Polskiego ma być podwyższony o 50% drogą emisji dalszych 500.000 akcyj, które na razie zakupi Rząd, w przyszłości zaś będą rozsprzedane pomiędzy publiczność.

Rezerwy walutowo - kruszczowe Banku zostaną przeszacowane w nowych złotych i nadwyżka jak również różnica pomiędzy kursem nominalnym i kursem sprzedaży nowej emisji zostanie przeniesioną na rachunek kapitału rezerwowego Banku.

Wycofanie biletów skarbowych i emisja metalowych pieniędzy zdawkowych.

Dotychczasowa emisja biletów skarbowych, monet srebrnych i bilonu wynosi 460 milj. zł., z czego na bilety skarbowe przypada 280 milj. złotych.

Te 280 milj. zł. biletów zdawkowych zostanie w połowie wymienione na bilety Banku Polskiego, który otrzyma w tym celu 140 milj. zł. od Rządu; druga połowa zostanie zastąpioną przez monety srebrne, na który to cel Rząd przekaże Bankowi 90 milj. zł., przeznaczając je na bicie srebrnych monet.

Pozatem Rząd nie będzie emitował więcej monet srebrnych ponad wyżej wspomniane 140 milj. zł. i bilonu ponad 180 milj. zł., znajdujących się obecnie w obiegu, chyba że Bank Polski uzna dalszą emisję za konieczną ze względu na zapotrzebowanie rynku.

Przepisy dotyczące Doradcy Zagranicznego

Poza kilkoma uprawnieniami powyżej wymienionemi powołany na lat 3 przez Ogólne Zebranie Akcjonarjuszów członek Rady Banku Polskiego, zwany Doradcą, będzie posiadał następujący zakres kompetencji:

Przedewszystkiem będzie doradcą generalnym Rządu za pośrednictwem Ministra Skarbu w sprawach realizacji niniejszego planu finansowego. Dla ułatwienia tego zadania Rząd dostarczać mu będzie wszelkich niezbędnych informacji.

Doradca będzie składał Bankowi Polskiemu kwartalne sprawozdania, dotyczące realizacji planu stabilizacyjnego. Sprawozdania te będą przez Bank Polski natychmiast publikowane.

Doradca będzie pełnił jednocześnie funkcje agenta fiskalnego pożyczających banków.

Okres urzędowania Doradcy został ustalony na lat 3. Może jednak ustąpić on wcześniej, jeżeli uzna za niepotrzebne przedłużenie swoich funkcyj. W razie niezrealizowania programu stabilizacyjnego w ciągu 3 lat, Rząd Polski łącznie z doradcą ustali, jakie części programu i w jaki sposób mają być nadal realizowane.

W wypadku różnicy zdań pomiędzy Rządem Polskim a Doradcą na tle planu, każda strona wybiera swego przedstawiciela, którzy zmierzać będą do wyrównania różnicy zdań. W razie nieosiągnięcia uzgodnienia stanowisk powołają rozjemcę innej narodowości, którego decyzja będzie ostateczną.

Prócz tego Doradca będzie pełnił przez czas swego pobytu w Polsce funkcje fiskalngo ajenta dla pożyczki. W tym charakterze będzie miał nadzór nad zużyciem wpływów z pożyczki zgodnie z planem.

Sumy przeznaczone na cele produkcyjne, a mianowicie na akcję kredytową dla przdsiębiorstw państwowych i rolnictwa, zostaną zużyte w sposób, który będzie ustalony z Doradcą.

Również z Doradcą będzie ustalony moment, w którym rezerwa skarbowa będzie mogła być użyta na cele produkcyjne, jak również sposób użycia wpływów z rozsprzedanych przez Rząd akcyj Banku Polskiego.

Wreszcie jako ajent fiskalny, Doradca będzie miał prawo zgodnie z umową dysponowania wpływami z ceł, które służą na zabezpieczenie obsługi pożyczki.

Zużycie wpływów z pożyczki zagranicznej.

Wpływy z pożyczki są przeznaczone na następujące cele (sumy podane są w przybliżeniu):

a) Zł 75.000.000 — na powiększenie kapitału zakładowego Banku Polskiego, licząc 500.000 akcyj po 150 zł każda;

b) Zł 140.000.000 — na przejęcie przez Bank Polski połowy emisji biletów zdawkowych, wyemitowanych przez Rząd, które będą zamienione na bilety Banku;

c) Zł 90.000.000 — na konwersję drugiej połowy emisji skarbowej (140.000.000 zł) na monety srebrne;

d) Zł 25.000.000 — wzgl. więcej lub mniej na umorzenie długu płynnego Skarbu Państwa;

e) Zł 75.000.000 — na utworzenie rezerwy skarbowej zgodnie z umową;

f) Zł 135.000.000 — na cele kredytowe dla przedsiębiorstw państwowych i na cele kredytu rolniczego.

BANK KREDYTU HIPOTECZNEGO
W WARSZAWIE
SPÓŁKA AKCYJNA
udziela pożyczek długoterminowych na hipoteki
ul. TRĘBACKA 11.

BANK HANDLU ZAGRANICZNEGO
W WARSZAWIE

SPÓŁKA AKCYJNA

Warszawa, Marszałkowska 142

Adres telegraficzny „TRADEBANK"

TELEFONY:

Dyrekcja 181-23, 201-90.

Międzymiastowy 181-10

Ogólny 181-64.

Kapitał zakładowy
1.500.000 zł.

Załatwia wszelkie operacje bankowe
w kraju i zagranicą.

DŁUGI PAŃSTWOWE POLSKI.

Ogólne zadłużenie Państwa z tytułu długów zagranicznych i wewnętrznych bez pożyczki stabilizacyjnej, wynosi na dzień 1 lipca 1927 roku 3.599.997.428,87 zł.,z czego na długi zagraniczne przypada 3.268.718.219 zł. zaś na długi wewnętrzne 331.279.209,87 zł. — W stosunku do majątku narodowego zadłużenie Polski jest bardzo nieznaczne. Jeżeli przyjmiemy wartość majątku narodowego według Rocznika Ministerstwa Skarbu z 1924 roku na 88,41 miljarda franków szwajcarskich, to zadłużenie Polski będzie stanowiło nie całe 2,4%.

Długi zagraniczne Polski składają się z następujących kategorji:

1) Pożyczki emisyjne zł. 647.873.200, 2) długi skonsolidowane i inne wobec Rządów państw zagranicznych zł. 2.265.793.259, 3) długi wobec instytucyj prywatnych zł. 27.894.282, 4) długi polikwidacyjne zł. 327.157.478. Razem zł. 3.268.718.219.

W ciągu roku 1926 został skonsolidowany dług włoski, ustalony w wysokości lir. 75.000.000.

Długi zagraniczne Polski wyrażone są w 10 różnych walutach wobec 9 państw. Przeważna część tych długów została zaciągnięta na rynku amerykańskim (dolarów 229.478.259).

Długi wewnętrzne Polski są dotychczas wyrażone w 5 walutach: w markach polskich, złotych, frankach złotych, złotych w złocie i dolarach. W markach polskich figurują dotychczas nieprzedstawione do konwersji pożyczki długoterminowe jak również bilety skarbowe z okresu do 1924 r. na ogólną sumę 9.289.804.864 Mkp.

Z długów wewnętrznych najważniejszymi są 5 proc. pożyczka konwersyjna, 10 proc. pożyczka kolejowa, 8 proc. pożyczka konwersyjna złota, wreszcie 5 proc. premjowa pożyczka dolarowa i 5 proc. pożyczka konwersyjna kolejowa, które w łącznej sumie wynoszą 211.391.268,37 zł.

W najbliższym roku znacznie wzrośnie wysokość emisji pożyczki konwersyjnej wobec intensywnie prowadzonych prac nad konwersją pożyczek markowych. W obecnej chwili nie można ustalić ściśle wysokości emisji, należy się jednak liczyć z możliwością przekroczenia przez emisję kwoty 150.000.000 zł.

Dług płynny Skarbu Państwa, licząc bilety skarbowe wszystkich serji pozostające w obiegu, oraz bezprocentowy kredyt w Banku Polskim, wyzyskany w wysokości 25 milj. zł., wynosi 72.465.060 zł.

Wreszcie osobną pozycję stanowi dług wobec Banku Gospodarstwa Krajowego, zaciągnięty w obligacjach komunalnych, który na dzień 1 lipca 1927 roku stanowi 23.584.793,61 złotych w złocie według parytetu dawnego.

BANK DYSKONTOWY WARSZAWSKI

Założony w roku 1871.

Kapitał akcyjny Zł 10.000.000.
Fundusze rezerwowe Zł 3.800.000.

Zakład Główny: Warszawa, Fredry 8
Oddział Miejski: Warszawa, Senatorska 22
Oddziały: Lwów, Łódź, Drohobycz, Borysław.

Załatwia wszelkie tranzakcje w zakres bankowości wchodzące.
Posiada korespondentów we wszystkich ważniejszych centrach finansowych świata.

BANK AMERYKAŃSKI

w POLSCE

SPÓŁKA AKCYJNA

TEL. ADR.: „AMBANK"

TELEFONY: 11-24, 11-29, 11-47, 11-58.

Długi zagraniczne podług stanu na 1 lipca 1927 r.

A. Pożyczki emisyjne.

Pożyczka	Data emisji	Kurs emisyjny	Oprocentowanie	Suma emisji	Okres umorzenia	Skup przedterminowy	Termin płatności kuponów	Suma pożyczki nieumorzona 1 lipca 1926	Uwagi
6% złota pożyczka dolarowa 1920	1.IV.1920	al pari	6%	dol. 19.574.500	Podlega jednorazowemu wykupowi 1 kwietnia 1940 roku	1.IV.1930	1.IV i 1.X.	dol. 19.574.500	Gestję pożyczki prowadzi The National City Bank of New York. Kupony opłaca również Bank Polski i jego oddziały. Bez stopniowej amortyzacji. Suma kuponu dol. 587.235. Akty prawne: ustawa z 28.III.1919 (Dz. Pr. 29 p. 252) i umowa z 23.III.1920.
8% amortyzowana złota poż. dolarowa 1925	1.I.1925	95	8%	dol. 35.000.000	1.VII.1925—1.I.1950 umorzenie w drodze losowania w równych ratach półrocznych	1.VII.1936	1.I i 1.VII.	dol. 31.500.000	Gestję prowadzi Dillon Read and Co. N.Y. Zabezpieczenie: dochody brutto z kolei państwow. z zastrzeżeniem. pierwszeństwa dla 10% poż. Kolejowej 1924; dochody z akcyzy od cukru. Akty prawne: ustawa z 3.III.1925. (Dz. U. 22 poz. 154) ustawa z 8.IV. 1925 (Dz. U. 42 poz. 292) i umowa z 14.II.1925.
7% poż. zagraniczna w lirach włoskich 1924	1.V.1924	92	7%	lir. 400.000.000	1.XI.1925 — 1.XI.1945 umorzenie w drodze losowania albo skupu 1 listopada każdego roku	po 5 latach po 110, po 10 latach po 105, po 15 latach po 100	1.V i 1.XI.	lir. 379.835.500	Gestję prowadzi Banca Commerciale Italiana w Medjolanie. Zabezpieczenie: majątek i dochody brutto z Monop. Tytoniowego. Gwarancja Państwa Włoskiego zabezpieczona funduszem rezerwowym tworzonym w ciągu 10 lat. Ustawy z 13.III. 1924 (25/257) z 12.IV.1924 (33/338) i umowy z 1 i 9.III. 1924 r.

B. długi skon

Wierzyciel	Data układu o konsolidacji	Oprocentowanie	Suma długu skonsolidowanego	Okres
Stany Zjednoczone Ameryki	14.XI. 1924	3% do 1932 3,5% od 1932	dol. 178.560.000	15XII.1922—
Wielka Brytanja				
dług reliefowy	10.XII.1924	5	Ł 4.770.000	1.VII.1926—
dług pozareliefowy	10.XII.1924	5	Ł 174.413	1. I. 1925—
Norwegja				
dług koron.	10.XII.1924	5	Kor. 20.320.000	1.VII.1926—
dług funtowy	10.XII.1924	5	Ł 1.500	1.VII.1926—
Szwecja	10.XII.1924	5	Kor. 480.000	1.VII.1926—
Danja	10.XII.1924	5	„ 430.000	1.VII.1926—
Holandja	10.XII.1924	5	Flor. 520.000	1.VII.1926—
	14. II. 1922	5	„ 17.800.000	„ „ 1922—
Szwajcarja	10.XII.1924	5	Fr. 90.000	1.VII.1926—
Francja	10.XII.1924	5	„ 280.000	1.VII.1926—
Włochy	18.XII.1926	6	Lir. 87.500.000	1. I. 1926—

solidowane

umorzenia	Termin płatności rat i odsetek	Suma długu nieumorzonego 1. VII. 1926	UWAGI
15. XII. 1984	15.VI i 15.XII	dol. 175.060.000	Od 1922 do 1932 podlegają płaceniu raty zmniejszone na poczet spłaty kapitału i odsetek. Układ ratyfikowany ustawą z 4. II. 1925. (Dz. U. 19 poz. 138).
1. I. 1940	1 I. i 1.VII	Ł 4.650.750	Długi reliefowe zostały skonsolidowane na podstawie umowy londyńskiej z 1924 r. ratyfikowanej ustawą z 18. II. 1925. (Dz. U. 25 poz. 145).
1. I. 1934	1.I i 1.VII	Ł 130.799 2.1	
1. I. 1940	1.I. i 1.VII	Kor. 19.812.000	
1. I. 1940	1.I. i 1.VII	Ł 1.462.10.0	
1. I. 1940	1.I. i 1.VII	Kor. 468.000	
1. I. 1940	1.I. i 1.VII	„ 419.250	
1. I. 1940	1.I. i 1.VII	Flor. 507.000	
„ „ 1932	1.V	„ 7.405.803.33	
1. I. 1940	1.I i 1.VII	Fr. 87.250	
1. I. 1940	1.I i 1.VII	„ 273.000	
1. I. 1931	31.XII i 30.VI	Lir. 72.500.000	

C. Długi nieskon

Wierzyciel	Oprocentowanie	Kapitał długu
Francja	5	858.916.337,07

D. Długi

Wierzyciel	Data zaciągnięcia długu	Oprocentow.	Suma długu zaciągniętego	Termin spłaty
Francja	1924	5	Fr. 300.000.000	1940
Szwecja	1922-1925	6	Kor. 5.783.500	1929
The Baldwin Locomotive Works	1920	5	Dol. 6.965.000	1923-1929
Radio Corporation of Amer.	1921	6	Dol. 481.000	1926-1931
Service Motor Truck Co.	1920	8	Dol. 337.900	1XII.1927
Amerykański Czerw. Krzyż	1920	—	Dol. 275.232	1922-1929
Długi likwidacyjne	—	4% 4½%	K.zł. 180.810.802	—

solidowane

Uwagi
Sumą tą są objęte długi z tytułu organizacji i utrzymania armji Gen.Hallera, kredytów stokowych, zaliczek na przewóz materjałów ze stokówpowojennych oraz zaliczek na Komitet Narodowy w Paryżu. Spłata tych długów niezostała jeszcze uregulowana.

różne.

Termin płatności rat i odsetek	Suma długu nieumorzonego na 1.VII.1926	Uwagi
31.III i 30 VI 30.IX i 31.XII	Fr. 182.800.348,36	Pożyczka zaciągnięta u Rządu Francuskiego na cele inwestycyjne zgodnie z ustawą z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. 40, poz. 245).
1.I i 1.VII	Kor. 5.783.500	
Raty mies.	Dol. 2.985.000	
1.II, 1.VII, 1.VIII	Dol. 321.000	
1.VI i 1.XII	Dol. 337.900	
Raty mies.	Dol. 20.858.70	
1.I, i VI, 1·VII, 1.X	Kor.zł. 180.810.802	Przejęcie długu po b. Monarchji Austro-Węgierskiej zostało unormowane hrotokułem insbruckim z dn. 29.VI.1923 i układem praskim z dn. 14.XI 1925. Ustawa z dn. 18.II,1925 (Dz. U. 25 poz. 144).

Długi we
Podług stanu na

Tytuł pożyczki	Data emisji	Oprocentowanie	Suma emisji	Okres umorzenia	Termin płatn. rat amort wzgl spłaty poz.
5% pożyczka konwersyjna	17.3.24	5	zł. 150.000.000*)	20-toletni	1.VII. 2.I
5% konwersyjna pożyczka kolejowa	30.8.26	5	50.000 000	43	2.I 1.VII
8% pożyczka konwersyjna 1924 r.	18.3.25	8	zł.w zł. 11.667.330	podlega jednorazowemu wykupowi 1.X.1927	1. X 27
10% pożyczka kolejowa	1.2.24	10	zł w zł. 50.000.000	5-cioletni	1.VIII i 1.II
I Serja 5% premjowej pożyczki dolar.	1.3.24	5	Dol. 5.000.000	2-uletni	1.3.26
II Serja 5% premjowej pożyczki dol.	1.2.26	5	Dol. 5.000.000	5-cioletni	1.2.31
6% bilety skarbowe Serji XV	15.4.27	6	zł. 25.000.000	3 mies.	15.7.27
7% bilety skarbowe Serji VI	7.8.25	7	zł. 16.000.000	4 mies.	7.12.25

Pozatem pozostaje w obiegu:

Nieskonwertowane obligacje i dług płynny z okresu markowego: 9.289.804 864 mk. pol.

8% biletów skarbowych Serji I - V oraz VII - XIV — 6.465.060 zł.

wnętrzne
dzień 1 lipca 1927

Suma pożyczki nieumorzonej na 1.VII.27	Odcinki obligacyj	Termin płatności kuponów	Wykaz instytucyj opłacających	Uwagi
75.274.934**)	10, 50, 100, 500, 1000 zł. oraz św. uł, 1, 2 i 5 zł.	1.VII. 2.I.	Centralna Kasa Państwowa, Kasy Skarb. B-k Polski B-k Gospod. Krajow.	*) wysokość przypuszczalna emisji **) Stan emisji faktycznej po uwzględnieniu rat umorzon.
4.805.850	30, 120, 600, i 1200 zł.	1.VII 2.I.	„ „	
6.629.260	10 i 50 zł. w złocie	1.X. i 1.IV.	„ „ oraz P. K. O.	
40.833.000	10 fr. zł. 25 „ „ 50 „ „ 100 „ „	1.II i 1.VIII.	„ „	
)ol. 19.255	dol. 5	1.III. 1.IX.	w B-kn Polskim i jego Oddziałach	Do 1926 r. corocznie losowano 104 premij na ogólną sumę dol. 200.000
D. 5.000.000	dol. 5	1.II. i 1.VIII.		Corocznie jest losowane 428 premij na ogólną kwotę dol. 250.000.—
25.000.000	1000 i 10.000 zł.	—	Centralna Kasa Państwowa i B. G. K.	
16.000.000	10.000	—	„ „	

Dług Skarbu Państwa wynosi:

w Banku Polskim zł. 25.000.000,—
w B. G. K. zł. w zł. 23.584.793,61.

BANK DLA SPÓŁDZIELNI

Spółka Akcyjna

Warszawa, Senatorska 32.

Załatwia wszelkie tranzakcje wchodzące w zakres bankowości.

BANK ZACHODNI

SPÓŁKA AKCYJNA

INSTYTUCJA CENTRALNA W WARSZAWIE

ul FREDRY Nr. 6.

Oddział miejski ul. Nowy-Świat Nr. 51.
„ w Łodzi „ Piotrkowska Nr. 52.
„ „ Poznaniu „ Ratajczaka Nr. 4.
„ „ Krakowie „ Rynek Główny Nr. 8.

Adres telegraficzny: „WAWELBANK".

Rach. w P. K. O. Nr. 1051.

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.

Warszawa, Centrala, ul. Królewska 5. Oddział budowlany ul. Sienna 17. Wydział Kredytów długoterminowych — Krak. Przedmieście 32. Oddziały: Biała, Białystok, Bydgoszcz, Cieszyn, Drohobycz, Gdynia, Katowice, Kołomyja, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Łuck, Oświęcim, Poznań, Przemyśl, Równe, Stanisławów, Tarnów, Wilno, Żywiec.

Bank Gospodarstwa Krajowego utworzony został w 1924 r. na zasadzie rozporządzenia Prezydenta z dnia 30 maja (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 477) z fuzji Banku Krajowego, Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich oraz z Państwowego Banku Odbudowy. Statut Banku został ogłoszony jako załącznik do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 31 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 478) częściowo zmieniony szeregiem późniejszych rozporządzeń.

Kapitał zakładowy miał być udzielony przez Państwo i przedsiębiorstwa państwowe (60 proc.) i samorządy (do 40 proc.). Jednak dotychczas tylko Państwo uczestniczy w kapitale zakładowym. W związku z tem Rada Nadzorcza Banku składa się z przedstawicieli wyznaczonych przez Ministerstwo Skarbu.

Zadaniem Banku Gospodarstwa Kajowego jest udzielanie kredytów długo i krótkoterminowych, dokonywanie wszelkich operacji bankowych, oraz administrowanie zgodnie z otrzymanemi od Ministerstwa Skarbu instrukcjami, szeregiem kredytów przekazanych przez Skarb Państwa.

Według statutu B. G. K. powinien w pierwszym rzędzie służyć interesom państwowym i obsługiwać potrzeby państwa, przedsiębiorstw państwowych, samorządów i ich przedsiębiorstw, a dopiero w drugiej linji osób i firm prywatnych. Jednakże kryzys, jaki przeżywała nasza bankowość w ciągu ostatnich lat, zmusił B. G. K. do rozwinięcia bardzo intensywnej działalności kredytowej w stosunku do osób, i firm prywatnych, aby ratować naszą produkcję

przed upadkiem. W miarę jednak uzdrowienia i podniesienia się banków prywatnych, ta strona działalności B. G. K. będzie się zmniejszała i Bank skupi się na realizacji swoich bliższych zadań, dla których został powołany.

Kredyty długoterminowe.

Bank Gospodarstwa Krajowego na zasadzie art. 5 Rozporządzenia Prezydenta z dnia 30 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 477) posiada prawo udzielania kredytu długoterminowego przez emisję listów zastawnych, zabezpieczonych obligacyj komunalnych kolejowych, a dla potrzeb przemysłowych i innych — obligacyj bankowych.

Wszystkie emisje B. G. K. korzystają na zasadzie art. 6 tegoż rozporządzenia z gwarancji Skarbu Państwa, przyczem listy zastawne bez ograniczenia wysokości emisji, dla zobowiązań wypływających z emisji obligacyj komunalnych do wysokości 200 miljonów złotych, dla obligacyj kolejowych do wysokości 20 miljonów złotych, zaś za zobowiązania B-ku wypływające z emisji obligacyj bankowych, przeznaczonych do ulokowania zagranicą, do wysokości 100 miljonów zł. W każdym dziale emisji suma emisji nie może przekraczać sumy wierzytelności. Opłata procentów i kapitału emisji jest zabezpieczona odpowiedniemi wierzytelnościami hipotecznemi, kolejowemi i komunalnemi, które służą wyłącznie na zabezpieczenie emisji, co jest uwidocznione we wpisach hipotecznych, oraz wszystkiemi aktywami Banku. W celu zapewnienia prawidłowej wypłaty kuponów od obligacyj i listów zastawnych, Bank tworzy rezerwę ze specjalnych opłat, z zysków w związku z emisją oraz części dochodu. Na dzień 30 września 1927 r. rezerwa ta wynosiła 2.482.400,15 zł. Zarówno listy zastawne i obligacje są papierami na okaziciela.

Należności za kupony płatne, niepodniesione w ciągu lat 5, jak również należności za wylosowane listy zastawne i obligacje, niepodniesione w przeciągu lat trzydziestu od dnia płatności ulegają przedawnieniu. Wszystkie emisje

B. G. K. mają wszelkie prawa służące papierom, posiadającym bezpieczeństwo pupilarne, według ustaw dzielnicowych austrjackiej i niemieckiej.

Pożyczki w listach zastawnych.

B. G. K. udziela pożyczek w listach zastawnych na nieruchomości ziemskie o obszarze powyżej 100 hektarów oraz w miejscowościach, oznaczonych przez Ministra Skarbu na nieruchomości miejskie. Udzielona pożyczka statutowo winna się mieścić w pierwszej połowie wartości nieruchomości, według praktyki Banku musi być na pierwszym numerze hipoteki. Szacunek nieruchomości jest ustalany przez Bank z zasady niżej wartości rynkowej.

B. G. K. emitował do obecnej chwili 8 proc. listy zastawne w złotych w złocie, przedstawiających równowartość 9/31 grama czystego złota. Listy są na okaziciela z kuponem płatnym w dniu 2.I i 1.VII każdego roku, obecnie zaś będzie emitował listy zastawne, wyrażone w złotych w złocie według nowego parytetu. Umorzenie listów odbywa się 2 razy rocznie zgodnie z zatwierdzonym planem umorzenia drogą skupu, a ewentualnie losowania. Na dzień 1 października znajduje się w obiegu listów zastawnych na kwotę 27.631 tysięcy zł. w zł., których kurs wynosi 92—93 za 100. W obecnej chwili działalność emisyjna listów zastawnych została ograniczona.

W celu uzyskania *długoterminowego kredytu w listach zastawnych na nieruchomości miejskie* należy złożyć do Banku:

1) podanie bez stempla z wymienieniem celu pożyczki i z zaznaczeniem w tytule Bank Gospodarstwa Krajowego, Wydział Kredytu Długoterminowego,

2) wyciąg hipoteczny ze wszystkiemi 4-ma działami, z wymienieniem w Dz. I przestrzeni, w Dz. II tytułu własności,

3) polisę asekuracyjną,

4) wykaz opłacanych podatków (tylko z realności).

5) kopja planu hipotecznego zatwierdzona przez przysięgłego geometrę,

6) plan budynków sporządzony przez budowniczego,

7) wykaz dokładny mieszkań, lokatorów, pokoi mieszkalnych, biur, kuchen etc. wraz z wysokością czynszu miesięcznego w złotych, potwierdzony przez właściciela względnie administratora domu,

8) na koszta oszacowania (wysokość opłaty zależy od kwoty żądanej pożyczki).

Przy staraniach o *pożyczkę długoterminową w listach* zastawnych na nieruchomość ziemską, należy przedstawić następujące dokumenty:

1) podanie z wyszczególnieniem celu pożyczki,

2) najświeższy pełny wyciąg hipoteczny,

3) opis dóbr na druku Banku,

4) polisę asekuracyjną dotyczącą ubezpieczenia budynków od ognia,

5) dowód wysokości opłacanych podatków,

6) plan z rejestrem pomiarowym dóbr,

7) plan gospodarki leśnej,

8) złożenie na koszty oszacowania odpowiedniej kwoty.

Pożyczki w obligacjach komunalnych:

Pożyczek tych Bank udzielać może:

1) Państwu i Związkom Samorządowym, a) na spłatę i ułatwienie spłaty długów wysoko oprocentowanych; b) inwestycje i przedsiębiorstwa produkcyjne oraz na zakładanie i zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów kredytowych; c) na cele użyteczności publicznej.

2) Spółkom wodnym na cele wskazane w statucie spółek. Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót na których pokrycie została zaciągnięta.

3) Wszelkim innym prawno - publicznym instytucjom posiadającym prawo wymierzania danin na pokrycie swoich potrzeb.

Wysokość pożyczki jest uzależniona nie tylko od celu, na jaki ma być użyta, ale również od wysokości budżetu oraz majątku danego samorządu. Zaciągnięcie pożyczki musi być uchwalone przez odpowiedni organ uchwalający i zatwierdzone przez władze nadzorcze.

Udzielone pożyczki jak również procenta od nich są zabezpieczone na nieruchomościach samorządowych, o ile samorząd takowe posiada, a oprócz tego Bank otrzymuje upoważnienie od Ministerstwa Skarbu do zajęcia, w razie niewypłacenia przez samorząd rat w terminie, odpowiednich sum z podatków pobranych przez organy skarbowe na rzecz samorządu.

Na zasadzie wierzytelności wyżej wymienionych Bank Gosp. Krajowego emituje obligacje komunalne, zabezpieczone w pierwszym rzędzie odpowiedniemi wierzytelnościami.

Listy zastawne są wyrażone w złotych w złocie ($^9/_{31}$ grama czystego złota) oraz w równowartości we frankach, szwajcarskich, dolarach, funtach szterlingów oraz florenach holenderskich. Oprocentowanie wynosi 8 proc. w stosunku rocznym, okres umorzenia 20½ lat. Bank zamierza emitować w najbliższym czasie 7 proc. obligacje z okresem umorzenia lat 30, wyrażonych w nowym parytecie złotego ($^9/_{53}$ gr. czystego złota).

Obligacje opiewają na okaziciela, mogą jednak być zarejestrowane. Wówczas wypłata kapitału będzie miała miejsce w stosunku do właściciela zarejestrowanego.

Gminy i powiaty starające się o pożyczkę komunalną winny do podania załączyć następujące dokumenty:

1) wierzytelny odpis uchwały Rady Gminnej (Sejmiku, Rady Powiatowej), a powziętej wedle żądanego wzoru,

2) budżety i zamknięcia rachunkowe za ubiegłe dwa lata,

3) zatwierdzony preliminarz budżetowy na rok bieżący;

4) wykaz majątku nieruchomego z podaniem wartości bilansowej i numeru hipotecznego każdej nieruchomości,

5) wyciągi hipoteczne dla powyższych nieruchomości,
6) wykaz długów z podaniem dat ich zapadłości i wysokości raty rocznej,
7) poświadczenie władzy skarbowej o wysokości wpływów z podatków i dodatków do podatków w r. ubiegłym,
8) wykaz źródeł, z których mogłaby uzyskana pożyczka być pokryta,
9) plany zamierzonych inwestycyj i ich
10) kosztorysy.

Bank Gospodarstwa Krajowego przystąpił do intensywnego uruchomienia przedewszystkiem kredytów komunalnych, to też wysokość emisji obligacyj komunalnych ostatnio wybitnie wzrosła. Należy jeszcze przypomnieć, iż w tych obligach zostały udzielone pożyczki miastom, w których przeprowadza roboty amerykańska firma Ulen and Co.

Pożyczki w obligacjach kolejowych.

Celem popierania budowy kolei żelaznych, przeznaczonych dla ruchu publicznego, a uznanych przez Rząd w interesie Państwa za pożyteczne lub potrzebne, Bank może udzielać pożyczek komunalnych w obligacjach kolejowych: a) Państwu, samorządom i związkom samorządowym oraz miastom, b) prywatnym przedsiębiorstwom linji kolejowych na mocy zobowiązań, zabezpieczonych na hipotece odpowiednich linji lub na zastaw obligacyj pierwszeństwa przez przedsiębiorstwo wydanych.

Ten typ kredytu nie został dotychczas przez Bank uruchomiony.

Pożyczki w obligacjach bankowych.

Bank udziela w obligacjach bankowych pożyczek na nieruchomości przemysłowe, oraz statki morskie i rzeczne. Pożyczki nie mogą przekraczać połowy wyprowadzonej przez rzeczoznawców wartości gruntu, 40 proc. wartości budynku i ⅓ wartości maszyn, potrzebnych nieodzownie

do prowadzenia przedsiębiorstwa przemysłowego i trwale połączonego z nieruchomością. Również Bank może wydawać obligacje bankowe na podstawie wydanych przez polskie instytucje kredytu długoterminowego i samorządy listów zastawnych i obligacyj poręczonych przez Państwo.

Dotychczas Bank Gospodarstwa Krajowego nie emitował obligacyj bankowych. Obecnie jednak przystępuje do uruchomienia tego rodzaju kredytów, brak których dotkliwie daje się odczuwać.

Rozwój kredytu długoterminowego Banku Gospodarstwa Krajowego najlepiej charakteryzuje poniżej podana tablica (w milj. zł.) emisji Banku Gospodarstwa Krajowego w obiegu:

	1.I. 1926	1.I. 1927	1.X.1927
8% listach zastawnych zł. w zł.	1,1	7,5	27,8
8% obligacjach komunalnych (zł. w ziocie) zł. w zł.	26,1	27,3	39.5
8% obligacjach komunalnych dolarowych dol.	9	12,2	11.9

Prócz działalności w dziedzinie kredytu długoterminowego Bank Gospodarstwa Krajowego rozwijał intensywną działalność w dziedzinie dostarczenia kredytu obrotowego niemal wszystkim gałęziom wytwórczości.

Poniżej podana tablica w miljonach złotych charakteryzuje rozwój operacyj krótkoterminowych Banku Gospodarstwa Krajowego:

	1.I. 1926	1.I. 1927	1.X. 1927
Weksle	59.2	74.4	143.0
Pożyczki terminowe	32.9	29.4	27.6
Rachunki bieżące .	103.9	238.2	283.2
Razem	196.0	342.0	453.8

Z kwoty udzielonych kredytów między innemi korzystały na dzień 1.X 1927 roku:

Przedsiębiorstwa państwowe	40,2	milj. zł.
Samorządy	3,3	" "
Kooperatywy	5,3	" "
Rolnictwo	107,9	" "
Handel	28,5	" "
Przemysł	77,3	" "
Banki	70,2	" "
Kasy Oszczędności	3,4	" "

Z operacji kredytowych statut Banku wyklucza jedynie niezabezpieczone pożyczki w rachunku otwartego kredytu; natomiast Bank może dyskontować weksle, warranty, udzielać pożyczki skryptowe samorządom i terminowe na zastaw złota i kosztowności, papierów procentowych, towarów i dokumentów na towary i t. p. (§ 63 statutu). Stopę procentową od kredytów ustala Rada Nadzorcza. Na dzień 1 października 1927 r. ważniejsze stawki procentowe wynosiły: od dyskonta weksli 8¾ i 9%, od pożyczek pod zastaw, papierów wartościowych 10 — 12%, od pożyczek towarowych 12%.

Wreszcie Bank Gospodarstwa Krajowego udziela gwarancji za kredyty zaciągnięte zagranicą. Gwarancje te odegrały znaczną rolę w naszem życiu gospodarczem, gdyż umożliwiły firmom prywatnym uzyskanie większych pożyczek zagranicznych. Gwarancje udzielone muszą być zasadniczo zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach w pierwszej połowie wartości, względnie innemi poważnemi zastawami. Obligo Banku z tego tytułu wynosiło na dzień 1 października 1927 r. 82,9 milj. zł., z czego przypada na gwarancje wydane za poręką Skarbu Państwa 58 milj. zł.

Z czynności biernych należy podkreślić akcję oszczędnościową Banku Gospodarstwa Krajowego. Bank przyjmuje wkłady oszczędnościowe, korzystające z gwarancji Skarbu Państwa. Książeczki te mogą być wystawione na okaziciela. Bank przyjmuje wkłady również w walutach obcych i w złotych. Oprocentowanie pierwszych wynosi

3½ — 4½% w stosunku rocznym, zaś złotowych 4 — 6%. Prócz tego Bank wypuszcza asygnaty kasowe, płatne po 14 dniach, 1 miesiąca lub 3 miesiącach.

O rozwoju wkładów świadczą poniższe dane w milj. złotych:

	1/I.1926	1/I.1927	1/X.1927
Wkłady terminowe	42,2	99,2	156,7
" bezterminowe	31,8	77,0	114,8
" oszczędnościowe i asygnaty	3,2	19,1	16,0

Prócz powyżej scharakteryzowanych operacyj, które Bank prowadzi w zakresie własnych środków, Bank Gospodarstwa Krajowego prowadzi cały szereg akcyj kredytowych z lokat Skarbu Państwa. Administrowanie temi funduszami jest wykonywane według zarządzeń Ministerstwa Skarbu.

Poza doraźnemi akcjami jak kredyty na zatrudnienie bezrobotnych woj. Kieleckiego, kredyty siewne klęskowe i t .d., Bank administruje trzema znacznemi funduszami państwowemi: Państwowym Funduszem Gospodarczym, Funduszem Pomocy Instytucjom Kredytowym i Funduszami budowlanemi.

Z Państwowego Funduszu Gospodarczego utworzonego na zasadzie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 292) Bank Gospodarstwa Krajowego udzielał pożyczek na inwestycje przemysłowe, rolne i samorządowe drogą udzielania kredytów bezpośrednich lub też przez zakup papierów wartościowych kredytu długoterminowego. Na pierwszy jednak plan występują na funduszu tym kredyty budowlane, które obecnie pochłaniają większą część funduszu. Na dzień 1 października kredyty, udzielone z tego funduszu przedstawiały się następująco: papiery wartościowe 19,4 milj. zł., kredyty budowlane 96,1 milj. zł., różne udzielone pożyczki 10,5 milj. zł. Razem 126,0 milj. zł.

Fundusz Pomocy Instytucjom Kredytowym został utworzony na zasadzie ustawy z dnia 28 listopada 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 859), następnie znowelizowanej Rozporządzeniem Prezydenta z 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 400). Z funduszu tego od połowy 1925 roku są udzielane kredyty tym bankom, które wskutek unieruchomienia swych kapitałów znalazły się w ciężkiej sytuacji. Zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta termin ukończenia akcji kredytowej upływa dnia 31 grudnia 1927 r. Udzielone kredyty zostały rozłożone szeregowi banków na wieloletnie spłaty.

Kredyty budowlane udziela Bank częściowo z własnych funduszów, ale przedewszystkiem z sum rządowych. Na te ostatnie składają się przedewszystkiem znaczna część Państwowego Funduszu Gospodarczego, Fundusz Budowlano - Podatkowy i inne drobniejsze lokaty. O tempie rozwoju kredytów budowlanych w ostatnim roku świadczy najlepiej fakt, iż do końca 1925 roku udzielono kredytów na 49 milj. zł. w 1926 r .— 17,7 milj. zł., zaś w 1927 roku do 30/IX — 56 milj. zł.

Kredyty budowlane są udzielane na zasadzie przepisów Rozporządzenia Prezydenta z dnia 22 kwietnia 1927 roku o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 372). Podania o kredyt winny być kierowane do Komitetów Rozbudowy lub też do Magistratów, które po rozpatrzeniu podań przesyłają z wnioskiem przychylnym do Banku. Kredyty są przyznawane w granicach kontyngentów przyznaznanych poszczególnym miastom w stosunku do wpływów z podatku od lokali. Kredyty są przyznawane w wysokości 90 — 75% kosztów budowy bez wartości placu. W okresie budowy Bank przyznaje pożyczki gotówkowe, oprocentowane na 6%, które po ukończeniu budowy są konwertowne na kredyt długoterminowy w listach zastawnych względnie obligacjach Banku Gospodarstwa Krajowego.

Działalność Banku Gospodarstwa Krajowego charakteryzują poniżej podane w miljonach złotych ważniejsze pozycje bilansowe:

Stan czynny:

	31/XII.1925	31/XII.1926	30/IX.1927 r.
Kasa i waluty zagr.	7,8	30,9	21.6
Pap. wartośc. własne	64,5	32,7	30.6
Weksle	54,5	74,4	143.1
Pożyczki terminowe	31,4	29,4	27.6
Rachunki bieżące	117,1	238,2	283.2
Banki	13,6	38,6	28.3
Pożyczki emisyjne	117,9	206,1	258.1

Stan bierny:

Kapitały własne	41,8	51,3	54.4
Wkłady	77,7	218,7	299.4
Redyskonto weksli	27,3	6,7	31.7
Banki	29,3	17,4	34.0
Udzielone gwarancje	218,2	120,2	82.9

POWSZECHNY BANK ZWIĄZKOWY W POLSCE S. A.

ZAKŁADY GŁÓWNE

Lwów Jagiellońska 2 || Warszawa Niecała 7 || Kraków Rynek Gł. 44

Oddziały:

Bielsko, Cieszyn, Drohobycz, Przemyśl, Stanisławów, Tarnów.

Zrzeszony z instytucjami

Banque Belge pour l'Etranger, w Brukseli,
(Filiale de la Société Générale de Belgique)

Banque Commerciale de Bâle, w Bazylei,

Wiener Bank-Verein, w Wiedniu.

Adres telegraficzny: Bankdion.

Ziemski Bank Kredytowy T. A.

we Lwowie

Oddział w Warszawie

Marszałkowska 151. Tel. 20 24, 227-83.

Załatwia wszelkie czynności w zakres bankowości wchodzącę.

DOM BANKOWY

D. M. SZERESZOWSKI

WARSZAWA, ŻELAZNA BRAMA № 1.

EGZYSTUJE OD 1864 ROKU.

Telefony:	Ogólny	12-30
	Kasa	12-30
	Gabinety szefów	251-60
	„ „	223-13
	Akredytywy zagraniczne . . .	121-33
	Do rozmów zamiejscowych . .	223-03
	Ekspedycja	251-66

PAŃSTWOWY BANK ROLNY.

Państwowy Bank Rolny działa na zasadzie ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 369) zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 450) oraz na zasadzie statutu ogłoszonego jako załącznik do rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 20 czerwca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 487).

Zadaniem Banku jest w myśl § 3 statutu popieranie i prowadzenie parcelacji, osadnictwa, regulacyj i meljoracyj rolnych, popieranie rozwoju rolnictwa, przemysłu rolnego i gospodarczej odbudowy wsi, jak również organizowanie dla drobnych i średnich gospodarstw rolnych kredytu rolnego.

Środki do wypełnienia powyższych zadań czerpie Bank jeśli chodzi o kredyty krótkoterminowe głównie: 1) z kapitału zakładowego, 2) z terminowych lokat skarbowych, 3) z wkładów terminowych na książeczki oszczędnościowe i z wkładów czekowych, a jeśli chodzi o kredyty długotrminowe — z emisji 8% listów zastawnych. Prócz tego Bank udziela pożyczek przeważnie średnioterminowych z t. zw. funduszów administrowanych t. j. funduszów rządowych, któremi Bank administruje na podstawie specjalnych ustaw i rozporządzeń. Fundusze te służą ściśle określonym celom.

O ogromnym rozroście Banku w ostatnich czasach świadczą wymownie niżej przytoczone najważniejsze pozycje bilansowe z ostatnich lat (w miljonach złotych).

	1/I.26	1/I.27	1/VII.27
Kredyt krótkoterm.	ca 27,5	— 52,6	— 97,1 milj. zł.
„ długoterm	ca 0,1	— 4,5	— 13,9 milj. zł. w złocie
z Fund. Administr.	ca 26,2	— 51,3	— 67,1 milj. zł.

Rzuca się w oczy szybki wzrost wszystkich rodzajów kredytu udzielanego przez Bank, a więc zarówno krótko-

STAN CZYNNY BILANS SUROWY Państwowego Banku Rol

NAZWA RACHUNKÓW			ZŁ
1. Kasa i sumy do dyspozycji			5.091.775,68
2. Waluty zagraniczne			99.113,47
3. Papiery wartościowe własne.			11.929.072,74
4. Papiery procentowe funduszu rezerwowego			1.758.146,52
5. Weksle zdyskontowane			32.632.349,45
6. Weksle protestowane			358.434,51
7. Należności w dochodzeniu sądowem.			1.638.138,52
8. Wątpliwi dłużnicy			102.138,34
9. Pożyczki zabezpieczone wekslami i innemi dokumentami			91.360.421,17
10. Pożyczki w listach zastawnych *)			18.286.500,—
11. Raty pożyczek emisyjnych *)			862.107,19
12. Banki „Nostro"			6.344.271,15
13. Majątki własne w parcelacji			7.430.892,64
14. Zaliczki na komisową parcelację			6.085,36
15. Dłużnicy za nabyte grunta			816.538,15
16. Dostawcy (zadatki)			3.219.724,13
17. Nawozy sztuczne			2.218.230,95
18. Różni dłużnicy			21.247.613,37
19. Sumy przechodnie			360.478,61
20. Nieruchomości	Zł	824.217,14	
21. Nieruchomości w budowie	„	1.030.151,80	
			1.854.368,94
(w tem z ogólnego funduszu rezerwowego Zł 1.247.990,22)			
22. Ruchomości			913.947,03
23. Koszty handlowe			4.718.139,04
24. Koszty handlowe roku przyszłego			32.437,46
25. Różnice kursowe			41.761,08
26. Należności wstępne z pożyczek emisyjnych*)			242.087,56
			213.564.773,06
1. Fundusze administrowane			107.654.534,08
2. Inkaso			3.750.822,09
3. Dłużnicy z tytułu udzielonych gwarancji			348.543,14
4. Depozyty			7.040.083,21
			332.358.755,58

*) Sumy złotych w złocie

nego na dzień 1-go października 1927 r. STAN BIERNY

NAZWA RACHUNKÓW	ZŁ
1. Kapitały własne	29.229.843,25
2. Amortyzacja	91.398,—
3. Lokaty terminowe skarbowe	74.662.222,08
4. Wkłady	20 181.671,70
5. Rachunki czekowe	11.444.802,64
6. Salda kredytowe rach. pożyczek zabezpiecz. wekslami i innemi dokumentami	105.715,59
7. Redyskonto	1.124.446,37
8. Banki „Nostro"	60.077,07
9. Emisja 8% listów zastawnych *)	18 286 500,—
10. Fundusz umorzenia listów zastawnych *)	110.092,17
11. Fundusz na zapł. kupon. od listów zastaw.*)	617.119,46
12. Kupony płatne w obiegu *)	97.616,—
13. Raty przedterminowe pożyczek w listach zastawnych *)	1.074,31
14. Tymczasowe zobowiązania P. B. R. na listy zastawne *)	2.400,—
15. Wierzyciele z tytułu nabytych majątków	268.234 76
16. Zadatki i wpłaty na nabyte grunta	3.[illegible]0.769,73
17. Dostawcy	2.[illegible]1.665,08
18. Różni wierzyciele	3.973.237,56
19. Sumy przechodnie	6.652.559,89
20. Fundusz obrotowy Reformy Rolnej	1.820.548,26
21. Wpływy z tytułu pożyczek b. Banków Ziemskich Państw Zaborczych	1.628.933,74
22. Zobowiąz na rzecz Skarbu za przejęte wierzyt. b. Banków Ziemskich Państw Zabor.	742.272,82
23. Sumy do dysp. Skarbu z fundusz. administr.	28.659.239,76
24. Procenty i prowizje	7.244.825,85
25. Procenty i prowizje na rok następny	347.506,97
	213.564.773,06
1. Fundusze administrow. (stan dotacji Skarb.)	107.654.534,08
2. Różni za inkaso	3.750.822,09
3. Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancji	348.543,14
4. Różni za depozyty	7.040.083,21
	332.358.755,58

*) Sumy złotych w złocie.

terminowego, długoterminowego, jak i średnioterminowego z funduszów administrowanych.

Kapitał zakładowy Banku, wynoszący obecnie 25 miljonów zł., w najbliższym czasie zostanie podniesiony do 75 miljonów złotych.

Z rozwojem działalności Państwowego Banku Rolnego w ostatnich latach idzie w parze jego rozwój organizacyjny. Oprócz centrali i oddziału głównego w Warszawie (ul. Traugutta 11) posiada Bank Oddziały: w Poznaniu (ul. Kantaka Nr. 10), w Grudziądzu (ul. Sienkiewicza 18), we Lwowie (ul. Piłsudskiego Nr. 25), w Krakowie (Plac Szczepański Nr. 8), w Wilnie (ul. Wielka Pohulanka 24), w Łucku (ul. Jagiellońska Nr. 107), wreszcie w Katowicach (ul. 3-go Maja Nr. 9).

Przechodząc do samej działalności Banku, można ją podzielić na dwie grupy, mianowicie na działalność Banku, na własny rachunek i w zakresie poruczonym.

Do pierwszej grupy należy: a) kredyt krótkoterminowy, b) kredyt długoterminowy, c) działalność agrarna; do drugiej zaś grupy: 1) administracja funduszami rządowemi, 2) likwidacja b. rs. Banków Ziemskich, 3) likwidacja wierzytelności b. Komisyj Kolonizacyjnej i Generalnej oraz b. Banków Rentowych.

Podział powyższy uzasadniony jest tem, iż w pierwszej grupie swej działalności Bank jest jedynie skrępowany swym statutem i ogólnemi przepisami, w drugiej zaś grupie Bank jest właściwie jedynie pewnego rodzaju administratorem, opierającym swą działalność i wykonywującym ją na zasadzie przepisów specjalnych ustaw i rozporządzeń, względnie na zasadzie konkretnych zarządzeń władz rządowych.

W myśl statutu Bank może przeprowadzać również następujące operacje bankowe na własny rachunek: przyjmowanie wkładów terminowych, lub za wypowiedzeniem oraz wkładów na rachunki bieżące i przekazowe, przyjmowanie na przechowanie za określoną zgóry opłatą wszelkiego rodzaju papierów wartościowych dokumentów i kosztowności; inkaso weksli, kuponów i innych dokumentów terminowych, dokonywanie wypłat, wydawanie czeków, przekazów i akredytyw na rachunek osób trzecich w kraju i zagranicą; kupno i sprzedaż papierów państwowych i innych papierów pupilarnych oraz walut zagranicznych w monecie, banknotach i dewizach; kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich wszelkich walut i papierów wartościowych.

KREDYT KRÓTKOTERMINOWY.

W zakresie kredytu krótkoterminowego Bank udziela terminowych; dokonywanie wypłat, wydawanie czeków, w pierwszym rzędzie 1) pożyczek na kapitał obrotowy, drobnemu i średniemu rolnictwu za pośrdnictwem spółdzielni kredytowych, kas oszczędnościowych i związków samorządowych (pożyczki na zakup inwentarza martwego i żywego, nasion do siewu, wykończenie rozpoczętych budynków i t. p.); następnie w miarę posiadanych środków finansuje Bank 2) spółdzielczość rolniczo - handlową, rolniczo - wytwórczą i rolniczo - spożywczą, 3) niespółdzielcze przedsiębiorstwa rolniczo - przemysłowe i rolniczo-handlowe (pożyczki na nasiennictwo, hodowlę ryb, eksport bydła i trzody chlewnej, meljorację i t. p.), wreszcie finansuje Bank 4) społeczne instytucje kultury rolnej.

Kredyty obrotowe dla rolnictwa.

Indywidualnych krótkoterminowych pożyczek poszczególnym rolnikom udziela Bank wyjątkowo w wypadkach, wymagających natychmiastowej pomocy kredytowej, a na danym terenie brak jest odpowiedniej spółdzielni względnie kasy gminnej.

Co się tyczy spółdzielni kredytowych należy nadmienić, iż te tylko korzystają z kredytu w Państwowym Banku Rolnym, które należą do jednego z istniejących związków rewizyjnych. Spółdzielnie należące do Centralnej Kasy Spółek Rolniczych otrzymują kredyt przeważnie za poś-

rednictwem tej instytucji, spółdzielnie zrzeszone w Unji Związków Spółdzielczych albo za pośrednictwem Banków Związku Spółek Zarobkowych albo też bezpośrednio, spółdzielczość zaś Śląska za pośrednictwem Banku Raiffensena. Pożyczki krótkoterminowe udzielane spółdzielności kredytowej na dzień 1.VII 1927 r. wynosiły 39,1 milj. zł.

Za pośrednictwem kas gminnych pożyczkowo - oszczędnościowych rozprowadza Bank kredyty na kapitał obrotowy dla rolników w tych okolicach kraju, w których niema funkcjonujących należycie spółdzielni kredytowych,— natomiast do pośrednictwa powiatowych kas oszczędnościowych i samorządów ucieka się Bank w wyjątkowych wypadkach, gdy nie może skorzystać z usług ani spółdzielni kredytowych, ani gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych.

Kredyty dla spółdzielczości rolniczo handlowej.

Poza przyznawanemi prolongatami kredytów z r. 1926 — Bank w r. 1927 przewidział dla spółdzielczości rolniczo-handlowej, przechodzącej ostry kryzys, wydatne kredyty z .t zw. funduszu sanacyjnego, utworzonego przez Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 10 i 12 ustawy z dnia 22.III 1927 r. dla celu uzdrowenia i popierania spółdzielczości. Na poczet tego funduszu, którego administracja powierzona została Bankowi, przeznaczyło Ministerstwo Skarbu 10.000.000. Ogółem zadłużenie spółdzielczości rolniczo - handlowej wynosiło na dzień 1.VII 1927 roku ca 6.830 tysięcy zł.

Kredyty dla spółdzielczości mleczarsko - jajczarskiej.

Spółdzielczość mleczarsko - jajczarską kredytuje Bank za pośrednictwem Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich oraz za pośrednictwem Związku Mleczarskiego w Krakowie. Stan kredytów udzielonych spółdzielczości mleczarskiej wyrażał się na dzień 1.VII 1927 roku

sumą ca 1.396 tysięcy. Akcja kredytowa Banku w dziedzinie mleczarstwa i jajczarstwa wydaje jak najlepsze rezultaty, przyczyniając się do wzmożenia i polepszenia produkcji oraz do usunięcia wyzysku, uprawianego przez pośredników i do rozwoju idei spółdzielczej na wsi.

Kredyty dla spółdzielczości rolniczo - spożywczej.

Poza spółdzielczością rolniczo handlową i mleczarsko-jajczarską Bank kredytuje również spółdzielczość rolniczo-spożywczą. Stan zadłużenia spółdzielczości rolniczo - spożywczej wyrażał się na dzień 1.VII 1927 sumą ca 1.407 tysięcy. Ogółem zadłużenie spółdzielczości rolniczej wraz z kredytową wyrażało na dzień 1.VII 1927 r. ca 49.369 tysięcy.

Na szczególniejsze uwzględnienie zasługują następujące rodzaje krótkoterminowych kredytów.

Kredyty na nawozy sztuczne.

Kredyty na nawozy sztuczne są w wielkim zakresie udzielane przez Państwowy Bank Rolny. Ogólna ilość tychże w ciągu 1926 r. sięgała ponad 17,5 milj. złotych. Nawozy sztuczne rozprowadza Bank za pośrednictwem organizacji rolniczych, gdzie natomiast niema takich, Bank (patrz wyżej) dostarcza nawozów bezpośrednio grupom rolników na zasadzie solidarnej odpowiedzialności, przy zamówieniach jednakże conajmniej całego ładunku wagonowego. W tym ostatnim wypadku konieczne jest oprócz podania podpisanego przez upoważnione osoby danej grupy, złożenie skryptu dłużnego, oraz dołączenie specjalnej deklaracji, podpisanej przez wszystkich reflektantów, upoważniającej Bank do wpisania na skrypcie dłużnym należnej mu sumy. Dodać należy, iż Bank akcją swoją objął wszystkie gatunki nawozów sztucznych.

Kredyty siewne.

Jak sama nazwa wskazuje grupa ta kredytów krótkoterminowych przeznaczona jest dla rolnictwa na dokonanie zasiewów. Część tych kredytów rozprowadzona zostaje za pośrednictwem Wydziałów powiatowych i powiatowych kas oszczędności. Ze względu na to, iż pożyczki siewne w znacznej mierze przeznaczone są dla poszkodowanych wskutek klęsk żywiołowych, oprocentowanie tychże jest wyjątkowo niskie.

Kredyt na sadownictwo.

Bank udziela krótkoterminowych specjalnych kredytów na zakładanie gospodarstw owocowych przedewszystkiem za pośrednictwem centralnych organizacji rolniczych. Akcja powyższa, niedawno rozpoczęta, spotkała się z ogromnym zainteresowaniem sfer rolniczych.

Kredyty nasienne.

Udziela ich Bank firmom nasiennym na zaliczkowanie plantatorów nasion buraków cukrowych, nasion ogrodniczych i cykorji oraz gospodarstwom nasiennym, posiadającym na sprzedaż nasiona selekcyjne, zbóż oryginalnych i pierwszych odsiewów. Bank uwagę zwraca również na produkcję nasion ogrodowych, z powodu znacznego importu tychże do kraju.

Kredyty na hodowlę ryb.

Występuje przeważnie w formie pożyczek na dokarmianie ryb. Pożyczki te udzielane są za pośrednictwem związków producentów.

Kredyty na meljoracje.

Kredyty te, stanowiące pewnego rodzaju uzupełnienie kredytów na meljoracje z funduszów administrowanych (patrz niżej) udzielane są spółkom wodnym na przeprowadzenie przedwstępnych prac drenarskich oraz poważniejszym przedsiębiorstwom meljoracyjnym w formie dyskonta weksli właścicieli posiadłości ziemskich, którzy tą drogą płacą należności przedsiębiorstwom za wykonywane roboty.

Przejściowe pożyczki gotówkowe.

Dla rolników, nie mających uregulowanych hipotek i z tego powodu nie mogących korzystać z kredytu długoterminowego, w listach zastawnych, udziela Bank pożyczek gotówkowych na spłatę sched familijnych, dokonanie niezbędnych inwestycji itp. z tem jednakże, że dłużnik zobowiązany jest po otrzymaniu pożyczki przystąpić do wywołania względnie uregulowania hipoteki i do jednego roku przedstawić Bankowi zaświadczenie Wydziału hipotecznego, stwierdzające złożenie wniosku i pierwiastkowe uregulowanie hipoteki. Pożyczki te mają być w następstwie konwertowane na kredyt długoterminowy w listach zastawnych.

Kredyty na zakup maszyn i narzędzi rolniczych.

Kredyty tego rodzaju przyznaje Bank organizowanym przy kółkach rolniczych, związkach samorządowych, spółdzielniach i t. p. — spółkom maszynowym do 70 proc. faktycznej ceny zakupionych maszyn. Kredyt jest udzielany na przeciąg 3 lat na skrypty dłużne, opierające się na solidarnej poręce. Regulamin odnośnej spółki musi być przez Bank zatwierdzony.

Kończąc przdstawienie najważniejszych kredytów krótkoterminowych, udzielanych przez Bank we własnym

zakresie, należy stwierdzić, że oddają one drobnemu rolnictwu i związanym z niemi organizacjom spółdzielczym i przedsiębiorstwom wielkie usługi, zaopatrywując je w kapitał za oprocentowaniem znacznie niższem od prywatnego. I tak stopa procentowa przy pożyczkach, udzielanych we własnym zakresie przez Bank wynosiła z początkiem października 1927 dla pożyczek indywidualnych 10 — 11 proc. w stosunku rocznym, dla niespółdzielczych przedsiębiorstw rolniczych 11 proc. w otwartym rachunku a w dyskoncie 10 proc., dla Central spółdzielczych w otwartym rachunku 9 proc., a w dyskoncie 8 i pół proc., dla spółdzielni zaś lokalnych oraz dla kas oszczędnościowych w otwartym rachunku 9 i pół proc. a w dyskoncie 9 proc.

Powyższa stopa procentowa ma tendencję do zmniejszenia się. Niektóre pożyczki są udzielane za zupełnie niskiem oprocentowaniem, jak pożyczki siewne (patrz wyżej) pożyczki klęskowe itp. Bank udziela pożyczek krótkoterminowych przeważnie na sześć miesięcy do jednego roku— z tem jednakże, iż w wypadkach godnych uwzględnienia przyznaje prolongatę. Zabezpieczenie pożyczek opiera Bank przeważnie na zobowiązaniach dłużnych, na wekslach (w tem weksle gwarancyjne), a w niektórych wypadkach na zastawie towarów oraz na hipotece.

KREDYT DŁUGOTERMINOWY.

Bank udziela długoterminowego kredytu w 8 proc. amortyzacyjnych listach zastawnych P. B. R.

Rozwój kredytu długoterminowego ilustruje następujące zestawienie:

31.XII	24 —	0.0	milj. zł w złocie
31.XII	25 —	0.1	„ „ „
31.XII	26 —	4.5	„ „ „
30.VI	27 —	13.9	„ „ „
31.VIII	27 —	17.2	„ „ „

Jak z powyższego zestawienia widać Bank zaczął udzielać długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w listach zastawnych z końcem 1925 r. i potrafił w ostatnich czasach ten tak ważny dział pożyczek dla rolnictwa w dość silnym stopniu rozwinąć.

Pożyczek w listach zastawnych udziela Bank pod zabezpiecznie hipoteczne na 10, 20 i 30 lat. Pożyczki te są spłacalne w ratach półrocznych, przyczem wysokość rat półrocznych na amortyzację i oprocentowanie, a bez dodatku administracyjnego wynosi od 100 złotych w złocie pożyczki:

a) przy pożyczce 10-letniej pierwsza rata 7.50 złotych w złocie, a ostatnia w zaokrągleniu 3.28 złotych w złocie,

b) przy pożyczce 20-letniej pierwsza rata 5.06 złotych w złocie, a ostatnia w zaokrągleniu 4.33,

c) przy pożyczce 30-letniej pierwsza rata 4.43 ostatnia zaś rata w zaokrągleniu 2.09 złotych w złocie. Raty półroczne płatne są 1 kwietnia i 1 października każdego roku.

Pożyczki w listach zastawnych winny być zabezpieczone na pierwszem miejscu hipoteki, przyczem grunta obciążane ograniczeniami prawa własności, będące w sporze sądowym, pozostające w długoletniej dzierżawie oraz grunta obciążone serwitutami nie mogą służyć, jako zabezpieczenie pożyczek. Nie odnosi się to do serwitutów w nieznacznym tylko stopniu ograniczających prawo własności (serwitut wodopoju, czerpanie wody, przejazdu, kopania piasku i t. p.).

Przed udzieleniem pożyczek w listach zastawnych Bank zarządza na podstawie przepisów oszacowanie posiadłości (Monitor Polski 218 z 1927 r.), które może być dokonane bądź:

1) przez taksatora Banku na gruncie i w tym wypadku koszty, związane z wyjazdem taksatora muszą być zgóry pokryte,

2) kameralnie, t. j. bez zjazdu na grunt, na podstawie dokumentów uznanych przez Bank za dostateczne (kopje map katastralnych wraz z wyciągiem matrykuły podatku

gruntowego i księgi podatku domowego, odpisy operatów Tow. Kred. Ziem., arkusze posiadłości i zgodne z niemi wyciągi hipoteczne i t. p.).

Listy zastawne Państwowego Banku Rolnego, opiewające na złote w złocie, są oprocentowane w wysokości 8% w stosunku rocznym. Listy te korzystają z poręki państwowej wskutek czego chętnie są nabywane na lokaty pupilarne; pozatem są przyjmowane przez Skarb Państwa na kaucje i wadja. Można też niemi opłacać podatek majątkowy. Z wyżej wymienionych względów powyższe listy, oddawna już wprowadzone na giełdę, — cieszą się znacznym popytem. Na żądanie osób zainteresowanych P. B. R. pośredniczy za niewielką opłatą w sprzedaży listów zastawnych na giełdzie po kursie dnia sprzedaży. Kursy te podawane są w gazetach zawierających cedułę urzędową giełdy warszawskiej. W końcu należy nadmienić, że Bank Polski i P. K. O. przyjmuje listy zastawne Państw. B. Rol. do lombardu.

Bank udziela pożyczek długoterminowych amortyzacyjnych w listach zastawnych:

I. na kupno gruntu (Monitor Polski Nr. 28 z 1926 r. b. zabór rosyjski Nr. 167 z 1926 r. b. zabór austr. i pruski oraz Nr. 212 z 1927 r. częściowa zmiana poprzednich przepisów),

II. na inwestycje rolne i inne potrzeby gospodarcze (Monitor Polski Nr. 192 z 1926 r. i 212 z 1927 r.).

ad. I. Bank udziela pożyczek:

a) na kupno działek gruntu z przeprowadzonej w myśl ustaw o wykonaniu reformy rolnej parcelacji nieruchomości ziemskich, niestanowiących własności Skarbu Państwa, gdy nabywcy posiadają jedynie przedwstępne umowy przyrzeczenia kupna - sprzedaży;

b) na spłatę reszty ceny kupna za nabyte już na własność działki gruntu z przeprowadzonej w myśl ustaw o wykonaniu reformy rolnej, parcelacji nieruchomości nie stanowiącej własności Skarbu Państwa, względnie za spłatę długów, zaciągniętych w związku z takiem nabyciem, przyczem w ostatnim wypadku o ile dług powstał nie wcześniej niż na 5 lat przed złożeniem w Banku podania;

c) oraz na kupno gruntu, na zapłacenie reszty ceny kupna, względnie na spłatę długów zaciągniętych w związku z kupnem gruntu w wypadkach nieobjętych punktem a i b, przyczem w ostatnim wypadku, o ile dług, analogicznie do punktu b, powstał nie wcześniej niż na 5 lat przed złożeniem w Banku podania.

Na cele wymienione w punkcie c) Bank udziela pożyczek wtedy, gdy nabywany obszar gruntu łącznie z posiadanym przez ubiegającego się o pożyczkę, nie przekracza norm, podstawowych władania przewidzianych dla gospodarstw tworzonych w myśl ustawy o wykonaniu reformy rolnej, t. j. 20 do 35 ha względnie w myśl art. 50 i 60 ustawy o wykonaniu reformy rolnej z 28.XII 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 1 z 1926 r.) 60 do 70 ha.

Wysokość pożyczki nie może przekraczać $^2/_3$ szacunku dokonanego z wyjazdem taksatora na grunt (patrz wyżej), przy szacunku kameralnym zaś jednej trzeciej szacunku. Przy szacunku gruntów mogą być brane pod uwagę również i budynki, znajdujące się na gruncie, o ile należą do ubiegającego się o pożyczkę z tem jednakże, że szacunek budynków nie może przekraczać w zależności od obszaru gospodarstwa od 30 — 75 proc. szacunku gruntu. Budynki te muszą być ubezpieczone w jednej z instytucyj ubezpieczeniowych, wskazanej przez Państwowy Bank Rolny. Pożyczka nie może być udzielona, jeżeli wysokość jej określona na podstawie szacunku wynosiłaby mniej niż 250 złotych w złocie.

ad. II. Bank udziela pożyczek na inwestycje rolne oraz inne potrzeby gospodarcze (wchodzą tu również spłaty uciążliwych długów oraz spłaty, wynikające z rozporządzeń testamentowych i działów rodzinnych) właścicielom hipotecznym posiadłości rolnych o obszarze nieprzekraczającym norm podstawowych władania, przewidzianych w ustawie o wykonaniu reformy rolnej z 28.XII 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 1 z 1926 r.) z tem jednak, że ogólny obszar posia-

dany przez ubiegającego, o pożyczkę z uwzględnieniem wyłączeń, przewidzianych w art. 4 i 5 ustawy, nie przekroczy w okręgach podmiejskich i przemysłowych 80 ha na pozostałym zaś obszarze 240 ha, z wyjątkiem kresów wschodnich, dla których norma ta może być zwiększona do 400 ha.

Pierwszeństwo w otrzymaniu pożyczki mają właściciele gospodarstw, nieprzekraczających 100 ha, przyczem pożyczka nie może być udzielona, jeżeli wysokość tejże, określona na podstawie szacunku, wynosiłaby mniej niż 500 zł. w złocie.

Wysokość pożyczki nie może przekraczać ½ szacunku dokonanego przez taksatora ze zjazdem na grunt oraz ⅓ szacunku przy kameralnym sposobie oszacowania (patrz wyżej). Dział pożyczek inwestycyjnych został uruchomiony przez Bank z końcem 1926 r. o jego zaś potrzebie dobitnie świadczy w szybkim tempie wzrastająca ilość podań w Państwowym Banku Rolnym.

Do dokumentów potrzebnych Bankowi do rozpatrzenia podań o każdą pożyczkę długoterminową w listach zastawnych zaliczyć należy w pierwszym rzędzie wypis względnie wyciąg ze wszystkich czterech działów wykazu hipotecznego nieruchomości ziemskiej, (b. zabór rosyjski), wyciąg z wykazu hipotecznego z arkuszem posiadłości (b. zabór austrjacki) względnie wyciąg z księgi wieczystej i wyciąg z matrykuły podatku gruntowego oraz z księgi podatku domowego (b. zabór pruski). W podaniu należy podać wysokość żądanej pożyczki, okres jej umorzenia, nazwę i położenie posiadłości ziemskiej, obszar oraz cel na jaki ma być użyta. Nadto, o ile chodzi o pożyczki związane z parcelacją, konieczne jest przedstawienie planu odnośnego obszaru, zatwierdzonego przez Okręgowy Urząd Ziemski wraz z rejestrami pomiarowemi i zezwoleniem Okręgowego Urzędu Ziemskiego na przeniesienie tytułu własności oraz listę nabywców, zatwierdzoną przez tenże Urząd (ad. I. a). O ile dany obszar jest własnością nabywcy, zatwierdzenie planu przez Okręgowy Urząd Ziemski staje się zbędne, natomiast potrzebny jest dowód, iż nabyty grunt pochodzi z parcelacji w myśl ustaw o wykonaniu reformy rolnej (ad. II b pierwszy ustęp) nadto o ile chodzi o pożyczkę na spłatę długów, zaciągniętych w związku z nabyciem gruntu, należy złożyć dowód, że dług został zaciągnięty na kupno gruntu (ad. II b. ostatni ustęp). Bank może również żądać złożenia innych uzupełniających dokumentów, jak wypełnionego kwestjonarjusza statystycznego wedle wzoru ustalonego przez Bank, który to wzór Bank na żądanie wysyła, następnie złożenia w pewnych wypadkach przedwstępnych umów przyrzeczenia kupna - sprzedaży, wypisu z dokonanego już aktu kupna - sprzedaży, polisy ubezpieczenia budynków od ognia i t. d.

FUNDUSZE ADMINISTROWANE.

Ważną rolę w działalności Państwowego Banku Rolnego odgrywają pożyczki udzielane z funduszów administrowanych. Fundusze te administrowane przez Bank na mocy specjalnych ustaw i rozporządzeń Rządu, mają na celu przyczynianie się do naprawy ustroju rolnego, podniesienie wytwórczości rolnej, gospodarczej odbudowy wsi i t. d. Wielkie znaczenie ich polega na tem, iż kredyty udzielane z tych funduszów jako w przeważnej części niskoprocentowe i płatne w dogodnych terminach są dostępne dla najszerszych warstw ludności wiejskiej. O olbrzymim wzroście funduszów administrowanych świadczy podane zestawienie (patrz wyżej). I tak stan tychże na 30.VI.24 wynosił ledwie 1,9 miljonów złotych a na 30.6.27 osiągnął już 89,5, zaś na 30.VIII.1927 przekroczył 100 miljonów złotych (103,5 miljonów złotych).

Najważniejsze z powyższych funduszów są:

1. Fundusz pomocy kredytowej dla osadników cywilnych i fundusz pomocy kredytowej dla osadników wojskowych (1926 r.). Stan funduszów powyższych na dzień 30.VIII.1927 r. wynosił łącznie 19,8 miljonów złotych.

Powyższe dwa fundusze opierające się na ustawie z dn. 19 kwietnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 375) przeznaczone są dla osadników cywilnych i wojskowych osobiście gospodarujących na swych osadach nabytych lub nadanych w czasie od powstania Państwa Palskiego na: a) zagospodarowanie gruntów, kupno inwentarza żywego i martwego oraz nasion, b) pobudowanie budynków gospodarczych i mieszkalnych, c) pomoc w dziedzinie zaspokojenia potrzeb szkolnych i religijnych osadników; wreszcie na: d) zasilenie spółdzielni rolniczych osadników kredytem na cele związane z gospodarstwem rolnem.

Pożyczki udzielane z powyższych funduszów są w zasadzie krótkoterminowe (jednoroczne) o ulgowem oprocentowaniu, wynoszącem 4% w stosunku rocznym. Na podstawie wniesionych podań, zaopinjowanych przez Okręgowe Urzędy Ziemskie względnie związki osadników przyznaje Bank pożyczki, przyczem wysokość tychże na jedno gospodarstwo sięga najwyżej 1.250 zł., w wyjątkowych wypadkach sięgają one do 2.500 złotych. Należy nadmienić, iż omawiane fundusze osadnicze na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 330) ulegają stopniowej likwidacji i dalsze kredyty na cele wyżej wymienione będą udzielane z funduszu zapomóg i kredytu ulgowego (patrz niżej).

2. Fundusze kredytu na meljoracje rolne. Wysokość tegoż na 31 sierpnia 1927 roku wynosiła 9,8 miljonów złotych.

Fundusz ten opiera się na ustawie z dnia 22 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609) przeznaczony jest na: a) drenowanie, b) odwadnianie i nawadnianie gruntów, wreszcie na c) meljoracje torfowisk. Do kredytu z powyższego funduszu przedewszystkiem mają pierwszeństwo: 1) spółki wodne w rozumieniu art. 133 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 936) następnie mogą korzystać z niego 2) gminy wiejskie i miejskie, 3) mieszkańcy wsi występujący

zbiorowo, wreszcie 4) inne osoby fizyczne i prawne zarówno będące właścicielami gruntów jak i ich użytkownikami.

Pożyczki są przyznawane przez Centralę Państwowego Banku Rolnego na podstawie podań i szczegółowych projektów technicznych i ich kosztorysów, sporządzanych przez osoby lub instytucje ukwalifikowane do wykonywania meljoracji rolnych. Wypłata pożyczek następuje ratami w miarę postępu robót, zwrotne są one w ciągu 6 do 12 lat, w zależności od przewidywanego okresu amortyzacji uskutecznionych na te urządzenia nakładów, przyczem pierwsza rata płatna jest najwcześniej po upływie 3 lat od dnia otrzymania pierwszej raty pożyczkowej. Kredyt jest oprocentowany na 5% w stosunku rocznym, przyczem może być on udzielony w wysokości do 100% sumy kosztorysu urządzeń meljoracyjnych.

Powyższy kredyt zapoczątkowany w 1925 roku odrazu wzbudził żywe zainteresowanie ze względu na dogodne warunki, to też sięgnął on blisko 6 miljonów złotych na dzień 31 grudnia 1926 r. Przeciętna wysokość pożyczki na 1 objekt wynosi około 50.000 złotych, a na 1 ha około 300 złotych.

3. Fundusz pomocy kredytowej przy nadaniu gruntów. Wysokość tegoż na 31.VIII. 1927 r. wynosiła 8,8 miljonów złotych.

Fundusz ten opiera się na ustawie z dnia 31 lipca 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 718), następnie na ustawie z dnia 18 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 84 z roku 1926) oraz na rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych i Ministra Skarbu z dnia 14 stycznia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 36). Przeznaczony jest dla właścicieli scalanych bądź scalonych już gospodarstw na podstawie wyżej wymienionych ustaw, nieposiadających środków na 1) przeniesienie względnie na wzniesienie zabudowań mieszkalnych i gospodarczych na nowych działkach wyznaczonych przy scalaniu, 2) przeprowadzenie wskazanych przez urzędy ziemskie meljoracji rolnych, 3) nabycie działek ce-

lem powiększenia karłowatych gospodarstw, od innych uczestników scalania, którzy przenoszą się na nabywane przez się gdzieindziej osady z parcelacji, wreszcie 4) na pokrycie kosztów przeprowadzenia prac scaleniowych oraz kosztów związanych z ustaleniem tytułów własności i uregulowaniem hipotek scalonych gruntów.

Kredyt udzielany jest w wypadkach od 1 — 3 na 15 lat, wyjątkowo na lat 20, w wypadku ad 4) — na lat 4 na skrypty dłużne z zabezpieczeniem na hipotece scalanych gospodarstw względnie innych nieruchomości ziemskich, przyczem zabezpieczenie to może być zastąpione przez poręczenie hipoteczne lub solidarną odpowiedzialność grupy właścicieli scalonych względnie scalanych gruntów. Kredyt ten oprocentowany jest na 4% w stosunku rocznym, wysokość jego na jedno gospodarstwo nie może przekraczać 1200 zł. względnie jeżeli chodzi o pożyczkę na meljorację — 600 zł. W wyjątkowych okolicznościach może wysokość pożyczki być zwiększoną do 2.500 zł. względnie w drugim wypadku do 800 zł.

Należy w końcu nadmienić, iż na cele, wskazane w punkcie 1 i 2 omawiana pomoc kredytowa może być udzielona także tym osobom, które scalają względnie scaliły swe gospodarstwo po dniu 21 września 1920 r. na podstawie przepisów, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów.

4. Fundusz hodowlany opierający się na zarządzeniu Rządu przeznaczony jest na podniesienie hodowli w gospodarstwach rolnych. Pożyczki są przyznawane przez Państwowy Bank Rolny na: 1) zakup hodowlanego inwentarza żywego, 2) przemysł mleczarski, 3) budowę urządzeń służących do zbytu i przerobu inwentarza żywego i jego wytworów, wreszcie na 4) kredyt obrotowy dla organizacji rolniczych, mających na celu zbyt inwentarza i jego przetworów. Pożyczki z tego funduszu udzielane są w zależności od celu na 1 — 10 lat oprocentowanie zaś wynosi od 6 — 10% w stosunku rocznym.

5. Fundusz zapomóg i kredytu ulgowego. Stan tegoż funduszu wynosił na 31.VIII.1927 r. 6,5 milj. złotych.

Opiera się on na ustawie z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonywaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1 z 26 r.) oraz na rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych i Skarbu z dnia 23 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 51 z 1927 r.) i ma na celu udzielanie pomocy kredytowej przy: 1) nabyciu i 2) zagospodarowaniu działek gruntowych przy parcelacji.

O przyznaniu pożyczki decydują Okręgowe Urzędy Ziemskie z wyjątkiem pożyczek na nabycie gruntu przy parcelacji, przeprowadzanej przez Państwowy Bank Rolny, o udzieleniu których decyduje Ministerstwo Reform Rolnych.

Pożyczki te mają charakter długoterminowy, gdyż na nabycie gruntów są udzielane na lat od 5 — 35, na zagospodarowanie zaś na lat 5 — 15. Oprocentowane one są tylko na 4% w stosunku rocznym i przyznawane w złotych w złocie za zabezpieczeniem hipotecznem; wypłaty mają miejsce w złotych obiegowych, według kursu, obowiązującego w dniu, poprzedzającym zarządzenie Banku dotyczące wypłaty pożyczki. Pierwsza rata pożyczki płatna jest po upływie jednego do pięciu lat od jej udzielenia, sama zaś spłata następuje w ratach półrocznych.

Z pożyczek omawianych na nabycie gruntu w pierwszym rzędzie mogą korzystać niepełnoletni uczestnicy scalenia, b. właściciele gospodarstw karłowatych, którzy sprzedali swe gospodarstwa na uzupełnienie innych gospodarstw, a sami nabywają powstałe z parcelacji gospodarstwa samodzielne, pracownicy folwarczni nabywający działki na zasadzie art. 45 ustawy o reformie rolnej i t. d.

6. Fundusz odbudowy. Wysokość jego na 31.VIII.1927 r. wynosiła 23,0 miljonów złotych.

Fundusz powyższy opiera się na ustawie z dnia 6 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz .492) i służy celom pomocy kredytowej na odbudowę budynków mieszkalnych,

świątyń, szkół, domów ludowych i innych budynków użyteczności publicznej, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych; wyjątkowo może być użyty na odbudowę świątyń, szkół i domów ludowych w osadach powstałych na rozparcelowanych obszarach dworskich, których budynki wskutek działań wojennych uległy zniszczeniu. W zasadzie z powyższej pomocy kredytowej mogą korystać wszyscy obywatele nieposiadający dostatecznych własnych środków na odbudowę, jednakże ustawa przyznaje pierwszeństwo: 1) najuboższej ludności, mieszkającej w barakach, ziemiankach i t. p., 2) poszkodowanym właścicielom drobnych gospodarstw rolnych o obszarze nie wyżej jak 15 ha, oraz 3) właścicielom domów miejskich, obejmujących nie więcej jak 4 ubikacje mieszkalne.

Pożyczki są udzielane bądź w gotówce bądź w naturze (budulec z lasów państwowych lub z daniny lasowej) i mogą sięgać do 80% sumy potrzebnej do odbudowy budynków prywatnych, względnie do 100% sumy potrzebnej do odbudowy budynków o charakterze publicznym i budynków wiejskich, których właściciele jako chałupnicy oprócz budynku nie posiadają więcej jak jeden hektar gruntu. Ustawa przewiduje, iż w wypadku zamierzonej odbudowy budowli większej lub kosztowniejszej niż budowla zniszczona, należy z sumy kosztorysów nowej budowli uwzględnić tylko taką kwotę, jaka odpowiada wartości budowli zniszczonej.

Przyznawanie pożyczek należy do Pożyczkowych Komisji Odbudowy przy Starostwach, składających się z przedstawicieli lokalnych władz państwowych i zainteresowanych organów samorządu; wypłatą zaś pożyczek i ściąganiem trudni się Państwowy Bank Rolny.

Pożyczki te są niskoprocentowe nie wyżej jak 4% w stosunku rocznym i są spłacalne w ciągu 10 lat, przyczem pierwsza rata płatna jest w trzecim roku po dokonaniu odbudowy. W wyjątkowych, godnych uwzględnienia wypadkach, może mieć miejsce częściowe a nawet całkowite umorzenie pożyczki. Ze względu na ograniczone źródła funduszu na odbudowę, Bank nie jest w możności jak dotychczas realizować wszystkich przyznanych przez Pożyczkowe Komisje Odbudowy pożyczek.

W ostatnich czasach istnieją tendencje rozszerzenia ustawy z dnia 6 maja 1924 r. i objęcia nią również budynków zniszczonych wskutek klęsk elementarnych.

Kończąc omawianie najważniejszych funduszów administrowanych należy dodać, że Państwowy Bank Rolny przy wypłacie pożyczek z powyższych funduszów pobiera od dłużników dodatek administracyjny przeważnie nieprzewyższający 1% sumy wypłaconej.

Działalność agrarna.

Działalność agrarna Banku przejawia się: 1) w parcelacji majątków nabytych w tym celu na własny rachunek lub przejętych od osób prywatnych na zasadach komisowych oraz 2) w pracach szacunkowych dokonywanych przez Bank w związku z kupnem majątków, z udzieleniem kredytu długoterminowego i t. d.

Łącznie do dnia 31.VII.1926 r. nabył Bank na własny rachunek 45 objektów o ogólnej przestrzeni 46.659,7 ha. Działalność parcelacyjna Banku skoncentrowana jest przeważnie w dwuch województwach wschodnich (wołyńskie i poleskie), w których Bank posiadał 71% ogólnego zapasu ziemi na 31.XII.1926 r. W roku 1927 Bank podjął na nowo przerwaną w 1926 r. akcję zakupu gruntów na parcelację, w związku z czem akcja parcelacyjna Banku w najbliższym czasie dozna znacznego rozszerzenia. Ogółem Bank rozparcelował do 1 lipca 1927 r. 15.303 ha. Bankowi powierzona została ostatnio, przez Rząd parcelacja rozległych dóbr „Krotoszyn".

Czynności likwidacyjne.

Co się tyczy czynności likwidacyjnej Banku, noszą one specjalny charakter. I tak, jak już wyżej zaznaczono, Bank prowadzi likwidację wierzytelności b. ros. Państwowych Banków Ziemskich (Włościańskiego i Szlacheckiego wraz z jego Odrębnym Wydziałem), pochodzących z tytułu pożyczek udzielonych przez te banki na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, mianowicie na terenie pięciu województw centralnych (Bank Włościański) i czterech województw wschodnich (Bank Włościański i Szlachecki).

Bank pozatem zajmuje się administracją i ściąganiem wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu rent b. Komisji Kolonizacyjnej, Komisji Generalnej i b. Banków Rentowych. Prace te ze względu na terytorjalne warunki skoncentrowane są w Wydziałach Banku w Poznaniu, w Grudziądzu i w Bydgoszczy.

BANK PRZEMYSŁOWCÓW ŁÓDZKICH

SPÓŁDZIELNIA Z OGR. ODP.

— Rok założenia 1881 —

ul. EWANGELICKA Nr. 15

PRZYJMUJE Z OPROCENTOWANIEM: **WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE** W ZŁOTYCH Z WYMÓWIENIEM I NA KAŻDE ŻĄDANIE. **WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE** W DOLARACH I INNYCH WALUTACH OBCYCH ZWROTNE W DOLARACH I T. P. ZAŁATWIA WSZELKIE OPERACJE BANKOWE.

BANK DEWIZOWY.

WYNAJEM KASETEK STALOWYCH (SAFES).

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI.

Pocztowa Kasa Oszczędności założona w 1919 roku działa w obecnym ustroju na zasadzie statutu, ogłoszonego jako Rozporządzenie Prezydenta z dnia 27 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 545). Zwierzchnią władzę w P. K. O. sprawuje mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Prezes łącznie z Radą Zawiadowczą. Wszystkie urzędy pocztowe na obszarze Rzeczypospolitej są zbiornicami P. K. O. Korespondencja z P. K. O. jak również korespondencja urzędów i stron do P. K. O. nie podlega opłacie pocztowej.

Do zakresu działania Pocztowej Kasy Oszczędności należy przedewszystkiem popieranie rozwoju oszczędności i ułatwianie obrotu bezgotówkowego w Kraju, a dopiero w drugiej linji akcja kredytowa,

Do czynności więc P. K. O. należy: 1) przyjmowanie wkładów oszczędnościowych, 2) przekazowy obrót czekowy, krajowy i zagraniczny, 3) wykonywanie zleceń uczestników obrotów Pocztowej Kasy Oszczędności w zakresie kupna, sprzedaży i przechowywania papierów wartościowych o stałem oprocentowaniu i dywidendowych, tych ostatnich notowanych na giełdach krajowych, oraz walut i dewiz zagranicznych, 4) wykonywanie zleceń w zakresie inkasa weksli, frachtów oraz innych należności, 5) wynajem skrytek (safes), 6) zakup i sprzedaż na rachunek własny papierów wartościowych państwowych i komunalnych, oraz współdziałania przy emisji pożyczek państwowych i komunalnych, 7) udzielanie pożyczek.

Wzmożenie ruchu oszczędnościowego w Kraju stanowi naczelne zadanie P. K. O. Dla urzeczywistnienia tego celu P. K. O. wprowadziła szereg nowych typów wkładów oszczędnościowych, które umożliwiają uczestnictwo w tym ruchu najszerszym warstwom ludności.

Wkłady oszczędnościowe w złotych posiadają nadzwyczajne udogodnienia. Otwierać konto oszczędnościowe

można w każdym urzędzie pocztowym, przyczem przy wnoszeniu pierwszej wkładki urząd pocztowy wydaje książeczkę oszczędnościową, na której wkładający winien umieścić swój własnoręczny podpis, a nie umiejący pisać znak odręczny (trzy krzyżyki lub kółeczko) w obecności osoby drugiej jako świadka. Świadkiem może być również przyjmujący urzędnik pocztowy. O ile właściciel książeczki jest niepiśmienny, musi bezwarunkowo obrać sobie hasło, którym mogą być nazwy gór, rzek, miast, postaci historycznych i t. d. Hasło należy utrzymywać w tajemnicy. Wpłacać na rachunek oszczędnościowy można w każdym urzędzie pocztowym, przyczem najmniejsza wkładka wynosi 1 zł. Każdą wkładkę urzędnik pocztowy wpisuje do książeczki wkładkowej poczem kładzie swój podpis i wyciska pieczęć urzędu. Dla podjęcia z książeczki oszczędnościowej kwoty nie przwyższającej 50 zł. należy wydrzeć z książeczki wkładkowej „dowód wypowiedzenia" i po wypełnieniu zgłosić do dowolnego urzędu pocztowego, który po okazaniu dowodu wypowiedzenia i książeczki wkładkowej bezzwłocznie pieniądze wypłaca. Dla podjęcia kwoty ponad 50 zł. względnie całkowitego wycofania oszczędności należy „dowód wypowiedzenia" przesłać do P. K. O. w Warszawie. Na dowodzie należy wymienić hasło, jeśli się je posiada i urząd pocztowy, w którym się pragnie podjąć pieniądze. P. K. O. natychmiast wysyła „przekaz wypłaty" właścicielowi książeczki lub osobie przez niego upoważnionej. W ciągu dni najdalej 14 względnie 21 należy z przekazem tym zgłosić się do urzędu pocztowego dla odebrania przekazanej kwoty. Dla odebrania wypowiedzianej kwoty przez osoby trzecie należy wystawić odpowiednie pełnomocnictwa na formularzach P. K. O., które można dostać w każdym urzędzie pocztowym. Jeżeli właściciel posiada hasło, wówczas upoważniony poza upoważnieniem musi wyjawić hasło; w przeciwnym wypadku podpis właściciela książeczki musi być uwierzytelniony. Dla osób, mieszkających poza granicami Państwa procedura pozostaje ta sama. W celu uniknięcia kosztów związanych z przesyłaniem książeczki przy podejmowaniu wkładów, właściciel książeczki może zażądać, aby P. K. O. przechowywało ją u siebie.

Specjalny typ wkładów oszczędnościowych stanowią *książeczki wkładkowe „na pogrzeb"*. Oszczędności z tej książeczki mogą być przez właściciela, za jego życia, wycofane całkowicie lub częściowo, zaś po jego śmierci mogą być użyte li tylko na jego pogrzeb. Jeżeli właściciel nie określi sumy, P. K. O. wydaje osobie zajmującej się pogrzebem na koszty najskromniejszego pogrzebu, z pozostałym zaś stanem oszczędności postępuje według przepisów prawa spadkowego. Oprocentowanie wkładów w złotych jest ustalane przez Dyrekcję w zależności od konjunktury. Obecnie wynosi ono 7% rocznie. W końcu każdego roku narosłe odsetki są doliczane do kapitału i nadal oprocentowane.

Wkłady oszczędnościowe w złotych w złocie, mają na celu umożliwienie oszczędności, tym, którzy obawiają się spadku złotego, pragną zwaloryzować swe wkłady w walucie obcej względnie w złotych, obliczonych w złocie. Składającemu są wydawane książeczki wkładkowe podobnie jak przy wkładach oszczędnościowych w złotych obiegowych. Wkłady te można dokonywać we wszystkich kasach P. K. O., zaś podejmować wypłaty tylko w miejscu wydania książeczki. Najmniejsza kwota wkładu takiego wynosi 100 zł. w złocie, o ile wpłata następuje w złocie lub pełnowartościowych walutach, zaś 10.000 zł. w złocie, o ile się wpłaca złote obiegowe. Wkłady te mogą być składane na określony okres czasu względnie za wypowiedzeniem, których termin określi Rada Zawiadowcza P. K. O. (Obecnie 6 miesięcy). P. K. O. zastrzega sobie prawo wcześniejszej wypłaty wkładów za tygodniowem wypowiedzeniem. Narosłe odsetki są zawsze dnia 30 czerwca i 31 grudnia każdego roku dopisywane do kapitału, o ile nie są podjęte w ciągu miesiąca po terminie dopisania. Wysokość oprocentowania ustala Rada Zawiadowcza. Na dzień 1 października wynosiło ono 5% rocznie.

Premjowane wkłady oszczędnościowe zostały wprowadzone z dniem 3 lutego 1926 r. Polegają one na tem, iż każdy wkładający po 7 zł. miesięcznie po 10 latach otrzymuje 1000 zł. Wkładki należy wnosić w początku każdego miesiąca; można je wnosić i za cały kwartał zgóry. W razie zalegania ze składkami w ciągu 3-ch miesięcy lub dłużej, termin wypłaty kapitału będzie przesunięty o czas okres równy przerwie. Prócz tego książeczki, z chwilą gdy ich liczba wynosić będzie 1000 i wyżej będą podlegały losowaniu kwartalnie w dniach 15 stycznia, 15 kwitnia, 15 lipca i 15 października. W powyższych terminach będą wylosowane po 3 książeczki na każdy 1000 książeczek. Właściciele wylosowanych książeczek otrzymują po 1000 zł. bezpośrednio po losowaniu bez względu na ilość uprzednio dokonanychwpłat. W ciągu 1926 roku wylosowano 30 książeczek, a w ciągu 1927 r. — 86 książeczek.

Ostatnio P. K. O. przystępuje do uruchomienia *wkładek oszczędnościowych w złotych w złocie dla osób zamieszkujących za granicami Państwa.* Jak i przy poprzednich typach wkładów oszczędnościowych składający otrzymuje książeczkę i zeszyt zawierający 20 kart wypowiedzenia. Książeczka wkładkowa może na życzenie składającego albo zostać mu przesłaną pod wskazanym adresem albo pozostać w depozycie P. K. O. Wkładka nie może wynosić mniej jak 1 zł. w złocie. Oprocentowanie wkładek wynosi 6% w stosunku rocznym i jest dopisywane do kapitału każdego 30 czerwca i 31 grudnia i z tą chwilą nadal oprocentowywane razem z kapitałem. Wpłaty można ukuteczniać zasadniczo międzynarodowemi przekazami pocztowemi, adresowanemi do P. K. O., podając na przekazie numer książeczki względnie zaznaczając, iż to jest wkładka pierwsza. Wypłatę do 1000 zł. w złocie uskutecznia P.K.O. bez uprzedniego wypowiedzenia, powyżej tej kwoty za 2-tygodniowem wypowiedzeniem. Wypłata może nastąpić a) osobiście właścicielowi w Kasach P. K. O. w Warszawie za przedłożeniem książeczki, b) drogą przekazu osobom, zamieszkającym po za granicami Państwa, przekazem międzynarodowym na zasadzie podpisanej przez właściciela karty wypowiedzenia i przesłanej książeczki wkładkowej, o ile takowa nie znajduje się w depozycie P. K. O.

W ostatnim roku obrót oszczędnościowy wykazał bardzo wielki wzrost.

Wzrosła zarówno ilość uczestników obrotu oszczędnościowego, a przedewszystkiem wysokość sald oszczędnościowych:

Przerachowanie wkładek złożonych w P. K. O. w walutach pełnowartościowych. Rozporządzeniem z dnia 15 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 209) i rozporządzeniem wykonawczem z dn. 25 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 451) została uregulowana sprawa przerachowania wkładek wpłaconych do P. K. O. w walutach pełnowartościowych. Wkładki są przerachowywane na dolary według kursu wpłaconych walut na giełdzie w New - Yorku a następnie dolary zostaną przerachowane na złote w złocie według kursu 1 dolar = 5.185 zł. w złocie. Do otrzymanej w ten sposób sumy będą doliczone zaległe procenta w wysokości 3% rocznie od dnia 1 maja 1924 roku do 1 listopada 1925 r. Posiadacze wkładek oszczędnościowych otrzymają imienne książeczki oszczędnościowe P. K. O. opiewające na złote w złocie. Książeczki te będą oprocentowane w stosunku 3% rocznie. Wkładki oszczędnościowe z tego tytułu będą wypłacone do dnia 1 listopada 1942 r. drogą losowania książeczek w dniu 1 maja i 1 listopada każdego roku według ustalonego przez Ministra Skarbu planu umorzenia. Książeczki wylosowane będą wypłacone w złotych obiegowych lub też na życzenie posiadaczy książeczek w dolarach.

Obecnie P. K. O. już przystąpiło do waloryzacji wkładek i wydawania nowych książeczek. Podania należy skła-

dać do Dyrekcji P. K. O. w Warszawie nie później jak 25 maja 1928 r. Do podań należy dołączyć: a) książeczkę wkładkową P. K. O. b) dowody stwierdzające wpłatę w walutach pełnowartościowych.

Za dowody takie będą uważane: 1) potwierdzenie Konsulatu z odbioru gotówki. Jeżeli posiadacz wkładki nie jest w możności przedłożyć potwierdzenia Konsulatu winien przedstawić zwrotne pokwitowanie P. K. O. jako odbiorcy dla przesyłającgo, a w braku tegoż winien podać siedzibę Konsulatu, w którym wkładkę wpłacił, datę wpłaty oraz kwotę wpłaconą w obcej walucie, 2) pokwitowanie banku, który jako korespondent zagraniczny b. Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej przyjmował wpłaty w walutach pełnowartościowych dla b. Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, zawierające datę uskutecznionej wpłaty oraz wysokość kwoty wpłaconej w obcej walucie, 3) toż samo zaświadczenie należy przedstawić przy wpłacaniu pełnowartościowych walut przez banki zagraniczne bądź też polskie banki rządowe.

Za waluty pełnowartościowe są uważane: dolary, funty szterlingi, franki szwajcarskie, floreny holenderskie, korony duńskie i szwedzkie, milrajsy brazylijskie, oraz pesety argentyńskie, jak również franki francuskie wpłacone na rachunek P. K. O. przez b. Attache do spraw wychodźczych przy Konsulacie Generalnym w Paryżu. Numery wylosowanych książeczek oszczędnościowych, oraz ich wartość nominalna będzie każdorazowo ogłaszana w Monitorze Polskim.

Obrót czekowy. Uczestnikiem obrotu czekowego może zostać każda osoba zarówno fizyczna jak i prawna. Przez przystąpienie do obrotu czekowego każdy uczestnik ma możność najtańszego i najprędszego przekazywania kwot na terenie całej Polski, jak również otrzymywania na swoje konto dowolnych kwot we wszystkich urzędach pocztowych Polski. Wpłaty na konto czekowe mogą być dokonane w każdym urzędzie pocztowym na całym obszarze

Polski zapomocą blankietów nadawczych P.K.O. względnie blankietów wpłaty, które można otrzymać w każdym urzędzie pocztowym. O dokonanych wpłatach P. K. O. zawiadamia t. zw. wyciągiem kontowym. Właściciel konta może dysponować swoją gotówką w granicach posiadanych w P. K. O. funduszów wyłącznie zapomocą czeków skierowanych do P. K. O. Książeczkę czekową otrzymuje każdy uczestnik obrotu czekowego. Wystawione przez właściciela konta czeki mogą być: a) kasowe — dla podjęcia kwoty w Kasie P. K. O., b) przelewowe dla zapisania na dobro innego konta czekowego, c) przekazowe dla wypłaty w którymkolwiek urzędzie pocztowym. Kapitał uczestnika obrotu czekowego oprocntowuje się w stosunku 2 proc. rocznie, przyczem P. K. O. bonifikuje odsetki za pełne okresy 15-dniowe i dopisuje je do kapitału z końcem roku.

Obrót czekowy P. K. O. wzrasta z roku na rok. Wskazuje na to zarówno liczba uczestników obrotu, jak i suma sald na poszczególnych rachunkach czekowych. Na dzień 1 października daje się zauważyć zmniejszenie salda na rachunkach czekowych, co nosi przejściowy charakter, związany ze zmniejszeniem się obrotu w okresie letnim i wczesno - jesiennym.

	Ilość kont	Saldo milj. zł.
31.XII 25	46.832	52.4
31.XII 26	50.028	104.2
30.IX 27	52.766	103.9

W obrocie czekowym najważniejsze znaczenie ma obrót bezgotówkowy, który polega na przepisywaniu sum z jednego konta na drugie, a więc na regulowaniu rozrachunków między uczestnikami obrotu czekowego bez pomocy pieniądza. Wskutek rozprzestrzenienia się obrotu bezgotówkowego wynosił on w 1926 r. 56,6 proc. całego obrotu czekowego P. K. O., a 55,1 proc. w stosunku do całego obiegu pieniężnego.

Obrót papierami wartościowemi. Dla uczestników obrotów oszczędnościowego i czekowego P. K. O. wykonuje zlecenia, tyczące się zakupu i sprzedaży papierów państwowych, komunalnych i innych wartościowych. P. K. O. przyjmuje również do depozytu i zawiadywania wszelkie papiery wartościowe za minimalną opłatą. Obrót na rachunku zleceń giełdowych wynosił w 1926 r. przeszło 5 milj. zł.

Inkaso. Dla swym klijentów P. K. O. przyjmuje również do inkasa weksle i inne dokumenty.

W 1926 roku zainkasowano 282.655 sztuk na kwotę 50.863.179,29 zł., zaś zwrócono podawcom niewykupionych względnie zaprotestowanych weksli 39.513 sztuk na sumę 7.925.556,76 zł.

Kasetki. Skarbiec pancerny w gmachu P. K. O. w Warszawie posiada 5.370 kasetek, z których w dniu 31 grudnia 1926 r. było wyjętych 4.568.

Operacje kredytowe P. K. O. zostały w ostatnim roku bardzo znacznie ograniczone. Z operacji kredytowych bezpośrednich P. K. O. uprawia obecnie jedynie *pożyczki lombardowe* pod zastaw papierów wartościowych, a mianowicie, a) papierów państwowych i akcyj Banku Polskiego, b) papierów komunalnych i hipotecznych, c) niektórych papierów dywidendowych. Od udzielonych pożyczek pobiera P. K. O. 10½%, 11 i 11½% w stosunku rocznym w zależności od rodzajów zlombardowanych papierów wartościowych.

Pożyczki wekslowe. W ostatnim roku były udzielane jedynie komunalnym kasom oszczędności i spółdzielniom kredytowym. Ostatnio zasilanie kapitałów obrotowych tych instytucyj zostało przekazane Bankowi Gospodarstwa Krajowego i dział ten zostaje likwidowany.

Znacznie za to rozwinęły się operacje *zakupu papierów* wartościowych, które stanowią najodpowiedniejszą lokatę fuduszów Pocztowej Kasy Oszczędności. Dzięki tym zakupom P. K. O. odegrała dużą rolę w uruchomieniu kredytu długoterminowego, w ciągu bowiem 9-ciu miesięcy

zakupiła P. K. O. papierów wartościowych na kwotę 48 mimjonów.

Poniżej podane w miljonach złotych główne pozycje bilansów Pocztowej Kasy Oszczędności ilustrują rozwój tej instytucji w ostatnim półtora roku (w milj. zł.).

	31/12/25	31/12/26	30/9/27
Stan czynny:			
Kasa i Bank Polski	11.9	42.7	17.2
Urzędy pocztowe	6.5	10.6	10.0
Papiery wartościowe własne	15.9	36.9	84.9
Pożyczki wekslowe	—	22.6	30.6
Pożyczki pod zastaw papier. wart.	3.4	2.9	6.2
Nieruchomości	20.3	22.7	23.3
Stan bierny:			
Wkłady czekowe	52.4	104.2	103.9
Wkłady oszczędnościowe	12.6	24.6	49.8
Przekazy niezrealizowane	13.7	20.8	27.9
Fundusz zapasowy	2.0	2.2	2.2

Bank Przemysłowców w Poznaniu

Oddział w Warszawie.

ul. Trębacka 2. ═══ Telefon: 308-16, 70-15, 70-18.

Adres telegraficzny: „Wartabank".

BANK ZIEMIAŃSKI

CENTRALA W WARSZAWIE, KREDYTOWA 1
WYDZIAŁ AGRARNO-PARCELACYJNY MAZOWIECKA 13

19 ODDZIAŁÓW I 2 AGENTURY W KRAJU

ADRES TELEGRAFICZNY: „ZIEMIAŃSKI"

WSZELKIE OPERACJĘ BANKOWE.

ŚLĄSKI BANK ESKONTOWY

SPÓŁKA AKCYJNA

ODDZIAŁ w WARSZAWIE.

ROK ZAŁOŻENIA 1893.

Centrala: Bielsko. Oddziały: Kraków, Cieszyn.

Ekspozytura **Skoczów** egzystuje od roku 1993.

Telefony: Dyrekcja 54-67, 54-62.
Korespondencja 54-63.
Ogólny 54-61.

POLSKI BANK KOMUNALNY.

Polski Bank Komunalny powołany został do życia w roku 1919 przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Zorganizowany w formie Spółki Akcyjnej z tem jednakże zastrzeżeniem, że wszystkie akcje Banku są imienne i mogą należeć wyłącznie do Samorządów Polskich oraz instytucji prawa publicznego.

Liczba akcjonarjuszów Banku wynosi obecnie 412, w tem 1 Związek Wojewódzki, 207 miast i 204 powiatów, stanowi więc Bank Komunalny własność Samorządów i przez przedstawicieli tychże Samorządów jest kierowany. Działalność Banku stale i znakomicie się rozwija. Kapitał zakładowy wynosi obecnie 2.000.000 zł., zaś Walne Zgromadzenie ostatnio uchwaliło podwyższenie kapitału do 10.000.000 zł. Wpłaty na poczet akcji dalszych emisyj napływają.

Bank Komunalny, zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 117 poz. 1045) uprawniony jest narówni z Bankami Państwowymi do przyjmowania lokat od wszelkich instytucyj i osób prawa publicznego.

Zgodnie ze swym statutem i zezwoleniem Ministerstwa Skarbu, Bank emituje 8% obligacje komunalne II emisji w złotych obiegowych i III emisji w złotych w złocie. Obligacje umarzane są dwa razy do roku, a kupony płatne 1 maja i 1 listopada. Obligacje są zabezpieczone całym majątkiem i wszystkiemi dochodami Samorządów, które pożyczki zaciągnęły, oraz majątkiem i kapitałami Banku.

W obligacjach tych mogą być lokowane kapitały Związków Samorządowych, Kas Oszczędności, instytucyj społecznych i kulturalnych, sumy małoletnich i wogóle te kapitały, które podług przepisów prawa muszą być lokowane w papierach procentowych państwowych, lub gwarantowanych przez Państwo. Obligacje przyjmowane są jako kaucje przy rządowych zamówieniach i dostawach oraz na zabezpieczenie wpływu akcyzy i ceł. Wobec peł-

nego bezpieczeństwa i dogodnych warunków obligacje Polskiego Banku Komunalnego stanowią pewną i dobrą lokatę kapitałów. To też ostatnio zjawił się znaczny popyt na te obligacje. Zapisy na obligacje przyjmowane są w centrali Banku w Warszawie przy placu Napoleona 7.

Rozwija też Bank szeroką akcję, popierającą Komunalne Kasy Oszczędności — Miejskie i Powiatowe oraz zasila Samorządy znacznemi kredytami gotówkowemi.

Dzisiaj stanowi Polski Bank Komunalny jedną z największych organizacyj Samorządowych i niezbędną wprost placówkę niosącą tymże Samorządom pomoc finansową. Dość bowiem zaznaczyć, że w r. 1926 Bank przyznał Samorządom 1467 pożyczek na ogólną kwotę zł. 10.520.734. W roku obecnym Bank w dalszym ciągu znacznie rozwija swoją działalność, udzielając Samorządom już to pożyczek krótkoterminowych na bieżące potrzeby, już to pożyczek długoterminowych w obligacjach własnych na inwestycje i przedsiębiorstwa komunalne.

DOM BANKOWY

STANISŁAW KWINTO

Warszawa, Marszałkowska 121. Tel. 14-26 i 64-40

Załatwia wszelkie operacje w zakres bankowości wchodzące.

FABRYKA ŚRUB TOCZONYCH i CZĘŚCI FASONOWYCH

J. WAGNER

w Warszawie, ul. Złota № 67. Telefon 185-01.

Fabryka wykonywa śruby i nakrętki TOCZONE wszelkich typów i fasonów oraz wszelkie części fasonowe z żelaza, stali, mosiądzu i innych metali.

Przy zapotrzebowaniu prosimy nadsyłać szkice lub wzory.
Wszystkie wyroby w najdokładniejszem wykonaniu.

Standard-Nobel w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA

KAPITAŁ ZAKŁADOWY ZŁOTYCH 23.400.000.

CENTRALA W WARSZAWIE, Al. JEROZOLIMSKIE 57 (dom własny)

Tereny naftowe w Borysławiu i Bitkowie

RAFINERJA W LIBUSZY

WŁASNA ŻEGLUGA NA WIŚLE

Sprzedaż produktów naftowych z własnej rafinerji w Libuszy i z rafinerji „Limanowa", oraz „Jasło", a mianowicie: benzyny, nafty, olejów: wazelinowego, wrzecionowego, maszynowego, motorowego, automobilowego, do celów specjalnych, gazowego, cylindrowego krajowego i oryginalnego amerykańskiego, wulkanowego letniego i zimowego, smarów: Tovotte'a i innych; parafiny, świec i t. p. dokonywa się ze składów i magazynów Towarzystwa, znajdujących się we wszystkich znaczniejszych miejscowościach Rzeczypospolitej.

Wszystkie produkty rafinowane i w najwyższym gatunku.

Własne stacje benzynowe we wszystkich większych ośrodkach ruchu automobilowego.

Specjalne oleje automobilowe polskie i amerykańskie, niekrzepnące w blaszankach.

Oleje pyłochłonne w blaszankach

„NUJOL I FLIT".

FIRMA

GUSTAW MOLENDA i SYN

FABRYKA

SUKNA, WYROBÓW WEŁNIANYCH i CZESANKOWYCH

BIELSKO, ŚLĄSK POLSKI

SKŁAD FABRYCZNY w WARSZAWIE. ul. NALEWKI 29, TEL. 63-39

podaje niniejszem do ogólnej wiadomości, że chcąc uprzystępnić szerokiemu ogółowi Pracowników wszelkiej kategorji, nabywanie naszych wyrobów włókienniczych w najlepszych gatunkach na bardzo dogodnych warunkach (spłaty ratami) bez zaliczki, po cenach ściśle fabrycznych zawarła w tym celu specjalne umowy z szeregiem Związków, Zrzeszeń, Stowarzyszeń i t. p. Pracowników, na podstawie których Członkowie korzystają z powyższych warunków.

Wobec tego firma uprasza zainteresowane osoby zaopatrzyć się w asygnaty u upoważnionych do tego członków (delegatów) odnośnych Zarządów.

PP. Pracowników z którymi nie zawarte są jeszcze umowy, upraszamy o zwracanie się po bliższe wiadomości do naszego składu fabrycznego w Warszawie, ul. Nalewki 29, tel. 63-39.

Zaznaczamy, że Firma nasza wyrabia specjalne materjały dla woźnych, gońców i t. d.

„U N I A"

ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN

dawniej

A. Ventzki, Blumwe i Peters, Sp. Akc.

Poleca wyroby Centrali w Grudziądzu (dawn. fabr. A. Ventzki) do najnowszych wymagań rolnictwa zastosowane oryg. Ventzki'ego

Pługi, bony, kultywatory, siewniki, dołowniki, kartoflarki, parniki i t. p. maszyny i narzędzia.

JAKO OSTATNIE NOWOŚCI:

Pogłębiacz lemieszowy „Ideał" do 2-warstwowej orki, który w zastosowaniu do pługów „Correct" NNC 3/5 i „Zwycięzca" TR 10/15 daje sprawną uprawę ziemi podług teorji prof. Burmestra.
Włóki, własnego pomysłu (zgłoszone do patentu).
Brony, drobno-włóczące do niszczenia chwastów.
Bronki, przyczepne do pługów, **głębosze** do okopowych.
Kultywatory, przyczepne do traktorów.
Pielniki konne wielorzędowe, własnego systemu.
Siewniki rzędowe „Turboręczny".
Siewniczki taczkowe do saletry 2-rzędowe.
Siewniki do sztucznych nawozów 2, $2^1/_2$ i 3 mtr.
Łapy półsztywne do kultywatorów m. 26, m. 27 z 3 uzbrojeniami.
Siewniki redlinowe do buraków.

NA ŻĄDANIE WYSYŁAMY PROSPEKTY!

Wyroby nasze nabywać można we wszystkich Syndykatach, Spółdzielniach Rolniczo-Handlowych i u wszystkich firm, handlujących maszynami rolniczemi.

FABRYKA GARBARSKA

„BRACIA PFEIFFER"

WARSZAWA, SMOCZA 43.

TELEFONY: 4-26, 203-22, 92-84, 220-46.

ADR. TELEGR. „PFER"

SKŁADY FABRYCZNE:

w POZNANIU, Wodna 22; LWOWIE, Wałowa 11A; WILNIE, Jasińskiego 4; RÓWNEM, Handlowa 9; ŁODZI, Piotrkowska 85 i w CZĘSTOCHOWIE.

SKÓRY PODESZWIANE Z KRAJOWEGO I ZAGRANICZNEGO SUROWCA

JUCHTY BIAŁE, CZARNE, KOLOROWE I FALEDRY

BLANKI BIAŁE, CZARNE I KOLOROWE NA PASKI

:-: :-: BLANKI SZARE I CZARNE RYMARSKIE :-: :-:

KRUPONA PASOWE I MASTRYKTY DO POMP

:-: :-: SUROWCE I PERGAMINY NA TROKI :-: :-:

CŁO.

CŁO.

A) ORGANIZACJA WŁADZ I ORGANÓW CELNYCH.

Polskie ustawodawstwo celne zostało uregulowane ustawą z dn. 31.7.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr, 80 poz, 777), Ustawa ta nadała Ministrowi Skarbu bardzo szerokie pełnomocnictwa do wydawania w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa przepisów w zakresie stosunków celnych choćby wymienić tylko prawo ustanawiania ceł wywozowych, wprowadzania zakazów przywozu, wywozu i przewozu towarów oraz dokonywania zmian taryfy celnej.

Według tej ustawy zarząd ceł na całym obszarze celnym sprawuje Minister Skarbu za pośrednictwem: a) odrębnych urzędów celnych, jako władz I instancji, b) okręgowych władz celnych II instancji, c) straży celnej jako organu wykonawczego powołanego do celnej ochrony granic i zapobiegania nielegalnemu przekraczaniu granic.

Rozróżniamy urzędy celne graniczne położone w zasadzie na samej linji granicznej oraz urzędy celne wewnętrzne znajdujące się w miastach stanowiących większe ośrodki handlowe. Urzędy celne graniczne leżą na drogach celnych, któremi towary mogą być przywożone względnie wywożone z kraju. Za drogi celne należy uważać przedewszystkiem linje kolei żelaznych, następnie drogi wodne i kołowe. Poza temi należy wyliczyć drogi powietrzne, które z dniem każdym zyskują na znaczeniu, dla ustawodawstwa celnego są bardzo nieuchwytne i znacznie trudniejsze do strzeżenia.

Dla przejścia podróżnych i mieszkańców pogranicza istnieją posterunki celne. Przewóz jakichkolwiekbądź towarów przez posterunki celne jest wzbroniony.

Okręgowe władze celne II instancji, Dyrekcje Ceł znajdują się w miastach: 1) w Poznaniu dla Województwa Poznańskiego i Pomorskiego; 2) w Mysłowicach dla Województwa Śląskiego; 3) we Lwowie dla Województw Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego; 4) w Warszawie dla Województw: Kieleckiego, Łódzkiego, Warszawskiego, Wołyńskiego, Poleskiego i Białostockiego z wyjątkiem powiatów: Suwalskiego, Augustowskiego, Sejneńskiego i Grodzieńskiego; 5) w Wilnie dla Województwa Wileńskiego i Nowogródzkiego oraz powiatów Suwalskiego, Augustowskiego, Sejneńskiego i Grodzieńskiego Województwa Białostockiego; 6) w Gdańsku — dla Wolnego Miasta Gdańska.

Dla wykonywania nadzoru nad służbą celną na obszarze Wolnego Miasta Gdańska w granicach polsko - gdańskiej umowy z 24.X 1921 r. powołany jest Inspektorat Ceł z Naczelnym Inspektorem Ceł na czele podległym Ministrowi Skarbu.

Straż celna tworzy umundurowany i uzbrojony korpus, zorganizowany pod względem dyscypliny na sposób wojskowy. Straż celna tworzy organizacyjnie naczelny inspektorat, inspektoraty okręgowe, inspektoraty, komisarjaty i placówki. Naczelny inspektor podlega Ministrowi Skarbu i działa w porozumieniu z Dyrektorem Departamentu Ceł.

B) TARYFA CELNA.

1) Opłaty celne.

a) Wymiar ceł.

Każdy towar wprowadzony do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej podlega opłacie celnej według obowiązującej taryfy, o ile w niej nie zaznaczono wyraźnie, że jest wolny od cła. Towary wywożone z obszaru celnego, wolne są od cła o ile cło wywozowe na te towary nie jest wyraźnie w taryfie ustanowione.

Polska taryfa celna przywozowa została ogłoszona w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 54 z 1924 r. poz. 540 a następnie uzupełniana rozporządzeniami Ministrów: Skarbu,

Przemysłu i Handlu i Rolnictwa ogłoszonemi w Dz. U. R. P. Nr. 52 z 1925 r. poz. 356, Nr. 92 z 1925 r. poz. 647 i Nr. 113 z 1925 r. poz. 800. Taryfę wywozową ogłoszono również jako rozporządzenie wymienionych Ministrów w Dz. U. R. P. Nr. 76 z 1925 r. poz. 536 i uzupełnione rozporządzeniami Rady Ministrów ogłoszonemi w Dz. U. R. P. Nr. 114 z 1925 poz. 808, oraz szeregiem następnych rozporządzeń.

Taryfa odróżnia cła autonomiczne i cła konwencyjne. Polska udzielając w traktatach handlowych z obcemi państwami zniżek od swoich ceł autonomicznych w nielicznych tylko wypadkach ustaliła cła konwencyjne w pewnych wysokościach stałych. W większości wypadkach cła konwencyjne oparte są na zniżkach procentowych, udzielanych od obowiązujących w danej chwili stawek taryfy autonomicznej. Na towary pochodzące z krajów, które towary lub statki morskie polskie traktują gorzej, aniżeli towary lub statki innych państw można drogą rozporządzenia nałożyć cła odwetowe w wysokości 2 - krotnych stawek przywozowych ustanowionych taryfą.

Do zastosowania pozycji taryfy według której wymierza się cło od towaru miarodajnym jest stan w jakim się towar znajduje w chwili przejścia przez linję celną. Przedmioty złożone z różnych materjałów, o ile w taryfie nie wymieniono ich osobno ze względu na ich użytek, lub nie odniesiono ich w drodze rozporządzenia do jednej z pozycji taryfy należy clić według tej pozycji taryfy, która obejmuje główną część składową tych przedmiotów o największej stosunkowo wadze. O ile towaru nie wymieniono w taryfie należy stosować pozycję taryfy dotyczącą towaru o wyższej stawce możliwie zbliżonego pod względem jakości, sposobu wyrobu, albo też użytku, do jakiego służy.

Cło pobiera się według podanych w taryfie celnej podstaw wymiaru, t. j. według wagi, miary, ilości sztuk i t. d. Za podstawę wymiaru cła według wagi przyjmuje się wagę surową albo wagę czystą. Od towarów wprowadzonych w stanie nieopakowanym, pobiera się cło według wagi czystej. Według wagi surowej cli się towary, których stawka nie przekracza 10 zł. od 100 kg. a z towarów podlegających wyższej stawce te, co do których taryfa celna zawiera wyraźne postanowienie.

Cło pobiera się w monecie złotej. Należności celne mogą być uiszczane również w biletach Banku Polskiego, w monetach zdawkowych i biletach zdawkowych z wyjątkiem wypadków, w których drogą rozporządzenia zastrzeżono opłatę cła wyłącznie w monetach złotych. W razie uiszczenia cła w biletach Banku Polskiego, monetach zdawkowych lub też biletach zdawkowych może być w drodze rozporządzenia ustanowiona odpowiednia dopłata (agio).

b) *Opłaty manipulacyjne.*

Od wszelkich przesyłek towarowych z małemi wyjątkami, przywożonych do polskiego obszaru celnego lub wywożonych z tego obszaru pobiera się przy ostatecznej odprawie opłatę manipulacyjną w następującej wysokości, ustalonej rozporządzeniem Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 14 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 435):

a) od towarów przywożonych podlegających opłacie celnej, z wyjątkiem przywożonych kolejowych przesyłek nadzwyczajnych — 10 proc. od sumy cła, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki. Od przywożonych kolejowych przesyłek nadzwyczajnych — 20 proc. od sumy cła, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki;

b) I. od wymienionych niżej towarów przywożonych wolnych od cła — 0,30 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki.

(Poz. 1 p. 1 i 2 taryfy) — zboża w ziarnie i strączkowe; (5 p. 1 a II) — świeże ziemniaki przywożone w okresie od 16 lipca do 14 lutego; (5 p. 1 b) — buraki cukrowe i pastewne, korzenie cykorji; (5 p. 1 c II) — świeża kapusta głowiasta, przywożona w okresie od 16 lipca do 31 maja; (54 p. 1, 2 i 3) — skóry surowe w całości, kawałkach i

PRZEDSIĘBIORSTWO

WIDOWISKOWE

„OAZA"

Sp. z ogr. odp.

WARSZAWA

UL. WIERZBOWA № 9.

RESTAURACJA.

skrawkach; (179 p. 1, 2 i 3) — materjały włókniste, roślinne, surowe; (181 p. 1) — wełna, sierść i puch zwierzęcy, nieczesane i nieprzędzone, nieprane i prane, sierść tarta, ostrzyżyny, wyczoski, końce i odpadki niebarwione i barwione, również gremplowane.

II. Od niżej wymienionych towarów przywożonych, wolnych od cła — 0.01 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki;

Towary objęte pozycjami 138 p. 1 uwaga, 138 p. 2, 142 p. 3, niemielone: żużle Thomasa i fosforyty (41 p. 1); fosforyty mielone (41 p. 2).

c) od innych towarów przywożonych, wolnych od cła — 0,15 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki;

d) I. od towarów wywożonych, podlegających cłu wywozowemu — 5 proc. od sumy cła, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki;

II. od towarów wywożonych, niepodlegających cłu wywozowemu, z wyjątkiem towarów, wymienionych w pozycji 66 p. 1 taryfy celnej — 0,02 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki. Od towarów wywożonych, wymienionych w poz. 66 p. I taryfy celnej— 0,01 zł. od 100 kg., najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przesyłki;

e) od towarów odprawianych w obrocie uszlachetniającym, czynnym i biernym, oraz w obrocie reparacyjnym czynnym i biernym, pobiera się przy przywozie i powrotnym wywozie oraz przy wywozie i powrotnym przywozie 0,01 zł. od 100 kg. wagi surowej, najmniej jednak 0,50 zł. od każdej przywożonej lub wywożonej przesyłki.

Następujące towary są wolne od wszelkich opłat manipulacyjnych:

1) Przy przywozie i wywozie: a) węgiel kamienny, brunatny, torfowy i drzewny, cegiełki węglowe (brykiety), koks i torf, jak również piasek i glina, przeznaczone do kopalń węgla, b) wszelkiego rodzaju wolne od cła, żywe: zwierzę-

ta, ptactwo, owady, płazy, ryby, c) towary, przewożone w ruchu granicznym.

2) Przy przywozie: a) towary, wolne w przywozie od cła, b) przedmioty, przewożone na zasadzie umów o reewakuacji, rewindykacji, repatrjacji i reparacji (odszkodowania), c) przywożone z połowu na łodziach rybackich ryby świeże.

3) Przy wywozie: a) towary będące przedmiotem monopolu państwowego, wysyłane zagranicę przez zarządy monopolów państwowych, b) wszelkiego rodzaju przesyłki urzędowe, c) przesyłki służbowe przedstawicielstw i misji dyplomatycznych, oraz konsulatów państw obcych, jak również przesyłki stanowiące własność osobistą personelu tych przedstawicielstw, misji i konsulatów.

4) Przy przewozie towary przewożone tranzytem.

c) Akcydencje.

Od przywożonych przesyłek zadeklarowanych na piśmie w sposób niezupełny lub też niezadeklarowanych we właściwym terminie, pobiera się niezależnie od innych opłat manipulacyjnych dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję) w wysokości:

a) od towarów podlegających opłacie celnej 10 proc. od sumy cła;

b) od towarów wolnych od cła 2 proc. wartości towaru.

d) Opłaty od zaświadczeń na prawo przywozu względnie wywozu towarów zakazanych.

1) Od zaświadczeń wydawanych na prawo przywozu z zagranicy oraz wywozu zagranicę towarów zakazanych do przywozu względnie wywozu pobiera się z wyjątkami poniżej przytoczonymi osobną opłatę manipulacyjną w wysokości 0,4 proc. wartości krajowej towarów objętych zaświadczeniem, najmniej jednak 1 zł.

2) Od zaświadczeń wydawanych na przywóz z zagranicy niżej wymienionych towarów pobiera się osobną opłatę manipulacyjną w wysokości 0,2 proc. wartości krajowej towarów objętych zaświadczeniem najmniej jednak jeden złoty: ryż wszelki, śliwki suszone, kawa surowa w ziarnkach, kakao w ziarnkach, łupinki kakaowe, herbata wszelka, śledzie solone, szyby lustrzane, koks, guma arabska i senegalska, smoła żywiczna, szelak, agar-agat i tragant, wyroby z miedzi i stopów, wyroby z lanego żelaza, wyroby kute, wyroby kotlarskie, rury, wyroby żelazne i stalowe, wyroby z drutu żelaznego, maszyny do szycia i części ich, maszyny do pisania, precyzyjne części fortepianów, linoleum, drut do parasoli, samoloty i ich części, części maszyn dozwolonych do przywozu, walce stalowe utwardzane, wyroby ze szkła technicznego.

3) Od zaświadczeń na prawo przywozu i wywozu wydawanych instytucjom o charakterze doboczynnym pobiera się osobną opłatę manipulacyjną w wysokości 0,1 proc. od wartości krajowej towarów objętych zaświadczeniem, najmniej jednak 1 złoty.

4) Zaświadczenia omawiane wydawane zakładom naukowym oraz państwowym urzędom i instytucjom są wolne od wszelkiej opłaty manipulacyjnej. Również wolne są od tej opłaty przesyłki o wadze do 5 kg. włącznie, zawierające przedmioty nieprzeznaczone na handel.

Zaświadczenia na prawo przywozu i wywozu towarów zakazanych wydaje Ministerstwo Przmysłu i Handlu po nadesłaniu mu przez stronę kwitu Urzędu celnego w Warszawie na wpłaconą temu urzędowi należną kwotę opłat manipulacyjnych.

e) Składowe.

Niezależnie od cła i opłat wymienionych pod b-d pobiera się od towarów przyjętych na skład urzędową opłatę składową. Urzędy celne posiadające własne składy urzędowe

BIURO TECHNICZNO-HANDLOWE

W. SIWECKI

Al. Ujazdowska № 18. Tel. 155-28.

Poleca ze składu: Armaturę parową i wodną. Szkła wodowskazowe. Oliwiarki różnych systemów. Wyroby gumowe techniczne. Węże gumowe, parciane i stalowe. Pakunki uszczelniające azbestowe, konopne i bawełniane, suche i przetłuszczane na wysokie ciśnienie Azbest, Klingerit i Moorit. Pasy skórzane, balata, wielbłądzie bawełniane i parciane. Skóry pasowe i surowcowe. Troki do pasów. Łączniki do pasów. Liny transmisyjne manilla, konopne, bawełniane i stalowe. Izolacyjne materjały. Wyroby szmerglowe i karborundowe. Metal biały (fosforbabbit) do łożysk. Cyna, ołów, miedź, brons, mosiądz. Plomby ołowiane i blaszane. Odlewy bronzowe, mosiężne, żelazne i stalowe. Rury kotłowe i gazowe stalowe, żelazne ciągnione i lane, miedziane i mosiężne. Łączniki do rur. Siatki metalowe. Pilniki. Piły. Imadła. Oskardy. Gwintownice, Narzędzia ślusarskie, kowalskie i stolarskie. Oleje i smary. Pompy różnych systemów — parowe, transmisyjne i ręczne. Motory na gaz ssany i ropę naftową. Lokomobile. Maszyny do obróbki metali i drzewa, oraz wszelkie inne artykuły techniczne.

P r z e d s t a w i c i e l s t w a:

Fabryki Kotłów Parowych, Konstrukcji Żelaznych i Warsztaty Mechaniczne August Repphan Syn i S-ka. Fabryki Armatur i Odlewni (specjalność metal biały do łożysk fosforbabbit). Fabryki łańcuchów „OGNIWO". Fabryki uszczelnień (pakunków) do maszyn i kotłów „PARMA". Fabryki Łódzkiej Tkalni Mechanicznej Wyrobów Technicznych i Bawełnianych.

Dostawy do M. S. Wojsk., Kolei, Instytucji Komunalnych, Cukrowni i Fabryk.

C E N Y H U R T O W E.

11 ZŁOTYCH I SREBRNYCH MEDALI

FABRYKA ŚRODKÓW OPATRUNKOWYCH

Przetworów chemiczno - farmaceutycznych i pracownia sterylizacyjna

R. STRZELECKI

WARSZAWA, ul. KUJAWSKA 1, tel. Nr. 48-90

P O L E C A:

Plastry smarowane zwyczajne i kauczukowe,
Plasterek angielski.
Plaster Tatrzański na odciski.
Plaster kauczukowy na szpulkach.
Plaster przepuklinowy dziecięcy,
„Capsicol" (Empl. capsici perforat)'
Plaster „Thapsis"".
Kataplazmy antyseptyczne.
Gorczyczniki (synapizma).
Papier „Vlinsi" i „Fayard" et Bleyn"
Mouches de Milan.
Gazy i waty opatrunkowe.
Opatrunki wyjałowione (Sterylizowane)
Opatrunki dla wojska.
Bandaże.
Bandaże z zakończonemi brzegami bez strzępów.
Bandaże dla laryngologji z zakończonemi brzegami.
Bandaże aseptyczne i antiseptyczne dla ginekologji z zakończ. brzegami
Gaziki do operacji z zakończ. brzeg.
W przygotowaniu opatrunki coagulenowe (hemostatyczne) w różnych formach.
Licencja Pabjanickiego Tow. Akc. Przem. Chem. na prawo wyrobu i sprzedaży.

Dostawy dla wojska, Kas Chorych, szpitali i instytucji sanitarnych, państwowych i komunalnych.

pobierać będą opłaty składowe według osobnych przepisów. Za pierwsze trzy dni nie pobiera się opłaty.

f) Opłaty za kontrolę specjalną.

Strony winny uiszczać osobne opłaty za: 1) stałą lub dorywczą kontrolę nad nieurzędowemi składami celnemi, 2) za stałą lub dorywczą kontrolę nad towarami w obrocie uszlachetniającym, 3) dorywczą lub jednorazową kontrolę nad towarami sprowadzonemi z zastosowaniem ulg celnych, 4) kontrolę nad czynnościami przedsiębiorstw ekspedycyjnych, 5) kontrola nad towarami w wypadkach innych niż 2 i 3) przytoczonych; 6) konwojowanie, strzeżenie oraz odprawa towarów, o ile czynności te dokonywane się poza obrębem miejsca urzędowego lub w czasie poza godzinami urzędowemi.

Wysokość opłat w odniesieniu do każdej z wymienionych czynności jest ogłoszona w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 17.VII.1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 426) Opłaty te pobierają urzędy celne.

2) Zwolnienie od cła.

I. Ustawowo wolne są od cła następujące przedmioty:

1) a) przedmioty, przeznaczone do bezpośredniego użytku zwierzchników państw obcych oraz ich otoczenia, podczas ich pobytu na polskim obszarze celnym,

b) urządzenie domowe personelu uwierzytelnionych przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych oraz misji zagranicznych,

c) urządzenie domowe personelu obcych konsulatów, mianowanego z grona urzędników państw zagranicznych,

d) przesyłki wszelkiego rodzaju, przeznaczone do osobistego użytku personelu uwierzytelnionych przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych oraz misji zagranicznych,

2) przedmioty, przeznaczone wyłącznie do użytku służbowego przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych misji zagranicznych oraz obcych zawodowych urzędów konsularnych.

3) przedmioty niezbędnie potrzebne przy rokowaniach, rozprawach, dochodzeniach i innych urzędowych czynnościach władz publicznych.

4) ordery i medale wystawowe, nadane przez rządy państw zagranicznych.

5) a) towary, będące przedmiotem monopolu państwowego, sprowadzane przez zarządy monopolów państwowych,

b) czołgi, wojenne samoloty i balony, samochody pancerne, amunicja, materjały wybuchowe, gazy bojowe, sprzęt przeciw gazowy, różne rodzaje broni oraz ich części, z wyjątkiem broni białej, sprowadzane przz zarządy wojskowe dla potrzeb armji.

6) środki płatnicze,

7) zabytki starożytności, dzieła sztuki, nauki i przemysłu, oraz środki i preparaty naukowe, przeznaczone do zbiorów publicznych i zakładów naukowych, jakoteż dzieła sztuki artystów polskich.

8) materjał budowlany, przybory potrzebne do utrzymywania ruchu i wogóle wykonywania służby na położonych przy linji celnej drogach łącznikowych i stacjach kolei zagranicznych,

9) produkty rolne i gospodarstwa wiejskiego, pochodzące z majątków, przeciętych linją celną, których zarząd znajduje się w obrębie polskiego obszaru celnego,

10) wzory i próbki towarów nienadające się do innego użyku,

11) przedmioty używane, które podróżni, funkcjonarjusze publicznych zakładów przewozowych, woźnice, flisacy i lotnicy mają przy sobie do swego osobistego użytku oraz wykonywania zawodu: żywność i lekarstwa, potrzebne w czasie podróży, o ile przedmioty te pod względem jakości i ilości odpowiadają potrzebie i stosunkom osób podróżujących, jakoteż przedmioty monopolów państwowych w ograniczonej ilości, oznaczonej w drodze rozporządzenia,

12) środki przewozowe, wprowadzone do czasowego użytku jako to: wagony kolejowe, wozy, statki wodne, samochody, rowery i samoloty, wraz z przedmiotami, służącemi do ich wewnętrznego urządzenia, lub potrzebnymi do utrzymania ich w ruchu, jakoteż inne środki transportowe, jak: taczki, kosze, sanie putnie i t. p., uprząż i okrycia zwierząt wierzchowych, pociągowych i jucznych, o ile te środki i przedmioty były już używane, służą wyłącznie do przewozu osób oraz przewozu lub przenoszenia towarów i nie ma podejrzenia, że zamierzono ominąć opłatę celną.

Przy wprowadzaniu samochodów, motocykli, rowerów i samolotów, jako środków transportowych władze celne winny zawsze żądać zabezpieczenia cła.

13) trumny ze zwłokami, urny z popiołami zwłok wraz z należącemi do nich wieńcami i kwiatami, wieńce, kwiaty oraz przedmioty pzeznaczone do utrzymania lub ozdoby grobów poległych żołnierzy państw obcych,

14) towary, od których cło nie przekracza 0,10 zł.,

15) ryby, foki, wieloryby i inne zwierzęta morskie, złowione bezsprzecznie przez rybaków polskich lub gdańskich, lub też przez załogi statków polskich i gdańskich, oraz przetwory z tych stworzeń, wytworzone bezsprzecznie na morzu. Wyjęte z pod tego zwolnienia są małże i skorupiaki, złowione na obcych wodach przybrzeżnych,

16) materjały, używane do budowy, do naprawy lub do wyposażenia samolotów, statków rzecznych i morskich, w przemyśle budowy samolotów i statków na obszarze Polski i Wolnego miasta Gdańska z wyjątkiem urządzeń kajutowych i kuchennych. Wyłączone od tej ulgi są statki dla żeglugi na jeziorach i rzekach, służące celom luksusowym.

II. Minister Skarbu może zwalniać od cła w drodze osobnego pozwolenia następujące przedmioty:

1) ruchomości używane osób przesiedlających się do obszaru celnego po dłuższym pobycie zagranicą, jeżeli słu-

„UNIA"

Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc.

dawniej R. PETERS

ODDZIAŁ CHEŁMNO ——— TELEF. CHEŁMNO 20.

Fabryka maszyn rolniczych i odlewnia żelaza poleca swe wyroby jako to:

Wialnie do czyszczenia zboża
Młynki do sortowania zboża
Młocarnie szerokomłotne, kolcowe i bijakowe
Maneże łukowe i ochronne
Sieczkarnie bębnowe do zapędu ręcznego, maneżowego i parowego
Sieczkarnie do zielonej paszy, syst. toporowy
Siekacze do buraków bębnowe i tarczowe
Opełacze „Exact" jednokonne do obróbki zboża i buraków
Siewniki do koniczyny taczkowe, system szczoteczkowy
Ule amerykańskie „Dadanta Blatta"

Wykonywa noże do opełacza „Dehnego" i innych systemów według wzorów

WIELKIE WARSZTATY REPERACYJNE

wykonywują reperacje wszelkich maszyn rolniczych, specjalnie lokomobil i młocarń parowych.

WYPOŻYCZANIE PŁUGÓW PAROWYCH

żyć mają do ich własnego użytku lub do wykonywania zawodu,

2) wyprawy ślubne osób płci żeńskiej, które wskutek zawarcia związku małżeńskiego z osobą, na obszarze celnym stale zamieszkałą, przesiedlają się do tego obszaru,

3) przedmioty używane, otrzymane w spadku,

4) rzeczy, przeznaczone do własnego użytku pogorzelców, osób, dotkniętych powodzią lub poszkodowanych wskutek innych klęsk elementarnych, jako to: środki spożywcze, ubrania, sprzęty domowe, przedmioty, służące do odbudowy lub prowadzenia gospodarstwa, tudzież aż do odwołania, rzeczy, niezbędnie potrzebne do celów akcji ratowniczej, prowadzonej przez publiczne krajowe i zagraniczne organizacje filantropijne, instytucje państwowe i komunalne,

5) towary krajowe, które zwrócono z zagranicy do obszaru celnego w stanie niezmienionym,

6) zagraniczne towary oclone, które następnie przeznaczono do powrotu zagranicę,

7) używane i opatrzone znakami zwrotne opakowania zewnętrzne i wewnętrzne, jako to: beczki, skrzynie, kufry, butle żelazne, kosze, flaszki, worki i t. p., pochodzące z krajowych przesyłek wywozowych,

8) znakami zaopatrzone opakowania zewnętrzne i wewnętrzne, jako to: beczki, butle żelazne, flaszki, worki i t. p., które nadchodzą z zagranicy, jeżeli wywiezione zostaną napowrót zagranicę,

9) w wypadkach, nieobjętych powyższemi punktami, o ile za zwolnieniem przemawiać będą względy nadzwyczajne, może przyznawać zwolnienie od należności celnych Minister Skarbu do wysokości kwoty 50.000 zł. rocznie.

III. Nadto w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu Ministerstwo Skarbu może zezwalać:

I. a) na czasowe wprowadzanie z zagranicy bez cła surowców, półfabrykatów i wyrobów przemysłowych w celu uszlachetnienia ich w kraju (wykończenia, przerobu itp.)

i następnie wywiezienia z powrotem zagranicę (obrót uszlachetniający czynny);

b) na czasowe wprowadzenie z zagranicy bez cła części składowych i materjałów pomocniczych, służących do wyrobu w kraju półfabrykatów i fabrykatów, przeznaczonych do wywozu zagranicę (obrót uszlachetniający czynny);

c) na wywóz zagranicę krajowych towarów celem uszlachetnienia ich (wykończenia, przerobu i t. p.) za zwolnieniem tych towarów przy powrotnym przywozie do kraju w stanie uszlachetnionym od cła całkowicie lub częściowo (obrót uszlachetniający bierny).

Pozwolenia na tego rodzaju uszlachetnienia mogą być udzielane jedynie dla niektórych kategorji towarów i to tylko w tych wypadkach, gdy uszlachetnienia nie można dokonać w kraju w dostatecznej mierze lub w równie dobrym stopniu, jak zagranicą oraz w wypadkacn, gdy chodzi o doświadczenie w celu wypróbowania nowych procesów fabrykacyjnych lub nowych wzorów;

d) na czasowe wprowadzanie z zagranicy przedmiotów uszkodzonych lub zużytych celem uskutecznienia w kraju naprawy lub doprowadzenia ich do pierwotnego stanu i następnie wywozu z powrotem zagranicę (obrót reparacyjny czynny);

e) na wywóz przedmiotów zagranicę celem naprawy za zwolnieniem ich przy powrotnym przywozie do kraju od cła całkowicie lub też częściowo (obrót reparacyjny bierny);

f) na czasowe wprowadzanie z zagranicy bez cła towarów, przeznaczonych na niepewną sprzedaż (np. międzynarodowe jarmarki, targi, kontrakty, konkursy przemysłowo-handlowe i t. p.), jak również na wywóz zagranicę w tym samym celu krajowych towarów za zwolnieniem ich od cła przy powrotnym przywozie ich do kraju;

g) na czasowe wprowadzanie z zagranicy bez cła towarów do przejściowego użytku oraz do wypróbowania lub naśladowania, jak również na wywóz zagranicę w tym samym celu krajowycn towarów za zwolnieniem ich od cła przy powrotnym przywozie do kraju.

II, Warunki na jakich będą udzielane pozwolenia przywozu i wywozu towarów, w wypadkach przewidzianych w p. 1 niniejszego artykułu, ustali każdorazowo Ministerstwo Skarbu.

Pozwolenia te jednak będą wydawane pod warunkiem złożenia zabezpieczenia celnego i tylko w stosunku z temi państwami, które przestrzegają zasad wzajemności.

3) Zakazy i ograniczenia przywozu i wywozu.

1. *Zakazy ustawowe.*

Zabrania się przywozu do obszaru celnego:

a) ze względów zdrowotnych:

1. surogatów szafranu;

2. obić papierowych (tapet), papierów drukowanych, materji i innych przedmiotów, zabarwionych farbą arszenikową;

3. farby anilinowej, zawierającej arszenik, (fuksyny i innych nazw) w kawałkach, proszku i cieście (nie w kryształach);

4. opium surowego, opium leczniczego, opium do palenia i jego odpadków (dross i t. p.), haszyszu, morfiny, kokainy, heroiny, wszelkich ich soli i przetworów, oraz tych pochodnych, które na podstawie badań naukowych będą uznane w drodze rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia;

5. a) zapałek, zawierających biały (żółty) fosfor;

b) ze względu na bezpieczeństwo publiczne: armat, pocisków, granatów, bomb i t. p.;

c) z innych względów publicznych:

1. jagód rybiej trutki (baccae cocculi indici);

2. wszelkich wyrobów i przedmiotów o charakterze bluźnierczym i obrażającym uczucia religijne, narodowe lub moralne, stosownie do ograniczeń, zawartych w ustawach;

3. liści, obierzyn i odpadków ziemniaczanych, bez względu na kraj pochodzenia;

BROWAR KUNTERSZTYN TOW. AKC.
GRUDZIĄDZ
UZNANE ZA WYŚMIENITE
PIWA SKŁADOWE
JASNE (GATUNEK PILZNEŃSKI)
CIEMNE (GATUNEK MONACHIJSKI).

KOPALNIE DOLOMITU
ZAGNAŃSK — DOŁY
SP. Z OGR. ODPOW.
W ZAGNAŃSKU
POCZTA KIELCE, SKRZYNKA POCZT. № 157
BIURO SPRZEDAŻY:
RADOM ul. PIŁSUDSKIEGO № 14.
Telefon (międzymiastowy) Radom 230.
Rachunek bieżący w Banku Spółek Zarobkowych Oddział w Kielcach.
Poleca: dolomit do hut żelaznych, kamień tłuczeń różnych wymiarów do robót betonowych, budowlanych, do budowy dróg bitych.

4. biletów loterji zagranicznej lub t. zw. pożyczek loteryjnych w emisjach osób prywatnych, towarzystw, miast i państw.

Tym mieszkańcom W. M. Gdańska, którzy udowodnią, że sprowadzali dotąd losy niemieckich loterij publicznych, zezwala się nadal na przywóz tych losów przez okres 10-ciu lat, licząc od dnia 1 stycznia 1922 r.;

5. wszelkich etykiet, kapsli, korków, próżnych naczyń i t. p. z firmami zagranicznych producentów, o ile zostały dostarczone bez odpowiedniego towaru.

Wprowadzone jednocześnie z właściwym towarem etykiety, kapsle, korki, naczynia i t. p. z firmami zagranicznych producentów są wolne od przywozu w ilości odpowiadającej ilości towaru.

Jeżeli zagraniczny towar był przywieziony wcześniej urząd celny może przepuścić odnośne etykiety, kapsle, korki i t. p., po uprzedniem stwierdzeniu, że wprowadzony towar przybył bez nich.

Etykiety naczynia i t. p. z firmami zagranicznych producentów adresowane bezpośrednio do Urzędu Patentowego R. P. podlegają przepuszczeniu bez żadnych zaświadczeń. W innych wypadkach przywozu etykiet, naczyń i t.p. celem rejestracji w urzędzie patentowym R. P. jest wymagane przedstaowienie w urzędzie celnym odpowiedniego zaświadczenia urzędu patentowego R. P.

6. marek do gry oraz wszelkich przedmiotów naśladujących monety metalowe krajowe lub zagraniczne;

7. odbitek, naśladujących pieniądze papierowe, banknoty i papiery wartościowe zarówno krajowe jak i zagraniczne oraz przedmiotów, ozdobionych takiemi naśladownictwami, z wyjątkiem wydawnictw literackich i naukowych.

Żywe rośliny, sadzonki, szczepionki, świeże odpadki kwiatów wszelkiego rodzaju z Ameryki i Australji wraz z opakowaniem wprowadzać można przez upoważnione do tego urzędy wejściowe, o ile przy badaniu okaże się, że towary te są wolne od mszycy San Jose.

II. Zakazy przejściowe.

Listy towarów zabronionych do przywozu były ogłaszane czterokrotnie, a mianowicie: lista nr. 1 rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19.8.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81/1924 poz. 783). Lista ta obowiązuje na okres od dnia 31.7.1924 r. do odwołania; lista nr. 2 rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17.6.1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61/1925 poz. 430). Lista ta obowiązuje na okres od dnia 27.6.1925 r. aż do odwołania; lista nr. 3 rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11.7.1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69/1925 poz. 486). Lista ta obowiązuje na okres od dnia 17.7.1925 r. do odwołania; lista nr. 4 rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23.9.1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102/1925 poz. 719). Lista ta obowiązuje na okres od dnia 15.10.1925 roku do odwołania.

Podania o udzielenie zezwolenia na przywóz towarów w tych listach wymienionych należy składać do Ministerstwa Przemysłu i Handlu za pośrednictwem jednej z następujących organizacji społeczno - gospodarczych: Izby Handlowo - Przemysłowe, Centralny Związek Pol. Przemysłu, Stow. Kupców Polskich, Zjedn. Polsk. Kupców i Przemysł. w Gdańsku, Zjedn. Pol. Stow. Spoż. Związek P. Organ. Rolniczych, Pol. Związek Organizacji Kółek Roln., Związek Pol. Zrzeszeń Ogrodniczych. Podania są rozpatrywane przez Centralną Komisję Przywozową przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, która dokonywuje podziału kontyngentów przywozowych.

III. Ograniczenia w przywozie i wywozie.

a) przywóz.

1) Towary, będące przedmiotem monopolów państwowych sprowadzać mogą z zagranicy tylko zarządy właściwych monopolów. Osoby prywatne muszą w tym celu

uzyskać zezwolenie Ministerstwa Skarbu, które ustanawiać będzie równocześnie warunki odprawy.

Podróżni, którzy przedmioty monopolowe wiozą na własny użytek, mogą poddawać je ocleniu bez osobnego pozwolenia w ilościach nie większych, jak jeden kilogram tytoniu lub wyrobów tytoniowych, jeden kilogram wyrobów spirytusowych, pięć kilogramów cukru i pięć kilogramów soli.

2) Lekarstwa i trucizny wolno sprowadzać tylko aptekom, oraz kupcom do tego upoważnionym. W tym celu osoby prywatne muszą uzyskać zezwolenie władzy administracyjnej w miejscu swego zamieszkania, miszkańcy pogranicza zaś powinni wykazać się receptą lekarza.

3) Przy przywozie zwierząt domowych, z wyjątkiem psów, kotów i ptaków w klatkach, należy złożyć świadectwo zdrowia, wystawione przez rządowego lekarza z miejsca pochodzenia. Zwierzęta, sprowadzane przez granicę podlegają nadto oględzinom rządowego lekarza weterynaryjnego.

4) Surowe produkty zwierzęce, z wyjątkiem jaj, mleka i jego przetworów, można przywozić tylko na mocy świadectwa pochodzenia ze zwierząt zdrowych, wystawionego przez rządowego lekarza z miejsca pochodzenia.

5) a) przywóz wszelkiego rodzaju ziemniaków, nie wyłączając sadzeniaków, zezwala się jedynie na zasadzie pozwolenia Ministerstwa Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych przez upoważnione do odprawy ziemniaków kolejowe urzędy celne.

Ziemniaki winny być przywożone w nowych nieużywanych workach, zaplombowanych przez nadawcę lub też luzem w zaplombowanych wagonach. Do każdej przesyłki winien nadawca dołączyć dwa egzemplarze zaświadczenia, wystawionego przez oficjalną służbę fitopatologiczną lub zakłady ochrony roślin kraju eksportującego, że ziemniaki są wolne od choroby raka ziemniaczego (Synchytrium endobioticum, Perc).

b) drzewka, krzewy, sadzonki zrazy, nie wyłączając

NA RATY

UBIORY męskie OKRYCIA damskie
męskie OBUWIE damskie

WACŁAW KARPOWICZ

MIODOWA 6, TEL. 152-20.

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE!
NAJNOWSZE TANECZNE, KONCERTOWE
I OPEROWE PŁYTY GRAMOFONOWE
„SYRENA-RECORD"

„ZJEDNOCZENI WĘGLARZE"
SP. Z OGR. ODP.
WARSZAWA, ZŁOTA 77. TEL. 137-65.
ODDZIAŁY SPRZEDAŻY DETALICZNEJ:
POZNAŃSKA 29. TEL. 137-42
PLAC TRZECH KRZYŻY 16. TEL. 137-81
polecają węgiel, drzewo w wozach plombowanych.

winorośli mogą być wprowadzone przez upoważnione w tym celu kolejowe urzędy celne pod warunkiem zaopatrzenia przesyłki w dwa egzemplarze zaświadczenia oficjalnej służby fitopatologicznej lub też zakładów ochrony roślin kraju eksportującego, że dana przesyłka jest wolna od owadów i jajek filoksery oraz mszycy wełnistej, tudzież, że zawartość przesyłki została wyprodukowana w zakładzie, wolnym od obu tych szkodników.

c) zaświadczenia wymienione powyżej winny być wystawione w jednym z następujących języków; polskim, francuskim, włoskim, angielskim lub niemieckim.

Dla niezbędnych potrzeb gospodarstw rolnych, przeciętych linją graniczną, mogą być wydane pozwolenia na przywóz ziemniaków i roślin drogą kołową pod warunkiem przedstawienia w urzędzie celnym zaświadczeń zdrowotnych, wymienionych pod lit. a) i b).

Pozwolenia tego rodzaju będą wydawane przez Dyrekcję Ceł w porozumieniu z Województwem, lub też przez upoważnione do tego urzędy celne.

d) Zdrowotność kłębów ziemniaczanych, roślin żywych i sadzonych może być sprawdzana w urzędach celnych przez rzeczoznawców, upoważnionych do tego przez Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

6) Broń, z wyjątkiem myśliwskiej i amunicję wolno wprowadzać na podstawie pozwolenia władzy administracyjnej miejsca zamieszkania odbiorcy. Pozwolenie takie może być dla podróżnych zawarte w dokumencie podróży (paszporcie).

7) Przywóz kart do gry w stanie luźnym.

8) Gołębie można sprowadzać z zagranicy tylko za pozwoleniem Ministerstwa Spraw Wojskowych.

9) Opium surowe, opium lecznicze, haszysz, morfina, kokaina, heroina wszelkie ich sole i przetwory, oraz te pochodne, które na podstawie badań naukowych będą uznane w drodze rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Generalna Dyrekcja Służby Zdrowia) za wy-

wołujące szkodliwe skutki dla zdrowia, wolno sprowadzać z zagranicy tylko za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu, wydanem w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych (Gen. Dyr. Służby Zdrowia) z zachowaniem warunków, w tem zezwoleniu zastrzeżonych.

b) wywoz.

1) Proch i środki wybuchowe wszelkiego rodzaju broń i przybory do niej, z wyjątkiem broni myśliwskiej, oraz gołębie można wywozić zagranicę tylko za zezwoleniem Ministerstwa Spraw Wojskowych.

2) Zabytki, dzieła sztuki i kultury, jako to: obrazy minjatury, stare sztychy, pergaminy, księgi i rękopisy, zbiory starych monet i pieczęci, rzeźby, kielichy, monstrancje, puszki, krzyże, relikwiarze, ornamenty, kapy, pasy słuckie, kontusze, makaty, gobeliny, hafty starożytne, zbroje oręże oraz pochodzące z wykopalisk urny, narzędzia kamienne, wyroby metalowe i szklane, broń i t. p. przedmioty wywozić można tylko z zezwoleniem Ministerstwa Oświaty (Dz. Praw R. P. z r. 1918 Nr. 16 poz. 36).

Wywóz dzieł sztuki oraz zabytków starożytności z obszaru W. M. Gdańska dozwolony jest jedynie za zezwoleniem Senatu W. M. Gdańska.

3) Opium surowe, opium lecznicze, opium do palenia i jego odpadki (dross i t. p.), haszysz, morfina, kokaina, heroina, wszelkie ich sole i przetwory, oraz te pochodne, które na podstawie badań naukowych będą uznane w drodze rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Gen. Dyr. Służby Zdrowia) za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia, można wywozić zagranicę tylko za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu wydanem w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych (Gen. Dyr. Służby Zdrowia), z zachowaniem warunków w tem zezwoleniu zastrzeżonych.

C) POSTĘPOWANIE CELNE.

Przepisy o postępowaniu celnem zawarte są w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 13.XII 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 64) uzupełnionem późniejszemi rozporządzeniami z dnia 31.XII 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 5/1922 poz. 35) i z dnia 7.XII 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 130 poz. 937) oraz całym szeregiem licznych rozporządzeń dotyczących zarówno przywozu jak i wywozu.

a) przywóz.

Ruch towarów przez linję celną odbywać się może tylko temi drogami, przy których ustanowiono urzędy celne lub posterunki celne. Drogi takie otrzymują nazwę dróg celnych, w przeciwstawieniu do innych dróg, któremi towarów przewozić nie wolno, i które nazywać należy drogami bocznemi.

Urzędy celne dzielą się stosownie do zakresu swego działania na urzędy pierwszej klasy przy drogach żelaznych i wodnych oraz urzędy drugiej klasy przy drogach kołowych. Urzędy celne pierwszej klasy mają upoważnienie do odprawy wszystkich towarów bez względu na ich ilość lub wysokość przypadającego cła. Urzędy celne drugiej kl. mają upoważnienie do odprawy tylko niektórych towarów o ile one są przeznaczone do własnego użytku mieszkańców pogranicza i dla drobnego handlu, a ogólna należność cła nie przekracza 60 zł.

Odprawy towarów uskutecznia się w urzędach celnych położonych przy drogach kołowych w czasie od 1 października do 1 marca od godz. 8 rano do 12 w południe i od 1-ej do 5-ej po poł., w miesiącach zaś letnich od 7-ej do 12-ej i od 2 do 7 wieczorem.

Podróżnych zgłaszających się w urzędach celnych przy drogach kołowych odprawiać można poza godzinami urzędowemi tylko wyjątkowo. Przejeżdżających w celu wykonania zawodu: duchownych, lekarzy, felczerów, aku-

!NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO ZAKUPÓW!

S. J. KIEWE

Towarzystwo Komandytowe

w Grudziądzu, ul. Stara 4/6. Telefon Nr. 5.

POLECA:

wielki wybór konfekcji damskiej, męskiej, bielizny, firan, dywanów i galanterji.

Dla PP. Urzędników dogodne spłaty ratalne.

DOM HANDLOWY

Bracia SZENWALD

WARSZAWA, WIELKA 3. Tel. 95-57.

SKŁAD: DZIELNA 35. Tel. 41-49.

Adres telegr. „ESCO"

Blacha angielska, Mangan, Grafit, Szpat, Pomeks włoski

szerki i straż pożarną przepuszczać należy przez granicę o każdej porze dnia i nocy.

Wszystkie towary przywiezione z zagranicy winny być dostawione do najbliższego urzędu i tam zgłoszone w terminach: a) w granicznych urzędach celnych, nie później jak w ciągu 8 dni od nadejścia, b) w wewnętrznych urzędach celnych, nie później, jak w ciągu 14 dni od nadejścia. Zgłoszenie celne (deklarację) winna złożyć strona a więc osoba uprawniona do rozporządzania towarem. O ile po upływie oznaczonych wyżej terminów strona nie zgłosi towaru, urząd celny zarządza załatwienie czynności celnych z urzędu za pośrednictwem kolejowej ajencji celnej.

Zgłoszenia towaru można dokonać ustnie albo na piśmie. Zgłoszenie ustne polega na tem, że strona oświadcza, jakiego rodzaju odprawie ma być towar poddany, jak również udziela na żądanie urzędu potrzebnych wyjaśnień, dołączając wszelkie posiadane dokumenty handlowe i przewozowe dotyczące zgłoszonego towaru. Zgłoszenie na piśmie (deklaracja) sporządza się na przepisanym formularzu w 3 jednobrzmiących formularzach.

Rewizja towaru odbywać się może jedynie w obecności strony, o ile tego prawa strona wyraźnie w deklaracji się nie zrzeknie, albo o ile przesyłka nie nastręcza podejrzenia o popełnieniu przekroczenia celnego. Celem rewizji towaru jest stwierdzenie wszystkich danych potrzebnych do załatwienia odprawy i obliczenia cła. Rewizja jest zewnętrzna i wewnętrzna. Pierwsza polega na obliczeniu sztuk, zbadaniu rodzaju znaków i numerów, pojedyńczych opakowań i na zbadaniu ich wagi surowej. Rewizja wewnętrzna ma za zadanie sprawdzić ilość i gatunek towaru całej przesyłki, tak, aby żadnej jej części nie uchylono od oclenia ani też niewłaściwie nie oclono.

Po dokonaniu rewizji urząd sporządza potwierdzenie odprawy i o wyniku jej zawiadamia stronę, która otrzymanie tego zawiadomienia stwierdza własnoręcznym podpisem. Po wygotowaniu przez urząd potwierdzenia odprawy strona jest obowiązana uiścić przypadające cło i towar o-

debrać w ciągu 24 godzin. W tym samym terminie na żądanie strony lub na mocy rozporządzenia władzy celnej może towar być przekazany do opłaty cła do innego urzędu celnego, do którego się w tym wypadku przesyła potwierdzenie odprawy.

Jeżeli po dokonaniu odprawy strona nie uiści należności celnych lub po uiszczeniu nie odbierze towaru, urząd celny ma prawo towar po upływie 7 dni sprzedać z licytacji. Na nabywcę towaru przechodzą wszystkie w tym względzie obowiązki pierwotnego odbiorcy. Uzyskaną ze sprzedaży gotówkę w całości lub z potrąceniem należności celnych przewozowych i innych otrzymuje pierwotny odbiorca towaru.

Za towary sprowadzone z zagranicy za pośrednictwem władz i instytucji państwowych opłaty celne na podstawie uzyskanego od Ministerstwa Skarbu pozwolenia mogą być kredytowane t. j. uskuteczniane w drodze perjodycznych rozrachunków z Ministerstwem Skarbu. W poszczególnych pozwoleniach są oznaczone terminy i warunki dotyczące takich rozrachunków.

b) Wywóz

Towary przeznaczone na wywóz powinny być dostawione do urzędu celnego najbliższego do miejsca występu i tam do wywozu zgłoszone. Zgłoszenie ustne można stosować tylko przy odprawie podróżnych, zwierząt i towarów podlegających szybkiemu zepsuciu oraz produktów gospodarstwa wiejskiego w ruchu pogranicznym.

Wywóz towarów przyniesionych do kraju z zagranicy za zwolnieniem od opłaty cła lub za zwrotem już opłaconego cła może nastąpić na podstawie każdorazowo uzyskanego przez stronę pozwolenia. O ile towar nie wyszedł jeszcze z urzędu celnego do wolnego obrotu, pozwolenia na ulgowy wywóz z powrotem za granicę, udziela władza celna. Również pozwolenie tej władzy celnej, Ministerstwa Skarbu wzgl. Dyrekcji Ceł jest konieczne, w razie podania

o powrotny wywóz towarów nieoclonych lub oclonych, lecz nie opłaconych cłem, oraz towarów opłaconych cłem, jak również znajdujących się w wolnym obrocie.

c) Przewóz i przekazywanie towarów.

O ile zagraniczne towary nieoclone przeznaczone są do przewozu przez obszar celny (właściwy przewóz) lub strona życzy sobie ich odprawy wewnątrz kraju, wreszcie w wypadkach, w których wejściowy urząd celny nie jest upoważniony do odprawy pewnego rodzaju towarów, towary te przesłać należy pod dozorem celnym (przekazywanie towarów) do innego wejściowego lub krajowego urzędu celnego. Wejściowe urzędy celne mogą towary, których rewizja wymaga długiego czasu i szczegółowego badania, przekazywać do krajowego urzędu celnego nawet wbrew wnioskowi upoważnionego do rozporządzenia towarem, o ile urząd odbiorczy znajduje się w miejscu przeznaczenia lub po drodze do tego miejsca.

Na przekazywanie i przewóz towarów zezwala się między urzędami, mającemi nieprzerwalne połączenie kolejowe, parostatkowe, przyczem przewóz drogą wodną odbywać się może tylko na żądanie publicznych przedsiębiorstw przewozowych, które powinny dać porękę za przewiezienie przesyłki w stanie nienaruszonym i które ponoszą odpowiedzialność do wysokości nieuiszczonego cła za zaginione towary. Przeładowywanie towaru przekazanego na obszarze celnym, wyjąwszy przypadki koniecznej potrzeby jest wzbronione. W razie koniecznej potrzeby przeładowywania właściwa stacja kolei zawiadamia najbliższy urząd celny, który deleguje natychmiast urzędnika celem dopilnowania przeładunku. Przekazywanie wagonów może się odbywać zasadniczo tylko w osobnych wagonach lub oddziałach wagonów i statków, na które można nałożyć zamknięcie celne, niedopuszczające dostępu do towarów. Tylko wyjątkowo można pozwolić na przekazywanie pojedyńczych przesyłek, o ile znajdują się one w opakowaniu, poz-

Częstochowskie Zakłady Wyrobów Włókiennych

„STRADOM"

Spółka Akcyjna

WARSZAWA ul. Moniuszki 2. tel. 204-91 i 19-35.

Worki: do cukru, zboża, mąki, soli, cementu i t. p.
Wańtuchy: do chmielu, wełny i t. p.
Sienniki, wsypy, płótna: filtracyjne, tapicerskie, do opakowania i t. p.

Przędza jutowa.

Wyroby lniane: przędza, dratwa, nici, tkaniny surowe, płótna filtracyjne i t. p.

Wyroby konopne: przędza, przędza na sieci, szpagat zwykły i z konopi włoskich wszelkich grubości, tkaniny, płótna filtracyjne, brezentowe i t. p.

Zakłady Mechaniczne „URSUS"

Spółka Akcyjna

Warszawa, Skierniewicka 27/29.

Silniki: Diesel, pół Diesel, dwusuwne.

Armatura do pary, gazu i wody — specjalna dla cukrowni.

Odlewy żeliwne i metali półszlachetnych.

Samochody.

Sprzedaż silników na długoterminowe rozpłaty.

walającem nałożyć na nie dostatecznie zabezpieczające zamknięcie celne.

Na każdą przesyłkę wagonową czy paczkową kolej sporządza dla urzędu celnego w trzech egzemplarzach listy przekazowe, z których jeden egemplarz urząd celny nadawczy przesyła odbiorczemu urzędowi celnemu. Egzemplarz ten urząd celny odbiorczy zwraca urzędowi nadawczemu niezwłocznie po nadejściu towaru i dokonaniu ostatecznej odprawy. Przesyłki przekazowe przybyłe do danego urzędu odbiorczego mogą być ponownie przekazane do innego urzędu celnego jedynie za zezwoleniem tego urzędu i za nowemi listami przekazowemi.

Urzędy celne wewnętrzne są upoważnione do uskuteczniania na prośbę stron rewizji celnej wywozowej towarów, rzeczy przesiedlenia oraz bagażów. Po dokonaniu rewizji przesyłek urząd celny wewnętrzny nakłada zamknięcie celne i przekazuje je za listą przekazową do właściwego granicznego urzędu celnego, celem ostatecznego wywozu zagranicę. Urząd celny wyjściowy ogranicza się w takich wypadkach jedynie do sprawdzenia całości zamknięcia celnego, dokonanego przez wewnętrzny urząd celny i po zdjęciu plomb wypuszcza ją zagranicę.

Dla dostawy do odbiorczych urzędów celnych przekazanych przesyłek wyznacza się koleją cztery tygodnie dla przesyłek wysyłanych za listami przewozowemi i dwa tygodnie dla przesyłek wysłanych za kwitami bagażowemi.

d) Ruch podróżnych.

Za podróżnych w rozumieniu przepisów celnych uważa się osoby, które przekraczają linję celną przy przejściu lub przejeździe w celach osobistych, a nie w celu wprowadzenia przedmiotów, które mają ze sobą. Odprawa rzeczy podróżnych o ile nie wiozą ze sobą towarów, przeznaczonych na handel, powinna się odbywać przez cały czas zajęć służbowych i ma pierwszeństwo przed innemi odprawami. Od podróżnych wymaga się deklaracji ustnej, odprawa od-

bywa się na podstawie wyniku rewizji, którą należy przeprowadzać z możliwą oględnością. Do odpowiedzialności karnej pociągać można tylko tych podróżnych, u których ze szczególnego zapakowania przedmiotów (podwójne dno, ukrycie pod ubraniem i t. d.) stwierdzić można wyraźnie ich niezawodny zamiar usunięcia poszczególnych przedmiotów z pod odprawy celnej. Cło od podróżnych pobiera się na podstawie wyniku rewizji ich rzeczy, a na pobrane kwoty wystawia się im kwity blokowe.

e) Odprawa warunkowa:

Jeżeli do obszaru celnego przywozi się towar z zagranicy, albo wywozi towar krajowy zagranicę z zamiarem z góry powziętym, że towar ten ma być z powrotem zwrócony w przeciągu ściśle oznaczonego terminu, towar ten można poddać odprawie warunkowej na podstawie której strona w pierwszym wypadku otrzymuje zwrot cła złożonego przy przywozie, w drugim zaś wypadku otrzymuje zwolnienie od opłaty cła przywozowego.

Odprawa warunkowa może być dopuszczana po spełnieniu przepisanych warunków, o ile strona zgłasza swój zamiar zwrócenia towaru już przy przywozie lub przy wywozie i o ile przy powrocie identyczność towaru można z całą pewnością stwierdzić. Zabezpieczenie cła przywozowego musi być złożone w gotówce lub w innych walorach według specjalnych rozporządzeń Ministerstwa Skarbu.

Na odprawę warunkową towarów, w myśl art. 12 rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 11.VI 1920 r. (Dz. Ust. R. P., Nr. 51 poz. 314), należy uzyskać pozwolenie. O ile chodzi o obrót uszlachtniający, t. j. o wprowadzenie materjałów z zagranicy celem wytworzenia w kraju fabrykatów, przeznaczonych do wywozu (obrót czynny), lub też o wysyłanie zagranicę wyrobów krajowych i powrotny ich przywóz w stanie wykończonym (obrót bierny), pozwoleń takich udziela Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu jedynie osobom godnym zaufania i nieposzlakowanym.

Powrót towarów odprawionych warunkowo może nastąpić przez urząd celny dowolnie obrany. Przy zgłoszeniu należy również złożyć dowód odprawy warunkowej na podstawie którego urząd stwierdza identyczność towaru i zwraca stronie zabezpieczenie.

D) POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE.

a) Jeżeli strona względnie w jej zastępstwie kolejowa ajencja celna nie zgadza się z zastosowaniem taryfy celnej winna to pisemnie zaznaczyć, wymieniając, jak zdaniem jej należy towar otaryfować. Strona może składać wyjaśnienia w sprawie swego sprzeciwu również i poza rewizją celną, aż do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez urząd celny.

W razie sprzeciwu strony w urzędach celnych I kl., urzędnik rewidujący zaraz przy rewizji wydziela próbki towaru, które w tym samym dniu przedstawia urzędowi celnemu. Na podstawie próbek bada zareklamowany towar osobna stała komisja złożona z naczelnika urzędu celnego i 2-ch najbardziej doświadczonych w towaroznawstwie urzędników celnych. Orzeczenie swoje wydaje komisja większością głosów i to nie później jak w ciągu 3-ch dni po rewizji celnej. O ile strona nie zgadza się z orzeczeniem komisji, dalszy jej sprzeciw wraz z próbkami towaru przedstawia się do decyzji Ministerstwa Skarbu.

W urzędach celnych II kl. ponowne na żądanie strony zbadanie towaru przeprowadza sam naczelnik urzędu. O ile z ponowną rewizją strona się nie zgodzi urząd celny winien na żądanie strony sporządzić protokół i przedstawić go wraz z próbkami Ministerstwu Skarbu.

b) Dla rozpatrywania spraw wynikających ze stosowania taryfy celnej ze stanowiska towaroznawczego istnieje przy Ministerstwie Skarbu jako organ doradczy Rada Towaroznawcza. Do składu Rady należą Dyrektor Departamentu Ceł, naczelnik wydziału taryfowego, przedstawiciel

Kalosze, Sniegowce,
Obuwie sportowe i ludowe
pierwszej w kraju fabryki
„PEPEGE"
Polski Przemysł Gumowy Tow. Akc.
w GRUDZIĄDZU
Produkcja dzienna 15000 par

PRZEMYSŁ RYBNY
„RYBKOL"

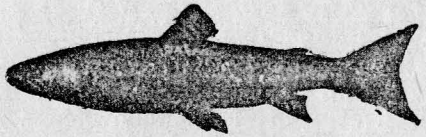

Warszawa, Al. Jerozolimskie 4. Telefon 83-21, 83-28.
Adres telegraficzny: „RYBKOL" Warszawa.

Export. Ryby żywe, śnięte, wędzone **Import.**
Hurt. Konserwy rybne **Detal.**

Rachunki bieżące:
Bank Tow. Spółdzielczych. P. K. O. Nr. 14.716.

Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz 3-ch rzeczoznawców z dziedziny technologji chemicznej, mechanicznej, i włókienniczej z grona sił naukowych wyższych uczelni technicznych.

E) POSTANOWIENIA KARNE.

Powo karne zarówno materjalne jak i formalne w przedmiocie przestępstw celnych zawarte jest w karnej ustawie skarbowej z 2.8 1926 r., ogłoszonej w Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609, w jej art. 45 do 56.

Art. 45. Winni uszczuplenia należności celnych od przedmiotów, co do których niema zakazu przywozu, wywozu lub przewozu, ulegają karze pieniężnej w wysokości 4-krotnych uszczuplonych względnie narażonych na uszczuplenie, należności celnych, oraz karze konfiskaty przedmiotu przestępstwa.

Za podstawę wymiaru kary pieniężnej przyjmuje się należności celne przywozowe, wywozowe lub przewozowe, zależnie od tego, czy chodzi w danym wypadku o przywóz, wywóz czy też przewóz towaru.

Art. 46. Winni uszczuplenia należności celnych od przedmiotów, co do których obowiązuje zakaz przywozu, wywozu lub przewozu, ulegają karze pieniężnej w wysokości pięciokrotnej uszczuplonych, względnie narażonych na uszczuplenie należności celnych, oraz karze konfiskaty przedmiotu przestępstwa. Przepis ustępu 2 art. 45 znajduje tu analogiczne zastosowanie.

Art. 47. Osoby, które przez uchylenie się od kontroli skarbowej stały się winne naruszenia zakazu przywozu, wywozu lub przewozu takich przedmiotów, co do których ani w taryfie celnej, ani też w żadnym innym przepisie nie ma ustanowionego cła (przywozowego, wywozowego, przewozowego) ulegają karze pieniężnej w wysokości dwukrotnej wartości przedmiotu przestępstwa oraz karze konfiskaty tego przedmiotu.

Art. 48. Zakaz przywozu, wywozu lub przewozu (art. 45, 46, 47) uważa się za obowiązujący również wtedy, gdy do przywozu, wywozu lub przewozu potrzebne jest zezwolenie władzy, którego w danym wypadku nie uzyskano.

Art. 49. Jeśli niezgodne z rzeczywistością zadeklarowanie przedmiotu w urzędzie celnym wprawdzie spowodowało lub spowodować mogło nieprawidłowy pod względem jakościowym lub ilościowym wynik odprawy celnej, nastąpiło jednak z winy nieumyślnej, karę pieniężną orzeka się w wysokości połowy wymiaru, ustanowionego w art. 45, względnie 46 lub 47. Konfiskaty przedmiotu wcale się nie orzeka, bez ujmy wszakże dla ograniczeń wolnego obrotu.

Art. 50. Jeśli deklaracja jest tylko w części nieprawdziwa, orzeka się karę czy to pieniężną, czy też konfiskaty w stosunku do tej części przedmiotu, którą nieprawdziwie zadeklarowano.

Art. 51. Poza wypadkami, określonemi w art. 45, 46, 47 i 49 winni naruszenia przepisów w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego zagranicą ulegają karze pieniężnej porządkowej od dziesięciu do czterystu złotych.

Art. 52. Należność celną, mającą stanowić podstawę wymiaru kary pieniężnej, oblicza się według tych samych zasad, jakie stosuje się przy ocleniu przedmiotów, jednak bez doliczenia opłat dodatkowych, jako to: manipulacyjnych, składowych, statystycznych i t. p.

Art. 53. Przy przedmiotach stanowiących przedmiot monopolu państwowego (art. 1 L. 2—5 i 13) lub też podlegających podatkowi (art. 1 L. 7 — 12), przyjmuje się za podstawę obliczenia kary pieniężnej prócz opłat celnych ponadto należne podatki, względnie opłaty.

Art. 54. Winni naruszenia przepisów o statystyce celnej ulegają w każdym wypadku a więc również w razie uchylenia się od uiszczenia opłaty statystycznej, karze pieniężnej według art. 51.

Art. 55. Winni naruszenia postanowień, zawartych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministr. z d. 21 grudnia 1922 r. o wyrobie, sprzedaży i używaniu sztucznych substancyj słodkich (sacharyny) (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 1056), ulegają prócz kar pieniężnych powyżej przewidzianych również karom pozbawienia wolności, przewidzianym w art. 128.

Art. 56. Postanowienia poprzednich artykułów nie uchybiają w niczem postanowieniom rozporządzenia Rady Obr. Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. w przedmiocie ochrony granic Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 426), ani co do skutków kar za przemytnictwo (wydalenie z okręgu granicznego), ani też co do właściwości władz powołanych do orzekania tych skutków.

Orzecznictwo w sprawach karno - celnych wynikłych z naruszenia art. 45 - 56 ustawy karnej skarbowej sprawują urzędy celne, jeżeli kara pieniężna nie przekracza co do żadnego z obwinionych sumy 1000 zł. We wszystkich innych wypadkach oraz w wypadkach szczególniejszej wagi orzecznictwo wykonują władze celne II instancji, dyrekcje ceł.

Od orzeczenia karnego urzędu celnego można się odwołać do Dyrekcji Ceł względnie strona może wystąpić z wnioskiem przekazania sprawy do postępowania sądowego. W wypadku tym traci orzeczenie skarbowe swą moc i władza skarbowa przekazuje sprawę właściwej władzy sądowej. Orzeczenia wydane w II instancji wskutek zażalenia są ostateczne.

F. *Przyznawanie nagród za zwalczanie przemytnictwa.*

Sprawę tę normuje rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 6.XI.1926 r. (Dz. U. R. P. Nr, 121 poz, 700), Nagrody pieniężne przyznaje się za przyczynianie się do wykrycia przestępstw polegających albo na uszczupleniu dochodu skarbowego albo też na naruszeniu zakazu przywozu, wywozu lub przewozu towarów. W wypadkach w których zachodzi możliwość dokładnego lub przybliżonego obliczenia szkody Skarbu dochodzić może nagroda do 50% tej szkody. Jeśli oznaczenie szkody jest niemożliwe nagroda może do-

chodzić do 200 złotych. Nagrody do 500 złotych przyznają Dyrekcje Ceł, zaś ponad tę kwotę — Ministerstwo Skarbu na wniosek Dyrekcji Ceł.

9. *Ruch samochodowy.*

(Rozp. Ministra Skarbu z 31.XII.1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 57).

Celem popierania ruchu turystycznego w Polsce oraz ułatwienia przejazdu przez granice Rzeczypospolitej Polskiej członkom zagranicznych klubów turystycznych w samochodach i na motocyklach, wprowadza się dla odpraw celnych osobne zaświadczenia t. zw. „tryptyki".

Tryptyki wymienione w § 1 będzie wydawał zarządom zagranicznych klubów turystycznych upoważniony do tego osobnem rozporządzeniem Ministra Skarbu jeden z polskich klubów samochodowych, który przyjmie odpowiedzialność za wszelkie należności celne, jakie przypadną Skarbowi Państwa w związku z wprowadzeniem samochodów i motocykli do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej na zasadzie tryptyków, oraz złoży Ministerstwu Skarbu odpowiednie gwarancje.

Posiadacz tryptyku, wydanego przez upoważniony polski klub samochodowy, ma prawo wprowadzić do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej bez osobnego zabezpieczenia celnego (kaucji) oraz pozwolenia na przywóz z zagranicy samochód lub motocykl z częściami zapasowemi i odpowiednią ilością benzyny, z obowiązkiem wywozu z powrotem zagranicę przez dowolny urząd celny w ciągu dziewięćdziesięciu dni od daty wjazdu.

Tryptyk jest ważny na ten tylko samochód lub motocykl, które są wymienione w tryptyku, przyczem daje prawo wielokrotnego przekraczania granicy w terminie 90-dniowym.

Samochody obywateli państw obcych przybywających

do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej na czasowy pobyt bez tryptyków, mogą być przez urzędy celne wpuszczone bez osobnych pozwoleń przywozu, o ile właściciele samochodów przedstawią prawidłowo wystawione z nieprzekroczonym terminem świadectwo drogowe, złożą odpowiednie zabezpieczenie celne (kaucję) oraz dadzą zobowiązanie, że w ciągu 90-ciu dni od daty wjazdu wywiozą samochód z powrotem zagranicę. Zobowiązanie powyższe winno być umieszczone w krótkiej formie na kwicie celnym.

W innych wypadkach samochody mogą być odprawione tylko na zasadzie ogólnej i obowiązujących pozwoleń przywozu.

Podróżni, przybywający z zagranicy na czasowy pobyt do obszaru celnego Rzeczypospolitej Palskiej na motocyklach bez tryptyków, oraz na rowerach, winni w urzędach celnych wejściowych złożyć odpowiednie zabezpieczenie celne (kaucję) w gotówce, z obowiązkiem wywozu wymienionych środków lokomocji w ciągu 90-ciu dni od daty wjazdu.

Aż od czasu nowych zarządzeń zwrot zabezpieczenia celnego od samochodów, motocykli i rowerów, wprowadzonych do obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić, o ile tego rodzaju samochody, motocykle i rowery będą zgłoszone w ustalonym terminie do występu w tym urzędzie celnym, który je pierwotnie odprawił.

O powyższem urząd celny winien informować zainteresowane strony przy odprawie wejściowej.

Osobom, wyjeżdżającym z obszaru celnego Rzeczypospolitej Polskiej na czasowy pobyt zagranicę na krajowych lub ukrajowionych samochodach, motocyklach i rowerach urzędy celne wydają zaświadczenia na prawo powrotnego wprowadzenia bez cła wymienionych środków lokomocji.

Zaświadczenia wyżej wymienione są ważne na jeden rok od daty występu i służą do wielokrotnego przekraczania granicy przez dowolny urząd celny.

H. *Statystyka celna.*

Rozp. Rady Ministrów z 10.XI.1921 r. (Dz. U. R. P. Nr, 107, poz, 783).

Towary i inne przedmioty przywożone i wywożone przez granicę polskiego obszaru celnego oraz przewożone przez polski obszar celny (tranzyt) podlegają obowiązkowi zgłoszenia dla celów statystyki celnej.

Zobowiązany do statystycznego zgłoszenia jest ten, kto w chwili powstania obowiązku zgłoszenia uprawniony jest do rozporządzenia towarem. Obowiązek ten powstaje 1) w przywozie — jednocześnie ze zgłoszeniem do ostatecznej odprawy celnej; 2) w wywozie jednocześnie z nadaniem przesyłki do transportu; 3) w przewozie — jednocześnie ze zgłoszeniem do odprawy celnej w urzędzie wejściowym.

Zgłoszenie statystyczne następuje z reguły pisemnie przez wypełnienie i złożenie przepisanej karty zgłoszenia statystycznego. Od każdego zgłoszenia statystycznego obowiązany jest zgłaszający uiścić opłatę statystyczną przez nalepienie na karcie marki statystycznej specjalnie w tym celu ustanowionej, które nabywać można w każdym urzędzie pocztowym, celnym i kolejowym.

Podstawą wymiaru opłaty statystycznej jest z reguły waga surowa towaru, przy zwierzętach żywych ilość sztuk. Od upłaty statystycznej są wolne towary nie podlegające zgłoszeniu, towary przewożone przez polski obszar celny (tranzyt), towary zgłaszane w ruchu podróżnym, towary zgłaszane w obrocie pogranicznym, towary przywożone pocztą.

Opłata statystyczna służy do pokrycia kosztów statystyki handlu zagranicznego.

Wolny Dom Składowy Sp. Akc. w Krakowie

ulica Sławkowska L. 4.

Adres telegr.: DOM-KRAKÓW, Telefon № 43-02.

Publiczne składy: tranzytowe, wolno-cłowe i krajowe przy stacji KRAKÓW-DĄBIE (pojemność 1500 wagonów). **Specjalne piwnice dla wina i spirytusu.**

Magazynowanie, ubezpieczenie, tranzytowa reekspedycja, clenie. Wydawanie warrantów dla osiągnięcia pożyczek pod zastaw towarów

Międzynarodowe biuro spedycyjne — Załatwianie wszelkich formalności celnych.

Otrzymane z zagranicy towary mogą być clone częściami w ciągu 12 miesięcy od dnia nadejścia do naszych składów.

Towary należy adresować: **Wolny Dom Składowy Sp. Akc. w Krakowie** Stacja: KRAKÓW-DĄBIE własny tor.

DOM HANDLOWY

A. GEPNER

Warszawa, Grzybowska 27. Tel. 90-27, 55-25.

METALE

Cyna, antymon, cynk, BLACHA CYNKOWA, oraz BLACHA POCYNKOWANA, miedź, BLACHA MIEDZIANA, aluminjum, blacha aluminjowa, BLACHA BIAŁA (pocynowana), ołów, blacha ołowiana, BLACHA MOSIĘŻNA, blacha cienka czarna angielska, rury żelazne, obciągane mosiądzem.

Zakup i sprzedaż starych metali oraz zamiana na nowe.

ZJEDNOCZONE BROWARY WARSZAWSKIE

P. F. HABERBUSCH i SCHIELE Sp. Akc.

EGZYSTUJE OD ROKU 1846

POLECA SWE ZNAKOMITE PIWA:

JASNE — DUBELTOWE CIEMNE — PORTER

ODDZIAŁ WÓD GAZOWYCH: Lemoniada żórawinowa.
ODDZIAŁ WÓD I LIKIERÓW: CEGLANA 4.
Wódki czyste i nalewki.

Dostawia na prowincję własnemi wagonami i samochodami.

MEBLE GIĘTE

Tow. Akc. Fabryki Mebli Giętych

„WOJCIECHÓW"

Warszawa, ul. Mazowiecka 7,
Tel. 501-41, 501-64.

Adres telegraf.: Warszawa Wojciechów
Rok założenia 1870.
Meble gięte wszelkich typów i rodzajów.
Produkcja roczna około 30.000 tuzinów.

ŻYCIE GOSPODARCZE

Wskaźniki.
Obroty giełdy warszawskiej.
Kursy walut obcych.
Izby Rozrachunkowe.
Główne pozycje przywozu i wywozu.
Handel z poszczególnymi krajami.
Praca Polskich Kolei Państwowych.
Produkcja cukru i spirytusu.
Produkcja górniczo - hutnicza.
Stan zatrudnienia.
Zatrudnienie w przemyśle przetwórczym.
Bezrobocie.
Upadłości ogłoszone.
Gospodarstwa wiejskie pg. wielkości.
Zasiewy i zbiory.
Inwentarz żywy.
Rozrachunek z b. państwami zaborczemi i likwidacja skutków wojny.

Wskaźniki.

	Ceny hurtowe				Ceny detaliczne				Koszty utrzym. w W-wie			
	1 półr. 1925 r.=100		Styczeń 1914 = 100		1 półr. 1925 r.=100		Styczeń 1914 r.=100		1 półr. 1925 r.=100		Styczeń 1914 r.=100	
	nom.	złoty	nom.	złoty	nom.	złoty	nom.	złoty	nom.	złoty	nom.	złoty
1925	**100.3**	**91.4**	**137.3**	**125.1**	**103.5**	**94.0**	**183 5**	**166 6**	**107,1**	**92.6**	**149.4**	**136.1**
1926	**132.5**	**76.9**	**181.2**	**105.2**	**133.3**	**77,6**	**236,5**	**137,4**	**126.1**	**73.5**	**182,7**	**106.5**
Styczeń 1926	112,2	79,7	153,5	109,0	121,6	86,4	215,7	153.2	117,3	83,3	170.0	120,7
Luty „	115.7	77,0	158,3	105,3	121,4	80,8	215,3	143,2	117,8	78,3	170,7	113.6
Marzec „	115.7	75,9	158,3	103,8	121,0	79,4	214,6	140 8	116,2	76.3	168,5	110,5
Kwiecień „	130.4	69,7	178,4	95,3	128,3	68,6	227,6	121,6	122,1	65,2	177,0	94,6
Maj „	143,9	67,8	196,9	92,8	139,0	65,3	246,6	116,2	127,4	60,0	184,6	87,0
Czerwiec „	139,6	74.4	191,0	101,8	137.4	73,2	243.7	126,3	127,0	67,7	184,1	98,1
Lipiec „	132,6	75,7	181,4	103,6	131,3	74,9	232,8	132,8	122,8	70,1	178.1	101,6
Sierpień „	137.6	79,0	188,2	108,1	133,8	76,8	237,4	136,3	125.5	72,0	181,9	104,4
Wrzesień „	138,5	79,8	189,5	109,2	138,9	80,0	246,4	141,9	130,0	74,9	188,5	108,5
Październ. „	140,0	80 6	191,5	110,3	140,6	81,0	249,3	143,6	133,0	76,6	192 8	111,0
Listopad „	111,1	81,3	103,0	111,2	143,2	82,5	254,0	146,3	136,1	78,4	197,3	113,6
Grudzień „	142,2	81,9	194,5	112,0	143,4	82,6	254,4	146,5	137,4	79,1	199,2	114,7
Styczeń 1927	142,7	82,5	195,2	112,8	144,2	83,3	255,0	147,8	139,2	80,4	201,8	116,6
Luty „	144,1	83,4	197,1	114,1	143,9	83,3	255,2	147,8	138,9	80,4	201,3	116,5
Marzec „	145,8	84,6	199,5	115,8	142,9	82,9	253,5	147,1	138,1	80,0	200,3	116,0
Kwiecień „	160,4	87,3	205,7	119.4	143,2	83,3	254,5	147,7	140,0	81,3	203,0	117,8
Maj „	151,8	88.1	207,7	120,5	145.7	84 6	258,4	150,0	141.2	81,9	204,6	118,8
Czerwiec „	151,5	87,9	207,3	120,2	144,9	84,1	257,0	149,1	141,5	82,1	205,1	119.0
Lipiec „	152,3	88.4	209,7	120,9	143,1	83,0	253 7	147,2	137,0	78,9	198,6	115,3
Sierpień „	151.4	87,9	207,1	120,2	143,1	83,0	253,7	147,2	138.3	80,3	200,5	116,4
Wrzesień „	150,4	87,3	205,7	119.4	145,4	84,4	257.4	149,6	139,3	80,9	202,0	117,2

Obroty giełdy Warszawskiej.

Okres		Obrót ogólny	Waluty, monety, banknoty, dewizy	Akcje	Papiery lokac.
		miljonów złotych			
1925	I	52.8	48.8	2.1	1.9
	II	74.6	67.2	4.7	2.7
	III	73.6	68.8	2.6	2.2
	IV	78.9	75.1	2.3	1.5
	V	84.4	81.0	1.7	1.7
	VI	91.4	89.4	0.7	1.3
	VII	92.9	90.4	1.5	1.0
	VIII	18.0	16.8	0.6	0.6
	IX	40.2	38.9	0 5	0.8
	X	54.2	52.6	0.7	0.9
	XI	37.2	35.9	0.4	0.9
	XII	26.1	24.0	1,1	1.0
1926	I	41.9	39.4	1.0	1.5
	II	46.3	42.6	1.9	1.8
	III	44.2	40.5	1.8	1.9
	IV	27.6	25.7	0.7	1.2
	V	21.2	19.5	0.6	1.1
	VI	31.6	29.5	0.7	1.4
	VII	44.9	39.7	3.2	2.0
	VIII	54.7	46.6	5.7	2.4
	IX	63.1	86.5	4.7	1.9
	X	100.9	93.2	4.9	2.8
	XI	84.4	77.8	3.8	2.8
	XII	85.6	79.8	2,8	3.0
1927	I	76.1	63.4	9.0	3.7
	II	87.2	68.5	12 3	6.4
	III	120 6	95.0	18.8	6.8
	IV	120.7	89.6	20.9	10.2
	V	146.5	117.1	21.9	8.3
	VI	110.9	99.8	5.6	5.5
	VII	113.5	102.2	4.7	6.6
	VIII	86.4	74.0	5 7	6·7
	IX	86.1	72.0	7.5	6.6

Kursy walut obcych na giełdzie warszawskiej.

Rok i miesiąc	Funty szterlingi	Dolary U.S.A.	Franki francuskie	Franki belgijskie	Franki szwajcar.	Liry włoskie	Floreny holender.	Korony czeskosł.
Parytet	25.22	5.1826	100.0	100.0	100.0	100.0	208.32	105.01
1924. VII	22.64	5.1826	26.59	23.63	94.24	22.35	196.82	15.31
X	23.30	5.1838	27,21	25.05	99.78	22.63	203.44	15.49
1925. I	24.85	5.1845	28.07	26.26	100.44	21.71	210.20	15.60
IV	24.91	5.1850	27.02	26.30	100.46	21.35	207.66	15.44
VII	25.33	5.1850	24.48	24.27	101.16	19,15	209.10	15.44
X	29,07	5,9800	26.72	27.14	115.70	23.95	241.13	17.29
1926. I	36.71	7.5530	28.59	34 31	145.88	30.53	303.64	22.37
IV	43.96	9.0135	30.70	32.23	174 56	36.37	362.99	26.79
VII	44.83	9.1954	23.02	22.43	178.44	30.97	370.07	27.30
X	43.74	9.0000	26.56	25.10	174.21	37.22	380.73	26.72
1927. I	43.75	8.99	35.69	*) 125.19	173.81	39.33	360.73	.26.71
II	43.51	8.95	35.20	124.58	172.52	38.83	358.70	26.57
III	43.53	8.95	35.11	124.53	172.49	40.48	358.83	26.56
IV	43.46	8.93	35.06	124.24	172.11	45.20	357.88	26.50
V	43.45	8.93	35.04	124.21	172.08	48.43	358.05	26.50
VI	43.44	8.93	35.03	124.16	172.08	50.10	358.36	26.50
VII	43.43	8.93	31.02	124.27	172.21	48.84	318.37	26 51
VIII	43.48	8.93	35.06	124.38	172.45	48·71	358.38	26.51
IX	43.51	8.93	35.08	124.44	172.48	48.70	358.30	26·51
X	43.46	8.91	35.05	124.20	172.12	48.78	358.53	26.44

*) Od 1.I-1927 100 belgów.

Izby rozrachunkowe

Suma przedstawionych dowodów

Okres		Ogółem	W-wa	Poznań	Lwów	Uwagi
		miljonów złotych				
1924 *)		31.8	17.9	6.1	7.8	*) przeciętna miesięczna
1925	I	95.6	57.6	15.3	22.7	
	II	96,8	68.7	8.6	19.0	
	III	139.8	108.8	9.4	21.5	
	IV	143.3	101.2	18.5	23.7	
	V	132.1	96.2	11.6	24.3	
	VI	128.9	88.0	13.5	27.4	
	VII	198.0	144.6	24.5	28.9	
	VIII	177.6	154.4	10.9	12.3	
	IX	158.1	128.1	13.9	16.2	
	X	124.6	94.3	15.2	15.2	
	XI	105.7	91.5	7.4	6.8	
	XII	92.2	67.5	4.4	20.3	
1926	I	85.8	52.3	25.9	7.5	
	II	63.0	47.6	11.1	5 2	
	III	109.0	71.0	30.4	7.6	
	IV	97.6	67.0	24.6	6.0	
	V	71.4	52.4	13.9	5.1	
	VI	77.0	47.1	23.1	6.8	
	VII	86.2	55.4	24.9	5.9	
	VIII	66,5	45.9	16.1	4.5	
	IX	99.0	64.5	29.6	5 8	
	X	92.2	60.9	25 8	5.5	
	XI	112.5	85.1	21.5	5.9	
	XII	143.2	97.3	38.7	7.2	
1927	I	143.5	104.5	30.9	8.1	
	II	141.7	111.3	25.3	5.1	
	III	224.5	173.8	43.6	7.1	
	IV	226.9	187.7	34.6	4.6	
	V	258.5	222.5	30.1	5.9	
	VI	296 9	158.7	42.3	5.9	
	VII	230.9	192.0	31.5	7.4	
	VIII	206.3	168.8	32.4	5.4	
	IX	205.0	166.2	32.7	6.1	
	X	283.9	239,1	37.5	7.3	

Główne pozycje przywozu i wywozu

w tysiącach złotych złotych w złocie

TOWARY	Rok 1921		Rok 1925		Styczeń — Październik 1927	
	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz
Produkty spoż.	475.773	370.521	153 997	381.517	320.522	279 565
Zwierzęta . ,	1.228	111.560	545	66.686	2.657	89.862
Produkty zwierz.	11.126	27.539	61.299	19.952	100.519	17.961
Mat. i wyr. drzew.	110.353	241 837	3.702	206.811	6.704	305.742
Rośl. i ich części	17.185	35 570	11.134	24.488	15.384	27.639
Mat.bud. i ceram.	16.732	3.328	10.137	3.126	17.300	8.028
Miner. niewymienione oddz. i wyr. z nich	22.687	2.223	32.076	1 631	49.227	1.400
Szkło i wyroby	6.503	2.128	2.806	2.384	3.783	1.718
Paliwa, asf. ropa i pochodne . .	8.721	234.747	4.482	336.166	7.339	218.652
Gumelastyka .	16.945	1.055	11.641	1.162	18.269	163
Mat. i przetw. ch. nieorg.	37.532	10.931	22.293	11 049	39.954	8.125
Mat. i przetw. ch. org.	47.866	6.572	59.827	8.205	66.577	7.884
Farby, barwniki lakiery	9.736	5.014	7.859	2.855	12.828	2.205
Różn. przetw. ch.	10.340	2.110	6.257	1.629	8.203	1.607
Met. i wyr. z nich	89.164	148.021	45.145	139.334	91.505	142.003
Metale szlachet.	2.918	55	1.799	96	2.043	603
Maszyny i apar.	101.762	12.304	52.184	7.670	104.352	4.205
Przyrz., przew. i inne materj. .	31.806	494	26.699	440	33.793	328
Wyr. zegarm. .	2.579	74	900	50	2.313	47
Instr. muzycz. .	5.561	83	1.825	84	2.825	155
Broń i amunic.	3.438	20	1.067	24	1.650	107
Środki komun.	47.907	1.865	19.158	423	31.577	450
Papier i wyroby	24.516	8.774	23.212	5.053	35.970	4.076
Książki i pisma	13.805	3.567	5.699	1.730	6,677	1.708
Materjały i wyr. włókniste . . .	452.053	114.530	304 345	77.982	353.510	71.902
Odzież i konfek.	64.023	7.494	14.945	3.861	11.944	2.751
Galanterja . .	10.944	3.234	2.520	929	4.354	567
Instr., przybory szkolne	22.849	933	7.824	348	12.512	409
Towar zbiorowy	10	29	849	332	6	22
Ogółem	1.666.062	1.396.612	896.226	1.306.017	1.364.297	1.199.884

Handel z poszczególnymi krajami

W tysiącach złotych w złocie

Kraje	1923		1924		1925		1926		Styczeń—Wrzesień 1927	
	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz
Ogółem .	1.116.482	1.195.587	1.478.378	1.265.862	1.665.610	1.396.525	896.232	1.306040	1.213.148	1062142
Anglja .	90.530	70.042	110.271	133.035	133.071	115.231	93.364	223.338	111.502	130.835
Argentyna .	3 873	637	12.902	671	—	—	—	—	—	—
Austrja .	96.914	110.949	173.265	127.714	160.700	174.684	60.961	134.076	79 808	118.847
Belgja .	15.259	8.036	29.861	22.190	25.345	30.210	13.139	34.993	18.646	25.438
Brazylja .	5.280	871	10.865	688	—	—	—	—	—	—
Chili . . .	5.364	—	11.480	164	—	—	—	—	—	—
Czechosł.	53.705	57.507	84.684	99.544	91.180	157.380	44.746	115.451	68.270	98.203
Danja . .	—	24.252	14.801	20.365	26.511	24.801	13.943	51.740	21.416	31.359
Finlandja .	—	9.888	2.072	10.302	—	—	—	—	—	—
Francja .	42.956	24.662	72.639	52.869	98.947	24.530	66.572	47.140	91.310	19 371
Holandja .	17.340	13.059	24.771	39.673	35.173	37.874	40.062	41.904	5[illegible]922	36.800
Indje Bryt.	12.230	581	19 467	1.183	37.165	212	25.517	2.803	30.017	7.841
Łotwa . .	—	24.599	6 794	26.271	19.858	35.187	3.751	32.485	6,612	16.782
Niemcy .	486.996	604.624	506.269	536.123	504.933	544.839	211.632	330 548	306.359	332.588
Prusy Ws			3.667	10.468	6.270	13.654				
Norwegja	6.548	5.123	3.884	5.418	—	—	—	—	—	—
Rosja . .	4.889	22.576	4.932	11.418	9.328	39 333	7 666	24.625	49 599	21.389
Rumunja .	5.916	136.067	20.619	78.614	23.799	66.190	7.814	41.931	33 250	39 484
St. Zjedn.	171.323	6.918	183.949	7.142	230.190	10.145	155.755	8.664	146.943	8.656
Szwajcar.	12.646	9.709	23.035	5.642	25.321	8.042	19.770	13.651	25.373	8.510
Szwecja .	5.995	4.575	12.344	13.313	14.533	15.111	11 031	74.482	25.876	67.740
Węgry .	6 306	19.113	13.970	23.637	39.615	29.939	9.343	24.170	19.801	23.500
Włochy .	21 731	6.802	74.532	6.679	69.352	10.080	42.293	25.696	36 775	23.387
Poz. kraje	50.681	34.567	57.295	32.757	114.319	59.083	66.873	78.343	91.375	51.512

Praca Polskich Kolei Państwowych

Średni dzienny naładunek w jednostkach wagonowych

OKRES	Węgiel	Ropa i produkty naftowe	Rolnicze i aprowizacja	Przemysłowe	Drzewo opałowe i torf	Materjały budowlane	Ładunki kolejowe	Ładunki wojskowe	Inne	Ogółem naładowano	Przyjęto od kolei zagran. loco	Przyjęto od kolei zagran. tranzyt	Ogólna praca
1923 średnia roczna	5 122	202	1 643	1 659	395	651	897	314	1 258	12 341	766	575	13 682
1924 „ „	4 955	217	1 721	1 277	312	394	696	210	1 523	11 305	469	603	12 877
1925 „ „	3 959	223	1 444	1 576	236	613	636	139	1 861	10 725	931	715	12 402
1926 I	3 918	226	1 073	730	246	1 074	386	71	1 794	9 518	494	630	10 642
II	3 593	237	951	1 004	247	1 363	441	88	1 847	9 771	574	777	11 122
III	3 468	256	1 028	1 183	261	1 552	512	106	2 082	10 448	699	803	11 950
IV	3 585	235	1 036	1 102	198	1 367	503	92	1 946	10 067	575	752	11 394
V	3 652	239	941	1 003	196	1 401	494	198	1 835	9 959	561	696	11 216
VI	5 360	267	875	1 149	238	1 863	561	106	1 935	12 372	634	893	13 899
VII	5 877	261	845	1 291	251	1 015	687	109	2 207	13 543	677	869	15 089
VIII	6 224	272	1 014	1 540	240	1 778	761	103	5 035	13 967	775	936	15 678
IX	6 716	259	1 250	1 613	260	1 550	824	99	2 124	14 695	807	933	16 435
X	5 285	294	3 326	1 446	284	1 416	730	88	2 262	15 130	943	1 035	17 108
XI	6 288	280	3 613	1 431	397	1 445	723	101	2 349	16 627	916	1 014	18 557
XII	5 949	230	1 780	1 203	343	1 603	729	78	2 173	14 088	811	920	15 879
1927 I	5 997	246	947	1 226	297	1 595	546	78	1 107	12 739	875	944	14 558
II	5 664	236	965	1 406	321	2 222	543	81	2 169	13 607	1 139	1 132	15 878
III	4 277	229	1 103	1 640	293	2 475	709	90	2 436	13 252	1 162	1 233	15 647
IV	4 211	206	956	1 391	195	2 053	739	95	2 167	12 013	1 059	1 011	14 083
V	4 421	207	1 060	1 394	241	2 254	768	117	2 231	12 693	1 269	1 063	15 025
VI	4 805	191	867	1 590	228	2 310	836	135	2 235	13 197	1 121	1 147	15 465
VII	5 070	197	731	1 774	227	2 569	832	160	2 423	13 983	1 166	1 188	16 337
VIII	5 300	221	928	1 779	250	2 328	885	174	2 392	14 277	1 086	1 140	16 503

Cukrownie i produkcja cukru.

	Cukrownie czynne	Cukrownie nieczynne	Przerobiono buraków	Wyprodukowano Rafinady	Wyprodukowano kryształu	Wyprodukowano cukru surowego I rzutu	Wyprodukowano cukru surowego II rzutu	Wyprodukowano żółtej mączki w przeliczeniu na biały kryształ	Ogółem w wartości białego kryształu	Ogółem w wartości cukru surowego
1922/1923	70	5	19 261 975	325 570	1 230 940	1 224 410	80 140	11 760	5 738 483	3 042 454
1923/1924	74	1	24 247 638	570 519	2 399 871	455 400	64 840	14 580	2 457 723	3 841 530
1924/1925	75	—	30 755 607	493 010	2 756 180	1 181 990	112 280	—	3 409 530	4 898 968
1925/1926	72	4	35 917 905	725 817	3 221 870	1 301 305	71 711	21 078	4 211 864	5 790 380
1926/1927	71	5	33 596 740	680 458	3 186 504	1 368 718	98 982	—	5 172 746	5 747 495

Produkcja spirytusu.

	Przed wojną liczba gorzelń	Przed wojną Produkcja hl.	1922/1923 liczba gorzelń	1922/1923 Produkcja hl.	1912/1924 liczba gorzelń	1912/1924 Produkcja hl.	1924/1925 liczba gorzelń	1924/1925 Produkcja hl.	1925/1926 Gorzelń rolniczych	1925/1926 Gorzelń przemysłowych	1925/1926 Gorzelń Razem	1925/1926 Produkcji hl.
Polska	2 453	2 824 550	1 202	879 820	1 287	825 750	1 264	720 683	1 300	45	1 345	618 073
1913/1914=100	100	100	49,0	31,1	52,4	29,2	51,5	25,5	—	—	54,8	21,8

Produkcja górniczo-hutnicza.

w tysiącach tonn

Produkt	1913	1922	1923	1924	1925	1926	I-IX 1927
Węgiel kamienny . .	40727	34.832	36.098	32.225	29.081	35.766	27.838
„ brunatny . .	197	220	171	88	65.7	76	58.0
Koks	—	—	—	—	961.0	1114.6	1020.4
Brykiety	—	—	—	—	375.1	239.2	191.7
Ropa naftowa	1114	713	737	771	811.9	796.1	545.6
Gaz ziemny 1000 m.³ .	—	—	—	—	535010	481.667	298.621
Wosk ziemny	1.353	0.414	0.710	0.732	0.738	0.724	0.555
Sole potasowe	—	—	—	—	178.8	207.7	210.1
Sól kamienna	189	295	363	275	330.0	339.4	264.3
Rudy żelazne	464.0	405.0	450.0	288.0	212.0	314.6	378.5
„ cynkowe i ołowiane	564.0	268.0	275.0	—	1130.0	1144.0	747.9
Wytwory walcowane .	—	—	—	—	585.8	562.2	679.4
Ołów metal	43	15	20	20	27.4	26.4	21.6
Cynk metal	192	85	97	93	114.3	123.7	112.2
Surowiec żelaza . . .	1055	480	520	336	314.5	327.5	442.5
Stal	1619	996	1.132	678	782.2	788.5	941.0

Stan zatrudnienia

OKRES		Górnictwo i Hutnictwo i Przemysł						Roboty publiczne
		Razem	Górnictwo	Hutnictwo	Przemysł przetwórczy	Wytwórnie wojskowe i fabryki amunicji	Elektrownie i wodociągi	
		W tysiącach						
1925	I	666 7	176.8	48.5	413.2	23.9	4.3	4.0
	II	655.6	170.8	48.5	408.0	24.0	4.3	7.2
	III	659.3	162.8	49 0	419.1	23.8	4.6	8.6
	IV	667.3	162.3	49 4	427.6	23.9	4.4	11.7
	V	677 9	156.9	49.4	443.5	23.8	4.3	17.7
	VI	696 9	157.2	49.3	461.7	23.8	4.9	21.2
	VII	670 9	147.2	49.1	445.6	24.1	4.9	23.1
	VIII	642 2	140.5	49.0	427.1	21 3	4.3	21.0
	IX	638.0	135.6	47.5	427.4	23.1	4 4	21.5
	X	631.4	132 7	46.4	423.3	24.7	4.3	18.5
	XI	618.9	134.3	45.0	410.2	25.2	4.2	13.8
	XII	573.7	135.4	44.3	366.5	23.7	3.8	6.7
1926	I	519.2	134.1	43 4	312.7	24.4	4.6	7.5
	II	532.4	13 .6	43.1	329.6	22 5	4.6	13.6
	III	541.5	131.4	42 8	341.1	21.4	4.8	20.2
	IV	559.9	130.3	43.4	359.5	21.5	5.2	32.3
	V	565.0	130.5	43 3	364.2	22.1	4.9	39.3
	VI	591.1	134.3	43 9	386.9	20 8	5 2	44.3
	VII	600.0	146 3	45 4	382.5	20.5	5 3	43.6
	VIII	620.3	147 5	47.3	400.1	20.3	5.1	44 8
	IX	638.8	153.1	48.4	410.9	21 0	5.4	44.6
	X	667.4	155.3	49.5	436.3	20.8	5.5	44.1
	XI	676 0	156 6	50 7	442.0	21.7	5.0	37.6
	XII	641.5	156.6	51.5	407.3	21.2	4.9	24.1
1927	I	641.7	156 2	53.0	406.2	21 5	4.8	21.0
	II	652.2	156 0	54.0	414.9	22.1	5.2	20.7
	III	668.1	148.3	54.6	438.3	22.1	4.8	29.2
	IV	674.8	140.9	55.2	451.7	22.1	4.9	35.9
	V	688.8	139.4	56.5	466.1	22.0	4.8	45.9
	VI	688.8	139 5	57.0	476.2	22.4	4.8	49.3
	VII	713.0	140.8	58.1	486.9	22.2	5.0	43 8
	VIII	774.2	140.5	58.1	505.6	22 0	5.0	43.0
	IX	—	141.7	58.5	503.3	23.1	5.2	—

Zatrudnienie w prze

Ostatni ty

Okres		Ogółem	Mine-ralny	Meta-lowy	Chemicz-ny	Włókien-niczy
1925	I	413.217	28.477	67.576	28.458	132.235
	II	408.023	31.747	69.540	32.669	130.586
	III	419.049	35.515	70.031	31.142	133.260
	IV	427.543	38.370	69.746	30.522	132.616
	V	443.458	43.097	69.207	32.497	136.473
	VI	461.644	46 503	70.016	32.936	146.840
	VII	445.607	44.354	70.939	33.937	137.571
	VIII	427.124	43,435	65.939	34,303	131.911
	IX	427.372	38.047	70.092	33.720	132.154
	X	423 323	33.101	66.750	32.276	124.087
	XI	410.156	30.074	63.741	31.848	112.584
	XII	366.512	25.239	61.238	27.889	101.372
1926	I	312.698	21.579	56.571	26.969	88.104
	II	329.639	23.876	57.936	29.495	97.554
	III	341.090	26.071	57.121	30.205	105.841
	IV	359.489	32,090	57.003	29.369	108.927
	V	364,159	36.891	56.524	31.247	106.356
	VI	386.897	41.293	57.508	30.818	121.204
	VII	382.513	41.212	60 911	31.116	113.084
	VIII	400.073	43.378	65.363	32.195	122.124
	IX	410,875	41.819	67.964	31 081	129.551
	X	436,332	37.815	68.213	31.755	136.485
	XI	441.981	36.225	69.233	32.487	135.490
	XII	407.321	33.343	67.635	31.393	135.570
1927	I	406.193	33.986	69.385	32.796	140.131
	II	414.936	34.791	71.808	32.721	143.613
	III	438.261	39.306	74.238	33.622	147.257
	IV	451.719	45.745	75.625	33.820	151.068
	V	466.149	52.074	75.001	34.046	154.564
	VI	476.157	53.957	75.822	35.344	155.569
	VII	486.911	53.873	77.195	36.069	161.243
	VIII	505.572	55.632	85.242	36.417	165.167
	IX	503.294	53.146	83.297	35.634	165.879

myśle przetwórczym

dzień niesiąca

Papier-niczy	Skórzany	Drzewny	Spożyw-czy	Odzieżo-wy	Budowla-ny	Poligra-ficzny
10.030	4.951	50.360	55.043	9.069	19.023	7.995
10.381	4.748	48.820	44.633	8.603	17.760	8.536
9.681	4.693	51.249	48 093	9.266	17.255	8.864
9.756	4.810	51.299	50,853	9.339	21.498	8.734
9.598	5.298	53.093	50 972	9 015	25.216	8 992
10.381	5.368	53.706	51.008	9.273	26.305	9.308
10 513	5.294	48.931	50.672	8.331	26.125	8.840
10.137	5.101	45.827	50.328	8.750	26.381	9.007
10.416	4.602	40.365	52.509	8.725	27.975	8.767
9.963	4.072	36.447	74.143	7.331	26.996	8.157
8.613	3.896	36.739	84.723	7.024	22.906	8.068
8.656	3.680	35.149	73.350	6.304	15.776	7.859
8.764	3.173	37.623	45.584	5.097	11.738	7.496
9 565	3.130	40.370	41.311	5 871	13.120	7.411
9.585	3.248	41.800	39.312	6.071	14.290	7.546
9.843	3.556	42 805	42.531	6 325	19 489	7.551
9.650	3.515	42.507	43.610	6.106	19.958	7.795
8.795	3.705	44 385	44.658	5.820	20.996	7.715
9.539	3.697	42.247	44 029	5.453	22.985	7.240
10.262	3.858	41.389	45.026	5.916	23.155	7.407
10.350	3.884	38.880	48.992	6.426	24.216	7.712
9.909	3.972	38.843	71.381	7.000	23.154	7.805
9.814	4.047	41.809	75.986	7.234	21.811	7.845
10.124	3.382	41.299	53.528	7.690	14.775	7.982
9.643	4.110	43.010	45 529	7.071	12.456	8.076
9.988	4.234	47.193	43.460	7.384	11.340	8.404
10.972	4.370	50.837	44.595	8.145	16.433	8.486
10.264	4.487	50,402	44.971	8.228	18.625	8.484
10.665	4.614	51.489	44.869	8 579	21.561	8.687
11.478	4.554	52.255	47.234	8.699	22.309	8.846
11.313	4.612	50.984	47.471	8.811	26.472	8.862
11.313	4.696	49.288	48.837	9.058	31.099	8.823
11.367	4.628	45.946	51.690	9.629	32.218	8.860

Bezrobocie

Stan 1-go każdego miesiąca.

	Ogółem	Zawodowcy: Górnicy	Zawodowcy: Metalowcy i hutnicy	Zawodowcy: Włókiennicy	Zawodowcy: Budowlani	Zawodowcy: Inne zawody	Pracownicy umysłowi	Robotnicy niewykwalifikowani	Robotnicy rolni
Styczeń 1926	251.326	33.562	26.858	49.778	11.380	22.806	14.324	80.899	2.719
Luty	301.457	34.939	30.991	54 193	14.717	29.813	18.150	114 989	3 665
Marzec	302 179	35.398	32.061	50.452	15.901	32.720	20.386	111.281	3.980
Kwiecień	295.529	35.732	32.589	44.837	16.736	32.421	22 328	106.435	4.451
Maj	272.414	36 552	31.472	40.062	13.282	28.874	22.147	95.327	4.698
Czerwiec	256.934	35.437	30.475	38 872	11.222	26.967	22.846	87.349	3.766
Lipiec	243.302	34.035	29.537	37.826	9.858	26.059	22.923	79.819	3.245
Sierpień	223.474	27.380	26 808	35.859	7.520	25 672	22.653	75.149	2.433
Wrzesień	205.393	23.271	24.597	32 221	6.827	24.465	22 965	68.531	2.516
Październik	185.207	19 884	22.331	27.332	5 762	22.258	22.741	62 989	1.910
Listopad	167.826	17.745	19.572	21.924	6.129	20.968	22 289	57.531	1.663
Grudzień	168.008	16.707	18.116	23.021	7.564	20.368	21.953	58.479	1.800
Styczeń 1927	190.140	16 224	18.838	24.005	11.517	21.140	21.429	74.636	2.351
Luty	208.536	16.339	19.145	24.461	15.186	23.543	22.257	84.952	2.653
Marzec	213.592	16.749	18.222	23.342	16.317	25.138	22.035	87.578	4.211
Kwiecień	205.770	20.170	18.212	21.751	14.116	23.937	21.494	82.711	3.379
Maj	190 578	24.447	16.952	20 079	10.384	21.943	20.486	74 029	2 258
Czerwiec	174.349	25.303	15.920	18.612	7.770	19.980	19.629	64 849	2.286
Lipiec	159.365	24 746	14.816	18.113	5.620	18.367	18.437	57.360	1.906
Sierpień	147.713	23.832	13.720	17.743	4.663	17.238	17.560	51.551	1.406
Wrzesień	132 952	21.930	12.319	16 782	4.069	15 115	16 894	44 608	1.165
Październik	116.843	19.600	10.864	13.379	3.465	13.328	15.779	39.131	1.197

Upadłości ogłoszone.

	1925	1926	1927 I	1927 II	1927 III	1927 IV	1927 V	1927 VI
Spółki akcyjne	**50**	**41**	**2**	**2**	**1**	**—**	**5**	**2**
przemysłowe	28	21	1	2	1	—	4	1
handlowe	17	12	1	—	—	—	1	—
kredytowe	5	8	—	—	—	—	—	1
Sp. z ogr. odp.	**43**	**34**	**4**	**3**	**3**	**2**	**1**	**—**
przemysłowe	24	23	2	1	1	—	—	—
handlowe	17	10	2	2	2	2	1	—
kredytowe	2	1	—	—	—	—	—	—
Spółdzielnie	**22**	**19**	**3**	**—**	**1**	**1**	**1**	**—**
przemysłowe	—	2	—	—	—	1	—	—
handlowe	21	14	3	—	1	—	1	—
kredytowe	1	3	—	—	—	—	—	—
S-ki firmowe i komandytowe	**59**	**40**	**1**	**4**	**1**	**1**	**—**	**1**
przemysłowe	19	13	1	2	—	—	—	—
handlowe	40	27	—	2	1	1	—	1
kredytowe	—	—	—	—	—	—	—	—
Firmy pojedyńcze	**345**	**169**	**12**	**13**	**13**	**11**	**9**	**6**
przemysłowe	64	39	—	1	—	1	2	—
handlowe	280	130	12	12	13	10	7	6
kredytowe	1	—	—	—	—	—	—	—

Gospodarstwa wiejskie p/g wielkości i użytków

w hektarach

Wielkość gospodarstw p/g powierzch. ogólnej ha	Liczba gospodarstw	POWIERZCHNIA						
		Ogółem		Grunty orne	Łąki	Sady i ogrody	Lasy	Inne
		ha	%					
Ogółem	3.261.909	30.340.669	100,0	14.439.817	3.107.666	400.876	7.519.115	
%		100,0		47.6	10.2	1.3	24.8	16.1
do— 0,5	333.859	98.931	0,3	58.061	2.130	20.228	284	
0,5— 1,0	271.986	208.444	0,7	153.797	13.350	14.973	1.758	
1 — 2	502.913	768.235	2,5	569.114	71.825	28.905	12.059	
2 — 3	379.437	962.122	3.2	675.165	110.803	26.774	23.308	
3 — 4	345.790	1.222.152	4,0	816.623	151.325	28.977	36 111	
4 — 5	276.624	1.248.286	4,1	810.797	159.899	26.191	41.930	
5 — 10	733.256	5.156.848	17,0	3.237.591	675.724	90.596	211.982	
10 — 20	311.529	4.190.220	13,8	2.561.247	519.201	60.329	205.298	
20 — 50	76.436	2.141.374	7,1	1.236.491	249.004	28.776	150.131	
50 —100	11.163	754.880	2,5	428.049	81.583	10.096	73.617	
ponad 100	18.916	13.589.177	44,8	3.892.882	1.090.822	65.031	6.762.687	

Zasiewy i zbiory,

	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Burak cukr.	Groch
Powierzchnia obsiewu w 1000 ha							
Przecięt. 1909/1913	1352.7	5087.2	1265.4	2749.0	2404.4	167.8	281.6
Przecięt. 1922/1926	1066.1	4674.9	1204.7	2539.3	2311.2	160.4	158.1
1922	1041.6	4542.5	1143.1	2379.2	2189.0	109.3	153.8
1923	1017.4	4644.8	1199.5	2515.1	2279.2	136.2	157.1
1924	1073.0	4417.1	1218.4	2585.0	2332.1	163.4	159.3
1925	1092.7	4903.9	1224.4	2577.4	2359.0	172.0	159.6
1926	1100.4	4830.8	1233.5	2605.1	2361.0	185.0	160.0
Ogólny zbiór w 1000 q.							
Przecięt. 1909/1913	16782.7	57111.6	14890.0	28143.4	247899.0	41132.5	2433.7
Przecięt. 1922/1926	12508.3	52449.5	14798.4	29706.5	281751.0	33263.9	1593.7
1922	11533.4	50135.3	12967.5	25056.2	332189.9	26714.3	1340.0
1923	13535.7	59623.9	16555.1	35224.0	264942.5	25746.2	1871.7
1924	8844.5	36549.8	12081.2	24119.6	268696.0	32108.0	1466·6
1925	15762.1	65345.0	16772.8	33115.5	291061.4	36872.0	1675.4
1926	12813.2	50114.3	15546.0	30497.7	248786.2	37248.8	1604.2
Zbiór z ha w q.							
Przecięt. 1909/1913	12.4	11.2	11.8	10.2	103	245	8.6
Przecięt. 1922/1926	11.7	11.2	12.3	11.7	122	207	10.1
1922	11.1	11.0	11.3	10.5	152	244	8.7
1923	13.3	12.8	13.8	14 0	116	189	11.9
1924	8.2	8.3	9.9	9.3	115	197	9.2
1925	14.4	13.3	13.7	12.8	123	214	10.5
1926	11.6	10.4	12.6	11.7	105	201	10.0

Inwentarz żywy

Województwa	Konie	Bydła rogatego	Owiec	Trzody chlewnej	Kóz	Uli	Drobiu (w 1000)
Polska	3.280.608	7.897.365	2.179.182	5.174.685	384.444	734.744	25.197.0
m. Warszawa . . .	5.502	4.557	752	5.572	2.417	271	28.3
Warszawskie . . .	286.094	755.845	114.800	482.154	14.980	65.389	2.367.3
Łódzkie	214.065	567.182	109 738	281.239	25.315	44.620	2.104.8
Kieleckie	261.694	644.055	103.700	285 8 5	26.100	49.440	2.272.4
Lubelskie	326 422	657.873	119.256	444.043	3.972	87.689	1.683.3
Białostockie	213.063	391.807	277.031	317.5 6	3.864	36.950	821.0
Wileńskie	79.882	162 414	154.546	166.417	2.881	10.657	306.9
Nowogródzkie . . .	129.283	229.921	163.172	205.186	2 681	21 690	487.8
Poleskie	108.339	318.092	136.048	202.535	2.334	20 131	314.2
Wołyńskie	301.907	497.344	98.604	390.861	1.124	73.078	1.231.7
Poznańskie	273.744	859.569	324.171	925 344	176.377	82.241	3.153.7
Pomorskie	144.446	405.794	297.624	471.039	53.078	37.165	2.142.5
Śląskie	5.751	40.144	7.720	46.392	7.629	3.186	138.9
Krakowskie	146.915	683.231	70.818	248.862	36.531	32.186	1.769.0
Lwowskie	354.119	847.9 3	54 350	252.411	11.120	57.765	2 608.2
Stanisławowskie . . .	127.452	414 192	117.438	128.807	7 473	28.511	1.370.8
Tarnopolskie . . .	222.483	364.643	38 448	216.369	5 632	83.760	1.895.0
Inwentarz spisany przez wł. wojskowe	79.442	2 779	966	4.073	36	33	1.2

„KOOPROLNA"

SP. AKC.

Związek Syndykatów i Stowarzyszeń Rolniczych

dawniej „Kooperacja Rolna"

Warszawa, Kopernika 30.

Dostarcza za pośrednictwem Zrzeszonych Syndykatów i Stowarzyszeń Rolniczo-Handlowych kontrolowane przez Wydział Naukowo-Doświadczalny C. T. R.:

Wszelkie nawozy sztuczne
Selekcyjne zboża siewne
Narzędzia dla motokultury
oraz wszelkie inne potrzebne w rolnictwie:
Ciągówki ciężarowe i osobowe
Samochody
Żelazo
Materjały budowlane, pędne, techniczne i opałowe.

„PROGRESS"

ZJEDNOCZONE KOPALNIE GÓRNOŚLĄSKIE

KATOWICE, STAWOWA 13

TELEFONY: 1167, 2523, 2180, 1369, 776

ADRES TELEGR.: „PROGRESS" — KATOWICE

Wyłączne biuro sprzedaży węgla następujących towarzystw:

Górnośląskie Zjednoczone Huty Królewska i Laura w Katowicach, z kopalniami:	„Eugenia" „Hr. Laura" „Dębieńsko"
Katowicka Spółka Akcyjna dla Górnictwa i Hutnictwa w Katowicach, z kopalniami:	„Florentyna" „Ferdynand" „Mysłowice"
oraz koksownią „Huta-Hubertus"	
The Henckel von Donnersmarck-Beuthen Estates — Ltd. w Karłuszowcu, z kopalniami	„Menzel" „Gottessegen" „Hillebrand" „Radzionków"
Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc. w Lipinach z kopalniami:	„Matylda" „Andaluzja"

Węgiel kamienny tylko w pierwszorzędnej jakości

Specjalne gatunki dla opału domowego i wszelkiego rodzaju przemysłu

Pierwszorzędny węgiel gazowy

Udział w ogólnem wydobyciu węgla na Górnym Śląsku około 28 %.

HUTA BISMARKA

WYROBY:

Surówka, koks, siarczan amonowy, benzol surowy, żużlówka, wodór i tlen / Odlewy żelazne i stalowe według modeli / Żelazo grube, cienkie, taśmowe i kształtowe / Stal Siemens-Martinowska, sprężynowa, rękojeściowa ocylowa, na okucia i na odkładnice / Podkowy z żelaza kutego, niewykończone / Żelazo taśmowe walcowane na zimno wszelkiej grubości, stal taśmowa, gładka na ramy modelowe, do kartonażu i t. d. / Blacha cienka wytrawiana i niewytrawiana do wyciskania, zakładania i emaljowania, blacha dachowa, do ocynowania, blachy do prądnic, czyste i w stopach / Blacha gruba do budowy zbiorników, kotłów i okrętów, blacha Compound do budowy pługów i skarbców / Stal narzędziowa i konstrukcyjna, walcowana i kuta, w prętach, taśmach, blachach i kształtkach do budowy maszyn, samochodów i samolotów, specjalna stal doborowa do wyrobu broni i pancerzy dla nabojów, min, luf, tarcz ochronnych, stal na narzędzia wiertnicze dla wszelkich rodzajów skał Rury z żelaza kutego, gazowe, kołnierzowe, kotłowe, podsadzkowe, głównie rury wiertnicze i do rurociągów ropnych, bez szwu, spawane elektrycznie i autogenicznie, te ostatnie do 1500 mm średnicy, kształtowniki do rur / Materjały do nawierzchni kolejowej, łubki, łapki, podkładki, szyny dla kolejek kopalnianych i polowych

GÓRNY ŚLĄSK

HAJDUKI WIELKIE

Lignoza Spółka Akcyjna

TEL. 1520

TEL. 1355

FABRYKI:

W KRYWAŁDZIE, PNIOWCU i STARYM BIERUNIU

Wszelkiego rodzaju
materjały wybuchowe, lonty,
kapiszony, zapalniki
i t. p.

GENERALNA DYREKCJA: KATOWICE, DWORCOWA 13.

GIESCHE SPÓŁKA AKCYJNA

KATOWICE, ul. PODGÓRNA 4.

TELEFONY: 5, 44, 152, 361, 374, 403, 593, 683, 689, 1209, 2331.

ADRES TELEGRAFICZNY: „GIESCHE—KATOWICE".

Węgiel kamienny—cynk surowy—cynk rafinowany — cynk prasowany — blacha cynkowa — kubki cynkowe — kadm — ołów — blacha ołowiana—rury ołowiane—drut ołowiany—glejta ołowiana — plomby ołowiane — przędza ołowiana — śrut— minja — cyna do lutowania— kwas siarkowy wszelkich stopniowości — oleum 20%.

Kopalnie węgla:	„Giesche"	„Richtchofen" „Karmer" „Wilhelm"
	„Kleofas"	„Frankenberg" „Walter"
Kopalnie rudy cynkowej i ołowianej:	„Szarlej Biały"	—Brzeziny Śl.
	„Matylda"	—Małopolska.

Sp. Akc. FERRUM

KATOWICE II

TELEFONY: 22, 23, 375, 1485

WYROBY:

1) **Spawalnia rur:** Rury gładkie i bandażowane, spawane na gazie wodnym o ∅ ponad 300 mm, na ciśnienia robocze do 200 atm. do kanalizacji, wodociągów i t. d.

SPECJALNOŚĆ:

Rurociągi turbinowe, wysokoprężne dla stacyj hydroelektrycznych.

2) **Odlewnia:** Odlewy stalowe wszelkiego rodzaju i jakości w stanie surowym i obrobionym o wadze sztuki do 10 ton.

3) **Fabrykacja drobnych wyrobów żelaznych:** Śruby, nakrętki, nity, sworznie, osie do wozów ciężarowych i t. d.

ROZRACHUNEK Z B. PAŃSTWAMI ZABORCZEMI I LIKWIDACJA SKUTKÓW WOJNY.

(Działalność Departamentu Likwidacyjnego Ministerstwa Skarbu).

1. *Organizacja i zakres działania.* Utworzony Dekretem Naczelnika Państwa z 31 stycznia 1919 r. (Dz. U. Nr. 12 poz. 132) i podporządkowany Ministrowi Skarbu ustawą z dnia 4 lipca 1923 r. (Dz. U. Nr. 75 poz. 583), Główny Urząd Likwidacyjny został uchwałą Rady Ministrów z 10 stycznia 1927 r. wcielony do Ministerstwa Skarbu w charakterze Departamentu na podstawie art. 4 wspomnianej ustawy.

Departament Likwidacyjny składa się z czterech wydziałów: a) Rosyjskiego Likwidacyjnego, b) Rosyjskiego Rozrachunkowego, c) Niemieckiego, d) Austrjackiego. Wydział Rosyjski Likwidacyjny załatwia sprawy likwidacji pretensyj, przejętych po Państwie Rosyjskiem, oraz sprawy likwidacji stosunków, wynikłych z przynależności ziem Rzeczypospolitej Polskiej do Państwa Rosyjskiego. Wydział Rosyjski Rozrachunkowy załatwia sprawy, związane z rozrachunkiem z Państwem Rosyjskiem z tytułu zaboru i wojny polsko-rosyjskiej, oraz kieruje pracami Sekretarjatu Delegacji Polskiej do Mieszanej Komisji Rozrachunkowej. Wydział Niemiecki załatwia sprawy, związane z rozrachunkiem z Państwem Niemieckiem z tytułu zaboru, oraz sprawy likwidacyjne prywatnej własności niemieckiej, w wykonaniu postanowień art. 92 i 297 Traktatu Wersalskiego. Wydział Austrjacki załatwia sprawy, związane z rozrachunkiem z Państwem Austrjackiem z tytułu zaboru lub okupacji, tudzież sprawy likwidacji pretensyj, przejętych po państwie Austrjackiem. Organem podwładnym Departamentu do przeprowadzania likwidacji majątków niemieckich w województwach poznańskiem i pomorskiem jest Komisarjat do spraw likwidacji majątków niemieckich w Poznaniu.

2. *Rozrachunek z Niemcami* koncentruje się nadal jak w poprzednich latach głównie na pracach dotyczących:

a) inwentaryzacji i szacunku przejętego w b. dzielnicy pruskiej, na Górnym Śląsku oraz na terytorjum Wolnego Miasta Gdańska majątku państwowego w związku z ustaleniem przez Komisję Odszkodowań ich wartości i obciążenia z tego tytułu (art. 92 i 256 Traktatu Wersalskiego),

b) ustalenia udziału Polski w długu Rzeszy i Prus (art. 254 Traktatu Wersalskiego),

c) akcji dotyczącej uznania i realizacji praw Polski do odszkodowań oraz

d) rokowań rozrachunkowych polsko - niemieckich.

Ad a) Według art. 92 i 256 Traktatu Wersalskiego Polska jest zobowiązana zapłacić Komisji Odszkodowań wartość wszystkich dóbr i wszelakiej własności Rzeszy i Prus oraz cesarza i osób królewskich, położonych na terytorjach cedowanych. Od zapłaty są wyłączone tylko dobra, stanowiące własność dawnego Państwa Polskiego, które to dobra Polska przejmuje nieodpłatnie. Wartość przejętego majątku niemieckiego ustala Komisja Odszkodowań przy pomocy ekspertów polskich i niemieckich. Dotychczasowe pertraktacje ekspertów polskich przy współudziale Wydziału Finansowego Komisji Odszkodowań nie doprowadziły do definitywnego ustalenia wartości przejętego mienia na terenie Poznańskiego i Pomorza, oraz Górnego Śląska. Wnioski co do wartości mienia, przejętego przez Polskę na terytorjum Wolnego Miasta Gdańska zostały ukończone — dotąd jednak nie ukończono dyskusji co do rozdziału norm między Polską a W. M. Gdańskiem w stosunku do objętych objektów. Obecnem zadaniem Departamentu jest przygotowywanie materjałów i dokumentów dla obrony stanowiska polskiego w Komisji Odszkodowań.

Ad b) Wysokość obciążenia Polski z tytułu udziału w długu Rzeszy niemieckiej i Prus została przez Komisję Odszkodowań ustalona; co do sposobu obliczenia i wyrażenia udziału w markach złotych ze strony polskiej zostały zgłoszone zastrzeżenia.

Ad c) Departament przygotowuje memorjały i dokumenty dla ostatecznego ustalenia szkód wojennych Polski, w związku z realizacją praw Polski do odszkodowań. Departament prowadzi prace, związane z realizacją wypłat z planu Dawes'a, dotyczących przyznanych Polsce rocznych rat na poczet niezrealizowanych dotąd w całości pretensji rewindykacyjnych z art. 238 Traktatu Wersalskiego.

Ad d) Departament współdziała w opracowaniu większości spraw, ustalaniu podstaw i programu rokowań polsko - niemieckich, które są prowadzone w myśl art. 92 Traktatu Wersalskiego w sprawach, wynikających z przeprowadzenia granicy polsko - niemieckiej, a nieuregulowanych przez Traktat. Delegat Ministerstwa Skarbu (Departamentu) uczestniczy w rokowaniach i bierze udział w pracach Delegacji Polskiej dla rokowań z Niemcami.

3. *Rozrachunek z b. monarchją Austro-Węgierską* obejmuje wykonanie klauzul odszkodowaniowych, finansowych i gospodarczych traktatów w Saint - Germain i Trianon, których przeprowadzenie zostało przekazane b. Głównemu Urzędowi Likwidacyjnemu, oraz współdziałanie z innemi władzami i wydawanie opinji we wszystkich sprawach, związanych z rozrachunkiem z b. monarchją austro - węgierską względnie z państwami powstałemi z jej rozczłonkowania. W wykonaniu tego zadania współdziała Departament Likwidacyjny z Delegacją Rządu Polskiego przy Komisji Odszkodowań w Paryżu oraz z Oddziałem Likwidacyjnym Poselstwa Polskiego w Wiedniu. W szczególności obejmuje ta kompetencja: 1) art. 177 — 190 wraz z aneksami, odnośnie należnych nam odszkodowań i restytucji w naturze; 2) art. 93 oraz 191 — 196 wraz z aneksami, odnośnie podziału archiwów oraz wydania akt, dokumentów, dzieł sztuki etc.; 3) art. 197 — 202 ogólne klauzule finansowe; 4) art. 203 odnośnie podziału przedwojennego długu państwowego; 5) art. 204 odnośnie podziału długu organów samorządowych; 6) art. 205 odnośnie długów wojennych; 7) art. 206 i 207 odnośnie likwidacji Banku Austro - Węgierskiego oraz waluty; 8) art. 208 odnośnie szacunku

mienia państwowego, objętego w b. zaborze austrjackim; 9) art. 211 odnośnie udziałów rządu austrjackiego względnie obywateli austrjackich w przedsiębiorstwach użyteczności publicznej; 10) art. 215 odnośnie umów finansowych; 11) art. 216 odnośnie emerytur; 12) art. 248 — 256 odnośnie zobowiązań, majątków, praw i interesów, kontraktów, trybunału mieszanego etc.; 13) art. 263 — 275 odnośnie przepisów specjalnych i dotyczących terytorjów cedowanych, w szczególności zaś umów dotyczących podziału fundacji, funduszów, rezerw ubezpieczeń społecznych etc.

Część z tych prac została już wykonana — wykonanie reszty jest w toku.

4. *Likwidacja majątków niemieckich.* Przerpowadzana na padstawie art. 92 i 297 Traktatu Wersalskiego oraz art. 6 — 24 Górnośląskiej Konwencji Genewskiej likwidacja prywatnej własności niemieckiej dobiega do końca. Departament kontynuuje nadal swą pracę w tym zakresie, łącznie z Komisarjatem do spraw likwidacji niemieckiej w Poznaniu, polegającą na rozpatrywaniu pod względem faktycznym i prawnym objektów zarejestrowanych, przygotowywaniu spraw na Komitety Likwidacyjne w Poznaniu (na teren województw poznańskiego i pomorskiego) i Warszawie (na teren reszty Państwa), oszacowywaniu majątków przejętych na rzecz Państwa, i zbywanie tych majątków według procedury, przewidzianej przez przepisy. Nadto Departament, łącznie z Komisarjatem przygotowywuje materjał do obrony decyzji Komitetów Likwidacyjnych i Ministerstwa Skarbu w sprawach likwidacji majątków niemieckich, zaskarżonych do Najwyższego Trybunału Administracyjnego lub Mieszanego Trybunału Rozjemczego Polsko - Niemieckiego w Paryżu.

5. *Szkody wojenne i odszkodowania.* Na podstawie ustawy z dnia 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych (Dz. U. Nr. 41 p. 298) została przeprowadzona rejestracja i szacowanie strat wojennych, spowodowanych do chwili wejścia w życie ustawy przez wypadki wojenne w Polsce w majątku obywateli Państwa

Polskiego, należącym do osób fizycznych i prawnych. Rejestracją objęto również w myśl tej ustawy — świadczenia osobiste i rekwizycje. Art. 1 ustawy wprowadza zastrzeżenie, że państwowe ustalenie i szacowanie strat wojennych nie przesądza ewentualnego ich wynagrodzenia. Ustawa o ogólnej indemnizacji szkód wojennych nie została wydana — wszelkie przeto podania, które w tej sprawie wpływają do Departamentu, są bezcelowe.

Państwo współdziałało wydatnie od początków 1919 r. w usuwaniu skutków wojny z punktu widzenia odbudowy życia gospodarczego przez pomoc pieniężną, w materjałach, techniczną — w odbudowie zniszczonych lub uszkodzonych przez wojnę budynków, przez udzielanie kredytów, gwarancji kredytowych na uruchomienie rolnictwa, przemysłu i rzemiosła, przez ulgi podatkowe itd. Ostatnio pomoc Państwa wyrażała się w obniżaniu szacunku majątku przy wymiarze podatku majątkowego z 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. Nr. 94 p. 746) oraz w udzielaniu drobnych kredytów na odbudowę na podstawie ustawy z 6 maja 1924 r. (Dz. U. Nr. 49 poz. 492) przez istniejące przy starostwach Pożyczkowe Komisje Odbudowy. Kredyty na cele odbudowy są udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Rolny.

Departament poza informowaniem poszkodowanych wydawał zaświadczenia o poniesionych szkodach wojennych dla przedstawienia przy podaniach o pożyczki na odbudowę i obniżenie szacunku majątków dla wymiaru podatku majątkowego. Zaświadczeń takich — poza starostwami — wydano w ciągu 1922 — 1927 r. — 525, z czego 402 zaświadczeń przypada na 1924 r.

6. *Likwidacja b. Central Wojennych.* Departament przeprowadza likwidację agend, pozostałych po b. Krajowym Urzędzie Odbudowy we Lwowie, — innych agend b. Lwowskiego Namiestnictwa, powstałych w związku z wojną oraz likwidację wszelkiego typu pożyczek, wydawanych w związku z wojną przez instytucje krajowe i państwowe austrjackie.

7. *Zabezpieczanie i unieważnianie tytułów na okaziciela.* Departament przeprowadza zabezpiecznie i unieważnianie tytułów na okaziciela, na podstawie Rozporządzeń Prezynedta Rzeczypospolitej: z dnia 27 grudnia 1924 roku (Dz .U. R. P. Nr. 115 poz. 103), i z dnia 27 października 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 654) oraz w związku z tem, ściąga należności z tytułu obciążenia powyższych papierów procentowych pożyczkami, udzielanemi pod ich zastaw przez b. ros. Bank Państwa i banki prywatne. Celem tej pomocy jest przedewszystkiem zapwnienie obywatelom polskim, którzy stracili mienie na skutek przewrotu rosyjskiego, częściowej bodaj restytucji ich stanu posiadania, oraz wprowadzenie w tę dziedzinę porządku prawnego. Wspomniane Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej dają podstawę do przywrócenia praw do papierów procentowych, wypuszczonych przez instytucje, posiadające siedzibę lub majątek na obecnym obszarze Rzeczypospolitej, a które to papiery zostały następnie, w okresie wojny światowej, przymusowo lub dobrowolnie wywiezione do Rosji, względnie tam złożone w instytucjach państwowych lub prywatnych i nie zwrócone właścicielom, skutkiem wypadków politycznych. W zamian za walory, uznane za nieważne, osoby interesowane otrzymują nowe listy złotowe, świadectwa zamienne, zaległe procenty, dywidendę itd.

8. *Wykonanie art. XII Traktatu Ryskiego.* Z mocy z art. XII Traktatu Ryskiego, na podstawie którego na rzecz Rządu Polskiego przeszły wszelkie prawa i roszczenia Skarbu Rosyjskiego, obciążające mienie, znajdujące się w granicach Polski, oraz roszczenia do osób fizycznych i prawnych, — Departament przeprowadza rejestrację i likwidację długów hipotecznych, zabezpieczonych na rzecz b. ros. Banku Państwa, Komitetów Gubernialnych, udzielających pożyczek poszkodowanym wskutek wojny, różnych innych państwowych instytucji kredytowych oraz na rzecz Skarbu Rosyjskiego, z tytułu pozostałej reszty kupna majątków państwowych poduchownych i t. d.

9. *Rejestracja majątków praw i udziałów na terenie b. ziem b. zaboru rosyjskiego.* Departament przeprowadza rejestrację majątków praw i udziałów na terenie województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i wileńskiego: a) należących do osób nieobecnych lub uznanych za zaginione lub zmarłe, b) nzajdujących się w zarządzie, ustanowionym przez b. okupantów lub w przymusowym zarządzie państwowym na zasadzie Dekretu Naczelnika Państwa z dnia 16 grudnia 1918 r. (Dz. P. P. Nr. 21 poz. 67), c) należących do osób prawnych, pozbawionych możności wykonywania praw, d) przechodzących na własność Skarbu Polskiego na zasadzie art. XII Traktatu Ryskiego (Rozp. Min. Skarbu z 13 sierpnia 1924 r. Dz. U. Nr. 73 poz. 732).

10. *Opinjowanie spraw o nadanie obywatelstwa.* W porozumieniu z Min. Spr. Wewn. Departament wydaje opinje ze stanowiska polityki rozrachunkowej w sprawach o nadanie obywatelstwa polskiego b. obywatelom rosyjskim lub sowieckim oraz w sprawach zezwolenia na wjazd do Polski tych obywateli (p. niżej pod 13).

11. *Likwidacja mienia rosyjskiego osób prawnych.* Departament przygotowuje podstawy prawne: materjały do przeprowadzenia likwidacji mienia b. rosyjskich osób prawnych: rosyjskich banków ziemskich, Kijowskiego, Połtawskiego, Petersbursko - tulskiego, Moskiewskiego, Żytomierskiego, Tow. Kredyt. Miejskiego, Mińskiego Towarzystwa Kredytu Wzajemnego, Rosyjskiego Banku Handlowo-Przemysłowego, Piotrogródzkiego, Międzynarodowego Banku Handlowego, Rosyjskiego Banku dla Handlu Wewnętrznego, Piotrogrodzkiego Banku Handlowego, Syberyjskiego Banku Handlowego oraz b. Banku Handlowego Azowsko - Dońskiego. W tym celu, ustala się aktywa i pasywa, wyznacza się zarządców przymusowych, którzy przyjmują zgłoszenia od osób zainteresowanych o ich pretensjach i ustalają aktywa w drodze ściągania należności i dochodów z mienia tych osób prawnych i t. p.

12. *Regulowanie stosunków, wynikających z działalności b. rosyjskich banków.* W stosunku do majątków in-

strukcyjnych, emigrantów rosyjskich i obywateli sowieckich — Departament wyjaśnia sprawę przynależności państwowej petentów, kwestję ciążących długów na rzecz b. Skarbu Ros., b. ros. banków ziemskich lub obywateli rosyjskich.

W stosunku do likwidacji b. rosyjskich banków ziemskich — Departament spełnia funkcję władzy nadzorczej nad zarządcą przymusowym tych banków, przerachowuje wierzytelności tych banków w miarę przekazywania spraw przez Państwowy Bank Rolny oraz przeprowadza restytucję kapitałów państwowych i społecznych, które na mocy art. XVI Traktatu Ryskiego winny być w całości lub w części zwrócone Polsce a były ulokowane w listach zastawnych banków ziemskich. Restytucję przeprowadza się w drodze przelania na dobro tych kapitałów sum, umieszczonych w papierach wartościowych, mogących być zrealizowanemi na terytorjum Polski. W roku 1927 restytuowano tych kapitałów na sumę przeszło 12.000.000 rb. przeważnie kapitałów emerytalnych — co stanowi około 7.000.000 zł. w listach zastawnych Wileńskiego Banku Ziemskiego.

Na podstawie rozporządzeń Ministra Skarbu z 22 lipca 1926 r. (Dz. U. Nr. 75 poz. 434), z 15 stycznia 1927 roku (Dz. U. Nr. 6 poz. 35) oraz z 8 czerwca 1927 r. (Dz. U. Nr. 55 poz. 486) przeprowadzono rejestrację listów zastawnych b. rosyjskich banków ziemskich Peterskursko - Tulskiego, Moskiewskiego, Kijowskiego, Połtawskiego, obligacji b. Żytomierskiego Tow. Kredytowego Miejskiego, oraz imiennych pokwitowań instytucji kredytowych i innych instytucyj państwowych i prawnych na wyżej wymienione zdeponowane listy zastawne i obligacje.

13. *Kontrola nad tranzakcjami obywateli sowieckich.* Skutkiem przerwania przez Delegację Rosyjską do Mieszanej Komisji Rozrachunkowej Polsko - Rosyjskiej w połowie 1924 r. rokowań pozostają w zawieszeniu sprawy rozrachunkowe dużego znaczenia dla obywateli (np. sprawy kaucji, depozytów i oszczędności, złożonych w rosyjskich instytucjach oszczędnościowych). W związku z tem pozostaje kontrola przeprowadzana przez władze polskie nad tranzakcjami obywateli sowieckich w myśl okólników Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 1925 roku Nr. 1051 oraz Nr. 1052 (Dz. U. Min. Spr. Nr. 10 z 15.V.1925 r.).

14. *Likwidacja b. Rosyjskich Gminnych Kas Pożyczkowo - Oszczędnościowych.* Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu z 24 czerwca 1926 r. (Dz. U. Nr. 74 poz. 425) Rosyjskie Gminne Kasy Pożyczkowo - Oszczędnościowe przeszły w stan likwidacji, którą mają przeprowadzić zorganizowane w tym celu dla każdej kasy specjalne komisje likwidacyjne (instrukcja szczegółowa w sprawie przerachowania wierzytelności i zobowiązań tych kas została opracowana przez pp. Lenartowicza i St. Florjanowicza i wydana przez Zw. Pracown. Adm. Gminnej w Warszawie).

Komisje likwidacyjne kas ustaliły stan faktyczny aktywów i pasywów kas. Na podstawie tego materjału jest opracowane nowe rozporządzenie w sprawie rozrachunku z ich wierzycielami z tytułów wkładów i innych zobowiązań Kas, oraz z tytułu sum, należnych kasom.

15. *Likwidacja wierzytelności b. Ros. Skarbu Państwa.* Departament opracowuje wnioski w sprawach dotyczących zarachowania wzajemnych roszczeń dłużników b. Skarbu Rosyjskiego, opartych na ustępie drugim art. XII Traktatu Ryskiego i określenia wysokości wierzytelności b. Skarbu Ros., które przeszły na rzecz Skarbu Polskiego na podstawie art. XII Traktatu Ryskiego.

Towarzystwo Akcyjne
Wyrobów Wełnianych i Bawełnianych
„Teodor Steigert" w Łodzi
Centrala: ul. Piotrkowska 90. Telefon 8-47.
Fabryka: ul. Przędzalniana 74. Telefon 30-46.

TOWARZYSTWO AKCYJNE

„J. Franaszek-Warszawa"

istnieje od roku 1829

ul. Krakowskie Przedmieście № 15.

OBICIA PAPIEROWE

(tapety)

Ideał mydła

to

„Blaskolin"

mydło benzolowe

Syndykat Rolniczy Warszawski

Sp. Akc.

Warszawa, ul. Kopernika 30.

Oddziały:

Garwolin, Główno, Góra Kalwarja, Grójec, Koło, Kutno, Łęczyca, Łomża, Łowicz, Maków, Mińsk-Mazowiecki, Nasielsk, Płońsk, Pułtusk, Sochaczew, Włocławek, Żychlin.

Zaopatruje rolników

w traktory, maszyny i narzędzia rolnicze, nawozy sztuczne, nasiona, paszę treściwą, żelazo, węgiel, smary, art. techniczne i budowlane i t. p. niezbędne w gospodarstwie rolnem.

Sprzedaż na dogodnych warunkach kredytowych.

Polskie Towarzystwo Budowlane

Spółka Akcyjna

WARSZAWA
Wierzbowa № 9,
tel. 255-02, 255-07, 255-29
adres telegr.
„Fundament"

LWÓW
Kościuszki 6,
telefon 374.
adres telegr.
„Fundament".

Projektuje i wykonuje wszelkie budowle w działach budowy kolei, dróg i mostów, fundacji pneumatycznych, budowli architektonicznych, żelbetonowych, wodnych, wodociągowych i kanalizacyjnych i t. p.

Pierwszorzędni specjaliści opracowują projekty, kosztorysy, rachunki rentowności.

Rozporządza bogato wyposażonym inwentarzem budowlanym, posiada własne cegielnie, wapienniki, tartaki, stolarnie, kolejki robocze, babry lądowe i wodne e. t. c.

SPÓŁKA AKCYJNA HANDLU ZIEMIOPŁODAMI

Warszawa, ulica Kopernika 30. **Tel. 101-80, 101-56.**

WYDZIAŁ TECHNICZNO-MŁYNARSKI — Telefon 101-42

Projektowanie i budowa młynów zbożowych, śpichrzy, suszarni do zboża, maszyny młyńskie Schneider-Jaquet & Co, Strasbourg (Francja).

Silniki parowe i spalinowe Marshall, Sons Co Gainsborough (Anglja).

Porady techniczne — — Ocena techniczna — — Oszacowanie istniejących młynów zbożowych. — —

Dostawa mąki pszennej i żytniej we wszystkich odmianach z młynów spółkowych.

Młyn „Bierzwienna" poczta Kłodawa . . . . . tel. 6
Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Grójcu. . . . . „ 12
Młyny Grudziądzkie „Cerealia" w Grudziądzu, ul. Dworcowa 49 „ 86
Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Kutnie. . . . . „ 16
Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Kole . . . . . „ 69
Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Kruszwicy . . . . . „ 17, 23
Młyn w Głównej „Cerealia" Poznań", Mielżyńskiego 23 . . „ 3486, 3916
Kujawskie Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Wagańcu . . „ 5
Sokołowskie Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Sokołowie P. „ 63
lub
WYDZIAŁ MĄCZNY, Warszawa, Kopernika 30 . . . . . „ 283-33

CUKIERNIA ZIEMIAŃSKA

MAZOWIECKA 12
KREDYTOWA 9

WARSZAWA.

ANTONI MALCZEWSKI

WARSZAWA

ul. Sienna 3 — Zielna 16

Telefon 194-00.

Poleca ze składu po cenach najniższych:

Masło śmietankowe plombowane ∴ śmietankę-krem ∴ sery: szwajcarski, tylżycki i litewski ∴ jaja ∴ ryby ∴ miód ∴ grzyby ∴ etc.

Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku

Spółka Dzierżawna — Spółka Akcyjna w Katowicach

Société Fermière des Mines Fiscales de l'Etat Polonais en Haute Silesie, Société Anonyme à Katowice

KRÓLEWSKA HUTA (G. Śl.)
RYNEK Nr. 9—15

Sprzedaż
Węgla, Koksu, Brykietów, Siarczanu—Amonu

z kopalń:
„Król" (Królewska Huta) — Knurów—Bielszowice i Koksowni w Knurowie.

Adres Telegr.: „Skarboferme" Królewska-Huta.

Telefon: Królewska Huta 636—640.

ADRESY ORGANIZACYJ GOSPODARCZYCH I ZAWODOWYCH.

IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWE.

Związek Izb Przemysłowo-Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej.
Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy, Nowy Rynek 8.
Izba Handlowa i Przemysłowa w Bielsku, Bielsk.
Izba Przemysłowo-Handlowa w Grudziądzu, Grudziądz, Lipowa 31.
Izba Handlowa w Katowicach, Kochanowskiego 18.
Izba Handlowa i Przemysłowa w Krakowie, Kraków, Długa 1.
Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie, Lwów, Akademicka 17.
Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, Poznań, Marcinkowskiego 3.
Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu, Toruń, Żeglarska 1.
Handelskammer, Gdańsk, Hundegasse 10.

IZBY ROLNICZE.

Wielkopolska Izba Rolnicza, Poznań, Mickiewicza 33
Pomorska Izba Rolnicza, Toruń, Bydgoska 56
Śląska Izba Rolnicza, Katowice, Plebiscytowa 111
Danziger Landbund, Gdańsk, Krechsmarkt 4—5

IZBY RZEMIEŚLNICZE

Izba Rzemieślnicza w Poznaniu, Fr. Ratajczaka 27.
Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu, Toruńska 12.
Izba Rzemieślnicza w Bydgoszczy, Gdańska 154.
Izba Rękodzielnicza Wojewódzwa Śląskiego w Katowicach.

ORGANIZACJE POWSZECHNE OGOLNO-PAŃSTWOWE:

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnicwa, Handlu i Finansów, Warszawa, Chmielna 2.

Centralne Towarzystwo Rzemieślnicze w Państwie Polskiem, Warszawa, Miodowa 14.

Rada Naczelna Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, Warszawa, Szkolna 10.

ORGANIZACJE POWSZECHNE TERYTORJALNE:

Związek Przemysłowców Bielska, Białej i okolicy, Bielsko.

Zjednoczenie Polskich Kupców i Przemysłowców, Gdańsk, Hundegasse 85.

Związek Fabrykantów, Poznań, Marcinkowskiego 7.
Towarzystwo Przemysłowców Zagłębia Dąbrowskiego, Sosnowiec, Sienkiewicza 11.
Związek Przemysłowców w Bydgoszczy.
Towarzystwo Przemysłowców Obwodu Białostockiego, Białystok.
Związek Przemysłowców Kaliskich, Kalisz.
Polski Związek Przemysłu, Handlu i Finansów woj. Śląskiego, Katowice, Pocztowa 16.
Zjednoczenie Przemysłu Polskiego na Śląsku, Katowice.
Związek Gospodarczy Przemysłu Przetwórczego woj. Śląskiego, Katowice, Powstańców 5.
Związek Przemysłowców Zachodniej Małopolski, Kraków, Dunajewskiego 9.
Centralny Związek Małopolskiego Przemysłu Fabrycznego, Lwów, Boularda 5.
Towarzystwo Przemysłowców we Włocławku, Włocławek, ul. Żabia.
Stowarzyszenie Handlu i Przemysłu, Wilno.
Centralny Związek Pracodawców na woj. Pomorskie oraz miasto i powiat Bydgoszcz, Bydgoszcz, Pl. Teatralny 3.

ORGANIZACJE PRZEMYSŁOWE BRANŻOWE:

Przemysł Rolny:

Rada Naczelna Polskiego Przemysłu Cukrowniczego, Warszawa, Mazowiecka 13.
a) Związek Zawodowy Cukrowni b. Królestwa Polskiego,, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7.
b) Związek Zachodnio - Polskiego Przemysłu Cukrowniczego, Poznań, Skarbowa 16.
Związek Pracodawców dla Cukrownicwa na Wielkopolskę, Poznań, Skarbowa 16.
Rada Naczelna Przemysłu Gorzelni Rolniczych w Polsce, Warszawa, Plac Trzech Krzyży 11 m. 4.
a) Polskie Zrzeszenie Spirytusowe w Warszawie, Warszawa Hortensja 6.
b) Zachodnio - Polskie Zjedn. Spirytusu, Poznań, Św. Marcina.
c) Związek Przedsięb. Gorzelni Rolniczych, Lwów, 3-go Maja 19.

Przemysł Spożywczy:

Centralny Związek Przemysłu Piwowarskiego i Słodowniczego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, Wiejska 17.
a) Związek Browarów Małopolski, Kraków, Św. Jana 13.

b) Związek Browarów na Polskę Zachodnią, Poznań, Krasińskiego 2.
c) Związek Właścicieli Browarów w Polsce, Warszawa, Wiejska 17.
Związek Fabrykantów Octu w Polsce, Warszawa, Bracka 13.
Związek Młynarzy Polskich, Warszawa, Nowy Świat 70.
Koło Młynarzy w Małopolsce, Lwów, Boimów 3.
Związek Młynarzy Ziem Zachodniej Polski, Poznań, Św. Marcina 39.
Związek Właścicieli Drożdżowni, Warszawa, Zielna 21.
Polski Związek Dystylatorów oraz Wytwórców Wódek i Likierów, Warszawa, Moniuszki 12.
Związek Właścicieli Fabryk Wyrobów Cukierniczych i Przetworów Owocowych, Warszawa, Jasna 10.

Przemysł Drzewny:

Rada Naczelna Związków Przemysłu Drzewnego, Warszawa, Nowy Świat 17
a) Stowarzyszenie Przemysłowców i Kupców Drzewnych Państwa Polskiego, Warszawa, Niecała 3.
b) Zrzeszenie Przemysłowców Leśnych, Warszawa, Nowy Świat 27.
c) Zrzeszenie Właścicieli Lasów w Warszawie, Kopernika 30.
d) Sekcja Drzewna przy Związku Przemysłowców w Krakowie, Szpitalna 15.
e) Syndykat Interesantów Drzewnych we Lwowie, Akademicka 17.
f) Związek Kupców i Przemysłowców Drzewnych w Poznaniu, Fr. Ratajczaka 21-a.
g) Związek Przemysłowców Leśnych w Wilnie, W. Pohulanka 3.
Związek Wytwórców Mebli Giętych z drzewa bukowego, Warszawa, Marszałkowska 141.
Krajowy Związek Koszykarzy, Kraków.
Związek Drzewny, Kraków, Sławkowska 1.
Towarzystwo Drzewne, Lwów, Kopernika 20.
Związek Producentów Wikliny Polski Zachodniej, Toruń, Żeglarska 1.
Związek Właścicieli Tartaków i Kupców Drzewnych w Bydgoszczy.

Przemysł Włókienniczy:

Związek Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem, Łódź, Piotrkowska 96 (adr. tel. Assotext).
Krajowy Związek Przem. Włókienniczego, Łódź, Moniuszki 5.

Związek Eksport. Polskiego Przemysłu Włókienniczego, Łódź, Moniuszki 9.

Stowarzyszenie dla obrotu materjałami i towarami tekstylnymi Sp. z ogr. odp. (Bielsko - Alumineum).

Związek Eksporterów Przemysłu Włókienniczego w Bielsku, Sp. z ogr. odp.

Stow. Fabrykantów Wyrobów Pończoszniczych w Łodzi i okolicy, Łódź, Andrzeja 14.

Związek Przemysłowców i Kupców Chrześcijan w branży trykotażowo - pończoszniczej, Warszawa.

Związek Białostockiego Wielkiego Przemysłu w Białymstoku, skrzynka pocztowa 19.

Krajowy Związek Fabrykantów Włókienniczych, Białystok, Warszawska 6.

Stowarzyszenie Fabrykantów Przemysłu Włókienniczego „Teks-til", Białystok, Zamenhofa 29.

Związek Zawodowy Właścicieli Farbiarni Zarobkowych, Łódź, Al. Kościuszki 17.

Związek Przemysłu Konfekcyjnego w Polsce, Warszawa, Trębacka 4.

Tomaszowski Związek Przem. Włókienniczego w Tomaszowie Mazowieckim.

Związek Wykończalń i Farbiarń Okr. Łódzkiego, Łódź Piotrkowska 84.

Drugie Tow. Właścicieli Farbiarń w Łodzi i okolicy, Łódź, Wschodnia 70.

Towarzystwo Fabrykantów i Przemysłowców obw. Białostockiego, Białystok, Warszawska 7.

Związek Przemysłu Dzianego Rzplitej Polskiej, Łódź, Kościuszki 25.

Związek Fabryk Wyrobów Hafciarskich, Kalisz, Al. Jezefiny 21.

Konwencja Fabrykantów Sukna Bielska, Białej i okolicy Bielska.

Przemysł Konfekcyjny:

Związek Przemysłu Konfekcyjnego w Polsce, Warszawa, Trębacka 4.

a) Stow. Kupców i Wytwórców branży obuw., Warszawa, Senatorska 2.

b) Związek Przemysłu Dzianego Rz. P., Łódź, Kościuszki 25.

Przemysł Papierniczy i Graficzny:

Związek Papierni Polskich, Warszawa, Czackiego 18.

Związek Zawodowy Polskich Fabryk Celulozy. Warszawa, Ludna 17.

Związek Powszechny Księgarzy i Wydawców, Warszawa, Warecka 14.

Związek Właścicieli Drukarń Małopolski Zachodniej, Kraków, Zwierzyniecka 41.

Gremjum Właścicieli Drukarń, Litografji i Odlewni Czcionek, Lwów, Ossolińskich 16.

Związek Właścicieli Zakładów Graficznych i Wydawniczych woj. Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego, Lwów, Ossolińskich 16.

Związek Właścicieli Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią, Poznań, Marcinkowskiego 17.

Rada Połączonych Organizacyj Przemysłu Graficznego, Warszawa, Królewska 10 m. 17.

Przemysł Metalowy:

Polski Związek Przemysłowców Metalowych, Warszawa, Krak. Przedmieście 5.

Związek Polski Wytwórców Wagonów i Parowozów, Warszawa, Matejki 6.

Związek Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych, Warszawa, Al. Jerozolimska 16.

Związek Przedsiębiorstw Urządzeń Zdrowotnych, Warszawa, Żelazna 63.

Zrzeszenie Przemysłu Muzycznego, Warszawa, Przemysłowa 31.

Związek Wytwórców Naczyń Emaljowanych, Warszawa, Kredytowa 1.

Zrzeszenie Przedsiębiorstw Radjotechnicznych, Warszawa, Chmielna 29 m. 2.

Zakłady użyteczności publicznej:

Związek Elektrowni Polskich, Warszawa, Foksal 11.

Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych, Warszawa, Kredytowa 3.

Przemysł Górniczo - Hutniczy:

Związek Polskich Producentów i Rafinerów Olejów Mineralnych, Warszawa, Moniuszki 1-a.

Związek Producentów Olejów Mineralnych, Lwów, Romowicza 5.

Izba Pracodawców w Przemyśle Naftowym w Bitkowie, Nadwórna.

Izba Pracodawców w Przemyśle Naftowym w Borysławiu.

Izba Pracodawców w Przemyśle Naftowym w Krośnie, Krosno.

Rada Zjazdów Przemysłowców Górniczych, Dąbrowa Górnicza, ul. 3 Maja 11.

Górnośląski Związek Przemysłowców Górniczo-Hutniczych, Katowice, Pl. Wolności.

Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego, Katowice, Stawowa 10.

Związek Polskich Przemysłowców Naftowych, Lwów, Sapiechy 3.

Związek Polskich Hut Żelaznych, Warszawa, Mazowiecka 5.

Przemysł Chemiczny.

Związek Zawodowy Wielkiego Przemysłu Chemicznego Państwa Polskiego, Warszawa, Czackiego 14.

a) Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem, Warszawa, Kredytowa 3.

b) Związek Zawodowy Przemysłu Superfosfatowego, Warszawa, Traugutta 3.

c) Związek Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce, Warszawa, Wierzbowa 11.

Związek Wytwórców Tektury Smołowcowej, Przetworów Smołowcowych i Asfaltu w Rzeczyposp. Polskiej, Warszawa, Leszno 92.

a) Związek Fabrykantów Papy Dachowej na Pomorzu, Bydgoszcz.

b) Grupa Zagłębia Dąbrowskiego Związku Wytwórców Tektury Smołowcowej, Przetworów Smołowcowych i Asfaltu w Rzeczypospolitej Polskiej, Dąbrowa Górnicza.

c) Grupa łódzka Związku Wytwórców Tektury Smołowcowej, Przetworów Smołowcowych i Asfaltu w Rzeczypospolitej Polskiej, Łódź.

d) Związek Wielkopolskich Fabrykantów Papy Dachowej, Poznań.

e) Grupa Warszawska Związku Wytwórców Tektury Smołowcowej i Asfaltu w Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, Leszno 92.

Polski Związek Właścicieli Fabryk Zapałek, Warszawa, Senatorska 29.

Związek Fabrykantów Wyrobów Perfumeryjno-Kosmetycznych i Mydeł Toaletowych, Warszawa, Bracka 8.

Związek Zawodowy Przemysłowców Mydlarskich w Polsce, Warszawa, Leszno 102.

Przemysł Garbarski:

Polski Związek Przemysłowców Garbarzy, Warszawa, Bielańska 7.

Przemysł Mineralny:

Związek Hut Szklanych w Polsce, Warszawa, Hortensja 5.

Związek Polskich Fabryk Portland-Cementu, Warszawa, Czackiego 1.

Związek Zjedn. Fabryk Portland-Cementu, Kraków, Rynek Główny 17.

Związek Przemysłowców Ceramicznych, Warszawa, Ludna 9-a.

Związek Zakładów Wapiennych, Warszawa, Sienkiewicza 4. Tow. Akc. „Chęciny".

Związek Cegielń w Obwodzie Dolnej Wisły, Grudziądz.

Związek Pracodawców Ceramicznych, Poznań.

Przemysł Budowlany:

Stała Delegacja Izb Budowniczych i Stowarzyszeń Zawodowych Przemysłowców Budowlanych, Warszawa, Ludna 9-a.

a) Związek Samodzielnych Budowniczych Bielska i Cieszyna, Bielsk, Blichowa 64.

b) Wolny Cech Budowlany „Srzecha", Bydgoszcz, Pl. Wolności 31.

c) Wolny Cech Murarzy i Cieśli, Katowice, Plac Wolności 6.

d) Związek Samodzielnych Budowniczych, Katowice, Marjacka 2.

e) Izba Budowniczych, Kraków, Straszewskiego 28.

f) Izba Budowniczych, Lwów, Gródzieckich 1.

g) Cech Budowniczych „Strzecha", Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23.

h) Związek Przemysłowców Budowlanych, Starogard, Gimnazjalna 14.

i) Stowarzyszenie Zawodowe Przemysłowców Budowlanych b. Królestwa Polskiego Warszawa, Ludna 9-a.

j) Związek Budowlany na Pomorzu, Grudziądz.

Handel:

Rada Naczelna Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, Warszawa, Szkolna 10.

a) Stowarzyszenie Kupców Polskich, Warszawa, Szkolna 10.

b) Rada Związków Towarzystw Kupieckich Zachodniej Polski Grudziądz, Wybickiego 31.

c) Związek Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, Grudziądz, Wybickiego 31.

d) Polski Związek Towarzystw Kupieckich woj. Śląskiego, Katowice, Andrzeja 6.

e) Związek Towarzystw na Obwód Nadnotecki, Bydgoszcz, Jagiellońska 75.

f) Związek Kupców i Przemysłowców Chrześcijan, Wilno, Bakszta 7.

g) Stowarzyszenie Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi, Łódź, Piotrkowska 113.

h) Związek Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, Pocztowa 31.

Kongregacja Kupiecka, Kraków, Rynek Główny 34.

Urząd Starszych Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy, Warszawa, Królewska 14.

Kongregacja Kupiecka, Lwów, Czarnieckiego 1.

Zjednoczenie Wielkiego Handlu woj. Śląskiego, Katowice.

Centrala Związku Kupców, Warszawa, Senatorska 22.

a) Stowarzyszenie Kupców Górnego Śląska, Katowice, Św. Jana 11.

b) Związek Stowarzyszeń Kupieckich Małopolski Zachodniej, Kraków, Grodzka 43.

c) Centralny Związek Kupców i Przemysłowców woj. Łódzkiego, Łódź, Piotrkowska 10.

d) Związek Stow. Kupieckich Małopolski Wschodniej, Lwów, Hetmańska 6.

e) Stow. Kupców w Przemyślu.

f) Związek Kupców w Wilnie.

g) Związek Kupców w Białymstoku.

h) Okręgowy Związek Kupców w Kielcach.

i) Zgromadzenie Kupców we Włocławku, Kościuszki 7.

Rolnictwo.

Centralne Tow. Rolnicze, Warszawa, Kopernika 30.

Wielkopolskie Tow. Rolnicze, Poznań, Pocztowa 30.

Tow. Gospodarskie Wschodniej Małopolski, Lwów, Kopernika 20.

Związek Poznańskich Kółek Rolniczych, Poznań, Mickiewicza 33.

Pomorskie Tow. Rolnicze, Toruń, Szeroka 20.

Kresowy Związek Ziemian, Warszawa, Piękna 36.

Rada Nczelna Organizacyj Ziemiańskich, Warszawa, Kopernika 30.

Sekcja Centralna do spr. nasiennictwa polskiego, Warszawa, Kopernika 30.

Stow. Plantatorów Buraków Cukrow., Warszawa, Kopernika 30.

Stow. Zjednoczonych Ziemianek, Warszawa, Marszałkowska 149.

Związek Zawodowy Hodowców i Wytwórców Nasion, Warszawa, Kopernika 30.

Związek Ziemian, Warszawa, Kopernika 30.

Związek Ziemian, Kraków, ul. Św. Jana 3/5.

Zrzeszenie Właścicieli Lasów, Warszawa, Kopernika 30.

Związek Zrzeszeń Ogrodniczych, Warszawa, Bagatela 3.

Sp. Akc. Handlu Ziemiopłodami, Warszawa, Kopernika 30.

Syndykat Plantatorów Chmielu, Warszawa, Boduena 2.

Syndykat Rolniczy w Krakowie, Pl. Szczepański 6.

Centrala Rolników, Poznań, Pl. Wolności 17.

Sp. Akc. „Kooprolna", Warszawa, Kopernika 30.

Spółka Producentów Krochmalu, Warszawa, Kopernika 30.

Syndykat Rolniczy Warszawski, Warszawa, Kopernika 30.

Spółdzielnia Handlowo-Eksportowa Produkcji Zwierzęcej, Warszawa, Kopernika 30.

Syndykat Ogrodniczy, Warszawa, Kopernika 30.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, Warszawa, Kredytowa 1.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, Lwów.

Kraiowe Towarzystwo Meljoracyjne, Warszawa, Kopernika 30.

Związek Banków Rolniczych, Warszawa, Rybaki 18.

Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Poznań, Wjazdowa 11.

Pomorski Bank Rolniczy w Toruniu, ul. Szeroka 37.

Poznański Bank Ziemian, Poznań, Marcinkowskiego 13.

Syndykat Zbożowy, Lwów, Jagiellońska 20.

Związek Plant. Buraków Cukrowych, Poznań, Pocztowa 20.

Sp. Akc. „Unicar" Zjednoczone Fabryki Przetworów Mięsa i Tłuszczów, Katowice, Poprzeczna 21.

Transport.

Związek Przedsiębiorstw Transportowych i Ekspedycyjnych, Warszawa, Królewska 14.

Związek Przedsiębiorstw Transportowych i Kolei Dojazdowych w Polsce, Warszawa, Foksal 11.

Banki.

Związek Banków w Polsce, Warszawa, Jasna 1.

a) Śląsko-Cieszyński Oddział Związku Banków w Polsce, Bielsko, Śląsk.

b) Małopolski Oddział Związku Banków w Polsce, Lwów, Kościuszki 11.

c) Poznański Oddział Związku Banków w Polsce, Poznań, Stary Rynek.

d) Warszawski Oddział Związku Banków w Polsce, Warszawa, Jasna 1.

Związek Banków woj. Śląskiego, Katowice, Warszawska 7.

Ubezpieczenia.

Związek Polskich Prywatnych Zakładów Ubezpieczeń, Warszawa, Miodowa 8.

Izby Handlowe dla Handlu z zagranicą w Warszawie.

Polsko-Amerykańska, Pałac Staszyca, Nowy Świat 74.
Polsko-Rosyjska, Zgoda 7 (Bank Przemysłowy)
Polsko-Austrjacka, Elektoralna 2.
Polsko-Belgijska, Jerozolimska 26.
Polsko-Brazylijska, Wilcza 10.
Polsko-Francuska, Szkolna 10.
Polsko-Holenderska, Foksal 17.
Polsko-Japońska, Karowa 31.
Polsko-Grecka, Foksal 17.
Polsko-Szwajcarska, Krucza 49.
Polsko-Węgierska, Ludna 9
Polsko-Włoska, Wierzbowa 11.
Polsko-Angielska, Marszałkowska 154.
Dla Bliskiego Wschodu, Al. Ujazdowska 41.

Organizacje Pracownicze w Warszawie.

Centralna Organizacja Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych, Sienna 16.

Komisja Centralna Klasowych Związków Zawodowych, ul. Czerwonego Krzyża.

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe Rzeczypospolitej Polskiej, Rymarska 2.

Zjednoczenie Zawodowe Polskie, Elektoralna 21.

HURTOWY SKŁAD

Win i Spirytualji

Zygmunt JAROCKI i S-ka

WARSZAWA

Ulica SENATORSKA № 11.

TEL. 48-94 i 244-38,

Zakłady Solway w Polsce

T. z O. P.

ZARZĄD: Warszawa, Czackiego 14.

Adres telegr.: „SOLVAYKA",
Skrzynka pocztowa 282.

Telef.: 111-24, 103-89, 270-43, 270-07, 66-54.

Soda amonjakalna — Soda żrąca
Soda krystaliczna
Sól okruchowa i mielona
Portland - Cement, Węgiel

FABRYKI SODY: 1) w Mątwach pod Inowrocławiem
2) w Podgórzu pod Krakowem,
KOPALNIA SOLI: Wapno (pow. Wągrowiecki).
SALINY: Solno, pod Inowrocławiem, Barycz, koło Wieliczki.
FABRYKA PORTLAND-CEMENTU „GRODZIEC" w Grodźcu (koło Będzina).
KOPALNIA WĘGLA — Grodziec I.

SKŁADY FABRYCZNE:

BIAŁYSTOK — BIELSK — CZĘSTOCHOWA
KATOWICE — KRAKÓW — LUBLIN — LWÓW
ŁÓDŹ — WARSZAWA — WILNO — RADOM.

CENTRALA

Spółdzielczych Stowarzyszeń Rolniczo-Handlowych

w Warszawie

Spółdz. z odpow. ogr.

Agentura w Poznaniu ul. Marcinkowskiego 25
:-: :-: **Oddział w Lublinie** Początkowska 13 .:-: :-:
Składy towarowe **„Storol"** w Sochaczewie z własną bocznicą kolejową.

Adres dla depesz: **„Warszawa — Storol".**

Telefony:

Zamiejscowy	273-46
Dyrekcja	266-01
Wydz. Ziemiopłodów . . .	266-22
„ Eksportowy . . .	266-15
„ Maszyn Rolniczych i Galanterji Żelaznej . . .	266-11
Wydz. Budowlany i Nawozów Sztucznych	517-23

Rachunki bieżące:

Centralna Kasa Spółek Rolniczych,
Nr. 667 w Pocztowej Kasie Oszczędności.

Rolnicy!

Popierajcie wyłącznie swe własne organizacje spółdzielcze. Najlepsze ceny za płody swego gospodarstwa uzyskacie, sprzedając je za pośrednictwem własnych organizacji handlowych.

Centrala nabywa za pośrednictwem Spółdzielni Rolniczo Handlowych i orgarizacji rolniczych oraz bezpośrednio od rolników **wszelkie płody rolnicze** oraz **dostarcza wszelkie artykuły potrzebne rolnikowi w gospodarstwie,** w najlepszym gatunku, a w szczególności dostarcza: **pasze treściwe, otręby, makuchy, nasiona roślin strączkowych** w ilościach wagonowych bezpośrednio z miejsca załadowania oraz w mniejszych ilościach ze składów w Sochaczewie.

Oryginalne amerykańskie żniwiarki i kosiarki Massey-Harris'a, jako wyłączna przedstawicielka na terenie b. Kongresówki i Kresów Wschodnich.

Nawozy sztuczne gwarantowanej jakości z pierwszorzędnych krajowych i zagranicznych fabryk i kopalni.

GÓRNOŚLĄSKIE

Zjednoczone Huty Królewska i Laura

Spółka Akcyjna Górniczo-Hutnicza

Zarząd Centralny: Katowice, ulica Konckiego № 1—3
Telefon 899

1. **Kopalnie Węgla:** „Hrabina Laura" obok Królewskiej Huty „Huta Laura" i „Szyby Richtera" obok Siemianowic i „Dębińsko" obok Czerwionki.
2. **Zakłady Hutnicze:** „Huta Królewska" i „Laura".
3. **Warsztaty w Królewskiej Hucie:** Fabryka kół i zwrotnic, Fabryka wagonów i sprężyn, Tłocznia, Zakład budowy mostów.
4. **Zakłady Budowy Maszyn:** Huta Zgoda w Zgodzie koło Świętochłowic.
5. **Kopalnie Rudy:** koło Tarnowskich Gór i Chorzowa na Górnym Śląsku, **Schmiedeberg** w Górach Olbrzymich i pod **Częstochową.**
6. **Do koncernu należące Zakłady i Fabryka śrub i nitów Fitzner Sp. z o. o.,** Siemianowice, **Fabryka śrub i nitów Tow. Akc. Gdańsk-Schellmühl.**

WŁASNE ORGANIZACJE HANDLOWE:

„Żelazohurt", Sp. z o. o., Katowice z oddziałami w Poznaniu, Bydgoszczy, Warszawie, Lwowie, Gdańsku i Bytomiu oraz do Koncernu należące firmy: **„Tzhag"** Tow. Handlowe, Sp. z o. o., Katowice i **Górnośląski Handel Żelaza,** Sp. z o. o., Królewska Huta. **Polski Eksport Żelaza,** Sp. z o. o. Katowice, z oddziałami w Warszawie i Hamburgu. **Laura,** Sp. Akc. w Bukareszcie.

PRZEDSTAWICIELSTWA MAJĄ:

Dom handlowy H. Meyer, Warszawa, ul. Traugutta 2,
Tow. dla Przemysłu Rolnego, Warszawa, Galerja Luksemburga,
Tow. Handlowo-Ajenturowe, S.-A., Lwów, Pańska 11.

Godulla Spółka Akcyjna

CHEBZIE G. Śl.

TEL. KRÓLEWSKA HUTA 340-343; KATOWICE 193 i 339; RUDA 77.

Produkty:

Węgiel. Koks. Produkty uboczne z węgla kamiennego: siarczan amonu, smoła, dziegieć, benzol. Cegły.

Firma sprzedaży węgla: „Robur" Sp. z o. p.

Katowice, Powstańców 49.

Firma sprzedaży koksu i produktów ubocznych:

„Carbochemia", Katowice, ul. Powstańców 5.

Sprzedaż cegły: Godulla Sp. Akc. Chebzie G. Śl.

MINISTERSTWO SKARBU.

Zarząd Centralny.
Prezesi Izb Skarbowych.
Naczelnicy Urzędów Skarbowych Podatków i Opłat Skarbowych.
Dział Służby Katastralnej.
Urzędy Skarbowe do spraw opłat stemplowych.
Naczelnicy Urzędów Skarbowych Akcyz i Monopolów Państwowych.
Skarbnicy Kas Skarbowych.
Dział służby celnej.
Adresy.

S P
Wydawnictw Mini

Budżet i Rachunkowość Publiczna zeszyt I	3 zł.
Budżet i Rachunkowość Publiczna zeszyt II	3.50 zł.
Czauderna R.: Przepisy dla Kas Skarbowych i Centralnej Kasy Państwowej	6 zł.
Brzuza J. Przepisy Rachunkowo - Kasowe	7 zł.
Budżet i Rachunkowość Publiczna zeszyt V	2.50 zł.
Podatki od Obrotów i Opłaty zeszyt I (z dodatkiem)	3.50 zł.
Podatki od Obrotów i Opłaty zeszyt II	1.50 zł.
Podatki bezpośrednie zeszyt I	2.50 zł.
Podatki bezpośrednie zeszyt II	2.50 zł.
Skarbowość komunalna zeszyt I (z dodatkiem)	3.50 zł.
Prace o charakterze ogólnym zeszyt I	3 zł.
Prace o charakterze ogólnym zeszyt II	3 zł.
Sprawozdania oraz zalecenia Komisji Doradców Finansowych pod przewodnictwem prof. Kemmerera tom I, II i III	15 zł.

I S
sterstwa Skarbu.

Sprawozdania oraz zalecenia Komisji Doradców Finansowych pod przewodnictwem prof. Kemmerera tom I, II i III w języku angielskim	20 zł.
Statystyka wymiarów podatków bezpośrednich za 1924 r.	8 zł.
Statystyka akcji wymiarowej i poborowej podatków bezpośrednich za 1925 rok	18 zł.
Statystyka akcji wymiarowej i poborowej podatków bezpośrednich za 1926 rok	w druku.
Starzyński St.: Rok 1926 w życiu gospodarczem Polski w językach polskim, francuskim i angielskim . po	3 zł.
Rocznik Statystyczny Min. Skarbu za 1924 rok w językach polskim, francuskim i angielskim . . . . . po	10 zł.
Rocznik Min. Skarbu za 1925/26 rok w języku polskim	(w druku)
Preliminarz Budżetowy na 1927/28	20 zł.
Biuletyn Statystyczny Ministerstwa Skarbu w językach polskim, francuskim i angielskim, cena zeszytu	1 zł.
Zbiór Orzeczeń Taryfowych (wychodzi co miesiąc)	1 zł.

MINISTERSTWO SKARBU.

Warszawa, Rymarska 3/5, Centrala telefoniczna.

Minister Skarbu: *Czechowicz Gabryel*, st. sł. II, rok ur. 1876, tel. 58-55.
Podsekretarz Stanu: *Dr. Grodyński Tadeusz*, st. sł. III, rok ur. 1888, tel. 227—44.
Sekretarz Ministra: *Osiński Marcin*, Asesor VIII st. sł.
Sekretarz Podsekretarza Stanu: *Helm Eugenjusz*, Rejestrator IX. st. sł.

Departament I Ogólny.

Dyrektor Departamentu: *Starzyński Stefan*, st. sł. IV, rok ur. 1893, tel. 88—24.
Sekretarz: *Brzozowski Wacław*, pomocniczy referent VIII st. sł.

Wydział 1 Prezydjalny.

Kierownik Wydziału: *Ziółkowski Stanisław*, Naczelnik Wydziału, st. sł. V, rok ur. 1882, tel. 76—36.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Sidorowicz Konstanty, Brückner Stefan, Dr. Kruze Feliks.* Referendarz VIII st. sł. *Wernerówna Halina.*

Referat Wyższej Komisji Dyscyplinarnej:

Naczelnik Wydziału, V st. sł. *Kutschera Franciszek.*
Radca Ministerjalny, VI st. sł.: *Czopowski Stefan*, Referendarz VII st. sł.: *Wodzinowski Bolesław.*

Wydział 2 Administracyjny.

Kierownik Wydziału: *Około-Kułak Jan*, Naczelnik Wydziału, VI st. sł., rok ur. 1894, tel. 512—94.
Radca Ministerjalny, VI st. sł.: *Dr. Ulankiewicz Władysław*, Referendarz, VII st. sł.: *Dr. Filipek Marjan*, Asesor, VII st. sł.: *Zwierowicz Wiktor*, Naczelnik Kanc., VII st. sł.: *Stohandel Henryk.*

Wydział 3 Gospodarczy.

Kierownik Wydziału: *Kucza Józef*, Referent, VII st. sł., rok ur. 1896, tel. 69—02.

Referendarz, VII st. sł.: *Skibiński Władysław*, Księgowy, VII st. sł.: *Halicki Mieczysław*, Adjunkt kanc., VIII st. sł.: *Dziebowicz Konstanty.*
Intendentura Ministerstwa Skarbu: *Nadolski Leon*, księgowy VII st. sł.
Biuro Druków, Księgowy VII st. sł.: *Kamiński Bolesław. Adjunkt* kanc. VIII st. sł.: *Ostrowski Edmund.* Kontroler VIII st. sł.: *Wewerek Stefan.*

Wydział 4 Polityki Finansowo - Gospodarczej.

Kierownik Wydziału: *Fabierkiewicz Wacław*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1891, tel. 512—83.
Kontraktowi w V st. sł.: *Inż. Krahelski Antoni, Inż. Kruszewski Stanisław.* Radcowie Ministerjani w VI st. sł.: *Szturm de Szterm Tadeusz, Dr. Nowak Jerzy prow., Landau Władysław.* Referendarze VII st. sł.: *Kobzakowski Leonard, Repeczko Antoni, prow., Sapieha Andrzej.* Kontraktowi w VII st. sł.: *Skolimowska Helena, Kosiński Wiesław.* Kontraktowy w VIII st. sł.: *Iwańka Aleksander.*

Wydział 5 Emerytalny.

Kierownik Wydziału: *Dr. Czechowicz Witold*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1886, tel. 512—85.
Radcowie Minist. w VI st. sł.: *Piotrowski Gustaw, Bażan Włodzimierz.* St. Referenci w VI st. sł.: *Dr. Prószyński Stefan, Kossowski Antoni.* Kontraktowi Referenci w VII st. sł.: *Kwasieborski Eugenjusz, Krajewski Mieczysław, Surowiecki Ferdynand.* Asesorzy w VII st. sł.: *Artz Włodzimierz, Miechowicz Roman.* Referendarz w VIII st. sł.: *Krupa Juljan* przydz. czas., asesor: *Miatkowski Józef*, VIII st. sł.

Wydział 6 Karny.

Kierownik Wydziału: *Podczaski Juljan*, Naczelnik Wydziału V st. sł., rok ur. 1867, tel. 60—66.
Radcowie ministerjalni: *Tatarkiewicz Bronisław, Górski Wacław, Dmowski Napoleon.* St. Referent w VI st. sł.: *Goeldner Mikołaj.* Asesor w VIII st. sł.: *Grabowski Jerzy.*

Kierownik kancelarji Departamentu I: *Krztoniówna Bronisława*, Naczelnik Kanc. VIII st. sł.

Departament II Obrotu Pieniężnego.

Dyrektor Departamentu: *Dr. Barański Leon,* IV st. sł., rok ur. 1895, tel. 512—22.
Sekretarz: *Horbatowski Stanisław,* kontraktowy VIII st. sł.

Wydział 1 Walutowy.

Kierownik Wydziału: *Szebeko Zdzisław,* Naczelnik Wydziału st. sł. V, rok ur. 1892, tel. 512—57.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Zadrowski Lucjan, Lewicki Jan, Sucharda Tadeusz, Michciński Jan.* Referendarz w VII st. sł.: *Zbijewski Wiesław.* Referendarze w VIII st. sł.: *Zaczek Andrzej, Kowalski Michał.* Asesor w VIII st. sł.: *Popławski Marjan.*

Wydział 2 Kredytu Publicznego.

Kierownik Wydziału: *Woytkiewicz Aleksander,* Naczelnik Wydziału IV st. sł., rok ur. 1889, tel. 512—43.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Dr. Kirkor Stanisław, Stanisławski Józef, Zajda Józef, Michalski Stefan.* Referendarze w VII st. sł.: *Dr. Paraskowich Jan, Gliński Józef, Drabarek Wacław, prow.* Pom. refer. VIII st. sł.: *Kotnowska Marja.*

Wydział 3 Bankowy.

Kierownik Wydziału: *Broniewski Witold,* Naczelnik Wydziału V st. sł., rok ur. 1890, tel. 512—23.
Inspektor Minist. w VI st. sł.: *Roman Leon.* Radcowie Minist. w VI st. sł.: *Lipiński Wacław, Pieńkowski Tadeusz, Sałaciński Romuald, Dr. Kulikowski Józef.* Asesor w VII st. sł.: *Swięch Stanisław.*

Wydział 4 Polityki Kredytowej.

Kierownik Wydziału: *Narbutt Teofil,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1883, tel. 181—46.
Radcowie Minist. w VI st. sł.: *Rybałtowski Stefan, Pawłowicz Witold, Kulski Juljan.* Referendarze w VII st. sł.: *Dr. Dudryk Teofil, Wojciechowski Marjan, Zdzitowiecki Włodzimierz.*

Wydział 5 Rady Spółdzielczej.

Kierownik Wydziału: *Kwieciński Janusz,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1875, tel. 512—46.

Radca Min. st. VI st. sł.: *Potemski Czesław.* St. Referent VI st. sł.: *Malinowski Włodzimierz.* Referendarz VII st. sł.: *Karwasiński Walery.* Refer. Prow. VII st. sł.: *Stegman Teodor.*

Komisarjat Bankowy:

W skład Komisarjatu wchodzą jako pracownicy kontraktowi opłacani ze specjalnych kredytów: *Makowski Leonard, Żółtowski Michał, Mianowski Stanisław, Dyakowski Antoni, Pużak Marjan, Gissing Karol, Wróblewski Antoni, Zaczek Stanisław, Wolski Tadeusz, Przyszychowski Witold, Nakonieczny Hilary, Dr. Adamczewski Józef, Dr. Kessler Maksymiljan, Balcerzak Antoni.*

Kierownik Kancelarji Departamentu: vacat.

Departament III Budżetowy.

Kierownictwo Departamentu sprawuje Podsekretarz Stanu dr. *Grodyński Tadeusz.*

Wydział 1 Polityki Budżetowej.

Kierownik Wydziału: *Dr. Małek Michał,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1883, tel. 512—11.
Radcowie Minist. w VI st. sł.: *Dr. Borowicz Zdzisław, Hekajło Włodzimierz, Czopej Antoni, Solecki Kazimierz, Mieszalski Józef.* Księgowy w VII st. sł.: *Krupka Jan.* Księgowy w VIII st. sł.: *Kret Leon.* Referendarz VIII st. sł. przydz. czasowo: *Zawrzykraj Jan.*

Wydział 2 Budżetów Administracyjnych A.

Kierownik Wydziału: *Zakrzewski Marjan,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1885, tel. 512-39.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Barański Kazimierz, Skrzetuski Mieczysław, Titera Bolesław.* Referent w VIII st. sł.: *Łabanowski Czesław.*

Wydział 3 Budżetów Administracyjnych B.

Kierownik Wydziału: *Ossowski Włodzimierz,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1878, tel. 512—08.

Radcowie Ministerjalni w V st. sł.: *Goebel Władysław*, w VI st. sł.: *Sielecki Kazimierz*. Referendarz w VIII st. sł.: *Zdrodowski Stanisław*.

Wydział 4 Budżetów Komunikacyjno - Bydowlanych.

Kierownik Wydziału: *Sienkiewicz Franciszek*, V st. sł., rok ur. 1884, tel. 512—80.
Radcowie Ministerjalni: w VI st. sł. *Dr. Pilecki Jan, Dr. Mękarski Stanisław*. Referendarz w VII st. sł. *Pietrzak Zygmunt*.

Wydział 5 Budżetów Gospodarczych.

Kierownik Wydziału: *Nowak Stanisław*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1892, tel. 46—61.
Radca Ministerjalny V st. sł.: *Lincker Adam*, w VI st. sł.: *Dr. Bulanda Leopold*. Referendarz VII st. sł.: *Myśliński Stanisław*, w VIII st. sł.: *Wieszczycki Jan*.

Wydział 6 Rent Inwalidzkich.

Kierownik Wydziału: *Dr. Marynowski Wiktor*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1877, tel. 512—10.
Referendarz VII st. sł.: *Krzaczyński Wacław*, w VIII st. sł.: *Dr. Heilman Zygmunt*. Księgowy VIII st. sł.: *Kisielewska Marja*. Asesor VIII st. sł.: *Boszar Władysław*.

Kierownik Kancelarii Departamentu: *Kulczycki Maksymiljan*, Naczelnik Kanc. VIII st. sł.

Departament IV Ceł.

Dyrektor Departamentu: *Dr. Rasiński Władysław*, IV st. sł., rok ur. 1874, tel. 512—31.
Sekretarz: *Hauptman Karol*, IX st. sł.

Wydział 1 Administracyjny.

Kierownik Wydziału: *Bartak Bronisław*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1882, tel. 512—91.
Referent: *Paprocki Jan* w VII st. sł. Asesorzy w VII st. sł.: *Siewierski Lucjan, Grassman Włodzimierz*. Asesor VIII st. sł.: *Chomiak Ryszard*. Kontroler w VIII st. sł.: *Ostrowski Wacław. Miszewski Henryk*, VII st. sł., przydz. czasowo.

Wydział 2 Taryfowy.

Kierownik Wydziału: *Inż. Danielewicz Władysław*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1878, tel. 512—24.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Inż. Galadyk Wacław, Inż. Tokarzewicz Kazimierz, Staude Alfons*. Referendarz pr. w VII st. sł.: *Inż. Suski Franciszek*. Asesor w VIII st. sł.: *Lehman Kamuald*. Czasowo przydzieleni: w VII st. sł.: *Rymkiewicz Wandalin, Struszyński Marceli*, w VIII st. sł.: *Naruszewicz Witold, Nowicki Władysław, Sandecki Mieczysław*.

Wydział 3 Ustawodawstwa Celnego.

Kierownik Wydziału: *Dr. Lewakowski Stanisław*, Prezes Dyrekcji Ceł w Wilnie, przydz. czasowo, tel. 512-17.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Kulwieć Konstanty, Ruszkowski Feliks*. Referedarz VIII st. sł.: *Niedźwiecki Adolf*.

Wydział 4 Postępowania Celnego.

Kierownik Wydziału: *Prochaska Felicjan*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., urok ur. 1873, tel. 512-19.
Inspektor Ministerjalny w VI st. sł.: *Piątkowski Władysław*. Referendarze w VII st. sł.: *Sawicki Władysław, Dr. Engel Zdzisław, Półtorak Henryk*. Czasowo przydzieleni: w VII st. sł.: *Tumakow Aleksander*, w VIII st. sł.: *Szykier Wacław, Stelmaski Hieronim*.

Kierownik Kancelarji Departamentu: *Średnicki Rajmund*, Naczelnik Kancelarji VIII st. sł.

Departament V Podatków i Opłat.

Dyrektor Departamentu: *Koszko Wacław*, IV st. sł., ur. 1878, tel. 512-20.
Sekretarz: *Wierzbicka Marja*, prow. X st. sł.

Wydział 1 Administracyjny.

Kierownik Wydziału, *Michalski Paweł*, Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1895, tel. 226-04.
Inspektorzy Ministerjalni w V st. sł.: *Migdał Józef, Gużkowski Józef, Franz August, Fijaś Stanisław*. Inspektorzy Ministerjalni w VI st. sł.: *Świtalski Ferdynand, Alland Artur, Kucharski Zygmunt, Malinowski Ignacy*.

Radca Ministerjalny w VI st. sł.: *Dr. Ostaszewski Bronisław.* Asesor w VI st. sł.: *Lewandowski Józef.* Referendarze w VII st. sł.: *Rutkowski Stanisław, Porzecki Antoni, Galster Romuald, Murawski Fetiks,* przydz. czasowo. Referendarze w VIII st. sł.: *Bauererc Jan, Wieczorkiewicz Stefan.* Referendarz prowiz. VIII st. sł.: *Dr. Rozwadowski Jan.*

Wydział 2 Podatku Dochodowego i Majątkowego oraz od Kapitałów i Rent.

Kierownik Wydziału: *Bowbelski Adam,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1878, tel. 171-44.
Inspektor Ministerjalny w VI st. sł.: *Urban August,* Radca Ministerjalny VI st. sł.: *Rejs Jan.* Kontraktowi w VI st. sł.: *Adamski Antoni, Izdebski Władysław.* Referendarz VII st. sł. *Urban Jan.* Kontraktowy VII st. sł.: *Kordecki Adolf.* Kontraktowy VIII st. sł. *Siedlecki Janusz.* Asesor VIII st. sł. *Ostaszewski Jan.*

Wydział 3 Podatków Realnych i Finansów Samorządowych.

Kierownik Wydziału: *Lubowidzki Lucjan,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1873, tel. 68-82.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Wojciechowski Karol, Dr. Matwijas Józef.* Referendarz VI st. sł. *Stolcenwald Leonard.*

Wydział 4 Podatku Przemysłowego.

Kierownik Wydziału: *Kozłowski Władysław,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1882, tel. 512-70.
Radca Ministerjalny VI st. sł. *Tworzydło Józef.* Referendarze: VII st. sł. *Dr. Lubowicki Jerzy, Wierzchoń Edward.*

Wydział 5 Katastralny.

Kierownik Wydziału: *Inż. Dąbrowski Bronisław,* Radca Minist. VI st. sł., rok ur. 1881, tel. 512-56.

Wydział 6 Opłat Stemplowych.

Kierownik Wydziału: *Rozenkranz Achilles,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1875, tel. 512-53.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Kozioł Franciszek, Stasiniewicz Stefan. Dr. Kokoszko Stanisław.*

Wydział 7 Podatku Spadkowego i od Darowizn.

Kierownik Wydziału: *Fałat Stanisław,* Naczelnik Wydziału V st. sł., rok ur. 1862, tel. 512-05.
Naczelnik Wydziału V st. sł. *Werner Edward.*
Radcowie Ministerjalni: w VI st. sł.: *Strzelecki Adam, Szaniawski Bronisław, Kaczyński Zygmunt, Dr. Rotenberg Józef.* Referendarze: *w VI st. sł. Jabłoński Józef,* w VII st. sł. *Hankiewicz Leon.*

Kierownik Kancelarji Departamentu: *Koss Stanisław,* Naczelnik Kancelarji VIII st. sł.

Departament VI Akcyz i Monopolów.

Dyrektor Departamentu: *Wójtowicz Gracjan,* IV st. sł., rok ur. 1876, tel. 36-69.
Wice-Dyrektor Departamentu: *Grabowski Witold,* Naczelnik Wydziału, Vst. sł., rok ur. 1866, tel. 512-38.
Sekretarz: *Malinowski Henryk,* Rejestrator X st. sł.

Wydział 1 Administracyjny.

Kierownik Wydziału: *Dr. Korta Karol,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1877, tel. 512-07.
Inspektorzy Ministerjalni w V st. sł.: *Hejdukowski Leon, Gerlach Antoni, Kulwieć Stanisław,* w VI st. sł.: *Walewski Gustaw, Kłukowski Jan.*
Referendarze w VII st. sł.: *Wojdat Tadeusz, Błażek Adolf.*

Wydział 2 Podatków Pośrednich i Monopolów A.

Kierownik Wydziału: *Zubrzycki Kornel,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1875, tel. 512-12.
Radca Ministerjalny VI st. sł.: *Inż. Wodzianicki Kazimierz.* Referendarze w VII st. sł.: *Wrede Henryk, Ostrowski Władysław.* Asesorowie w VII st. sł.: *Boroński Karol, Mrożewski Michał.* Referendarz VIII st. sł.: *Kasprzycki Mieczysław,* przydz. czasowo.

Wydział 3 Podatków Pośrednich i Monopolów B.

Kierownik Wydziału: *Oster Władysław,* Inspektor Minist., VI st. sł., rok ur. 1882, tel. 512-03.

Referendarze w VII st. sł.: *Kozłowski Józef, Inż. Sommer Karol, Litwa Bolesław.*

Wydział 4 Kontroli.

Kierownik Wydziału: *Karski Roman,* Asesor VI st. sł., rok ur. 1868, tel. 512-59.
Radca Ministerjalny VI st. sł. *Dutkowski Felicjan.* St. kontr. rach. VII st. sł. *Jankowski Józef.* Asesor VIII st. sł. *Olszewski Konstanty.*

Kierownik Kancelarji Departamentu: *Raciborska Aniela,* Naczelnik Kanc. VIII st. sł.

Departament VII Kasowy.

Dyrektor Departamentu: *Czauderna Roman,* IV st. sł., rok ur. 1884, tel. 11-50.
Sekretarz: *Floręcka Wacława,* Rejestrator IX st. sł.

Wydział 1 Inspekcyjny.

Kierownik Wydziału: *Szczerski Stanisław,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1880, tel. 512-90.
Inspektor Ministerjalny w VI st. sł.: *Krak Edmund.* Nacz. Rach. VI st. sł. *Wajda Stanisław.* Asesorzy: VI st. sł. *Majewski Henryk,* VII st. sł. *Burchard Bronisława.* Kontr. rach. VII st. sł. *Kapaon Władysław.* Księgowi: w VII st. sł. *Krotkiewicz Wacław,* w VIII st. sł. *Jaworski Bronisław.* Kontrolerzy w VIII st. sł.: *Michalski Tomasz, Waciórski Teofil, Wydmuch Helena, Wykusz Zygmunt, Tauerowa Mieczysława.* Adjunkt kancelaryjny VIII st. sł. *Więckowska Irena.*

Wydział 2 Instrukcyjny.

Kierownik Wydziału: *Brzuza Jan,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1884, tel. 68-54.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Bróż Jan, Ptaszkowski Stefan.* Asesor VII st. sł. *Nowak Stanisław, Matrybiński Mieczysław* VII st. sł., przydz. czasowo.

Wydział 3 Centralnej Księgowości.

Kierownik Wydziału: *Fiut Jan, Naczelnik Centr. ks.,* V st. sł., rok ur. 1877, tel. 142-23.
Księgowy w VI st. sł. *Elżanowski Antoni.* Księgowi w VII st. sł.: *Błaszczyk Henryk, Prądzyński Władysław, Snarski Bolesław, Dębowski Franciszek, Puszkin Oskar, Wilantowicz Wincenty.* Kontrolerzy w VIII st. sł.: *Pierkowski Władysław, Udałow Włodzimierz, Niemiec Jan, Wellman Ksawera, Barnert Franciszek, Cydzik Henryk.* Księgowi w VIII st. sł.: *Kozłowska Zofja, Krywerczyk Aleksander, Billewiczowa Ada.* Rejestrator w VIII st. sł. *Szmidtke Ida.*

Kierownik Kancelarji Departamentu: *Wargieusz Bronisław,* Naczelnik Kancelarji VIII st. sł.

Departament VIII Likwidacyjny.

Dyrektor Departamentu: *Dr. Turteltaub Wilhelm,* IV st. sł., rok ur. 1885, tel. 84-63.
Sekretarz: *Florjanowiczowa Helena,* prow. IX st. sł.

Wydział 1 Rosyjski Likwidacyjny.

Kierownik Wydziału: *Jakubowski Władysław,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1878, tel. 84-69.
Kontrakt. V st. sł. *Inż. Lutostański Jan.* Referendarz *Sołtykiewicz Jan,* VII st. sł. *Banaszczyk Stefan,* asesor VII st. sł. Skarbnik VIII st. sł. *Kraszewski Jan.* Kontrakt. VIII st. sł. *Zawisza Aleksander.* Kontroler VIII st. sł. *Gołębiowska Jadwiga.*

Wydział 2 Rosyjski Rozrachunkowy.

Kierownik Wydziału: *Kryński Bolesław,* Naczelnik Wydziału, V st. sł., rok ur. 1871, tel. 68-83.
Radca Ministr. VI st. sł. *Cichocki Adolf.* Prowiz. VI st. sł. *Floryanowicz Stanisław.* Księgowy VI st. sł. *Świerczewski Bolesław.*

Wydział 3 Niemiecki.

Kierownik Wydziału: *Szwaykowski Tadeusz,* Radca Minist. VI st. sł, rok ur. 1890, tel. 35-14.
Radcowie Ministerjalni w VI st. sł.: *Domosławski Bohdan, Sasorski Stanisław.* Asesor VII st. sł. *Szałas Stanisław.*

Wydział 4 Austrjacki.

Kierownik Wydziału: *Węgliński Juljusz,* Radca Minist., VI st. sł., rok ur. 1879, tel. 156-98.
Nacz. Rach. VI st. sł. *Chojecki Jan. Radca Ministerjalny* VI st. sł. *Czaykowski Stanisław.* Adjunkt kanc. VIII st. sł. *Grzęda Tadeusz.*

Kierownik Kancelarji Departamentu: *Dobrzyniecka Wanda,* Naczelnik Kancelarji VIII st. sł.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń.

Dyrektor Urzędu: *Dr. Gruber Henryk,* IV st. sł., rok ur. 1892, tel. 310-17.
Sekretarz: *Chrostowska Marja,* IX st. sł.

Wydział Ogólny.

Kierownik Wydziału: *Jagielski Jan,* Naczelnik Wydziału, V st. sł. rok ur. 1874, tel. 113-90.
Referendarz VII st. sł.: *Drouet Józef.*

Wydział Matematyczny.

Kierownik Wydziału: *Weryha Aleksander,* Radca Ministr. VI st. sł., 1894, tel. 231-02.

Wydział Prawny.

Kierownik Wydziału: *Jarocki Piotr,* Radca Minist. VI st. sł., rok ur. 1894, tel. 512-18.
Referendarze w VII st. sł.: *Lewart-Lewiński Józef, Konkol Bronisław.* Referendarz VIII st. sł. *Szymański Zdzisław.* Prow. ref. VIII st. sł. *Felkel Adam.*

Wydział Bilansowo - Statystyczny.

Kierownik Wydziału: *Kulwieć Józef, kontraktowy,* VI st. sł., rok ur. 1894, tel. 231-02.
Prow. urzędnik VII st. sł. *Polniak Stanisław.*

Kierownik Kancelarji P. N. K. U.: *Szlagórski Kazimierz,* Adjunkt kanc. VIII st. sł.

Naczelny Inspektorat Straży Celnej.

Naczelny Inspektor *płk. Pasławski Stefan,* tel. 127-03.
Rotm. Krogulski Stanisław, Kpt. Strutyński Zygmunt. Referendarz w VII st. sł.: *Hetmanek Stanisław.* Starszy Komisarz w VII st. sł.: *Olas Feliks, Sielski Stanisław* — prow., Komisarz w VIII st. sł.: *Gutt Kazimierz, Pawłowski Bolesław, Madeyski Stanisław,* prow.

Prawo — Ekonomja — Skarbowość

Szczegółowe katalogi wysyła na żądanie

Księgarnia FERDYNANDA HOESICKA

Warszawa, Senatorska 22.

Włoska Spółka Akcyjna

Powszechna Asekuracja w Tryjescie

Assicurazioni Generali Trieste

Rok założenia 1831.

Kapitały zakładowy i rezerwowy 955.116.294 lirów.

Do końca r. 1926 zawarto ubezpieczeń życiowych na 3.782.798.062 lirów.

Ubezpieczenia: życiowe (kapitałów i rent), ogniowe, od kradzieży z włamaniem i rabunku, transportowe i walo ów, od wypadków, od odpowiedzialności prawno - cywilnej.

Dyrekcja Centralna w Tryjeście

DYREKCJE FILJALNE: Wenecja, Rzym, Barcelona, Bruksela, Budapeszt, Bukarest, Londyn, Kair, Paryż, Praga, Warszawa, Wiedeń, Zagrzeb.

Reprezentacje we wszystkich większych miastach Europy i innych częściach świata Kilkadziesiąt towarzystw spokrewnionych.

Dyrekcja na Polskę: Warszawa, Marszałkowska 154, Tel. 404-59, 323-54, 418-54.

Oddziały: Katowice, Młyńska 22, Kraków, Mikołajska 32, Lublin, 3-ego Maja 22, Lwów, Kopernika 3 (dom własny), Łódź, Narutowicza 6, Poznań. Plac Wolności 9 i Wilno.

Ajentury we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej.

Zastrzegamy sobie prawo zmiany adresu oraz telefonów do dnia 1.XII r. b.

ROK ZAŁOŻENIA 1875

Towarzystwo Akcyjne Zakładów Mechanicznych

Bormann, Szwede i S-ka

w Warszawie, ul. Srebrna 16

Tel. 7-22, 4-04, 20 63, 20-86, 278-28

Biura zastępcze: Lwów, ul. Romanowicza 10, tel. 24-01
Poznań, ul. 27 Grudnia 18 „ 37-73

Kompletna budowa i przebudowa: Cukrowni i rafinerji gorzelni i rektyfikacji, syropiarni i krochmalni, drożdżowni, browarów, suszarń, fabryk chemicznych i suchej destylacji.

Kotły parowe na wysokie i niskie ciśnienie, do wszelkiego rodzaju opału, z uwzględnieniem najnowszych wymagań techniki kotłowej.

Zbiorniki na wodę, gaz, naftę, benzynę i t. p. konstrukcje żelazne oraz wszelkie roboty wchodzące w zakres kotlarstwa żelaznego i miedzianego.

PIERWSZA Z NAJPIERWSZYH —
ZAWSZE NAJPIERWSZA
MASZYNA DO PISANIA

Remington

REMINGTON № 12
wzorowa dla biur
REMINGTON NOISELESS
zupełnie cicha
REMINGTON MAŁY
do użytku prywatnego
REMINGTON RACHUJĄCY
buchalteryjny

TOW. BLOCK-BRUN, SP. AKC.
Warszawa — Hotel Bristol
Oddziały: Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Wilno, Gdańsk.

Prezesi Izb Skarbowych

L. p.	Siedziba Izby	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
1.	Białystok	Petz Leopold	IV	1876
2.	Brześć n/B.	Mańkowski Wiktor	IV	1863
3.	Grudziądz	Brzecki Michał	IV	1882
4.	Kielce	Kościelski Jakób	IV	1872
5.	Kraków	Greger Józef	IV	1880
6.	Lublin	Dr. Tomkiewicz Edward	IV	1885
7.	Lwów	Dr. Polak Tadeusz	IV	1877
8.	Łódź	Towarnicki Leon	IV	1870
9.	Łuck	Grażewicz Wiktor	IV	1872
10.	Poznań	Naruszewicz Mieczysław	IV	1869
11.	Warszawa	Góra Karol	III	1873
12.	Wilno	Malecki Jan	IV	1863
13.	Katowice *)	Dr. Bielak Michał	IV	1885

*) Naczelnik Wydziału Skarb. Urzędu Wojew. w Katowicach.

Naczelnicy Wydziałów Izb Skarbowych

L. p.	Siedziba Izby		Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
1	Białystok	I	Referowski Władysław	V	1875
2	„	II	Piotrowski Antoni	V	1883
3	„	III	Okołowicz Zygmunt	V	1877
4	„	IV	Rutkiewicz Józef	V	1865
5	„	V	Potkański Antoni p. o.	VI	1887
6	Brześć n/B.	I	Freytag Alfons	VI	1878
7	„	II	Katyński Edward	V	1884
8	„	III	Starczewski Jerzy	VI	1875
9	„	IV	Jabłoński Leonard	VI	1869
10	„	V	Zegałowicz Stanisław p. o.	VI	1871
11	Grudziądz	I	Solman Wiktor	V	1875
12	„	II	Bromberger Władysław	V	1877
13	„	III	Berger Stanisław	V	1877
14	„	IV	Dyl Franciszek	V	1873
15	„	V	Rozborski Henryk p. o.	VI	1875
16	Kielce	I	Karaman Józef	V	1876
17	„	II	Piotuch Wacław p. o.	VI	1889
18	„	III	Majewski Bolesław	V	1874
19	„	IV	Messing Julian	V	1856
20	„	V	Szanek Franc. Ksawery	V	1874
21	Kraków	I	Dr. Mazurkiewicz Józef	V	1869
22	„	II	Dr. Jaśkowiec Jan	V	1877
23	„	III	Grabowski Jan	VI	1869
24	„	IV	Kohaut Stanisław	V	1867
25	„	V	Dr. Gajewski Witold	V	1866
26	„	VI	Arzt Władysław	V	1877
27	Lublin	I	Bojarski Michał	V	1874
28	„	II	Dziewota Wacław	V	1873
29	„	III	Hermanowski Jan	VI	1882
30	„	IV	Witwicki Jan	VI	1871
31	„	V	Świeszewski Stefan	V	1881
32	Lwów	I	Wacel Leon	V	1877
33	„	II	Weinert Henryk	V	1877
34	„	III	Link Józef	VI	1879
35	„	IV	Koppel Otto	V	1875
36	„	V	Breit Wiktor	V	1871
37	„	VI	Majewski Antoni	V	1877
38	Łódź	I	Słowiński Henryk p. o.	VI	1874
39	„	II	Garmat Jerzy	V	1883

L. p.	Siedziba Izby		Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
40	„	III	Mazurowski Bronisław	V	1873
41	„	IV	Hyżycki Jan	VI	1869
42	„	V	Najder Stanisław	V	1886
43	Łuck	I	Barodziej Michał	V	1888
44	„	II	Grabski Jan p. o.	VI	1891
45	„	III	Sobotkowski Leon	VI	1881
46	„	IV	Wiłkomirski Walerjan Franc.	VI	1867
47	„	V	Znamierowski Michał	VI	1890
48	Poznań	I	Albrycht Alfred	V	1875
49	„	II	Nycz Stanisław	V	1872
50	„	III	Iwanicki Stanisław	VI	1881
51	„	IV	Dr. Wnęk Józef	V	1873
52	„	V	Barusiewicz Teofil p. o.	VI	1875
53	„	VI	Dr. Sander Otton	V	1875
54	Warszawa	I	Blusiewicz Walerjan	V	1775
55	„	II	Kankofer Antoni	VI	1874
56	„	III	Wójcicki Wacław	VI	1889
57	„	IV	Szumski Zygmunt	VI	1882
58	„	V	Bujak Brunon	V	1868
59	„	VI	Kubec Józef	V	1872
60	Wilno	I	Czarnocki Szymon	V	1868
61	„	II	Denisiewicz Wacław	V	1881
62	„	III	Żukowski Józef	V	1881
63	„	IV	Żongołłowicz Adolf	VI	1867
64	„	V	Bielunas Bronisław	V	1885
			Wydział Skarbowy w Katowicach.		
65	I.	Osobowo -gospodarczy	Gatzka Paweł	VI	1874
66	II.	Podatków bezpośredn.	Batycki Stanisław	V	1880
67	III.	Budżetowo kasowy	Krasiński Karol	V	1865
68	IV.	Akcyz i Monopolów	Dr. Bóbr Adam	VI	1877
69	V.	Należytości i opłat stemplowych	Wojna Leopold	VI	1886
70	VI.	Emerytur i rent	Lisowski Karol	V	1884
71	VII.	Finansów komunalnych	Dr. Chrzanowski Władysław	VIII	1896

Naczelnicy i Kierownicy Urzędów Skarbowych Podatków i Opłat Skarbowych.

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Izba Skarbowa w Białymstoku.			
1	Augustów	Modzelewski Wacław	VII	1895
2	Białystok miasto	Kraczkiewicz Eljasz	VI	1877
3	Białystok pow.	Nowicki Władysław	VII	1837
4	Bielsk - Podlaski	Wierzejski Kazimierz	VII	1880
5	Grajewo	Kretowicz Bronisław	VII	1881
6	Grodno	Łuba Leon	VII	1887
7	Kolno	Musiałkowski Wacław	VII	1891
8	Łomża	Gawryś Bolesław	VII	1876
9	Ostrołęka	Okurowski Józef	VII	1880
10	Ostrów	Wierzbicki Czesław	VII	1884
11	Sokółka	Beręsewicz Aleksander	VII	1866
12	Suwałki	Majcherczak - Maliszewski Cz.	VI	1876
13	Wołkowysk	Józefowicz Józef	VII	1869
14	Wysokie - Mazowieckie	Zakrzewski Jerzy	VIII	1898
	Izba Skarbowa w Brześciu nad Bugiem.			
1	Baranowicze	Białousz Zygmunt	VII	1885
2	Brześć n/B. na pow. Brześć i Kamień Koszyrski	Żochowski Marjan	VI	1894
3	Kobryń na pow. Kobryń i Drohiczyn	Korzeniowski Stanisław	VIII	1884
4	Lida	Buszmin Paweł	VII	1892
5	Łuniniec	Ciesielski Michał	VIII	1892
6	Nieśwież	Cieślak Stanisław	VII	1874
7	Nowogródek	Cieślewicz Stanisław	VII	1877
8	Pińsk	Rejsmiller Emil	VI	1874
9	Prużana na pow Prużana i Kosów	Dalak Jerzy	VII	1894
10	Sarny	Koszczka Adam	VIII	1885
11	Słonim	Kościelski Włodzimierz	VI	1882

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
12	Stolin	Maresch Albin	VIII	1897
13	Stołpce	Tomczyk Jan	VIII	1898
14	Wołożyn	Majchrzak Czesław	VII	1897
	Izba Skarbowa w Grudziądzu.			
1	Brodnica	Machalski Marjan	VII	1892
2	Chełmno	Drąg Mateusz	VIII	1876
3	Chojnice	Szulc Stanisław	VIII	1898
4	Działdowo	Marcinkowski Stanisław	VIII	1892
5	Gniew	Wróblewski Jan p. o.	X	1886
6	Grudziądz	Chwiałkowski Franciszek	VII	1876
7	Kartuzy	Filipek Marjan	VII	1885
8	Kościerzyna	Willma Alojzy	VIII	1892
9	Nowemiasto	Tytulski Henryk	VII	1898
10	Puck	Siekierzyński Ferdynand	VIII	1871
11	Sępolno	Baran Mieczysław	VIII	1898
12	Starogard	Krzyżanowski Mieczysław	VII	1884
13	Swiecie	Schaeffer Jerzy	VI	1885
14	Tczew	Zajączkowski Tadeusz	VII	1875
15	Toruń	Germak Emiljan	VI	1879
16	Tuchola	Grabowski Józef	VIII	1883
17	Wąbrzeźno	Grzywacz Nikodem	VIII	1893
18	Wejherowo	Skrzypiński Józef	VIII	1900
	Izba Skarbowa w Kielcach			
1	Będzin	Antosz Stanisław	VII	1880
2	Busk	Kowalski Jan	VIII	1887
3	Częstochowa	Kwiatkowski Mieczysław	VI	1869
4	Jędrzejów	Osierda Władysław	VII	1883
5	Kielce	Nowakowski Marjan	VII	1885
6	Końskie	Hoschek Edward	VIII	1897
7	Kozienice	Mączyński Jan	VII	1887
8	Miechów	Wiśnicki Tomasz	VII	1868
9	Olkusz	Płażak Józef	VII	1882
11	Opatów	Kozłowski Stanisław	VII	1883
12	Opoczno	Barański Władysław	VII	1867
13	Pińczów	Czerny Ignacy	VII	1881
14	Radom	Jakacki Wacław	VII	1885
15	Sandomierz	Mucha Kazimierz	VII	1875

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
15	Sosnowiec	Dr. Krywyj Aleksander	VII	1889
16	Wierzbnik	Radecki Karol	VII	1896
17	Włoszczowa	Topaczewski Mikołaj	VI	1881
18	Zawiercie	Popiel Włodzimierz	VII	1879
		Izba Skarbowa w Krakowie.		
1	Biała	Barański Wincenty	VI	1882
2	Bochnia	Schindler Wiktor	VI	1877
3	Brzesko	Balak Stanisław	VI	1882
4	Chrzanów	Mika Franciszek	VI	1871
5	Dąbrowa	Król Kazimierz	VIII	1879
6	Gorlice	Sowiński Emil	VII	1877
7	Grybów	Meiss Karol	VI	1876
8	Jasło	Skrzypek Antoni	VI	1874
9	Kraków I	Gajewski Jan	V	1868
10	Kraków II	Stopowy Józef	VI	1875
11	Kraków III	Manaczyński Józef	VI	1871
12	Kraków powiat	Dr. Karmowski Józef	VI	1870
13	Limanowa	Kasztelewicz Karol	VI	1877
14	Maków	Dęborski Wojciech	VIII	1877
15	Mielec	Postrożny Antoni	VI	1865
16	Myślenice	Kubala Emil	VII	1880
17	Nowy - Sącz	Wojtas Wojciech	VI	1872
18	Nowy - Targ	Wiśniowski Ferdynand	VI	1872
19	Oświęcim	Ogorzałek Wojciech	VI	1871
20	Pilzno	Dancewicz Wawrzyniec	VIII	1866
21	Ropczyce	Wallin Wilhelm	VII	1876
22	Tarnów	Mycoń Józef	VI	1865
23	Wadowice	Pawłowski Józef	VI	1865
24	Wieliczka	Krupski Leopold	VI	1868
25	Żywiec	Dembowski Zygmunt	VI	1878
		Izba Skarbowa w Lublinie.		
1	Biała - Podlaska	Bachman Henryk	VI	1883
2	Biłgoraj	Chałupski Adam	VII	1891
3	Chełm	Grąbczewski Józef	VII	1873
4	Garwolin	Broniatowski Ludwik	VI	1887
5	Hrubieszów	Rosłoniewski Henryk	VII	1888
6	Janów - Lubelski	Krzyszkowski Wiktor	VII	1877

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
7	Janów - Podlaski	Przybyszewski Roman	VII	1893
8	Krasnystaw	Ciołek Adolf	VII	1875
9	Lubartów	Culicki Stanisław	VII	1888
10	Lublin - Miasto	Lipiński Bolesław	VI	1890
11	Lublin powiat	Lachowicz Kazimierz	VII	1875
12	Łuków	Romański Walerjan	VII	1877
13	Puławy	Oliwa Jan	VII	1875
14	Radzyń	Kurkowski Antoni	VII	1887
15	Siedlce	Piesiewicz Jan	VII	1896
16	Sokołów	Trzmielewski Filip	VIII	1892
17	Tomaszów Lub.	Krzeczkowski Jerzy	VII	1889
18	Węgrów	Danowski Bolesław	VII	1876
19	Włodawa	Fijałkowski Józef	VII	1877
20	Zamość	Perycz Aleksander	VII	1880
		Izba Skarbowa we Lwowie.		
1	Bóbrka	Kokoszyński Stanisław	VI	1867
2	Bohorodczany	Czyżyński Stanisław	VII	1872
3	Borszczów	Gulewicz Apolinary	VII	1872
4	Brody	Niemczewski Michał	VI	1876
5	Brzeżany	Dr. Wejwoda Edward	VII	1886
6	Brzozów	Kumor Konstanty	VII	1868
7	Buczacz	Nowacki Jakób	VII	1879
8	Czortków	Dr. Kindij Włodzimierz	VI	1877
9	Dobromil	Flessler Józef	VII	1878
10	Dolina	Hoszowski Jan	VII	1874
11	Drohobycz	Zakliczyński Aleksander	VI	1871
12	Horodenka	Wlasak Wacław	VIII	1881
13	Gródel Jagiell.	Dżulik Dymitr	VIII	1878
14	Jarosław	Lewkowicz Mikołaj	VI	1867
15	Jaworów	Zgodziński Zygmunt	VIII	1876
16	Kałusz	Jasieński Bogusław	VI	1876
17	Kamionka - Strumiłowa	Kruczkiewicz Antoni	VIII	1888
18	Kolbuszowa	Kiełbiński Edmund	VI	1873
19	Kołomyja	Liebhardt Gustaw	VI	1867
20	Kopyczyńce	Domosławski Józef	VIII	1887
21	Kosów	Józefowicz Kajetan	VIII	1881
22	Krosno	Bursztyn Stanisław	VII	1871
23	Lisko	Janowicz Hipolit	VII	1877
24	Lubaczów	Tarnawski Jan	VIII	1885

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
25	Lwów I	Dr. Czyrniański Juljan	VI	1858
26	Lwów II	Lisowski Aleksander	VI	1878
27	Lwów III	Flach Wiktor	VI	1866
28	Lwów IV	Czajka Adam	VI	1878
29	Lwów V	Dziubiński Antoni	VI	1875
30	Lwów powiat	Langer Zygmunt	VII	1880
31	Łańcut	Steuden Jan	VII	1877
32	Mościska	Łuczakowski Włodzimierz	VI	1864
33	Nadwórna	Kutschera Alfred	VII	1874
34	Nisko	Jurczenko Michał	VII	1883
35	Peczeniżyn	Lis Władysław	VII	1869
36	Podhajce	Piotrowski Stefan	VIII	1876
37	Przemyśl	Czauderna Medard	VI	1865
38	Przemyślany	Biliński Bronisław	VIII	1879
39	Przeworsk	Pridon Tadeusz	VII	1875
40	Radziechów	Majkowski Mikołaj	VIII	1883
41	Rawa Ruska	Dr. Bittner Zygmunt	VI	1869
42	Rohatyn	Chodorowski Longin	VI	1877
43	Rudki	Wójcik Władysław	IIIA	1886
44	Rzeszów	Kruźlewski Stanisław	VII	1887
45	Sambor	Maksymowicz Jan	VI	1875
46	Sanok	Augustyński Stanisław	VI	1869
47	Skałat	Müller Stefan	VI	1873
48	Skole	Kahane Karol	VII	1885
49	Sniatyń	Wojtowicz Leon	VI	1878
50	Sokal	Koloński Michał	VI	1873
51	Stanisławów	Salwach Juljusz	VI	1870
52	Stary Sambor	Gruszkiewicz Filomen	VII	1881
53	Stryj	Haisig Ludwik	VI	1873
54	Strzyżów	Lesiewicz Wiktor	VI	1874
55	Tarnobrzeg	Lechowicz Franciszek	VI	1870
56	Tarnopol	Śliwiński Tadeusz	VI	1869
57	Tłumacz	Nikosiewicz Kajetan	VI	1875
58	Trembowla	Karpow Ludwik	VII	1878
59	Turka n/Str.	Wrzoś Tadeusz	VIII	1897
60	Zaleszczyki	Biliński Stanisław	VII	1885
61	Zbaraż	Tyc Antoni	VII	1874
62	Zborów	Mokrzycki Emanuel	VII	1878
63	Złoczów	Sołtyński Zdzisław	VI	1880
64	Żółkiew	Oherok Michał	VI	1886
65	Żydaczów	Kamieński Kazimierz	VII	1870

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
		Izba Skarbowa w Łodzi.		
1	Brzeziny	Westrych Antoni	VIII	1872
2	Kalisz - miasto	Polakowski Jan	VI	1871
3	Kalisz - powiat	Pal Feliks	VII	1889
4	Koło	Andler Mieczysław	VII	1890
5	Konin	Bryl Kazimierz	VIII	1889
6	Łask	Leo Józef	VII	1879
7	Łęczyca	Studecki Stanisław	VII	1898
8	Łódź I	Szałański Zygmunt	VII	1880
9	Łódź II	Kalinowski Józef	VIII	1886
10	Łódź III	Martynowski Aleksander	VI	1883
11	Łódź IV	Podmunicki Sylwester	VII	1885
12	Łódź V	Zmigrodzki Ludwik	VI	1876
13	Łódź VI	Wall Franciszek	VI	1883
14	Łódź VII	Rastawiecki Józef	VIII	1890
15	Łódź VIII	Stasiak Ksawery	VII	1895
16	Łódź IX	Sobieraj Wojciech	VII	1894
17	Łódź X	Jasiński Andrzej	VI	1888
18	Łódź XI	Szosland Czesław	VII	1891
19	Łódź XII	Dull Julian	VII	1875
20	Łódź - powiat	Guttmajer Stanisław	VII	1891
21	Piotrków	Padmunicki Henryk	VI	1880
22	Radomsk	Jesionowski Julian	VII	1879
23	Sieradz	Gęborski Aleksander	VII	1887
24	Słupca	Kuczyka Józef	VII	1868
25	Turek	Komornicki Brunon	VIII	1886
26	Wieluń	Bojanowski Karol	VII	1891
		Izba Skarbowa w Łucku.		
1	Dubno	Pawłowski Kazimierz	VII	1887
2	Horochów	Bohdanowicz Władysław	VIII	1874
3	Kostopol	Mackiewicz Wincenty	VIII	1899
4	Kowel	Szczęśniewicz Hilary	VII	1886
5	Krzemieniec	Madej Piotr	VII	1889
6	Lubomla	Grabowski Mieczysław	VII	1870
7	Łuck	Kitnowski Aleksander	VIII	1883
8	Równe - miasto	Grąbczewski Franciszek	VII	1878
9	Równe - powiat	Kośmider Bolesław	VII	1894
10	Włodzimierz Woł.	Kubasiewicz Józef	VII	1883
11	Zdołbunów	Gsodam Jan	VII	1891

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Izba Skarbowa w Poznaniu			
1	Bydgoszcz-miasto	Rudnicki Władysław	VII	1881
2	Bydgoszcz-pow.	Czerniejewski Marjan	VII	1895
3	Chodzież	Smektała Józef	VIII	1894
4	Czarnków	Śliwiński Henryk	VII	1893
5	Gniezno	Fikowski Juljan	VII	1878
6	Gostyń	Pruchniewicz Jozef	VIII	1895
7	Grodzisk pozn	Kapuściński Franciszek	VIII	1899
8	Inowrocław	Heinricht Juljan	VIII	1884
9	Jarocin	Dusza Zygmunt	VIII	1889
10	Kępno	Junke Władysław	VIII	1896
11	Kościan	Konieczny Czesław	VII	1896
12	Koźmin	Piltz Robert	VII	1893
13	Krotoszyn	Sujak Ludwik	VII	1891
14	Leszno	Czajka Franciszek	VIII	1892
15	Międzychód	Łakomy Stefan	VIII	1895
16	Mogilno	Borys Stefan	VII	1890
17	Nowy-Tomyśl	p. o. Weber Bronisław	IX	1902
18	Oborniki	Dorocki Jan	VIII	1883
19	Odolanów	Wilczek Jan	VII	1893
20	Ostrów pozn.	Kurdziel Kazimierz	VII	1881
21	Ostrzeszów	Wętkowski Stefan	VIII	1900
22	Pleszew	Dymała Władysław	VIII	1895
23	Poznań I	Strzelbicki Edmund	VI	1886
24	Poznań II	Szymański Ludwik	VII	1890
25	Poznań III	Janik Kazimierz	VI	1884
26	Poznań pow.	Leuthold Paweł	VII	1886
27	Rawicz	Gaca Mieczysław	VIII	1895
28	Strzelno	Szklarski Wincenty	VII	1878
29	Szamotuły	Krause Maksymiljan	VII	1889
30	Szubin	Kamyszek Czesław	VII	1881
31	Śmigiel	Jasiński Józef	VIII	1879
32	Śrem	Rozynek Romuald	VII	1886
33	Środa	Wolff Sylwester	VII	1882
34	Wągrowiec	Guderjan Leon	IX	1894
35	Wolsztyn	Mill Bronisław	VIII	1886
36	Września	Tomczak Józef	VII	1893
37	Wyrzysk	p. o. Adamowicz Stanisław	IX	1887
38	Inż. Zając Józef	Krüger Władysław	VIII	1887

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Izba Skarbowa w Warszawie			
1	Aleksandr. Kujaw.	Boge Wiktor	VII	1897
2	Ciechanów	Bielecki Józefat	VII	1868
3	Gostynin	Grapow Kazimierz	VII	1883
4	Grodzisk Warsz.	Pomianowski Henryk	VII	1892
5	Grójec	Jabłoński Bolesław	VII	1893
6	Kutno	Jaworski Walenty	VII	1882
7	Lipno	Rembieliński Stanisław	VII	1886
8	Łowicz	vacat		—
9	Maków Warszaw.	Dobrzyński Bronisław	VIII	1880
10	Mińsk - Mazow.	Borowicz Kazimierz	VI	1888
11	Mława	Siciński Stanisław	VI	1881
12	Płock	Trelewicz Franciszek	VI	1887
13	Płońsk	Lipiński Konrad	VII	1896
14	Przasznysz	Lamprycht Henryk	VII	1888
15	Pułtusk	Czaplicki Feliks	VII	1887
16	Radzymin	Borecki Ignacy	VII	1885
17	Rawa Mazow.	Burggraf Romuald	VII	1895
18	Rypin	Misiewicz Józef	VII	1894
19	Sierpc	Kasperski Mieczysław	VII	1894
20	Skierniewice	Bazak Piotr	VI	1866
21	Sochaczew	Wójcicki Bronisław	VII	1887
22	Warszawa I	Wiśniewski Władysław	VII	1895
23	Warszawa II	Hartman Zenon	VII	1893
24	Warszawa III	Czerkawski Władysław	VI	1888
25	Warszawa IV	Dąmbski Roman	VIII	1886
26	Warszawa V	Racięcki Stanisław	VI	1872
27	Warszawa VI	Kaszewski Franciszek	VI	1890
28	Warszawa VII	Mańkowski Aleksander	VII	1891
29	Warszawa VIII	Cytowski Jan	VII	1891
30	Warszawa IX	Kuźmiński Piotr	VII	1868
31	Warszawa X	Starzycki Jerzy	VII	1898
32	Warszawa XI	Fisch Stefan	VII	1892
33	Warszawa XII	Franio Władysław	VII	1896
34	Warszawa XIII	Werman Karol	VII	1895
35	Warszawa XIV	Guzikowski Adam	VI	1887
36	Warszawa XV	Kowalski Władysław	VII	1894
37	Warszawa XVI	Jamiołkowski Aleksander	VII	1895
38	Warszaaw XVII	Kostrzewski Feliks	VII	1883
39	Warszawa XVIII	Głowiński Józef	VII	1893

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
40	Warszawa XIX	Pomykalski Klemens	VII	1873
41	Warszawa XX	Bramorski Zygmunt	VII	1883
42	Warszawa XXI	Rydzewski Ludwik	VII	1893
43	Warszawa XXII	Kwiatkowski Lucjan	VII	1886
44	Warszawa XXIII	Grossman Waldemar	VII	1897
45	Warszawa XXIV	Grzebski Szczepan	VI	1859
46	Warszawa XXV	Mroczkowski Jan	VI	1877
47	Warszawa XXVI	Iwanow Sergjusz	VIII	1876
48	Warszawa XXVII	Bielski Tadeusz	VII	1892
49	Warszawa XXVIII	Cieszkowski Władysław	VII	1890
50	Warszawa XXIX	Orłowski Adam	VI	1877
51	Warszawa XXX	Ładyżyński Teodor	VI	1890
52	Warszawa XXXI	Smoroński Władysław	VII	1888
53	Warszawa XXXII	Czerniakiewicz Józef	VII	1884
54	Warszawa XXXIII	Szuliński Bolesław	VI	1887
55	Warszawa powiat	Kurpiewski Czesław	VI	1882
56	Włocławek	Mazurowski Wacław	VI	1865

Izba Skarbowa w Wilnie.

1	Brasław	Umecki Józef	VIII	1889
2	Głębokie (na pow. Dziśnieński)	Andrzejewski Antoni	VIII	1904
3	Mołodeczno	Bronakowski Władysław	VIII	1898
4	Oszmiana	Halicki Bronisław	VII	1883
5	Postawy	Raginia Ludwik	IX	1892
6	Święciany	Sokołowski Włodzimierz	VII	1882
7	Wilejka	Woźniakiewicz Józef	VIII	1897
8	Wilno I	Malinowski Władysław	VI	1876
9	Wilno II	Odyniec Paweł	VI	1886
10	Wilno III	Szydłowski Kazimierz	VII	1882
11	Wilno na powiat Wilno - Troki	Zubrzycki Stanisław	VIII	1890

Wydział Skarbowy Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

1	Bielsko	Chmura Stanisław	VI	1876
2	Cieszyn	Golonka Józef	VI	1870
3	Katowice I	Nawrocki Andrzej	VI	1878
4	Katowice II	Herz Marjan	VII	1879

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
5	Królewska Huta	Jurkiewicz Michał	VI	1877
6	Lubliniec	Waja Jan	VII	1890
7	Mysłowice	Krysa Emanuel	VIII	1894
8	Pszczyna	Szymeczek Rudolf	VII	1891
9	Rybnik	Krukurka Karol	VII	1889
10	Siemianowice	Tomica Henryk	VII	1897
11	Świętochłowice	Heczko Jerzy	VII	1882
12	Tarnowskie-Góry	Wiśniewski Czesław	VII	1870

Dział służby katastralnej.

Izba Skarbowa w Grudziądzu *).

Naczelnicy i Kierownicy Urzędów Katastralnych.

1	Brodnica	vacat		
2	Chełmno	Schneigert Władysław	VII	1885
3	Chojnice	Inż. Taczyński Józef	VII	1887
4	Działdowo	vacat		
5	Grudziądz	Lindner Walter	VII	1885
6	Kartuzy	vacat		
7	Kościerzyna	Chmielewicz Stanisław	X	—
8	Nowe Miasto	vacat		
9	Puck	Inż. Tymczyszyn Jan	X	1898
10	Sępolno	vacat		
11	Starogard	Szarmach Franciszek	VIII	1862
12	Świecie	Jenichen Robert	VII	1873
13	Tczew	vacat		
14	Toruń	Spychalski Zygmunt	VII	1871
15	Tuchola	vacat		
16	Wejherowo	Inż. Tyszownicki Michał	X	1899

Izba Skarbowa w Krakowie.

1	Kierownik Oddz. Katastralnego przy Wydziale II Izby Skarbowej	Inż. Simon Michał	VI	1877
2	Inspektor Katastr.	Inż. Gerhardt Filip	VI	1875
3	„ „	Inż. Mayer Franciszek Karol	VII	1874

*) Urzędy Katastralne w okręgu administracyjnym Izby Skarbowej w Grudziądzu podlegają Oddziałowi VI (Katastralnemu) Wydziału II Izby Skarbowej w Poznaniu.

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Naczelnicy Ewodencji Katastru Podatku Gruntowego			
1	Biała	Inż. Chrzanowski Romuald	VII	1877
2	Biecz	Gutkowski Władysław	VIII	1884
3	Bochnia	Dziurzycki Karol	VIII	1890
4	Brzesko	Inż. Leyko Jakób	VII	1878
5	Chrzanów	Inż. Okoński Józef	VII	1881
6	Czarny Dunajec	Niewiadomski Bohdan	VIII	1884
7	Dąbrowa	Buczek Paweł	VIII	1886
8	Dębica	Inż. Ostern Izak	VII	1877
9	Gorlice	Warzel Szymon	VIII	1887
10	Grybów	Inż. Terlecki Stanisław	VII	1867
11	Jasło	Inż. Pec Piotr	VII	1874
12	Jordanów	Inż. Tuczapski Juljan	VIII	1881
13	Kalwarja	Inż. Karaś Bogusław	VIII	1886
14	Kraków	Inż. Bobrowski Rudolf	VI	1874
15	Krzeszowice	Inż. Tyszecki Sofron	VII	1880
16	Limanowa	Inż. Gurak Stanisław	VII	1882
17	Liszki	Podhorcer Majer	VIII	1885
18	Maków	Inż. Gissman Edward	VII	1877
19	Mielec	Wachowski Marcin	VIII	1887
20	Mszana Dolna	Markiewicz Jan	VIII	1889
21	Myślenice	Tobiaszek Franciszek	VIII	1888
22	Nowy - Sącz	Inż. Kubik Gustaw	VII	1861
23	Nowy - Targ	Inż. Gołębski Eugenjusz	VII	1878
24	Oświęcim	Offenberger Samuel	VIII	1887
25	Pilzno	Slompor Piotr	VIII	1887
26	Radłów	Kufrasa Stanisław	VIII	1889
27	Ropczyce	Frühauf Józef	VIII	1886
28	Stary - Sącz	Nowicki Stefan	VIII	1883
29	Tarnów	Inż. Czajka Józef	VII	1885
30	Tuchów	Czejka Karol	VIII	1885
31	Wadowice	Inż. Bromowicz Wilhelm	VIII	1879
32	Wieliczka	vacat		—
33	Wiśnicz	Roszek Władysław	VIII	1882
34	Wolnicz	Bialikiewicz Roman	VIII	1887
35	Żmigród	Kliszcz Emil	VIII	1887
36	Żywiec	Latoń Karol	VII	1889

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
37	Kraków Archiwum Map Katastralnych Oddział Rekonstrukcji Operatów Katastralnych	Inż. Drach Maksymiljan	VII	1877
38	Nowy - Targ Oddział Reambul. dla gmin spisko-orawskich	Inż. Stroka Jan	VI	1870
	Izba Skarbowa we Lwowie.			
1	Kierownik Oddziału Katastralnego przy Wydziale II Izby	Strzygowski Edmund	VII	1880
2	Inspektor Katastr.	Siedmiograj Michał	VI	1877
3	„ „	Inż. Dąbrowski Ksawery	VII	1886
4	„ „ p. o.	Bily Józef	VII	1884
5	„ „	Inż. Skóra Stefan	VI	1882
6	„ „ p. o.	Inż. Warchałowski Zdzisław	VII	1877
	Naczelnicy Ewidencji Katastru Podatku Gruntowego.			
1	Baligród	Inż Zerwanitzer Klemens	VII	1881
2	Bełz	Inż. Sierakowski Zdzisław	VII	1881
3	Bircza	Korduba Włodzimierz	VIII	1883
4	Bóbrka	Zarębski Leopold	VIII	1882
5	Bohorodczany	Brandstädter Edward	VIII	1890
6	Borszczów	Kosturkiewicz Roman	VIII	1889
7	Brody	Bogner Majer	VIII	1882
8	Brzeżany	Mitis Wilhelm	VIII	1882
9	Brzozów	Inż. Gawroński Piotr	VII	1884
10	Buczacz	Galiński Roman	VII	1886
11	Bukowsko	Szafrański Wilhelm	VIII	1887
12	Bursztyn	Inż. Iwańczuk Rudolf	VII	1883
13	Busk	Schwarz Szloma	VIII	1886
14	Cieszanów	Czubaty Teodor	VIII	1886
15	Czortków	Kostecki Jakób	VIII	1887
16	Delatyn	Adler Karol	VIII	1882
17	Dobromil	Inż. Sadowy Kazimierz	VII	1878
18	Dolina	Krzyżanowski Wsewołod	VII	1883

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
19	Drohobycz	Dobrowolski Stanisław	VIII	1890
20	Dukla	Inż. Chaszczewski Józef	VII	1878
21	Dynów	Inż. Jarosiewicz Eugen.	VII	1874
22	Gródek - Jagiell.	Inż. Mazur Jan	VII	1868
23	Halicz	Inż. Czerny Bronisław	VIII	1987
24	Horodenka	Inż. Tarantiuk Józef	VII	1878
25	Jarosław	Inż. Kozłowski Stanisław	VI	1878
26	Jaworów	Inż. Pawlikiewicz Mikołaj	VIII	1884
27	Kałusz	Inż. Marguelies Abraham	VII	1878
28	Kamionka - Str.	Heil Józef	VII	1887
29	Kolbuszowa	Młyński Józef	VIII	1885
30	Kołomyja	Sroczyński Franciszek	VII	1887
31	Komarno	Komarzyński Aleksander	VIII	1887
32	Kopyczyńce	Inż. Martynowski Aleksander	VIII	1886
33	Kosów	Inż. Lang Stanisław	VI	1867
34	Krakowiec	Inż. Chrz Ferdynand	VII	1878
35	Krosno	Inż. Pirgo Kazimierz	VII	1879
36	Leżajsk	Czorpita Michał	VII	1874
37	Lisko	p. o. Inż. Rubin Majer	VII	1878
38	Lwów	Perschke Karol	VII	1887
39	Lubaczów	Büchner Edward	VIII	1886
40	Łańcut	Inż. Bittner Kazimierz	VII	1876
41	Mościcka	Próchnicki Józef	VIII	1889
42	Nadwórna	Otto Kazimierz	VIII	1890
43	Nisko	p. o. Steinberg Jakób	VIII	1885
44	Peczyniżyn	Winter Jona	VIII	1887
45	Podhajce	Sorski Piotr	VIII	1886
46	Przemyśl	Inż. Dembiński Czesław	VI	1873
47	Przemyślany	Chwastowski Wit	VIII	1889
48	Przeworsk	Inż. Zając Józef	VII	1886
49	Radziechów	Inż. Zeimer Juljusz	VII	1877
50	Rawa Ruska	Inż. Chołoniewski Tomasz	VII	1870
51	Bohatyn	Inż. Bieloński Eugenjusz	VIII	1891
52	Rudki	Bisset Marjan	VIII	1877
53	Rymanów	Inż. Kukla Jan	VII	1885
54	Rzeszów	Inż. Michalik Stanisław	VI	1873
55	Sambor	Nachajski Władysław	VII	1883
56	Sądowa Wiśnia	Szymański Tomasz	VII	1872
57	Sanok	Inż. Niedźwiedzki Kazimierz	VIII	1884
58	Sieniawa	Inż. Staniszewski Wincenty	VII	1881
59	Skałat	Inż. Remeza Włodzimierz	VII	1878

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
60	Skole	Inż. Lichtigfeld Jakób	VII	1882
61	Sniatyn	Kostecki Karol	VIII	1891
62	Sokal	Inż. Milz Edward	VII	1880
63	Stanisławów	Inż. Zając Zygmunt	VII	1880
64	Stary Sambor	Inż. Rudnicki Antoni	VII	1887
65	Stryj	Daum Filip	VII	1873
66	Strzyżów	Inż. Winnikow Aleksander	VII	1879
67	Szczerzec	Inż. Szumski Tadeusz	VII	1874
68	Tarnobrzeg	Inż. Śmigielski Karol	VIII	1891
69	Tarnopol	Inż. Murzewski Władysław	VII	1884
70	Tłumacz	Gabański Józef	VIII	1885
71	Trembowla	Kucia Stanisław	VIII	1891
72	Turka n/Str.	Inż. Flis Tomasz	VII	1884
73	Tyśmienica	Inż. Hollender Antoni	VII	1886
74	Ustrzyki Dolne	Sapecki Jan	VIII	1888
75	Zaleszczyki	Inż. Hordyński Franciszek	VII	1878
76	Zbaraż	Inż. Landesberg Majer	VIII	1882
77	Zborów	Bednarski Józef	VIII	1894
78	Złoczów	Inż. Danhoffer Antoni	VI	1867
79	Żółkiew	Inż. Habdas Tadeusz	VII	1886
80	Zurawno	Inż. Rosenberg Kalman	VII	1878
81	Zydaczów	Paryłowski Kazimierz	VIII	1885
82	Lwów Oddz. dla Rekonstrukcji Operatów Kat.	Inż. Kinda Piotr	VI	1871
83	Lwów Oddział dla nowych pomiarów	Inż. Ungeheuer Franciszek	VII	1887
84	Lwów Archiwum Map Katastralnych	Inż. Mackiewicz Adam	VII	1886

Izba Skarbowa w Poznaniu.

1	Kierownik Oddziału Katastralnego przy Wydziale II Izby Skarb.	Inż. Latinek Stanisław Naczelnik Wydziału	V	1875
2	Inspektor Katastr.	Lemke Teofil	VI	1872
3	„ „	Yersin Paweł	VI	1871
4	„ „ eksponowany na okręg Izby Skarbowej Pomorskiej z siedzibą w Toruniu	Inż. Bernolak Seweryn	V	1876

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Naczelnicy Urzędów Katastralnych.			
1	Bydgoszcz	Warmbier Artur	VI	1873
2	Czarnków	Paczyński Juljusz	VIII	1881
3	Gniezno	Simon Jan	VII	1881
4	Inowrocław — na pow. Inowrocław i Strzelno	Roth Ferdynand	VII	1888
5	Jarocin — na pow. Jarocin i Pleszew	Langner Artur	VII	1881
6	Kępno	Kligge Karol	VII	1876
7	Kościan — na pow. Kościan i Śmigiel	Janota Marjan	VII	1886
8	Krotoszyn — na pow. Krotoszyn i Koźmin	Świderski Sebastjan	VII	1881
9	Leszno	Franosz Jan	VII	1882
10	Nakło — na pow. Wyrzysk	Inż. Sztaba Walenty	VII	1884
11	Nowy Tomyśl	vacat		
12	Oborniki	Zawirski Feliks	VII	1884
13	Ostrów — na pow. Ostrów i Odolanów	Moderski Roman	VII	1883
14	Ostrzeszów	Joschiński Hugon	VII	1890
15	Poznań I miasto	Święcicki Stefan	VII	1884
16	Poznań II powiat	Inż. Dudziak Jan	VI	1879
17	Rawicz — na pow. Rawicz i Gostyń	vacat		
18	Srem	Janicki Bolesław	VIII	1877
19	Środa	vacat		
20	Szamotuły — na powiat Szamotuły i Międzychód	Tillmann Józef	VII	1884
21	Szubin	vacat		
22	Września	Janusz Michał	VIII	1888
23	Wolsztyn — na powiat Wolsztyn i Grodzisk	Ripa Antoni	VII	1889
24	Znin — na pow. Znin i Mogilno	vacat		

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Wydział Skarbowy Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.			
1	Kierownik Działu Katastralnego	Paczkowski Wacław	VI	1875
	Naczelnicy Ewidencji Katastru Podatku Gruntowego i Urzędów Katastralnych.			
1	Bielsko E,K,P,Gr,	Janicki Albin	VII	1882
2	Cieszyn E,K,P,Gr,	Szeliga Leonard	VII	1889
3	Katowice U, K,	Hofrichter Ernest	VIII	1878
4	Królewska Huta U, K,	Nickelman Herman	VII	1869
5	Lubliniec U, K,	Pieniel Feliks	VIII	1887
6	Mikołów U, K,	Petzuch Alojzy	VII	1878
7	Pszczyna U, K,	Pach Piotr	IX	1895
8	Rybnik U, K,	Tyski Feliks	VII	1882
9	Tarnowskie - Góry U, K,	Ciupka Franciszek	VIII	1884
10	Wodzisław U, K,	Loszar Maksymiljan	VIII	1894
	Naczelnicy Kas Skarbowych.			
	Izba Skarbowa w Białymstoku.			
1	Augustów	Osiński Władysław	VII	1883
3	Białystok	Rudziński Czesław	VI	1882
3	Bielsk Podlaski	Radkiewicz Bolesław	VII	1873
4	Grajewo	Zontag Leon	VII	1867
5	Grodno	Domurat Józef	VII	1881
6	Kolno	Decewicz Adolf	VII	1886
7	Łomża	Parczewski Raimund	VII	1879
8	Ostrołęka	Sokolik Władysław	VII	1869
9	Ostrów Łomżyński	Leśkiewicz Włodzimierz	VII	1884
10	Sokółka	Gawroński Jan	VII	1884
11	Suwałki	Mittag Jan	VII	1877
12	Wołkowysk	Bronic Tadeusz	VII	1859
13	Wysokie - Mazowieckie	Ostrowski Stanisław	VIII	1873

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
Izba Skarbowa w Brześciu nad Bugiem.				
1	Baranowicze	Bieniarz - Krzywiec Adolf	VII	1888
2	Brześć n/B.	Lewald - Jezierski Stanisław	VI	1866
3	Drohiczyn	Hryniewicki Bolesław	VIII	1875
4	Kamień Koszyrski	Bujnicki Antoni	VII	1886
5	Kobryń	Borkowski Wacław	VIII	1895
6	Kosów	Juchniewicz Zygmunt	VIII	1895
7	Lida	Chrząstowski Gwidon	VII	1887
8	Łuniniec	Adamcewicz Ignacy	VIII	1894
9	Nieśwież	Hermanowicz Feliks	VII	1866
10	Nowogródek	Lejtneker Gustaw	VII	1880
11	Pińsk	Palczewski Andrzej	VIII	1885
12	Prużana	Rozwadowski Piotr	VII	1886
13	Sarny	Jaroszewski Stanisław	VII	1887
14	Słonim	Azarewicz Ignacy	VII	1865
15	Stolin	Zawistowski Bronisław	VIII	1871
16	Stołpce	Mosiewicz Antoni	VII	1895
17	Wołożyn	Sadowski Bronisław	VII	1882
Izba Skarbowa w Grudziądzu.				
1	Brodnica	Schütz Maksymiljan	VIII	1889
2	Chełmno	Janiszewski Jan	VIII	1887
3	Chojnice	Wojewódzki Antoni	VIII	1887
4	Działdowo	Adamski Roman	VIII	1899
5	Gniew	Kłapa Feliks	VIII	1891
6	Grudziądz	Czerniak Stanisław	VIII	1894
7	Kartuzy	Ćwikliński Czesław	VIII	1895
8	Kościerzyna	Chwalibóg Karol	VIII	1878
9	Nowemiasto	Szczepański Edmund	IX	1893
10	Puck	Stołowski Edmund	VIII	1882
11	Sępolno	Katny Mieczysław	VIII	1888
12	Starogard	Piotrowski Leon	VIII	1896
13	Swiecie	Konarski Aleksander	VIII	1892
14	Tczew	Tomaszewski Teofil	VII	1868
15	Toruń	p. o. Siekierkowski Mieczysław	IX	1895
16	Tuchola	Olkiewicz Stefan	VIII	1886
17	Wąbrzeźno	Karpiak Aleksander	VIII	1878
18	Wejherowo	Cichocki Jan	VII	1870

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
Izba Skarbowa w Kielcach.				
1	Będzin	Majewski Edmund	VII	1880
2	Busk	Choroszyński Antoni	VIII	1892
3	Częstochowa	Nanys Władysław	VII	1877
4	Jędrzejów	Toczyłowski Stanisław	VII	1872
5	Kielce	Nowak Teofil	VI	1874
6	Końskie	Szlifirski Jan	VII	1867
7	Kozienice	Leszczyński Kazimierz	VII	1883
8	Miechów	Marusa Andrzej	VII	1869
9	Olkusz	Woner Aleksander	VII	1873
10	Opatów	Sokołowski Kazimierz	VII	1879
11	Opoczno	Kozerański Roch	VIII	1887
12	Pińczów	Bieganik Julian	VII	1866
13	Radom	Twarowski Kajetan	VI	1860
14	Sandomierz	Korsak Witold	VII	1872
15	Sosnowiec	Mestel Józef	VII	1872
16	Wierzbnik	Michotek Wiktor	IX	1870
17	Włoszczowa	Czarnecki Stanisław	VII	1888
18	Zawiercie	Chwaliński Stanisław	VII	1877
Izba Skarbowa w Krakowie.				
1	Biała	Jarosz Józef	VII	1870
2	Bochnia	Biedroński Józef	VII	1872
3	Brzesko	Cyma Andrzej	VII	1869
4	Chrzanów	Rychlik Emil	VII	1875
5	Czarny Dunajec	Erban Władysław	VIII	1873
6	Dąbrowa	Bartel Wincenty	VII	1868
7	Gorlice	Piotrowski Walerjan	VIII	1866
8	Grybów	Maciejowski Roman	VII	1869
9	Jasło	Mialowich Fryderyk	VII	1879
10	Kraków I	Repczyński Ignacy	VII	1873
11	Kraków II	Reczyński Jan	VII	1878
12	Limanowa	Starakiewicz Stanisław	VIII	1878
13	Maków	Magiera Józef	VIII	1887
14	Mielec	Chimiczewski Ludwik	VIII	1872
15	Myślenice	Cwynar Wojciech	VIII	1879
16	Nowy - Sącz	Ciliński Otmar	VII	1870
17	Nowy - Targ	Mehlem Aleksander	VII	1879
18	Oświęcim	Kogut Tomasz	VII	1880

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
19	Pilzno	Świątnicki Stanisław	VIII	1870
20	Podgórze Kraków	Rewakowicz Michał	VII	1866
21	Ropczyce	Sulisz Tomasz	VII	1871
22	Tarnów	Szybalski Bronisław	VII	1869
23	Wadowice	Marmola Jan	VII	1869
24	Wieliczka	Wolański Bolesław	VII	1871
25	Żywiec	Erychleb Adolf	VII	1877
		Izba Skarbowa w Lublinie.		
1	Biała Podlaska	Modliński Stanisław	VII	1887
2	Biłgoraj	Dłużniewski Wacław	VII	1865
3	Chełm	Drozdowski Stanisław	VII	1885
4	Garwolin	Niewmierzycki Karol	VII	1871
5	Hrubieszów	Puszkin Adolf	VII	1877
6	Janów Lubelski	Wdowiak Józef	VII	1875
7	Janów Podlaski	Brzostek Michał	VII	1893
8	Krasnystaw	Kalisz Bronisław	VIII	1875
9	Lubartów	Piiarowski Władysław	VII	1885
10	Lublin	Pelczyński Lucjan	VI	1876
11	Łuków	Nowicki Felicjan	VII	1866
12	Puławy	Araszkiewicz Seweryn	VIII	1871
13	Radzyń	Pawlina Henryk	VIII	1895
14	Siedlce	Hublewski Stanisław	VII	1880
15	Sokołów	Grunwald Józef	VIII	1877
16	Tomaszów Lub.	Gozdek Piotr	VII	1880
17	Węgrów	Karpuiski Karol	VIII	1881
18	Włodawa	Nowakowski Stanisław	VIII	1883
19	Zamość	Balicki Stanisław	VII	1881
		Izba Skarbowa w Łucku.		
1	Bohorodczany	Kałużniacki Juljan	VIII	1865
2	Borszczów	Łucki Piotr	VII	1876
3	Bóbrka	Drohomirecki Władysław	VII	1874
4	Brody	Huczyński Leon	VII	1866
5	Brzeżany	Horniak Stanisław	VII	1868
6	Brzozów	Nyrkowski Tadeusz	VIII	1882
7	Buczacz	Eisler Juljan	VIII	1878
8	Czortków	Krukiewicz Stefan	VII	1864

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
9	Dobromil	Blemer Joachim	VII	1863
10	Dolina	Zderkowski Włodzimierz	VIII	1881
11	Drohobycz	Wendeker Franciszek	VII	1865
12	Gródek-Jagiell.	Niżankowski Włodzimierz	VIII	1865
13	Horodeńka	Wierzayski Karol	VIII	1882
14	Jarosław	Mrozek Wojciech	VII	1870
15	Jaworów	Starzyński Stanisław	VIII	1884
16	Kałusz	Łucki Władysław	VIII	1875
17	Kamionka Strum.	Bubnicki Franciszek	VII	1874
18	Kolbuszowa	Ornatowski Bohdan	VIII	1888
19	Kołomyja	Janiszewski Ignacy	VII	1880
20	Kopyczyńce	Nawłoka Stanisław	VII	1873
21	Kosów	Petrowicz Zacharjasz	VIII	1881
22	Krosno	Leśniak Michał	VII	1867
23	Lisko	Bogdanowicz Michał	VIII	1875
24	Lubaczów	Łańcucki Jan	VIII	1884
25	Lwów A	Maciszewski Stanisław	VIII	1880
26	Lwów B	Nowakowski Jan	VII	1882
27	Lwów miasto	Scheiger Józef	VII	1871
28	Lwów powiat	Siemieński Ignacy	VII	1869
29	Łańcut	Modliszewski Roman	VII	1870
30	Mościska	Dziedzic Walenty	VII	1872
31	Nadwórna	Ostern Leon	VIII	1869
32	Nisko	Majer Jan	VIII	1880
33	Peczeniżyn	Celewicz Grzegorz	VIII	1874
34	Podhajce	Wiemuth Jan	VII	1864
35	Przemyśl	Stetkiewicz Konstanty	VII	1863
36	Przemyślany	Tenerowicz Walenty	VIII	1874
37	Przeworsk	Flak Stanisław	VII	1876
38	Radziechów	Chrzan Wojciech	VIII	1882
39	Rawa Ruska	Pankiewicz Teodor	VIII	1868
40	Rohatyn	Wilusz Michał	VII	1866
41	Rudki	Fenik Wiktor	VII	1883
42	Rzeszów	Krogulecki Jan	VIII	1874
43	Sambor	Pawlik Grzegorz	VII	1875
44	Sanok	Moskal Józef	VII	1869
45	Skałat	Żukowski Michał	VIII	1865
46	Skole	Englisch Tadeusz	IX	1886
47	Sniatyń	Jurkiewicz Kazimierz	VII	1871
48	Sokal	Winnicki Bazyli	VIII	1881

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
49	Stanisławów	Pauli Ludwik	VII	1879
50	Stary Sambor	Dowbecki Józef	VIII	1879
51	Stryj	Hebal Rudolf	VIII	1880
52	Strzyżów	Lubelski Stanisław	VIII	1883
53	Tarnobrzeg	Niezabitowski Walerjan	VII	1862
54	Tarnopol	Poźniak Jan	VII	1868
55	Tłumacz	Skliwa Alojzy	VIII	1873
56	Trembowla	Witomski Gabrjel	VIII	1867
57	Turka n/Str.	Biliński Władysław	VIII	1867
58	Zaleszczyki	Trojanowski Stanisław	VIII	1887
59	Zbaraż	Łagodzic Ignacy	VIII	1873
60	Zborów	Firman Bazyli	VIII	1868
61	Złoczów	Sankowski Józef	VIII	1879
62	Żółkiew	Ożga Witold	VII	1873
63	Żydaczów	Rajewski Józef	VIII	1879
		Izba Skarbowa w Łodzi.		
1	Brzeziny (Pomocnicza Kasa Sk. Brzezińska w Tomaszowie)	Rybiński Wacław	VII	1881
		Skoczylas Antoni	IX	1889
2	Kalisz	Lipiński Józef	VII	1869
3	Koło	Kraszewski Mieczysław	VII	1872
4	Konin	Szymanderski Jan	VII	1884
5	Łask	Radzik Zygmunt	VII	1878
6	Łęczyca	Królikowski Roman	VII	1882
7	Łódź I	Jerzykowski Wiesław	VI	1883
8	Łódź II	Seweryński Aleksander	VII	1870
9	Piotrków	Lamch Marcin	VII	1881
10	Radomsk	Staszewski Kazimierz	VIII	1884
11	Sieradz	Kierociński Stanisław	VII	1883
12	Słupca	Sucharzewski Feliks	VIII	1885
13	Turek	Krasowski Marjan	VII	1880
14	Wieluń	Valknowski Zygmunt	VII	1872
		Izba Skarbowa w Łucku.		
1	Dubno	Wilczyński Józef	VII	1878
2	Horochów	Niedźwiecki Antoni	VII	1861
3	Kostopol	Deryng Piotr	VIII	1885
4	Kowel	Markiewicz Kajetan	VII	1885

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
3	Krzemieniec	Jasiński Aleksander	VII	1870
6	Lubomla	Paprowicz Stanisław	VIII	1887
7	Łuck	Topczewski Bronisław	VI	1881
8	Równe	Grekowicz Michał	VI	1882
9	Włodzimierz Woł.	Majewski Leon	VII	1872
10	Zdołbunów	Tomaszek Jaropułk	VIII	1872
		Izba Skarbowa w Poznaniu.		
1	Bydgoszcz	Gaworzewski Aleksy	VII	1879
2	Chodzież	Maresz Adam	VIII	1879
3	Czarnków	Słodowy Antoni	VIII	1891
4	Gniezno	Packań Józef	VII	1878
5	Gostyń	Gemzer Józef	VIII	1871
6	Grodzisk Pozn.	Kopczyński Franciszek	VIII	1879
7	Inowrocław	Brzuchowski Włodzimierz	VIII	1881
8	Jarocin	Woschke Roman	VII	1876
9	Kępno	Piosik Bolesław	VIII	1883
10	Kościan	Paździor Józef	VIII	1885
11	Koźmin	Karchowski Wojciech	VIII	1889
12	Krotoszyn	Dronowicz Jan	VII	1876
13	Leszno	Król Wincenty	VII	1880
14	Międzychód	Paziuk Antoni	VIII	1869
15	Mogilno	Majewski Franciszek	VIII	1899
16	Nowy Tomyśl	Ptaszyk Franciszek	VIII	1880
17	Oborniki	Kondrowski Rudolf	VIII	1885
18	Odolanów	Nowicki Sylwester	VIII	1898
19	Ostrów Pozn.	Ziemiański Franciszek	VII	1886
20	Ostrzeszów	May Tadeusz	VIII	1886
21	Pleszew	Jonek Stanisław	VIII	1893
22	Poznań	Illasiewicz Włodzimierz	VI	1868
23	Rawicz	Niemczewski Lutosław	VIII	1877
24	Strzelno	Rolle Marjan	VIII	1891
25	Szamotuły	Wołoszyn Jerzy	VIII	1869
26	Szubin	Małecki Wacław	VIII	1895
27	Śmigiel	Smoluchowski Stanisław	VIII	1877
28	Śrem	Tyszarski Władysław	VIII	1867
29	Środa	Nieruchalski Józef	VIII	1888
30	Wągrowiec	Dabiński Stanisław	VII	1873
31	Wolsztyn	Szybowicz Maksymiljan	VIII	1872
32	Września	Kaczorowski Franciszek	VIII	1859
33	Wyrzysk	Klappa Józef	VII	1877
34	Żnin	Lapis Tadeusz	VIII	1885

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
		Izba Skarbowa w Warszawie.		
1	Aleksandrów Kuj.	Michałowski Antoni	VII	1862
2	Ciechanów	Wiśniewski Jan	VII	1875
3	Gostynin	Jagielski Jan	VII	1881
4	Grodzisk	Pohoski Jan	VII	1874
5	Grójec	Mrozowski Walerjan	VII	1869
6	Kutno	Pawłowski Władysław	VII	1886
7	Lipno	Karasiewicz Roman	VII	1871
8	Łowicz	Elżanowski Józef	VII	1881
9	Maków	Włoczkowski Karol	VII	1883
10	Mińsk Mazowieck.	Malinowski Anastazy	VII	1861
11	Mława	Bukowiecki Tadeusz	VII	1893
12	Płock	Strupczewski Gustaw	VII	1858
18	Płońsk	Jankowski Ignacy	VII	1873
14	Przasnysz	Brzeziński Jan	VII	1879
15	Pułtusk	Monszyński Jan	VIII	1895
16	Radzymin	Garbulski Stefan	VII	1877
17	Rawa	Chorąży Mikołaj	VII	1875
18	Rypin	Siemiński Ignacy	VIII	1879
19	Sierpc	Witkowski Leon	VII	1874
20	Skierniewice	Grzeczyński Stefan	VIII	1887
21	Sochaczew	Otowczyc Jan	VIII	1885
22	Warszawa	Czerwiński Kazimierz	VII	1883
23	Warszawa powiat	Wypych Edward	VII	1874
24	Włocławek	Woźnicki Aleksander	VII	1879
		Izba Skarbowa w Wilnie.		
1	Brasław	Rytel Wacław	VII	1883
2	Głębokie	Iwanicki Wacław	VII	1878
3	Mołodeczno	Kamieniecki Bronisław	VII	1877
4	Oszmiana	Górski Stanisław	VII	1857
5	Postawy	Kozłowski Paweł	VIII	1896
6	Święciany	Oziewicz Jan	VII	1881
7	Wilejka	Ossowski Stanisław	VIII	1878
8	Wilno	Walicki Fortunat	VI	1878
		Wydział Skarbowy Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego		
1	Bielsko	Biały Jan	VII	1878

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
2	Cieszyn	Nowak Mieczysław	VII	1869
3	Katowice główna	Klapetek Wiktor	VII	1886
4	Katowice	Persowski Jan Cyryl	VIII	1881
5	Lubliniec	Pohl Wiktor	VII	1885
6	Królewska Huta	Mrozek Jan	VIII	1885
7	Mysłowice	Kaczmarczyk Józef	VIII	1881
8	Pszczyna	Harlos Wilhelm	VIII	1898
9	Rybnik	Kufa Franciszek	IX	1900
10	Siemianowice	Simka Konrad	IX	1897
11	Świętochłowice	Globus Henryk	VII	1894
12	Tarnowskie Góry	Szefer Ryszard	IX	1902

Naczelnicy Urzędów Skarbowych do spraw opłat stemplowych i podatku spadkowego.

		Izba Skarbowa w Krakowie.		
1	Kraków	Dr. Nowaczyński Edward	V	1866
		Izba Skarbowa we Lwowie.		
2	Lwów	Gyurkowich Leon	VI	1865
		Izba Skarbowa w Łodzi.		
3	Łódź	Kordasz Jan	VI	1868
		Izba Skarbowa w Poznaniu.		
4	Poznań	Kolbuszewski Franciszek	V	1872
		Izba Skarbowa w Warszawie.		
5	Warszawa	Wołoszyński Władysław	VI	1876
		Izba Skarbowa w Wilnie.		
6	Wilno	Kucharski Olgierd	VII	1892
		Wydział Skarbowy Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.		
7	Katowice	Malik Ludwik	VI	1870

Naczelnicy i Kierownicy Urzędów Skarbowych Akcyz i Monopoli Państwowych.

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Izba Skarbowa w Białymstoku.			
1	Białystok	Stocki Edward	VIII	1882
2	Grodno	Brzeski Stefan	VI	1863
3	Łomża	Górski Jerzy	VII	1884
	Izba Skarbowa w Brześciu nad Bugiem.			
1	Brześć n/Bugiem	Zalewski Antoni	VII	1874
2	Lida	Korwin - Kijuć Antoni	VII	1868
3	Pińsk	Kruszewski Mikołaj	VI	1868
4	Słonim	Mościcki Józef	VII	1875
	Izba Skarbowa w Grudziądzu.			
1	Brodnica	Neusser Gustaw	VII	1881
2	Chojnice	Zachorowski Kazimierz	VII	1886
3	Grudziądz	Rosłanowski Alojzy	VII	1865
4	Starogard	Werhn Alfons	VII	1879
5	Toruń	Bogdanowicz Stanisław	V	1878
6	Wejherowo	Finik Teofil	VII	1873
	Izba Skarbowa w Kielcach.			
1	Częstochowa	Włosiński Kazimierz	VII	1870
2	Kielce	Makarewicz Władysław	VI	1851
3	Miechów	Grenso Franciszek	VI	1862
4	Opatów	Derejski Franciszek	VI	1855
5	Radom	Mączyński Władysław	VI	1856
	Izba Skarbowa w Krakowie.			
1	Kraków	Guzdek Wincenty	VI	1873
2	Nowy - Sącz	Mika Stanisław	VI	1869
3	Tarnów	Działo Michał	VII	1885
4	Wadowice	Guzikowski Michał	VI	1875

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Izba Skarbowa w Lublinie.			
1	Chełm	Kalicki Jan	VIII	1862
2	Lublin	Sztokmar Aleksander	VI	1873
3	Łuków	Bodziński Józef	VI	1869
4	Siedlce	Cielecki Feliks	VIII	1867
5	Zamość	Knapik Kazimierz	VI	1865
	Izba Skarbowa we Lwowie.			
1	Brody	Heller Stefan	VI	1877
2	Brzeżany	Dr. Kozak Juljan	VII	1892
3	Czortków	Madej Jan	VIII	1883
4	Jarosław	Czaban Teofil	VI	1862
5	Kołomyja			
6	Lwów	Wierzbicki Władysław	VI	1879
7	Przemyśl	Godek Jan	V	1865
8	Rzeszów	Pietruszewicz Stefan	VI	1885
9	Sambor	Rudnicki Edward	VI	1877
10	Sanok	Zajączkowski Bolesław	VIII	1880
11	Stanisławów	Leszczyński Franciszek	VI	1864
12	Tarnopol	Topolnicki Jan	VI	1877
13	Żółkiew	Wach Zygmunt	VII	1887
	Izba Skarbowa w Łodzi.			
1	Kalisz	Wize Jan	VI	1868
2	Konin	Górski Zygmunt	VII	1888
3	Łódź	Gajdziński Stanisław	VI	1867
4	Piotrków	Bujnicki Arkadjusz	VII	1880
5	Sieradz	Kluge Antoni	VI	1870
	Izba Skarbowa w Łucku.			
1	Kowel	Horodeński Bronisław	VII	1874
2	Łuck	Sikorski Karol	VI	1859
3	Równe	Fot Piotr	VI	1855

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Izba Skarbowa w Poznaniu.			
1	Bydgoszcz	Deszkiewicz Tadeusz	VI	1870
2	Gniezno	Kasprzyca Franciszek	VII	1872
3	Inowrocław	Dobkiewicz Franciszek	VII	1894
4	Jarocin	Mańczyński Władysław	VIII	1878
5	Leszno	Głowski Władysław	VII	1885
6	Międzychód	Jawornik Edward	VII	1875
7	Ostrów poznański	Reichelt Antoni	VII	1869
8	Poznań	Kapłański Bolesław	VI	1873
9	Rogóźno	Mielczarek Stanisław	VII	1890
	Izba Skarbowa w Warszawie.			
1	Płock	Bliziński Sanisław	VI	1869
2	Skierniewice	Daykowski Edward	VI	1874
3	Warszawa I miasto	Bogdziewicz Piotr	VI	1872
4	Warszawa II okr.	Zawadzki Lucjan	VII	1869
5	Włocławek	Pieszkański Konstanty	VI	1864
	Izba Skarbowa w Wilnie.			
1	Wilejka	Żukowski Józef	VII	1862
2	Wilno	Kamiński Adam	VI	1873
	Wydział Skarbowy Śląskiego Urzędu Woje wódzkiego.			
1	Cieszyn	Szeiwel Władysław	VII	1890
2	Mysłowice	Klug Mieczysław	VII	1895
3	Rybnik	Cichocki Stefan	VII	1872

Dział służby celnej

L. p.	Siedziba Urzędu	Nazwisko i imię	Stopień służbowy	Rok urodzenia
	Dyrekcja Ceł we Lwowie.			
1	Prezes Dyr. Ceł	Smolka Kazimierz	V	1880
	Naczelnicy Wydziałów.			
1	Wydział I	Gruca Tadeusz	VI	1875
2	„ II	Ilnicki Antoni	VII	1878
3	„ III	Schweiner Karol	VII	1881
4	„ IV	Orkisz Eugenjusz	VI	1881

Urzędy Celne.

1) Barwinek, 2) Chyżne, 3) Czarny Dunajec, 4) Husiatyn, 5) Jurgów, 6) Korbielów, 7) Kozaczówka, 8) Kraków, 9) Kuty, 10) Lwów, 11) Ławoczne, 12) Łupków, 13) Łysa Polana, 14) Muszyna, 15) Niedzica, 16) Oświęcim, 17) Podwołoczyska, 18) Przemyśl, 19) Sianki. 20) Skałat, 21) Śniatyn—Załucze. 22) Stanisławów. 23) Tarnów, 24) Toki, 25) Zaleszczyki, 26) Zwardoń.

	Dyrekcja Ceł w Mysłowicach.			
1	Prezes Dyr. Ceł	Dębicki Bogdan	V	1872
	Naczelnicy Wydziałów.			
1	Wydział I	Gabryałowicz Zygmunt	VI	1863
2	„ II	Milewski Aleksander	VI	1866
3	„ III	Safin Władysław	VII	1884
4	„ IV	Romański Bronisław	VIII	1887

Wydział I — Administracyjny. Wydział II — Postępowanie Celnego. Wydział II Rachunkowy, Wydział IV — Kontroli Fachowej.

Urzędy Celne.

1) Bielsko. 2) Bobrek. 3) Boruszowice. 4) Brusiek. 5) Brynek. 6) Brzezie. 7) Brzeziny. 8) Buków. 9) Bytom Dworzec Główny z ekspoz. Bytom Zachodni. 10) Bytom Dąbrowa (Stadtwald). 11) Chałupki. 12) Chebzie z ekspoz. Nowy Bytom, Nowa Wieś i Lipiny. 13) Chorzów z ekspoz. Laura Huta, Chropaczów i Hajduki. 14) Chwałęczyce. 15) Cieszyn z ekspoz. Most Główny, Most Jubileuszowy i Czeski Dworzec. 16) Dziedzice. 17) Glinica. 18) Glückaut. 19) Goleszów. 20) Gołkowice. 21) Istebna. 22) Kaczyce Raj. 23) Kaczyce Wieś. 24) Karf. 25) Katowice z ekspoz. Baildona Huta, Marta Huta, Ferrum, Nikiszowiec i Wełnowiec. 26) Knurów. 27) Kolonja Lisowska. 28) Krywałd. 29) Lubliniec. 30) Łagiewniki. 31) Makoszowy. 32) Marklowice. 33) Młyn Szombierski. 34) Mysłowice. 35) Pawłów. 36) Pawonków I. 37) Pawonków II. 38) Przyszowice. 39) Pusta Kuźnica. 40) Radzionków z ekspoz. Cecylja i Radzionków kopalnia. 41) Raszczyce. 42) Redensblick. 43) Repty Nowe. 44) Rozbark. 45) Rudzka Kuźnica Wschód. 46) Rybna. 47) Rybnik z ekspoz. Paruszowice i Chwałowice. 48) Samuelsglick. 49) Sośnica. 50) Stare Tarnowskie Góry. 51) Sumina z ekspoz. Górek Sumina. 52) Szarlej. 53) Szyb Karol Emanuel. 54) Wiktor. 55) Wilcza Dolna. 56) Wolfgansweiche. 57) Zabrze. 58) Zebrzydowice.

Dyrekcja Ceł w Poznaniu.

1	Prezes Dyr. Ceł	Radwański Stefan	IV	1879

Naczelnicy Wydziałów.

1	Wydział I	Mikołajewski Stanisław	VI	1872
2	„ II	Narkiewcz - Jodko Witold	VI	1874
3	„ III	Kozłowski Władysław	VII	1890
4	„ IV	Stępkowski Władysław	VI	1866

Urzędy Celne.

1) Bądecz. 2) Bonowo. 3) Brzezno. 4) Bydgoszcz. 5) Chełst. 6) Chojnice z ekspoz. Władysławek. 7) Czarnków. 8) Dębno Polskie. 9) Długie-Nowe. 10) Dobrzec. 11) Dorotowo. 12) Drawsko. 13) Drawski Młyn. 14) Fitowo. 15) Gardeja. 16) Gdynia. 17) Gołaszyn. 18) Gorzycko. 19) Gowidlino. 20) Grudziądz. 21) Hel. 22) Henrykowo. 23) Jamielnik. 24) Jamno. 25) Janowo. 26) Jeziorki. 27) Kaszczor. 28) Kębłowo. 29) Kępno. 30) Kołodziejki. 31) Konarzyny. 32) Kopanica. 33) Korzeniewo. 34) Kościerzyna. 35) Krasnołęka. 36) Książęcy las. 37) Leszno. 38) Łobżonka. 39) Masłowo. 40) Miasteczko. 41) Międzychód z ekspoz. w/m. 42) Napromek. 43) Nowa Karczma. 44) Opalenie. 45) Pawłów. 46) Poznań. 47) Puck. 48) Purgałki. 49) Rakowice. 50) Rawicz. 51) Siemianice. 52) Silno. 53) Skoroszów. 54) Słupia. 55) Sowiagóra. 56) Strzelbienino z ekspoz. w/m. 57) Sulmierzyce. 58) Tczew. 59) Toruń. 60) Trzciel. 61) Ujście. 62) Uzdowo. 63) Wieluń. 64) Wielka Tymawa. 65) Witkowo. 66) Władysławek. 67) Wojsk. 68) Wygoda. 69) Zamarte. 70) Zamostne. 71) Zawda. 72) Zbarzewo. 73) Zbąszyn. 74) Zduny z eksp. w/m. 75. Żarnowiec.

Dyrekcja Ceł w Warszawie.

1	Prezes Dyr. Ceł	Siewierski Kwiryn	VI	1876

Naczelnicy Wydziałów.

1	Wydział I	Białobłocki Kazimierz	VI	1880
2	„ II	Pomorski Wacław	V	1877
3	„ III	Wilczyński Leon	VI	1870
4	„ IV	Krzyżanowski Włodzimierz	VI	1875

Urzędy Celne.

1) Chorzele. 2) Czarnówek. 3) Dąbrowy. 4) Gola. 4) Grajewo z posterunkiem celnym Bogusze. 6) Janów. 7) Korzec z ekspoz. Szopy Uściańskie. 8) Łódź. 9) Mikaszewice. 10) Ostróg. 11) Praszka. 12) Rokitno. 13) Sosnowiec. 14) Warszawa z ekespozyturami Warszawa I, Warszawa Dworzec Główny i port lotniczy Warszawa — Mokotów. 15) Wincenta. 16) Zdołbunowo z eksp. w/m., Białozórka, Łanowce, Majków i Szumsk.

Dyrekcja Ceł w Wilnie.

1	Prezes Dyr. Ceł	Lewakowski Stanisław	IV	1877

Naczelnicy Wydziałów.

1	Wydział I	Konopko Teodor	VIII	1872
2	„ II	Hoffman Konstanty	VII	1872
3	„ III	Wiewiórka Leopold	VIII	1875
4	„ IV	Chmielewski Stanisław	VI	1861

Urzędy Celne.

1) Bakałarzewo. 2) Dokszyce z ekspoz. Dołhinów. 3) Druja. 4) Dzisna. 5) Filipów. 6) Olechnowicze z ekspoz. Raków. 7) Orany. 8) Raczki z posterunkiem celnym Lipówka. 9) Radoszkowice. 10) Stołpce z ekspoz. Nagórna i Rubieżewicze. 11) Turmont z ekspoz. Dukszty. 12) Wilno z ekspoz. Jawniuny. 13) Zahacie.

Inspektorat Ceł na obszar Wolnego Miasta Gdańska.

1	Naczelnik	Kurnatowski Rafał	V 1878

Dyrekcja Ceł na obszar Wolnego Miasta Gdańska.

Urzędy Celne.

1) Bahnhof Leegetor z ekspoz. Strohdeich. 2) Post. 3) Hauptbanhof z ekspoz. Olivaer Tor. 4) Kaiserhafen. 5) Freibezirk. 6) Hafenkanal. 7) Weichselbanhof. 8) Weichselmünde. 9) Zopott z ekspoz. Oliva. 10) Langfuhr (Wrzeszcz). 11) Hohenstein. 12) Simonsdorf z ekspoz. Neuteich. 13) Kalthof. 14) Tiegenhof. 15) Stutthof. 16) Dubashaken. 17) Einlage. 18) Pieckel. 19) Neue Welt. 20) Packhof. 21) Holm.

Polski Monopol Tytoniowy

Przez zakupienie wysokogatunkowych surowców tytoniowych rosyjskich i południowo-bałkańskich oraz przez przeprowadzenie nowych prób odpowiednich mieszanek wprowadzone zostało

znaczne polepszenie jakości wszystkich wyrobów tytoniowych

Państwowe fabryki tytoniu, znajdujące się: 2 w Warszawie, 3 w Poznaniu oraz w Białymstoku, Bydgoszczy, Grodnie, Kościanie, Kowlu, Krakowie, Łodzi, Monasterzyskach, Radomiu, Starogardzie, Wilnie, Winnikach i Wodzisławiu, dostarczają wszystkim Państwowym Magazynom tytoniowym:

polepszonych sort tytoniu, cygar i papierosów

W miarę wyczerpania się starych zapasów u hurtowników i sprzedawców, znajdą się w obrocie wyłącznie wyroby tytoniowe nowej, lepszej jakości, wśród nich specjalne gatunki jak:

„Egipskie Specjalne" „Tryumf", „Złota Pani",

specjalne tytonie

„Herzegowina", „Pursiczan"

oraz **nowowprowadzony tytoń fajkowy** w blaszanych pudełkach, nieustępujący zagranicznym, importowanym wyrobom.

Dochów Skarbu Państwa stale wzrastający wynosi:

w roku	1924	133.700.000.— zł.
„	1925	182 600.000.— „
„	1926	270.000.000.— „
„	1927 (od 1.I do 1.X)	253.000.000.— „

W interesie Państwa, obowiązkiem każdego obywatela jest zwalczanie przemytnictwa wyrobów tytoniowych i popieranie własnej wytwórczości.

Państwowy Monopol Soli

Wszelki obrót solą w POLSCE jest przywilejem Państwa (monopolem). Wykonywanie tego monopolu należy obecnie do dwóch Ministerstw, a mianowicie: produkcją soli zarządza MINISTERSTWO PRZEMYSŁU i HANDLU, sprzedażą jej — MINISTERSTWO SKARBU.

Naczelny Zarząd MONOPOLU SOLI sprawuje Pan Minister Skarbu, który jest najwyższą instancją w sprawach dotyczących przywozu, wywozu i handlu solą. Organem zaś handlowym, powołanym do sprzedaży soli, wyprodukowanej przez wszystkie czynne Zakłady Salinarne, jest BIURO SPRZEDAŻY SOLI,

podległe Departamentowi Akcyz i Monopolów MINISTERSTWA SKARBU.

Wyprodukowana w Salinach sól przechodzi do Ministerstwa Skarbu po cenie kosztów własnych, sprzedaż zaś jej normuje się według cen, ustalanych przez MINISTERSTWO SKARBU. Różnica między temi dwoma cenami stanowi czysty dochód Skarbu.

MONOPOL SOLI jest źródłem poważnego i stałego dochodu dla SKARBU PAŃSTWA. :-: :-: :-: :-: Czysty dochód z tego monopolu za ostatnie lata przedstawia się następująco:

na rok	1924	preliminowano	Zł. 15.000.000,	osiągnięto	Zł.	16.000.000
„	1925	„	„ 28.769.500,	„	„	31.726.627
„	1926	„	„ 31.879.900,	„	„	42.200.000
„	1927	do dnia 1.XI	„ —	„	„	35.000.000

Konsumcja soli w POLSCE za ostatnie lata uwidoczniona jest w poniższem zestawieniu:

GATUNEK SOLI	w r. 1924 Kg.	w r. 1925 Kg.	w r. 1926 Kg.	w r. 1927 do dnia 1.X Kg.
Sól warzonka	58.490.409	100,202.065	120,000,000	120,000,000
Sól kamienna	184 396.162	213,162.344	208.534.000	142 677,000
Ogółem	242,886.571	313,364,409	328,534,000	262,677.000

ZAKŁADY AMUNICYJNE

„POCISK"

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, UL. MIŃSKA № 29

TEL. 385 do 389

AMUNICJA

KARABINOWA, ARMATNIA MYŚLIWSKA

LONTY I KAPSLE GÓRNICZE

MASZYNY I NARZĘDZIA PRECYZYJNE

SPÓŁKA AKCYJNA

PABJANICKIEJ FABRYKI PAPIERU ROB. SAENGER

ZARZĄD: WARSZAWA, SMOLNA 17.

FABRYKA PAPIERU W PABJANICACH
„ „ we WŁOCŁAWKU
„ CELULOZY we WŁOCŁAWKU

Krajowe Towarzystwo Meljoracyjne Sp. Akc.

Rok założenia 1905.

Instytucja o charakterze społecznym, współpracująca z organizacjami rolniczemi i instytucjami samorządowemi nad szerzeniem meljoracji w kraju.

Warszawa, ul. Kopernika № 30.

ODDZIAŁY I PRZEDSTAWICIELSTWA: w Krakowie, Toruniu, Częstochowie, Kaliszu, Wilnie, Łęczycy, Radomiu i Włocławku.

Wykonywa wszelkie meljoracje Przeprowadza pomiary. Ułatwia zawiązywanie spółek wodnych. Udziela pożyczki na meljoracje z własnych środków. Wszelkie porady w biurze bezpłatnie.

Izba Handlowa Polsko-Francuska

Chambre de Commerce Polono-Francaise

Warszawa, Szkolna 10. **Varsovie, Szkolna 10.**

reconnue par arrêté du Ministre du Commerce et de l'Industrie le 26 Novembre 1924.

Biuro czynne od 9-ej do 3 pp. Telefon 174-50.

Bureaux ouverte 9 à 3 h. Telephone 174-50.

Prezes: Bogusław Herse.
V. Prezesi: Andrzej Garbiński i Eugenjusz Hannothaux.
Dyrektor: Wacław Os rowski (pryyjmuje od 11 do 1 p.p.).

Bank Przemysłowców Polskich

Spółka Akcyjna

(dawniej Kasa Pożyczkowa Przemysłowców Warszawskich, założona w r. 1870)

w Warszawie przy zbiegu ul. Złotej i Zgoda (gmach własny).

Kapitał zakładowy: Zł 1.000.000 (powiększa się do Zł 2.500.000).
Kapitał rezerwowy Zł. 135.000.

Załatwia wszelkie operacje w zakres bankowości wchodzące.

ZAKŁADY GRAFICZNE

B. WIERZBICKI i S-ka

Warszawa, ul. Chmielna 61, tel. 46-73, 246-93.

PRZYJMUJĄ DO WYKONANIA:

KSIĄŻKI, CZASOPISMA ILUSTROWANE, KATALOGI, DRUKI WIELOBARWNE, AKCJE, PLAKATY, ETYKIETY, KLISZE DO DRUKU JEDNO I WIELOBARWNE, SZYLDZIKI

UWADZE PP. PREZESÓW IZB SKARBOWYCH

APARATY GAZOWE

KUCHNIE I KUCHENKI GAZOWE
PIECE KĄPIELOWE GAZOWE.
PIECYKI I ŻELAZKA GAZOWE.
ŻELAZKA I PODGRZEWACZE KRAWIECKIE.

OŚWIETLENIE NAFTOWE I ELEKTRYCZNE

LAMPY I ŻYRANDOLE WISZĄCE ŚCIENNE I STOJĄCE DO OŚWIETLENIA ELEKTRYCZNEGO I NAFTOWEGO.

Rok założenia 1867.

Najwyższe nagrody na wystawach.

Ostatnio najwyższe nagrody na Wystawie Higieniczno-Spożywczej.
Dyplom Honorowy Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Fabryka Lamp, Bronzów i Aparatów Gazowych

JAN SERKOWSKI SP. AKC.

Warszawa, Nowolipie 76/78. Telef. 6-12 i 163 87.

Adresy i telefony władz skarbowych w większych miastach.

WARSZAWA.

Izba Skarbowa	ul. Rymarska 1	tel.	145-90
Prezes	„	„	145-91
Zastępca Prezesa	„	„	145-83
Referat Dewizowy	„	„	109-26
Wydział I. Naczelnik	„	„	145-90
Referat osobowy	„	„	145-97
Referat gospodarczy	„	„	109-26
Intendent gmachu	„	„	142-11
Wydział II. Naczelnik	„	„	317-01
Oddział podatku majątk. i informacyjny	„	„	145-63
Oddział pod. przemysłowego	„	„	313-66
Oddział bilansowy-kierownik	„	„	295-55
Oddział bilansowy-kancelarja	„	„	142-17
Oddział egzekucyjny	„	„	77-94
Wydział III. Naczelnik	„	„	145-95
Wydział III. Zastępca	„	„	57-95
Wydział IV. Naczelnik	ul. Nowy-Świat 70	„	140-54
Wydział IV. Rachuba	„	„	145-16
Wydział V. Naczelnik	ul. Rymarska 1	„	313-68
Wydział VI. Naczelnik	„ 12	„	268-37
Wydział VI. Oddział rent	„	„	196-25
Skład przedmiotów zasekwestrowanych	ul. Smocza 19		

Urzędy Skarbowe Podatków i Opłat Skarbowych.

I Urząd	ul. Długa 19	„	78-85
II Urząd		„	317-02
III Urząd	ul. Długa 42	„	317-03
IV Urząd		„	317-04
V Urząd	ul. Ludna 9	„	53-36
VI Urząd		„	53-54
VII Urząd		„	142-92
VIII Urząd	ul. Długa 42	„	78-15
IX Urząd	ul. Bielańska 18	„	317-69
X Urząd		„	89-35
XI Urząd	ul. Leszno 12	„	77-73
XII Urząd		„	317-12
XIII Urząd		„	317-11
XIV Urząd	ul. Nowolipki 10	„	111-54
XV Urząd		„	317-05
XVI Urząd		„	317-16
XVII Urząd		„	80-69
XVIII Urząd		„	317-18

KSIĄŻNICA ATLAS

WARSZAWA
Nowy-Swiat 59
P. K. O. 117.

LWÓW
Czarnieckiego 12
P. K. O. 149.598.

Wyciąg z katalogu wydawnictw własnych:

Gruszecka-Nitschowa — Nauka o Polsce 3,00

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wraz z ustawą z dn. 2 sieprnia 1926 r., opracował A. Paszkudzki 4,40

Pawłowski-Bystroń-Peretjatkowicz — Polska Współczesna 4,20

Petyniak-Sanecki — Zarys Nauki Skarbowej 5,00

Petyniak Sanecki i Tomanek — Zasady ekonomji społecznej 4,50

Breit i Blumenfeld — Podatek majątkowy, ustawa wraz z rozporządzeniem 6,00

Buzek — Główne zasady polityczne ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu 3,50

Grodyński — Polskie prawo budżetowe 3,20

Kwiatkowski i Różański — Podatek od piwa, ustawa wraz z rozporządzeniem 3,20

Młynarski — Kryzys i reforma walutowa 6,00

Weinfeld — Rocznik polski. Tablice statystyczne za r. 1922 6,00

Young Hilton — O położeniu finansowem Polski . . 2,50

XIX Urząd	ul. Miedziana 8	„	317-19
XX Urząd		„	75-36
XXI Urząd	ul. Nowogrodzka 60 A	„	317-21
XXII Urząd		„	317-22
XXIII Urząd		„	317-43
XXIV Urząd		„	317-34
XXV Urząd		„	75-17
XXVI Urząd		„	317-26
XXVII Urząd	ul. Marszałkowska 56	„	89-85
XXVIII Urząd	ul. Nowogrodzka 60 A	„	317-28
XXIX Urząd		„	313-67
XXX Urząd		„	317-30
XXXI Urząd		„	317-41
XXXII Urząd	ul. Marszałkowska 56	„	317-42
XXXIII Urząd	ul. Wileńska 15	„	169-09

Urząd na powiat Warszawski, ul. Długa 50 „ 131-03

Urząd Opłat Stemplowych, ul. Bracka 1 „ 66-87

Oddział Stemplowy — kierownik „ 119-55

I. Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państw., ul. Nowy Świat 70.
- Naczelnik „ 77-85
- Kancelarja „ 278-99
- Oddział kontroli skarbowej „ 238-63

II. Urząd Skarbowy Akcyz i Monop. Państw., ul. Nowogrodzka 60 „ 156-17

Kasa Skarbowa, ul. Rymarska 1 „ 131-88

Kasa Skarbowa Pomocnicza, ul. Nowogrodzka 60 „ 73-07

Kaa Skarbowa na powiat Warszawski, ul. Długa 50 „ 131-06

Dyrekcja Ceł, ul. Miodowa 3
- Prezes „ 15-43

Wydział Administr., Naczelnik, ul. Miodowa 3 „ 217-91

Ogólny „ 6-58

Intendentura straży celnej, ul. Długa 50 „ 22-61

Urząd Celny Warszawski, st. Warszawa-Gdańska, Towarowa
- Naczelnik Urzędu „ 518-66
- Kancelarja „ 203-10

Ekspedytura Urzędu Celnego przy Urzędzie Poczt., Warszawa 1, Pl. Napoleona 10 „ 518-65

Ekspedytura Urzędu Celnego na dworcu głównym „ 10-41

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ

„EUROPA"

SPÓŁKA AKCYJNA.

w Warszawie, ul. Królewska 18.

Załatwia wszelkiego rodzaju ubezpieczenia życiowe na najdogodniejszych warunkach.

Oddziały, Reprezentacje i Ajentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej Polskiej.

T-wo „EUROPA" jako specjalnie Towarzystwo życiowe jest w możności dać swym ubezpieczonym najwięcej korzyści w postaci udziału w zyskach, co w praktyce wygląda w ten sposób, że za 1926 rok przyznano 20% dywidendy.

KRAKÓW.

I Urząd skarb. pod. i opł. sk. ul. Krowoderska 5, telef. 1465
II " " " " " " Kanonicza 17, " 468
III " " " " " " Józefińska 14, " 263
Urząd opłat stempl., ul. Wiślna 7, " 2503
Urząd sk. pod. i opłat sk. dla powiatu Krakowskiego w Krakowie, ul. Kanonicza 17.

LWÓW.

Izba Skarbowa — Plac Św. Ducha 1
Urząd Skarbowy Pod. i Opł. Skarb. Lwów-miasto Dzielnica I, II, III, IV, V — Pl. Cłowy 1 telef. 2-23
" " " " " " " " powiat ul. Rutowskiego 21 tel. 15-20
Urząd Stemplowy — ul. Rutowskiego 17, tel. 1-22.

ŁÓDŹ.

Izba Skarbowa — ul. Zawadzka 11.
Prezes, telef. 2-46. Sekretarjat, telef. 37-15.
Naczelnik I Wydziału, telef. 2-41.
" II Wydziału, telef. 47-70; referenci II Wydziału, tel. 37-55.
" III Wydziału, telef. 2-76.
" IV Wydziału, telef. 45-62.
" V Wydziału, telef. 40.

I Urząd Skarb. Pod. i Opł. Skarb. ul. Ogrodowa 28-a telef. 5-72
II " " " " " " " " " " 5-72
III " " " " " " " " " " 62-42
IV " " " " " " " " " " 2-57
V " " " " " " Moniuszki 4 " 2-67
VI " " " " " " Gdańska 106 " 64 87
VII " " " " " " Ogrodowa 28-a " 1-89
VIII " " " " " " " " " " 64-76
IX " " " " " " Skwerowa 1 " 49-80
X " " " " " " " " " " 49-80
XI " " " " " " 6-go Sierpnia 6 " 54-41
XII " " " " " " " " " " 54-41

A. B. C.

najlepszy jedwab
do szycia

poleca

ROSYJSKO - WŁOSKIE
TOWARZYSTWO AKCYJNE
WYROBÓW WŁÓKNISTYCH

WARSZAWA, CZERNIAKOWSKA 199.
Telefon 66-04.

Urząd Skarbowy Pod. i Opł. Skarb. na powiat Łódzki ul. Ogrodowa 28-a telef. 9-25
Urząd Opłat Stemplowych ul. Ogrodowa 28-a telef. 2-65
Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów ul. Gdańska 44 telef. 2-37
I Kasa Skarbowa ul. Kościuszki 14 telef. 2-35
II Kasa Skarbowa ul. Ogrodowa 28-a telef. 52-30

POZNAŃ.

Izba Skarbowa, ul. Skarbowa 10, telef. 18-09, 55-21, 55-22.
Urząd Skarbowy Pod. i Opł. Skarb. I, ul. Św. Marcina 41, telef. 23-01.
Urząd Skarbowy Pod. i Opł. Skarb. II, Al. Marcinkowskiego 23, telef. 21-15.
Urząd Skarbowy Pod. i Opł. Skarb. III, ul. Piekary 17, telef. 41-88
Urząd Skarbowy Pod. i Opł. Skarb., Poznań-Powiat, ul. Piekary 17, telef. 29-56.
Urząd Opłat Stemplowych, ul. Pocztowa 23, telef. 14-68.

WILNO.

Izba Skarbowa, ul. Wielka Pohulanka 10.
Prezes Izby, ul. Wielka Pohulanka, telef. 2.
Wydział I, ul. Wielka Pohulanka, telef. 140.
„ II, ul. Wielka Pohulanka, telef. 44.
„ III, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 47.
„ IV, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 144.
„ V, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 109.
Urzędy Skarbowe Pod. i Opł. Skarb. I, II, III, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 231.
Kasa Główna, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 154.
Kasa Skarbowa, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 298.
Urząd Skarbowy Pod. i Opł. Skarb. na pow Wileńsko-Trocki, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 1053.
Urząd Opłat Stemplowych, ul. Wielka Pohulanka 10, telef. 1119.
Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państwowych, telef. 481, I Oddział, ul. Ostrobramska 16, telef. 12-62, II Oddział, ul. Sierakowska 18, telef. 672, III Oddział, ul. Mostowa 16, IV Oddział ul. Ostrobramska 16, telef. 1262.

Uniwersytet Warszawski BIBLIOTEKA Wydz. Hum. Filia w Białymstoku

Hotel POLONIA-PALACE

wprost dworca Głównego.

Tramwaje elektryczne we wszystkich kierunkach.

160 pokojów, ogrzewanie centralne, światło elektryczne, windy, pokoje kąpielowe.

Woda bieżąca zimna i gorąca, zegary elektryczne, sygnalizacja świetlna zamiast dzwonków, telefony — w każdym pokoju.

Czytelnia zaopatrzona w dzienniki i ilustracje krajowe i zagraniczne.

Pierwszorzędne: kawiarnia i restauracja.

Codzienne koncerty pierwszorzędnych zespołów muzycznych—w Kawiarni od godz. 7 do 12 w., w Restauracji od g. 9 wiecz. do 1 w nocy.

Uwadze

W. P. Prezesów

Izb

Skarbowych

polecamy:

patentowane kasy

BETONOWE

SYST. „FORTIS"

nieczułe na włamanie i przepalenie acetylenem oraz wysoce ogniotrwałe szafy BETONOWE

SYST. „FORTIS"

do przechowywania ksiąg i dokumentów

Oferty i Katalogi na żądanie

„FORTIS"— Warszawa, Towarowa 33 tel. 257-31.

Inż. W. NIEMANN

WARSZAWA,

UL. CHŁODNA № 26 m. 6. TELEF. 283-20

JENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO FABRYK BUDOWY MASZYN MŁYŃSKICH „MIAG"

AMME-LUTHER, SECK, GREFFENIUS, KAPLER

MŁYNY ZBOŻOWE BUDOWA I PRZEBUDOWA WG. NAJNOWSZEGO SYSTEMU MIELENIA I DLA KAŻDEJ WYDAJNOŚCI

W POLSCE WYBUDOWANO I PRZEBUDOWANO DOTYCHCZAS KILKASET WIĘKSZYCH MŁYNÓW

Maszyny młyńskie firmy „MIAG".
Spichrze silosowe, magazynowe i elewatorowe.
Urządzenia Transportowo-Pneumatyczne.
Silosy żelazne.
Mechaniczne urządzenia transportowe.
Łamacze twardych objektów i urządzenia cementowni.
Wielkie piece rotacyjne.
Urządzenia do odkurzaczy.
Wydzielacze elektro-magnetyczne.
Turbiny wodne dla każdego spadu i wydajności
Szlifiernie drzewa i fabryki tektury.
Urządzenia olejarni.
Urządzenia browarów i słodowni.
Urządzenia do przemiału i sortowania cukru.

Ericsson

Polska Akcyjna Spółka Elektryczna

Warszawa, Al. Ujazdowska 47.
Ł ó d ź, ul. Piotrkowska Nr. 79.

Dostarcza urządzenia telefoniczne wszelkich systemów.

Specjalność automaty.
Najkrótszy termin dostawy.

Towarzystwo Akcyjne Ubezpieczeń

„POLONIA"

w Warszawie.

Założone w roku 1917.

Ubezpiecza: od OGNIA, KRADZIEŻY z włamaniem i rabunku, ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ, TRANSPORTY kolejowe, morskie i rzeczne oraz przesyłki walorowe, SZYBY wystawowe.

Od roku 1924, t. j. od chwili wprowadzenia złotego, Towarzystwo wypłaciło odszkodowań na sumę przeszło

Zł. 5.000.000.—

Na zapytania zarówno telefoniczne, jak i piśmienne :-: :-: Towarzystwo bezzwłocznie udziela wyjaśnień :-: :-:

CENTRALA: Warszawa, Plac Napoleona 3.

Telefony: 48-36, 109-48, 72-16, 27-01, 48-26.

WŁASNE DOMY: w Warszawie, Grudziądzu, Katowicach, Poznaniu.

ODDZIAŁY znajdują się: w BYDGOSZCZY (ul. Gdańska 165), w CZĘSTOCHOWIE (ul. Panny Marji 41), w KATOWICACH (ul. Słowackiego 14), we LWOWIE (ul. Kopernika 30), w ŁODZI (ul. 6-go Sierpnia 1), w Poznaniu (ul. 3-go Maja 2), i WILNIE (ul. Adama Mickiewicza 29).

JENERALNE REPREZENTACJE: w KRAKOWIE (ul. Krzyża 5), oraz w RÓWNEM (ul. Jen. Hallera 3).

INSPEKTORAT: w GRUDZIĄDZU (ul. Dworcowa 25).

Reprezentacje i ajentury we wszystkich miastach Rzplitej Polskiej.

Radę Zarządzającą Towarzystwa stanowią:

Stanisław ks. Lubomirski — Prezes, Edgardo Gr. Uff. Morpurgo — Vice-Prezes; Angelo Dott. Comm. Arra, Dr. filoz. Marceli Barciński, Dr. Walter de Fischel, Antoni Gintowt, Hipolit Gliwic, Stanisław Meyer, Edward Missuna, Józef Pfeiffer, Kazimierz Szwede, Wiktor Wiener.

KOMISJA REWIZYJNA: Kazimierz Broniewski, Stefan Brun, Stanisław Fuchs, Leon Nowakowski, Karol Olszowski.

DYREKTOR NACZELNY: inż. Edward Missuna.

DYREKTORZY: Wład. Morelenbaum i Winc. Józef Piatkiewicz

K. Buszczyński i S-wie S.A.

Dawniej K. BUSZCZYŃSKI i M. ŁĄŻYŃSKI

Hodowla nasion buraków, warzyw i zbóż.

POD NAUKOWEM KIEROWNICTWEM PROFES. UNIW. JAGIELLOŃSKIEGO

EDMUNDA ZAŁĘSKIEGO.

ZARZĄD:

Warszawa, Mazowiecka 1 m. 4, tel. 197-35.

ROK ZAŁOŻENIA 1886.

STACJE SELEKCYJNE I DOŚWIADCZALNE:

GÓRKA NARODOWA POD KRAKOWEM
WIĘCŁAWICE POD INOWROCŁAWIEM
NIEMIERCZE NA PODOLU.

ODDZIAŁY:

KRAKÓW, ul. BASZTOWA 17, TEL. 11-51
KALISZ ul. WROCŁAWSKA 13, TEL. 244.

OSTRZEŻENIE.

Powszechne uznanie, jakiem się cieszą wyroby bawełniane „Widzewskiej Manufaktury", spowodowały, że niektóre niesumienne jednostki i firmy starają się podszywać pod naszą markę, wypuszczając na rynek towary, pod względem nazwy, opakowania, ostemplowania, a nawet numerów, łudząco podobne do naszych.

Prosimy Szanowną Publiczność o zwracanie przy zakupach bacznej uwagi na naszą markę fabryczną, wzór której podajemy poniżej, przyczem nadmieniamy, że obecnie zamieszczamy markę tę wraz ze stemplem uznającym gatunek nietylko na samem opakowaniu, lecz również na początku i na końcu każdej sztuki towaru.

WIDZEWSKA MANUFAKTURA
Sp. Akc.
ŁÓDŹ
BIURO SPRZEDAŻY I CENTRALA
CEGIELNIANA 20
Telefony: 20-16, 20-17, 20-18,
Fabryka: 10-10 i 1-56.
Adres telegr.: „Wima, Łódź".

Wykwintne ubiory damskie i męskie
gotowe i na zamówienia oraz **Futra**
POLECA:

Warszawska Spółka Bławatna
Sp. z o. o.
Warszawa, Marszałkowska 66 róg Wilczej
Telefon № 195-29.
Firma chrześcijańska

Spółka Akcyjna
„Steinhagen, Wehr i S-ka"
FABRYKA PAPIERU
w Myszkowie.
Adres telegraficzny: „STEINHAGEN, MYSZKÓW"

Skład Warszawski: ul. Moniuszki № 4.

Tel. № 21-60, 21-36, 21-59 Adr. tel.: „STEINHAGWEHR, WARSZAWA".

PULSA

MYDŁA TOALETOWE

glicerynowe,
kwiatowe,
przetłuszczone.

Skład fabryczny:
Warszawa, Wierzbowa Nr. 11.

FUTRA

Maksymiljan Apffelbaum i S-ka

WARSZAWA

Marszałkowska 125.

HOTEL EUROPEJSKI

W WARSZAWIE

Poleca 250 pokojów i apartamentów komfortowych z wannami, bieżącą wodą, gorącą i zimną, telefonami i t. p.
Wykwintna restauracja i kawiarnia. Codziennie koncert doborowej orkiestry od 6 do 1 w nocy.

Hotel „BRISTOL"

w Warszawie

Krakowskie Przedmieście № 42|44.

Poleca 250 pokojów i apartamentów komfortowych z wannami, zimną i gorącą wodą, telefonami, windami i t. p.

Dom Transportowo-Ekspedycyjny

I. Drozdowski i S. Pollak

Warszawa, Zgoda 1, telefon 99-13, 109-11 i 85.

Transportowanie, Clenie, Magazynowanie, Składy wolnocłowe, Oddziały w Gdańsku, Bomst i Hagen (Westpr.). Korespondenci w Gdyni, Łodzi, Hamburgu oraz we wszystkich krajach i portach.

Adres telegraficzny: „DOMTRANS".

„ELIBOR"

Spółka Akcyjna Handlowo-Przemysłowa

„Ł. J. BORKOWSKI"

ZARZĄD — WARSZAWA — MAZOWIECKA 11.

Adres dla depesz Zarządu i Oddziałów: „ELIBOR"

Oddziały: Częstochowa, Dąbrowa Górn., Gdańsk, Lublin, Łódź, Poznań, Radom.

Agentury: Borysław, Gdynia, Katowice, Kielce, Kraków, Piotrków.

Własne Zakłady Górniczo-Hutnicze „CHLEWISKA", ziemia Kielecka.

Posiadamy stale na składzie:

żelazo, belki, blachy krajowe i zagraniczne, rury, węgiel, koks, antracyt i cement.

Wyłączne przedstawicielstwa:

Br. Koerting, inżektory, motory i t. p.

Schoeller-Bleckmann, stal.

Richard Klinger, klingerit.

Richard Felde, piły.

F. Piechatzek, wciągi Lüdersa

Vereinigte Stahlwerke „Dortmunder Union" A. G., ściany szpuntowe bez nitow.

Guenter & Co, świdry „Titan", „Atex".

Pasy transmisyjne zagraniczne J. Laroche-Lechat.

Pasy transmisyjne krajowe Herkules.

Pilniki marki „Hossyb", Żbikowskich Zakładów Stalowych

Kowadła „Herkules" K. Rudzki i S-ka.

Karbid S. A. „Karbid Wielkopolski".

Specjalny Dział Samochodowy

CHEVROLET osobowe i ciężarowe cztero-cylindrowe 30 HP.

BUICK sześciocylindrowe 60 HP. i 80 HP.

OLDSMOBILE sześciocylindrowe 40 HP.

ZAKŁAD
TAPICERSKO-DEKORACYJNY i MEBLOWY
PAWEŁ GRODECKI
WARSZAWA
ZŁOTA 26. TELEFON 112-94.

OPTYK DYPLOM
WYK
KATOWICE

ODKURZACZE i FROTERKI ELEKTRYCZNE
„PROTOS"
Fabrykat Zakładów SIEMENSA
Warszawa, Nowy Świat 30, Tel. 24-22.
Łódź, Piotrkowska 96. Tel. 63-11.
Demonstrowanie na żądanie.

Fakryka Cukrów i Czekolady
Czesław Twarowski i S-ka
Warszawa
Ul. Chłodna 36, telefon 72-75.

Polskie Zakłady
SIEMENS
Spółka Akcyjna.

ODDZIAŁY;

Warszawa, Foksal 18,
Łódź, Piotrkowska 96,
Sosnowiec, Dęblińska 1,
Kraków, Grodzka 58,
Lwów, Jagiellońska 7.

Wszelkie dostawy i urządzenia w zakresie elektrotechniki prądów silnych i słabych.

Tow. Akc. Budowy Maszyn i Urządzeń Sanitarnych

DRZEWIECKI i JEZIORAŃSKI

Rok założenia 1893.

Centrala: Warszawa, Al. Jerozolimskie Nr. 71.

Oddziały:

Kraków, ul. Szpitalna 7.
Poznań, Wały Zygmunta Augusta 2.
Łódź, ul. Nawrot 85.
Wilno, ul. Wiłkomierska 3.

Ogrzewania centralne — Wodociągi i kanalizacja
Wentylacja — Pralnie mechaniczne
Suszarnie — Kuchnie parowe i gazowe
Gazociągi.

Instytut Wydawniczy „BIBLJOTEKA POLSKA" S. A.

POSIADA:

Księgarnię w Warszawie, Nowy-Świat 23/25
zaopatrzoną w doborowy sortyment polski
—:— **i zagraniczny** —:—

ORAZ WŁASNE

ZAKŁADY GRAFICZNE

w BYDGOSZCZY, JAGIELLOŃSKA 20

wykonywujące wszystkie prace w zakres drukarstwa i nowoczesnej grafiki wchodzące.

Polskie Zakłady Chemiczne

„NITRAT"

Spółka Akcyjna

Warszawa, Mińska 29. Tel. 3-85

TRÓJNITRATOLUOL.

Egzystujące od roku 1888

Warszawskie Akc. T-wo Pożyczkowe

na Zastaw Ruchomości

(pierwszy lombard akcyjny)

Kantor Główny: pl. Napoleona № 2.
Tel. Sekretarjatu i Buchalterji 7-08.
Zarząd 73-08. Wydział kapitału oprocent. 285-03.
Oddział I. Przejazd 1, tel. 7-28.
Oddział I Łódzki: ul. Zachodnia 31, tel. 48-47.
Wydaje pożyczki na zastaw kosztowności i towarów.
Kantor Główny i Oddział Łódzki przyjmują kosztowności i papiery do depozytu za niską opłatą.
Biura czynne od 9 — 3, w soboty do 2 po poł.

FABRYKA MASZYN I ODLEWNIA

ORTWEIN, KARASIŃSKI i Ska

SPÓŁKA AKCYJNA

BIURO ZARZĄDU: w Warszawie, Nowogrodzka 40.

FABRYKA: we Włochach, stacja Włochy pod Warszawą.

WYRABIA:

Maszyny parowe — Wirówki
Kompresory — Błotniarki
Pompy — Urządzenia dla cukrowni
Masowa produkcja łopat.

ROK ZAŁOŻENIA 1911.

ZAKŁADY ELEKTROTECHNICZNE

WACŁAW RRYGIEWICZ, MICHAŁ ZUCKER i Ska

„BEZET"

SPÓŁKA AKCYJNA, WARSZAWA

Zarząd i biuro instalacyjne: Marszałkowska 119, tel. 274-84 i 37-40. Fabryka aparatów i maszyn: Skierniewicka 7, telef. 274-49. Adres telegraficzny: „Bezet" Warszawa.

Polecają w wykonaniu własnem:

Silniki elektryczne (prąd stały i trójfazowy) w wielkościach od 0,1 do 4 KM. Oporniki: rozruchowe, regulatory obrotów, regulatory napięcia, regulatory teatralne. Nastawniki tramwajowe i do celów przemysłowych. Automaty do uruchamiania silników. Szlifierki elektryczne. Rozruszniki, Transformatory i inne Dział instalacyjny wykonywa wszelkie urządzenia elektryczne do siły i światła. Dostawa wszelkich artykułów elektrycz.

FABRYKA CELULOZY I PAPIERU

„NATRONAG"

SP. AKC. W KALETACH

WYRABIA:

niebieloną celulozę sodową.

Natronowe papiery pakowe o wysokiej wytrzymałości z czystej celulozy sodowej naturalnie bronzowe i kolorowe, niegładzone, jednostronnie gładzone i satynowane, papiery kablowe, od 18 gr. na m² wzwyż, papiery krepowane i parafinowane.

Worki papierowe z czystej celulozy sodowej do opakowania cementu i nawozów sztucznych.

Główny przedstawiciel

Zygmunt Weiss, Warszawa, Marszałkowska 68.

Składy Stali, Filników, Narzędzi i Maszyn pomocniczych

JÓZEF JAGIELSKI

WARSZAWA KRÓLEWSKA 17.

JENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO ANGIELSKICH HUT STALOWYCH

THOS FIRTH and SONS w SHEFFIELDZIE.

SPÓŁKA AKCYJNA

DOM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY

FRANCISZEK FUCHS i SYNOWIE

WARSZAWA, MIODOWA 18.

CZEKOLADA, CZEKOLADKI, KARMELKI,
KAKAO, KAWA, HERBATA.

KANTOR WYMIANY I LOTERJI

L. TARGOWNIK

Warszawa, Wierzbowa 7 (Plac Teatralny). Tel. 239-88.

KONTO CZEKOWE W P.K.O. 10241

Kupno i sprzedaż walut zagranicznych, papierów procentowych i monet złotych. Sprzedaż losów loterji państwowej.

Najwytworniejsze cukry, czekolada, landrynki firmy

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

K. MACHLEJD

SP. AKC.

w Warszawie, ul. Chłodna Nr. 45 Telefon Nr. 9-15

Sklep: Chmielna Nr. 9, telefon Nr. 269-83.

OLEJE roślinne, lniany i rzepakowy MAKUCHY

POLECA

OLEJARNIA

K. SCHWEITZER i S-ka

WARSZAWA, GRZYBOWSKA 9, TEL. 257-37.

Towarzystwo Zakładów Metalowych

B. HANTKE

w Warszawie, Sp. Akc.

WARSZAWA, ul. SREBRNA № 9.

A. Huta Częstochowa. Tel. Biura Sprzedaży w Warszawie 77-40

WIELKIE PIECE, STALOWNIA, WALCOWNIA.

Huta produkuje: surowiec odlewniczy i martenowski. Stal Siemensmartenowską. **Wyroby walcowane:** szyny normalnotorowe i akcesorja do nich, szyny kolejkowe i kopalniane i akcesorja do nich, żelazo sztabowe, kątowe, dwuteowe, korytkowe, okienne, bednarkę, drut walcowany i t. d.

Odlewy stalowe według własnych lub dostarczonych modeli.

B. Fabryka Warszawska. Telefon Biura Sprzedaży 4-59.

Fabryka produkuje: druty ciągnione i zwyczajne, ocynkowane i galwanizowane od 0,16 mm. do 13,5 mm., druty kolczaste, płaskie i fasonowe, gwoździe druciane wszelkich fasonów, śruby wszelkich typów, nakrętki, nity, akcesorja kolejowe, widły stalowe od 2 do 10 zębów, łopaty różnych fasonów, sprężyny do bron i kultywatorów, lemieszyki i t. p.

Gwoździe do obuwia t. zw. teksy ręczne i maszynowe.

Podkówki szwedzkie do obuwia.

C. Kopalnie Rudy w powiecie Częstochowskim.

Produkcja miesięczna 12 — 15.000 ton rudy prażonej.
Ogólna ilość robotników w Zakładach T-wa ca. 3.000.

Towarzystwo Przemysłu Metalowego

K. RUDZKI i S-ka

Spółka Akcyjna

w Warszawie, ul. Fabryczna Nr. 3.

Budowa mostów i wszelkich konstrukcji metalowych.
Kompletne urządzenia wodociągów oraz urządzenia przeciwpożarowe z tryskaczami systemu Linsera.
Odlewy stalowe do różnych celów technicznych.
Kowadła stalowe „Herkules" do 300 kg. w sztuce.
Turbiny wodne, systemu Francisa.
Dźwigi różnych systemów (krany mostowe, portalowe, obrotowe).
Urządzenia kolejowe, zwrotnice, obrotnice, suwnice, przesuwnice i t. p.

ROLNIK EKONOMISTA Dwutygodnik, organ Związku Polskich Organizacyj Rolniczych.

Jedyne czasopismo poświęcone zagadnieniom ekonomiki rolnej.

Artykuły. Dział oficjalny Związku Polskich Organizacyj Rolniczych. Własne korespondencje zagraniczne. Konjunktury cen. Kronika krajowa. Kronika zagraniczna. Przegląd piśmiennictwa krajowego i zagranicznego. Recenzje i krytyki.

Prenumerata kwartalnie Zł. 8.—

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Kopernika Nr. 30, tel. 102-74.

SKŁAD ŻELAZA I BLACHY

LIPSZYTZ I JUDKOWSKI

Warszawa, Plac Grzybowski 14

TEL. 287-90.

Zęby — ozdobą twarzy!

Żądajcie u p. p. Dr. Lek. Dentystów — platynę na białem złocie

BARONA

Zastępuje drogą platynę.

RAFINERJA BARONA

Warszawa, Królewska 39, tel. 245-23. — Adres telegr.: JAKOBARON Warszawa.

Przedsiębiorstwo Instalacyjne

Inż. Henryk EDELMAN

Warszawa, Chmielna 49, tel. 220-50.

Budowa elektrowni. Instalacje elektryczne dla siły, światła i sygnalizacji. Instalacje gazowe, wodociągowe i kanalizacyjne

BELGIJSKA SPÓŁKA AKCYJNA

Tow. Akc. Sochaczewskiej

Fabryki Sztucznego Jedwabiu

Warszawa, Mińska 29

Telefon 3-85.

PROCHY BEZDYMNE.

Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze

Spółka Akcyjna w Sosnowcu.

Zarząd w Warszawie, ul. Srebrna Nr. 9

posiadają trzy huty w Sosnowcu: Huta **„Milowice"**, Huta **„Katarzyna"**, Huta **„Staszic"**, oraz fabrykę wyrobów metalowych i emaljowanych **„Światowit"** w Myszkowie.

Wyroby:

Surowiec, zlewki, kęsy, stal na pociski, żelazo handlowe, żelazo taśmowe gorąco i zimno walcowane, szyny dla kolejek podjazdowych, kolejki przenośne, śruby, nakrętki, podkładki etc., materjał do budowy nawierzchni kolejowych, młoty, siekiery, oskardy etc., butle stalowe do gazów sprężonych, rury gazowe i blacha, odlewy żeliwne i stalowe, odlewy z metali półszlachetnych oraz wszelkie naczynia metalowe i emaljowane.

Zamówienia przyjmują:

Dyrekcja Zakładów w Sosnowcu, Zarząd w Warszawie i przedstawiciel H. MEYER w Warszawie, Traugutta 2 oraz agentury: w Poznaniu, Bydgoszczy, Łodzi, Wilnie, Lwowie, Krakowie, Katowicach i Bielsku.

DOM HANDLOWY

ABRAM ARONSON

WARSZAWA, Gęsia 3 (Nalewki 29). Telefon 63-70.

ODDZIAŁ w ŁODZI, Piotrkowska 51. Telefon 49-88.

Sprzedaż towarów jedwabnych, bawełnianych oraz wyrobów Żyrardowskich.

B-cia J. i Ch. Szwarcberg

OLKUSZ

Filja w Będzinie,

Małachowskiego 24. — Telefon 1-49.

Przedstawicielstwo Szwajcarskich Fabryk Gazy Młynarskich

Marki „DUFOUR & C-ie" i Marki „R. HOHL & C-ie" Thal (Schweiz).

J. HERCENBERG i S-ka

Warszawa, Długa 50 Tel. 94-35.

Przedstawicielstwo wszystkich gatunków filcu

Firma Franciszek Fischer Sp. Akc. w Łodzi.

BERENT i PLEWIŃSKI

w Warszawie, ul. Moniuszki Nr. 12 (I piętro), tel. 28-89.

Skład przyrządów do laboratorjów chemicznych i bakterjologicznych, przyrządy do kontroli technicznej.

WYTWÓRNIE: przyrządów precyzyjno-mechanicznych, metalowych, przyrządów szklanych dętych, jak areometry, termometry i t. p.

NAPRAWA: wag analitycznych i precyzyjnych, polarymetrów, mikroskopów i t. p.

GODZINY BIUROWE: 8—1 i 3—6. W SOBOTY ZAMYKAMY O 5-tej

Warszawsko-Gdańskie
Towarzystwo Handlowo-Zastawowe Sp. Akc.
(Lombard Akcyjny w Warszawie)
CENTRALA — pl. Napoleona № 1. ODDZIAŁ — Długa № 39.
Przyjmuje gotowiznę na oprocentowanie w dolarach i złotych.
UWAGA: proc. wypłaca się z góry.
Wydaje pożyczki pod zastaw biżuterji, futer, dywanów i t. p.
UWAGA: proc. pobiera się z dołu.

MEBLE
solidne w wielkim wyborze
Polska Hurtownia Mebli
Adolf Krogh
Sp. z ogr. odp.
Warszawa, Hoża 51, tel. 96-64.

KEFIR leczniczy
L. KOSIŃSKIEGO dawniej K. ŻYCKIEGO
Warszawa, Szpitalna 6. Tel. 30-68 Krucza 42.
ŚMIETANKA i MLEKO
sprzedaż w aptekach i dostawa do domów.

T. PUCZKOWSKI & Co
Warszawa, Chłodna 19, telefon 30-14.
WÓDKI
i LIKIERY

SPECJALNY SKŁAD DYWANÓW PERSKICH
WŁĄSNEGO IMPORTU
APRAHAM DER APRAHAMIAN
WARSZAWA
Ul. Sienkiewicza 2. Tel. 268-40.

SKŁAD CERAT i KALOSZY
N. BUCHHALTER
Warszawa, Nalewki 13 (front). Telefon 289-83.
POLECA:
Ceraty, Chodniki, Kalosze, Śniegowce, Piłki, Palta gumowe i wszelkie wyroby gumowe.

Belgijska Spółka Akcyjna
Warszawskiej fabryki drutu, sztyftów i gwoździ
Adres dla listów: Warszawa, ul. Sienkiewicza 2.
FABRYKA: Praga, ul. Objazdowa 1. Tel. 6-81, 160-79 i 160-61.
Adres telegraficzny: Warszawa, „OTLET".
FABRYKA WYRABIA: Drut żelazny jasny, żarzony, cynkowany, telefoniczny i telegraficzny, odpowiadający warunkom technicznym Min. Poczt i Telegr. Drut stalowy do wyrobu lin i sprężyn. Drut kolczasty, skoble do drutu kolczastego. Łańcuchy elektrycznie spawane do celów rolniczych i przemysłowych.
Wszelkiego rodzaju gwoździe i sztyfty.

BOLESŁAW BORKOWSKI
WARSZAWA, ZŁOTA 81
TELEFONY: 37-13 i 137-23
HURTOWY SKŁAD WĘGLA

Bracia Borkowscy
ZAKŁADY
ELEKTROTECHNICZNE
Warszawa, Al. Jerozolimskie 6.
Łódź, ul. Piotrkowska 125.
POLECAJĄ:
Artykuły elektrotechniczne
własnej fabrykacji
i importowane.
!! RADJOSPRZĘT !!

„POLSKI LLOYD"
Spółka Akcyjna.
MIĘDZYNARODOWE TRANSPORTY.
UBEZPIECZENIE, MAGAZYNOWANIE.
Warszawa, Al. Jerozolimskie 36.
TELEFONY:
Zarząd 262-77
Dyrekcja 209-57
Ekspedycja zagraniczna 244-02
„ „ 209-88
Ekspedycja krajowa 137-32
Buchalterja 298-06
ODDZIAŁY:
GDAŃSK, Hundegasse 89,
GDYNIA, Portowa,
KATOWICE, Św. Stanisława 4,
KRAKÓW, Św. Anny 1,
ŁÓDŹ, Kilińskiego 45,
LWÓW, Słowackiego 18,
POZNAŃ, Grochowe Łąki 5,
RÓWNE, Poniatowskiego 68,
WILNO, Słowackiego 27.

Hurtowy i Detaliczny
Skład Towarów
Jedwabnych
i Manufakturowych
oraz różnych
Nowości Sezonowych
K. ZELCER
Warszawa, Nalewki 23.
Telefon 293-90.

HURTOWY SKŁAD
TOWARÓW
GALANTERYJNYCH
wyrobów pończoszniczych,
norymberszczyzny,
perfumerji i zabawek
DOM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY
BRACIA ORSZAGH S. A.
WARSZAWA, LESZNO 15, TEL. 18-71.
Adres telegr.
„Braorzag — Warszawa".
POCZTOWE KONTO CZEKOWE 475.

Włoska Spółka Akcyjna
Riunione Adriatica di Sicurtà
Adrjatyckie Towarzystwo Ubezpieczeń w Tryjeście
zawiera ubezpieczenia od ognia, od kradzieży z włamaniem, odpow. cywilno-prawnej, na życie i od nieszczęśl. wypadków.
DYREKCJE:
we Lwowie ul. 3 Maja 12.
w Warszawie ul. Marszałkowska 124.

Magazyn Nowości
L. CWAJFUS
Warszawa, Marszałkowska 131. Tel. 23-41.
Stale na składzie: jedwabie, brocaty, koronki, aksamity, tiule etc. w wielkim wyborze.

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWO-BUDOWLANE
BRACIA HORN I RUPIEWICZ
SPÓŁKA AKCYJNA
ZARZĄD: FABRYKA:
ul. Mazowiecka 7. Warszawa ul. Ludna 6.
Całkowite budowy w najobszerniejszem tego słowa znaczeniu.
ROBOTY ŻELAZO-BETONOWE

BIURO TECHN-HANDLOWE
„TECHNOSKŁAD" S. F.
m. Równe.
Przedstawicielstwo:
1. **Ford Motor Co** samochody, traktory **„Fordzon"**.
2. **Vacuum Oil Co** smary przemysłowe, skład na Wołyń.
3. **Br. Bauerertz.** Mijaczów. Odlewy stalowe.

„DEGES"
ZAKŁADY FARMACEUTYCZNE-CHEMICZNE
i HURTOWNIA APTECZNO-DROGERYJNA
Spółka Akcyjna
KATOWICE, ul. Wojewódzka 21 Tel. 671 i 2000
POLECA: Chemikalja chem. czyste i techn. Specyfiki krajowe i zagraniczne. Z WŁASNEJ FABRYKACJI. Tabletki, pigułki w opakow. oryg. i na wagę, tynktury, maści, balsam mentolowy, nalewka żelaza, krople marjacelskie, częstochowskie, esencja Hienfong, balsam jerozolimski i t. d.
Sprzedaż tylko hurtowa

TOWARZYSTWO PRZEMYSŁOWE
„KABEL" Sp. Akc. w Warszawie
ul. Królewska 41, tel. 281-20, 81-05.
Fabryka ul. Kacza Nr. 11, tel. 294-23, 91-32.
Biuro sprzedaży ul. Sienkiewicza Nr. 1, tel. 64-25.
Poleca własnego wyrobu: Przewodniki izolowane, Sznury, Druty nawojowe, Przewodniki napowietrzne „Hackethal" Miedź gołą.

Owoce i wczesne warzywa przyjmuje do sprzedaży komisowej
Warszawska Spółka Owocarska
istniejąca od 1907 roku
Zarząd: Warszawa, Ossolińskich 4, tel. 79-60.
Składy w Warszawie w Halach Targowych za Żelazną Bramą.

BIURO WYNAJMU
FANAMET-FILMS
SPÓŁKA Z OGR. ODP.
WARSZAWA, SIENNA 4
TELEFONY:
172-52, 95-91.
ODDZIAŁY:
Lwów, Poznań, Katowice.

S. ANUSZEWICZ
Centrala: Ś-TO KRZYSKA 11. TEL. 240-56.
Oddział: PASAŻ SIMONSA DŁUGA, Sklep 62'
obok domu śląskiego, Tel. 126-61.
WYKWINTNE UBIORY
MĘSKIE, DAMSKIE, WOJSKOWE i DZIECINNE.
OBUWIE.
Płaszcze gumowe i gabardinowe.
SUKNA I KORTY.
Wykonanie pierwszorzędne. Najnowsze fasony
Instytucjom rządowym, komunalnym oraz fabrykom specjalne udogodnienia.

TOWARZYSTWO AKCYJNE
PIERWSZEJ WARSZAWSKIEJ FABRYKI
palenia kawy, cykoryi i surogatów kawy
„PLUTON"
T. i M. TARASIEWICZE
W WARSZAWIE
ul. Żytnia Nr. 10.
Kawa —·— Herbata —·— Kakao
żądać wszędzie.

SPÓŁKA AKCYJNA FABRYK METALOWYCH
pod firmą
NORBLIN, B-cia BUCH I T. WERNER
ZARZĄD W WARSZAWIE, UL. ŻELAZNA № 51.
Telefony: 18-80, 60-80, 63-01, 63-71, 63-80, 160-14, 220-33 i 518-10.
ODDZIAŁ W GŁOWNIE WALCOWNIA MIEDZI I MOSIĄDZU
„GŁOWNO" ST. GŁOWNO KOŁO ŁOWICZA.
Wykonywa na zamówienie:
BLACHĘ handlową, miedzianą, mosiężną i aluminiową, jak również blachę paleniskową do kotłów parowych.
DRUTY miedziane i mosiężne—i krzemobronzowe do telefonów, telegrafów i tramwajowe „Trolley"
RURY miedziane i mosiężne ciągnione, bez szwu, systemu Manesmanna.
PRĘTY I SZYNY miedziane i mosiężne.
KABLE-LINKI miedziane gołe.
Poleca gotowe na składzie:
PLATERY: Sztuciec na białym metalu grubo srebrzony gładki i stylowy. **GALANTERJĘ:** kosze, etażery, cukiernice, lichtarze i t. p.
Urzadzenia dla restauracji i hoteli.—Przedmioty kościelne.

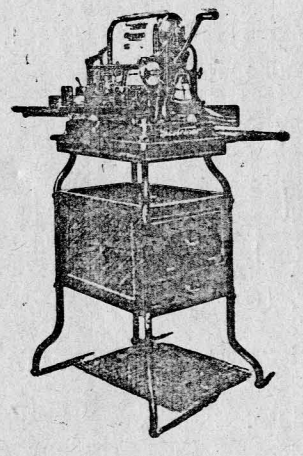

Gestetner
najlepsza maszyna
do odbitek drukarskich

Polska Spółka Maszyn
do Powielania
Sp. z ogr. odp.
Jedyne przedstawicielstwo firmy
D. GESTETNER LTD.
London
Centrala: Warszawa, Niecała Nr. 3.
Telefony: 145-15 i 145-25.

Pamiętajcie! Polski Powielacz
„WTÓR"
KRUCZA 26, WARSZAWA,
oszczędza czas maszynistkom, szefom przysparza dochód, 3000 kopji z jednego oryginału. Wielobarwnie odbija rysunki, ręczne napisy, katalogi ilustrowane. Obsługa łatwa. Cena złotych 160 za komplet. Wysyła się za zaliczeniem. — Dogodne warunki spłaty —
„Wtór", Warszawa, Krucza 36.

Wszystkie Warszawianki znają magazyny Domu Towarowego
Sp. Akc. BRACIA JABŁKOWSCY
WARSZAWA, BRACKA 25.
nie tylko z ogromnego wyboru, dobroci i niskich cen towaru,
ale i dbałości o uprzyjemnienie pobytu w magazynie, a to przez pokazy, ciekawe wystawy, codziennie koncerty, teatrzyk dla dzieci, kino i inne atrakcje.

Scharla i Szymański T. A.
KRÓLEWSKA HUTA
Parowa Fabryka Likierów
Hurtownia wina i piwa.
OGRODOWA 3. TELEFON 493.

LEON PŁOSKI I S-KA
SKŁAD MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH.
NAWOZY SZTUCZNE, NASIONA. WĘGIEL.
KIELCE, ul. Sienkiewicza № 57, tel. 155.
ADRES TELEGRAFICZNY: PŁOSKI-KIELCE.

L. ALTMANN
HURTOWNIA ŻELAZA
ŻAŁOŻONA W ROKU 1865
Katowice, Rynek. Telefon: 24, 25 i 26

Narzędzia i przybory dla kopalń, hut, warsztatów mechanicznych i elektrycznych. — Żelazo, blacha, dźwigary, rury. Metale, artykuły budowlane. — Przybory do gazu, wodociągów i kanalizacji. — Żarówki „Osram". — Okucia budowlane.

Skład naczyń, narzędzi domowych i kuchennych BEĄGID.

CZEKOLADA MLECZNA JASNA
na mleku z Alp Szwajcarskich
wyróżnia się swą delikatnością.
Żądać wszędzie.

E. WEDEL
Warszawa, Szpitalna 8.

Restauracje i Kawiarnie
„Polonia Palace Hotel"
Aleja Jerozolimska Nr. 39
oraz
Ciastkarnie
(wejście od ulicy Poznańskiej)

ma zaszczyt polecić Szanownej Klijenteli

ZARZĄD
restauracji „Pod Bukietem"
Marszałkowska 114 (róg Złotej).

„SILEMIN"
SP. Z OGR. ODPOW.

BIURO SPRZEDAŻY
KOPALŃ GÓRNOŚLĄSKICH
Warszawa, Moniuszki 8
TELEFONY 24-13, 202-92.

WĘGIEL I KOKS KONCERNU „ROBUR"

WŁASNE SKŁADY
DETALICZNEJ SPRZEDAŻY
Warszawa, Kolejowa róg Zacisznej
tel. 33-79.

„Concordia-Import-Eksport" Sp. Akc.

Chemikalja dla przemysłu i aptek:

Kwasy, chemikalja służące do przeprowadzania analizy, żywica, laki, pokost z oleju lnianego, szellak, farby ziemne oraz oliwne, minja, biel cynkowa, litopony, klej, gliceryna, stearyna, gips alabastrowy, papier szmerglowy i szklany, grafit, siarka sycylijska itd.

Sprzedaż tylko hurtowna!

Katowice, ulica Sokolska Nr. 4.

Telefony: Nr. 205, 565 i 2075.

PIERWSZA
FABRYKA LOKOMOTYW
W POLSCE
Sp. Akc.

Zakłady (Dyrekcja) w Chrzanowie (Małopolska).
Siedziba Zarządu w Warszawie, Świętokrzyska 28 m. 17.

Kapitał akcyjny Zł 6.000.000 podzielony na 120.000 sztuk akcyj :-: à 50 Zł nominalnej wartości. :-:

Buduje lokomotywy normalnotorowe wszelkiego typu, oraz **lokomotywy wąskotorowe różnej mocy dla wszystkich szerokości toru.**

Wykonywa wszystkie części zapasowe do tych lokomotyw. Przyjmuje parowozy do naprawy.

Buduje walce szosowe o motorach spalinowych

Franc. Tow. Akc.

„PERUN"

Oddział w Polsce

Biuro: Warszawa, ul. Hortensja 6.

Telefon 89-34, 162-99.

Adres telegraficzny: **„Waperun - Warszawa".**

Fabryka, warsztaty mechaniczne i spawalnia:

Warszawa - Praga, ul. Grochowska 52. Tel. 201-16.

Stacja kolejowa **Warszawa-Wschodnia.**

Wyroby własne krajowe.

Gazy przemysłowe: tlen, acetylen - dissous, azot, sprężone i ciekłe powietrze.

Instalacje do spawania i cięcia metali: wytwórnice palniki, wentyle redukcyjne, przyrządy i materjały.

Elektrody do spawania łukiem elektrycznym.

Aparaty do terapji tlenowej: oddechowe i do podskórnych zastrzyków tlenu.

Dostawa całkowitych instacji do spawania łukiem elektrycznym.

Przedstawiciele i składy konsygnacyjne:

Bydgoszcz: Biuro inżynierskie „Azet" ul. Krasińskiego 14.

Lwów: A. M. Kierski ul. Sienkiewicza 11.

Łódź: J. Zawadziński, ul. Sienkiewicza 22.

Katowice: Dom techn.-handl. „Pilot" Rynek 8.

Poznań: St. Grabianowski i S-ka, Plac Wolności 14-a.

Wilno: M. Ajzensztat, ul. Zawalna 45.

Sprzedaż tlenu w rejonie Sosnowieckim bezpośrednio z fabryki **„Tow. Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza"** w Sosnowcu.

„RYMAG"

RYBNICKA FABRYKA MASZYN SP. Z OGR. ODP.

RYBNIK.

ADRES TELEGR. RYMAG. — TELEFON Nr. 69 i 125.

WŁASNA BOCZNICA KOLEJOWA.

BUDOWA MASZYN — ODLEWNIA ŻELAZA KONSTRUKCJE ŻELAZNE.

SPECJALNOŚĆ:

Maszyny i kompletne urządzenia wydobywcze, transportowe i sortujące dla kopalń węgla, salin, wapna i kamieniołomów.

Konstrukcje żelazne,
Kolejki łańcuchowe i linowe,
Wyciągi ciężarowe i osobowe,
Transportery, elewatory,
Dźwigi, żórawie, zwrotnice.

Odlewy żelazne i żelazo stalowe do 10.000 kg. wagi jednostkowej.

Ruszty mechaniczne z podwiewem pat. Nyeboe & Nissen, etc.

Wytaczanie starych cylindrów parowych na miejscu.

BANK

Kredytu Spółdzielczego

z ograniczoną odpowiedzialnością

w Warszawie,

ul. Marszałkowska 129.

Telefony: Zarządu 97-18.
Biura 291-60.

CIEKAWE POWIEŚCI

	Zł. gr.
Brudzewski T.—Dzwon na trwogę. Powieść.	4.80
—Zatrute źródło Powieść.	3.50
Choynowski P.—Dom w śródmieściu. Powieść.	5.—
—Kuźnia. Powieść historyczna. z l t 1861—1863. Wyd. 2	5.—
—Młodość, miłość, awantura. Powieść. Wyd. 2	6.—
Czekalski E.—Najukochańsze miasto. Nowele	3.—
—Proste drogi. Powieść	3.50
Goetel F.—Humoreski Wyd. 2	5.—
—Kar-Chat. Powieść. Wyd. 2	4.—
—Ludzkość. Schmerzenreich, Dwa opowiadania	3.50
—Pątnik Karapeta. Koś na Pamirze. Komisja. Samson i Dalila. Nowele	3.40
—Przez płonący Wschód. Z 80 ilustr. Wyd. 2	10.—
—Z dnia na dzień. Powieść. Wyd. 2	5.50
Hajota Z.—Z dalekich lądów. Nowele i opowiadania	6.50
Kisielewski Z.—Poranek. Powieść	4.50
Kleszczyński Z.—Białe noce. Powieść	4.50
—Romans na wsi. Powieść	3.50
Kossowski J.—Zielona kudra. Nowele	6.—
Lange A.—Nowy Tarzan. Opowiadania wesołe i niewesołe	4.50
Łada J.—W zaklętem zamczysku. Powieść z lat dawnych. 2 tomy	12.—
Makuszyński K.—Awantury arabskie. Wyd. 5	5.—
—O duchach, djabłach i kobietach. Wyd. nowe zwiększone	3.—
—Ponure igraszki. Wyd. 2	5.—
Nałkowska R. Z.—Choucas. Powieść internacjonalna	4.50
—Romans Teresy Hennert. Wyd. 2	5.—
Nałkowska Z. i Wielopolska M. J.—Księga o przyjaciołach	4.50
Orzeszkowa E.—isma. Tom IV Dziurdziowie. Cham. Wyd. 2	5.—
—Tom V. Anastazja. Bene nati. Wyd. 2	5.—
—Tom VIII. Meir Ezofowicz. Wyd. 2	5.—
—XXIV. Dwa bieguny	4.—
Ostrowski J.—Chorągiew na dachu. Powieść	6.50
—Obok życia. Powieść	3.75
—Sztandar na maszcie. Powieść	5.50
Perzyński Wł.—Nie było nas był las. Powieść. Wyd. 2	6.—
—Raz w życiu Powieść. Wyd 2	6.—
—Uśmiech losu. Komedja w 4 aktach	3.50
—Znamię. Nowele	5.—
Prus Bolesław(Aleksander Głowacki) —Faraon. Z 10 ilustr. J. Holewińskiego. W oprawie	50.—
—Pierwsze opowiadania. Wyd. nowe	5.50
—Pisma t. III. Placówka, Wyd. II	5.—
—Pisma. Tom VII—X Emancypantki. Powieść w 4 tomach Wyd. 4	24.—
—Tom XI—XIII. Faraon. Powieść historycz. w 3 tomach. Wyd. 6	18.—
—Tom XV. Anielka. Powieść Wyd. 4	4.—
Przybyszewski S.—Mściciel. Dramat w 3 aktach	2.80
Rabska Z.—Grzech markizy. Nowele	6.—
Rychliński B.—Mah-Jong. Cykl nowel	4.—
Siedlecki-Grzymała A.—Samosęki. Powieść. Wyd. 2	6.—
Szpotański St.—Skradziony rękopis. Powieść	5.—
—Przysięga. Powieść	4.80
Weyssenhoff J.—Nowele	3.—
—Soból i panna. Powieść. 43—46 tysiące	6.—
Wierzbiński M.—Wielka gra. Powieść	6.—

WYDAWNICTWA GEBETHNERA I WOLFFA

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH

Towarzystwo Ubezpieczeń

„ORZEŁ"

Sp. Akc. w Warszawie.

DYREKCJA

w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska 30.

Oddziały i ajentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej.

TOWARZYSTWO

ZAKŁADÓW PRZĘDZALNI

BAWEŁNY, TKALNI I BIELARNI

„ZAWIERCIE"

Spółka Akcyjna

FABRYKI W ZAWIERCIU (st. kol.) woj. KIELECKIE

Siedziba Zarządu w WARSZAWIE,
ul. NOWY-ŚWIAT Nr. 7 — tel. 26-52.

ADRES TELEGRAFICZNY „A K T O Z A"

TOWARZYSTWO AKCYJNE UBEZPIECZEŃ

„VITA"

W WARSZAWIE

przyjmuje ubezpieczenia **na życie** na najdogodniejszych warunkach we wszystkich kombinacjach, **od wypadków** wszelkiego rodzaju oraz ubezpieczenia **od prawnej odpowiedzialności.**

Towarzystwo „Vita" jest ściśle finansowo związane ze Szwajcarskiem Towarzystwem Ubezpieczeń w Genewie, a mianowicie Gompagnie d'assurance „UNION GENEVE" à Geneve. — Reasekuracja ubezpieczonych wyłącznie w Szwajcarji w złotej walucie.

Opłatę premji za nbezpieczenia przyjmują:
w Warszawie—Kasa Centrali, ul. Fredry 2.
w Genewie —Compagnie d'assurance „UNION GENEVE" a Geneve, rue du Mont-Blanc 3,
w Zurichu —Schweizerische Kreditanstalt, in Zürich, „UNION GENEVE" Direction pour l'Orient.

Centrala Towarzystwa — Warszawa, Fredry 2,
tel. 22-30, 504-55, 504-66.

Reprezentacja Warszawska — Marszałkowska 116, tel. 278-03.

ODDZIAŁY:
Bydgoszcz, ul. Dworcowa 18-c, Katowice, ul. Kochanowskiego 4, Kraków, ul. Poselska 17, Łódź, ul. Narutowicza 40. Lwów, ul. Hetmańska 22, Poznań, ul. Pocztowa 11, Wilno, ul. Królewska 7.

UWAGA: POSIADACZE POLIS ŻYCIOWYCH TOWARZYSTWA „VITA" UBEZPIECZENI SĄ RÓWNIEŻ OD KATASTROFY PODCZAS JAZDY AEROPLANAMI BEZ ŻADNEJ SPECJALNEJ DOPŁATY.

Towarzystwo Ubezpieczeń
„PRZYSZŁOŚĆ"

Spółka Akcyjna

w Warszawie, Żórawia 42.

Telefony: 150-64, 150-57, 232-17.

Kapitał zakładowy 500.000 zł.
(podwyższenie na 1.000.000 zł w toku)

Rezerwy przeszło 1.000.000 zł pokryte w całości w nieruchomości i papierach procentowych opiewających na dolary i złote w złocie.

Suma ubezpieczonych kapitałów w dziale ubezpieczeń na życie z górą 50.000.000 zł. (w przeliczeniu).

Działy ubezpieczeń:

1) ubezpieczenia na życie (także ludowe) i renty
2) „ od ognia
3) „ od kradzieży i rabunku
4) „ transportów.

Oddziały, Reprezentacje:

Łódź, Lwów, Kraków, Bielsko, Wilno, Katowice, Poznań, Białystok i Będzin.

L. LOURSE

Fabryka Czekolady i Wyrobów Cukierniczych

Leszno Nr. 64. Telefon 84-11.

Cukiernie

Hotel Europejski

Telefon Nr. 66-39.

i Gmach Teatrów Miejskich

Telefon Nr. 73-65.

SKŁAD
ARTYKUŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH
i RADJOWYCH

I. TROJECKI

WARSZAWA, ZIELNA 27, TEL. 35-89 i 151-01.

GRAMOFON KIESZONKOWY GRAJĄCY NA NORMALNYCH PŁYTACH

TROCAS S. A.

Warszawa, Długa 50.

Do nabycia wszędzie.

CENA ZŁ. 80.

DOM BANKOWY
JÓZEF SKOWRONEK
Warszawa, Wierzbowa 9, (Plac Teatralny)
Telefony: 128-63, 184-17, 506-34.
ZAŁATWIA WSZELKIE CZYNNOŚCI BANKOWE. KORZYSTNA LOKATA KAPITAŁÓW. ZLECENIĄ GIEŁDOWE. INKASO WEKSLI.
KUPNO I SPRZEDAŻ
CZEKÓW ZAGRANICZNYCH

SP. AKC. WYDAWNICZO.-DRUKARSKA
„PRACA"
FRANCISZEK BOGUCKI
WARSZAWA, KREDYTOWA 2-4, TEL. 60-70, 148-31.

Zakłady Elektro
w Łaziskach Górnych
Sp. z ogr. por.
składające się z elektrowni i fabryki elektrotermicznej
wyrabiają:
energję elektryczną, karbid wszelkiej granulacji, żelazo-krzem 20, 45, 75 i 90 %, smołę pierwszorzędową oraz wapno dla celów budowlanych i chemicznych.
Sprzedaż karbidu przez Centralne Biuro Karbidowe, Katowice ul. Młyńska 5.

PATRIA
Polskie Towarzystwo Asekuracyjne i Reasekuracyjne
Spółka Akcyjna
Warszawa, Jasna 4, Tel. 29-91 i 141-92.
PRZYJMUJE DO UBEZPIECZENIA:
1. Właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych, domów samochodów, teatrów, lekarzy, nauczycieli i myśliwych od odpowiedzialności prawno-cywilnej.
2. Samochody od uszkodzeń powstałych wskutek nagłego zewnętrznego wydarzenia oraz od ognia, wybuchu i kradzieży całego samochodu lub poszczególnych części.
3. Od następstw nieszczęśliwych wypadków osoby wszelkich zawodów i stowarzyszenia oraz dożywotne ubezpieczenia od wypadków na kolejach i okrętach.
Oddziały we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej Polskiej przy Oddziałach Wraszawskiego Towarzystwa Ubezp. Sp. Akc.
a mianowicie:
Białystok, ul. Warszawska 9, Katowice, Plac Miarki 1, Kraków, ul. Dunajewskiego 2, Lwów, Słowackiego 18, Łódź, Piotrkowska 96, Poznań, 27 grudnia 10.

WSZYSTKO
co świat posiada NAJPOŻYWNIEJSZEGO skupiło się w
czekoladzie mlecznej
Plutos
we wszystkich jej odmianach a więc:
w MLECZNO JASNEJ
„ „ MIGDAŁOWEJ
„ „ ORZECHOWEJ
Wszystka słodycz życia wcieliła się
w CZEKOLADĘ ŚMIETANKOWĄ I ORZECHOWĄ
oraz CZEKOLADKI P L U T O S

SPÓŁKA AKCYJNA BUDOWY KOTŁÓW PAROWYCH I MASZYN

„W. FITZNER I K. GAMPER"

SOSNOWIEC i DĄBROWA

Nowoczesne kotły parowy o wielkiej wydajności aż do największych wymiarów. Kotły wodnorurowe sekcyjne i stromorurowe do 2000 m² i do 100 atm.ciśn.rob.

Kotły o wielkiej objętości wody.
Kotły parowozowe. Kotły okrętowe.

Przegrzewacze. Ruszty ruchome.
Ekonomizery o prądach krzyżowych.

Ogółem dostarczono 10.000 (dziesięć tysięcy) kotłów.

Przewody rurowe wysokiego i niskiego ciśnienia.

Aparaty do zmiękczania wody. Aparaty destylacyjne.

Całkowite urządzenia dla cukrowni.

Konstrukcje żelazne. Mosty.

Zbiorniki żelazne wszelkich wymiarów.

Specjalny Oddział Budowy Obrabiarek.

Własne Biuro Zastępcze w Warszawie.
Ś-to Krzyska № 18. Telefon 95-74.

ŻELAZO I STAL Sp. Akc.

Warszawa, Marszałkowska 147. Telefony: 10-14 i 91-98.
Filja: Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 28.

WYŁĄCZNA REPREZENTACJA HUT I FABYK:

Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna „Węgierska Górka" w Węgierskiej Górce—Małopolska. Witkowickie Gwarectwo Górniczo-Hutnicze w Witkowicach. Biuro Sprzedaży Zjednoczonych Hut Czeskich w Pradze. Wytwórnia Sygnałów i Urządzeń Kolejowych S. A. Kraków-Dąbie. Fabryka Armatur w Krakowie.

DOSTARCZA:

Surowce żelazne, żelazo walcowane, blachy żelazne i pocynkowane, cynkowe i białe. Wszelkie wyroby gotowe kute i prasowane. Metale, rudy i kompozycje. Urządzenia górniczo-hutnicze, mosty i konstrukcje żelazne, urządzenia dla kopalń rafinerji nafty i t. d. Rury żeliwne do wody, gazu i kanalizacji, rury wiertnicze, kołowe, gazowe, wodociągowe oraz armatura wodna i parowa, jak również łączniki kute i lano żelazne. Sygnały i ubezpieczenia ruchu kolejowego.

KALENDARZ ŚCIENNY ZRYWANY

W roku bieżącym Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczp. Polskiej na 1928 r. powrócił do wydania swego własnego spółdzielczego kalendarza zrywanego.

W kalendarzu tegorocznym (na r. 1928) na odwrocie każdej kartki znajdujemy opisy działalności i krótką historję najlepiej zorganizowanych spółdzielni różnego typu i rodzaju w Polsce, przegląd centralnych i ważniejszych prowincjonalnych organizacyj spółdzielczych w kraju, wreszcie opis najbardziej popularnych książek z zakresu kooperacji oraz przegląd pism spółdzielczych. Jest to swego rodzaju nietracąca na wartości miniatnrka encyklopedji kooperacji w Polsce.

Cena — 60 groszy.

Dostać można w Dziale Wydawnictw tegoż Związku w Warszawie ul. Nowogrodzka 21 i Grażyny 13, we wszystkich Oddziałach tego Związku oraz w sklepach Spółdzielni Spożywców.

WIELOKROTNIE OZNACZANE NAJWYŻSZEMI NAGRODAMI:

RADIO LAMPKI

PHILIPS „MINIWATT“

SĄ OSZCZĘDNOŚCIOWE i TRWAŁE

GŁOŚNIKI PHILIPSA

ODTWARZAJĄ TONY MOCNO i CZYSTO

PROSTOWNIKI PHILIPSA

ŁADUJĄ AKUMULATORY AUTOMATYCZNIE, TANIO

APARATY ANODOWE PHILIPSA

SĄ NAJDOSKONALSZEM ŹRÓDŁEM NAPIĘCIA ANODOWEGO

PHILIPS S. A.

POLSKO - HOLENDERSKA FABRYKA LAMPEK ELEKTRYCZNYCH

WARSZAWA

Karolkowa 36/44.

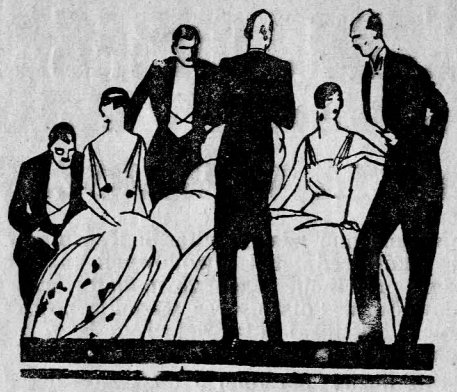

ZWYCZAJE TOWARZYSKIE KAŻDY ZNAĆ MUSI!

Jak się zachować w domu, na ulicy i restauracji?
Jak w teatrze, na pogrzebie i weselu, na uroczystości publicznej?
Jak, gdzie i kiedy się ubrać odpowiednio do okoliczności?
Jak składać wizyty, zapraszać i przyjmować gości?
Jakie są zwyczaje wielkoświatowe i dyplomatyczne?
Jak trzeba stosować kodeks honorowy?

To wszystko zawiera najnowsza książka:

ZASADY I NAKAZY DOBREGO WYCHOWANIA

opracowali Marja Vauban i Michał Kurcewicz.
W kolorowej okładce Norblina cena zł. 3.20.

WARSZAWA **M. ARCT** NOWY-ŚWIAT 35.

DLACZEGO DOBRZE JEST

Kupować Książki w Księgarni

M. ARCTA W WARSZAWIE?

1 — Ponieważ ma ona wielki wybór podręczników do wszystkich szkół średnich i zawodowych, tak w Warszawie jak i na prowincji, własnego nakładu oraz wszystkich wydawców w Polsce, oraz wszelkie powieści dla dorosłych i książki dla dzieci polskie i w obcych językach.

2 — Ponieważ liczny personel i obszerny lokal pozwalają obsłużyć klientelę bez tłoku i uciążliwego czekania.

3 — Ponieważ książki nieodpowiednie, czy omyłkowo kupione, mogą być w ciągu 3 dni zamienione na inne (zamianę jednak uprasza się załatwiać w godzinach przedpołudniowych).

4 — Ponieważ księgarnia M. ARCTA położona jest w centralnym punkcie miasta przy zbiegu Nowego Światu i Chmielnej, a dojście lub dojazd z całej Warszawy są bardzo dogodne i nie zabierają dużo czasu. (Tramwaje 0, 1, 2, 7, 9, 12, 14, 18, 19, 25, M, P).

5 — Ponieważ oddział wysyłkowy jest tak zorganizowany, że zamówienia klijentów z poza Warszawy są wykonane odwrotnie, z doliczeniem jedynie ścisłych kosztów przesyłki.

Dlatego więc zwróćcie się po Książki do Księgarni

M. ARCT

Warszawa **Nowy-Świat 35.**

PAŃSTWOWY MONOPOL SPIRYTUSOWY W POLSCE

(Na podstawie Ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. znowelizowanej Rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 2 marca 1927 r.)

POSIADA WYŁĄCZNE PRAWO

zakupu i sprzedaży spirytusu oraz wyrobu wódek czystych.

Własne wytwórnie:

w Warszawie, Włocławku, Wilnie, Sieradzu, Brześciu n/B, Kowlu, Łodzi i Starogardzie,

Własne rektyfikacje spirytusu:

w Warszawie, Toruniu i Starogardzie.

Rozlewnie komisowe:

w Kielcach, Krakowie, Poznaniu, Lwowie, Stanisławowie, Zdołbunowie, Sarnach, Bielsku i Baranowiczach.

88 własnych hurtowni,

46 własnych sklepów detalicznych

Do Skarbu Państwa wpłacono tytułem zysku skarbowego:

w r. 1925 . . . . . — zł. 172.600.900.—
w r. 1926 . . . . . — zł. 248.600.000.—
w I-ym półr. 1927 — zł. 158.000.000.—

w okresie 1.I.1926 — 31.III.1927 r.

obrót przeszło . . . . . zł. 4 835.000.000.—
czysty zysk handlowy ok. zł. 42.000.090.—

Najtańsze wyroby wódczane:

pierwszorzędnej jakości **wódka** czysta mocy 40° i 45°
Najprzedniejsza wódka **„wyborowa"** mocy 45°

Sprzedaż obowiązkowa we wszystkich miejscach koncesjonowanych, oraz restauracjach (na kieliszki).

Uniwersytet Warszawski BIBLIOTEKA Wydz. Hum. Filia w Białymstoku

M7556

F
117556

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

INSTYTUCJA CENTRALNA—WARSZAWA, ul. Traugutta 11

ODDZIAŁ GŁÓWNY — WARSZAWA, ul. Traugutta 11.

ODDZIAŁY: we Lwowie, Poznaniu, Wilnie, Grudziądzu, Łucku, Katowicach i Krakowie.

Adres telegraficzny Instytucji Centralnej: „CENTROPEBROL"
Adres telegraficzny Oddziałów: „PEBROL"

Kapitał zakładowy 75 miljonów złotych.

udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w 8% listach zastawnych na kupno gruntu, na spłatę uciążliwych dla gospodarstw rolnych zobowiązań pieniężnych oraz na najkonieczniejsze inwestycje rolne, nadto właścicielom nieruchomości ziemskich — w związku z przeprowadzaną przez nich parcelacją własnych majątków; załatwia wszelkie operacje bankowe; przyjmuje zlecenia giełdowe na kupno i sprzedaż papierów procentowych, akcyj, walut zagranicznych; przyjmuje wkłady: z 3 mies. terminen wypowiedzenia i na książeczki oszczędnościowe za oprocentowaniem rocznem 6 od sta, z 1 mies. terminem wypowiedzenia za oprocentowaniem rocznem 5 od sta, płatne á vista za oprocentowaniem rocznem 4 od sta.

8% Listy Zastawne Państwowego Banku Rolnego mają wszelkie prawa papierów pupilarnych i przyjmowane są przez Skarb Państwa na kaucje i wadja.

8% Listy Zastawne Państwowego Banku Rolnego przyjmowane są na poczet podatku majątkowego od wszystkich płatników tego podatku.

8% Listy Zastawne Państwowego Banku Rolnego zabezpieczone hipotekami gospodarstw wiejskich oraz całym majątkiem Państwowego Banku Rolnego i gwarantowane przez Skarb Państwa — opiewają na złote w złocie, dzięki czemu **są pewną i korzystną lokatą kapitału.**

Sp. Akc. Wyd.-Druk. „PRACA", Fr. Bogucki, Kredytowa 2/4.